

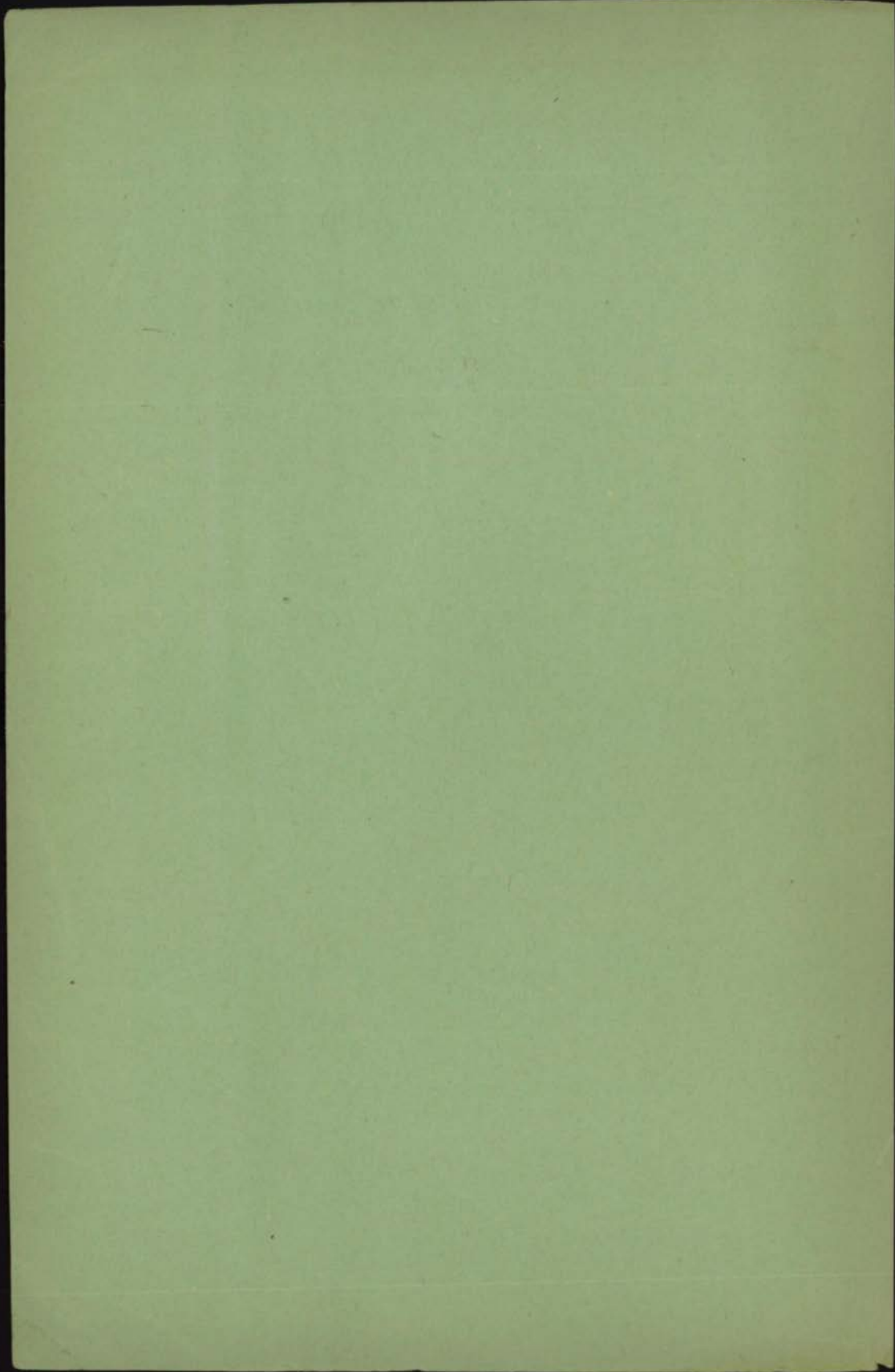
ARBEIDERNES FAGLIGE LANDSORGANISASJON

KONGRESSEN 1927

DAGSORDEN OG PROTOKOLL

OSLO 1928 — ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

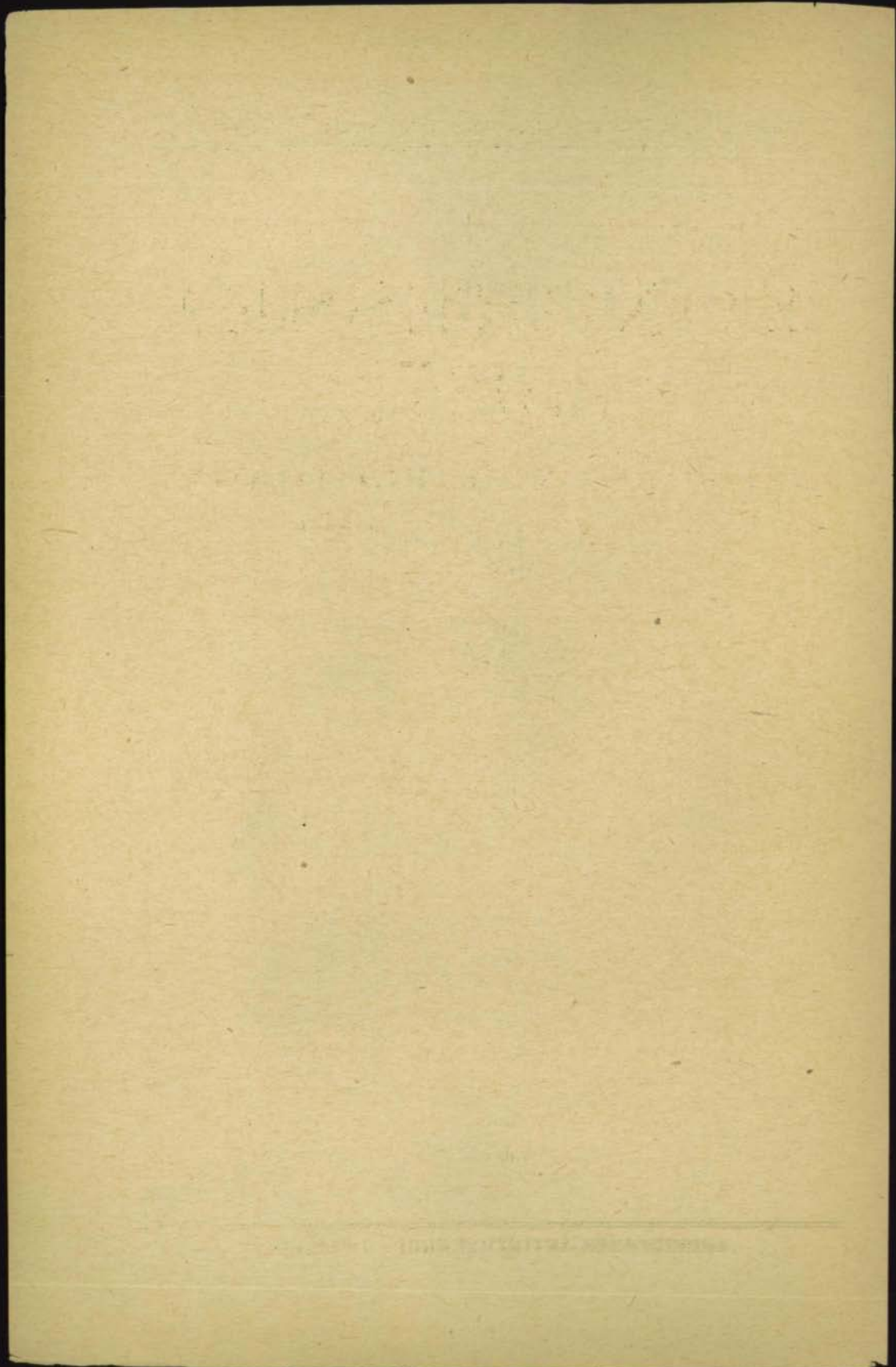
ARBEIDERNES FAGLIGE LANDSORGANISASJON

KONGRESSEN 1927

DAGSORDEN OG PROTOKOLL

REFERATET UTARBEIDET AV
BJARNE JULLUM

Sakregister.

I. Dagsorden:	Side
<i>Andragende om eftergivelse av gjeld</i>	94
<i>Bekjempelse av streikbryterne</i>	18
<i>Dagsorden.</i>	3
<i>De internasjonale faglige forbindelser.</i>	20
<i>Den faglige taktik og kampen mot tukthusloven</i>	16
<i>Diverse forslag</i>	88
<i>Forretningsorden</i>	4
<i>Lovforandringer.</i>	5
<i>Organisasjonsforholdene ved de kooperative virksomheter</i>	74
<i>Organisasjonsformene</i>	69
<i>Produksjonsfond.</i>	66
<i>Pensjonsordningen</i>	98
<i>Stillingen til de politiske partier</i>	65
<i>Ungdommens og læregutters stilling.</i>	79
II. Protokollen:	
Aftenmøtet tirsdag 13 desember	443
Amnesti for de politiske fanger i Russland	425
Andragende om eftergivelse av gjeld (ekstrakontingent)	415
Antallet av fastlønnede tillidsmenn	374
Arbeidsledighetsspørsmålet	400, 413, 460
Arbeidsordningen	279
Bemanningskalaen	423
Beretning og regnskap	150
Bevilgning til Arbeidernes Esperantoforbund	481
Bevilgning til Arbeidernes Idrettsforbund	472
Bevilgning til Norsk Sangerforbund	476
Bevilgning til Verdandi-ordenen	480
Borgerpressens meddelelser	471
Dagsorden	145
Debatten om redaksjonskomiteens innstilling til dagsordenens punkter 4 og 5	305
De danske gjesters avskjed med kongressen	398
De internasjonale faglige forbindelser	321, 353, 369, 425, 427
Den faglige taktikk og kampen mot tukthusloven	220
Den faglige taktikk	311
Den finske gjests avskjed med kongressen	304
De nye lovers ikrafttreden	377
De politiske fanger i Russland	462
Deputasjonen fra Røde Hjelps landskonferanse	184
Det hvite skrekkvelde i Finland	202
Diverse forslag	417
Eftermiddagsmøtet mandag 5 desember	167
Eftermiddagsmøtet tirsdag 6 desember	202
Eftermiddagsmøtet onsdag 7 desember	244
Eftermiddagsmøtet fredag 9 desember	292

Eftermiddagsmøtet lørdag 10 desember	321
Eftermiddagsmøtet mandag 12 desember	390
Eftermiddagsmøtet tirsdag 13 desember	427
Formannsvalget	444
Formiddagsmøtet mandag 5 desember	150
Formiddagsmøtet tirsdag 6 desember	184
Formiddagsmøtet onsdag 7 desember	220
Formiddagsmøtet torsdag 8 desember	262
Formiddagsmøtet fredag 9 desember	279
Formiddagsmøtet lørdag 10 desember	311
Formiddagsmøtet onsdag 11 desember	353
Formiddagsmøtet mandag 12 desember	369
Formiddagsmøtet tirsdag 13 desember	413
Formiddagsmøtet onsdag 14 desember	458
Forretningsorden	145
Fortsat behandling av den faglige taktikk, tukthusloven m. v.	295
Garanti for Narnte Bruk	421
Gjestenenes hilsningstaler	127
Henstilling angående sykeforsikringen	425
Kampen mot de imperialistiske krigsforberedelser	470
Kongressens åpning	123
Kongressens avslutning	481
Konstituering	246
Lovforandringer	172, 185, 203
Lønningene	423
Navneoprop	142
Nestformannsvalget	458
N. K. L.s representanter tar avskjed med kongressen	465
Olav Scheflos hilsningsstale	167
Organisasjonsforholdene ved de kooperative bedrifter	292, 471
Organisasjonsforholdene L. K. A. B.	471
Organisasjonsformene	286
Organisasjonsutvalgets sammensetning	478
Pensjonsordningen	415
Pensjon til fru Aarøe	471
Produksjonsfond	279, 295
Regnskapene	171
Representantskapets sammensetning	277
Resultatet av formannsvalget	458
Sacco og Vanzetti	475
Skog- og Landarbeidernes kamp	424
Stillingen til de politiske partier	249, 262
Sykeforsikringskomité	480
Telegrammer	390
Telegrammet til den finske landsorganisasjon	202
Ungdommens og læregutters stilling	390
Valg av revisorer	480
Valg av sekretariat	464

Talerregister.

- Aasen, Einar, 284.
 Abrahamsen, O., 455, 469, 477.
 Alberti, A., 181, 384, 398, 431, 436, 446, 478.
 Alsgaard, Knut, 237.
 Andersen, Andor, 149, 274.
 Andersen, G. E., 204, 425.
 Andersen, Henry, 238, 249, 313.
 Andersen, Oskar, 178, 452, 459, 469.
 Andersen, Witalis, 368, 452, 462.
 Arnesen, Arthur, 156, 206, 242, 265, 375, 397, 437, 458, 475.
 Arnesen, Randulf, 385.
 Antonsen, Erling, 399.
 Arntsen, Anders, 388, 419, 439, 450, 469.
 Arntsen, Arne H., 270, 431.

 Bakken, Kristian, 467.
 Bakken, Oskar, 185, 216, 318, 451, 468.
 Berekvam, K., 287.
 Bergseth, Malfred, 312.
 Berentsen, Bernhard, 193, 272, 441, 466.
 Berby, Arthur, 149, 285, 308, 315, 426, 435, 453.
 Berg, Johan, 435, 463, 468.
 Bohne, Oskar, 467.
 Blom, Edv., 190, 243, 310, 423, 440, 448.
 Bergmann, Per, 482.
 Bratvold, A., 148, 169, 171, 177, 194, 203, 262, 309, 311, 315, 362, 440, 444, 474, 479.
 Bruaas, Olaf, 478.
 Bockmann, Erling, 280, 388, 416, 422.

 Dahl, Thorbjørn, 160, 171, 198, 308, 367, 440, 457, 475.
 Didriksen, J., 207, 244, 416, 438.

 Engh, Johan, 249.
 Ek, Anders H., 191.
 Engstad, Paul, 209, 211, 271.
 Eriksen, Hans, 155, 189, 203, 208, 211, 212, 289, 309, 316, 363, 376, 421, 422, 438, 450.
 Eriksen, Olaf, 207, 209, 267, 417, 452.
 Evensen, Lars, 186, 217, 281, 285, 292, 374, 387, 406, 419, 445, 457, 459, 465.
 Evrejnof, 129, 482.

 Fladeby, H., 196, 209, 264, 294, 314, 376, 384, 433, 459, 471, 474, 478.

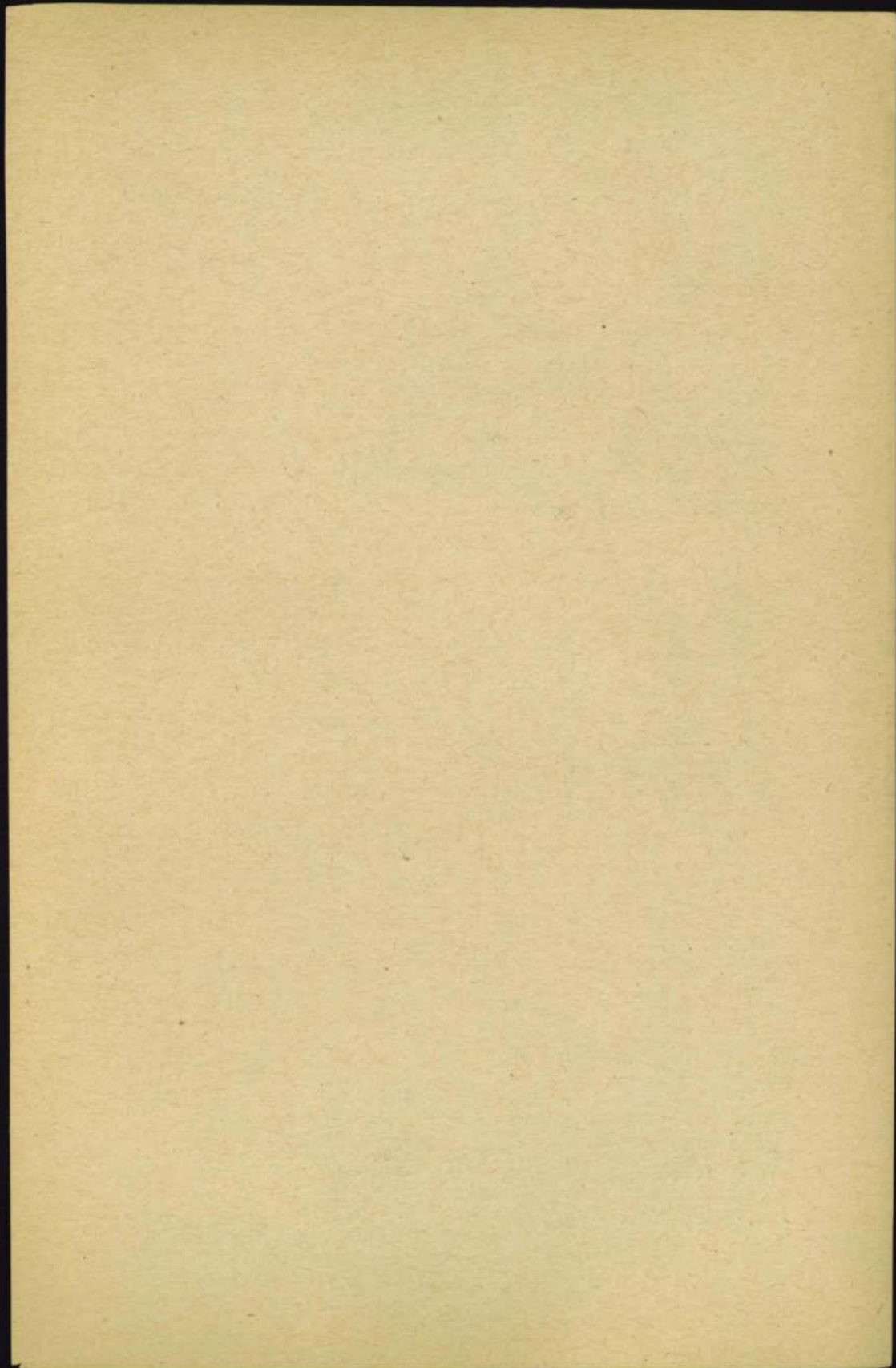
 Forbord, Sigurd, 159, 294, 353, 364, 439, 457.
 Formannen (Halvard Olsen), 123, 142, 145, 146, 147, 149, 150, 151, 152, 165, 171, 174, 181, 199, 206, 209, 216, 219, 248, 249, 278, 295, 297, 305, 319, 325, 431, 441, 452, 468, 478, 480, 481, 484.
 Foss, Leif O., 151, 165, 174, 192, 204, 209, 244, 308, 365, 396, 400, 409, 412, 426, 437, 453, 466, 480.
 Fossum, Ragnar, 193, 203.
 Fredsti, Mathias, 483.
 Frøistad, Ole, 199, 410.
 Furubotn, P., 188, 238, 245, 249, 255, 272, 306, 314, 372, 376, 413, 426, 455, 457, 458, 460, 461, 462, 468, 471, 478.

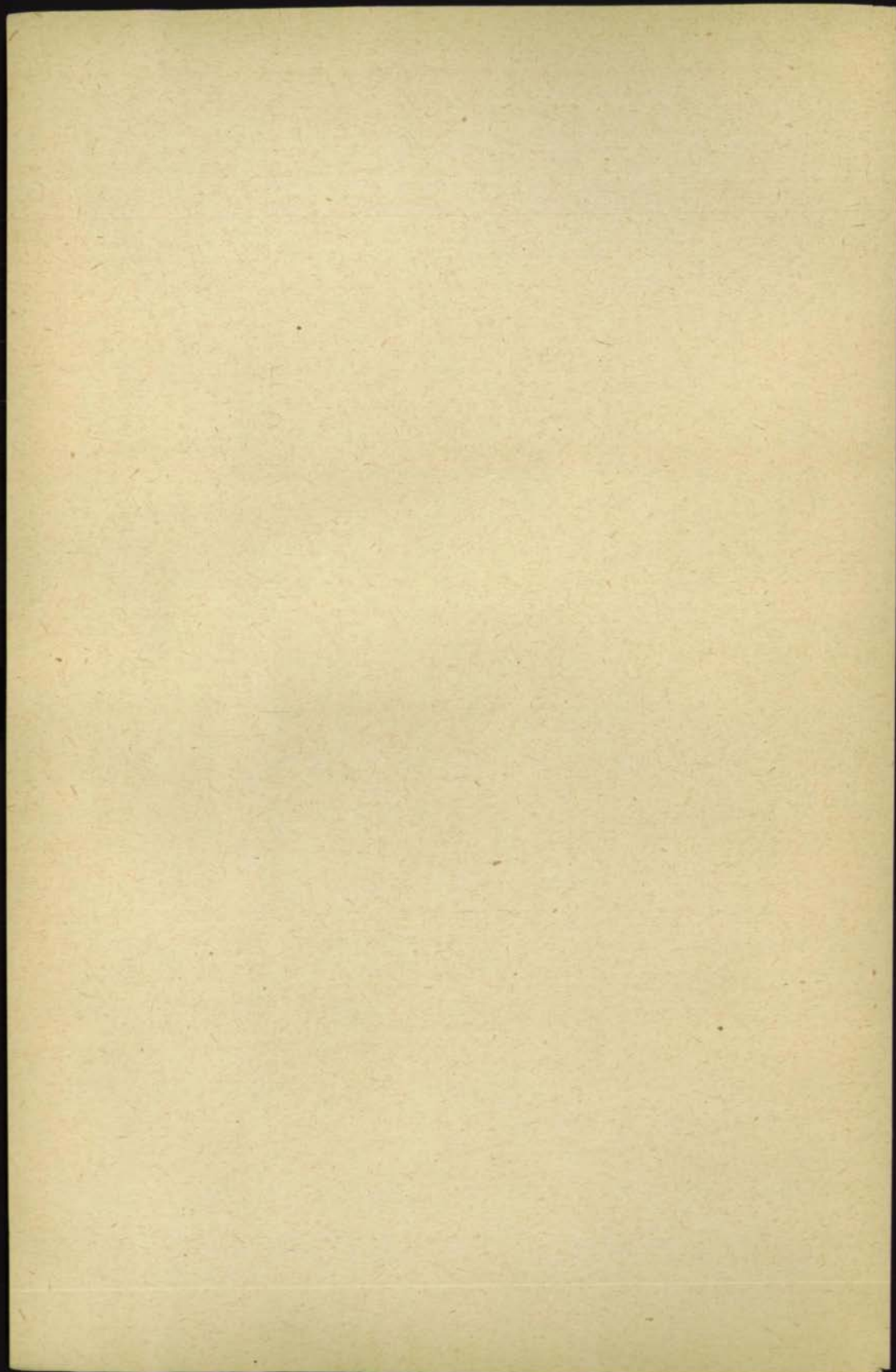
 Gerhardsen, Einar, 205, 210, 307, 436, 455, 463, 473, 480.
 Gingsburg, 346.
 Gulbrandsen, Asbjørn, 181.
 Gulbrandsen, W., 199.
 Gundersen, A. E., 148, 164, 172, 203, 205, 249, 365, 375, 415, 426, 444, 451, 459, 463, 465, 469, 470, 479, 480.

 Haare, Harald, 190, 449, 466.
 Hansen, Arvid, 483.
 Hansen, Ludvig, 186, 388.
 Hansen, Rich., 157, 204, 210, 216, 294, 374, 386, 422, 431, 432, 447, 469.
 Hauan, Ole, 278.
 Haugen, Ingv. O., 415, 417.
 Haugen, O. M., 283.
 Hegg, Hans, 481.
 Heggland, N., 216, 219, 285, 463.
 Henriksen, Thorbjørn, 149, 208, 209, 215, 249, 284, 287, 291, 366, 367, 377, 419, 420, 425, 431, 437, 449.
 Hjellen, Joh.s, 195, 243, 271, 399, 438.
 Hernes, Aksel, 187, 267, 283, 284, 308, 427, 437.
 Hindahl, O., 194, 396, 476.
 Hofmø, Rolf, 192, 216, 267, 459, 468, 474
 Hulthín, Joh.s, 205, 414, 438.

 Jacobsen, Hans, 353, 367.
 Jakopsen, Kristoffer, 176, 192, 239, 288, 399, 439, 477.

- Jensen, Josef, 284, 478.
 Johannessen, Eugen, 268, 409, 414, 418, 456.
 Johannessen, Olav, 377.
 Johansen, Aksel, 422.
 Johansen, Hans, 273, 414.
 Johansen, Ludvig, 148, 316, 318, 431, 469.
 Johansen, Jens, 290.
 Johanson, Edv., 127, 359.
 Johnsen, Hjalmar, 197, 272.
 Juell, Andr., 141, 378, 389, 465.
 Jønsson, Halfdan, 163, 175, 188, 207, 208, 211, 212, 248, 278, 371, 431, 434, 456.
 Karlsen, Albert, 178, 196, 242, 289, 317, 408, 415, 435, 455, 462, 478, 479, 480.
 Karlsen, Arthur, 208.
 Karlsen, Karl H., 449, 477.
 Karlsen, Oskar, 185, 210, 237, 306, 307, 418, 434, 468.
 Karlsrud, J. P., 194.
 Kiil, Erling, 269, 419, 431, 436.
 Knudsen, Aksel, 242, 268, 288, 291.
 Kristiansen, Thoralf, 455.
 Kristoffersen, Kr., 454.
 Larsen-Børve L., 387.
 Lie, Arthur, 313.
 Lie, Trygve, 171, 226, 241, 305, 309, 394, 400, 474.
 Lindø, 388.
 Luihn, Otto, 184.
 Madsen, Alfred, 169, 173, 195, 248, 249, 278, 293, 294, 305, 307, 309, 426, 428, 431, 443, 444, 450, 457, 459, 460, 461, 462.
 Marthinsen, Øistein, 210, 261, 278, 279, 281, 286, 418, 422.
 Melgaard, Alfred, 164, 197, 439.
 Michelsen, H., 416.
 Moljord, Kristian, 194, 273, 291, 316.
 Mørk, Edw., 146, 147, 172, 173, 176, 179, 196, 207, 214, 285, 334, 363, 404, 410, 460, 470.
 Nielsen, Valdemar, 212, 266, 319, 373.
 Nielsen, Ingv., 175, 193, 218, 246, 265, 290, 308, 319, 369, 375, 388, 398, 481.
 Nilssen, Magnus, 140.
 Nordeng, Oscar, 461.
 Nygaard, Johan, 294, 382, 387, 480.
 Nygaard, Vilhelm, 128.
 Nygaardsvik, A. O., 172, 193, 243, 264, 412, 438.
 Nygaard, Ragnvald, 283.
 Olsen, Ingv., 438, 480.
 Olsen, Adolf, 179, 197, 312, 438.
 Olsen, Halvard (se formannen).
 Olsen, Thorvald, 473, 475.
 Oshaug, Karl, 424.
 Ottersen, Oscar L., 168, 170, 463.
 Pettersen, Eugen, 161, 174, 185, 208, 433, 451, 467, 475, 476.
 Rasmussen, Enok, 447, 466.
 Rothaug, Kristian, 189, 208, 261, 411, 418, 440, 454.
 Rudland, E. E., 217, 219, 420, 440, 480.
 Rungstad, L., 180, 206, 313, 371, 393, 398, 399, 422, 434, 453.
 Schefflo, Olav, 167.
 Schultz, A., 185, 187, 263, 280, 295, 469.
 Sethil, Gunnar, 190, 203, 409, 469.
 Skau, Johan, 476.
 Strand, Halvdan, 191, 206, 243, 282, 289, 435.
 Strøm, O. L., 189, 283, 288, 369, 374, 418, 440.
 Sund, Albert, 376, 445, 456, 467, 477, 479, 480.
 Systad, Chr., 146, 151, 159, 183, 287, 353, 363, 374, 425, 431, 478.
 Söderblom, Philip, 281.
 Tagseth, Mathias, 260, 267, 274, 275, 307, 317, 398, 410.
 Teigen, Jens, 150, 160, 171, 172, 173, 192, 205, 210, 211, 218, 274, 282, 284, 286, 291, 319, 370, 377, 378, 386, 389, 416, 418, 419, 448, 467, 473, 476.
 Thoresen, Otto M., 217, 218, 357.
 Torp, Johan, 151, 162, 169, 171, 210, 246, 269, 282, 316, 317, 377, 387, 397, 438, 451, 470, 477.
 Torp, Oscar, 149, 240, 268, 369, 421, 431, 440, 475, 477.
 Torpildsen, Karsten, 454, 476.
 Tranmæl, Martin, 183, 206, 212, 247, 249, 262, 271, 275, 308, 357, 363, 375, 430, 441, 444, 457, 458, 459, 464, 469, 477, 479, 480.
 Tømmeraas, Karl, 148, 172, 176, 187, 207, 271, 294, 412, 448, 481.
 Tuominen, Arvo, 134, 304.
 Valentinsen, V., 191, 270, 318, 383, 412.
 Vestad, P. H., 483.
 Vik, Arnfinn, 295, 395, 398, 400, 467.
 Volan, 145, 146, 147, 148, 150, 157, 165, 173, 174, 176, 180, 199, 203, 206, 211, 212, 213, 235, 245, 248, 262, 290, 305, 307, 309, 311, 339, 362, 364, 367, 417, 421, 439, 462, 463, 470, 477, 479, 480.
 Zakariassen, Emil, 195, 270, 450, 479.
 Ødegaard, Johan, 139.
 Ødegaard, Johs M. P., 148, 198, 219, 248, 250, 266, 291, 317, 411, 420, 479, 480.
 Ødegaard, Bernh., 186.

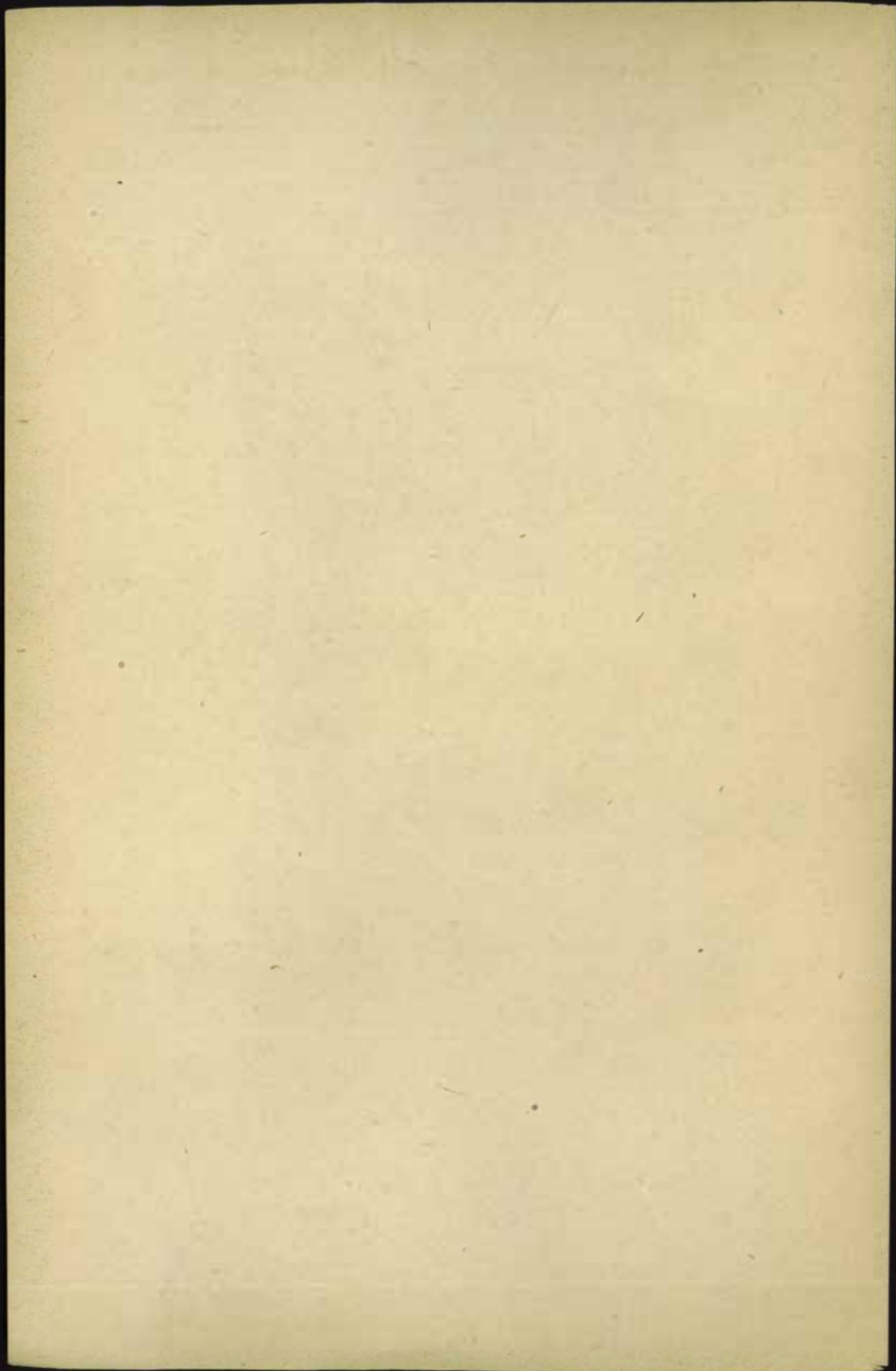
ARBEIDERNES FAGLIGE LANDSORGANISASJON

KONGRESSEN 1927

**DAGSORDEN OG FORSLAG
MED MOTIVER**

OSLO 1927 - TRYKT I ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

Dagsorden

for Arbeidernes faglige Landsorganisasjons 12. ordinære kongress
i Oslo 4 desember 1927 og følgende dager:

Kongressen åpnes kl. 12 form. i Folkets Hus.

1. **Kongressens konstituering.**
 - a) Fullmaktenes godkjenning.
 - b) Vedtagelse av forretningsorden og dagsorden.
 - c) Valg av 4 ordstyrere og 4 sekretærer.
 - d) Valg av valgkomité og redaksjonskomité.
2. **Beretning og regnskap.**
3. **Lovforandringer.**
4. **Den faglige taktikk og kampen mot tuktusloven.**
5. **Bekjempelse av streikebryterne.**
6. **De internasjonale faglige forbindelser.**
7. **Stillingen til de politiske partier.**
8. **Produksjonsfond.**
9. **Organisasjonsformene.**
10. **Organisasjonsforholdene ved de kooperative virksomheter.**
11. **Ungdommens og læregutteres stilling.**
12. **Diverse forslag.**
13. **Pensjonsordningen.**
14. **Andragende om ettergivelse av gjeld. (Ekstrakontingent).**
15. **Bevilgninger.**
16. **Valg.**

Forretningsorden.

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Dog har arbeiderpressens representanter adgang. Likeså har medlemmer av Landsorganisasjonen adgang til galleriet som tilhørere, undtagen når en sak besluttet behandlet for lukkede dører.

Representanter må forevise adgangskort og tilhørere medlemsbok ved inngangen.

2. Til å lede møtet velges 4 ordstyrere. Ordstyrerne ordner innbyrdes møtenes ledelse. Til å føre protokollen velges 4 sekretærer.
3. Møtene holdes fra kl. 9—1 form. og 3—7 efterm.
4. Ingen har rett til å få ordet mere enn 3 ganger i samme sak. Undtagen for innledningsforedrag begrenses taletiden til 10 minutter 1ste og 5 minutter 2den og 3dje gang.

Ordstyreren har for øvrig når han finner det påkrevet, rett til å stille forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere. Til forretningsordenen gis ingen ordet mere enn 1 gang og høist 2 minutter til hver sak.

Talerne skal tale fra den dertil bestemte plass i salen.

5. Forslag må leveres skriftlig til ordstyreren, undertegnet med vedkommendes navn og navnet på den organisasjon han representerer. Intet nytt forslag kan optas efterat det er besluttet satt strek med de inntegnede talere.

Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen opførte saker, kan ikke behandles.

6. Alle beslutninger avgjøres med alminedlig flertall. I tvilstilfelle, eller når 20 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneprop.
7. I protokollen innføres kun forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger.
8. Protokollen opleses ved hvert møtes begynnelse og for siste møte ved dets slutning.

Dagsordenens punkt 3.

Lovforandringer.

§ 3.

Fra Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon.

§ 3, 3dje ledd. Sekretariatet fastsetter tilskuddets størrelse til hver enkelt samorganisasjon, og kontingenten skal anvendes helt ut til samorganisasjonenes agitasjons- og organisasjonsarbeide efter sekretariatets nærmere bestemmelse.

Fra sekretariatet.

Ad § 3. Det tilskudd samorganisasjonene har fått til sin administrasjon, til agitasjons- og organisasjonsarbeidet, samt til representasjon, overstiger hvad kontingenten beløper sig til.

Sekretariatets flertall foreslår paragrafen oprettholdt uforandret.

Volan, Aas og Mørk er enig i Oslo og Omegns faglige Samorganisasjons forslag.

§ 4.

Fra Fredrikstad komm. Arbeiderforening (innsendt gjennom Norsk Kommuneforbund).

§ 4, punkt 1. Det tvungne medlemskap til de faglige samorganisasjoner opheves.

Motivering:

Da nytten av „De faglige samorganisasjoner“ ikke står i noget-somhelst forhold til de store summer som årlig blir ofret på dem, finner vi det, under de for fagforeningene nuværende dårlige økonomiske tider, da en stor del av fagorganisasjonens medlemmer er arbeidsledige, uforsvarlig å ofre store pengesummer på de faglige samorganisasjoner.

De faglige samorganisasjonsr må jo, efterat kongressen i 1925 vedtok industriforbundsformen og fagorganisasjonens oppbygging, bli å betrakte som „døde organer“ uten praktisk nytte eller verdi.

Norsk Kommuneforbunds hovedstyre kan ikke tiltre det foreliggende forslag. Samorganisasjonene oprettholdes i sin nuværende form.

Fra *Vigeland's Arbeiderforening* (innsendt gjennom Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund).

§ 4. Prinsipielt: Samorganisasjonene avvikles. Subsidiært: Det tvungne medlemskap opheves og samorganisasjonene i de store byer og industricentrer bygger på frivillig tilslutning fra stedets fagforeninger som før.

Motivering:

Da arbeiderklassens samling nu er en kjennsgjerning og man forlengst er gått over til industriforbund, finner Vigeland Arbeiderforening at samorganisasjonene ikke lenger svarer til sin hensikt, og vil bl. a. peke på at det blir altfor kostbart. Man må innen fagbevegelsen som for øvrig ellers i disse tider spare hvad spares kan.

Fra *N. J. & M. F., avd. 45, Sandefjord.*

§ 4, punkt 1, tilføies: På de steder hvor fagforeningene finner at de ingen gevinst har av samorganisasjonene, kan foreningen stå fritt med hensyn til tilslutning.

Motivering:

Det viser sig at foreningene på mindre steder kun har utgifter og liten nytte av samorganisasjonen.

Fra *N. J. & M. F., avd. 34, Sandefjord.*

§ 4. De faglige distriktsorganisasjoner oppløses og man går over til lokale samorganisasjoner.

Motivering:

Da den nuværende distriktsorganisasjon er for dyr i forhold til det utførte arbeide, mener vi å være bedre tjent med lokale samorganisasjoner.

Fra *N. J. & M. F., avd. 94, Nydalen.*

§ 4. Ved Landsorganisasjonens utvikling til industriforbund må samorganisasjonene ansees som overflødige. Deres konstruksjon er ikke tidsmessig, da de er for store og tungvinte i den kamp reaksjonen nu har innvarslet.

Samorganisasjonens budgett tynger alt for hårdt på fagforeningenes i forveien dårlige økonomi.

Samorganisasjonenes utvikling til politiske tumleplasser innen fagbevegelsen skulde tilsi enhver fagorganisert at de er overflødige innen fagorganisasjonen, og vi foreslår dem derfor oppløst og erstattet med mindre faglige instanser.

Fra *Folldal Grubearbeiderforening.*

§ 4. Prinsipielt: Den nuværende bestemmelse om tvungen tilslutning til de faglige samorganisasjoner opheves. Subsidiært: § 4

forandres eller gis en tilføielse, slik at avdelinger på avsidesliggende steder fritas for bestemmelsen om tvungent medlemskap av de faglige samorganisasjoner.

Motivering:

Vi finner den nuværende ordning med tvungent medlemskap i samorganisasjonene både upraktisk og urettferdig, især for de avdelingers vedkommende, som er beliggende langt ute i distriktene. For disse avdelinger har medlemskapet av samorganisasjonene liten eller ingen praktisk betydning, og de bør ikke ved lov tvinges til å utrede store utgifter til ingen praktisk nytte.

Fra *Sanddøla Jernbanearbeiderforening, Grong.*

§ 4. Der gis arbeiderne ved Statens anlegg rett til å stå fritt med hensyn til om de vil tilslutte sig de stedlige distriktsorganisasjoner eller ikke.

Motivering:

Foreningene ved Statens anlegg har nu i kortere eller lengere tid hatt den tvilsomme fornøielse å stå tilsluttet de distriktsvise samorganisasjoner, foreningene ved Nordlandsbanen således i over 3 år. Om nytten av denne tilslutning er å si at den er lik null, og for dette distrikts vedkommende er det all mulig grunn til å anta at det ikke blir bedre i fremtiden, da avstanden mellom samorganisasjonenes sæte og anleggsforeningene blir større og større efter hvert som arbeidet på Nordlandsbanen skrider frem.

Fra *Gjerstad Jernbanearbeiderforening.*

Ad § 4, punkt 1, første setning, foreslåes følgende: Det eller de forbunds fagforeninger som tilhører Landsorganisasjonen, og som ønsker å slutte sig sammen for å tilvareta felles interesser, kan danne faglige samorganisasjoner innen nærmere bestemte distrikter.

Motivering:

Det nuværende forhold med tvungen tilslutning til de faglige distriktsvise samorganisasjoner har for enkelte grupper av arbeidere vist sig å virke mot sin hensikt. Særlig gjelder dette Statens anleggsarbeidere som ved nuværende form for samorganisasjoner blir tvunget inn i en organisasjonsinstitusjon som de geografisk og distriktsmessig ikke har nogen tilknytning til.

Ved organisasjonenes opbygningsform for øvrig (industriforbundsformen), har samorganisasjonene i nuværende form for anleggsarbeiderne i flere tilfelle vært en hemske.

Skal samorganisasjonsprinsippet kunne utvikle sig til å bli det som har vært tilsiktet, så må den gis en sådan form at de enkelte grupper uten alt for store offer skal kunne gjøre sig gjeldende.

Fra Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon.

§ 4, punkt 3, siste ledd, forandres således: Skal i samråd med de interesserte faggrupper og lokale avdelinger o. s. v.

§ 4, punkt 4. Den av Samorganisasjonen besluttede kontingent skal anvendes til det stedlige administrasjons- og organisasjonsarbeide. Kontingenten er obligatorisk for samtlige foreninger innen samorganisasjonens distrikt. Enhver sådan kontingent må godkjennes av sekretariatet.

Fra sekretariatet.

Ad § 4. De innsendte forslag går ut på dels å oppløse de faglige distriktsorganisasjoner helt og gå tilbake til den tidligere form med stedlige lokale samorganisasjoner. Dels foreslåes det tvungne medlemsskap ophevet og overgang til frivillig medlemsskap. Dels foreslåes at arbeiderne ved Statens anlegg gis rett til å stå fritt med hensyn til tilslutning.

Sekretariatets flertall kan ikke tiltre de fremsatte forslag. Ordningen med distriktsvise samorganisasjoner, som blev vedtatt av kongressen 1923, har ennå virket så kort tid, at det må sies å være for tidlig å foreslå nogen inngripende forandring. Sekretariatets flertall anbefaler derfor at paragrafen opprettholdes uforandret.

Mørk er enig i at § 4 forblir uforandret med undtagelse av de forandringer som fremgår av Oslo og Omegns faglige Samorganisasjons forslag til § 4, punkt 3, siste ledd, og § 4, punkt 4.

Volan og Aas er enig i at § 4 forblir uforandret, men at § 4, punkt 3, siste ledd, forandres således:

«— skal i samråd med de interesserte avdelinger, stedlige industrigrupper, forbund eller Landsorganisasjonen lede lokale konflikter.»

§ 4, punkt 4, som Oslo og Omegns faglige Samorganisasjons forslag.

Sekretariatets medlemmer Ødegaard, Jønsson, Alberti, Melgaard, Fladeby og Bratvold vil i anledning angjeldende forslag til § 4 uttale:

De lokale samorganisasjoner som fra begynnelsen av dannedes på arbeidernes eget initiativ, er grunnlaget hvorpå de nuværende faglige distriktsorganisasjoner er dannet.

Foranledningen til de faglige samorganisasjoners fremtreden var de reiste krav om organisasjonens omlegning, og hvor kravet om omlegning til faglige samorganisasjoner — istedenfor forbund — var sterkt fremtredende.

De nuværende faglige distriktsorganisasjoner er ikke vokset frem av et virkelig behov, men nærmest et opkonstruert organ.

Når kongressen 1923 fastslo forbundsprinsippet som den fremtidige organisasjonsform er det ingen sannsynlighet for at samorganisasjonene i nogen overskuelig fremtid vil få nogen oppgave innen organisasjonen som ikke like tilfredsstillende kan utføres av Landsorganisasjonen og forbundene i fellesskap.

Interessen blandt medlemmene for de faglige distriktsorganisasjoners obligatoriske opprettholdelse er i stadig tilbakegang, og er det i den samlede organisasjons interesse å etablere en ordening således at samorganisasjonene fremtrer i den form og utstrekning som det naturlige behov tilsier.

Det er i høieste grad uheldig å opprettholde et organ innen organisasjonen, som medlemmene under trusel om eksklusjon tvinges å være tilsluttet.

I henhold hertil foreslåes at § 4, første ledd, gis følgende ordlyd:

De fagforeninger som er tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og ønsker å slutte sig sammen og danne faglige samorganisasjoner, har adgang dertil innenfor nærmere fastsatte grenser.

Forslag til de lovendringer for øvrig som vedtagelsen av nærværende forslag nødvendiggjør, vil bli fremmet på kongressen, bl. a. om samorganisasjonenes representasjon på kongress og representantskap.

§ 7.

Fra Akers Elektrisitetsverks Arbeiderforening.

§ 7, punkt 3, foreslåes sålydende: Sekretariatets medlemmer skal være til stede på kongressen, dog uten stemmerett.

Fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

§ 7, litra 13. Landsorganisasjonen bærer alle utgifter til kongressen, heri innbefattet reise, arbeidstap og diét, for alle i henhold til litra 2 a og b valgte representanter samt sekretariatets medlemmer.

Motivering:

Sådan som loven nu lyder, nemlig at forbundene selv betaler sine egne representanter, mens Landsorganisasjonen betaler samorganisasjonenes representanter, forekommer det oss som der heri er en inkonsekvens som ikke lenger bør opprettholdes.

I § 7, litra 13, siste punkt, heter det: „Ellers bærer hver organisasjon de utgifter som er forbundet med deres representasjon.“

Vi kan ikke innse at denne bestemmelse harmonerer med følgende bestemmelse i litra 2 i samme paragraf: „Reise- og diétgodtgjørelse for samorganisasjonenes representanter til kongressen utredes av Landsorganisasjonen.“

Man må enten følge ett av to: Enten å la de organisasjoner som velger representanter betale sin egen representasjon som det er bestemt i litra 13, eller at Landsorganisasjonen betaler alle utgifter til kongressen, heri innbefattet reise- og diétgodtgjørelse for forbundenes representanter.

I forbundene praktiseres som regel den ordning at forbundene betaler utgiftene til sine landsmøter og at foreningene iallfall direkte er fritatt for disse utgifter. Det må være riktig at det i Landsorganisasjonen også hersker en ensartet ordning med hensyn til betaling av representasjonen til kongressen. Sådan som det er nu, forekommer det som om samorganisasjonenes representanter skulde være en mestbegunstiget representasjon i forhold til forbundene, og dog er det så at det er forbundene som skaffer Landsorganisasjonen dens inntekter og som derigjennem betaler utgiftene til samorganisasjonenes representasjon.

Fra „Nordens Klippe“, Kirkenes.

§ 7, punkt 2. Ved fastsettelsen av områdene for de distriktvis samorganisasjoner er det tatt geografiske og andre hensyn. Samorganisasjonene representerer således hvert sitt organisasjonsmessig og geografisk avgrensede distrikt. Det virker derfor i høi grad urettferdig og vilkårlig å slå samorganisasjoner sammen ved valg av representanter til kongressen, særlig i spredt bebyggede landsdeler. Ordningen medfører at enkelte samorganisasjoner, selv om de representerer store distrikter, blir uten representasjon på kongressen. I henhold hertil beslutter kongressen: § 7, punkt 2 b, forandres til å lyde; Samorganisasjonene har rett til å velge 1 representant for hvert påbegynt 1000-tall medlemmer, dog minst 1 og ikke over 10.

Fra Øst-Finnmark faglige Samorganisasjon.

§ 7. Da valget av representanter til Landsorganisasjonens kongresser ifølge lovene skal foregå på den måte at 2 eller flere samorganisasjoner innen et fylke velger sammen, må vi uttale vår misnøie med denne representasjonsordning. Efter denne vil samorganisasjoner med lavere medlemstall så godt som ingen chance ha til noensinne å bli representert ved kongressene.

Vårt representantskap foreslår derfor for anstundende kongress at lovenes § 7, punkt b, forandres og gis følgende ordlyd: „Samorganisasjonene har rett til å velge 1 representant for hvert påbegynt 2000-tall medlemmer, dog ikke over 10.“

Fra Vest-Finnmark faglige Samorganisasjon.

§ 7. Vår organisasjon har mottatt avskrift av det forslag, som av Øst-Finnmark faglige Samorganisasjon er innsendt til behandling på Landsorganisasjonens førstkommende kongress om forandring av lovenes § 7, punkt b, angående distrikts- og samorganisasjonenes representasjonsrett på Landsorganisasjonens kongresser, og vår organisasjon gir dette forslag — så vel som den begrunnelse som er fremført om samme — sin uforbeholdne tilslutning.

Fra Norsk Bygningsarbeiderforbund.

§ 7, punkt 10, gis følgende tilføielse: „Hvis et av de valgte medlemmer av sekretariatet fratrer sin stilling i den organisasjon han representerer, uttrer han som medlem av sekretariatet, og vedkommende organisasjons styre foretar suppleringsvalg, som gjelder til første kongress.“

Fra Norsk Høvleriarbeiderforbund.

§ 7. Fra forbundets avdeling nr. 14, Namsos, er vi anmodet om å oversende følgende forslag til behandling på kongressen 1927:

§ 7, punkt 2 b, gis følgende tillegg: „Dog kan de forbund som holder landsmøte før kongressen samme år kongressen holdes, velge representanter på sitt landsmøte.“

Dette forslag er tiltrådt av forbundsstyret.

Fra avdeling 25, N. P. I. F., Skotfoss.

§ 7. De faglige samorganisasjoners representasjonsrett til Landsorganisasjonen opheves.

Fra sekretariatet.

Den nuværende lovs § 7 opprettholdes uforandret med undtagelse av punkt 2 b, annet avsnitt, som utgår, og kommer til å lyde:

«Valget av representanter til kongressen foregår etter de innen hver organisasjon bestemte valgeregler etter at dagsorden til kongressen er omsendt.»

Sekretariatets medlemmer: *Alberti, Bratvold, Fladeby, Jønsson, Melgaard og Ødegaard* er enig heri forsåvidt som deres forslag til forandring av § 4 ikke bifalles av kongressen.

Sekretariatets medlemmer *Volan og Aas* tiltrer forslaget fra «Nordens Klippe», Kirkenes, Øst-Finnmark faglige Samorganisasjon og Vest-Finnmark faglige Samorganisasjon og foreslår følgende utforming av § 7, punkt 2 b:

«De lokale samorganisasjoner har rett til 1 representant for hvert påbegynt 2 000-talls medlemmer, dog ikke over 10.» For øvrig uforandret.

Med hensyn til valgordningen vil vi (*Volan og Aas*) på det bestemteste advare mot at det skjer nogen forandring. Den nuværende ordning blev kjempet frem av fagopposisjonen under sterk motstand. Går man til den forandring som foreslått av flertallet, vil man risikere at valget til kongressene kan foregå av et landsmøte eller endog av forbundenes styre. Medlemmene vil da miste den kontroll og innflytelse de nu har — til skade for hele organisasjonen.

Volan og *Aas* er enig i forslaget fra Akers Elektrisitetsverks Arbejderforening at sekretariatet ikke skal ha stemmerett på kongressen.

Aas, *Bratvold*, *Jønsson* og *Volan* anbefaler forslaget fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund til § 7, punkt 13.

§ 8.

Fra avdeling 25, N. P. F., Skotfoss.

§ 8. De faglige Samorganisasjoners representasjonsrett i Landsorganisasjonens representantskap opheves.

Samorganisasjonens representant i sekretariatet inndras.

Fra Norsk Stenindustriarbeiderforbund.

§ 8, punkt 2, vedrørende samorganisasjonenes representasjon forandres så den kommer til å lyde således:

Oslo, Trondhjem, Bergen, Stavanger, Skien, Hamar, Drammen, Østfold og Vestfold velger hver en representant.

Hvis der foreligger saker, som i særlig grad berører andre distrikter, kan en representant også innkalles fra disse.

Motivering:

Vi er av den opfatning, at det nuværende representantskap er et alt for stort og kostbart apparat, og det svarer som følge derav ikke til sin hensikt. Innskrenkningen i representasjonen mener vi bør skje på samorganisasjonenes bekostning, da disse før 1925 ikke valgte nogen representanter til representantskapet.

Fra sekretariatet.

Ad § 8. Etter den utvidelse av representantskapet som fant sted på forrige kongress, har det vist sig at representantskapet er blitt et altfor stort og tungvint apparat. Sekretariatet vil derfor foreslå at samorganisasjonenes representanter i representantskapet bortfaller. Såfremt dette forslag bifalles vil sekretariatet foreslå at punkt 1 og 2 i § 8 får følgende ordlyd:

1. Representantskapet består av representanter valgt av de tilsluttede forbund.
2. Forbundene velger efter følgende forholdstall: 1 representant for begyndt første 1000 medlemmer. 1 representant for neste fyllte 2000 medlemmer, og for det overskytende antall 1 representant for hver fyllte 3000 tall medlemmer.

Efter samme regler velges varamenn.

Ved utgangen av hvert kalenderår skal forbundene revidere antallet av representanter efter medlemstallet for desember.

Uttreder nogen av de valgte i mellemtiden, rykker vara-

mannen op. Istedetfor å la varamannen rykke op, kan forbundene om ønskes foreta nytt valg på representant. Ellers fungerer de valgte representanter fra kongress til kongress.

Forbund som innmeldes i perioden har rett til å velge medlemmer til representantskapet etter ovenstående regler.

Hvis det på representantskapet foreligger saker som i særlig grad berører distriktene, kan representanter for de faglige distriktsorganisasjoner innkalles av sekretariatet.

Ved denne forandring vil representantskapet komme til å bestå av ca. 50 representanter, samt sekretariatet. Herved vil det bli anledning til oftere å innkalde representantskapet til behandling av viktigere saker.

Mørk foreslår:

§ 8. Representantskapet.

1. Representantskapet består av representanter valgt av de tilsluttede forbund og de faglige samorganisasjoner.

2. a) Forbundene velger etter følgende forholdstall:

1 representant for påbegynt 1 000-tall medlemmer, 1 representant for næste fylt 2 000-tall og derefter 1 representant for hvert fylt 3 000-tall medlemmer, dog ikke over 5 representanter fra noget forbund.

Efter samme regler velges varamenn.

b) De faglige samorganisasjoner velger 14 representanter til representantskapet. Representantene velges distriktsvis således: Oslo og Omegn 2 representanter samt 1 representant fra hver av følgende fylkeskretser: Akershus og Opland, Østfold, Hedmark, Buskerud, Telemark, Vestfold, Vest- og Aust-Agder, Rogaland, Bergen og Fylkene, Sør-Trøndelag, Møre og Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark.

De nærmere regler for valget i distriktene besluttes av sekretariatet. Valget gjelder for kongressperioden.

Paragrafen for øvrig som foreslått av sekretariatets flertall.

Representantskapet vil efter Mørks forslag bestå av 48 representanter fra forbundene, 14 representanter fra distriktene samt sekretariatets medlemmer.

Sekretariatets medlemmer *Volan* og *Aas* kan ikke stemme for nogen forandring av § 8.

Sekretariatets flertalls forslag vil, om det blir vedtatt, omdanne

representantskapet til en utpreget Oslo-representasjon, som i første rekke vil bestå av lønnede tillitsmenn og forbundsstyremedlemmer.

Når kongressen gav samorganisasjonene rett til å velge medlemmer av representantskapet var det blandt annet av hensyn til distriktene og at representantskapet således skulde gi et fullgyldig uttrykk for medlemmenes stilling til de foreliggende saker.

Ved den forandring flertallet foreslår vil representantskapet i høi grad miste sin karakter som det saklige kontrollapparat det skulde være. Men mente dessuten at samorganisasjonenes hele stilling innen Landsorganisasjonen burde styrkes. Deres rettigheter og plikter i organisasjonen måtte da ordnes på forsvarlig måte.

Sekretariatets flertall vil til *Volan* og *Aas'* uttalelse få fastslå:

Det er en usannhet når *Volan* og *Aas* insinuerer at flertallets forslag tilsikter å få representantskapet til en Oslo-representasjon bestående av lønnede tillitsmenn og forbundsstyremedlemmer. Likeså er det den rene demagogi, uten forbindelse med sannheten, at representantskapet vil miste sin karakter av kontrollapparat overfor sekretariatet.

Sekretariatet har tilsiktet, at representantskapet skulde bli et *forsvarlig* — *økonomisk* og *organisasjonsmessig* — organ for forbundene, som ikke bare kunde kontrollere sekretariatet, men fatte beslutninger på forbundsmedlemmenes vegne. Det er gjennom forbundene at medlemmene er tilsluttet Landsorganisasjonen og det bør være gjennom forbundene at medlemmene utøver sin kontroll og bestemmer sekretariatets virksomhet.

Det står selvfølgelig forbundene fritt for — sådan som nu — å velge representanter til Landsorganisasjonens representantskap. Valgene foregår nu som regel på forbundenes landsmøter og det står fritt for landsmøtene å velge representanter fra distriktene eller fra Oslo. fra forbundsstyret eller fra avdelingene, alt efter medlemmenes ønsker.

§ 10.

§ 10. 1. Samorganisasjonenes konferanse henstiller til sekretariatet for kommende kongress å fremme spørsmålet om en felles revisjon for Landsorganisasjonen og samtlige forbund.

2. Et sådant revisjonsutvalg kan efter sekretariatets nærmere bestemmelse utføre revisjon i samorganisasjonene og avdelingene hvor dette måtte ansees påkrevd.

§ 10, 4. ledd, forandres således: Enhver revisjon og kassakontroll innføres med fornødne antegnelser i en særskilt revisjonsbok der forelegges sekretariatet og representantskapet og i kongressåret kongressen.

Fra N. J. & M. F., avd. 8, Oslo,

§ 10 forandres således at 4de ledd kommer til å lyde: Enhver revisjon og kassakontroll innføres med fornødne antegnelser i en særskilt revisjonsbok, som forelegges sekretariatet og *representantskapet*. De valgte revisorer skal være til stede under regnskapsavleggelsen på *representantskapsmotene* og kongressen.

Fra N. J. & M. F., avd. 16, Bergen.

§ 10, *siste avsnitt*, forandres til: En oversikt over regnskapene for hvert kvartal skal forelegges sekretariatet, de tilsluttede forbund og gjennom disse de respektive avdelinger, senest en måned etter hvert kvartal.

Fra Norsk Gullsmedarbeiderforbund, Oslo.

Kongressen beslutter å ansette autoriserte revisorer. Revisorene skal, foruten å revidere Landsorganisasjonens regnskap, også revidere forbundenes og de større fagforeningers regnskaper minst 2 ganger om året.

De ansatte revisorer bør i størst mulig utstrekning utarbeide og innføre en standardform for bokførselen innen fagorganisasjonen.

Motivering:

Det skulde være unødvendig likeoverfor fagorganisasjonens nuværende medlemmer å komme med nogen motivering utover ovenstående.

Nu da fagorganisasjonen forvalter så store pengemidler må det være i selve organisasjonens og medlemmenes egen interesse at revisjonen og bokførselen gjøres så betryggende som mulig.

Det er meget vanskelig for ikke å si umulig at arbeiderne med en minimal skoleutdannelse og etter dagens arbeide skal makte å utøve den nødvendige kontroll som ønskelig er, og håper derfor at kongressen i sin egen interesse vedtar ovenstående forslag.

Fra sekretariatet.

Ad § 10. Sekretariatet vil foreslå at kongressen bemyndiger det nye sekretariat til i samråd med forbundene å drøfte spørsmålet om hvad der kan gjøres for å opnå den mest mulig betryggende revisjonsordning i Landsorganisasjonen, forbundene, samorganisasjonene og avdelingene. Resultatet forelegges representantskapet.

Det har alltid vært ført revisjonsbok, som refereres i sekretariatet.

Sekretariatet vil foreslå at § 10, 4. avsnitt, *siste punktum*, får følgende ordlyd:

«De valgte revisorer skal være til stede under regnskapsavleggelsen ved representantskapet og kongressen og skal fremlegge skriftlig beretning angående regnskapet.»

Dagsordenens punkt 4.

Den faglige taktikk og kampen mot tukthusloven.

Fra *Bygningsarbeidernes Industrigruppe*: Fagorganisasjonen har alltid tatt standpunkt mot voldgiftsloven, men den har med visse reserverasjoner anerkjent lovgivningen for meglingsinstitusjonen og arbeidsretten. Slik som disse lover i den senere tid er praktisert og med de tilføielser som loven i den senere tid har fått med beskyttelsesbestemmelser for streikebryterne, må fagorganisasjonens stilling til hele arbeidstvistloven tas op til inngripende revisjon. Vi er enig i Landsorganisasjonens og forbundenes beslutning ikke å bistå voldgiftsdomstolen ved opnevning av representanter eller å procedere for retten. Men fagorganisasjonen må også fatte beslutning om at en voldgiftsdom ikke kan betraktes som nogen endelig avgjørelse av de faglige konflikter. Videre må fagorganisasjonen treffe bestemmelse om at den ikke skal delta i de faglige konflikters behandling for meglingsnevnden. De forslag en meglingsnevnd fremsetter har i realiteten vist sig som en voldgiftsdom. Boikottlinjen blir derfor like nødvendig mot meglingsnevnder som mot voldgiftsretten. Det samme må også til en viss grad sies om meglingsinstitusjonen i sin almindelighet. Fagorganisasjonen kan ikke anerkjenne de kapitalistiske regjeringers rett til å anvende Statens maktmidler i faglige konflikter.

Arbidsretten har gjentagne ganger på det alvorligste krenket arbeiderklassens rettsopfatning ved å avsi uhyrlige klassesdommer. Fagorganisasjonens standpunkt til denne rettsinstitusjon må derfor optas til overveieelse. Spørsmålet kan bli om man også skal sabotere arbeidsretten eller om det skal søkes innført tariffbestemmelser som hindrer retten i å gripe inn i tvister mellom arbeidere og arbeidskjøpere. Vi må kreve av sekretariatet at denne sak blir utredet og forelagt fagforeningene i dagsorden til kongressen.

Kongressen pålegger sekretariatet å sette i gang en utstrakt skolevirksomhet og opplysningsarbeide blandt de faglig organiserte medlemmer med sikte på bekjempelse av voldgifts- og tukthusloven.

Forslag med premisser angående nøytraliseringen av voldgifts- og tukthuslovens virkninger:

For å kunne forminske eller nøytralisere virkningen av voldgifts- eller tukthuslovene, mener gruppestyret at det er flere midler som av organisasjonen og dens medlemmer kan og bør bringes i anvendelse.

1. *I første rekke vil man peke på produksjonslinjen.*

Det må nemlig antas at de nevnte lover ikke vil kunne få nogen anvendelse på arbeidernes egne produksjonsbedrifter, og organisasjonen bør derfor sette størst mulig kraft inn på å få denne linje utbygget.

1. Sekretariatet avgir snarest for representantskapet en grundig utredning angående „*Produksjonslinjen*“, arbeidernes igangsettelse av produksjonen.
2. Det er opprettet et garantifond innen Landsorganisasjonen med formål å overta eller yde garanti for eller til produksjonsbedrifter som er satt i gang av organisasjonene.

2. *Videre har man sabotasjelinjen.*

Det å senke arbeidstempoet, så at det ferdige produkt blir kostbarere etter en lønnsreduksjon ved voldgift enn før, skulde vel belære arbeidskjøperne om at voldgift ikke var det rette middel. Da dette, hvis sabotasjen blev effektiv, antagelig vilde medføre at arbeidsherrene vilde forsøke å holde arbeidstempoet oppe ved å utby slumpakkorder, må den slags forbydes og det bør oppettes stykkpriser som blir å godkjenne av de enkelte fagforeninger. Disse priser må medlemmene tilpliktes å holde produktet i, selv om de arbeider på redusert lønn. Særlig i eksportindustrien må dette komme til anvendelse.

1. Sekretariatet i samarbeide med de respektive forbund, eventuelt fagforeninger, oppsetter detaljerte prislister, som av arbeiderne må betraktes som minimumspris av hvad produktet skal koste, selv om der arbeides på *redusert* timelønn.
2. Alt slumpakkordarbeide forbydes.

3. *Også opstruksjon og boikott bør bli å anvende.*

Organiserte transportarbeidere bør ikke befatte sig med eller undgå å transportere varer som ikke har vedkommende forbunds stempel. Det samme gjelder arbeidere som ikke bør ha befatning med halvfabrikat eller varer forarbeidet av blokadebrytere eller varer som ikke har organisasjonens stempel.

1. Sekretariatet i forbindelse med forbund og avdeling optar arbeide for å innføre merking eller stempeling av varer som produseres av organiserte arbeidere og etter betingelser godkjent av organisasjonene.
2. Arbeide for effektiv opstruksjon mot og boikott av produkter som ikke kan erholde organisasjonenes kjennemerke optas av sekretariatet i samarbeide med forbund og avdelinger.

Fra Jakobsbakken Grubearbeiderforening, Sulitjelma.

Efter at lockouten var avblåst og arbeidet skulde optas blev det rettet en forespørsel fra Sulitjelma fagligé Samorganisasjon om forståelsen av overenskomsten, med hensyn til de uorganisertes rett til å komme i betraktning ved gjenoptagelsen og inntagelse i arbeidet.

Som svar herpå fikk vi meddelelse om at uorganiserte har like rett med de organiserte ved inntagelse i arbeid. Dette gav anledning til endel protester mot en sådan avgjørelse truffet av organisasjonens fremste tillitsmenn.

Som man vil forstå måtte en sådan forståelse av overenskomsten

vekke en stor misnøie blandt de organiserte arbeidere og følgen blev at vi blev hemmet i vårt arbeide med å få inn våre organiserte kamerater og med sorg og harme, måtte vi se arbeidsgiverne besette de organiserte kameraters plassen med uorganiserte.

Det er vår opfatning at for fremtiden skal kun de organisertes interesser ivaretas ved avsluttelsen av enhver konflikt. — I henhold hertil vil vår forening tillate sig å foreslå for kongressen:

1. Ved avsluttelsen av enhver konflikt søkes kun varetatt de organisertes interesser.
2. Ved å sørge for at de organiserte først og fremst blir inntatt i sine plasser.
3. Det tas repressalier overfor de arbeidsgivere som forsøker å trakassere bort de organiserte arbeidere til fordel for uorganiserte.

Dagsordenens punkt 5.

Bekjempelse av streikebryterne.

Fra Jakobsbakken Grubearbeiderforening.

Da det under enhver konflikt viser sig, at det alltid er individer som falder de kjempende organiserte arbeidere i ryggen ved å utføre blokert arbeid, og da særlig arbeidere med *tre måneders kontrakt*, vil vår forening uttale at forholdet 3 måneders kontrakt ikke av organiserte arbeidere kan godtas som rett til å utføre streikebryterarbeide, og vil vi uttale vår misnøie med den avgjørelse som er truffet av sekretariatet for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, med hensyn til arbeidere med 3 måneders kontrakt og deres arbeide under faglige konflikter.

Vår forening vil anmode kongressen om å opta til behandling og vedtagelse følgende forslag:

„Alle streikebrytere, uanset 3 måneders kontrakt, rapporteres og offentliggjøres i arbeiderpressen. Organisasjonen må med alle til rådighet stående midler forsøke å fjerne disse fra arbeidsplassene.

1. Ved ikke å opta arbeidet før disse er fjernet.
2. Ingen organisert arbeider må arbeide sammen med streikebrytere, eller også på annen måte søke å gjøre livet uutholdelig for disse.
3. Konflikter som måtte opstå på grunn av fjernelse av streikebrytere, ansees av organisasjonen som lovlige og understøttes som almindelig konflikt.

Motivering:

Den nylig vedtatte tukthuslov, og særlig den beryktede beskyttelseslov, som skal beskytte disse de mest foraktelige skapninger,

borger- og kapitalistklassens hellige dyr, streikebryterne; gjør det til en bydende nødvendighet for hele den organiserte arbeiderklasse å gå angrepsvis til verks mot disse av paragraffer og politi beskyttede individer.

Vi har holdt os lenge nok på defensiven, det er på tide at vi begynner å gå angrepsvis til verks overfor disse, og vier dem hele vår oppmerksomhet.

Har samfundet og kapitalistklassen funnet det nødvendig å beskytte og verne disse „som sett i lys av den store arbeidsledighet gjør det til å være proselytter“ og bruke dem som et våpen mot de organiserte arbeidere i deres kamp for bedre livsvilkår, skulde det gjøre oss enn mere opsatt på å føre en mere skjerpet kamp mot streikebryteriet, mot det samfund og de lover som er opprettet som et vern om disse snyltedyrr.

Det er klart at arbeiderne må føle at tukthusloven om beskyttelse av arbeidsvillige er rettet mot en enkelt stand, mot de organiserte arbeidere og derfor ikke kan respekteres, men ved enhver given anledning forsøke å omgå og om nødvendig forsøke bryte en sådan lov.

Det må også gjøres klart for enhver organisert arbeider, ved å ta kampen op imot røversamfundet vil man resikere både bøter og fengsel, men at kampen er uundgåelig og må føres frem til sin heldige slutt.

Fra Bygningsarbeidernes Industrigruppe, Oslo.

Vedtagelsen av tukthusloven, hvorved politiet, klassesdomstolene og militæret i øket utstrekning vil bli anvendt mot organisasjonen og alle hederlige arbeidere, gjør det innlysende at det må rustes til en avgjørende kamp mot streikebryteriet. Fagorganisasjonen må kreve at streikebryterne fjernes fra arbeidsplassen før arbeidet gjenoptas efter en konflikt. Dette krav må kjempes frem med all mulig beslutsomhet. Den omstendighet at samfundshjelpen og andre streikebryterorganisasjoner bebevnes må medføre at de organiserte arbeidere på sin side gjennomfører en effektiv beskyttelse for de streikende arbeidere.

Under henvisning hertil foreslås at kongressen fatter følgende beslutning:

1. Kongressen pålegger sekretariatet og alle tilsluttede organisasjoner å sørge for at alle streikebrytere blir fjernet fra arbeidsplassen før konflikten bileses.
2. Sekretariatet pålegges å bistå de lokale organisasjoner med å få dannet beskyttelseskorps til vern for de organiserte arbeidere i deres kamp mot streikebryteriet i alle dets former.

Fra sekretariatet.

Ad Den faglige taktikk og kampen mot tukthusloven, samt bekjempelse av streikebryterne.

Sekretariatet vil til kongressen fremlegge forslag til uttalelse.

Dagsordenens punkt 6.

De internasjonale forbindelser.

Innsendte forslag.

Fra Skiens kommunale Arbeiderforening.

1. Da det ikke lenger er nogen hemmelighet at det arbeides for at den norske fagorganisasjon tilmeldes Amsterdam-Internasjonalen, så er vår forening av den opfatning at dette spørsmål ikke må avgjøres av kongressen, og foreslår derfor at saken omsendes til fagforeningene til uravstemning blandt medlemmene.

2. Foreningen foreslår videre for kongressen at den tar stilling til og gir sin tilslutning til dannelse av en russisk—finsk—norsk enhetskomité, som gir gjensidig økonomisk støtte under faglige kamper.

Fra Oslo Sporveisbetjønings Forening.

Kongressen 1925 vedtok et kompromissforslag, hvis grunnlag var en illusjon som forlengst har vært borte — dog kanskje med undtagelse av punkt 5 (jfr. kongressens protokoll, side 242).

For kongressen 1927 melder sig formentlig spørsmålet om en eventuell tilslutning til utenlandske organisasjoner skulde oversendes til medlemmene til uravstemning.

For å få bragt på det rene om denne forutsetning fremdeles er til stede tillater undertegnede forening sig å fremkomme med følgende forslag:

«Landsorganisasjonens forhold til Amsterdam og R. F. I. utredes av sekretariatet og oversendes til medlemmene til uravstemning, som må være tilendebragt innen 1 april 1928. Uravstemningen ledes av sekretariatet og foregår på den måte at saken behandles og avgjøres på medlemsmøter eller generalforsamlinger.

Når resultatet av foreningenes behandling foreligger, trer representantskapet sammen til endelig avgjørelse av saken. Representantskapets avgjørelse treffes under hensyntagen til stemmegivningen og det indre samhold innen Landsorganisasjonen.»

Fra Oslo Gassverksarbeideres Forening.

Fagkongressen 1925 vedtok enstemmig at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon skulde understøtte den engelsk-russiske komités arbeide og tre i organisasjonsmessig forbindelse med denne. Det har ikke lykkedes å komme i forbindelse med den engelsk-russiske komité, like som det ikke har vært mulig å understøtte komitéens arbeide for faglig enbet.

Imidlertid har den russiske Landsorganisasjons representant, Jaglom, på vegne av sin landsorganisasjon foreslått nedsatt en norsk-finsk-russisk samarbeidskomité, hvis formål er gjensidig støtte under faglige konflikter. Det forekommer oss at dette forslag er på linje med

det forslag som blev vedtatt på kongressen 1925, likesom nedsettelsen av en sådan komité vilde være av meget stor betydning, både økonomisk og moralsk i de faglige kamper vi står overfor.

Forslag:

1. Foreningen vil i henhold hertil foreslå at den norske Landsorganisasjon inntil videre står utenfor de stridende Internasjonaler.

2. Kongressen gir sin tilslutning til opprettelse av en norsk-finsk-russisk komité.

Fra Norsk Kommuneforbunds hovedstyre.

Da Landsorganisasjonens representantskap har besluttet å utrede spørsmålet om Landsorganisasjonens internasjonale forbindelser, finner hovedstyret ikke å ville ta stilling til nogen av de innsendte forslag vedrørende dette spørsmål. De foreliggende forslag blir derfor å oversende Landsorganisasjonen.

Fra Gartland Jernbanearbeiderforening, avd. 95 av N. A. F.

Gartland Jernbanearbeiderforening samlet til møte den 17 juli 1927 vil på det innstendigste henstille til fagkongressen at Landsorganisasjonen blir tilsluttet den norsk-finsk-russiske komité, som er foreslått av den russiske Landsorganisasjon ved sekretær Jaglom.

Fra Malmo Grubearbeiderforening, avd. 69 av N. A. F.

Malmo Grubearbeiderforening forslår at den norske Landsorganisasjon inngår kontrakt med den russiske Landsorganisasjon om gjensidig understøttelse under konflikter.

Fra Bygningsarbeidernes Industrigruppe, Oslo.

En rekke fagforeninger, samorganisasjoner, forbundslandsmøter og kongressen har uttalt sin solidaritet med de russiske fagorganisasjoner. Den isoleringspolitikk som de kapitalistiske stater har iverksatt mot Sovjet-Unionen er en alvorlig fare for hele arbeiderklassen. Hvis det lykkes utbytterne å svekke Sovjet-Unionen moralsk i arbeiderklassens øine, vil de meget lett kunne drive sin krigspolitikk og hindre det sosialistiske opbygningsarbeide i Russland og styrte arbeiderklassen ut i nye store og uanede lidelser.

Det gjelder derfor mer enn nogensinne før for hele den revolusjonære arbeiderklasse å slå ring om de russiske arbeidere og på alle måter forsvare arbeiderstaten mot de kapitalistiske overgrep. Dette kan best nåes ved at den fagorganiserte arbeiderklasse slutter et ubrytelig kampforbund med den russiske arbeiderklasse. Vi foreslår derfor for kongressen å vedta følgende beslutning:

Kongressen godtar forslaget fra den russiske Landsorganisasjon om organisering av en norsk-finsk-russisk gjensidighetskomité for gjensidig støtte under sociale og faglige konflikter.

Et mindretall foreslår:

Bygningsgruppen uttaler sin tilslutning til Amsterdam-Internasjonalen.

Fra N. J. & M. F., avd. 12, Trondhjem.

Vi protesterer mot innmeldelse i Amsterdam på det nuværende tidspunkt. Vi forlanger først å se medlemmenes mening gitt til kjenne gjennom uravstemning, for vi mener, og det med full rett, at det er medlemmene som skal bestemme kursen hvad internasjonal forbindelse angår, og ikke sekretariatet. Vi mener derfor at kongressen ikke kan ta et så dumdristig skritt som innmeldelse i Amsterdam, før medlemmene klart og tydelig har uttalt sig om dette for arbeiderklassen så viktige spørsmål.

1. Landsorganisasjonen blir foreløbig stående utenfor begge de to stridende Internasjonaler, men til enhver tid påse at det blir ført en radikal bevegelse som gagnar den hele arbeiderklasse.

2. Landsorganisasjonen skal forplikte sig til med hele sin kraft å arbeide for det engelsk-russiske forslag, for så snart som mulig å forsøke å samarbeide både den Røde faglige Internasjonale og Amsterdam-Internasjonalen til et. Dette tror vi skulde være det beste arbeide Landsorganisasjonen har utført, hvis det har lykkedes i den nærmeste fremtid. Som et ledd i disse bestrebelse tilslutter Landsorganisasjonen sig den av den russiske Landsorganisasjon foreslåtte finsk-norsk-russisk enhetskomité.

Fra Follafoss avdeling, nr. 30 av N. P. F.

Follafoss avdeling av N. P. F. besluttet i generalforsamling den 29 juli 1927 å kreve av Landsorganisasjonens kongress at spørsmålet om Landsorganisasjonens tilslutning til Amsterdam-Internasjonalen oversendes medlemmene til uravstemning.

Fra Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon.

Kongressen godkjenner representantskapets beslutning om å utrede de internasjonale faglige forhold. Sekretariatets utredning sendes medlemmene til uravstemning og avgjørelse.

Fra Sundløkkens Arbeiderforening, Sandesund pr. Sarpsborg.

Vil henstille til sekretariatet at Landorganisasjonen atter innmel-des i en internasjonale.

Fra sekretariatet.

Kongressen den 23 august—1 september 1925 fattet enstemmig følgende beslutning i spørsmålet om de internasjonale forbindelser:

«1. Ut fra den internasjonale arbeiderklassens stilling idag er det en bydende nødvendighet at verdens fagorganiserte arbeidere sammensveises i en faglig internasjonale på klassekampens grunn. Kongressen hilser derfor med glede de bestrebelse som er fremme for å skape internasjonal faglig samling, bestrebelse som har fått uttrykk ved dannel-

sen av den engelsk-russiske komité. Kongressen uttaler sin uforbeholdne tilslutning til disse bestrebelser og erklærer aktivt å ville understøtte komitéens arbeide for enhet.

2. Landsorganisasjonen trer i organisasjonsmessig forbindelse med den engelsk-russiske enhetskomité. Så fremt en internasjonal konferanse eller kongress kommer i stand, skal Landsorganisasjonen la sig representere og virke for samling av alle lands fagorganisasjoner i en felles faglig internasjonale.

3. Hvis en felles faglig internasjonale kommer i stand, bemyndiges representantskapet til i tilfelle der hersker samstemmighet, å bringe medlemskapet i orden. I fall det er en faktisk uenighet til stede, skal spørsmålet forelegges medlemmene til avgjørelse ved uravstemning.

4. Sekretariatet opfordres til å arbeide for å skape et fast organisatorisk samarbeide mellem landsorganisasjonene i Sverige, Danmark, Finnland og Norge.»

Den engelsk-russiske enhetskomité.

Umiddelbart efter kongressen tilskrev sekretariatet sekretæren for den engelske Landsorganisasjon, Bramley, for å komme i forbindelse med den engelsk-russiske komité. På denne skrivelse mottok sekretariatet følgende svarskrivelse:

London, 14 september 1925.

Sekretariatet,
Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge.

Ad britisk-russiske rådgivende komité.

Jeg har mottatt Deres brev av 8 ds. inneholdende den beslutning som blev vedtatt av Deres kongress i Oslo.

Med hensyn til den britisk-russiske rådgivende komités møte, så er denne komités statutter og sammensetning allerede bestemt, og tillater ikke nogen representant fra andre organisasjoner å delta i dens forhandlinger.

Jeg beklager at jeg ikke er i stand til å opplyse Dem om komitéens adresse og komitémedlemmenes navn.

Fred. Bramley,
sekretær.

Den faglig delegasjon som besøkte Russland høsten 1925, overbragte ved sin hjemkomst en innbydelse fra russerne om å sende representanter fra den norske Landsorganisasjon til den engelsk-russiske komités møte i Berlin den 8 desember samme år. Innbydelsen blev mottatt av sekretariatet, som valgte Halvard Olsen, Alfred Madsen og Rich. Hansen. Disse reiste til Berlin til nevnte tid, men kunde ikke få anledning til å delta i komitéens møter. De konferanser som blev holdt

med så vel de russiske som de engelske representanter, bragte på det rene at nogen organisatorisk tilslutning til den engelsk-russiske komité ikke var mulig eller ønskelig. Det vilde ikke gagne, men skade komitéens arbeide for å fremme internasjonal faglig enhet.

Sekretariatet kunde således ikke virkeliggjøre kongressens beslutning om å tre i organisatorisk forbindelse med den engelsk-russiske komité.

Den skandinavisk-baltiske konferanse.

Den 27 august 1926 fikk sekretariatet besøk av Den internasjonale faglige Centrals (I. F. C.) sekretær *Oudegeest* som var på gjennomreise til Stockholm for å besøke den svenske Landsorganisasjons kongress. I en konferanse som han hadde med sekretariatet, bragte han på bane spørsmålet om avholdelse av en skandinavisk faglige konferanse. Dette fikk sekretariatets tilslutning. Kongressen hadde jo opfordret sekretariatet til å arbeide for et fast organisatorisk samarbeide mellom landsorganisasjonene i *Sverige, Danmark, Finnland* og *Norge* og avholdelse av en sådan konferanse var derfor i overensstemmelse med kongressens beslutning. Under fagkongressen i Stockholm blev spørsmålet videre behandlet i en konferanse, hvori de ved kongressen værende representanter fra Danmark, Finnland, Lettland og Norge deltok sammen med representanter fra den svenske Landsorganisasjons sekretariat og *Oudegeest*. Fra samtlige blev det uttalt ønskeligheten av at der blev avholdt en konferanse og at konferansen i tilfelle tilslutning fra de respektive organisasjoner, kunde omfatte både de skandinaviske og de baltiske lands landsorganisasjoner. På grunnlag herav blev innbydelse fra den svenske Landsorganisasjon tilstillet disse lands landsorganisasjoner.

Innbydelsen som sekretariatet mottok, lød således:

Stockholm, 9 oktober 1926.

Sekretariatet for

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge.

På anmodning av Den internasjonale faglige Centrals sekretær *J. Oudegeest* og i tilslutning til de uttalelser som fremkom ved konferansen i Stockholm av representanter ved vår kongress, har landssekretariatet besluttet innby til en konferanse med representanter for landsorganisasjonene i de skandinaviske og baltisk land til overlegning om spørsmål som kunde være av felles interesse for disse organisasjoner. I overensstemmelse med denne beslutning får vi herved innby representanter for Deres organisasjon til konferanse i Stockholm i dagene 6 og 7 desember d. å. med begynnelse førstnevnte dag kl 11 formiddag.

Oudegeest har fremkommet med følgende preliminnære forslag til dagsorden for konferansen:

1. Oversikt over fagbevegelsens stilling i de deltagende land.
2. Økonomiske og andre foranstaltninger til hjelp for fagbevegelsen i de forskjellige land.
3. Ønskeligheten og muligheten for dannelse av en skandinavisk-baltisk komité med den oppgave å forberede ensartet opptreden i fremtiden.
4. Muligheten av å få en bedre fagforeningspresse i de deltagende land.

De vilde glede oss om De snarest mulig vilde meddele Deres ønsker angående konferansens arbeide samt foreslå endringer eller tillegg til den av Oudegeest fremsatte dagsorden.

Sekretariatet skal ved redigeringen av den endelige dagsorden opta de ønsker og de forslag som kommer i tilstrekkelig god tid før konferansen, og gi det plass på dagsordenen.

For om mulig å kunne få oversatt de kortfattede oversikter som Oudegeest har ment skulde fremlegges for konferansen, henstilles at De i god tid før konferansen sender skriftlig oversikt over fagbevegelsens stilling i Deres land.

Idet vi henstiller til Dem å meddele sekretariatet i Stockholm navnene på Deres representanter og tiden for disses ankomst til Stockholm vil vi allerede nu hilse Deres representanter velkommen.

For Landssekretariatet

Arvid Torberg.

Efter at saken var behandlet i sekretariatet blev følgende svarskrivelse sendt:

Oslo, 10 november 1926.

Til Landsorganisasjonen i Sverige,

Stockholm.

Landssekretariatets skrivelse av 9 oktober d. å. med innbydelse til deltagelse i en konferanse i Stockholm i dagene 6 og 7 desember med representanter fra de skandinaviske og baltiske landsorganisasjoner har været behandlet av vårt sekretariat.

Vårt sekretariat har besluttet i overensstemmelse med tidligere muntlige meddelelse å tilslutte sig konferansen og har som representanter valgt samtlige sekretariatets medlemmer. Disse er: Halvard Olsn, Jens Teigen, P. Aarøe, Alfr. Melgaard, A. Bratvold, Elias Volan, Johs. M. P. Ødegaard, A. Alberti, H. Fladeby, G. Sethil, Edw. Mørk, L. Rungstad og Rich. Hansen.

Dessuten vil sekretærene Alfr. Madsen og Trygve Lie delta i konferansen.

Vi tillater oss i overensstemmelse med Deres anmodning samtidig å oversende en kortfattet oversikt over vår organisasjons virksomhet og stilling i øieblikket. Denne kan på konferansen suppleres med ytterligere opplysninger som ansees nødvendige.

Sekretariatet har gitt sin tilslutning til den av sekretær Oudegeest opstilte dagsorden og ønsker ikke å foreslå noget nytt punkt. Vi vil dog eventuelt senere tilstille Dem forslag som kan behandles under de opsatte punkter på dagsordenen.

Det blev i vårt sekretariat uttalt muligheten av at spørsmålet om *internasjonal faglig enhet* kunde komme op til behandling. Noget forslag i så måte fra vår side er dog ikke fremmet. Skulde derimot dette spørsmål bli reist fra de

andre deltagende organisasjoners side til behandling på konferansen, vil vi uttale ønskeligheten av at representanter fra den engelske og russiske landsorganisasjon blev innbudt til konferansen. Hensikten hermed er at spørsmålet da kunde diskuteres på den bredest mulige basis. Dette er dog ikke å opfatte som nogen betingelse fra vår side, men som et uttrykk for vår kongressbeslutning av 1925. Vi henviser til denne som er gjengitt i beretningen.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Sekretariatet.

Halvard Olsen.

Konferansen blev avholdt til fastsatt tid og det møtte 44 representanter fra Danmark, Estland, Finland, Lettland, Lithauen, Norge og Sverige. Fra Den internasjonale faglige Central møtte Oudegeest.

Konferansen vedtok følgende uttalelse:

Den skandinavisk-baltiske konferanse i Stockholm 6—7 desember 1926 har inngående drøftet hvad det er mulig å utrette til fremme av det faglige samarbeide i de skandinaviske og baltiske land.

Konferansen beslutter å anmode de skandinaviske lands — Danmarks, Norges, Sveriges — faglige hovedorganisasjoner om hver å velge tre medlemmer til en skandinavisk faglig samarbeidskomité.

Denne komité trer i virksomhet når Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge har besluttet å bli med i den internasjonale faglige central i Amsterdam.

Konferansen beslutter videre å anmode de baltiske lands faglige hovedorganisasjoner om på samme grunnlag å velge en baltisk samarbeidskomité.

Komitéene som sammensettes av representanter fra de faglige hovedorganisasjoner, avholder regelmessige møter.

Når det er nødvendig, kan den ene komité ta initiativ til avholdelse av fellesmøte av begge komitéer for å behandle spørsmål av større betydning for de interesserte land.

Finlands faglige Centralorganisasjon kan efter tilslutning til Den internasjonale faglige central tilslutte sig den komité som den ønsker, og derved bli med i det felles faglige samarbeide.»

Dette forslag blev bifalt av konferansen. På den norske delegasjons vegne fremla Halvard Olsen følgende erklæring som var vedtatt i sekretariatet med alle stemmer mot Volans:

«Under henvisning til siste kongressbeslutning angående det skandinaviske samarbeide vil den norske landsorganisasjons sekretariat erklære sig enig i, at det blir opprettet en skandinavisk samarbeidskomité og at derved etableres et fast organisatorisk samarbeide, og vil så snart som skje kan forelegge saken for de rette organisasjonsinstanser i Norge, for at den kan bringes i orden på grunnlag av siste fagkongress beslutning.»

Enn videre vedtoges følgende:

«Den skandinavisk-baltiske konferanse i Stockholm 6—7 desember 1926 har behandlet de faglige spørsmål og herunder drøftet hvad det er mulig å utrette

for å bistå de unge faglige organisasjoner i de baltiske land i den vanskelige stilling som disse befinner sig i.

Konferansen beslutter å opfordre de skandinaviske faglige landsorganisasjoner til å treffe de nødvendige finansielle og andre foranstaltninger for å muliggjøre at yngre tillitsmenn innen fagorganisasjonen i de baltiske land kan tilbringe en viss tid i de skandinaviske land for å lære det teoretiske, taktiske og praktiske organisasjonsarbeide.

De baltiske lands centralorganisasjoner vil på sin side sørge for å sende folk som forstår ett av de skandinaviske sprog.

De skandinaviske sekretariater erklærer sig beredt til å betale omkostningene ved opholdet.

Konferansen opfordrer forbundene og landsorganisasjonene til å sørge for gjensidig representasjon ved kongresser o. l. til styrkelse av det faglige samarbeide.

Videre erklærer konferansen, at der må tas skritt til å fremme det faglige informasjonsarbeide.»

Landsorganisasjonens representantskapsmøte

som blev avholdt i dagene 16—18 desember 1926, behandlet også spørsmålet om de internasjonale forbindelser i forbindelse med rapporten og beslutningene fra den skandinavisk-baltiske konferanse. Sekretariatet fremla for representantskapet følgende forslag:

«Representantskapet fastslår at det er uholdbart at Landsorganisasjonen for fremtiden står uten internasjonale forbindelser, da det umuliggjør et fastere skandinavisk samarbeide mellem landsorganisasjonene.

Da et organisatorisk skandinavisk samarbeide er av den største praktiske faglige betydning, vil representantskapet under henvisning til Stockholms-konferansens beslutning henstille til sekretariatet å la spørsmålet i forbindelse med det internasjonale organisasjonsforhold i nærmere utredet stand bli forelagt for representantskapet snarest mulig.

Representantskapet behandler saken, vedtar innstilling og utsender den til medlemmene til behandling.»

Dette forslag blev vedtatt med 89 mot 18 stemmer. 6 representanter undlot å stemme og 3 var fraværende. De 18 som stemte mot sekretariatets forslag stemte for følgende av Hans Aas fremsatt forslag:

1. I henhold til kongressens beslutning i spørsmålet om de internasjonale forbindelser kan ikke forslaget fra den skandinavisk-baltiske konferanse tiltredes. Denne beslutning meddeles de faglige landsorganisasjoner i Sverige og Danmark. Samtidig henstilles til disse å være med på å la samarbeidskomitéen tre i virksomhet uten at dette gjøres avhengig av at den norske og den finske landsorganisasjon går inn i Amsterdam.

2. Sekretariatet pålegges å søke knyttet organisasjonsmessig forbindelse med den russiske landsorganisasjon for derved ytterligere å styrke de internasjonale forbindelser.

3. Sekretariatet opfordres til å søke samarbeide med den finske, russiske, engelske og andre faglige organisasjoner som i likhet med oss står på den engelsk-russiske komité's grunn, for å fremme realiseringen av en internasjonal faglig verdenskongress.»

Representantskapet har således tatt stilling for at Landsorganisasjonen må knytte internasjonal forbindelse igjen og at spørsmålet må utredes under henvisning til Stockholms-konferansens beslutning.

Russisk-finsk-norsk komité.

Siden representantskapets beslutning er et nytt spørsmål kommet inn i diskusjonen om de internasjonale forbindelser. Den 23 januar 1927 fikk sekretariatet meddelelse om at en representant fra den russiske landsorganisasjon, J. Jaglom, var kommet til Oslo på feriereise. Han hadde i oppdrag å konferere med sekretariatet og å forelegge et forslag som den russiske landsorganisasjon aktet å stille den norske landsorganisasjon. Dette forslag blev i sekretariatets møte den 24 januar fremlagt skriftlig av Jaglom og lød således:

Til sekretariatet for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

V. C. S. P. S.s presidium har gitt mig i oppdrag å fremføre for den norske landsorganisasjon og gjennom den til de norske arbeidere en broderlig hilsen fra de organiserte arbeidere og funksjonærer i S. S. S. R. Hilsenen frembæres med så meget større glede som i den siste tid, og særlig efter den norske landsorganisasjons siste kongress, de broderlige forbindelser mellem fagbevegelsen i de to land er blitt mer og mer styrket, felles arbeide for verdens fagbevegelses enhet, den norske faglige delegasjons ophold i S. S. S. R., gjensidig besøk på forbundenes kongresser etc. I bestrebelsen for ennå mer å befeste disse broderlige forbindelser mellem proletariatet i de to land anser V. C. S. P. S.s presidium det for sin proletariske plikt å fremføre for de norske kamerater sitt synspunkt i anledning av de videre skritt som efter dets mening bør foretas for hurtigst å opnå enhet i rekkene av den internasjonale fagforeningsbevegelse.

En rekke begivenheter i den siste tid, grubearbeiderstreiken og generalstreiken i England, den kapitalistiske rasjonalisering og nedsettelsen av de arbeidende massers levestandard i en rekke land, deriblandt også Norge etc., beviser med utvilsom klarhet at det internasjonale proletariat foran kapitalens brede angrepsfront trenger den største sammenslutthet og enhet i de faglige rekker. Verdens arbeiderklasse trenger en enhetlig, kampdyktig Interansjonale, som står på klassekampens plattform. Med likeså stor klarhet er det efter S. S. S. R.s fagforeningers og alle klassebevisste arbeideres mening ved en rekke kjensgjerninger bevist at Amsterdam-Internasjonalen under sin nuværende ledelse ikke bare ikke er en slik organisasjon, men at den objektivt er blitt en ubrytelig del

av det kapitalistiske system. I alle store sociale konflikter er Amsterdam-Internasjonalen en kraft som ikke fremmer, men bremser arbeidernes kraft. Til tross for kapitalens angrep har Amsterdam-Internasjonalen i den siste tid ikke ført nogensomhelst besluttosom kamp mot verdensborgerskapets angrep på arbeidsløningene og arbeidsdagens lengde, men fortsetter tvert imot å samarbeide med den internasjonale kapital i Arbeidsbyrået ved Nasjonenes Forbund.

Vi anfører bare de viktigste fakta som beviser denne situasjon:

1. *Amsterdam-Internasjonalens rolle under grubearbeiderstreiken og generalstreiken i England.*

Amsterdam-Internasjonalen tok like fra streikens begynnelse kurs på å bryte de engelske arbeideres heroiske kamp, og gjorde ingen ting for å organisere solidaritets-foranstaltninger i internasjonal målestokk, forbud mot innførsel og utførsel av kull til England, og organiserte ikke nogensomhelst betydelig finansiell hjelp til de streikende. Istedenfor penger — sympatiresolusjoner, og selv de av meget dårlig kvalitet, istedenfor solidaritetsoptreden på kontinentet — uendelige og fullstendig ufruktbare møter. Alt dette er velkjent, og fremgår også av de oppgaver som Cook meddelte på den 7. fagkongress i S. S. S. R. angående den hjelp som blev ydet de engelske grubearbeidere av de forskjellige organisasjoner: Amsterdam-Internasjonalen 591 440 rubler, eller 3.5 pct. av den samlede hjelp, S. S. S. R.s fagforeninger 11 500 000 rubler, eller 61 pct. av den samlede hjelp. Videre kan anføres at de enkelte seksjoner av Amsterdam-Internasjonalen, den tyske landsorganisasjon og andre, under de engelske arbeideres heroiske kamp ikke fant noget bedre enn å gi penger *mot renter* til de engelske fagforeningers generalråd.

2. *Forholdet mellom V. C. S. P. S. og Amsterdam.*

Amsterdam fortsetter hele tiden å hindre V. C. S. P. S.s forsøk på å opnå internasjonal faglig enhet. Amsterdam avslår ikke bare de russiske fagforeningers forslag om sammenkallelsen av en internasjonal foreningskongress for å danne en enhetlig faglig internasjonale, men avslår hårdnakket endog de engelske fagforeningers forslag om sammenkallelse av en konferanse uten forhåndsbetingelser mellom V. C. S. P. S. og Amsterdam. På Amsterdam-Internasjonalens siste møte blev dette forslag avslått med et flertall av 12 mot 6 stemmer.

3. *Amsterdam og Den amerikanske Arbeiderfederasjon.*

Amsterdam-Internasjonalen avviser alle forslag, selv de mest beskjedne, om å møte de russiske fagforeninger, men den opviser en eksempløss iherdighet for å trekke Den amerikanske Arbeiderfederasjon inn i Amsterdam. Den amerikanske Arbeiderfederasjon, som kjemper mot Sovjet-Russland, som har forbundet sig med den amerikanske imperialisme, som åpent driver klassesamarbeide, er efter Amsterdam-Internasjonalens synspunkt et ønskelig medlem av Det internasjonale Fagforeningsforbund. Den amerikanske Arbeiderfederasjon avviser enhver allianse med Amsterdam, og gjør dette i en temmelig grov form, Den amerikanske Arbeiderfederasjons avslag på Amsterdam-Internasjonalens innbydelse til å sende en amerikansk fagforeningsdelegasjon til Europa. I dette tilfelle spiller prestigespørsmålet for Amsterdam ingensomhelst rolle, og den og dens enkelte seksjoner, Det internasjonale Metallarbeiderforbund, går endog til de mest fornødrede konseksjoner overfor de mest reaksjonære fagforeningsbyråkrater i verden. Maskepi med det reaksjonære A. F. L., alle mulige innrømmelser overfor de amerikanske

fagforeninger, dette er fullt forenelig med Amsterdam-Internasjonalens prestige, men gå med på en konferanse uten forhåndsbedingungen med den arbeiderklasse og den fagbevegelse som har gjennomført den største revolusjon i verden og har dannet den eneste arbeiderstat i verden — det betyr å nedsette den internasjonale fagbevegelses prestige.

Dette er de hovedkjensgjerninger som karakteriserer Amsterdams linje. Man kunde anføre mange flere fakta, men selv disse er tilstrekkelig. Vi anser derfor det internasjonale proletariats grunnoppgave for å være den samme således som den blev formulert av den engelsk-russiske komité: kamp for å danne en enhetlig faglig internasjonale ved å sammenkalle en faglig fagforeningskongress.

V. C. S. P. S.s presidium har ment på grundlag av en hel rekke uttalelser og erklæringer fra de norske fagforeninger med hensyn til den internasjonale fagbevegelse, beslutningene på den norske landsorganisasjons siste kongress, erklæring fra den norske fagdelegasjon til S. S. S. R. osv., samt likeledes på grunnlag av den norske fagbevegelses klassekampstandpunkt, nektelsen av å delta i arbeidet ved Det internasjonale Arbeidsbyrå ved Nasjonenes Forbund, fagforeningenes klassekampstilling i hjemlandet etc., at det mellom V. C. S. P. S. og den norske landsorganisasjon ikke består nogen prinsipielle meningsforskjelligheter i spørsmålene om Amsterdam-Internasjonalen og spørsmålet om den internasjonale fagbevegelses enhet.

Imidlertid har V. C. S. P. S.s presidium i den siste tid kunnet fastslå fra en rekke kilder, beslutningene på den baltisk-skandinaviske konferanse i Stockholm, Amsterdam-Internasjonalens bulletin, intervjuer med kjente norske fagforeningsledere etc., at det i den norske fagbevegelses ledende kretser er dannet en fast overbevisning for inntreden i Amsterdam-Internasjonalen.

I sammenheng hermed kan V. C. S. P. S.s presidium ikke undlate å uttale for de norske kamerater som sin dype overbevisning at den norske landsorganisasjons inntreden i Amsterdam-Internasjonalen på det nuværende tidspunkt ikke kan opfattes anderledes enn som solidaritet og rettferdiggjørelse av Amsterdam-Internasjonalens hele virksomhet fra de norske fagforeningers side. En slik opptreden kan ikke vurderes anderledes av alle de fagforeninger og arbeidere som står på den engelsk-russiske komitéts plattform, enn som avkall fra de norske fagforeningers side på den praktiske kamp for fagbevegelses verdensenhets. Kamp for enheten innenfor Amsterdam-Internasjonalen fra den norske landsorganisasjons side kan ikke gi nogensomhelst resultater. Herom taler tilstrekkelig tydelig erfaringene fra de engelske fagforeninger, som forener 4 millioner medlemmer, og som har forsøkt innenfor Amsterdam å få igjennom sine meget beskjedne forslag i spørsmålet angående den faglige enhet. Vi vil opnå langt større resultater på den internasjonale faglige enhets område hvis vi forener våre krefter, Norge og S. S. S. R., på dette område. En blokk av den russiske og norske landsorganisasjon til kamp for enheten vilde i løpet av ikke lang tid tiltrekke sig sympati fra arbeiderne over hele verden, så vel de som er organisert i Amsterdam som de som befinner sig utenfor denne. Dette vilde i sin tur øve stor innflytelse på Amsterdam i retning av å stoppe motarbeidelsen av enhetsforsøkene.

I betraktning herav foreslår jeg ifølge oppdrag av V. C. S. P. S.s presidium den norske landsorganisasjon å behandle følgende forslag:

1. Å organisere en russisk-norsk-finsk komité. Komitéens oppgaver: a) Kamp for fagbevegelses internasjonale enhet, og b) gjensidig understøttelse under sociale konflikter, streiker, lockouter etc. Denne komité tenker vi oss ikke bare

som overenskomst om vennskap og gjensidig understøttelse mellem landsorganisasjonene, men også mellom de enkelte forbund i de tre land, med alle av en slik overenskomst flytende forpliktelser.

2. I Berlin skal der den 24 januar finne sted en konferanse mellom representanter for S. S. S. R.s landsorganisasjon og den del av verdens faglige bevegelse som står på den engelsk-russiske komités plattform. Finner ikke den norske landsorganisasjon det mulig å ta del i dette organ for kampen for enheten, som efter alt å dømme blir dannet som resultat av denne konferanse.

3. Anser den norske landsorganisasjon det ikke for mulig å gi mig, som representant for V. C. S. P. S., adgang til å optre på arbeider- og fagforeningsforsamlinger som organiseres av den i den hensikt å fremstille for de norske arbeidere S. S. S. R.s fagforeningers synspunkt i spørsmålet om den internasjonale fagbevegelse.

Med kameratslig hilsen

J. Jaglom,

Medlem av V. C. S. P. S.s presidium.

Disse av Jaglom reiste spørsmål blev inngående drøftet. Det var enstemmighet i sekretariatet om at punkt 1 måtte behandles i forbindelse med Landsorganisasjonens internasjonale forbindelser i sin almindelighet og forellegges representantskapet sammen med den øvrige utredning av spørsmålet.

Angående punkt 2 var det ikke mulig for sekretariatet å sende nogen representant, da møtet skulde holdes dagen etterpå i Berlin. Dessuten var det umulig for sekretariatet å få bragt på det rene hvilke organisasjoner som skulde møte og hvad det skulde behandles. Det var ikke den engelsk-russiske komité som skulde ha møte og Jaglom kunde ikke gi nogen beskjed om hvilke nye organer eller efter hvilke linjer som her skulde føre arbeidet for den internasjonale faglige enhet videre.

Om punkt 3 i Jagloms forslag erklærte sekretariatet at det intet hadde imot at Jaglom fikk adgang til å holde foredrag om den russiske fagorganisasjons syn på den internasjonale fagbevegelse og at samorganisasjonene arrangerte møter som gav anledning hertil.

Jaglom som deltok i sekretariatets møte ved behandlingen av hans forslag fikk her kjennskap til sekretariatets beslutninger. Forslaget blev også drøftet i et fellesmøte av sekretariatet og samtlige forbundsformenn og kasserere den 21 februar. Møtet gav sin tilslutning til sekretariatets holdning. I sekretariatets møte den 22 februar blev det besluttet å sende den russiske landsorganisasjon følgende skrivelse som svar på Jagloms forslag:

1 mars 1927.

Til

Den allrussiske faglige Landsorganisasjons presidium,
Moskva.

Under sitt opphold i Oslo hadde Deres representant, kamerat Jaglom, en konferanse med den norske faglige landsorganisasjons sekretariat.

I tilslutning til en lengere fremstilling om de internasjonale spørsmål fremsatte han følgende forslag, som han anmodet Landsorganisasjonen å behandle:

«1. A organisere en russisk-norsk-finsk komité. Komitéens oppgaver:

a) Kamp for fagbevegelsens internasjonale enhet, og

b) Gjensidig understøttelse under sociale konflikter, streiker, lockouter etc.

Denne komité tenker vi oss ikke bare som overenskomst om vennskap og gjensidig understøttelse mellom landsorganisasjonene, men også mellom de enkelte forbund i de tre land, med alle av en slik overenskomst flytende forpliktelser.»

Vår landsorganisasjons representantskap vedtok på sitt siste møte 16—18 desember 1926, med 89 mot 18 stemmer, følgende beslutning:

«Representantskapet fastslår at det er uholdbart at Landsorganisasjonen for fremtiden står uten internasjonale forbindelser, da det umuliggjør et fastere skandinavisk samarbeide mellom landsorganisasjonene.

Da et organisatorisk skandinavisk samarbeide er av den største praktiske faglige betydning, vil representantskapet under henvisning til Stockholms-konferansens beslutning henstille til sekretariatet å la spørsmålet i forbindelse med det internasjonale organisasjonsforhold i nærmere åttredet stand bli forelagt for representantskapet snarest mulig.

Representantskapet behandler saken, vedtar innstilling og utsender den til medlemmene til behandling.»

Under utredningen av disse spørsmål vil sekretariatet også komme til å behandle det forslag som blev stillet av kamerat Jaglom på den Allrussiske Landsorganisasjons vegne, om opprettelse av en russisk-norsk-finsk komité. Det var vårt representantskaps enstemmige forutsetning at utredningen skulde omsendes til medlemmene i fagforeningene efterat vårens konflikter var til ende.

I henhold hertil tillater vi oss å meddele det ærede presidium at forslaget skal bli behandlet på en helt kameratslig og organisasjonsmessig måte, så snart som de pågående konflikter gjør oss dette mulig.

Med solidarisk hilsen

Arbeidernes fagl. Landsorganisasjon
sekretariatet

Halvard Olsen.

Det blev senere opplyst at denne skrivelse ikke var kommet frem til den russiske landsorganisasjon. Et forhold som synes merkelig da andre skrivelser som har vært avsendt både fra Landsorganisasjonen og forbundene er kommet frem.

På grunn av en del diskusjon, særlig i «kommunistpressen», hvor man fremstillet at Jaglom hadde tilbudt den norske landsorganisasjon

4½ million kroner i anledning den lockoutkamp som fagorganisasjonen da stod midt oppe i og at sekretariatet hadde avvist forslaget, besluttet sekretariatet å sende to representanter til Russland for å bringe på det rene hvordan dette forholdt sig. Det var nemlig ikke med et ord hverken skriftlig eller muntlig til sekretariatet eller til nogen av dets medlemmer fremkommet noget sådant tilbud eller forslag. Som representanter blev valgt *Halfdan Jønsson* og *Johs. M. P. Ødegaard*. Disse reiste til Russland den 13 april. Under deres konferanse med Jaglom blev det bekreftet fra ham at Landsorganisasjonens skrivelse av 1 mars ikke var kommet frem. De overleverte da en gjenpart av skrivelsen. Det blev også i posten sendt nok en gjenpart. Under disse forhold er det mildest talt noget merkelig at Jaglom og Dogadov så sent som 2 september i et intervju i Moskva påstår at sekretariatet ikke har svart på Jagloms forslag om dannelse av en russisk-finsk-norsk komité.

De faglige internasjonaler.

Det finnes for tiden 3 internasjonale faglige sammenslutninger: *Den internasjonale faglige Central* (I. F. C.) som har sitt sæte i Amsterdam. Den røde faglige Internasjonale (R. F. I.) som har sitt sæte i Moskva og Internasjonal Arbeider-Associasjon (I. A. A.) som har sitt sæte i Berlin.

Til kongressen i 1923 hadde sekretariatet i henhold til representantskapets pålegg utredet spørsmålet om de to internasjonaler I. F. C. og R. F. I. Likeså blev der gitt en oversikt over de internasjonale fagsammenslutninger. Derimot blev I. A. A. ikke omtalt, idet den først blev konstituert på en kongress i Berlin 25 desember 1922. Altså efterat sekretariatets utredning forelå. I en utredning som blev utsendt 1924 i forbindelse med en uravstemning over spørsmålet, blev der gitt en utførlig oversikt også over I. A. A.

Efter disse utredninger og de tidligere behandlinger av spørsmålet, finner sekretariatet det ikke nødvendig her å inngå på I. A. A. og R. F. I.s organisasjonsforhold. Så vidt sekretariatet bekjent har det for disse to internasjonaler ikke vært avholdt nogen kongress som har forandret de tidligere statutter og beslutninger. Derimot har det vært to kongresser avholdt av I. F. C., nemlig i Wien 2—6 juni 1924 og Paris 1—7 august 1927. På begge kongresser er det fattet beslutninger og foretatt forandringer i statuttene som ikke forelå i de tidligere utredninger. Det er derfor riktig at disse bringes frem.

Den siste oppgave over medlemskap og medlemstall i I. F. C. viser at følgende 25 lands landsorganisasjoner står tilsluttet:

Tyskland	4 582 366	medlemmer.
England	4 365 619	«
Østerrike	807 515	«
Frankrike	605 250	«
Tsjekkoslovakiet	569 386	«
Belgia	552 094	«
Sverige	384 617	«
Danmark	239 704	«
Polen	224 423	«
Spania	219 000	«
Holland	189 686	«
Schweiz	149 997	«
Ungarn	125 024	«
Kanada	106 412	«
Argentina	82 574	«
Sydafrika	60 660	«
Rumenia	33 093	«
Jugoslavia	27 156	«
Palestina	18 663	«
Litauen	18 486	«
Lettland	16 679	«
Bulgaria	14 803	«
Luxemburg	13 398	«
Memel	1 401	«
Italia	—	«

Statutter

for I. F. C., Det internasjonale Fagforeningsforbund

vedtatt på den internasjonale kongress i Wien 2—6 juni 1924 og endringer vedtatt på den internasjonale kongress i Paris 1—7 august 1927.

Følgen av de i Paris vedtatte endringer vil selvfølgelig bli en omredigering av hele loven. Antagelig vil det vedtatte representantskap tre inn i alle de tidligere «utvalgs» funksjoner.

Statutter for Det internasjonale Fagforeningsforbund.

I. Medlemskap.

1. Det internasjonale Fagforeningsforbund er sammensatt av de faglige landsorganisasjoner i hvert land. Disse må ha anerkjent statuttene, taktikk og mål for Det internasjonale Fagforeningsforbund.

2. Fra hvert land kan bare en landsorganisasjon optas.
3. Fagforeningsbevegelsen i hvert land skal vernes.

II. *Sæte.*

4. Sætet for Det internasjonale Fagforeningsforbund er Amsterdam.
(Forandringene i punkt 2 vedtatt i Paris.)

III. *Formål.*

5. Det internasjonale Fagforeningsforbund har til formål:
 - a) Den internasjonale arbeiderklassens enighet ved styrkelse av de internasjonale forbindelser mellom fagforeningene i alle land.
 - b) Fremme av de internasjonale fagsekretariater som står på Det internasjonale Fagforeningsforbunds grunn.
 - c) Fremme av fagforeningsbevegelsens interesser og bestrebelsler på nasjonalt og internasjonalt grunnlag.
 - d) Gjennomførelse av aksjoner av felles faglig interesse.
 - e) Utbygning av den internasjonale sociale lovgivning.
 - f) Fremme av bestrebelsene for arbeidernes opplysning.
 - g) Forhindring av krig og bekjempelse av revolusjoner.

IV. *Midler til opndelse av disse mål.*

6. a) Nøye samarbeide med de tilsluttede landsorganisasjoner og de internasjonale fagsekretariater.
- b) Samarbeide med andre organisasjoner forsåvidt dette synes formålstjenlig i fagforeningsbevegelsens interesse.
- c) Fremme av faglig agitasjon i de tilsluttede land på oppdrag av de angjeldende lands faglige landsorganisasjoner.
- d) Fremme av faglig agitasjon i ennå ikke tilsluttede land.
- e) Bileggelse av stridigheter innen fagbevegelsen.
- f) Optagelse av statistikk.
- g) Samling av materiale over fagbevegelsen og den sociale lovgivning.
- h) Utgivelse av et tidsskrift og andre meddelelser som er av betydning for fagbevegelsen.
- i) Varetagelse av arbeiderinteresser ved inn- og utvandring.
- k) Fremme av voldgiftstanken og avrustning.

V. *Ledelsen.*

7. Ledelsen består av et styre og utvalget, som er forpliktet til å utøve sin virksomhet i overensstemmelse med beslutningene på Det internasjonale Fagforeningsforbunds kongresser.

8. A) *Styret.*

Styret består av en formann, tre viceformenn og tre sekretærer.

(Her forandringene fra Paris.)

For hvert styremedlem skal det være en stemmeberettiget varamann for hånden. Denne varamann skal være den person som er innvalgt i utvalget for det respektive land eller landegrupper. Denne varamann skal overvære styremøtene i tilfelle av at vedkommende styremedlem er forhindret. Inntrer det tilfelle at også utvalgsmedlemmet ikke kan overvære møtet, da skal hans varamann i utvalget overvære møtet istedenfor styremedlemmet.

9. *Utvalget.*

Utvalget består av:

- a) Medlemmene av styret.
- b) En representant for hver av de etternevnte landgrupper:
 1. Storbritannia og Irland.
 2. Frankrike.
 3. Belgia, Holland, Luxemburg.
 4. Italia.
 5. Spania, Portugal.
 6. Østerrike, Schweiz.
 7. Tyskland.
 8. Tsjekkoslovakiet, Jugoslaven.
 9. Skandinaviske land.
 10. Ungarn og Balkanlandene.
 11. Polen, Lettland, Litauen og Estland.
 12. Russland.
 13. Forenede Stater og Kanada.
 14. Sydamerika.
 15. Afrika.
 16. Asia.
 17. Australia.

For landgruppene 12—17 velges ingen representant til utvalget inntil annen bestemmelse fattes.

Regulering av landgruppene foregår på hver ordinær kongress.

- c) Av tre representanter for de internasjonale fagsekretariater.

10. For hvert medlem av utvalget velges en varamann.

I tilfelle av at en organisasjons forbindelse med Det internasjonale Fagforeningsforbund oppløses, går vedkommende organisasjons styre- eller utvalgsmedlem automatisk ut.

(Dette med utvalg og bondegrupper går ut, og det i Paris vedtatte trer i stedet.)

11. *Revisjonskommisjon.*

Kongressen velger en revisjonskommisjon på 3 for den regelmessige prøvelse av Det internasjonale Fagforeningsforbunds bøker og bilag. Medlemmene av denne kommisjon, som ikke må tilhøre styret, må tilhøre organisasjoner som på den tid revisjonen foregår, er til sluttet Det internasjonale Fagforeningsforbund.

12. C) *Kongressen.*

Kongressen sammensettes av styret, representantskapet og representanter for de tilsluttede landsorganisasjoner.

13. Alle representanter for landsorganisasjonene må bo i det land de representer og være faglig organisert der.

(Her er det nu gjort undtagelse for Italias vedkommende.)

14. Hver på kongressen representert landsorganisasjon har minst 1 stemme, med fylte 100 000 medlemmer 2 stemmer, med fylte 150 000 medlemmer 3 stemmer, med fylte 200 000 medlemmer 4 stemmer. Utover dette op til 1 million 1 stemme for hvert fylt 200 000 medlemmer; over 1 million og op til

5 millioner 1 stemme for hvert fylt 500 000 medlemmer og over 5 millioner 1 stemme for hver fylt million medlemmer. Brøkdeler regnes ikke.

Beregning av medlemstallet efter den i det forløpne regnskapsår betalte ordinære kontingent til Det internasjonale Fagforeningsforbunds kasse.

15. Avstemningene på kongressen foregår ved håndsoprekning. Efter krav fra $\frac{1}{4}$ av de på kongressen representerte stemmer må der stemmes ved navneoprop.

VI. Møter.

16. A) *Styret.*

Styret møter minst 6 ganger om året. Over møtet optas protokoll. Et utdrag av møteprotokollen tilstilles utvalgsmedlemmene og landsorganisasjonene.

17. B) *Utvalget.*

Møtene finner sted to ganger om året; dog har styret rett til å innkalle ekstraordinære møter. Innbydelse og dagsorden til de regelmessige møter må være tilsendt medlemmene minst en måned i forveien. Over møtet optas en protokoll. Et utdrag av møteprotokollen tilsendes utvalgsmedlemmene og landsorganisasjonene.

18. Styre- og utvalgsmedlemmene erholder reiseomkostningr og dagpenger (diétgodtgjørelse) av Det internasjonale Fagforeningsforbunds kasse.

19. C) *Kongressen.*

Den ordinære internasjonale fagforeningskongress finner sted hvert 3. år. Ekstraordinære kongresser kan til enhver tid innkalles.

20. Utvalget bestemmer tiden for kongressen og tillike stedet, hvis dette ikke allerede er fastsatt på den forutgående kongress.
21. Den foreløbige dagsorden med oppgave over sted og tid for den ordinære kongress skal tilsendes de tilsluttede landsorganisasjoner og de internasjonale fagsekretariater minst 6 måneder før kongressens avholdelse. Styret fastsetter den endelige dagsorden.

Den endelige dagsorden ved siden av beretningen må være tilsendt landsorganisasjonene og de internasjonale fagsekretariater minst 1 måned i forveien.

22. Forslag kan stilles bare av de tilsluttede landsorganisasjoner og de internasjonale fagsekretariater.
23. Omkostningene ved å sende delegater bæres av landsorganisasjonene selv.

VII. Oppgaver.

24. A) *Styret.*

Styret fatter beslutninger i alle anliggender forsåvidt de ikke uttrykkelig er forbeholdt utvalget eller kongressen. I særlig påtrengende tilfelle kan det fatte beslutning i ethvert anliggende.

25. B) *Utvalget.*

Utvalget har følgende oppgaver:

- a) Tilsyn med styrets virksomhet.
- b) Bestemmelse om aksjonsprogrammet for det kommende halvår.
- c) Optagelse av årsberetning og mottagelse av beretning fra den av kongressen valgte revisjonskommisjon.

- d) Vedtagelse av finansplan for det kommende år.
 - e) Beslutning om optagelse eller utelukkelse av landsorganisasjoner.
 - f) Innkallelse av kongresser.
 - g) Fastsettelse av forretningsorden for fagforeningskongressene.
 - h) Fastsettelse av gager for sekretærene og godtgjørelse for de øvrige styremedlemmer.
 - i) Suspending av styremedlemmer på grunn av grov pliktforsømmelse under forbehold av endelig avgjørelse av kongressen.
 - k) Foreløbig nyvalg til styret på grunn av styremedlemmers avgang.
 - l) Avgjørelse av klager over styrets eller dets enkelte medlemmers stilling eller virksomhet.
26. I særlige tilfelle kan stemmegivning innsendes skriftlig.

27. C) *Kongressen.*

Det tilkommer kongressen endelig avgjørelse av alle spørsmål.

I særdeleshet har den følgende oppgaver:

- a) Behandling av styrets og utvalgets virksomhet.
 - b) Fastsettelse av aksjonsprogrammet.
 - c) Avgjørelse av klager over optagelse eller utelukkelse av landsorganisasjoner.
 - d) Fastsettelse av kontingenten.
 - e) Lovendringer.
 - f) Valg av utvalgsmedlemmer, styremedlemmer og sekretærer.
 - g) Valg av revisjonskommisjon på tre medlemmer.
 - h) Bestemmelse av tid og sted for neste kongress.
28. *Revisjonskommisjonen.*

Revisjonskommisjonen skal regelmessig revidere Det internasjonale Fagforeningsforbunds bøker og bilag etter avslutning av årsregnskapet. Om resultatet av denne revisjon skal kommisjonen avlegge beretning til utvalget. Utvalget skal tilstille landsorganisasjonene disse beretninger.

VIII. *Kontingenten.*

29. Den årlige kontingent utgjør 12 hollandske gylden for 1000 medlemmer. Beregningen av kontingenten foregår på grunnlag av medlemstallet ved hvert års begynnelse. Kontingenten innbetales kvartalsvis.

IX. *Utmeldelse og utelukkelse.*

30. Frivillig utmeldelse kan bare skje ved slutten av kalenderåret og etter forutgående 6 måneders opsigelse av medlemsskapet.

Landsorganisasjoner kan utstøtes:

- a) Når de tross gjentagne påkrav ikke har betalt kontingenten innen den dem innvilgede frist.
- b) Når de har gjort sig skyldig i grovt brudd mot Det internasjonale Fagforeningsforbunds statutter og retningslinjer.

X. *Særlige bestemmelser.*

31. Sekretærene så vel som styremedlemmene velges av den hvert 3. år avholdendes ordinære kongress og vedblir i sine stillinger til den neste ordinære kongress. Hver tilsluttet landsorganisasjon har rett til å foreslå kandidater.

Medlemmer av styret velges ved skriftlig votering av kongressen. Den kandidat som har fått flertall av de avgivne stemmer betraktes som valgt. Hvis ingen kandidat har fått flertall ved den første avstemning, så skal ny avstemning foretas mellom de tre kandidater som har det høyeste stemmetall. Hvis også da ingen kandidat har fått flertall skal en tredje avstemning finne sted mellom de to kandidater som ved den siste avstemning har fått det høyeste stemmetall.

Representantene for landgruppene og deres varamenn velges av kongressen etter forslag av landgruppene. Representantene for de internasjonale fagsekretariater og deres varamenn velges av kongressen etter forslag av den konferanse som de internasjonale fagsekretariater avholder sammen med styret for Det internasjonale Fagforeningsforbund forut før kongressen.

Amsterdam—Moskva.

Den på kongressen i Wien 1924 vedtatte resolusjon lyder slik:

«Efter å ha tatt til etterretning beretningen om forhandlingene mellom byrået og det all-russiske fagforeningsråd uttaler kongressen sin beklagelse over at de russiske fagforeninger ifølge sin nektelse av å anerkjenne de av de autoriserte representanter for de betydeligste fagforeninger i hele verden anerkjente statutter og forfatningsbestemmelser for Det internasjonale Fagforeningsforbund ennå vedblir å holde sig utenfor Det internasjonale Fagforeningsforbund.

Kongressen anbefaler byrået så vidt det lar sig gjøre uten å skade Det internasjonale Fagforeningsforbunds verdighet å fortsette sine bestrebelse for å innforlive de russiske fagforeninger i den internasjonale fagforeningsbevegelse på grunnlag av Det internasjonale Fagforeningsforbunds statutter og bestemmelser.»

Undertegnet av *A. A. Purcell* og *J. Oudegeest* sendte så I. F. C.s byrå et brev til de all-russiske fagforeninger i Moskva, hvori den i Wien vedtagne resolusjon meddeltes og en konferanse blev foreslått, hvortil de all-russiske fagforeninger skulde sende høist 6 representanter.

Den 26 juli svarte *M. Tomsky* og *A. Dogadow* på vegne av sekretariatet for den russiske landsorganisasjon at man var villig til å gå med på en sådan konferanse; men at det først måtte tales om *betingelsene* for enheten. Hvis I. F. C. vilde fastholde sine statutter, så måtte også de all-russiske fagforeninger fastholde beslutningene på den Røde Fagforenings-Internasjonales kongresser, og de krevet derfor likestilling på fritt grunnlag ved forhandlingene.

Den 11 september 1924 svarte styret for I. F. C. på russernes brev av 26 juli, og styret sier her at det alltid har vært besjelet av ønsket om å bringe enhet tilveie i fagbevegelsen. Det var dog ikke til å fragå at det mellom russerne og I. F. C. bestod visse prinsippmessige motsetninger som gikk langt ut over spørsmålet om mer eller mindre radikal optreden.

Styret anså det derfor for nødvendig, før den av russerne foreslåtte muntlige forhandling fant sted å få visse skriftlige oppgaver over hvilken overensstemmende linje og hvilken felles taktikk var mulig.

Det henvises så til det skarpt optrukne oppdrag Wiener-kongressen hadde gitt styret.

Brevet er undertegnet av *A. A. Purcell* og *J. Oudegeest*.

Den 23 oktober samme år svarte den russiske landsorganisasjon ved *M. Tomsky* og *A. Dogadow* i en lengere skrivelse.

Russerne bedyrer likesom I. F. C. sitt opriktige ønske om å skaffe tilveie enhet. Men denne enhet må omfatte både den Røde faglige Internasjonale, I. F. C. og alle utenfor begge stående sammenslutninger som anerkjenner klassekampen.

Russerne stiller derfor i forslag avholdelsen av en felles almindelig verdenskongress. Motsetningene mellom I. F. C. og de all-russiske fagforeninger er ikke av ny dato, sier russerne; men disse er de beredt til å diskutere i sine enkeltheter; men «i alle tilfelle tar vi med fornøielse til etterretning den kjensgjerning at I, ganske bortsett fra de mellom oss virkelig bestående motsetninger, nærer det ønske å gjøre alt mulig for å finne et felles grunnlag.»

Russerne er villig til å fortsette brevvekselen; men anmoder I. F. C. om å bestemme tid og sted for de første forhandlinger. Disse synes dem mer formålstjenlige og selv om de ikke blir av bindende karakter, så vil de dog kunne bane veien for alle fremtidige skritt i retning av målet.

Russerne ønsket således å forhandle om en verdenskongress, hvortil ikke alene I. F. C. og de russiske fagforeninger; men også den Røde faglige Internasjonale, alle minoritetsbevegelser — alt som sa sig å stå på klassekampens grunn — skulde delta.

Beslutninger vedtatt på den internasjonale fagkongress i Paris 1—6 august 1927.

1. *Internasjonalens sæte*: Flytningen av sætet til et annet land vedtas i prinsippet. I. F. C.s representantskap skal snarest mulig tre sammen til møte og ta bestemmelse om hvor Internasjonalens nye sæte skal befinne sig. Kongressen avstår fra å fastsette en bestemt termin herfor, men er imidlertid av den mening at dette anliggende bør ordnes hurtigst mulig.

2. *Sekretær*: Kongressen vedtar at det i fremtiden kun skal ansettes én sekretær (generalsekretær). Med henblikk på den foreliggende situasjon avstår man fra å foreslå bestemte kandidater. Generalsekretæren velges av I. F. C.s representantskap.

Angående *hjelpesekretærer* vedtar kongressen, likeledes å overlate det til representantskapet å ta bestemmelse om antallet og personer. I tiden inntil det er tatt endelig bestemmelse om Internasjonalens nye sæte og generalsekretær anmodes kamerat Sassenbach om midlertidig å overta ledelsen av den daglige virksomhet.

3. *Kontingenten*: Kongressen beslutter å bibeholde den nugjeldende kontingent.

Under anerkjennelse av den grunnsetning, at i fremtiden samtlige reise- og andre omkostninger for medlemmer av representantskapet skal avholdes av de delegerende land, tiltrer kongressen allikevel det siste avsnitt i det av Schweiz stillede forslag, ifølge hvilket det ved særlig viktige møter kan ydes økonomisk dårligstilte landsorganisasjoner et tilskudd til delegasjonsomkostningene. Dette tilskudd må dog ikke overstige halvdelen av de virkelige utgifter.

Erklæring fra kommisjon 1 angående det av kongressen oversendte anliggende Brocn kontra Oudegeest.

Kommisjon 1 har i kongressens oppdrag nøie undersøkt de på grunnlag av en skrivelse mot kamerat Oudegeest i et offentlig plenarmøte fremsatte anklager samt hans holdning som sekretær ved gjennomførelsen av Wiener-kongressens

beslutning angående spørsmålet om de russiske fagforeningers tilslutning. På grunn av det lange tidsrum som er hengått siden brevet blev skrevet, d. v. s. den 6 november 1924, var det umulig for kommisjonen å erholde og prøve manuskriptet til brevet, som antagelig ikke lenger eksisterer.

Kommisjonen støtter derfor sin mening på de omfangsrrike spørsmål og svar som utveksledes mellom Oudegeest og Brown og kommisjonen samt den tekst til skrivelsen av 6 november 1924, som er blitt forelagt kommisjonen.

Efter gjennemlesning av dette brev bekrefter Oudegest å ha skrevet og avsendt det til Jouhaux. Skrivelsen diktertes på det hollandske sprog. Oudegeest kan ikke mere erindre om han på ny har gjennemlest den franske tekst til brevet, men han har undertegnet det og latt det avsende. Det er mulig at det avsendte brev grunnet på oversettelsesvanskeligheter i dets avfatning ikke fullstendig motsvarer den hollandske original.

Det tredje stykke av brevet beretter om et brev fra Tomsy og sier ordrett i oversettelse:

«Hoslagt sender jeg dig en avskrift av det brev, vi har mottatt fra Tomsy, på det franske sprog. Det var skrevet i meget dårlig engelsk og synes mig å vidne om et opriktig ønske hos russerne om samarbeide med oss, hvorfor jeg tror, at det nu er tid for oss til å gå over til *angrep*. Men det er ennå mulig, at de ikke vil høre (vite?) noget av våre forbindelser med Genf. Vi kunde kanskje i vårt svar spørre dem, hvad de tenker om vår grunnsetning om absolutt uavhengighet av alle politiske og religiøse innflytelser for de oss tilsluttede organisasjoner, om den gjennem våre landsorganisasjoner garanterte autonomi, som krenkes gjennem deres celledannelser, hvad de tenker om våre forbindelser med Det internasjonale Arbeidsbyrå (som de i motsetning til oss betrakter som et samarbeide med bourgeoisiet) og om vår virksomhet i Folkeforbundets avrustningskomisjon.»

Oudegeest sier altså, at «det (brevet) synes mig å vidne om et opriktig ønske hos russerne om samarbeide med oss.....» Når setningen fortsetter: «hvorfor jeg tror, at det nu er tid for oss til å gå over til *angrep*», så må denne vending betraktes som fullstendig deplasert. Den står ikke bare ikke i nogen logisk sammenheng med, men i åpenbar motstrid til de følgende setninger, i hvilke det uttrykkes tvil om, hvorvidt russerne vil høre noget (om forhandlinger?) på grunn av Amsterdam-Internasjonalens forbindelser med Genf. Derpå stiller brevet noen spørsmål, som skal forelegges russerne ved forhandlingene og som berører de viktigste differenser mellom Amsterdam og Moskva, spørsmål som var nødvendige under hensyn til Wiener-kongressens beslutninger og russernes hittidige *angrep*.

Det må altså slåes fast, at det med hensyn til vedkommende setning, som taler om et *angrep*, turde handle sig om en meget uheldig vending fra oversetterens side, men som kun kunde tas bokstavelig, når man forsetlig overser eller falskelig uttyder de efterfølgende setninger. Oudegeest har på gjentagne alvorlige spørsmål erklært, at de kun betyr fikseringen av enkelte punkter, som skulde danne forutsetningen for de i utsikt stillede forhandlinger med russerne.

Den korrespondanse som i denne sammenheng er ført med sistnevnte, forelå ved I. F. C.s representantskapsmøte den 5—7 februar 1925. Representantskapet besluttet dengang at korrespondansen med russerne skulde fortsettes under de av kongressen i Wien fastsatte betingelser, og dermed fant dette anliggende selv sin korrekte løsning.

Det femte stykke i brevet lyder som følger:

«Ved styremøtet den 1 desember vil englenderen Hicks være blandt oss som stedfortreder for den til Russland avreiste Purcell. Anser du det ikke med henblikk på omstendighetene for hensiktsmessig, at vi forinnen diskusjonen i styremøtet sammen med Mertens enes om det svar som skal avgis? Hvis jeg er riktig informert, har det engelske ministeriums fall fremkalt en sterk reaksjon mot kommunistene. Som følge av Sinovjevs brev er Purcell blitt utelukket av parlamentet, og jeg spør mig selv, om hans kommunistiske sympatier fra nu av vil være like så kraftige som i forrige år.»

Kommisjonen ser i innfletningen av meddelelsen om at Hicks vil delta i møtet i stedet for Purcell, med det hertil knyttede ønske, ennu forinnen møtet å drøfte svaret til russerne, en ikke lykkelig stilisering. Kommisjonen tror Oudegeests forsikring om, at det har ligget ham fjernt å ville tilveiebringe denne drøftelse grunnet på Hicks bebudede nærværelse, men at han kun vilde treffe forberedelser til møtet.

Kommisjonen beklager i høi grad at kamerat Brown har forsømt de tallrike leiligheter, d. v. s. i et tidsrum av over 2½ år har latt møtene i I. F. C.s styre og representantskap gå forbi, uten å fremføre sine innvendinger og uten herved lojalt å kreve, at den forutsatte feil blev rettet. Den beklager at Brown har overrasket kongressen med oplesningen av noen mindre grundig prøvede punkter i brevet, hvilket måtte lede til falske slutninger.

Kommisjonen er av den mening, at feil i underordnede taktikkspørsmål og personlige uoverensstemmelser må fjernes for således tillike å fjerne enhver hemsko for Den faglige Internasjonales aksjonsevne. Kommisjonen forventer at kongressen tar passende forholdsregler for å skape en atmosfære av tillit til ledelsen, som gir garanti for en hellbringende fremgang for Den faglige Internasjonale.

Privatfunksjonærer, tjenestemenn og frie erhverv i fagbevegelsen.

1. I betraktning av skjærpelsen av klassemotsetningene og under hensyn til privatfunksjonærenes og tjenestemennenes voksende betydning innenfor produksjonen og staten gjelder det om å vinne disse lag av den arbeidende befolkning for den internasjonale fagbevegelse og tilveiebringe et snevert samarbeide med håndens arbeidere. Derfor må den frie fagbevegelse i alle land bestrebe sig for å foranledige funksjonærenes og tjenestemennenes organisasjoner til å tilslutte sig bevegelsen samt fremme dannelsen av sådanne organisasjoner.

2. Ved organiseringen av funksjonærene og tjenestemennene bør det tas hensyn til deres faglige egenart, deres arbeidsbetingelser, deres sociale stilling og deres mentalitet.

3. Funksjonærenes og tjenestemennenes organisasjoner har egne fornødenheter og fordringer og det er derfor umulig å anvende den samme sjablon for fagforeningenes virksomhet i alle fag.

4. Funksjonærene og tjenestemennene må ikke mot deres vilje optas i håndarbeidernes fagorganisasjoner. Der hvor en felles organisasjon for håndens og åndens arbeidere allerede består og har vist sig formålstjenlig, bør dog et sådant samarbeide fremmes og støttes.

5. De faglige landsentraler bør vise funksjonær- og tjenestemannsorganisasjonene imøtekommethet, f. eks. gjennom opprettelse av seksjoner, opprettelse av spesielle sekretariater, optagelse av deres funksjonærer i de ledende instanser

og hensyntagen til disse grupper i publikasjonene o. s. v., således at de faglige landscentraler også utadtil erholder karakter av felles sammenslutninger for arbeidere, privatfunksjonærer og tjenestemenn.

6. Regjeringene og de faglige landscentraler skal oppfordres til å ta tilbørlig hensyn til funksjonærenes og tjenestemennenes organisasjoner ved utnevnelse av delegasjoner til internasjonale kongresser og konferanser samt ved lignende foranstaltninger i det egne land.

7. Kongressen anbefaler landscentralene ved valget av 2 representanter i I. F. C.s representantskap så vidt mulig å utpeke en representant for funksjonærene og tjenestemennene.

8. Organisasjoner for utøvere av frie erhverv skal støttes, når de fremsetter ønske herom og såfremt det ikke er til skade for vår bevegelses klassekamp-karakter og arbeidernes, funksjonærenes og tjenestemennenes interesser. Når omstendighetene tillater det, kan disse organisasjoner anmodes om hjelp og medvirkning. Utøvere av frie fag, forsåvidt de er fast ansatte, skal organiseres i privatfunksjonærenes fagorganisasjoner.

— — —

Kongressen besluttet at den nedenstående paragraf, som oprinnelig fantes i ovenstående av kommisjonen foreslåtte resolusjon, skal henvises til representantskapet:

Også den internasjonale fagbevegelse bør stille sig på dette standpunkt (se punkt 5) og innvelge representanter for funksjonærene og tjenestemennene i alle dens ledende instanser, således at også den internasjonale faglige central utadtil erholder karakter av en organisasjon for arbeidere, funksjonærer og tjenestemenn. »

Internasjonal støtte ved lønnskamper.

1. Den internasjonale faglige central må kun innlede internasjonale hjelpeaksjoner, når samtidig flere fag- eller industriforbund i et land er inndratt således i økonomiske kamper, at de til disses gjennomførelse fornødne midler hverken kan tilveiebringes i selve landet eller av de internasjonale faglige sammenslutninger, som de konfliktberørte forbund tilhører. I undtagelsestilfelle kan Den internasjonale faglige central likeledes innlede en hjelpeaksjon, når i et land et så stort antall arbeidere i et fag er i kamp, at dets eget lands eller det internasjonale fagsekretariats midler ikke er tilstrekkelige.

2. En internasjonal hjelpeaksjon kan kun innledes efter henstilling fra den landscentral, som de understøttede organisasjoner tilhører. Avgjørelsen om en sådan aksjon skal iverksettes, tilkommer styret for Den internasjonale faglige central. Den forslagsstillende landsorganisasjon skal ha adgang til muntlig å begrunne sitt forslag i vedkommende styremøte.

3. De tilsluttede landscentraler er forpliktet til øieblikkelig å imøtekomme Den internasjonale faglige Central's opfordring til innledning av en almindelig hjelpeaksjon og hurtigst mulig ta de fornødne forholdsregler for å forme denne aksjon så virkningsfull som mulig.

4. Alle pengemidler innsendes til Den internasjonale faglige Central, som videresender dem til vedkommende landscentral. Efter kampens avslutning skal Den internasjonale faglige Central tilstille de faglige landscentraler og de internasjonale fagsekretariater en regnskapsberetning.

5. Innledningen av en internasjonal hjelpeaksjon kan enn videre kun finne sted, når følgende betingelser er opfylte:

- a) De understøttede organisasjoner må være medlemmer av en til Den internasjonale faglige Central hørende landscentral, forsåvidt ikke særlige politiske forhold i vedkommende land umuliggjør dette.
- b) Den landscentral som vedkommende understøttede organisasjoner tilhører, skal innsende en motivert anmodning til Den internasjonale faglige Central. Motiveringen skal inneholde: En summarisk beretning om årsakene til og det hittidige forløp av vedkommende konflikt; enn videre en oversikt over den organisasjons samt landscentralens og de under denne hørende organisasjoners styrke og finansielle ydeevne. Den internasjonale faglige Central skal videresende disse opplysninger til de tilsluttede faglige landscentraler.

6. Vedkommende landscentral er forpliktet til ved regelmessige innberetninger å holde Den internasjonale faglige Central underrettet om kampens forløp og tilsende den et regnskap over omkostningene ved kampen. Den internasjonale faglige Central skal videresende disse opplysninger og regnskapet til de faglige landscentraler og de internasjonale fagsekretariater.

7. Det er ikke tillatt de internasjonale fagsekretariater ved av dem iverksatte innsamlinger til fordel for tilsluttede organisasjoner som befinner sig i kamp, å gå ut over deres fagfellers krets. Det skal gis Den internasjonale faglige Central meddelelse om iverksettelse av sådanne innsamlinger.

8. Såfremt Den internasjonale faglige Central på anmodning av en landscentral innleder en almindelig hjelpeaksjon, må de internasjonale fagsekretariater fra et av I. F. C. fastsatt tidspunkt opphøre med deres spesielle innsamlinger.

9. Internasjonalt streikebryteri må forhindres. Hvem som på tross av sin organisasjons opfordring gjør sig skyldig i streikebrudd, blir ekskludert av organisasjonen.

10. I særlige tilfelle kan den kompetente landscentral opfordre Den internasjonale faglige central til å forhindre befordringen av bestemte varer til det land, hvori kampen finner sted. Herved må det føres bevis for, at vedkommende land selv gjør de største anstrengelser for å forhindre innførsel og befordring av sådanne varer.

Forinnen iverksettelse av en boikott gjennom bestyrelsen for Den internasjonale faglige Central må der pleies samråd med de i betraktning kommende landscentraler og internasjonale fagsekretariater, enn videre må det treffes bestemmelse om, på hvilken måte de kjempende organisasjoner skal understøttes.

Såsnart det foreligger en beslutning fra styret for Den internasjonale faglige Central, er de med Den internasjonale faglige Central samarbeidende organisasjoner forpliktet til å etterkomme de anvisninger som gis dem.

Internasjonal kamp for 8 timers dagen.

Den fjerde internasjonale fagforeningskongress i Paris 1927 opfordrer på ny de under Den internasjonale faglige Central hørende organisasjoner til å treffe alle formålstjenlige forholdsregler til bevarelse og gjenerobring av 8-timersdagen. Alle fagorganisasjoner må stedse være sig bevisst, at kampen for den lovlige ordning og forkortelse av arbeidstiden kan føres med desto heldigere resultat, dessmere som fagforeningene også ved sine direkte kamper mot arbeidsgiverne fremtvinger forbedringer på dette område.

Alle organisasjoner burde ved sin virksomhet være sig bevisst, at en forringelse i et fag eller land uundgåelig vil ha tilbakeslag i de andre fag eller land til følge.

Kongressen opfordrer på ny regjeringene til en øieblikkelig ratifikasjon av Washington-konvensjonen om 8-timersdagen. Den vender sig ganske bestemt derimot, at regjeringer utenom Det internasjonale Arbeidsbyrå treffer særavtaler, som — som Londoner-overenskomsten av mars 1926 beviser — inneslutter en fare for forkjert utlegning og dermed for en forringelse av Washington-konvensjonen.

Kongressen gjør opmerksom på, at Washington-konvensjonen kun inneholder generelle *minimal*forskrifter. Forsøkene i enkelte land på å fjerne gunstigere forskrifter under henvisning til bestemmelsene i Washington-konvensjonen eller på å forhindre gjennomførelsen av sådanne, betyr en krenkelse av konvensjonen og må derfor kraftig tilbakevises.

Kongressen fordømmer på det kraftigste, at regjeringene ved ratifikasjonen av Washington-konvensjonen gjennom vedtagelse av tallrike undtagelser for 8-timersdagen i høi grad har forringet verdien av denne sociale reform.

Med henblikk på bestrebelsene for rasjonalisering av de tekniske og organisatoriske produksjonsmetoder opfordrer kongressen regjeringene til å ta hensyn til de beslutninger som blev vedtatt av den økonomiske verdenskonferanse i Genf 1927, hvorefter det anbefales «regjeringene, institusjonene, de faglige organisasjoner og den offentlige mening

særlig å ha opmerksomheten festet ved de foranstaltninger som tar sikte på *den beste, sundeste og verdige beskjefligelse av den menneskelige arbeidskraft*, altså navnlig veiledning ved valg av livsstilling, fagskoler, *fordelingen av arbeidstiden og hvilepauser*, lønnsformer, som bør stå i rettfærdig forhold til den forhøiede arbeidsprestasjon og kan øve en *gunstig innflytelse på arbeidernes arbeids- og leveforhold og på utviklingen av arbeidernes personlighet.*»

Regjeringene handler bare i overensstemmelse med disse beslutninger, når de i ratifikasjonslovene, resp. i arbeidstids- eller arbeiderbeskyttelseslovene, fastsetter den *daglige 8 timers arbeidstid som maksimalarbeidstid*, samt derutover tilstreber en kortere arbeidstid, og det øieblikkelig og i første linje for sådanne fag, som ifølge sin natur eller arbeidsmåte virker nedbrytende på helbreden.

Kongressen gir uttrykk for den mening, at det nu ikke mere består nogen rimelig grunn til å motsette sig en almindelig ratifikasjon av vedkommende konvensjon. Den pålegger derfor styret for Den internasjonale faglige Central å treffe foranstaltninger for en samtidig intervensjon i alle i betraktning kommende land til gunst for en ratifikasjon av konvensjonen. Kongressen krever enn videre av fagorganisasjonene i alle land, at de til opnåelsen av dette mål stadig søker å innvirke på sine regjeringer.

Fagforeningene vil kun kunne fastholde eller erobre 8-timersdagen, når arbeiderne selv er besjelet av viljen til dens gjennomførelse. Arbeiderne må i særdeleshet med alle dertil egnede midler tilbakevise de forsøk som tar sikte på å frata dem deres allerede lovlig garanterte rettigheter.

Arbeidernes beste støtte og hjelp i kampen for 8-timersdagen og dermed for større frihet og forøket andel i kulturgodene vil alltid være deres organisasjon. Derfor appellerer kongressen til arbeiderne i alle land uophødelig å arbeide for styrkelsen av deres organisasjoner, for således og på beste måte å sikre 8-timersdagen som maksimalarbeidsdag og tilbakeslå alle angrep fra regjeringenes og arbeidsgivernes side.

Kongressen godkjenner den i Wien vedtatte resolusjon angående 8-timersdagen.

Kongressen pålegger styret for I. F. C. å sette sig i forbindelse med de faglige landscentraler for å bevirke, at der fra og med året 1928 hvert annet år gjennomføres en undersøkelse av den ukentlige arbeidstids lengde og føres en statistikk herover.

De tilsluttede landscentraler skal i forståelse med styret for I. F. C. oppstille et propaganda- og aksjonsprogram, som skal være rettet mot enhver reaksjon på 8-timersdagens område og ta sikte på innførelsen av den 48 timers arbeidsuke i alle fag, innbefattet landbruket og de kontinuerlige bedrifter.

Kongressen pålegger enn videre bestyrelsen å pleie samråd med de tilsluttede landsorganisasjoner og eventuelt med de internasjonale fagsekretariater angående gjennomførelsen av ovenstående program og fremskaffelsen resp. anvendelsen av de fornødne midler gjennom landsorganisasjonene, de tilsluttede forbund, fagsekretariatene eller Den internasjonale faglige Central.

Avrustningsspørsmålet og kampen mot krig og militarisme.

Kongressen erklærer, at arbeiderbevegelsen er den avgjørende faktor i kampen for freden, det viktigste element i bestrebelsene for en tilnærming mellom folkene. Kun den representerer den makt som er kallet til for bestandig å gjøre en ende på de herskende klassers krigsplaner.

Kongressen oppfordrer derfor alle krigsmotstandere og tilhengere av en fredelig samvirken mellom folkene til å understøtte og styrke arbeiderorganisasjonenes aksjoner til bekjempelse av krigsfare.

Kongressen erklærer, at de prinsipper som kongressen i Wien oppstillet for kampen mot krigen, deriblandt også proklamering av generalstreik, ennå stadig står ved makt. For i tilfelle av krigsfare umiddelbart å kunne omsette dem i handling, påhviler det de nasjonale og internasjonale arbeiderorganisasjoner den plikt, inngående å studere og propagere disse prinsipper.

Kongressen erindrer om, at det er I. F. C.s oppgave bestandig å utvide sin fredspropaganda med alle midler som står til dens rådighet (oprop, brosjyrer, plakater og lignende). Kongressen oppfordrer ganske særlig mødre og dem som leder ungdommens opdragelse, at opfostre den opvoksende generasjon i folkefredens ånd, samt hos dem utvikle følelsen av menneskelighet og felles broderskap, således at folkeforsoningen i en nær fremtid kan bli levende virkelighet.

Kongressen understøtter prinsippet om obligatoriske voldgiftsdomstoler og fremhever nødvendigheten av obligatorisk voldgift gjennom Folkeforbundet i alle konflikter, som kan opstå mellom nasjonene. Den oppfordrer ganske særlig til å dra omsorg for at konfliktene i den fjerne orient løses i rettferdighetens og fredens ånd.

Kongressen erindrer om, at de fredstraktater som har avvebnet enkelte stater, forplikter de regjeringer som har medunderskrevet disse traktater, å slå inn på avrustningens vei. Det er i denne ånd og for å påbegynne den almindelige avrustnings verk, at kongressen oppfordrer landsorganisasjonene til å foreta de nødvendige skritt for at deres lands representanter i Folkeforbundet fremtvinger forholdsregler som gjør en ende på den private fabrikkasjon av våben og krigsmateriale og stiller handelen med våben og ammunisjon under internasjonal kontroll.

Arbeidernes økonomiske stilling.

Arbeidernes økonomiske stilling er i høi grad avhengig av de faglige organisasjoners størrelse og kampevne, men navnlig av verdenshusholdningens tilstand og almindelig utvikling.

Det kapitalistiske produksjonssystem og den økonomiske nasjonalisme har hittil på feilaktig og egoistisk måte gjennomført den økonomiske gjenopbygning på et rent nasjonalistisk grunnlag. Denne streben har i alle land — kun med gradvis forskjell — ført til skjebnesvangre økonomiske tilstander. I næsten alle land er produksjonsmaskineriet blitt utvidet, uten at det er eller blir dratt omsorg for produktenes avsetning. De forskjellige land søkte å sikre oprettholdelsen av det utvidede produksjonsmaskineri gjennom en på beskyttelsestoll basert handelspolitikk. Men denne av næsten alle land førte handelspolitikk førte til almindelige økonomiske- og handelskriger.

Denne farlige utviklingsprosess blev gjort ennå virkningsfullere gjennom rasjonaliseringen, som man nu overalt er i ferd med å gjennomføre, enn videre gjennom den praktiske anvendelse av den videnskapelige bedriftslære, gjennom det hele tekniske fremskritt og særskilt også grunnet på den menneskelige arbeidskrafts vesentlig forøkede produksjon.

Dessuten representerer den samlede nasjonale gjeld, det samlede kapitalbeløp, for hvilket der skal svares renter, overveldende høie summer, som må bæres av folkehusholdningen.

De nasjonale og internasjonale finansmenn, de profittbegjærlige spekulanter og bankene spiller herved en rolle, der, likesom ågeren ved kreditt og vekselforetninger, for hver dag virker mere trykkende og lammende på ehvervslivet.

Følgene av denne økonomiske verdenssituasjon ytrer sig i avsetningsvanskeligheter på de egne og de fremmede markeder, høie varepriser, i utviklingen av nasjonale og internasjonale karteller, kort sagt i det kapitalistiske produksjonssystemets bestrebelse for etter eget forgodtbefinnende å bestemme vareprisenes utformning og produksjonskventientens fordeling.

Således opstod den for hele verdenshusholdningen og arbeiderklassen skjebnesvangre kontrast mellom de store forbrukermassers kjøpeevne og de kunstig opskruede priser på de til livets underhold fornødne varer. Tilsynelatende overproduksjon, i virkeligheten nedsatt forbruk, enn videre utilstrekkelig omsetning på alle markeder, høie og stedse høiere tollskranker for de nasjonale produksjonsområder, innskrenkning av produksjonen og økonomiske kriser, det er de karakteristiske trekk i den nuværende verdensøkonomiske situasjon.

Arbeidernes økonomiske stilling under disse forhold, så forskjellig den enn er i de enkelte land, er i det store hele dog en nødstilstand av usedvanlig størrelse og derfor en økonomisk og politisk fare.

Arbeidernes økonomiske stilling blir — navnlig i landene i Europa — grelt belyst gjennom de 10 millioner arbeidsløse mennesker, som gjerne vil arbeide, men ikke må arbeide, som fullstendig er stengt ute fra vareproduksjonen og for den største del også fra vareforbruket.

Den fjerde internasjonale fagforeningskongress i Paris anser tilbakeføringen av disse 10 millioner arbeidsløse til regelmessig arbeide som en av den almindelige folkehusholdningspolitikks viktigste opgaver som foreligger i øieblikket. En hurtig og varig løsning av denne oppgave kan dog kun tilveiebringes, når fagorganisasjonene yder deres kraftige medvirken på alle områder av de nasjonale og internasjonale økonomiske problemer.

Nærmere omskrevet reiser det sig for den nærmeste fremtid følgende konkrete økonomiske spørsmål, som de faglige landsorganisasjoner særlig bør hellige sin oppmerksomhet og medvirken:

1. *Fremme av det almindelige økonomiske opsving.* De faglige landsorganisasjoner bør virke for fremme av det almindelige økonomiske opsving gjennom bekjempelse av den på beskyttelsestoll baserte handelspolitikk og alle andre forholdsregler, som fører til økonomisk og handelspolitisk fiendskap; understøttelse av Folkeforbundets arbeide og gjennomførelse av de beslutninger som vedtas av den økonomiske verdenskonferanse i Genf, forsåvidt de tilstreber det samme økonomiske og handelspolitiske mål.

2. *Rasjonalisering.* Rasjonaliseringen fortjener kun støtte under den betingelse, at representanter for arbeiderne i vedkommende virksomhet eller for den kompetente fagorganisasjon i hvert enkelt tilfelle medvirker ved dens gjennomførelse og at rasjonaliseringen umiddelbart, trin for trin, ledsages av en forhøielse av de store forbrukermassers reelle lønn og dermed av en utvidelse av markedet. Rasjonalisering som en utelukkende teknisk foranstaltning eller som en ren organisasjonsform av arbeidsprosessen uten en folkeøkonomisk virkning i form av en forhøielse av reallønnen og utvidelse av markedet begunstiger arbeidsløsheten og blir, i stedet for en kilde til økonomisk velstand, et sosialt onde.

3. *Nasjonale og internasjonale karteller.* De nasjonale og internasjonale karteller, deres mangesidighet og mangeartede virksomhet bør i større utstrekning enn hittil iakttas og kontrolleres av fagorganisasjonene. Særlig deres bestrebelse for uten hensyn til forbrukernes store masse å holde vareprisene oppe eller skruer dem ytterligere i været, må bekjempes med alle til rådighet stående midler. Denne kamps formål bør i alle land være dannelse av kartellkontrollnevnd, offentlige kartellregister og kartelldomstoler, hvorved representanter for fagforeningene overalt skal medvirke på paritetisk grunnlag. Formålet for denne kamp skal enn videre være fagforeningsrepresentantenes deltagelse i de store monopolaktige selskapers ledelse og tilsynsinstanser.

4. *Hjemmemarkedet og dets folkeøkonomiske betydning.* Det indre marked i hvert land er erhvervslivets hovedproblem. Stiging av eksporten og frihet til inn- og utvandring er riktignok viktige forutsetninger for verdensøkonomiens utvikling og arbeiderklassens økonomiske velferd, hvis løsning det faglige arbeide navnlig må ha for øie, men alene gjennom disse forholdsregler kan de økonomiske vanskeligheter ikke bringes ut av verden. De er kun hjelpemidler til deres løsning. Selve løsningen kan i første linje kun søkes og finnes på de indre markeder. Gjennom forøkelsen av de brede befolknings- og forbrukermassers kjøpeevne, enten i form av prisnedsettelse eller lønnsforhøielse, men helst ad begge veier, må forutsetningene for forbruket av de i den rasjonaliserte arbeids- og produksjonsprosess fremstilte varemasser tilveiebringes gjennom fagorganisasjonenes arbeide og kamper.

Kongressen henstiller til styret for I. F. C. å forelegge disse spørsmål for de tilsluttede landsorganisasjoner og derefter å beskjeftige sig dermed i et senere representantskapsmøte, i det øiemed å oppstille et endelig aksjonsprogram og ta bestemmelse om de arbeidsmetoder som må ansees for egnet til virkeliggjørelse av det fastsatte mål.

Hjelpesprog.

Det pålegges den internasjonale faglige Central å undersøke muligheten for anvendelse av et bestemt sprog eller hjelpesprog som førende sprog ved I. F. C.s

kongresser samt prøve hvad der eventuelt kan gjøre fra I. F. C.s side for å overflødiggjøre de tidsspillende og arbeidssinkende oversettelser på arbeiderbevegelsens internasjonale kongresser.

Ordningen av forholdet mellom Den internasjonale faglige Central og de intrnasjonale fagcentraler, vedtatt på konferansen mellom styret for I. F. C. og representanter for de internasjonale fagsekretariater, avholdt i Paris den 29 og 30 juli og godkjent av kongressen.

De internasjonale fagsekretariater består av de nasjonale industri- eller fagforbund.

Beslektede industrigrener og fag kan slutte sig sammen til et internasjonalt fagsekretariat.

Forholdet mellom Den internasjonale faglige Central og de internasjonale fagsekretariater i almindelighet. De internasjonale fagsekretariater, som er autonome i deres organisasjon og virksomhet, arbeider hånd i hånd med Den internasjonale faglige Central for å omsette de internasjonale kongresser og representantskapets beslutninger i praksis.

De internasjonale fagsekretariater vil kun iverksette aksjoner som kan utøve innflytelse enten på Den internasjonale faglige Central eller på de Den internasjonale faglige Central tilsluttede landsorganisasjoner, i forståelse med Den internasjonale faglige Central henholdsvis med vedkommende landsorganisasjoner.

De internasjonale fagsekretariater forplikter sig til ikke å fatte bindende beslutninger i spørsmål som går ut over rammen av de spesielle faginteresser, samt om særlige spørsmål, som også berører de andre fagorganisasjoners interesser, uten forinnan å ha rådført sig med representantskapet eller i det minste med styret for I. F. C.

Optagelse i de internasjonale fagsekretariater. Kun sådanne organisasjoner kan tilhøre et internasjonalt fagsekretariat, som:

- a) står tilsluttet en faglig landsorganisasjon, som tilhører Den internasjonale faglige Central;
- b) ikke på nogen måte er tilsluttet en annen internasjonale;
- c) tilhører en landsorganisasjon som ikke er tilsluttet I. F. C., dog under forutsetning av at denne ikke fører nogen kamp mot Den internasjonale faglige Central;
- d) ikke tilhører en landsorganisasjon som er tilsluttet en Den internasjonale faglige Central fiendtligsinnnet fagforeningsinternasjonale.

Skulde internasjonale fagsekretariater stå overfor nødvendigheten av å fra-vike disse regler, anmodes de forinnan i en felleskonferanse å sette sig i forbindelse med styret for I. F. C.

Når det på denne konferanse ikke opnås enighet om en ordning, forelegges dette anliggende for fagsekretariatenes årlige konferanse, hvorefter det neste representantskapsmøte i I. F. C. tar stilling til saken.

Konferanser. Hvert år finner det efter innbydelse og under ledelse av styret for I. F. C. en konferanse sted av de internasjonale fagsekretariater. Konferansen skal med hensyn til tid og sted falle sammen med det årlige representantskapsmøte i I. F. C. Ethvert fagsekretariat har rett til å sende 2 representanter.

Forsåvidt representantskapsmøtet skal behandle styrets beretning om virksomheten (lovenes § 25 a) og aksjonsprogrammet for det kommende år (§ 25 b),

deltar representantene for de internasjonale fagsekretariater i representantskapsmøtet med full talefrihet. De internasjonale fagsekretariaters konferanse vil i sine møter vesentlig ha å behandle følgende spørsmål:

- a) På hvilken måte kan forbindelsen med Den internasjonale faglige Central befestes og hvilke forandringer med hensyn til den organisatoriske forbindelse bør det foretas i sammenheng med den industrielle utvikling i de forskjellige land eller av andre grunner?
- b) Gjennomførelse av Den internasjonale faglige Centrals kongressbeslutninger.
- c) På hvilken måte kan de internasjonale fagsekretariaters presse forbedres og utbygges under Den internasjonale faglige Centrals bistand og medvirkning?

Vanskeligheter som oppstår i perioden mellom to konferanser, ordnes av styret for Den internasjonale faglige Central.

Dessuten kan styret for Den internasjonale faglige Central innkalle til videre konferanser, såfremt dette finnes nødvendig.

Stemmeberettiget på disse konferanser er medlemmene av styret for Den internasjonale faglige Central samt fagsekretariatene med én stemme for hvert sekretariat.

Internasjonale fagforeningskongresser og internasjonale fagsekretariater. De internasjonale fagsekretariater deltar som gjester i de internasjonale fagforeningskongresser. De har full talefrihet på kongressene, men ingen stemmerett.

De har enn videre rett til å være nærværende i de internasjonale fagforeningskongressers kommisjonsmøter, såfremt det ikke er besluttet at disse møter har en fortrolig karakter.

Internasjonale hjelpeaksjoner.

a) Dreier det sig om en aksjon, hvortil det kreves understøttelse fra alle organiserte arbeidere i det gjeldende land, er kun vedkommende landsorganisasjon berettiget til å utsende en oppfordring hertil.

b) Dreier det sig om en større bevegelse i et fag eller en industri, så kan vedkommende fag- eller industriforbund henvende sig til sitt internasjonale fagsekretariat med anmodning om hjelp, og dette er da berettiget til å sende anmodningen videre til alle tilsluttede fag- eller industriforbund.

Det er ikke tillatt de internasjonale fagsekretariater ved av dem iverk satte innsamlinger til fordel for tilsluttede organisasjoner som befinner sig i kamp, å gå ut over deres fagfellers krets. Det skal gis Den internasjonale faglige Central meddelelse om iverksettelse av sådanne innsamlinger.

c) Den internasjonale faglige Central må kun innlede internasjonale hjelpeaksjoner, når samtidig flere fag- eller industriforbund i et land er inndratt således i økonomiske kamper, at de til disses gjennomførelse fornødne midler hverken kan tilveiebringes i selve landet eller av de internasjonale faglige sammenslutninger, som de konfliktberørte forbund tilhører. I undtagelsestilfelle kan Den internasjonale faglige Central likeledes innlede en hjelpeaksjon, når i et land et så stort antall arbeidere i et fag eller industri er i kamp, at dets eget lands eller det internasjonale fagsekretariats midler ikke er tilstrekkelige.

d) Innledningen av en internasjonal hjelpeaksjon kan enn videre kun finne sted, når følgende betingelser er opfylt:

1. De understøttede organisasjoner må være medlemmer av en til Den in-

ternasjonale faglige Central hørende landsorganisasjon, forsåvidt ikke særlige politiske forhold i vedkommende land umuliggjør dette.

2. Den landsorganisasjon som de organisasjoner der ønsker understøttelse tilhører, skal innsende en motivert anmodning til Den internasjonale faglige Central. Motiveringen skal inneholde: En summarisk beretning om årsakene til og det hittidige forløp av vedkommende konflikt, enn videre en oversikt over den ansøkende organisasjons og vedkommende landsorganisasjons styrke og finansielle ydeevne.

3. Enn videre fortsettes understøttelsesaksjonen kun overfor sådanne organisasjoner, som ved regelmessige innberetninger holder Den internasjonale faglige Central underrettet om kampens forløp og forplikter sig til å offentliggjøre et regnskap over omkostningene ved kampen.

e) Avgjørelsen om — etter oppfyllelsen av de i avsnitt d) anførte betingelser — en sådan aksjon skal iverksettes, tilkommer styret for Den internasjonale faglige Central. Den forslagsstillende landsorganisasjon skal ha adgang til muntlig å begrunne sitt forslag i vedkommende styremøte. Den av styret til landsorganisasjonene rettede anmodning skal inneholde: En kort motivering, en uttalelse fra Den internasjonale faglige Central og så vidt mulig bestemte forslag om den mest hensiktsmessige måte for understøttelsen.

f) Den internasjonale faglige Central har enn videre å sørge for, at de landsorganisasjoner som deltar i hjelpeaksjonen ved mere langvarige kamper fra tid til annen underrettes om situasjonen, samt at der i alle tilfelle etter kampens avslutning avlegges beretning og regnskap til vedkommende landsorganisasjoner.

g) Når Den internasjonale faglige Central iverksetter en hjelpeaksjon, skal alle pengemidler *utelukkende* innsendes til landsorganisasjonene, som sender beløpene videre til Den internasjonale faglige Central.

Beslutninger vedtatt av Den internasjonale faglige Kvinnekonferanse den 29 og 30 juli 1927 i Paris og godkjent av kongressen.

Resolusjon angående beskyttelsen for kvinnelige arbeidere.

Den i Paris den 29 og 30 juli 1927 stedfunne internasjonale faglige kvinnekonferanse av representanter for de under Den internasjonale faglige Central hørende organisasjoner gir uttrykk for sin faste vilje til av all makt å virke for følgende fordringer til beskyttelse av alle lønnsarbeidende kvinner.

1. *Beskyttelse for kvinnelige lønnsarbeidere:* Disse fordringer omfatter alle foranstaltninger, som tjener til beskyttelse av arbeidet: Attetimersdag, fabrikkinspeksjon, sykeforsikring, faglig foreningsfrihet, minstelønninger.

2. *Foranstaltninger til beskyttelse av arbeidernes som kvinne:* Disse fordringer tar sikte på ratifisering av Washington-konvensjonen om hviletiden før og etter barnefødsel og nattarbeide av kvinner som minstefordringer, utvidelse og gjennomførelse av de på arbeidskonferansene i Genf og Washington vedtagne forslag angående beskyttelse av de kvinnelige lønnsarbeidere i sundhetsfarlige industrier og i landbruket.

Representantene for de faglig organiserte arbeidere erklærer sig solidariske med arbeiderne i hele verden og vil fremdeles kjempe side om side med disse for en bedre og lysere fremtid.

Kvinneres erhvervsarbeide.

Den i Paris den 29 og 30 juli 1927 stedfunne internasjonale faglige kvinnekonferanse konstaterer i tilknytning til partifelle Hannas referat over kvinnearbeidets folkeøkonomiske betydning: Den økonomiske og samfundsmessige utvikling betinger i alle land en bestandig utvidelse av det kvinnelige erhvervsarbeide. Alle bestrebelse som tar sikte på å stenge kvinnene ute fra erhvervsarbeidet er derfor i motstrid med den foregående utvikling.

Den for tiden enno meget utbredte stemning mot kvinnearbeidet har sitt utspring i den kjensgjerning, at kvinnes dårligere lønninger er en fare for hele arbeiderklassens lønnsstandard. Denne stemning kan kun fjernes gjennom virkeliggjørelsen av alle faglige fordringer, i særdeleshet av fordringen: Like lønn for like arbeide».

Dette mål kan kun nåes, når de lønnsarbeidende kvinner fulltallig tilføres deres faglige organisasjoner. Den internasjonale konferanse for arbeiderkvinner appellerer til de arbeidende kvinner i alle land om å tilslutte sig deres fagorganisasjoner og fullt og helt å stille deres krefter i den faglige virksomhets tjeneste. Den er herved overbevist om, at de mannlige fagforeningsmedlemmer efter beste evne vil understøtte kvinnes medarbeide, som er den nødvendige forutsetning for oppfyllelsen av fagorganisasjonenes mål.

Hjemmearbeidet.

Den internasjonale faglige kvinnekonferanse er sig bevisst, at den største del av de ved hjemmearbeide beskjeftigede personer er kvinner. Derfor krever konferansen at det i alle land virkes hen til at hjemmearbeidernes arbeids- og lønnsbetingelser *i det minste likestilles* med dem som gjelder for de i verksteder og fabrikker beskjeftigede arbeidere. Enn videre fordrer konferansen at i alle land de sociale lover også finner fullstendig anvendelse overfor de ved hjemmearbeidet beskjeftigede personer. Dette mål kan kun nåes, når man i alle land setter al kraft inn på den faglige organisering av hjemmearbeiderne.

Konferansen fordrer at den internasjonale arbeidskonferanse i 1928 vedtar en konvensjon angående utarbeidelse av regler for fastsettelse av minstelønninger.

Sekretariatets innstilling.

Landsorganisasjonens internasjonale forbindelser har hittil i altfor stor grad vært behandlet ut fra politiske og partimessige forhold. Det har aldri vært de fagorganiserte arbeideres mening at den tilstand som den norske Landsorganisasjon står i idag uten internasjonale forbindelser skulde bli et varig forhold. Det er i strid med hele arbeiderbevegelsens idé, og det er i strid med de fagorganiserte arbeideres umiddelbare interesser. Derfor har forbundene ikke bare opprettholdt sine internasjonale forbindelser, men søkt ytterligere å utbedre og styrke disse. Likeså har forbund, som tidligere ikke har hatt internasjonale forbindelser, søkt innmeldelse og tilknytning med sine faginternasjonaler.

Når Landsorganisasjonen gikk ut av Den internasjonale faglige Central (I. F. C.) i sin tid var det på grunn av den nære tilknytning som Landsorganisasjonen hadde med Det norske Arbeiderparti, som var gått ut av den 2. Internasjonale og blitt tilmeldt Den kommunistiske Internasjonale. Landsorganisasjonens medlemskap i I. F. C. og Det norske Arbeiderpartis medlemskap i Den kommunistiske Internasjonale medførte en politisk strid i fagforeningene, som truet fagorganisasjonens indre styrke. For å forhindre dette gikk Landsorganisasjonen ut av I. F. C. uten å tilslutte sig den Røde faglige Internasjonale i Moskva.

Kongressen i 1925 vedtok en uttalelse sålydende:

«Kongressen advarer mot at politiske stridigheter overføres på faglige spørsmål. Ingen særorganisasjon, celler, grupper eller aksjonsutvalg må dannes, som har til hensikt å sette ut av funksjon de regulært oprettede og valgte instanser innen fagorganisasjonen eller fremme formål som ligger ved siden av fagorganisasjonen.»

På den store samlingskongress, hvor Det norske Arbeiderparti og Norges socialdemokratiske Arbeiderparti blev forenet i et parti og som siden har fått tilslutning av 20 000 fagorganiserte arbeidere, fattet man enstemmig en beslutning som tilkjennegav at partiet var enig i denne kongressuttalelse. I beslutningen heter det videre at *«partiet anerkjenner fagorganisasjonens suverenitet på sitt område også i spørsmål som forbundenenes og Landsorganisasjonens internasjonale organisasjonsforhold, når disse spørsmål reises og fremmes innen fagorganisasjonen på helt faglig grunnlag og uten partipolitiske formål.»*

Ut fra disse beslutninger skulde det være enighet mellem Det norske Arbeiderparti — Det forenede Parti — og Landsorganisasjonen om at de internasjonale forbindelser ikke skal gjøres til gjenstand for politiske stridigheter, men behandles som et faglig spørsmål av fagorganisasjonen. Når sekretariatet derfor fremmer spørsmålet er det på samme grunnlag og forventer at de fagorganiserte arbeidere i sine fagforeninger tar standpunkt til saken ut fra samme synsmåter.

Spørsmålet om behov for internasjonalt faglig samarbeide er alle fagorganiserte enig om. Det var derfor at kongressen i 1925 enstemmig hilste med glede det arbeide som var tatt op av den engelske og russiske Landsorganisasjon gjennom dannelsen av en komité som skulde arbeide for virkeliggjørelsen av internasjonal faglig enhet. Det var derfor at kongressen enstemmig gav sin tilslutning til denne.

Imidlertid viser det sig nu at dette arbeide, som den engelsk-russiske komité hadde tatt op, å virke for internasjonal faglig enhet, ikke har ført frem. Istedenfor å fremme den internasjonale enhet har komi-

téen foranlediget en strid mellem den russiske og engelske Landsorganisasjon som har ført til at komitéen er blitt opløst. Den engelske Landsorganisasjon som avholdt sin kongress i Edinburg 5 september i år og følgende dager, vedtok herom følgende beslutning, som var fremsatt av generalrådet:

«Generalrådet er motstrebende kommet til den slutning at der ikke er noget tegn på at Det all-russiske Fagforeningsråd har nogen som helst hensikt å overholde de betingelser som er absolutt vesentlige om den engelsk-russiske rådgivende komité skal fortsettes.

Under disse omstendigheter må generalrådet si kongressen at intet nyttig formål lenger vil tjenes ved å fortsette forhandlinger med Det all-russiske Fagforeningsråd så lenge deres stilling opprettholdes og at Det all-russiske Fagforeningsråd underrettes herom.»

Den engelsk-russiske komité er således sprenget. Vår Landsorganisasjons forsøk på å komme i forbindelse med komitéen, sådan som siste fagkongress besluttet, var umulig. Arbeide for internasjonal faglig samling fra vår side er derfor utelukket, så lenge vi står uten internasjonale forbindelser. Vår tale blir ikke hørt og våre ord ikke forstått av de øvrige fagorganisasjoner som er internasjonalt organisert.

Vi har ved våre beslutninger og resolusjoner forsøkt å understøtte de internasjonale samlingsbestrebelse. Nogen virkning herav har vi ikke kunnet øine. Vi har forsøkt å virkeliggjøre *organisatorisk* samarbeide med de skandinaviske landsorganisasjoner, men kan ikke opnå dette på grunn av at vi står utenfor den Internasjonale som de står tilsluttet. *Vi er stengt utad i enhver virksomhet for samling.*

Den russiske Landsorganisasjons forslag om å opprette en russisk-finsk-norsk samarbeidskomité vil ikke på det nuværende tidspunkt føre frem. Den vil av de øvrige européiske fagorganisasjoner bli oppfattet som et organ som bekjemper den Internasjonale de står tilsluttet, på samme måte som tilfelle var med den engelsk-russiske komité. Den vil bli betraktet som et organ for R. F. I. og da vilde det være bedre om den norske Landsorganisasjon tok skrittet fullt ut og tilsluttet sig R. F. I.

Det er fra Landsorganisasjonens side ikke noget i veien for, at forbundene i likhet med hvad som er tilfelle med de skandinaviske forbund, oppretter gjensidighetsavtaler med sine broderforbund i Russland, når avtalene ikke inneholder bestemmelser som er i strid med de forpliktelser som forbundene har til sine internasjonale sammenslutninger. *Men på dette område kan kongressen ikke fatte nogen bindende beslutning som gjelder forbundene.*

I 1924 blev det foretatt uravstemning blandt medlemmene om inn-

meldelse i R. F. I. eller samarbeide med R. F. I på fritt grunnlag. Avstemningen viste at 15 602 hadde stemt for samarbeide på fritt grunnlag og 7 504 stemt for innmeldelse i R. F. I. Representantskapet besluttet i møte 30 september—3 oktober samme år *enstemmig* å godta resultatet av uravstemningen om samarbeide med R. F. I. på fritt grunnlag.

Det er ingen grunn til å forandre dette forhold som medlemmene har tatt standpunkt til. Hverken når det gjelder R. F. I. eller den russiske Landsorganisasjon. Den russiske Landsorganisasjon står tilsluttet R. F. I. og vår Landsorganisasjon har hittil samarbeidet med denne på den mest vennskapelige måte. Vi går ut fra at dette kan fortsette efter at Landsorganisasjonen, om kongressen så beslutter, blir innmeldt i I. F. C.

Under henvisning til foranstående og av hensyn til vår egen kampstilling og styrke, av hensyn til arbeidet for et *organisatorisk samarbeide* mellem de skandinaviske land og *av hensyn til et videre arbeide for internasjonal faglig enhet* vil sekretariatets medlemmer *A. Alberti, A. Bratvold, H. Jønsson, A. Melgaard, Halvard Olsen, L. Rungstad, G. Sethil, J. Teigen og Johs. M. P. Ødegaard* foreslå at kongressen fatter sådan

beslutning:

1. I likhet med representantskapet vil kongressen fastslå at det er uholdbart at Landsorganisasjonen står uten internasjonale forbindelser, da det umuliggjør et fastere skandinavisk samarbeide mellem organisasjonene. Kongressen bemyndiger derfor sekretariatet å innmelde Landsorganisasjonen i Den internasjonale faglige Central fra 1 januar 1928.

2. Kongressen godkjenner at det opprettes en komité av hovedorganisasjonene i Danmark, Sverige og Norge for det skandinaviske samarbeide i overensstemmelse med Stockholms-konferansens beslutninger.

3. Samarbeidet med Den allrussiske Landsorganisasjon fortsetter på fritt grunnlag.

H. Flateby er enig med flertallet om innmeldelse i Den internasjonale faglige Central, men mener at saken bør sendes medlemmene til uravstemning.

Mindretallets innstilling.

Sekretariatets medlemmer *Volan* og *Aas* finner å måtte gi en kort oversikt over Landsorganisasjonens stilling til Amsterdam-Internasjonalen og Landsorganisasjonens prinsipielle beslutninger med videre, som har dannet grunnlaget for Landsorganisasjonens tidligere beslutninger om de internasjonale forbindelser.

Kongressen i 1920 gav sin tilslutning til sosialiseringskomitéens flertallsinnstilling og Arbeiderpartiets stilling til rådssystemet og masseaksjonen. Med denne beslutning som utgangspunkt måtte Landsorganisasjonen allerede høsten 1920 opta sitt forhold til Amsterdam til overveielse.

På Amsterdam-Internasjonalens kongress høsten 1920 fikk således Landsorganisasjonens representanter sekretariatets pålegg om å arbeide for at Internasjonalen skulde avbryte sin forbindelse med Arbeidsbyrået i Genf. Det lykkedes ikke Landsorganisasjonens representanter å få Amsterdam til å revidere sitt forhold til Arbeidsbyrået. Tvert om. En sak som råstoffordelingen blev av kongressen i London besluttet oversendt byrået på tross av at fagorganisasjonene i alle land måtte være klar over at byrået, som fullstendig var behersket av vestmaktene, på ingen måte vilde søke dette spørsmål løst på en tilfredsstillende måte for arbeiderne. Den økonomiske kamp gjaldt den gang i virkeligheten den engelske og franske industris avgjørende fremstøt mot den tyske industri. Det virksomste middel seierherrene her hadde, var å hindre den tyske industri i å skaffe sig råstoffer og brensel. Freden i Versailles la da også i første rekke an på å frata Tyskland de viktigste jern- og kullfelter. Dette forhold medførte at hundretusener av Tysklands arbeidere blev uten beskjeftigelse. Amsterdam-Internasjonalen optrådte ikke i denne beslutning som representant for arbeiderklassen, men i virkeligheten som representant for de engelske og franske kapitalinteresser. Istedenfor å anvende den kraft som de fagorganiserte arbeidere hadde i sine fagorganisasjoner i kamp for arbeiderklassens interesser, gav den sitt samtykke til at Nasjonenes Liga (England og Frankrike) fremdeles skulde gis adgang til å utplyndre det tyske folk.

I 1922 var stillingen den at Landsorganisasjonen fant å måtte forelegge for medlemmene forslag om Landsorganisasjonens fullstendige brudd med Amsterdam-Internasjonalen. I sin utredning om saken henviser sekretariatet til kongressens beslutning av 1920 om rådssystemet og masseaksjonen og uttaler videre:

«Sekretariatet mener at disse retningslinjer er nødvendige for et heldig utfall av arbeiderklassens kamp. Men så vel de beslutninger som hittil er fattet

av Amsterdam-Internasjonalen, som dens taktikk og dens handlinger er ganske uforenlig med det syn på klassekampen, som de norske arbeidere har gitt uttrykk for gjennom de av deres organisasjoner fattede beslutninger.

Et sådant forhold kan ikke vedvare. De norske arbeideres kamporganisasjoner kan ikke stå i organisasjonsmessig forpliktende forbindelse med en internasjonal organisasjon, som i all sin optreden og i hele sitt innhold motvirker de prinsipper og de kampmetoder som vår organisasjon har knesatt. Det er et dobbeltforhold, som er til like lite gagn enten man tilhører den ene eller annen retning innen arbeiderbevegelsen.

Hertil kommer som en konsekvens av hele Amsterdam-Internasjonalens taktikk det forhold, som denne står i til Nasjonenes Liga.

Det blir mer og mer tydelig for hver dag, at Nasjonenes Liga eller Folkenes Forbund kun er en fordekt sammensvergelse til ivaretagelse av de privatkapitalistiske interesser. Den samlede arbeiderbevegelse i Norge har tatt avstand fra Folkenes Forbund, men det internasjonale fagforeningsforbund, hvortil den norske fagorganisasjon står tilsluttet, fortsetter å pleie det mest intime samarbeid med forbundet og dets arbeidsbyrå.

Våre representanter på den internasjonale fagkongress i London 1920 foreslo, at samarbeidet med Folkenes Forbund skulde opphøre. Forslaget blev nedstemt, og kongressen besluttet tvert imot å henvise en rekke saker — som den internasjonale fagorganisasjon burde tatt i sin egen hånd — til Folkenes Forbund.

Sekretariatet anerkjenner fullt og helt nødvendigheten av en internasjonal samling av arbeiderklassen. Utbygningen er internasjonal og derfor må også kampen mot den føres internasjonalt.

Den norske fagorganisasjon har alltid stått på det standpunkt og har også etter evne ut fra et klassekampsynspunkt vist at den har lagt vilje og alvor i sine internasjonale forpliktelser. I de siste dager har sekretariatet ytterligere forsøkt å samle de faglig organiserte arbeidere til en internasjonal fellesoptreden mot den herskende reaksjon og til sikrelse av verdensfreden. Men byrået i Amsterdam avsto kategorisk enhver befattning med Den røde faglige Internasjonale, mens denne har erklært sig villig til å drøfte spørsmålet om en fellesoptreden. Sekretariatet har nu sendt en fornyet henstilling til Amsterdam om å møte til konferanse med Moskva-Internasjonalen. Men hvis byrået i Amsterdam fremdeles fastholder sitt engang tagne standpunkt, er utsiktene til en samling visstnok meget små.

Imidlertid er forholdet det, at en rekke forbund nu skal avholde sine landsmøter og kan med rette kreve å få sig sekretariatets utredning forelagt. Under disse omstendigheter må sekretariatet sende saken ut så medlemmene kan få anledning til å ta standpunkt.

Under henvisning til foranstående vil sekretariatet anbefale medlemmene prinsipielt å stemme for Landsorganisasjonens utmeldelse av Amsterdam-Internasjonalen. »

For denne uttalelse stemte Lian, Aarøe, Aas, Eng, Gulvog, Halvard Olsen, Tranmæl, Volan og Ødegaard.

Sekretariatets innstilling vant almindelig tilslutning i fagforeningene og på forbundenes landsmøter. Representantskapet besluttet da i

møte 2—4 oktober 1922 med 62 mot 15 stemmer å melde Landsorganisasjonen ut av Amsterdam.

Kongressen 1923 vedtok med overveldende flertall følgende beslutning:

I.

Kongressen slutter sig til representantskapets beslutning om utmeldelse av Amsterdam, som derved er endelig og definitiv.

II.

Landsorganisasjonen og de tilsluttede forbund må ved enhver anledning virke for de russiske fagforbunds optagelse i sine respektive internasjonale fagforbund for derved å konsolidere den internasjonale organisasjon efter produktjonslinjer.

III.

Landsorganisasjonens forhold til R. F. I. utredes av sekretariatet og omendes medlemmene til uravstemning, som må være tilendebragt innen 31 oktober 1923. Uravstemningen ledes av sekretariatet og foregår på den måte at saken behandles og avgjøres på medlemsmøter eller generalforsamlinger.

Når resultatet av foreningens behandling foreligger, trer representantskapet sammen til endelig avgjørelse av saken. Representantskapets avgjørelse treffes under hensyntagen til stemmegivningen og det indre samhold innen Landsorganisasjonen.

Under henvisning til kongressens prinsipielle beslutning i 1920 om tilslutning til sosialiseringsskimitéens flertallsinnstilling, rådssystemet og masseaksjonen, bemyndiges sekretariatet til å fortsette samarbeidet med R. F. I.

I 1924 forelå sekretariatets utredning om Landsorganisasjonens forhold til R. F. I. Sekretariatets mindretall som dengang bestod av Halvard Olsen, Johs. M. P. Ødegaard, Ola Gulvog og Elias Volan uttalte i sin innstilling bl. a. følgende:

For at arbeiderklassen skal kunne føre effektiv klassekamp, er det nødvendig at de organiserer sig ikke bare nasjonalt og efter faglige linjer, men også internasjonalt og klassemessig. Et nederlag eller en seier for arbeiderne i det ene fag eller i det ene land har alltid konsekvenser for arbeiderne også utenfor vedkommende fag eller land.

I erkjennelse av dette har de fagorganiserte arbeidere i Norge alltid søkt å være internasjonalt organisert. Arbeidernes faglige Landsorganisasjon var således med på dannelsen av Amsterdam-Internasjonalen og stod tilsluttet denne organisasjon inntil erfaringene hadde gjort det klart, at Amsterdam-Internasjonalen var en rent reformistisk organisasjon, som sammen med det internasjonale sosialdemokrati i stor utstrekning tjente som redskap for de vesteuropéiske stormaktsregjeringer.

Man kan innskrenke sig til å konstatere dens samarbeide med Nasjonenes Forbunds Arbeidsbyrå, dens prinsipielle beslutninger, hvori den visstnok bekjenner sig til klassekampen, men hevder, «at demokratiet er grunnlaget og forutsetningen for arbeiderklassens befrielseskamp. I reformer og sosialt fremskritt

finner Amsterdam-Internasjonalen den sikre vei til folkets åndelige og materielle frigjørelse. Erobringen av den politiske og økonomiske makt i samfundet gjennom arbeiderklassens kamp og arbeiderklassens diktatur er for Amsterdam-Internasjonalen kun demagogiske deklamasjoner som kun tjener reaksjonen som middel til å innjage samfundet skrekk og som påskudd til å motsette sig ethvert fremskritt.»

Efter den opfatning som den alt overveiende del av arbeiderne i Norge har gitt uttrykk for gjennom kongress- og landsmøtebeslutninger, kan man derfor gå ut fra som gitt, at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon aldri vil omgjøre beslutningen på siste fagkongress om utmeldelse av Amsterdam-Internasjonalen. — — —>

Ved uravstemningen fikk sekretariatets fertallsinnstilling som gikk ut på samarbeide med R. F. I. på fritt grunnlag ca. $\frac{2}{3}$ og mindretallets forslag om innmeldelse i R. F. I. ca. $\frac{1}{3}$ av de avgitte stemmer.

Vi vil konstatere at sekretariatet flertall aldeles ikke hadde ment at utmeldelsen av Amsterdam skulde være *endelig og definitiv*. Allerede høsten 1924 stemte hele sekretariatet på to undtagelser nær på konferansen i Kjøbenhavn for en fornyet tilslutning til Amsterdam-Internasjonalen.

På kongressen i 1925 blev det som av flertallet anført, enstemmig fattet beslutning om at Landsorganisasjonen skulde arbeide for internasjonal faglig enhet på klassekampens grunn, og likeledes at sekretariatet skulde tre i organisatorisk forbindelse med den engelsk-russiske komité. Når Landsorganisasjonen ikke kunde knytte denne forbindelse skyldes det i første rekke at Amsterdam betraktet enhver utvidelse av komitéen som et forsøk på å danne en ny faglig internasjonale. Den engelske landsorganisasjon fant derfor, av hensyn til Amsterdam, ikke å kunne tillate den norske landsorganisasjon å bli representert i komitéen.

I stedet for å fortsette på den linje kongressen hadde fastsatt for å tilveiebringe internasjonal faglig enhet, reiste sekretariatet til Stockholm, hvor det gav sin tilslutning til en resolusjon som direkte tok sikte på Landsorganisasjonens innmeldelse i Amsterdam. Konferansen i Stockholm kom i virkeligheten i stand efter initiativ av Amsterdam-Internasjonalen og under ledelse av Oudegeest. Det er uten tvil at Amsterdam-Internasjonalen la an på å hindre et organisatorisk skandinavisk samarbeide før alle organisasjoner, som skulde delta i dette samarbeide, blev tilsluttet Amsterdam.

Under konferansen i Stockholm gav Oudegeest i et intervju til borgerpressen følgende uttalelse om Amsterdams forhold til den russiske fagorganisasjon:

«Russerne vil aldri sluke den vesteuropéiske fagbevegelse. Men fagfor- eningsinternasjonalen vil i de nærmeste 5 år sluke russerne, efter at fagbevegelsen har tilkjempet sig selvstendighet og frihet.»

Når inntreffer da efter Oudegeest's mening dette ønskede tidspunkt? Han svarer kynisk:

«I løpet av 5—6 år er jeg overbevist om at den kapitalistiske ordning blir gjenoprettet i Russland, ikke bare i maskert form, således som nu, men fullstendig offisielt. Og da, når fagbevegelsen får tilbake sin handlefrihet, vil også dens inntreden i Amsterdam finne sted, men ikke tidligere. Men til den tid kan vi vente.»

Efter Oudegeest's opfatning har altså fagforeningene selvstendighet og frihet i de land hvor den kapitalistiske ordning er til stede og de russiske fagforeninger vil få sin handlefrihet tilbake når denne ordning blir gjenoprettet i Russland. Det er for å opnå dette fromme ønske at den norske landsorganisasjon innbydes til Amsterdam.

Den skrivelse Oudegeest sendte til sin gode venn Jouhaux og som blev offentliggjort på kongressen i Paris forteller også arbeiderne med all ønskelig tydelighet om det arbeide Amsterdam har drevet for å opnå faglig enhet. Bruddstykker av denne skrivelse er inntatt i sekretariatets dokumentasjoner angående Amsterdam, hvorfor vi ikke inntar den her. Vi vil dog feste oppmerksomheten på Oudegeests uttalelse om at russernes skrivelse synes å vidne om et opriktig ønske om samarbeide, hvorfor han tror at det nu er tid for Amsterdam til å gå over til angrep. En mere kynisk bekjempelse av enhetstanken blandt de fagorganiserte arbeidere skal man lete lenge efter. Nu kan det hevdes at Oudegeest ikke lenger inntar nogen ledende stilling i Amsterdam, men hans gode ven Jouhaux, til hvem dette fortrolige brev var sendt, er fremdeles en ledende person i Internasjonalen. Det samme gjelder de folk som deltok i kommisjonen på Pariser-kongressen og som med alle midler søker å dekke Oudegeest.

På kongressen i Paris uttalte Purcell i sin åpningstale følgende: «— I stedet for de store industrinasjoner, som vi tidligere anså som foregangsmannen, er denne idag Russland som i 10 år har holdt det røde banner høit.» For denne opfatning blev Purcell kastet som Amsterdam-Internasjonalens formann.

Efter kongressen i Paris som artet sig som et sammenbrudd — skrev det engelske arbeiderblad «The New Leader» bl. a. følgende:

«Forhandlingene på kongressen i Paris var en ulykke for arbeiderbevegelsen. Næsten i hvert land står fagbevegelsen med ryggen mot vegg. Arbeidsledigheten, reduserte lønninger, forlenget arbeidstid, fascistiske

overfall og faglige nederlag har skapt en stemning av fortvilelse og håpløshet. Alt dette skulde nødvendiggjøre en fast og bestemt optreden, en manifestasjon og solidaritet, for på ny å vekke håp og inspirere til handling. I stedet blev kongressen en utstilling av personlige intriger. Og man må spørre sig selv, om man overhodet kan vente noget mere av Amsterdam-Internasjonalen.»

Den kjente engelske fagforeningsmann John W. Brown, sekretær i Amsterdam-Internasjonalen, skriver en lengere artikkel, hvor han fremlegger sitt syn på det faglige samarbeide. Han slutter sin artikkel som følger:

«Den største skade man kan tilføie internasjonalismen vil være å søke å lappe sammen Amsterdam-Internasjonalen i dens gamle form og la den fortsette med sine usikre forhold, prisgitt slumpetreff og tilfældigheter. Da vil den fortsette å være en hindring for fremskritt og for etablering av virkelig internasjonal solidaritet mellem arbeiderne.»

Slik skriver en av Amsterdam-Internasjonalens tidligere sekretærer.

Vi har funnet det nødvendig å foreta disse dokumentasjoner slik at arbeiderne kan få en kortfattet samlet oversikt over Landsorganisasjonens tidligere stilling til Amsterdam-Internasjonalen og dennes politiske innhold og virksomhet.

De beslutninger som så vel den politiske som den faglige bevegelse har vedtatt skulde gjøre det ganske innlysende at veien til faglig enhet fra vår side ikke kan føre gjennom Amsterdam, hvis vi ikke skal bryte med hele vår fortid.

Vi har hevdet at fagorganisasjonen må gjøres til et revolusjonært instrument i arbeiderklassens kamp for den politiske og økonomiske makterobring. Efter de beslutninger som Amsterdam har vedtatt, alle dens arbeidsmetoder og ledelsens prinsipielle uttalelser viser tydelig at Amsterdams hele politiske og faglige innhold og vesen gir uttrykk for at fagorganisasjonen skal være en konstitusjonell bevegelse som gjennom samarbeide med den herskende klasse, med Nasjonenes forbund, vil søke å reformere den kapitalistiske verden og bekjempe enhver revolusjonær reisning fra proletariatet. Derfor har vi brutt med Amsterdam både politisk og organisatorisk og gitt vår tilslutning til de idéer som ligger til grunn for en revolusjonær bevegelse — idéer som har fått sitt høieste og beste utslag i den russiske revolusjon.

Det spørsmål som idag foreligger for den norske fagorganisasjon er: skal den fortsette denne linje, eller skal den bringes tilbake til reformismen?

At spørsmålet må stilles slik synes innlysende. Landsorganisasjo-

nens formann har da også uttalt, at hvis Landsorganisasjonen slutter sig til Amsterdam så skal Internasjonalen avgjøre om vi skal delta i Arbeidsbyrået i Genf eller ikke.

Amsterdam gir intet uttrykk for de fagorganiserte arbeideres vilje i de politiske og faglige spørsmål. Av verdens ca. 40 millioner fagorganiserte arbeidere står bare ca. 13½ million tilsluttet Amsterdam. Store deler av medlemsmassene er uenig i dens faglige politikk. Selv en rekke engelske fagforeningsfolk, som politisk tilhører den reformistiske fløi av arbeiderbevegelsen, har tatt avstand fra Amsterdams metoder og uttaler åpent sin sterke tvil om den faglige enhet kan nåes gjennom Internasjonalen. Men disse ledere kan de revolusjonære arbeidere ikke ha nogen tillit til, dertil er deres politikk for vaklende og bundet til borgerskapet.

For de revolusjonære arbeidere er det to spørsmål som må spille hovedrollen i forholdet til Amsterdam.

Den imperialistiske verden søker på alle måter å isolere Sovjet-Russland. Hensikten med denne isolering er å skape de politiske og materielle betingelser for en krig mot Russland. De kapitalistiske stater mener at denne krig er nødvendig for deres beståen. De blir mer og mer klar over at verdensproletariatet med Russland som utgangspunkt før eller senere kommer til å beseire det kapitalistiske system. For at krigen skal lykkes må de sørge for at de organiserte arbeidere tar avstand fra den revolusjonære linje i arbeiderbevegelsen og stiller sig på det borgerlige demokratis plattform. At Amsterdam-Internasjonals ledere er villig til å utføre denne bødeldåd mot arbeiderklassen fremgår klart og tydelig.

Arbeiderklassen i alle land og ikke minst i Norge er utsatt for det mest hensynsløse angrep fra arbeidskjøpernes side. Lønningene reduseres, ferien forkortes, de fagorganiserte arbeidere stilles i klasse med forbrytere. Samfundet vedtar voldgifts- og tukthuslover hvorved samfundet med alle maktmidler stiller sig på kapitalistenes side i den mest hensynsløse kamp mot arbeiderne. Skal arbeiderklassen hevde sig i den kamp som forestår må den hensynsløst bryte de undtagelseslover som vedtas mot arbeiderklassen. I denne kamp kan den norske fagorganisasjon ikke stå alene, den må søke samarbeide med klassefellene i andre land. Det samarbeide som da i første rekke blir nødvendig er samarbeidet med de organisasjoner som er villig til å yde uforbeholden støtte i en revolusjonær kamp. Den mest verdifulle støtte kan den russiske fagorganisasjon gi og den er villig til å gi denne støtte. Det beste bevis har man i den engelske grubearbeiderstreik og i det kinesiske folks frihetskamp. I disse to arbeiderreisninger har Amsterdams reformistiske ledere stillet sig avvisende og endog bekjempet kampen.

Det foreligger forslag fra den russiske fagorganisasjon om å organisere en gjensidighetskomité av den russiske, norske og finske landsorganisasjon for å behandle alle spørsmål av felles interesse og organisere gjensidig støtte under sociale og faglige kamper.

Den norske landsorganisasjons kongress må nu vedta dette forslag. Den bør også gå et skritt videre. Den må søke å bidra sitt til å skape internasjonal faglig enhet på klassekampens grunn. For å opna dette bør det holdes en verdenskonferanse av alle fagorganisasjoner som interesserer sig for enhetsspørsmålet. Denne konferanse må da opstille forslag til program og lover for en virkelig Internasjonale og forelegge forslagene for hele den organiserte arbeiderklasse. Den moralske vekt en sådan konferanse vil få vil utvilsomt øve sin store innflytelse for å få i stand en virkelig faglig enhet.

Under henvisning til foranstående vil vi foreslå at kongressen fatter følgende beslutning:

1. Kongressen godtar den russiske landsorganisasjons forslag om organisering av en russisk-norsk-finsk komité med følgende oppgaver:
 - a. Kamp for fagbevegelsens internasjonale enhet.
 - b. Gjensidig understøttelse under sociale og faglige konflikter. Landsorganisasjonen velger 3 eller 5 medlemmer som tiltrer komitéen som den norske landsorganisasjons representanter.
2. Kongressen henstiller til alle fagforbund å oprette lignende gjensidighetskomitéer med de russiske og finske forbund.
3. Kongressen henstiller til alle faglige organisasjoner, som vil være med å arbeide for internasjonal faglig enhet på klassekampens grunn, å delta i en verdenskonferanse med det formål å opset e forslag til statutter og program for en enhetlig faglig Internasjonale. Forslagene forelegges alle fagorganisasjoner til uttalelse. Når uttalelsene foreligger bør der sammenkalles en verdenskongress, hvor man søker å forene alle fagorganiserte arbeidere i én Internasjonale.
4. Kongressen henstiller til den russisk-norsk finske enhetskomité å forestå gjennomførelsen av beslutningen i punkt 3.

Sekretariatets medlem, *Mørk*, fremmer følgende innstilling:

Fagkongressen i 1925 fastslo at Landsorganisasjonen skulde virke for internasjonal faglig samling i tilslutning til de bestrebelser som hadde fått uttrykk ved dannelsen av den engelsk-russiske komité. Denne komités arbeide gikk i første rekke ut på å bringe den russiske landsorganisasjon i samarbeide med den vesteuropéiske fagbevegelse,

samt hurtigst å tilveiebringe internasjonal samling av fagorganisasjonen. Komitéens arbeide har ikke bragt noget resultat og komitéen er nu opløst. Efter komitéens opløsning er utsiktene for en snarlig internasjonal faglig samling ikke videre lyse.

Årsaken til bruddet innen den engelske-russiske komité er i første rekke å søke i forskjellig syn på de internasjonale politiske forhold. Et forhold som nærmere og kort betegnet er den 3. Internasjonales politikk. At den 3. Internasjonale i mange tilfelle har handlet feilaktig i sitt internasjonale arbeide er en kjensgjerning — et eksempel herpå er Internasjonalens forhold til Det norske Arbeiderparti.

Men selv om den engelsk-russiske komité nu er opløst, må dette ikke medføre at den norske landsorganisasjon oppgir sitt arbeide for en internasjonal faglig samling.

Sekretariatets flertall har konstatert oppløsningen av den engelsk-russiske komité og mener konsekvensen herav må være at den norske landsorganisasjon melder sig inn i I. F. C. (Amsterdam-Internasjonalen).

Skulde vi godta dette standpunkt vil det bety opgivelse av det standpunkt som fagkongressen i 1925 inntok, idet dette ikke fører til Internasjonal faglig samling, fordi Landsorganisasjonen innenfor I. F. C. intet eller lite kan gjøre for at en sådan samling kommer i stand. En innmeldelse av Landsorganisasjonens i I. F. C. vil bare medføre at vi er med på å *isolere* den russiske landsorganisasjon fra Europas øvrige fagorganiserte arbeidere.

Det arbeide som fagkongressen i 1925 gav sin tilslutning til må fortsettes. Den norske landsorganisasjon må inntil internasjonal faglig samling kommer i stand stå utenfor de faglige internasjonaler og ved sin frie nøytrale stilling virke for en samling mellom I. F. C. og R. F. I.

Dette arbeide må i første rekke gå ut på å få de russiske fagforbund optatt i de internasjonale fagsammenslutninger, og videre å få den russiske landsorganisasjon til å avslutte gjensidige avtaler med landsorganisasjonene i forskjellige land. Den russiske landsorganisasjon har ved sin representant Jacob Jaglom, erklært sig villig til dette, og en slik avtale bør derfor straks avsluttes mellom den russiske og norske landsorganisasjon.

Videre må den norske landsorganisasjon også slutte gjensidige avtaler med landsorganisasjonene i Danmark, Sverige og andre land. Efter min opfatning skulde slike avtaler kunde istandbringes. Riktignok uttalte representantene fra Danmark og Sverige på Stockholms-konferansen at betingelsene for gjensidig avtaler var den norske landsorga-

nisasjons innmeldelse i I. F. C. Denne uttalelse tar jeg ikke bokstavelig, idet Danmark og Sveriges landsorganisasjoner både før og etter har vært villige til å forhandle om og praktisere en gjensidig skandinavisk støtte.

Når det sattes disse betingelser, må årsaken søkes deri at mange innen den norske landsorganisasjon var vaklende i sitt internasjonale arbeide, og våre skandinaviske broderorganisasjoner mente at de ved en bestemt optreden skulde bringe Landsorganisasjonens internasjonale politikk inn i en bestemt retning. En bestemt retning for dem var Landsorganisasjonens innmeldelse i I. F. C.

Hvis fagkongressen i år bestemt sier ifra at nogen innmeldelse ikke vil finne sted, men at der kun vil treffes gjensidige avtaler med landsorganisasjonene vil nok broderorganisasjonene bøie sig herfor.

Ut fra disse opfatninger foreslår Mørk følgende:

Under henvisning til beslutningene på fagkongressen i 1925 om internasjonal faglig samling beslutter kongressen følgende:

1. Kongressen erklærer at internasjonal faglig samling kun kan iverksettes ved at det etableres samarbeide mellom den russiske landsorganisasjon og verdens øvrige fagorganiserte arbeidere.
2. Kongressen opfordrer fagforbundene til å virke for at de russiske fagforbund optas i de internasjonale fagsammenslutninger.
3. Kongressen bemyndiger sekretariatet til å forhandle og avslutte gjensidige avtaler med landsorganisasjonene i Danmark, Sverige, Finland, Russland og andre land.

Dagsordenens punkt 7.

Stillingen til de politiske partier.

Fra *N. J. & M. F. Avd. 12. Trondhjem.*

Den politiske situasjon som arbeiderklassen her i landet nu er kommet op i er til ubotelig skade for den arbeidende befolkning, dette er noget enhver ser — både på og utenfor arbeidsplassen. Uten å komme nærmere inn på årsaken til dette uføre — for de er så vel kjente — vil vi hefte oss ved de bestrebelses som er gjort fra Landsorganisasjonens side for å bringe en samling istand av de stridende partier. Dette tiltak førte som bekjent kun delvis frem at de ikke førte frem skyldes etter vår mening de diktatoriske og

meget uheldige betingelser som 12-mannskomiteén egenmektig dikterte og som på grunn av disse betingelser stengte den del av arbeiderne, som stod tilsluttet den 3. Internasjonale, ute. Vi beklager på det dypeste at ikke 12-mannskomiteén tok tilbørlig hensyn til den samlede arbeiderklasse, når arbeidet blev optatt for en enhetlig samling, som man går ut fra var tanken og ikke bidra til et dypere skille som dessverre blev følgen. Vi mener fremdeles at tross de tidligere mislykkede foksøk på en enhetlig samling så burde Landsorganisasjonen gitt alle politiske opfatninger adgang til i fellesskap å drøfte de for arbeiderklassen så viktige spørsmål. Vi anser det som gitt at viljen var tilstede og at det fremdeles hos arbeiderne er vilje til å finne en løsning — slik at partene kunde samarbeides og frem for alt komme bort fra dette broderfiendskap som er fremtått på grunn av arbeidernes politiske manøvrer. I betraktning herav stiller vi følgende forslag til kongressen:

1. Landsorganisasjonen optar atter arbeidet for å bringe en effektiv samling i stand av de politiske arbeiderpartier.
2. Hvis en samling av de politiske arbeiderpartier ikke er gjennomførlig ophører det kollektive medlemskap i de politiske partier av foreninger tilsluttet Landsorganisasjonen.

Fra sekretariatet.

Ad stillingen til de politiske partier.

Forslaget fra avd. 12, Trondhjem, kan ikke tiltredes. Sekretariatet vil på kongressen redegjøre for det politiske samlingsarbeide, som ved sekretariatets bistand er gjennomført.

Dagsordenens punkt 8.

Produksjonsfond.

Fra Norsk Bokbinderforbund.

1. Landsorganisasjonen oppretter fra 1 januar 1928 et produksjonsfond.

2. Midler til dette fond skaffes til veie ved at kongressen beslutter at hvert medlem av Landsorganisasjonen fra 1 januar 1928 innbetaler gjennom sine respektive forbund til Landsorganisasjonen en ukentlig kontingent à 10 øre pr. medlem.

3. Den innkomne kontingent innsettes i sin helhet i bank og må ikke benyttes føre enn kapitalen har nådd 10 000 000 — ti millioner kroner.

4. For fondets midler opprettes en kredittinstitusjon hvis formål er å yde lån mot sikker garanti til foretagender etablert av ar-

beiderkooperasjonen, og arbeiderstyrte kommuner, hvis formålet er å igangsette produktivt arbeide, samt leieboer-foreninger hvis formål er å drive kooperativ boligbygging.

5. Som sikkerhet for de ydede lån må kredittinstitusjonen sikre sig heftelser i de institusjoner til hvem lånet gives og i det arbeide som blir utført for de lånte midler. Til leieboer-foreninger som ikke selv forvalter en nærmere bestemt procentvis del av den kapital de ønsker lånt, kan lån ikke innvilges.

6. Den kapital de forskjellige institusjoner disponerer til det arbeide som ønskes igangsatt, må alltid vike prioritet for de i kredittinstitusjonen lånte midler.

7. Kredittinstitusjonen ledes av et forretningsutvalg på 3 medlemmer, hvorav den til enhver tid fungerende formann i Landsorganisasjonen er selvskrevet medlem av forretningsutvalget. De andre 2 medlemmer med suppleanter velges av Landsorganisasjonens kongress.

Landsorganisasjonens kasserer er også kasserer for kredittinstitusjonen og plikter å være til stede ved forretningsutvalgets møter, men er uten stemmerett i forretningsutvalget. Forretningsutvalget velger innen sin midte formann og sekretær.

Meddelelse om alle beslutninger som fattes sendes Landsorganisasjonens sekretariat til godkjenning.

Dersom kongressen beslutter at Landsorganisasjonen oppretter et produksjonsfond som her er nevnt, utpeker kongressen 3 medlemmer for å gjennomgå det her citerte forslag for innen kongressens slutt å forelegge forslag til statutter og retningslinjer for produksjonsfondet.

Da det vil ta en del år før den kapital kan nåes som i forslaget er nevnt, er det ikke usandsynlig at kongressens mening er den at en kredittinstitusjon bør opprettes snarest mulig og begynne å virke så snart som skje kan. Skulde så være tilfelle vil vi foreslå at Landsorganisasjonen i samarbeide med Norges kooperative Landsforening, dens bank og forsikringsselskap, samt Arbeidernes Landsbank, Forsikringsselskapet Samvirke, de arbeiderstyrte kommuner og forskjellige fagforbund og fagorganisasjonens bedriftsorganisasjoner for i samarbeide med disse organisasjoner tilveiebringe et større lån som skulde danne grunnfondet for kredittinstitusjonen og at produksjonsfondets midler da blev stillet som garantist for den lånte kapital.

Å etablere en kredittinstitusjon på lånte midler vil jo falle dyrere enn å etablere den på opsparte midler da den lånte kapital alltid vil bli dyrere.

Kongressen bør derfor helst vedta det førstnevnte forslag. Men skulde arbeidsledigheten fortsette på samme måte som hittil, bør kongressen gi sekretariatet fullmakt innen en bestemt tid å etablere en kredittinstitusjon som her er nevnt selv om det skjer ved hjelp av lånt kapital.

Motiver:

Å øke arbeiderklassens makt er det høieste ønske klassebevisste

arbeidere har, på det er også vår bevegelse grunnet, og ved hjelp av den faglige, kooperative og politiske bevegelse søker vi å arbeide oss fremad. Men tross dette mangler vår bevegelse en stor økonomisk linje som skulde bringe det hele sammen.

Som bekjent har arbeiderne innenfor de forskjellige industrier gått i gang med sine egne foretagender. Disse foretagender er også sammensluttet i en organisasjon (Fagorganisasjonens Bedriftsorganisasjon). Skal imidlertid disse bedrifter kunne utvikle sig i harmoni med sin hensikt, må disse mest mulig søke å frigjøre sig for privatkapitalen.

Det samme forhold gjør sig også gjeldende med hensyn til de arbeiderstyrte kommuner og i arbeidslivet for øvrig. Over alt så ser vi på hvilken måte privatkapitalen trekker i snoren alt etter som denne mener det gavner pengefyrstenes interesser, og årsaken til den uhyggelige arbeidsledighet, som vi nu har hatt i lengere tid, er finne i den måte som verdiene er forvaltet på av dem som har makten i det økonomiske liv.

Kunde man få grunnet et sådant produksjonsfond, som her er pekt på, vilde man ved hjelp av dette til forskjellige tider kunne forvalte kapital som fremmet virksomhet iscenesatt av arbeiderne, fri for den hemmende privatkapital

I Fredrikstad har som bekjent arbeiderne overtatt et par sagbruk. Det er ikke så usannsynlig at man fra privatkapitalistisk hold vil sabotere dette arbeiderforetagende, men hadde derimot arbeiderne i industricentrene dannet sine leieboerforeninger med det formål for øie å drive kooperativ byggevirksomhet, vilde denne virksomhet kunne ha behov for de materialer som arbeiderne i Fredrikstad på sine bruk fremstiller, og dette forhold kunde bevirke at møbelsnekkernes foretagender og andre arbeidervirksomheter med sine varer var med å tilfredsstillet behovene for det som trenges for hus og hjem.

Og med hensyn til arbeiderstyrte kommuner, så ser vi også at privatkapitalen saboterer disse, i den utstrekning de kan, og låner først og fremst penger til de borgerlig styrte kommuner.

Ved en stor reisning av økonomiske foretagender fra arbeidernes side, vilde arbeidernes foretagender kunde utføre arbeidet for de arbeiderstyrte kommuner, til gagn og glede for arbeider og til største fordel for kommunerne.

Pengene i sig selv som sådan er ingen virkelig verdi, men de er blitt et instrument ved hvis hjelp man kan diktere de økonomiske strømninger i samfundslivet. Ved hjelp av pengenes reservoarer (Bankene) dikterer de som har ledelsen i disse, pengenes strømninger, pengenes nominelle verdi.

Arbeiderne bør gjennom sine sammenslutninger også bygge sitt reservoar hvorfra energikilden kan rinne ut og igangsette samfunnsnyttige og byggende arbeider for menneskene i sin helhet.

Samarbeidet med kooperasjonen må søkes, og den erfaring som kooperasjonen på det økonomiske felt har høstet, må utnytted i den økonomiske bevegelse som man på denne måte søker å reise. Når

disse forhold har fått utviklet sig en tid, må man søke å nå dit hen at arbeiderbevegelsen ikke bare har en nasjonaløkonomisk linje, men at det også utvikles derhen at arbeiderbevegelsen får en internasjonaløkonomisk linje hvis formål er å ignorere privatkapitalen i alle land for tilslutt å kunde få herredømmet over verdensusholdningen.

For Landsorganisasjonen å etablere produksjonsforetagender vil være upraktisk. Drivkraften for etableringen av disse må være forbrukerne gjennom sine leieboerforeninger og gjennom kooperasjonen, samt arbeiderne som produsenter gjennom sine sammenslutninger.

Dersom alle arbeiderblader verden over i fellesskap vilde grunne sin papirfabrikk, vilde en stor moderne papirfabrikk ha arbeide nok med å tilfredsstille behovet efter det papir som trengtes til disse, og forholdet kunde utvikle sig videre derhen at arbeiderpressen i alle land i fellesskap grunnet sine egne fabrikker for fremstillingen av boktrykkermaskiner, skriftmateriell o. s. v.

Vi mener at det økonomiske samvirke grunnet på det sunde behov må utvikles efter beste evne under kontroll av arbeidernes sammenslutninger og med støtte i fra disse.

Fra sekretariatet.

Ad produksjonsfond.

Sekretariatet kan ikke gi det fremsatte forslag sin tilslutning. Med den foreslåtte kontingent av 10 øre pr. uke vil det ta ca. 20 år før produksjonsfondet har nådd den forutsatte størrelse av 10 mill. kroner. På det grunnlag som nevnt, vil det ikke være mulig å få optatt et større lån på det nuværende tidspunkt. De enkelte forbund må være de nærmeste til å overveie og iverksette hvad som er praktisk gjennomførlig på dette område.

Dagsordenens punkt 9.

Organisasjonsformene.

Fra Vestfinnmark faglige Distriktsorganisasjon.

Ad organisering av Norges fiskerbefolkning foreslår vår distriktsorganisasjon, at kongressen bemyndiger sekretariatet til å innkalle landets fiskere til landsmøte for dannelse av et Norges Fiskerforbund i tilslutning til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Innkallelsen av dette møte overlates sekretariatet til sted, som dette måtte finne beleilig — og til tid — sådan at møtet ikke kommer i en tid, da de store fiskerier någår.

Til dette landsmøte innkalles representanter fra de i landet allerede bestående fiskerorganisasjoner (heri ikke innbefattet fiskernes faglige landslag) samt representanter fra distrikts- og samorganisasjonene, som er tilsluttet Arbeidernes faglige landsorganisasjon.

Fra Østfinnmark faglige Samorganisasjon.

Vi er gjort bekjent med et forslag fra Vestfinnmark faglige Distriktsorganisasjon som går ut på at spørsmålet: Fiskernes organisering blir optatt til behandling ved Landsorganisasjonens anstundende kongress.

Vi gir nevnte forslag vår fulle tilslutning og støtte.

Fra sekretariatet.

Ad organisasjonsformene.

Sekretariatet vil på kongressen redegjøre for hvad som er foretatt for å organisere fiskerne.

Fra Telefonarbeidernes Fagforening, Oslo (innsendt gjennom Norsk Kommuneforbund).

Arbeidernes faglige Landsorganisasjons siste kongress har knesatt industriforbundslinjen som organisasjonsform. Stats og kommunale arbeidere skulde dog ha sine egne forbund.

Kommunearbeiderne har allerede sitt forbund, derimot mangler statsarbeiderne sitt. Forholdene ligger vel heller ikke slik an, at det i nær fremtid kan dannes noget statsarbeiderforbund.

Enkelte etater av statstjenestemenn har dog sine forbund. Disse forbund er temmelig løst oppbygget, kan vanskelig spille nogen nevneverdig rolle, før de tilslutter sig Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Arbeidet bør nu for alvor legges an på dette. Særlig i Telegrafvesenet er organisasjonsforholdene dårlige. Knappt en 30—40 pct. av arbeiderne, tjenestemennene og funksjonærene er organiserte og i en 5—6 forskjellige forbund. Av disse er kun et fåtall 7—8 pct. som er organisert i tilslutning til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Det sier sig selv at man på denne måte arbeider tungt; og at forbundene i henhold til organisasjonstrukturen lite kan utrette, er en sørgelig kjennsgjerning.

De forhold vi nu lever under, nødvendiggjør dog at man for alvor forsøker å få en ordening. Arbeidet bør påbegynnes for å få et eneste forbund i telegrafvesenet, og i tilslutning til Landsorganisasjonen. Kunde man få de forskjellige forbund inn i Landsorganisasjonen vilde det også være en mulighet for dannelse av et statsarbeiderforbund.

I telegrafvesenet bør det optas forhandlinger med forskjellige organisasjoner om sammenslutning i et forbund tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, dermed vil grunnlaget til en organisering av samtlige arbeidere og tjenestemenn i telegrafvesenet være lagt.

Undertegnede fagforening som er tilsluttet Landsorganisasjonen gjennom Norsk Kommuneforbund, vil foreslå at kongressen fatter følgende beslutning.

1. Arbeidernes faglige Landsorganisasjons kongress 1927, godkjenner at det dannes et landsomfattende forbund for telegrafvesenets arbeidere og tjenestemenn.
2. Sekretariatet tar initiativet til forhandlinger med de allerede bestående organisasjoner i telegrafvesenet.
3. Til å delta i disse forhandlinger bør særlig innbys representanter fra Telefonarbeidernes Fagforening, Oslo, Norsk Telegrafforbund, samt Telefонтjenestemennenes Landsforbund.

Hovedstyret for Norsk Kommuneforbund uttaler enstemmig at man anser det for riktig at Statens telefon- og telegrafvesens arbeidere overføres til en statstjenestemannsorganisasjon, og vil anbefale at det av hovedstyret foreslåtte organisasjonsutvalg får saken til behandling.

Fra *N. K. F.s hovedstyre*.

Når Landsorganisasjonens kongress i 1923 praktisk talt enstemmig vedtok å omlegge fagorganisasjonen fra fagforbund og til industriforbund, så antok den største del av de interesserte fagorganisasjonsmedlemmer at dette var en riktig beslutning, og på grunnlag av beslutningens ordlyd og dens premisser, forutsatte man at krefter og godvilje blev lagt til for snarest mulig og gjennomføre kongressbeslutningene.

Efter de årelange utredninger og diskusjoner som fagorganisasjonen på sine kongresser har foretatt, måtte man anta at spørsmålet var utdiskutert og at den innstilling som forelå i 1923, var en faktisk gjenspeiling av medlemmenes opfatning.

Ser man på organisasjonens utvikling fra 1923 til idag, må man dessverre innrømme at så ikke var tilfelle. Utviklingen gir klart uttrykk for at konservatismen innen organisasjonen er så sterk, at den utvilsom har vært og er til hinder for en snarlig gjennomførelse av organisasjonsformer som kan tilføre arbeiderklassen større kampkraft. Skal man finne årsaken hertil, må man dessverre konstatere, at det blandt medlemmene har vært en passivitet, som har lagt hindringer i veien. Fra 1918 til 1923 var spørsmålet om organisasjonens omlegning ofte oppe til behandling i fagforeningene, men efter at kongressbeslutningen av 1923 var vedtatt, har man hatt inntrykk av at fagforeningene ikke med samme interesse har behandlet spørsmålet om å gjennomføre hvad man tidligere har gitt sin tilslutning til.

Ved siden av den passivitet som har vært tilstede i fagforeningene, er det også for organisasjonens ledelse, fra de forskjellige forbund lagt vanskeligheter i veien. Landsorganisasjonens sekretariat, som i henhold til innstillingen av 1923, punkt 5, skulde lede de forhandlinger som *straks* skulde optas mellem vedkommende organisasjon, har efter hvad det gjentagne ganger har vært oplyst, vært

så sterkt beskjeftiget med konfliktsituasjoner og med hvad dermed står i forbindelse, at sekretariatet liten eller ingen tid har fått til å lede de forhandlinger som kongressen påla sekretariatet istedenfor det foreslåtte organisasjonsutvalg på 9 medlemmer. Man må således konstatere, at det har vært svakheter til stede såvel blandt fagorganisasjonens medlemmer som dens ledelse. Dette er årsaken til at man ikke er kommet lengere med gjennomførelse av organisasjonens omlegning fra fagforbund til industriforbundsformen.

Landsorganisasjonens representantskap vedtok imidlertid på sist avholdte representantskapsmøte, at det blandt de fagorganiserte arbeidere skulde settes igang et landsomfattende opplysningsarbeide for at man på grunnlag av kongressbeslutningen kunde nå frem til en mer effektiv gjennomførelse av industriforbundsformen.

Man går ut fra at sekretariatet snarest mulig effektuerer denne beslutning, og man får håpe at medlemmenes interesse for gjennomførelse av kongressbeslutningen vil bli mere effektiv. Man må imidlertid forutsette at Landsorganisasjonens sekretariat i samme utstrekning som fra 1923 og til idag, også for fremtiden vil bli så sterkt beskjeftiget med konflikter og hvad derav følger, at det vil være riktig om mulig å avlaste sekretariatet med noget arbeide. Det er derfor spørsmål om man ikke burde opta den foreliggende innstilling fra 1923 om valg av et organisasjonsutvalg til å lede forhandling forbundene imellem og planlegge det arbeide som ute blandt medlemmene skal utføres for en effektiv gjennomførelse av kongressbeslutningen 1923.

I henhold til denne opfatning vil Norsk Kommuneforbunds hovedstyre foreslå:

1. I det kongressen gir sin tilslutning til representantskapets beslutning om et planmessig opplysningsarbeide blandt de fagorganiserte arbeidere for gjennomførelse av industriforbundsformen, nedsetter kongressen et organisasjonsutvalg på 5 medlemmer, som straks tar initiativ til og leder forhandlingene mellom de forbund og som leder opplysningsarbeidet blandt fagorganisasjonens medlemmer.
2. Arbeidsplanen for opplysningsarbeidet blandt fagorganisasjonens medlemmer forutsettes godkjent av sekretariatet likesom eventuelle uløste tvistespørsmål forbundene imellem forelegges sekretariatet, eventuelt landsorganisasjonens representantskap til endelig avgjørelse.

Fra Bygningsarbeidernes Industrigruppe, Oslo.

I Sauda har Arbeidsmannsforbundet opprettet overenskomst med A/S Saudefaldene angående utbyggingsarbeidet. Lønnen blev fastsatt til kr. 1.60 pr. time. Bygningsarbeiderne i Sauda hadde en tariff som utløp den 15 juli, hvor timelønnen var fastsatt til kr. 2.00.

A/S Saudefaldene utsatte i entrepriser til Norsk Husbyggningskompani opførelsen av en del huser og krevde at tariffen med Arbeidsmannsforbundet skulde praktiseres også for dette arbeide. Dette

krav blev ikke godtatt hverken av arbeiderne i Sauda eller av Bygningsarbeiderforbundet. Det blev herunder meget sterkt fremholdt at selskapets standpunkt vilde medføre en almindelig lønnsreduksjon for stedets bygningsarbeidere av 20 pct. Et krav som ansåes meningsløst. Til tross herfor besluttet sekretariatet at selskapets standpunkt skulde godkjennes.

Dette forhold må medføre at kongressen fratar sekretariatet beslutningsmyndigheter i lignende spørsmål. Vi foreslår derfor at kongressen vedtar betryggende beslutninger hvorved de lokale organisasjoner sikres full selvbestemmelsesrett i lokale tariff- og konfliktspørsmål. De nødvendige lovendringer kreves utarbeidet av sekretariatet.

Fra Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon.

Kongressen pålegger sekretariatet å gjennomføre den av kongressen i 1923 fattede beslutning om industriforbund. I de industrier hvor industriforbund ennå ikke er gjennomført, bør det som en midlertidig ordning, inntil industriforbundsformen er gjennomført, dannes karteller mellom disse forbund. Regler for kartellene utarbeides av sekretariatet.

Fra Norsk Arbeidsmannsforbund.

Arbeidere ved jernbaneanlegg, anlegg av sporveier, forstadsbaner, kraftanlegg, nybygging av fabrikanlegg, vannledningsanlegg, kaianlegg og arbeidere ved gruber med tilhørende smeltehytter, raffinering- og flottasjonsanlegg skal organiseres i tilslutning til Norsk Arbeidsmannsforbund.

Motivering.

Efter kongressens beslutning om organisasjonens omlegning har det vært en del strid om grensene for vårt forbunds virkeområde.

Norsk Bygningsarbeiderforbund hevder således at hvis et anleggsarbeide utføres av entreprenør som står i overenskomstforhold med forbundet, skal arbeiderne organiseres i tilslutning til deres forbund, selv om det er et dammanlegg i forbindelse med kraftanlegg som skal bygges. Dette mener vi er i strid med kongressens forutsetning for en forandring av organisasjonsformene.

Det har vært en del strid om disse spørsmål, og det oppstår unødige strid og bitterhet som selvsagt er til skade for den samlede bevegelse.

Kongressen bør derfor fatte en klar beslutning, så misforståelse for ettertiden kan undgås.

Fra sekretariatet.

Ad forslagene vedrørende omorganiseringen.

Sekretariatet foreslår at kongressen beslutter:

Det nedsettes et organisasjonsutvalg på 5 medlemmer som tar initiativ til og leder forhandlingene mellom forbundene, og som leder

oplysningsarbeidet blandt fagorganisasjonens medlemmer for gjen-nemførelse av industriforbundsformen.

Utvalgets arbeide skjer under sekretariatets kontroll, likesom eventuelle tvistesporsmål forbundene imellem forelleges sekretariatet, eventuelt representantskapet, til endelig avgjørelse.

Såfremt dette forslag vedtas foreslår sekretariatet at de til kongressen innsendte forslag fra Telefonarbeidernes Fagforening, Bygningsarbeidernes Industrigruppe, Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon samt fra Norsk Arbeidsmannsforbund oversendes organisasjonsutvalget til behandling.

Dagsordenens punkt 10.

Organisasjonsforholdene ved de kooperative virksomheter.

I de premisser som ledsaget sekretariatets innstilling angående omorganiseringen til kongressen i 1923, er det tydelig uttalt at grunnlaget for fagorganisasjonens opbygning må være *arbeidsplassen*, og at det måtte være et *ufravikelig* krav at det på *hver arbeidsplass* eller *hver bedrift* kun måtte være et forbund representert.

Ved de kooperative virksomheter opretholdes fremdeles det gamle forhold med at flere forbund er representert. Ja, ved enkelte større samvirkelag kan det være 5 à 6 forbund som har medlemmer.

At dette medfører ulemper og en stor del unødige arbeide for fagorganisasjonen og kooperasjonen er lett forståelig.

Sekretariatet er av den opfatning at det må kunne la sig gjøre at de som er ansatte ved kooperative virksomheter overføres til et forbund. Selv om det til en begynnelse oprettholdes flere foreninger vil det være av betydning at de samles i et forbund.

Det forbund som disse arbeidere i henhold til virksomheten bør tilhøre, er Underordnede Handelsstands forbund. Men da dette forbund enda ikke er tilsluttet Landsorganisasjonen, mener sekretariatet at de inntil Underordnede Handelsstands forbund tilslutter sig Landsorganisasjonen bør tilsluttes Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund.

Sekretariatet vil i henhold hertil foreslå:

1. Alle ved kooperative virksomheter ansatte arbeidere og betjening skal tilhøre samme forbund.
2. Inntil videre blir de å overføre til Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund.

Sekretariatets medlem, *H. Fladeby*, kan ikke tiltre sekretariatets flertalls forslag om at arbeidere og funksjonærer ved de kooperative forretninger og bedrifter skal overføres til Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund.

På kongressen i 1923 blev industriforbundsformen knesatt og oppbygningen av de forskjellige forbund foretatt.

Kongressen sier uttrykkelig at alle slags transportarbeidere som ikke fast og utelukkende er knyttet til en hovedindustri, således alle arbeidere som er beskjeftiget ved lastning og losning ved havn eller brygger, kjørere, chauffører, lager- og pakkhusarbeidere og butikkbetjening må tilhøre Transportarbeiderforbundet. Rent organisatorisk mener jeg at kongressens beslutning i 1923, hvad angår Transportarbeiderforbundet, har svekket dets aksjonsevne, likesom det har gått utover de enkelte medlemmers lønns- og arbeidsvilkår.

Da jeg er av den opfatning at det er av den aller største betydning for Landsorganisasjonen som for Transportarbeiderforbundet at losse- og lastearbeiderne og den øvrige transport står samlet i et forbund, da disses arbeidsforhold ligger så nær op til og helt avhengig av hverandre, mener jeg det er meningsløst å gå videre på denne linje med å skille de arbeidere som naturlig og i følge arbeidsforholdene hører sammen.

I henhold hertil foreslås at beslutningen av 1923 opprettholdes.

Behandling av tvister mellem fagorganisasjonen og kooperasjonen.

I kampen for samfundsmaktens overtagelse benytter arbeiderklassen i første rekke de faglige og politiske organer.

Sidestillet og som det tredje ledd i vår bevegelse står kooperasjonen. Etter hvert som kooperasjonen får tilslutning fra det arbeidende folks skapes det stadig større muligheter for hel uavhengighet fra det private næringsliv.

Ved kooperasjonens stadig sterkere utvikling og ved dets overtagelse av produksjonen på de forskjellige områder, stiger også arbeidernes ansvarsfølelse overfor det felles eie.

Forutsetningen må alltid være at kooperasjonen som arbeidsgiver yder sine arbeidere og funksjonærer de best mulige lønns- og arbeidsvilkår og at den bedriftsmessig står som en mønsterarbeidsgiver.

Erkjenner man at kooperasjonen er et viktig ledd i arbeidernes frigjøringskamp, så skulde herav også følge at arbeiderne ingen interesse har av å bekjempe sitt eget foretagende, selv om man til sine tider har funnet og kan finne at det vilde ha vært ønskelig å opnå enda bedre livsvilkår enn de som kooperasjonen økonomisk har hatt evne til å kunne byde.

Efter sekretariatets opfatning og erfaring har det i årenes løp vært mange vanskeligheter mellom arbeiderne og de kooperative bedrifter og selskaper, og det har flere ganger foreligget krav om adgang til å opsi stillingene for — ved arbeidsstans — å fremtvinge en løsning av tvistene.

Meget vil være vunnet, hvis man kan komme bort fra den mulighet som nu eksisterer, at det kan iverksettes arbeidsstans ved de bedrifter eller forretninger som tilhører kooperasjonen.

I Danmark og Finnland har man forlengst vært opmerksom herpå, og ved forhandlinger mellom disse lands faglige organisasjoner og de kooperative forbund har man opnådd en overenskomst, hvorved enhver tvist — hvor megling ikke fører frem — skal henskytes til voldgift, som er bindende for begge parter.

For Sveriges vedkommende har man den ordning at arbeidsstans ved de kooperative foretagender og forretninger ikke kan iverksettes forinnen tvisten har vært underkastet prøvelse av en tilsatt forliksnemd hvortil partene velger hver sine representanter og én opmann.

Den ordning som hittil har vært gjeldende i vårt land med d. s. k. «Felleskomité» — hvortil Landsorganisasjonen og N. K. L. hver opnevner sine medlemmer — har utført et godt arbeide, men har ikke virket helt tilfredsstillende, hvorfor man nu bør bestrebe sig for å finne en form for løsningen av de kommende tvistespmå, som kan bevirke at det etableres en sikrere basis for den kooperative bevegelses fremtid og utvikling på samme tid som de fagorganiserte arbeideres interesser helt og fullt vil bli ivaretatt og eventuelt bedømt.

Skal dette kunne skje må ethvert spørsmål, hvorom det ikke opnås enighet mellom de interesserte organisasjoner, løses ad frivillighetens vei ved tilsettelsen av en institusjon — en nemnd — hvortil partene opnevner sine særlige representanter, som igjen utser sin formann.

Enhver avgjørelse som denne nemnd treffer er bindende for begge parter fra det tidspunkt som nemnden selv bestemmer.

Ut fra det anførte foreslår sekretariatet at kongressen gir sekretariatet bemyndigelse til å inngå avtale med N. K. L. i alt vesentlig som nedenstående forslag.

Forslag til overenskomst mellom Norges kooperative Landsforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og dens avdelinger.

§ 1.

Ved inngåelse av kontrakter mellom Norges koop. Landsforening og private bedrifter skal det fra Landsorganisasjonens side først undersøkes, at det ikke består noget konfliktsforhold mellom vedkommende bedrift og dens arbeidere og det skal i kontraktene søkes inntatt bestemmelse om, at de enten helt kan opheves eller kan settes ut av kraft fra Landsforeningens side under en konflikt, som fører til streik, lockout eller blokade.

§ 2.

Til å undersøke og megle i mulig forekommende tvister mellom de organiserte arbeidere og kooperative bedrifter, som ikke ordnes ved forhandling med de interesserte parter, velges en felleskomité på 4 medlemmer, hvorav 2 velges av A. F. L.s sekretariat og 2 av N. K. L.s representantskap. Til medlemmer av felleskomitéen kan ikke velges nogen, som samtidig er medlem både av sekretariatet og Landsforeningens styre.

§ 3.

Som grunnlag for ordning av lønnstvister ved kooperative bedrifter skal gjelde, at så vel lønn som arbeidstid og øvrige forhold må være minst like så fordelaktige for arbeiderne som fastsatt i tariffen for vedkommende fag på stedet i samme tidsrum.

De i kooperative bedrifter beskjeftigede arbeidere og funksjonærer skal være så vel faglig som kooperativt organiserte.

§ 4.

Opstår en tvist som i § 2 nevnt, skal det ikke kunne iverksettes arbeidsstans, men tvisten skal straks av begge parter innrapporteres til felleskomitéen. Denne skal innen 3 dager undersøke forholdet og prøve megling mellom partene.

Felleskomitéen kan fremsette forslag til løsning av tvisten. Opnåes ikke enighet henvises saken til nevnden.

§ 5.

Nevnden skal bestå av 5 medlemmer, hvorav vedkommende forbund opnevner 2 og Norges koop. Landsforening eller dets avdeling opnevner 2. Disse velger i fellesskap en opmann.

Kan de ikke enes herom opnevnes opmannen av Arbeidernes faglige Landsorganisasjons sekretariat innen 3 dager fra meddelelsen er kommet dette i hende.

Nevndens avgjørelse er bindende for begge parter og trer i kraft fra den tid som nevnden bestemmer.

§ 6.

Felleskomitéen skal under faglige lønnskamper behandle og fremsette forslag om og i hvilken utstrekning kooperasjonen skal gi støtte under en sådan kamp. Forslaget forelegges N. K. L.s styre til avgjørelse.

§ 7.

Felleskomitéen skal likeledes behandle og fremsette forslag om hvad det fra fagorganisasjonens side skal foretas overfor bedrifter, som boikotter kooperasjonen. Forslaget forelegges sekretariatet til avgjørelse.

§ 8.

Felleskomitéen skal for øvrig behandle enhver sak som ligger innenfor rammen av nærværende overenskomst og fremme denne på beste måte. Det kan sammenkalles fellesmøter av de 2 styrer til drøftelse og eventuell avgjørelse av sådanne saker.

De 2 styrer har adgang til å oversende felleskomitéen enhver sak, som de finner bør behandles av denne.

§ 9.

Denne overenskomst kan kun forandres, når begge parter derom er enige. Den kan opsies med 3 — tre — måneders varsel.

H. Fladeby foreslå at § 3, siste avsnitt, får følgende form:

«De i kooperative bedrifter beskjeftigede arbeidere og funksjonærer skal være kooperativt som faglig organiserte i tilslutning til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.»

Dagsordenens punkt 11.

Ungdommens og læregutters stilling.

På Landsorganisasjonens kongress i 1925 blev fremsatt følgende forslag undertegnet av Arthur Olsen, Vilh. Berntsen og Leif O. Foss på vegne av de da bestående 3 ungdomsforbund innenfor arbeiderbevegelsen:

«I sin organiserte kamp for bedring av arbeidernes kår har fagorganisasjonen til dels forsømt varetagelsen av de unge arbeideres og læreguttens interesser. Det er nødvendig, ikke bare av solidaritets-hensyn mot arbeiderungdommen, men i like stor grad av hensyn til den samlede arbeiderklasses interesser, at det nu blir en endring i dette misforhold.

Alle hindringer for læregutters og unge arbeideres organisering må ryddes av veien. Det er av stor betydning at ungdommen kan komme med i fagorganisasjonen med det samme de begynner å arbeide.

Et spesielt ungdomskrav som fagorganisasjonen har interesse av å fremme er kravet om en virkelig 8 timers dag også for læregutter og unge arbeidere. Fagskoleundervisningen påfører under de nuværende forhold ofte ungdommen en arbeidsdag på 10—12 timer.

Et annet forhold som fagorganisasjonen i sin egen interesse må være opmerksom på er at arbeidskjøperne under de siste konflikter i stor utstrekning har benyttet sig av den yngre arbeidskraft. De har derved svekket arbeidernes kamp og bidratt til å trekke konfliktene ut i langdrag. Den vesentligste årsak til dette uholdbare forhold er kontraktssystemet. De unge arbeidere må ikke og vil ikke benyttes som streikebrytere. Det må nu kreves at alle mann — unge som eldre — samlet går ut i kampen.

Ved at det gamle krav om å opta hele kontraktssystemet for læringer til revisjon eller avvikling fremmes, blir det også anledning til å få gjennomført lønnskala for læregutter og ellers gjennomført de endringer i læreguttens arbeidsforhold som kan være påkrevet.

Ut fra disse betraktninger vil undertegnede representanter foreslå at sekretariatet og fagforbundene pålegges å arbeide for realiseringen av følgende krav:

1. Åpen adgang til fagforeningene for unge arbeidere og læregutter, og igangsettelse av en planmessig agitasjon for å få all arbeiderungdom faglig organisert.

2. 8 timers arbeidsdag for læringer og unge arbeidere, heri medregnet fagskoleundervisningen.

3. Bekjempelse av den stadige arbeidsløshet blandt arbeiderungdommen.

4. Revisjon av kontraktssystemet for læringer og nedsettelse av aldersgrensen fra 19 til 18 år.

5. Strengere opsyn med at arbeiderbeskyttelsesloven blir overholdt for ungdom og barn.»

Forslaget blev enstemmig besluttet oversendt sekretariatet.

Sekretariatet nedsatte i 1926 en komité bestående av L. Rungstad, E. Volan,*). A. Melgaard og Trygve Lie til å behandle spørsmålet.

Komitéen holdt konstituerende møte 24 november 1926. Til formann valgtes L. Rungstad. Følgende cirkulære besluttetes utsendt til samtlige forbund innenfor Landsorganisasjonen:

«Sekretariatet har nedsatt en komité for å behandle læreguttenes og de unge arbeideres arbeidsforhold i industri og håndverk. Komitéen har i oppdrag å utrede og fremkomme med forslag om beskyttelsesbestemmelser for læregutter og unge arbeidere. så vel når det gjelder tariffer som bestemmelser i den lovgivning man har angående læregutter og unge arbeidere.

I den anledning tillater komitéen sig å anmode forbundet om å meddele oss om hvordan lærguttforholdet og unge arbeideres arbeidsforhold i det hele er innen forbundet. Oplysningene bedes gitt så fullstendige som mulig.

Har forbundet bestemmelser i tariffen angående læregutter og unge arbeideres lønns- og arbeidsvilkår, utdanning, lærlingskala m. v.?

Hvor stor er lønnen for læregutter og unge arbeidere?

Hvor lang er arbeidstiden?

Hvor lang er sommerferien?

Komitéen vil være takknemlig for forbundets snarlige svar innen desember måneds utgang.»

På dette cirkulære innløp svar fra 17 forbund. Svarene gjengis i utdrag:

Norsk Arbeidsmannsforbund meddeler at forbundet ikke har nogen avtale med arbeidsgiverne ang. lønns- og arbeidsforholdene for arbeidere under 18 og 19 år. Imidlertid hadde forbundet en del medlemmer under denne alder som er beskjeftiget ved vaskeriene i grubeindustrien. For disse var det gjennom de angjeldende avdelinger innhentet nærmere opplysninger. Herav fremgikk at det var et fåtall unge mennesker beskjeftiget innen bergverksindustrien. Ved den elektriske avdeling i Sulitjelma anvendes en del læregutter. Disse har ikke kontrakt. Deres læretid er 5 år. Dog ansees de ikke utlært før de har fylt 22 år. De får arbeide med alt som henhører til faget.

Ved Stord gruber er en del gutter beskjeftiget ved verkstedet og i vaskeriet. Timelønnen er fra 30—55 øre ved verkstedet og 60 øre timen ved vaskeriet. Der arbeides vesentlig akkord med en fortjenste av opptil 1 krone timen.

Forbundets avdeling på Fauske opplyser at ved utskibningsstasjonen Finneide benyttes gutter 18 år til lastning og losning av kull. De anvendes så vel dag som natt og har en timebetaling fra 80 øre opptil 1 krone; enkelte får også samme lønn som de voksne arbeidere.

*) E. Volan gikk i 1927 efter eget ønske ut av komitéen. I hans sted valgtes B. Haakestad.

Norsk Baker- og Konditorforbund gir følgende opplysninger:

«Det er kun i 5 overenskomster for mindre steder at det er fastsatt bestemmelser om lærlingeskala og lønn for lærlinger.

Den gjennomsnittlige ukelønn for lærlinger er fra kr. 20.00 det første til kr. 40.00 det tredje læreår.

Arbeidstiden er 48 timer pr. uke.

Praktisk talt alle lærlinger har 2 ukers sommerferie i likhet med svennene.»

Norges Barber- og Frisørsvenners Forbund uttaler:

«I vårt fags tariff er det ikke medtatt bestemmelser om læreguttforhold eller lærlinglønn. Vi har bestemmelser i vår tariff som sier, at kun én læregutt skal beskjeftiges i hver forretning.

De almindelige bestemmelser er ifølge håndverksloven, at læregutter skal ha kontrakt. Den almindelige lønn for lærlinger dreier sig fra kr. 20.00 til kr. 40.00. Arbeidstiden fra 50—56 timer pr. uke. Sommerferie praktiseres i almindelighet ikke for lærlinger.»

Norsk Bokbinderforbund opplyser bl. a.:

Helt til 1922 hadde vi i vår tariff bestemmelse angående læreguttenes lønn og skala for antallet av læregutter i forhold til antall bokbindersvenner på hvert sted. Ved voldgiftsdommen blev lønnsbestemmelsene helt borttatt fra tariffen. Lærlingskalaen er derimot fortsatt gjeldende, men har fått den tilføielse at arbeidsgiverne ensidig kan forandre den hvis de ønsker. Hittil har de dog ikke foretatt nogen forandring.

Det er også skala for lærepikene.

For øvrig har vi fått inntatt i tariffen en bestemmelse som er tatt fra håndverksloven og som gir vår organisasjon rett til påtale når en læregutt ikke får den nødvendige undervisning i faget. Bestemmelsen som flere ganger har vært benyttet er sålydende: Det påligger mesteren å sørge således for lærlingens utdannelse at han ved læretidens utløp kan avlegge den i håndverksloven omhandlede prøve.

For de unge kvinner og hjelpearbeidere er fastsatt lønnsbestemmelser i forhold til deres fagtid.

Læreguttenes lønn ligger mellom 20 kroner i det første og 40 kroner i det fjerde år.

Arbeidstiden er den samme som for fagets øvrige arbeidere, 48 timer.

Sommerferien er 2 uker.»

Norsk Bygningsarbeiderforbund opplyser:

«Innenfor bygningsindustrien er det ikke mange læregutter. En undtagelse danner rørleggerfaget, hvor det anvendes endel gutter. De fleste av disse har ikke lærekontrakt. I tariffoverenskomsten for dette fag er det fastsatt lønnskala for lærlingene. Overenskomsten for trevarefabrikkene inneholder også en lignende bestemmelse.

Med hensyn til lærlingenes organisasjonsforhold har vårt forbund spesielle medlemsbøker for læregutter, som er utarbeidet på grunnlag av de beslutninger som Bygnings-Internasjonalen fattet i Lugano i 1926.»

Norsk Centralforening for Boktrykkere:

I tariffen med Norsk Arbeidsgiverforening er inntatt lærlingskala, men ikke lønnsbestemmelser for lærlingene.

Overenskomsten med de øvrige firmaer inneholder foruten lærlingskala også lønnssetser for lærlingene. Disse er for det første år kr. 26.50 stigende til 61.50 det 5. år.

Dessuten inneholder tariffen en bestemmelse om at begge organisasjoner er forpliktet til å påse at lærlingene etter endt læretid avlegger den i håndverksloven bestemte svenneprøve.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund og Norsk Formerforbund:

I jernoverenskomsten er fastsatt læretid og lønnskala for læregutter. For øvrig gjelder overenskomstens almindelige bestemmelser på samme måte for læregutter og unge arbeidere som for arbeiderne for øvrig.

I overenskomstens bestemmelser angående lærlingene heter det bl. a.:

Læregutter og gutter som antas i lære, skal gis den best mulige fagutdannelse og så vidt gjørlig fortsette ved samme bedrift i læretiden, således at de efter endt læretid skal kunne gjøre fyldest for minstelønnen.

Til opnåelse herav fastsettes:

At guttene som regel ikke skal antas eldre enn 17 år.

At bedriften skal gi dem adgang til virkelig å lære det fag de beskjeftiges i og ikke for lenge ad gangen holde dem i et bestemt spesialarbeide.»

Norsk Kommuneforbund meddeler bl. a.:

«For vedlikeholdskontorets rørleggerverksted og telegrafvesenets verksted har vi i overenskomsten lønnskala for læregutter, og i fellesoverenskomsten for Oslo kommune har vi i § 9, om lønn følgende bestemmelse: For læregutter, hjelpegutter o. l., samt for ikke fullt arbeidsdyktige arbeidere fastsettes lønnen av fagchefen og arbeiderutvalget. I tilfelle innbringes saken for lønnsutvalget og Kommuneforbundet. Ved inntagelse av læregutter og hjelpegutter, gjelder ikke bestemmelsen i § 1 om fortrinsrett for familieforsørgere. —

I overenskomsten for Oslo Telefonalegg har vi følgende bestemmelse: Læregutter som har utstått sin læretid ved telefonanlegget regnes som fagarbeidere og lønnes som disse, for såvidt han av vedkommende ingeniør finnes skikket dertil. Finner ingeniøren ham ikke skik-

ket dertil kommer de i denne paragraf, punkt b, trufne bestemmelser til anvendelse. — I punkt b er bestemmelse om dyktighetsprøve, og i § 4, litr. a, står det, at som fagarbeidere regnes arbeidere som har fylt 21 år og efter å ha tjenestgjort minst 1 år ved Oslo Telefonanlegg finnes skikket til sitt arbeide.

Arbeidstiden er 48 timer.

Angående ferien for læreguttene står det ingen uttrykkelig bestemmelse, men efter overenskomstens form, skulde jo også de komme inn under overenskomstens bestemmelser; men hvordan man på de forskjellige steder praktiserer ferien for læregutter det første år kan ikke bestemt sies, men man skulde anta at de også for første år får ferie fullt ut efter overenskomsten eller med andre ord 12—18 arbeidsdager.»

Norsk litografisk Forbund:

Tariffen inneholder bestemmelser om lærlingeskala og lønnssetser for læreguttene. Lærlingen skal ha kontrakt og efter endt læretid skal han avlegge prøve som bedømmes av en komité.

Angående overtidsarbeide for lærlingene inneholder tariffen følgende bestemmelse:

Lærlinger må ikke brukes til overtidsarbeide, undtagen sådanne som er over 18 år har vært i lære i minst 3 år.

Disse avlønnes i sådanne tilfelle med den for litografer og trykkere fastsatte minstelønn + overtidstillegget.

Overtidsarbeide må dog ikke overdrives overfor de enkelte og ikke anvendes mer enn nødvendig.

Norsk Møbelindustriarbeiderforbund uttaler bl. a.:

«Vårt forbund har stadig arbeidet med å få innført i våre tariffer bestemmelser som kunde sikre læreguttene, først og fremst en betryggende utdannelse, og dernæst en rimelig lønn, så guttene kunde skaffe sig et tarvelig ophold i læretiden, og endelig en begrensning av læreguttene antall som stod i et rimelig forhold til behovet innen fagene.

Forbundets kamp for å gripe regulerende inn på dette område blev anerkjent av voldgiftsretten i 1920, idet vi da fikk fastsatt lønnsbestemmelser som var såpas høie at de virket regulerende på alle områder. Men i 1922 blåste vinden fra en annen kant og voldgiftsretten strøk hele herligheten. Siden har det vært en ustanselig krise, så dette og mange andre viktige spørsmål har måttet utstå.

Lønningene for læreguttene innen vår industri er fra kr. 15.00—20.00 det første år, stigende til kr. 30.00—35.00 de siste læreår. Arbeidstiden er 48 timer. For de som besøker aftenskolen, og det har alle anledning til, blir det ikke arbeidet mere enn $6\frac{1}{2}$ à 7 timer om dagen. Men guttene må jo være på skolen til kl. 9, så dagen blir lang nok. Sommerferie får nok de fleste, men dette er fullstendig overlatt til arbeidsgiverne om så skal skje.

For møbeltapetserfaget i Oslo har vi læreguttskala for faget og inntas følgende bestemmelse som en protokolltilførsel ved fornyelsen av den gjeldende tariffavtale for faget. Her heter det bl. a.: Det påligger begge parter å sørge for at lærlingene får den best mulige utdanning, likesom fagmesterne plikter i første rekke å innta de lærlinger som har gått forskolen.»

Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund:

I de fleste av tariffene er det inntatt den sedvanlige bestemmelse om at mannlige arbeidere under 19 år og kvinnelige arbeidere under 17 år kan betales en mindre lønn enn den i overenskomsten fastsatte.

En undtagelse danner tariffen for margarinfabrikkene i Oslo, hvor der er fastsatt en lønnskala for yngre gutter og piker.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund:

For papirindustriens vedkommende er det ingen tariffbestemmelse for læregutter eller unge arbeidere. Læregutter forekommer så vidt bekjent ikke i papirindustrien.

De unge arbeideres lønninger derimot fastsettes efter avtale mellem den enkelte arbeider og arbeidsgiveren inntil 19 års alderen, da tariffen fastsetter at de almindelige industriarbeidere skal ha kr. 1.30 pr. time som minstelønn. For fagarbeidere derimot opnåes minstelønnen første når de er 21 år og har arbeidet 4 år i faget.

Arbeidstiden er 8 timer pr. dag.

Sommerferien er 8 arbeidsdager efter 12 ukers tjenestetid.

Norsk Skotøiarbeiderforbund uttaler:

«I håndskomakerfaget som nu er et utdøende fag, forekommer det meget sjelden at nogen gir sig i lære.

For fabrikkenes vedkommende er det et ganske stort antall unge mennesker, både gutter og piker.

I overenskomsten er det inntatt bestemmelser om lønn for gutter fra 15 år og for piker fra 16 år. Bestemmelser om faglig utdanning har vi hittil ikke evnet å få gjennomført. Forholdet er derfor dessverre det at mange av de unge får slutt når de blir henimot voksne og nytt sætt av unge arbeidere tas inn i de avskjedigedes sted.

Arbeidstiden er 48 timer pr. uke og ferien 12 arbeidsdager.»

Norsk Skredderforbund meddeler at forbundet ikke har nogen bestemmelse i overenskomstene angående læreguttene. Derimot er det i overenskomster for kvinnelige arbeidere inntatt bestemmelser om lønnen efter et halvt års arbeide i faget.

Norsk Tekstilarbeiderforbund opplyser:

«Vårt forbund har kun undtagelsesvis bestemmelser i tariffene angående unge arbeideres lønns- og arbeidsvilkår.

I den såkalte landsoverenskomst for vår industri som vi har med Arbeidsgiverforeningen, er det fastsatt aldersgrense for å opná den i tariffen bestemte lønn. Aldersgrensen er her for kvinner 17 år, menn 19 år. Nogen bestemt lærlingskala eksisterer ikke i landsoverenskomsten, og står det arbeidsgiverne fritt efter overenskomst med de unge arbeidere å betale det de blir enige om.

Derimot har vi tariffer for bedrifter utenom Arbeidsgiverforeningen, hvor det også er tatt bestemmelse om lønninger for unge arbeidere under de ovenfor nevnte aldersgrenser.

Arbeidstiden er 48 timer pr. uke. Ferie som for de øvrige arbeidere, 8 arbeidsdager.»

Norsk Transportarbeiderforbund uttaler:

«For yngre arbeidere i vår branche avgjøres lønnen ved overenskomst mellom den enkelte arbeider og arbeidsgiveren, dog således at hvis det er misforhold til stede, kan det optas forhandlinger mellom organisasjonens tillitsmenn og vedkommende arbeidsgiver.»

Som det fremgår av de innhentede opplysninger har de fleste forbund i sine overenskomster bestemmelser angående lærlinger og unge mennesker. Ganske naturlig er det her de spesielle håndverksforbund som har de mest uttømmende bestemmelser. Men det viser sig også at flere av de forbund som representerer industrien, har vært opmerksom på spørsmålet. Man kan således peke på jernindustriens tariffbestemmelser. Videre kan henvises til Bygningsarbeiderforbundets beslutning på sitt landsmøte i år. Her forelå en lengere utredning fra Bygnings-Internasjonalen angående beslutning fattet i Lugano i 1926. De der opstilte grunnregler for lærlinger og unge menneskers organisasjons- og arbeidsforhold blev enstemmig vedtatt av landsmøtet.

Bygnings-Internasjonalens hovedregler om dette spørsmål lyder således:

1. Ordning av lærlingenes og de unge hjelpearbeideres lønns- og arbeidsforhold gjennom overenskomster.
2. Fastsettelse av den ukentlige arbeidstid — iberegnet den til besøk på fagskoler fornødne tid — til høist 48 timer.
3. Betalte ferier for lærlinger og unge arbeidere. Inntil det fylte 16 år 3 uker, fra 16—18 år 2 uker om året.
4. Forsvarlig lovordnet beskyttelse for de unge arbeidere inntil deres fylte 18 år.
5. Nedsettelse av paritetisk sammensatte fagutvalg til overvåking av lærlingenes utdanning og til bileggelse av alle tvistigheter mellom mesterne og lærlinger angående arbeidsforholdet.
6. Fastsettelse av læretidens lengde.

7. Fastsettelse av det høist tillatelige antall lærlinger gjennom de i punkt 5 forordrede fagutvalg.
8. En forsvarlig lønn, som er tilstrekkelig til å bestride lærlingenes underhold.

Efter å ha gjennomgått det innsendte materiale kan komitéen konstatere, at det som gjennom fagorganisasjonen kan gjøres på dette område, allerede er i god gjenge.

Det neste spørsmål blir da hvad arbeiderne gjennom sin innflytelse på den sociale lovgivnings område kan utrette.

Her er to spørsmål som melder sig:

1. Lærlingene skal ha den best mulige og forsvarlige utdanning.
2. Lærlingene skal ikke benyttes, til å falle sine klassefeller i ryggen under faglige kamper.

At man gjennom lovgivningen skulde ha utsikt til å få fremmet et forslag om en skjerpelse av kontrollen med lærlingenes utdanning i forbindelse med en ophevelse av kontraktssystemet er vel utenkelig. Hele den nuværende lovgivning på dette område er bygget på at det skal være kontrakter med læreguttene. Dette må vel også sies å være en lovbestemmelse som er i guttenes, for ikke å si deres pårørendes favør. Håndverkslovens bestemmelse på dette område er også et spørsmål som arbeiderne selv har kjempet frem.

Komitéen vil overfor spørsmålet om læregutter som streikebrytere gjøre opmerksom på, at det nylig er falt en politirettsdom for, at læregutter i jernindustrien, efter de vanlige brukte kontrakter, ikke er forpliktet til under en streik eller lockout å overta annet arbeide enn det de vanligvis under normale forhold utfører. En bedrift vilde sette læregutter til å utføre streikebryterarbeide. Læreguttene nektet dette og blev avskjediget, men ved politirettens dom blev bedriften tilpliktet å ta læreguttene inn igjen, betale dem erstatning og blev forpliktet til kun å sette dem til deres vanlige arbeide.

Likeledes er det også falt en politirettsdom for at bedriftene ikke har rett til å avskjedige læregutter under konflikter. De har krav på å få sin kontraktsmessige lønn utbetalt, selv om bedriften ikke kan sette dem til noget arbeide.

Ut fra disse betraktninger finner ikke komitéen det formålstjenlig at man gjør skritt til å få ophevet kontraktssystemet. Derimot er man selvfølgelig fullt opmerksom på at man ved en eventuell lovrevisjon av disse bestemmelser må få fastslått at læreguttene tid ved fagskoler kommer inn i den ordinære arbeidstid.

Angående læreguttene medlemsskap i fagorganisasjonen fremgår det av de opplysninger komitéen har fått, at den står åpen i alle forbund.

Komitéen er bekjent med at det i enkelte brukte kontraktsskjemaer finnes forbud mot at læregutter skal være fagorganisert. I forbindelse med lovrevisjonen bør det derfor optas forslag om at den slags forbud er rettslig ugyldige som stridende mot forenings- og organisasjonsretten.

Hvad bekjempelsen av arbeidsledigheten blandt arbeiderungdom angår, er dette et spørsmål som efter komitéens mening faller helt i flukt med bekjempelse av arbeidsledigheten i sin almindelighet. Fagorganisasjonen har i alle tider med alle krefter forsøkt å bekjempe arbeidsledigheten. Nogen utvei som spesielt skulde løse arbeidsledigheten blandt ungdommen kan komitéen ikke anwise.

Arbeiderbeskyttelsesloven har selv straffebestemmelser for overtredelser. Anmeldelse av bedrifter som benytter ungdom og barn i strid med de gjeldende lovregler kan foretas av hvem som helst og alle fagorganiserte bør, hver i sin bedrift, påse at alle beskyttelsesbestemmelser blir overholdt.

Overtredelser bør rapporteres til fagforeningens styre og derfra til vedkommende fagforbund.

Under henvisning til det som foran er anført vil komitéen innby kongressen til å fatte følgende beslutning:

«Det henstilles til alle forbund tilhørende Landsorganisasjonen i flukt med det arbeide som allerede er foretatt, ved alle tariffrevisjoner å være oppmerksom på bestemmelser som kan beskytte lærlinger og unge mennesker, både når det gjelder arbeidstid, ferie og lønninger.

Det henstilles til sekretariatet, gjennom Det norske Arbeiderpartis stortingsgruppe, å fremme forslag om forandringer i lovgivningen, således at den tid som medgår for lærlingenes skoleutdannelse blir å medregne i den ordinære arbeidstid og at forbud mot medlemsskap i fagforeninger ikke må inntas i lærekontrakter.»

Dagsordenens punkt 12.

Diverse forslag.

Fra *Ranheim Arbeidsmannsforening* (Norsk Papirindustriarbeiderforbund).

Kongressen beslutter: Landsorganisasjonen inngår til styret for Norges Statsbaner og de større dampskibsselskaper, med andragende om at arbeiderne under sin ferie får adgang til å reise til redusert pris.

Begrunnelse: For at arbeiderne skal få bedre nytte av sin ferie må de bli istand til å reise ut og se landet. Da det er kostbart å reise, er størsteparten av arbeiderne i den forfatning at de må renovere herpå. Statsbanene og dampskibsselskapene vil ikke lide tap, ved å innrømme moderasjon for feriereisende arbeidere, idet reise-trafikken vilde bli så meget større.

Fra *sekretariatet*.

Ad forslaget fra Ranheim Arbeidsmannsforening.

Sekretariatet tiltreder forslaget.

Fra *Papirarbeidernes Fagforening, Kaken, Fredrikshald*. (Norsk Papirindustriarbeiderforbund).

I henhold til enstemmig beslutning ved Papirarbeidernes Fagforening, Kaken, Fredrikshald, tør vi henstille til kongressen å opta til behandling spørsmålet om overgang til 6 timers dag.

Mot den stadig økede arbeidsledighet i alle land på grunn av industriens og landbrukets mekanisering er det etter vår formening intet annet effektivt middel enn en ytterligere nedsettelse av den almindelige arbeidstid fra 8 til 6 timer.

Fra *sekretariatet*.

Ad forslaget fra Papirindustriarbeiderforbundets For., Kaken.

Kongressen anmoder sekretariatet om i forbindelse med forbundsstyrene at opta til behandling spørsmålet om hvad der kan foretas til å fremme 6-timers dag, i første rekke i de kontinuerlige og sundhetsskadelige virksomheter.

Fra *Elektrisitettsverkets Arbeiderforening*.

Idet foreningen henviser til den av kongressen i 1925 fattede beslutning om å motarbeide at det i sådanne hjem, hvor det er nødvendig for familien at både mann og hustru tar fast arbeide, vil foreningen foreslå at kongressen fatter følgende beslutning:

Sekretariatet pålegger de tilsluttede foreninger å opta fortegnelse over de tilfelle hvor mann og hustru har fast arbeide, og behandle saken i henhold til kongressens beslutning.

Fra sekretariatet.

Ad forslag fra Elektrisitetsverkets Arbeiderforening.

Kongressen i 1925 vedtok, etter forslag fra Drammen og Distrikts faglige Samorganisasjon, følgende forslag.

«Kongressen pålegger de fagorganiserte arbeidere og deres tillitsmenn å motarbeide, at det i sådanne hjem hvor det ikke er nødvendig for familiens eksistens, at både mann og hustru tar fast arbeide. Likeså at det pålegges de fagorganiserte i sitt arbeide gjennom de politiske partier å arbeide i samme retning. Der hvor fagorganiserte arbeidere deltar i kommune- og bystyre pålegges de det samme.»

Det blev således av kongressen i 1925 gitt prinsipiell tilslutning til dette spørsmål. Sekretariatet vil derfor foreslå at kongressen vedtar følgende beslutning.

«Det henstilles til organisasjonene, så vel de faglige som de politiske, ved innskrenkninger og nyansettelser å være opmerksom på forrige kongress' beslutning.»

Fast sekretær for Nord-Norge.

Fra Sandnes Arbeiderforening, avd. 70 av N. A. F.

Da vi her i Nord-Norge bor så spredt og langt fra de faste bindeledd, foreslår vi for kongressen at det opprettes en sekretærstilling for Nord-Norge med fast lønn av Landsorganisasjonen. Han skal drive agitasjon og være behjelpelig med de forskjellige organisasjonsarbeider.

I tilknytning til ovenanførte ønsker vi å tilføie:

Siden nedgangstidene gjorde sitt inntog med lavere og lavere lønninger samt større og større arbeidsløshet har trangen til organisasjonen slappes både for deres vedkommende som har vært i arbeide som for de flere hundredes som går arbeidsløs.

For mere å vekke arbeiderne på ny til bevissthet om organisasjonens store betydning som ledd i klassekampen har vi funnet det nødvendig å foreslå for kongressen at det blir opprettet en sekretærstilling for Nord-Norge.

Som vi anser forholdet idag, så skulde vi for Nordlands vedkommende ha utsikter for mere arbeidsliv i en ikke så fjern fremtid.

Vi har Glomfjord Smelteverk som vil komme til å beskjeftige flere hundre mann, likeledes Dunderlands Verk samt Mofjell, hvor det er de beste utsikter for arbeide.

Disse arbeidsfelter tilsammen vil når de kommer i full drift, komme til å beskjeftige en større arbeidsstyrke. Men for at arbeiderne på disse felter skal innta sin plass i organisasjonen kreves det opplysningsarbeide i den utstrekning at det ikke kan ventes utført av arbeiderne selv.

Vi har likeledes bedrifter opover Nordland, Troms og Finnmarken

som beskjeftiger tilsammen tusener av arbeidere, men de er ganske overlatt til sig selv å stelle med sine organisasjoner — og som følge derav blir arbeidet mangelfullt og interessen for organisasjonen blir dermed sveket.

Skal vi arbeidere nogen gang komme til å innta nogen maktstilling i samfundet, må det skje gjennom et planmessig opplysningsarbeide, likeså vel som man må lære å kjenne organisasjonens store betydning.

Med ovenanførte fremstilling har vi søkt å påvise nødvendigheten av at det blir opprettet en sekretærstilling for Nord-Norge.

Fra sekretariatet.

Dette spørsmål har vært oppe på flere kongresser. Men det er hver gang blitt overlatt til forbundene og sekretariatet å drive agitasjons- og opplysningsarbeide i Nord-Norge, i likhet med hvad det gjøres overalt ellers i landet.

Som meddelt på forrige kongress hadde Arbeidsmannsforbundet og Landsorganisasjonen i fellesskap hr. Sundt på Kirkenes i 13 måneder.

Landsorganisasjonen har siden i flere måneder betalt Fr. Strøm for å drive agitasjon og forsøke å få i stand distriktsorganisasjoner i Nordland.

Dessuten har man fastlønnet sekretær i Øst-Finnmark og Vest-Finnmark faglige distriktsorganisasjoner, hvor Landsorganisasjonen yder tilskudd. Nogen fast sekretær utenom de som ansettes av distriktsorganisasjonene kan sekretariatet ikke finne økonomisk forsvarlig.

Sekretariatet vil dog fremdeles være opmerksom på agitasjons- og opplysningsarbeidet i Nord-Norge, som overalt ellers i landet, men kan ikke anbefale at det opprettes en sekretærstilling spesielt for Nord-Norge.

Ad forsikringskassene.

Fra *Oslo Sporveisbetjenings Forening* (innsendt gjennom Norsk Kommuneforbund).

Fagkongressen 1913 nedsatte en mannsterk komité til å fremkomme med en utredning angående dette spørsmål. Dens innstilling som forelå for den ekstraordinære kongress i 1917 gikk ut på en oppfordring til fagforbundene om ved gjensidighetsavtaler å etablere fri overgang fra det ene forbund til det annet, med bibehold av oparbeidede rettigheter i de tilsvarende kasser (jfr. dagsordenen for 1917, side 36).

For kongressen 1923 forelå det fra sekretariatet en utredning angående spørsmålet: „Organisasjonens omlegning“. Heri uttalte sekretariatet at det for tiden ikke vilde foreslå nogen forandring i de bestående forhold angående forsikringskassene, men „henstiller

at det innen de organisasjoner som har forsikringskasser, tilstrebes mest mulig ensartethet, likesom det bør optas til overveielse om ikke de bestående forsikringskasser kan samles under en administrasjon.“ (Jfr. dagsordenen for 1923, side 25).

Kongressen 1925 fattet enstemmig beslutning om tvungen overgang fra det ene forbund til det annet, så snart et medlem skiftet arbeidsplass som betinget overgang. (Jfr. kongressens protokoll side 193).

Vår forening rekrutterer sine nye medlemmer fra de forskjellige fag- og arbeidsbrancher, særlig nu i nedgangstiden. I den anledning melder det sig altså spørsmål om overgang til vårt forbund. Her melder det sig ofte vanskeligheter med hensyn til tidligere oparbeidede rettigheter som følge av at disse er nokså uensartet, idet hvert forbund fastsetter sine egne regler helt uavhengig av de andre. Etter vårt skjønn måtte man kunne få etablert ensartede regler for forbundenes forsikringskasser, for såvidt angår livsforsikrings- og begravellesbidrag.

Under henvisning til hvad der foran er anført og likeledes til Landsorganisasjonens lover § 1, punkt 1, tillater undertegnede forening sig å fremkomme med følgende forslag:

„Kongressen henstiller til sekretariatet nærmere å utrede spørsmålet om ensartede regler for forbundenes forsikringskasser og eventuelt fremkomme med forslag om å få en del av disse lagt under en felles administrasjon.“

Fra Norsk Kommuneforbunds hovedstyre.

Allerede på Landsorganisasjonens kongress i 1913 forelå det fra den av Landsorganisasjonen nedsatte komité angående utredning av organisasjonsformene, spørsmålet om en fellesforsikring for alle forbund, forvaltet av Landsorganisasjonen. Spørsmålet foranlediget nedsatt en komité, hvis innstilling forelå til kongressen i 1916. Komitéens innstilling gikk den gang ut på å *fraråde „livsforsikring“ underlagt Landsorganisasjonen som fellesforsikring.* På Landsorganisasjonens kongress i 1917 uttaltes i den foreliggende flertallsinnstilling angående organisasjonens omlegning at *forsikringsordningene bør gjøres ensartet innen alle forbund, så den ikke vanskeliggjør overgangen mellom forbundene.* Senere har Landsorganisasjonens kongress vedtatt at *ved overflytning fra det ene forbund til det annet, skal medlemmene beholde sine oparbeidede rettigheter i tilsvarende kasser som er i det forbund hvortil de overflyttes, således at den samlede medlemstid som er i Landsorganisasjonen legges til grunn.* I den praktisk talt enstemmige kongressbeslutning angående organisasjonens omlegning som blev vedtatt i 1923, gis det i beslutningens premisser uttrykk for at det bør optas til overveielse om ikke de *bestående forsikringskasser kan samles inn under en administrasjon.*

Ved denne uttalelse har ganske sikkert sekretariatet hatt for øie de såkalte „livsforsikringskasser“, idet sekretariatet tidligere under samme avsnitt har uttalt sig med hensyn til „Arbeidsledighetsforsikring“.

Spørsmål om en felles „livsforsikringskasse“ for Landsorganisasjonens medlemmer har således i en rekke år vært oppe til drøftelse og behandling uten at spørsmålet har fått en fordelaktig felles avgjørelse.

Det er derfor grunn til å etterkomme kongressens beslutninger av 1923 om at spørsmålet optas til ny overveielse for om mulig å nå frem til en felles „livsforsikring“.

I den anledning tillater man sig å anføre:

Til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon står for tiden tilsluttet 28 forskjellige industrier og fagforbund samt en enkelt avdeling med et medlemsantall av tilsammen ca. 100 000. De fleste av disse forbund har sine „livsforsikringskasser“ til fordel ved medlems, ektefelles og tildels barns død. Bidragenes størrelse avhenger av hvor lenge vedkommende har vært medlem av Landsorganisasjonen, da det som nevnt tidligere er vedtatt beslutning om at oparbeidede rettigheter i det enkelte forbund ved eventuell overflytning skal bibeholdes for tilsvarende kassers vedkommende i andre forbund. De nu bestående forsikringskassers statutter er noget forskjellig i de forskjellige forbund. Enkelte yder rettigheter etter antall års medlemskap, andre forbund etter antall innbetalte $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{2}$ betalende ukemerker. Ved medlems overgang fra det ene forbund til det annet, får således det enkelte medlem sine rettigheter forringet, eller blir tilgodesett ettersom overgangen finner sted.

Som eksempel kan nevnes, at overflyttes et medlem fra et forbund som legger åremål til grunn og til et forbund hvis grunnlag er antall innbetalte merker, vil vedkommende få regnet antall innløste ukemerker, altså ikke fristempelmerker, syke- eller arbeidsledighetsmerker, og vil således få sine rettigheter forringet, ved omvendt overflytning forbundene imellem, vil vedkommende bli tilgodesett.

Man ser her bort fra forsikringsbidragenes størrelse som er noget forskjellig i de forskjellige forbund.

Den ensartethet som man allerede for 14 år siden tilstrebt å opnå er ennå ikke gjennomført, og den nuværende ordning har således sine „daglige“ vanskeligheter. men ved siden herav er det prinsipielt uriktig at Landsorganisasjonen som er fagorganisasjonens enhet, for et og samme spørsmåls vedkommende skal være opstykket i en flerhet av uensartede bestemmelser vedrørende den samlede organisasjons medlemmer.

Det er for tiden ingen dissens blandt de fagorganiserte arbeidere om at forsikringskassene bør bibeholdes, og da bør disse utvikles til å administreres billigst mulig og for medlemmene på øvrige områder bli mest mulig fordelaktig.

Det er mange vanskeligheter å overvinne ved en eventuell omlegning, men de skal ikke være til hinder for at omlegning finner sted, såfremt man mener det styrker den samlede organisasjon.

I arbeiderklassens felles organisasjon må særinteressen absolutt vike plassen til fordel for fellesinteressen.

Man vil ganske sikkert, sett ut fra den økonomiske side, kunne

foreta adskillige besparelser uten å forringe gjeldende forsikringsvilkår. Det er antagelig forsikringsteknisk riktig at jo flere tilsluttede forsikringsobjekter en kasse har, jo billigere og bedre forsikring. Arbeidsmessig og administrativt sett vil man også ved en konsentrering av dette arbeide økonomisk vinne noget. Det vesentlige blir dog at man får en ensartethet for hele spørsmålets vedkommende, uansett hvad slags arbeide man har, det enkelte medlem blir nærmere tilknyttet fellesorganisasjonen, og man skal ikke se bort fra at forsikringskassen har hindret og vil hindre mange medlemmer i å gå ut av organisasjonen. Ved en omlegning således at Landsorganisasjonen overtar „forsikringskassen“ vil det forbundsmessig sett — kollektivt — det samme resonnement til en viss grad gjøre sig gjeldende som det nu gjør individuelt, og efter de siste års beslutninger og foreteelser skader det ikke at fellesskapets bånd knyttes fastere sammen.

En omlegning bør derfor snarest mulig finne sted, men nu å foreslå helt utarbeidede statutter ansees upraktisk, idet kongressen først bør ta stilling til saken prinsipielt, og forsåvidt tilslutning for omlegning finner sted bør det overlates Landsorganisasjonens representantskap efter innstilling fra sekretariatet å fastsette „forsikringskassens“ statutter. Kassens ydelser forutsettes ikke å bli gjennomsnittlig mindre enn hvad nu ydes Landsorganisasjonen gjennom de forskjellige forbund.

Når Landsorganisasjonen skal overta samtlige forsikringskassers forpliktelser er det nødvendig at det fra disse kasser til den felles „forsikringskasse“s ikrafttreden overføres et bestemt beløp, enten ved at hver kasse overfører et bestemt beløp pr. medlem eller at de gjennomsnittlige ukebetalinger pr. år gjennom et tidsrum av 3 år, legges til grunn for samtlige kasser, og at et beløp tilsvarende det gjennomsnittlige års utgift, overføres til felleskassens grunnfond.

For om mulig å gi støtte til en omlegning som snarest mulig kan finne sted, vil man i henhold til foranstående anbefale at Landsorganisasjonens kongress vedtar en sådan beslutning:

„Kongressen gir sin tilslutning til at det opprettes en felles „livsforsikringskasse“ for Landsorganisasjonens samtlige medlemmer, og bemyndiger kongressen sekretariatet til å opnevne en komité på 7 medlemmer, som får i oppdrag snarest å utarbeide forslag til en best mulig overgangsform.

Komitéens forslag oversendes forbundene til uttalelse, og svar fra disse til Landsorganisasjonon må senest foreligge den 1 juli 1929. Spørsmålets endelige avgjørelse foretas av Landsorganisasjonens neste ordinære kongress.

Fra sekretariatet.

Ad forsikringskassene.

Kongressen bemyndiger sekretariatet til i samarbeide med forbundene å virke for en mest mulig ensartet ordning av forsikringsvesenet.

Vedrørende *tillitsmennenes lønninger* er det innsendt forslag fra N. J. & M. F., avd. 12, Trondhjem, Skotøiarbeidernes Forening. Skien, og Ingeniørvesenets Arbeiderforening, Trondhjem. Disse forslag vil sekretariatet oversende den av kongressen nedsatte valgkomité.

Dagsordenens punkt 14.

Andragende om ettergivelse av gjeld. (Ekstrakontingent).

Fra Norsk Matros- og Fyrbøterunion.

Hermed tillater man sig å andra kongressen om fritagelse for ekstrakontingent i fremtiden.

Vi skal i den anledning meddele følgende:

Sjøfolkets hyrer har i de senere år gått så sterkt ned, at det ikke finnes nogen mulighet for unionen å få innkassert nogen ekstrakontingent. Dertil kommer at våre medlemmers lange fravær fra Norge og den derved oparbeidede gjeld til organisasjonen — for familieforsørgeres vedkommende — er helt umulig å få innkassert.

Sjøfolkene har heller ikke anledning til å delta i møter og derved gis opplysninger om hvilke forhold og konflikter det er som må understøttes i de enkelte tilfelle, hvilket i stor utstrekning er årsaken til at man står uforstående over for de rett ofte forekomne utligninger av ekstrakontingent. Vi har tidligere sagt ifra til kongressen om disse vanskeligheter og gjorde oppmerksom på at det ikke var viljen men evnen det skortet på.

Vi gjorde likeledes siste kongress oppmerksom på vanskelighetene og den mulighet at vårt forbund ikke vilde kunde opfylle forpliktelsene, om man ikke imøtekom vårt andragende dengang.

I den forløpne periode har vi forsøkt alle mulige midler, men har ikke vært istand til å opfylle våre ekstrakontingent-forpliktelser, og har pådratt oss ytterligere gjeld til Landsorganisasjonen, og denne gjeld øker stadig.

Under disse omstendigheter er det derfor en uomstridelig nødvendighet å imøtekomme andragendet, hviss vårt forbund skal kunne fortsette sitt medlemskap i Landsorganisasjonen.

Slik som det nu går kan umulig vårt forbund vedbli å eksistere.

Hvis kongressen ikke imøtekommer vårt andragende, vil Unionens stadig økende ekstrakontingentgjeld, drive oss utenfor Landsorganisasjonen, likesom man hindrer oss i den kamp vi fører for bedring av sjøfolkets kår.

Vi venter ikke at kongressens deltagere skal kunne sette sig inn i våre forhold bare ved en kort redegjørelse, men disse fakta som her er fremført må man ha grunn til å gå ut fra blir tillagt den største vekt.

I henhold hertil henstiller vi på det mest inntrengende at kongressen innvilger vårt andragende.

Idet vi refererer til vårt andragende om fritagelse for ekstrakontingent i fremtiden og de derom fremførte argumenter, tillater man sig å andra om eftergivelse av den skyldige ekstrakontingent.

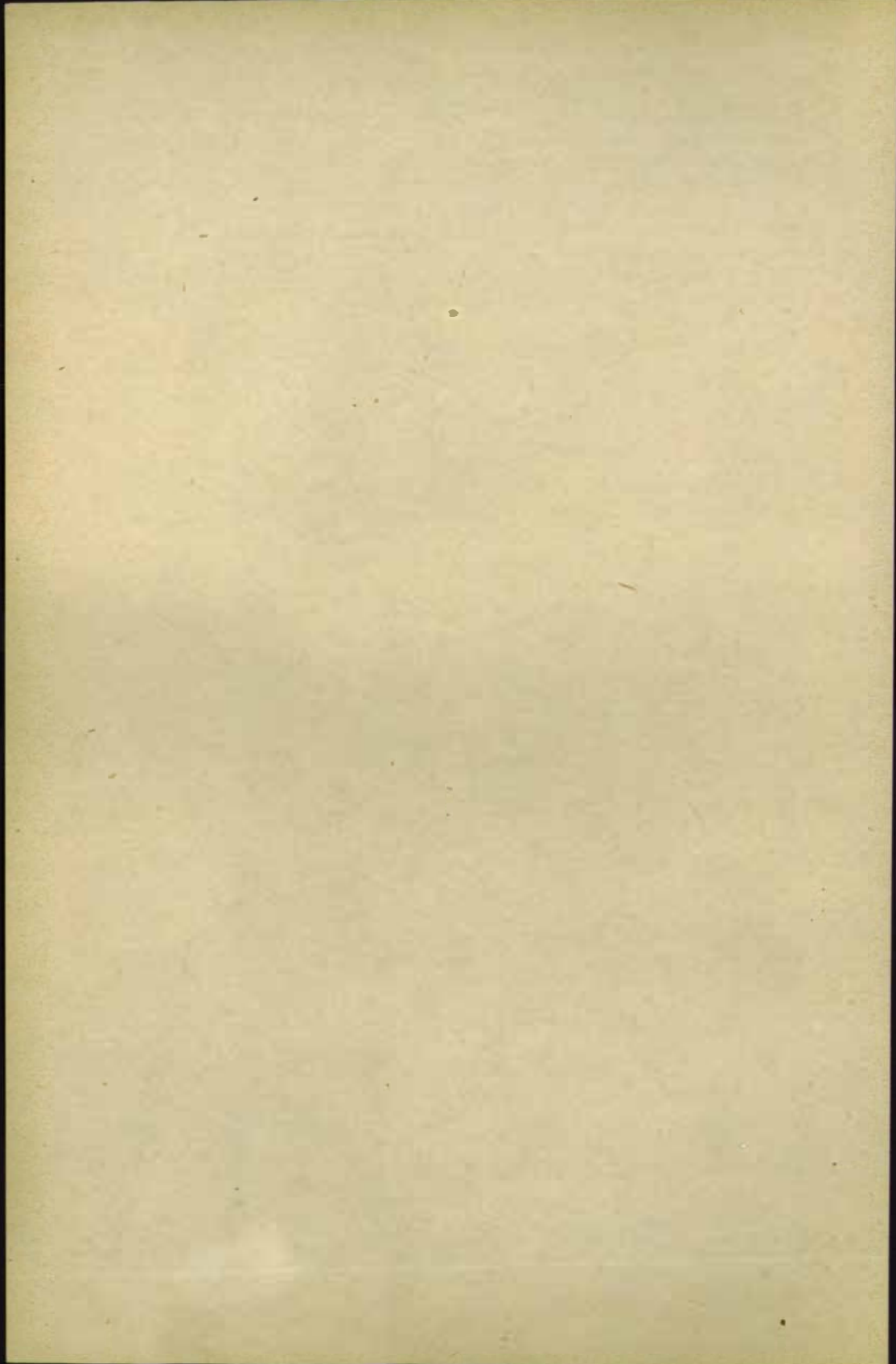
Som vi der har anført er det en praktisk umulighet å få innkassert ekstrakontingenten.

Når vi derfor skal slepe på denne gjeld og tvinges til å etterbetale den, vil vårt organisasjonsarbeide derved lide sterkt for ikke å si umuliggjort.

Under disse omstendigheter tillater vi oss å henstille til kongressen å innvilge vårt andragende.

Fra sekretariatet.

Andragendet om eftergivelse av skyldig ekstrakontingent og om fritagelse av ekstrakontingent i fremtiden for Norsk Matros- og Fyrbøterunionens medlemmer kan ikke anbefales innvilget.

INNSTILLING

FRA DEN PÅ LANDSORGANISASJONENS KONGRESS I 1925 NEDSATTE
KOMITÉ TIL UTREDNING AV SPØRSMÅLET OM EN PENSJONSORD-
NING FOR FAGORGANISASJONENS FUNKSJONÆRER OG TILLITSMENN

Dagsordenens punkt 13.

Pensjonsordningen.

Tillitsmenn og funksjonærer som har virket lang tid innenfor organisasjonen, er i almindelighet av vedkommende organisasjon bevilget pensjon, når de er blitt gamle og utslitte. Det samme er også gjort til enker efter avdøde tillitsmenn og funksjonærer. Nogen regel har det imidlertid ikke vært, hverken med hensyn til fastsettelse av pensjonen eller for dennes størrelse. I almindelighet er det blitt ordnet ved beslutning på landsmøtene.

Det har derfor av og til vært oppe til drøftelse spørsmålet om man ikke burde finne form for en fast pensjonsordning, således at det ikke blev mere eller mindre tilfeldige avgjørelser og således at byrdene blev mere likelig fordelt på hele fagorganisasjonen.

Det er ikke bare i vårt land at dette spørsmål har vært viet oppmerksomhet. Den svenske Landsorganisasjons kongress 1922 vedtok således følgende:

Regler för pensionering av fackföreningsrörelsens funktionärer.

§ 1.

Rätt att uppbära pension, enligt nedan angivna bestämmelser, tillkommer varje inom de till Landsorganisationen anslutna förbunden och dess avdelingar samt i Landssekretariatet helt avlönade funktionärer.

§ 2.

Berättigad att uppbära pension är funktionär, som uppnått 60 års ålder och som innehar minst 20 tjänsteår som helt avlönad.

Dock kan funktionär, som blivit oförmögen till sitt arbete, komma pension utan att nyss sagda betingelser inträtt.

§ 3.

Ansökan om pension, åtföljd av vederbörande organisations intyg om anställningsår m. m. inlämnas till Landssekretariatet, som däröver besluter. I tvistiga fall avgöres ärendet av Landsorganisationens Representantskap.

§ 4.

Pension utbetalas ur Landsorganisationens pensionsfond med belopp motsvarande $\frac{3}{4}$ av vid pensionstidens inträde utgående lön; dock med högst 3 000 kr. och lägst 1 500 kr. pr. år räknat.

Pension utbetalas månadsvis i efterskott.

§ 5.

Dessa regler träda omedelbart i kraft samt gälla intill Landsorganisationens kongress annorlunda beslutar.

I Landsorganisationens stadgar är därjämte infört följande bestämmelser:

«Till Landsorganisationen inbetalar varje till densamma anslutet förbund en ordinarie avgift av 40 øre för helt och 20 øre för halvt betalande medlem pr. månad.

Denna avgift fördelas i Landsorganisationens kassa så, att av helbetalande medlems kontingent 10 öre tillfaller administrationsfonden, 26 öre reservefonden och 4 öre pensionsfonden. Halvtbetalande medlemmars kontingent fördelas i propotion därtill.»

Man har räknat med att kontingentinbetalningen till pensionsfonden skall fortgå tills fonden uppgår till ungefär en miljon kronor, då ränteavkastningen torde räcka till utbetalning av pensioner.

Utgifterna ha hittills uppgått till följande belopp pr. år:

År.	Kr.	År.	Kr.
1920	7 125	1924	15 300
1921	6 750	1925	24 550
1922	4 800	1926	32 200
1923	13 687		

I de utbetalda pensionsbeloppen ingå även de understödsbelopp, som årligen utbetalts till änkor efter Landsorganisationens funktionärer.

För å få en samlet oversikt finner komitéen det nødvendig å gi en redegjørelse angående tidligere utredninger og beslutninger i denne sak.

På kongressens dagsorden i 1925 var som punkt 12 opsatt: *Opretelse av pensjonskasse for fagorganisasjonens tillitsmenn og funksjonærer.*

En 3-mannskomit  — Rich. Hansen, Herm. Andreassen og Rob. Kopp — fremla følgende:

Forslag til lover for Fagorganisasjonens Pensjonskasse.

§ 1.

Formål.

Kassens formål er å sikre de i fagorganisasjonen beskjeftigede tillitsmenn og funksjonærer en pensjon, når de enten på grunn av alderdom, sykdom eller andre årsaker ufrivillig må forlate sitt arbeide, samt ved dødsfall en passende pensjon til deres etterlatte.

§ 2.

Midlenes tilveiebringelse.

Kassens midler tilveiebringes ved tvungne innskudd fra de forsikrede tillitsmenn og funksjonærer, og fra de organisasjoner i hvis tjeneste de er beskjeftiget.

§ 3.

Optagelse.

- a) Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og alle denne tilsluttede forbund og enkelte fagforeninger som har helt avlønnede tillitsmenn er berettiget til å inntre som medlem av kassen.
- b) Spørsmål som måtte opstå om en organisasjon berettigelse til å bli optatt i pensjonskassen, avgjøres med bindende virkning av styret (§ 4) og om nødvendig representantskapet (§ 5).

§ 4.

Pensjonskassens styre.

- a) Pensjonskassens styre består av 5 medlemmer, hvorav formannen og et styre-medlem velges av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og de øvrige 3 av kassens representantskap.
- b) Styrets oppgave er å vareta kassens anliggender, behandle alle andragender om pensjon i henhold til kassens lover, samt fatte beslutning i alle tvistemål som måtte opstå om lovens forståelse og kassens forvaltning.
- c) Styret avgir hvert år en beretning om kassens virksomhet. Beretningen omsendes til samtlige organisasjoner og forellegges pensjonskassens representantskap på dets årsmøte.

§ 5.

Representantskapet.

- a) Representantskapet består av 1 representant fra hver av de organisasjoner som er tilsluttet pensjonskassen.
- b) Representantskapets ordinære årsmøte avholdes i mars måned etter innkallelse fra styret. Ekstraordinære møter avholdes så ofte styret eller nogen av de tilsluttede organisasjoner finner det nødvendig.
- c) Representantskapet behandler alle forslag som blir forelagt av styret, og treffer avgjørelse i tvistemål som måtte være opstått mellom styret og nogen av de tilsluttede organisasjoner.
- d) Årsmøtet behandler styrets beretning og regnskap for det foregående kalenderår, foretar valg på 3 medlemmer av kassens styre med suppleanter, samt 2 revisorer med suppleanter.

§ 6.

Kontingent.

- a) Enhver tilsluttet organisasjon innbetaler til kassen en årlig kontingent som svarer til 5 pct. av hvad den utbetaler i lønn til sine forsikrede tillitsmenn og funksjonærer.
- b) Tillitsmennene og funksjonærene i pensjonskassens tilsluttede organisasjoner erlegger i årlig kontingent et beløp som motsvarer 2½ pct. av årslønnen.
- c) De tilsluttede organisasjoner er ansvarlig for at både deres egen og den i tillitsmennes og funksjonærenes lønn trukne kontingent innbetales en gang hvert kvartal.
- d) Ifall den her fastsatte kontingent skulde vise sig å være utilstrekkelig til dekkelse av kassens forpliktelser, kan styret midlertidig utligne en ekstra-kontingent. Spørsmålet om dennes varighet blir å forelegge representantskapet. På samme måte kan styret med tilslutning av representantskapet nedsette kontingenten så snart kassen har oparbeidet et tilstrekkelig driftsfond.

§ 7.

Pensjonsberettigede.

Berettigede til å oppebære pensjon i pensjonskassen er:

1. Tillitsmenn og funksjonærer som har vært knyttet til fagorganisasjonen i minst 10 år og som på grunn av alderdom eller sykdom må fratre sin stilling, uten å kunne opnå annet lønnende erhverv.
2. Enker efter pensjonsberettigede, så lenge de er ugifte og ikke har beskjeftigelse hvormed de kan forsørge sig selv.

Tillitsmenn med kortere tjenestetid eller som i en ung alder (under 50 år) ufrivillig blir satt ut av sin stilling, utbetales ved fratredelsen et beløp som svarer til hans egen og hans organisasjons på ham fallende innskudd i kassen + 10 procent.

Tillitsmenn eller funksjonærer som frivillig forlater sin plass efter gyldig opsigelse, utbetales hvad han selv har innbetalt i kassen uten renter.

Fratrådte pensjonsberettigede tillitsmenn eller funksjonærer eller enker efter sådanne kan med styrets billigelse utbetales en gang for alle inntil 4 års pensjon, ifall det kan påvises at vedkommende ved hjelp av dette beløp kan skaffe sig en levevei.

§ 8.

Pensjonens størrelse.

- a) Pensjonens størrelse skal til enhver tid stå i forhold til den lønn som samtlige tilsluttede organisasjoner gjennemsnittlig utbetaler. Opgaver over samtlige tillitsmanns og funksjonærens lønninger skal derfor ved hvert års begynnelse tilsendes kassens styre, som på grunnlag herav bestemmer årspensjonens størrelse for mannlige og kvinnelige pensjonister.
- b) Til de efter § 7 berettigede mannlige medlemmer utgår pensjonen med 60 pct. av den til enhver tid gjeldende gjennomsnittslønn for mannlige tillitsmenn og funksjonærer.
- c) For kvinnelige medlemmer av kassen utbetales pensjonen efter samme regler med 60 pct. av den til enhver tid gjeldende gjennomsnittslønn for kvinnelige funksjonærer.

- d) Enkepensionen utbetales med 40 pct. av den til enhver tid gjeldende gjennomsnittslønn for mannlige tillitsmenn og funksjonærer.
 e) Pensjonene utbetales efterskuddsvis hver måned.

§ 9.

Kassens forvaltning.

Kontingenten til kassen innbetales til Kr.a og Oplands Vekselbank, som likeledes utbetaler pensjonærene efter anvisning av kassens styre, og fører kassens regnskaper.

§ 10.

Eldre pensjoner.

Organisasjoner som allerede har bevilget pensjon til sine tillitsmenn eller deres enker, kan gis anledning til å overføre disse til pensjonskassen mot et passende tilskudd til denne. Dette tilskudds størrelse fastsettes ved forhandling mellom vedkommende organisasjon og pensjonskassens styre.

§ 11.

Disse lover kan kun forandres av representantskapet på et ordinært årsmøte.

Forslag til forandring kan fremsettes av en tilsluttet organisasjon og må forinnan de foregges representantskapet være behandlet av kassens styre og omsendt til samtlige tilsluttede organisasjoner.

Pensjonskassen trer i kraft 1 januar 1926 ifall det innen den tid er meldt tilslutning fra minst 15 organisasjoner.

Motivering:

Spørsmålet om en felles pensjonsordning for de forskjellige organisasjoners tillitsmenn har i lengere tid vært drøftet av de forskjellige forbunds tillitsmenn, og det har i den anledning i det siste vært opnevnt en komité til å utrede saken og fremkomme med forslag. Komitéen har i den anledning forsøkt å innhente opplysninger fra andre land, men har der ikke funnet noget som den mener passer for norske forhold. I Sverige har man en pensjonsordning som er bygget på medlemmenes kontingentinnbetaling til Landsorganisasjonen, idet det avsettes 4 øre pr. måned pr. medlem for heltbetalende og 2 øre pr. måned for halvtbetalende og av de derav innkomne midler yder Landsorganisasjonen pensjon.

Dette har komitéen ment ikke vilde passe for oss. Vi har derfor heftet oss ved en ordning som bygger på tilskudd så vel fra tillitsmennene selv, som fra de organisasjoner de tilhører. Sådanne organisasjonsforholdene er hos oss, med en hel del ganske små forbund, kan pensjonsbyrden for den enkelte organisasjon bli for tung. Det er riktignok så at ingen organisasjon nu er forpliktet til å yde sine utslitte tillitsmenn og funksjonærer pensjon, men som regel blir det allikevel gjort. Vi mener derfor at det bør treffes en ordning hvorved byrdene fordeles likelig på hele fagorganisasjonen.

Hvad spørsmålets økonomiske side angår har komitéen regnet med at fagorganisasjonen for tiden har ca. 60 lønnede tillitsmenn og at den gjennemsnittlige lønn er ca. kr. 7 500.00 à 8 000.00 pr. år. Den samlede lønn for disse utgjør da ca. kr. 450 000.00. Beregner vi innskuddet med 7½ pct. pr. år, som fordeles med 2½ pct. på de forsikrede og 5 pct. på de organisasjoner de tilhører, skulde kassen av dette få en inntekt av kr. 33 750.00 pr. år. Hertil kommer at man vel også skulde ha grunn til å regne med, at en del, måskje de fleste av forbundene, vil pensjonsforsikre sine ansatte kvinnelige funksjonærer, og skulde man vel i så tilfelle med nogenlunde sikkerhet kunne anslå kassens inntekter pr. år til kr. 40 à 45 000.00, hvilket vi mener skulde være tilstrekkelig til å dekke pensjonskassens forpliktelser i henhold til vedlagte forslag til lover.

I henhold til foranstående innbydes kongressen til å fatte følgende beslutning:

1. Kongressen henstiller til sekretariatet å sette sig i spissen for opprettelse og tilslutning til en pensjonskasse på grunnlag av det foreliggende forslag, idet det forutsettes at de forandringer av og tilføyelser til lovene som måtte vise sig nødvendige, vil bli foretatt av det valgte styre og representantskap i samarbeide med sekretariatet.
2. Pensjonskassen trer i virksomhet fra 1 januar 1926, eller så snart 15 organisasjoner har tilsluttet sig og innmeldt sine tillitsmenn og funksjonærer.

I komitéen

Herm. Andreassen. Rich. Hansen. Rob. Kopp.

I anledning punktet innstillet sekretariatet på følgende:

Kongressen nedsetter en spesialkomité på 5 medlemmer til å fremlegge forslag på kongressen angående spørsmål om pensjonsordning.

Ved behandling på kongressen blev sekretariatets forslag vedtatt og som komité blev valgt: Rich. Hansen, G. E. Andersen, Horten, Albert Sund, Rjukan, J. Flønes, Trondhjem, og Edv. Endresen, Lillehammer.

Komitéen forela for kongressen innstilling, hvori samtlige var enige i at de ikke hadde materiell til på så kort tid å fremkomme med noget detaljert forslag til statutter, og mente derfor at spørsmålet måtte videre bearbejdes før endelig beslutning blev fattet.

Flertallet G. E. Andersen, Albert Sund, Edv. Endresen og Rich. Hansen fremla følgende forslag:

1. Representantskapet blir bemyndiget til å oprette en pensjonskasse for tillitsmenn og funksjonærer i Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og de i denne tilsluttede forbund med deres underavdelinger.
2. Pensjonskassen bør baseres på innskudd så vel fra de forsikrede som fra deres organisasjoner i et rimelig forhold.
3. Sekretariatet nedsetter en komité til å utarbeide kassens statutter. Disse statutter blir derefter å forelegge representantskapet til endelig avgjørelse, efterat de først har vært behandlet av sekretariatet og de forskjellige forbund.

Mindretallet, J. Flønes, foreslo: Med henblikk på opprettelse av en eventuell pensjonskasse for fagorganisasjonens tillitsmenn og funksjonærer nedsetter kongressen en komité på 5 medlemmer, hvorav ikke mere enn 2 må være fastlønnede tillitsmenn. Denne komité får til oppgave, på grunnlag av Statens og kommunenes pensjonskasser, å utarbeide forslag til vedtekter og ved hjelp av en ekspert foreta nødvendige beregninger over utgiftene.

Forslaget utarbeides i 2 alternativer, *med* og *uten* tilbakevirkende kraft. Komitéens forslag oversendes organisasjonene til behandling og forelegges neste kongress til avgjørelse.

Ved votering blev Flønes' forslag vedtatt med 132 mot 52 stemmer som blev avgitt for flertallets.

I henhold til denne beslutning fremkom valgkomitéen med forslag på medlemmer av komitéen, og blev efter innstilling valgt følgende: G. Sethil, Trygve Lie, Reidar Eriksen, Peder Olsen og Petter Pedersen.

Komitéen har efter konferanse med sekretariatet henvendt sig til to sakkyndige: Registerchef Riestøl, Akers kommunale Pensjonskasse, og aktuar N. Solberg, Oslo.

Deres betenkninger og beregninger trykkes som bilag 1 og bilag 2.

Komitéen har likeledes henvendt sig til den svenske Landsorganisasjon og dens opplysninger finnes på side 3 i innstillingen.

Som det fremgår av registerchef Riestøls utredning har han overensstemmende med siste fagkongress' beslutning gitt en oversikt over de regler som gjelder for de kommunale pensjonskasser i Oslo, Bergen, Trondhjem og Aker samt Statens Pensjonskasse.

Som det fremgår av oversikten har man så vel i Oslo som Bergen ophevet innskuddsplikten for funksjonærene, idet de to kommuner selv skyter inn de nødvendige beløp i pensjonskassen. I Staten er det 10 pct

innskudd av innskuddsgrunnlaget, i Trondhjem 4 pct. og i Aker fra 4 til 8 pct.

Av pensjonskassene ydes der da såkalt alderdomspensjon, opsatt alderdomspensjon, enkepensjon, barnpensjon og sykepensjon.

På grunnlag av de bestemmelser som fantes i de forskjellige pensjonskasser anmodet komitéen aktuar N. Solberg å foreta forsikrings-tekniske beregninger vedrørende en eventuell pensjonskasse for Landsorganisasjonen. For at man skulde ha noget grunnlag å beregne efter opstillet komitéens formann og sekretær sammen med registerchef Riestøl endel tenkte bestemmelser for en pensjonskasse. Disse bestemmelser vil finnes i underbilag A.

Likledes har komitéen innhentet oppgave over alle forbundenes funksjonærer og tillitsmenn, deres fødselsår, ansettelsestid, lønn m. v.

På grunnlag av de innhentede opplysninger og de tenkte bestemmelser har så aktuar Solberg foretatt en beregning, hvorefter innskuddet efter alternativ 1 blir 35 pct. av lønnen og efter alternativ 2 20 pct.

Det er klart at disse procentsatser i og for sig er høist urimelige. Han konkluderer derfor med å peke på at man efter hans mening må søke en reduksjon i de tenkte bestemmelser ved å fastsette en høiere aldersgrense enn 60 år, øke tjenestetiden og redusere pensjonene.

Imidlertid slutter han med å henstille at Landsorganisasjonen ikke beslutter oprettelse av egen pensjonskasse før den har undersøkt vilkårene for en pensjonsforsikring i livsforsikringsselskapet «Norske Folk».

Komitéen har fått det bestemte inntrykk ved samtaler med de sakkyndige og ved å gjennomlese deres betenkninger, at disse finner det lite formålstjenlig å opprette nogen pensjonskasse, da forsikringsbestanden blir for liten og enhver matematisk og statistisk beregning som følger herav blir usikker.

Komitéen kan derfor i henhold til det som er anført fra de sakkyndige ikke anbefale opprettelse av nogen pensjonskasse basert på innskudd fra arbeidsgiver og de pensjonsberettigede.

På den annen side mener komitéen at fagorganisasjonens funksjonærer og tillitsmenn — i likhet med alle andre arbeidere og funksjonærer så vel i stat, kommune som hos private arbeidsgivere — har et rettmessig krav på — efter et livs arbeide i organisasjonens tjeneste — å bli pensjonert.

Arbeiderbevegelsen har så vel politisk som faglig med alle krefter forsøkt å få etablert pensjonsordninger som er tilfredsstillende for arbeidere og funksjonærer.

Når spørsmålet derfor nu melder sig om en pensjonsordning for fagorganisasjonens funksjonærer må dette sees i sammenheng med arbeiderbevegelsens politiske og faglige arbeide.

Komitéen er blitt stående ved å anbefale at det opprettes et pensjonsfond i likhet med hvad den svenske Landsorganisasjon har gjort.

Det er på det rene at så vel fagforbundene som Landsorganisasjonen *nu* utbetaler pensjon til en rekke enker og til personer som har arbeidet i en lengere tid i organisasjonens tjeneste. Det vil bety enhet og plan i hele pensjonsordningen om dette blev underlagt en institusjon, nemlig Landsorganisasjonen.

Når derfor komitéen nu foreslår opprettet et pensjonsfond er selve spørsmålet om pensjoneringen ikke noget nytt. En slags pensjonering er til stede. Man er imidlertid av den opfatning at dette spørsmål vil komme i bedre former ved innførelsen av en pensjonsordning som er felles for hele fagorganisasjonen. Man vil undgå vilkårlighet og man vil også slippe at disse spørsmål blir gjort til gjenstand for bevilgninger for et eller flere år ad gangen av styrene eller landsmøtene. Det vil derfor utvilsomt skape en større sikkerhet så vel hos tillitsmennene som for deres familier.

Imidlertid vil det være umulig for komitéen med den korte tid som står igjen til kongressen, å foreslå fullt ferdige detaljerte planer til forelegg for denne. Komitéen finner også at kongressen er et noget for stort og tungvint apparat til å fastslå detaljer i pensjonsordningen. Man mener at det riktige sted vil være representantskapet, hvis medlemmer på forhånd får oversendt utarbeidet forslag fra sekretariatet.

Komitéen vil i henhold til det ovenfor anførte foreslå at kongressen fatter følgende

beslutning:

«Representantskapet bemyndiges til å opprette et pensjonsfond i det vesentlige overensstemmende med den svenske ordning for Landsorganisasjonens, forbundenes, samorganisasjonenes og de Landsorganisasjonen tilsluttede underavdelingers lønnede funksjonærer og tillitsmenn.»

Mindretallet, *Reidar Eriksen*, uttaler:

Det er prinsipielt uriktig at det i *faste* former fastslåes at tillitsmenn skal ha pensjon. Tillitsmennene er nemlig ikke *tjenestemenn* i *faste stillinger*, men valgte for kortere eller lengere perioder.

Ved å opprette pensjonskasse, oppretter man faktisk samtidig en tjenestemannsklasse innenfor arbeiderorganisasjonene, samtidig som en

sådan kasse vil bidra til å hindre eventuelt ønskelig eller nødvendig bytte i stillingene.

Den utregning som er foretatt av de sakkyndige, viser også at det er økonomisk ugjennemførlig å oprette en pensjonskasse bygget på innskudd fra de valgte tillitsmenn og organisasjoner.

Komitéflettallets forslag har da heller ikke bygget på dette prinsipp, i stedet foreslår de en pensjonsordning hvorved organisasjonen overtar det hele ansvar for pensjonsordningen.

Mindretallet er av den opfatning at Landsorganisasjonen ved å godta flertallets forslag påtar sig et økonomisk ansvar som man ikke har oversikt over.

Prinsipielt foreslår derfor mindretallet at saken henlegges.

Hvis mindretallets prinsipielle forslag ikke vedtas, vil mindretallet foreslå.

«Det overlates til Landsorganisasjonens representantskap (sekretariatet) å bevilge eventuell nødvendig pensjon til tillitsmenn og funksjonærer eller deres efterlatte efter innstilling fra vedkommende organisasjon og sekretariatet.

De pensjoner organisasjonene nu gir, overtas av Landsorganisasjonen.»

*

Komitéens flertall, *Sethil, Lie, Pedersen og Olsen*, er ikke enig i mindretallets standpunkt.

For det første er det ikke bare valgte tillitsmenn som har sin beskjeftigelse i fagorganisasjonen. Flertallet av de lønnede personer er ansatte kontorfolk, funksjonærer o. s. v. Disse må ha samme krav på pensjon som arbeidere og funksjonærer ansatt hos private, kommunene og stat.

Flertallet kan heller ikke være enig i at innførelsen av en pensjonsordning kan være ensbetydende med opprettelse av en tjenestemanns-klasse. Man er av den opfatning at en pensjonsordning ikke vil være til hinder for et tillitsmannsbytte, tvert imot, den vil i de fleste tilfelle kunne lette et personskifte.

Oslo, 14 november 1927.

G. Sethil. Reidar Eriksen. Peder Olsen.

Petter Pedersen. Trygve Lie.

Bilag 1.

Kortfattet sammenstilling av de viktigere bestemmelser i Lov om Statens pensjons- kasse og de kommunale pensjonsvedtekter i Oslo, Bergen, Trondhjem og Aker.

Avsnitt.

Innholdsfortegnelse:

1. Pensjonskassens formål.
2. Pensjonskassens styre.
3. Pensjonskassens medlemmer.
4. Aldersgrense.
5. Innskudds- og pensjonsgrunnlag.
6. Funksjonærenes innskuddsplikt.
7. Pensjon til tjenestemann som fratrer ved aldersgrensen.
8. Opsatt alderdomspensjon.
9. Enkepensjoner.
10. Barnepensjoner.
11. Sykepensjoner.
12. Om tjenestemann som fratrer sin stilling før aldersgrensen uten rett til sykepensjon eller opsatt pensjon eller opsies uten egen skyld.
13. Pensjonsfondet.
14. Attester.
15. Pensjoner. — Leveomkostninger.

1.

Pensjonskassens formål.

Samtlige pensjonskasser har en bestemmelse om at pensjonskassen *under garanti av stat eller kommune* har til formål å utbetale de pensjoner som etter lov eller vedtekt blir å utbetale av kassen.

2.

Pensjonskassens styre.

I spissen for Statens pensjonskasse står et styre på 3 medlemmer, nemlig adm. direktør og to andre direktører som tillikemed to varamenn beskikkes av Kongen. Styrets avgjørelse kan innankes for departementet.

Oslo har 7 medlemmer, Bergen 5, Trondhjem 5 og Aker 5 medlemmer, hvorav 1 eller 2 velges blandt de i kassen innlemmede funksjonærer. I Aker er formannskapet høieste instans, men i de 3 bykommuner kan formannskapets avgjørelser innankes for voldgiftsrett.

3.

Medlemmer av pensjonskassen.

I Staten er det Kongen som med Stortingets samtykke bestemmer hvilke stillinger det er hvis innehavere skal innlemmes i pensjonskassen, i byene bystyret og i Aker herredsstyret. Innehavere av midlertidige stillinger optas vanligvis ikke og heller ikke personer som er konstituert eller midlertidig ansatt i faste stillinger.

4.

Aldersgrense.

Staten: 70 år for menn, 65 for kvinner medmindre en annen aldersgrense er særskilt besluttet for enkelte stillinger.

Oslo: 66, 60 og 55 ifølge vedtektene, men forslag er fremsatt om å heve aldersgrensen til henholdsvis 70, 65 og 60. Kvinner kan ifølge vedtektene forlange aldersgrensen nedsatt inntil 5 år (fra 66 til 61) efter 25 års tjenestetid.

Bergen: 66 år. For kvinner og endel nærmere angitte funksjonærer 60 år.

Trondhjem: 66 år. For enkelte chefsstillinger 68 år og for kvinner og enkelte andre funksjonærer 60 år.

Aker: 70 for menn og 65 for kvinner. Staten og Aker har en bestemmelse, hvorefter aldersgrensen kan nedsettes inntil 5 år når sum av alder og tjenestetid ved fratredelsen utgjør 85 eller mere. Efter anøkning kan aldersgrensen utskytes for et år eller flere år ad gangen.

5.

Innskudds- og pensjonsgrunnlag.

Som grunnlag for beregning av innskudd benyttes i Staten den årlige inntekt i stillingen til enhver tid. I Trondhjem og Aker legges stillingens *topplønn* til grunn, mens Oslo og Bergen har ophevet innskuddsplikten for funksjonærer.

Som grunnlag for pensjonens beregning benytter Staten, Trondhjem og Aker den inntekt som vedkommende tjenestemann har betalt innskudd efter på det tidspunkt da pensjonsretten inntreer. I Oslo benyttes *topplønn* ved fratredelsen, mens Bergen har opstillet visse lønns-

klasser med en bestemt pensjon for hver klasse. Topplønnen er også her bestemmende for hvilken klasse tjenestemannen skal henføres til.

6.

Funksjonærenes innskuddsplikt.

Staten: 10 procent av innskuddsgrunnlaget.

Oslo: Ingen innskuddsplikt.

Bergen: Ingen innskuddsplikt.

Trondhjem: 4 procent av innskuddsgrunnlaget.

Aker: Fra 4 til 8 procent av innskuddsgrunnlaget. Procentsatsen avhenger av alder ved ansettelsen og lønnens størrelse.

7.

Pensjon til tjenestemann som fratrer ved aldersgrensen.

For Staten og Aker gjelder følgende bestemmelser:

- a) Hvis tjenestemannen ved fratredelsen har en tjenestetid av 30 år eller mere, skal han ha full alderdomspensjon. Denne skal utgjøre 66 pct. av ethvert pensjonsgrunnlag som ikke overstiger kr. 6 000.00. For høiere grunnlag skal procenttallet synke med 0.003 for hver krone, hvormed grunnlaget overstiger kr. 6 000.00.
- b) Hvis tjenestemannen ved fratredelsen har en tjenestetid av mindre en 30 år, tilkommer det ham en avkortet alderdomspensjon. Denne skal utgjøre et antall trettiendedeler av den for hans pensjonsgrunnlag beregnede fulle alderdomspensjon lik antallet av tjenesteår. Dog skal den avkortede alderdomspensjon uansett tjenestetiden utgjøre minst 50 pct. av full pensjon.

I Oslo blev, inntil innskuddsplikten ophevedes, pensjonen beregnet som summen av 1. *Livrente* betalt av funksjonæren selv og 2. *Pensjon* som for en mindre del betaltes av funksjonæren med 1 pct. av lønnen, mens kommunen overtok resten. Vedtektene er her under revisjon og da det for tiden ved siden av pensjonen utbetales ganske betraktelige dyrtidstillegg anser man det ikke formålstjenlig å gå nærmere inn på de forskjellige bestemmelser. Dog kan nevnes at 25 års tjeneste er betingelse for full pensjon. *Bergen* benytter en spesiell fremgangsmåte, idet vedtektene fastsetter pensjoner av bestemte beløp for hver klasse i lønnsregulativet. Selv om lønnsregulativets satser forandres, blir pensjonen — med et visst forbehold — uforandret. Fremgangsmåten er bestemt av hensynet til pensjonskassens forsikringstekniske arbeide som på dette vis forenkles, men har for øvrig sine mangler. Betingelsen for full pensjon er 25 års tjenestetid for innehavere av chefsstillinger, men 30 år for de øvrige.

Trondhjem benytter samme beregningsmåte som Staten og Aker, men procentsatsene er noget forskjellige. For alle lønninger til og med kr. 2 300.00 er satsen $66\frac{1}{3}$ pct. og synker med 0.005 for hver krone til og med kr. 5 300.00. Herfra synker den med 0.0025 pr. krone til og med kr. 7 500.00, hvorfra den igjen synker med 0.00125 pr. krone til og med kr. 12 000.00. Tjenestetiden er 30 år, men kan for enkelte stillinger nedsettes til 25 år.

En sammenstilling av pensjonsbeløpene for enkelte lønnsatser vil vise hvorledes de forskjellige beregningsmåter virker.

Pensjon efter 30 (25) års tjenestetid:

Full pensjon.

Lønn	Staten	Aker	Oslo*)	Trondhjem	
3 000	1 980	} Som Staten }	1 650	1 884	
4 000	2 640		2 100	2 316	
5 000	3 300		2 550	2 640	
6 000	3 960		3 000	2 964	
7 000	4 410		3 300	3 288	
8 000	4 800		3 500	3 600	
9 000	5 130		3 700	3 948	
10 000	maks. 5 400		3 900	4 260	
11 000	-		5 610	4 100	4 548
12 000	-		maks. 5 760	4 300	4 800

I Staten, Bergen, Trondhjem og Aker reduseres pensjonen forholdsvis når tjenestetiden er kortere enn den for full pensjon fastsatte, dog ikke under 50 pct. av full pensjon. I Oslo reduseres pensjonen efter særskilte bestemmelser.

8.

Opsatt aldersdompensjon.

Staten og Aker har en bestemmelse om at tjenestemenn som fratrer efter minst 10 års tjeneste, har rett til pensjon fra aldersgrensen (altså ingen pensjon i tiden mellem fratredelsen og aldersgrensen). Pensjonens størrelse er avhengig av tjenestetiden. Trondhjem har lignende bestemmelse for tjenestemenn som avskjediges efter opsigelse uten egen skyld efter minst 15 års tjeneste og det samme har Oslo, hvis tjeneste-

*) Oslo utbetaler dessuten et dyrtidstillegg på 600 kroner + 300 for 1. forsørgede + 160 for 2. + 140 for hver av de øvrige forsørgede.

mannen når han opsies har 10 års tjenestetid eller mindre enn 10 år igjen til aldersgrensen.

Sammenlign for øvrig avsnitt 13 om tilbakebetaling av innskudd.

9.

Enkepensjoner.

Enkepensjonen bestemmes i Staten, Bergen, Trondhjem og Aker til 50 pct. av mannens pensjon eller eventuelt av den pensjon mannen vilde fått om han var blitt stående i tjenesten til aldersgrensen.

For å forebygge misbruk er det i vedtekten opstillet visse betingelser for enkepensjonens utbetaling, således må ekteskapet være inngått før en viss alder (60 år) og før fratreden fra aktiv tjeneste. Likeledes vil kravet på enkepensjon bortfalle, hvis mannen ved ekteskapets inngåelse led av sykdom med dødelig utgang innen en viss tid (6 mdr.) efter giftermålet. Hvis enken gifter sig påny bortfaller enkepensjonen.

10.

Barnepensjoner.

I samtlige pensjonskasser utbetales barnepensjoner som tillegg til enkepensjonen, i Staten og Aker til barnet er fylt 18 år, i Oslo 17 år og i Bergen og Trondhjem 16 år. Pensjonen beregnes i procenter av enkepensjonen efter følgende satser:

	Bergen og Trondhjem.	Staten og Aker.
For 1 barn	25 pct.	40 pct.
« 2 «	45 «	65 «
« 3 «	60 «	75 «
« 4 «	70 «	90 «
« 5 «	80 «	100 « (maksimum).
« 6 «	90 «	
« 7 «	100 « (maksimum).	

Oslo har samme satser som Bergen og Trondhjem men uten maksimums begrensning. I tilfelle moren dør eller enkepensjonen av andre årsaker bortfaller, fordobles barnepensjonene.

11.

Sykepensjon.

I tilfelle av sykdom eller invaliditet med hel erhvervsdyktighet tilfølge utbetales *full pensjon* uten hensyn til tjenestetid, hvis tjenestemannen blir erhvervsudyktig på grunn av ulykke i tjenesten uten egen

skyld. Likeledes utbetales sykepensjon med *fullt beløp* hvis tjenestetiden minst er den samme som den der betinger full pensjon fra aldersgrensen. Er tjenestetiden kortere utbetales en forholdsvis mindre pensjon, men reduksjonen er gjerne begrenset så sykepensjonen ikke blir mindre enn en viss brøkdel av full pensjon (f. eks. $\frac{3}{4}$). På den annen side skal sykepensjonen ikke overskride det beløp vedkommende i tilfelle vilde fått hvis han var blitt stående til aldersgrensen. Hvis erhvervsevnen kun er nedsatt, kan pensjonen avkortet uten begrensning nedad. Er der utsikt til fullstendig gjenerhvervelse av helbredden tilståes sykepensjon gjerne som *vartpenger* for kortere eller lengere tid, inntil 1 år ad gangen, og efter de kommunale vedtekter er det da forutsetningen at stillingen holdes åpen for vedkommende.

Statens pensjonskasse anvender uttrykket *vartpenger* i en annen betydning, nemlig om understøttelse til personer som uten egen skyld må fratre sin tjeneste før aldersgrensen uten å være syke (se nedenfor under avsnitt 12). I de kommunale vedtekter er den slags understøttelse regnet som pensjonskassen uvedkommende. Lægeerklæring er betingelse for utbetaling av sykepensjon.

12.

Om tjenestemenn, som fratrer sin stilling før aldersgrensen uten rett til sykepensjon eller opsatt pensjon eller opsies uten egen skyld. Tilbakebetaling av innskudd.

Man har ovenfor under avsnitt 8 omtalt bestemmelsene om *opsatt pensjon* og nedenstående regler må sees i sammenheng dermed.

Staten: Ved frivillig fratreden før 10 års tjeneste er opnådd utbetales $\frac{1}{10}$ av innskuddene uten renter. Er stillingen inndratt eller vedkommende opsagt uten egen skyld kan *vartpenger* tilståes for 1 til 3 år ad gangen, når det må antas at han vanskelig kan skaffe sig et tilfredsstillende erhverv.

Oslo: Efter innskuddspliktens ophevelse er de gamle vedtekters bestemmelser på dette punkt ikke lenger av interesse.

Bergen: (Innskuddsplikten ophevet.) Ved fratredelse likegyldig på hvilken måte — før 10 års tjenestetid er opnådd — betales intet. Efter 10 års tjeneste utbetales kontantverdien av den oparbeidede pensjonsrett for egenpensjonens vedkommende.

Trondhjem: Innskuddene tilbakebetales uten renter.

Aker: Ved frivillig fratreden før 10 års tjenestetid er opnådd, utbetales innskudd uten renter. Opsies vedkommende uten egen skyld betales tillike renter og rentes renter efter 4 pct. p. a.

Pensjonsfondet.

For å bringe på det rene forholdet mellom pensjonskassens midler og pensjonskassens forpliktelser bestemmer vedtektene at der med visse mellomrum foretas forsikringstekniske undersøkelser av kassens stilling til veiledning ved fastsettelsen av det innskudd som skal betales av funksjonærer og arbeidsgiver. Likeledes fastslåes det i vedtektene at midlene skal forrentes ved utlån *mot sikkerhet*.

Attester.

Aldersattester for mann og hustru samt vielsesattest forlanges. Før utbetaling av enkepensjon og barnpensjon må dødsattest for avdøde og aldersattest for barnene forevises.

Pensjoner. — Leveomkostninger.

Opmerksomheten henledes på Akers vedtekter § 16 g, hvorefter pensjonen heves og senkes når lønningene går op eller ned på grunn av forandringer i leveomkostningene. En redegjørelse for denne bestemmelse er inntatt i Kommunalt Tidsskrift 1924 nr. 4.

Bilag 2.

Vettakollen, 25 oktober 1927.

Hr. registerchef Gottfr. Riestøl,

Akers Folkeregister, Trondhjemsveien 3.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjons Pensjonskasse.

I henhold til Deres anmodning har jeg foretatt beregninger vedkommende en pensjonskasse for Landsorganisasjonen efter de linjer som er optrukket i Deres brev til mig av 29 september 1927. (Bilag A.)

Av de oversendte skjemaer har jeg i henhold til bestemmelsenes punkt 2 utelatt nr. 93, forretningsfører *Hagen*, og nr. 94 redaktør *Strand*, fordi disse opplyser at deres stillinger i Landsorganisasjonen bare er *tillits*hverv ved siden av andre stillinger. (Det er mulig at også andre skal utelukkes, men i mangel av nøiaktigere opplysninger har jeg ikke kunnet gjøre dette.) Beregningene omfatter derefter ved

altern. 1 — 105 medlemmer, hvorav 80 menn, hvorav atter 68 er gifte. Av disse menn har 6 passert aldersgrensen, og disse 6 blir ikke medlemmer av pensjonskassen efter altern. 2.

Hvor ansettelsesdatum ikke er anført (5 tilfelle) har jeg forutsatt at ansettelsen fant sted på fødselsdatum i ansettelsesåret. Tidligere tjenestetid i annet eller samme forbund er medregnet. Nr. 81, formann *Schultz*, som er separert, er det ikke opført nogen enkepensjon for. Nr. 24, *Jensen*, som er pensjonert, er ved altern. 1 opført med full løpende pensjon.

Det er i bestemmelsen punkt 10 forutsatt at kassen skal tre i virksomhet 1 januar 1929. Jeg har dog regnet med start fra 1 januar 1928, idet beregningene må baseres på den nu foreliggende medlemsbestand. Hvis i 1928 avsetning skjer uten forpliktelse til å utrede eventuelle påløpende pensjoner, vil dette selvfølgelig bare ha tilfølgelge at kassen får en ekstrainntekt. Derimot har jeg ved bestemmelsen av tjenestetiden efter altern. 2 forutsatt at denne regnes fra 1 januar 1929. (Er ved altern. 1 aldersgrensen passert, er fratredelsen regnet fra fødselsdatum i 1928.)

Jeg er gått ut fra at beregningene har til hensikt å gi svar på spørsmålet: *Hvor stor procent av det årlige lønnsbudgett* (beregnet efter pensjonsgrunnlagene) *bør Landsorganisasjonen avsette til sin pensjonskasse for at denne* (med tillegg av årlig innvunne renter) *skal være i stand til å opfylle sine løpende og fremtidige pensjonsforpliktelser?*

Som beregningsgrunnlag er valgt: a) for fremtidig lønn og alderspensjoner: tabeller utarbeidet efter dødelighetserfaringer blandt Statens tjenestemenn i tidsrummet 1900—1910 og en rentefot av 4 pct. p. a. b) for enkepensjoner: tabeller utarbeidet efter Den norske Enkekasses erfaringer for menn, hustruer og enker i tidsrummet 1880—1900 og en rentefot av 4 pct. p. a.

Jeg har ikke funnet det mulig å opstille beregningsgrunnlag for de eventuelle sykepensjoner. Ved opgjøret i 1924 av Akers kommunale Pensjonskasse blev — som De vil erindre — de fremtidige sykepensjoners kontantverdi satt lik 20 pct. av tjenestemennenes egne innskudd. Tallet fremkom efter en analyse av kassens erfaringer gjennom næsten 25 år. Hvis man kunde anta at Landsorganisasjonens Pensjonskasse får nogenlunde samme økonomiske utvikling som A. K. P., at tjenestemennenes innskudd for det innskuddsgrunnlag det her dreier sig om er gjennomsnittlig 7 pct. av lønnen og at sykepensjonene er

gjennemgående 40 pct. høiere enn i A. K. P. før vedteksrevisjonen, vilde man til dekning av sykepensionene måtte avse

$$7 \times 0.2 \times 1.4 = \text{ca. } 2 \text{ pct.}$$

av den årlige lønn. Dette tall synes temmelig lavt sammenlignet med den sykepensionspremie man måtte betale hvis man tegnet pensjonsforsikring i et privat selskap. På den annen side har flere andre kommunale pensjonskasser (f. eks. Bergens) overhode ikke bragt sykepensionene i regning, idet man forutsatte at man av fremtidig gevinst (på rente, dødelighet, fratredelse m. v.) vilde kunne dekke sykepensionene etter hvert som de forfalt.

Det er selvfølgelig umulig å si hvordan utviklingen på dette område vil bli i en kasse som ikke er opprettet. Til syvende og sist vil bevilgningen av en sykepension være avhengig av et *skjønn*, og før man har høstet erfaringer for hvordan dette skjønn vil innvirke på kassens økonomi er det ikke umaken verd å foreta forsikringstekniske beregninger over sykepensionen. Idet jeg henleder oppmerksomheten på at jeg ikke har tatt med sykepensionene, meddeler jeg beregningenes resultat:

	Altern. 1.	Altern. 2.
Kontantverdi av fremtidig lønn (årlig kr. 6 500 for menn og kr. 3 500 for kvinner).....	kr. 6 958 665	kr. 6 958 665 (A.)
Kontantverdi av alderd.pensjoner	« 1 934 017	« 1 084 483
Kontantverdi av enkepensjoner	« 474 719	« 298 894
	Kr. 2 408 736	Kr. 1 383 297 (B.)
B i pct. av A ca.	35 pct.	20 pct.

Altern. 2 bør etter min mening ikke komme i betraktning. Det betyr nemlig at de eldre formenn og funksjonærer ikke får pensjonsmessig vederlag for den tid de *hittil* har arbeidet i Landsorganisasjonens tjeneste. De som er under 40 år vil etter altern. 2 ved fratredelse etter sykdom eller nådd pensjonsalder opnå full pensjon (kr. 4 333 for menn, kr. 2 333 for kvinner), mens de som nu er over 60 år vil falle helt utenfor pensjonsordningen selv om de har arbeidet i 20 år eller mere i Landsorganisasjonens tjeneste. Man vil neppe finne nogen pensjonskasse som er bygget over en tilsvarende uretferdighet overfor de eldre medlemmer.

Altern. 1 viser at et relativt meget stort tilskudd til pensjonskassen

blir nødvendig hvis denne skal opfylle sine vedtektsmessige forpliktelser uten ennå større tilskudd senere. Resultatet er dog ikke urimelig når man tar i betraktning den lave aldersgrense og de forholdsvis høie pensjoner. Den gjennomsnittlige ansettelsesalder for de nuværende 105 funksjonærer er ca. 31 år. I denne alder er engangspremien for en alderdomspensjon av kr. 100 fra 60de år kr. 281.27, fra 65de kr. 174.13 og fra 70de kr. 97.66. En overgang fra aldersgrense 60 til 65, resp. 70 betyr etter dette en besparelse i kontantverdien av alderdomspensjonene av 38 pct., resp. 65 pct. Selvfølgelig må disse procentsatser forminskes noget som følge av at sykespensjonene vil påløpe sterkere ved høiere aldersgrense, men det anførte er tilstrekkelig til å vise at en lav aldersgrense virker tungt på kassens økonomi. Det foreliggende materiale har heller ikke overbevist mig om at en så lav aldersgrense som 60 år er en nødvendighet: der er for øieblikket 5 funksjonærer over 60 år i aktiv tjeneste.

Jeg må fraråde at man i tillit til det årlige innskuddsbeløps absolute størrelse går til opprettelse av en pensjonskasse efter altern. 1 med en lavere innskuddsprocent enn 35. For det første har man som nevnt sykepensionene som en ekstra utgift og for det annet kan man — sammenlignet med andre pensjonskasser — ikke gjøre regning med synderlig rente- og fratredelsesgevinst. Kassen vil under disse omstendigheter — selv med en tilskuddsprocent på 35 — ikke tåle større avvikelser fra dødeligheten i ugunstig retning.

Hvis man finner at en årlig utgift til pensjonskassen av 35 pct. av lønn er for meget, bør man efter min mening søke reduksjon (ikke ved å gå over til altern. 2, men ved å 1) fastsette høiere aldersgrense, 2) øke tjenestetiden for opnåelse av full pensjon og 3) redusere pensjonene. Først derved vil man kunne opnå en pensjonskasse som med en rimelig tilskuddsprocent tilfredsstiller kravet til forsikringsmessig pålitelighet og rettfærdig avveiede ydelser.

Til slutning vil jeg gjerne ha nevnt at efter min mening bør Landsorganisasjonen ikke beslutte opprettelse av egen pensjonskasse før den har undersøkt vilkårene for en pensjonsforsikring i livsforsikringsaktieselskapet Norske Folk. Dette selskap er opprettet av de 7 eldste norske livsforsikringsselskaper i øiemed bl. a. å overta pensjonsforsikringer. De hyppigst brukte vilkår for sådanne forsikringer vil fremgå av vedlagte bilag, men særlige ønsker (f. eks. sløifning av barnepensjonene, tilbakebetaling av premiereserven ved fratredelse) vil lett kunne imøtekommes. Ved å tegne en pensjonsforsikring i Norske Folk befrir Landsorganisasjonen sig for risikoen ved svikt i beregningsgrunn-

lagene, og denne risiko er med en medlemsbestand av vel 100 meget stor. En selvstendig pensjonskasse av denne størrelse har forsikringsmessig sett sin eksistensberettigelse alene i Landsorganisasjonens garanti. Risikoen for at Landsorganisasjonen i kraft av denne garanti kan måtte betale mere til pensjonskassen enn fra begynnelsen forutsatt bortfaller hvis der treffes en ordning med Norske Folk.

Skjemaene returneres og de utførte beregninger vedliggjer som bilag.

Ærbødigst

N. Solberg,
aktuar.

P. S. Den på side 22 anførte betraktning over besparelsen ved utskyttelse av aldersgrensen er basert på forholdene i en fullt utviklet klasse. Men man kommer til nøiaktig samme procenttall (38 og 65), hvis man sammenligner premiene for den *nuværende* gjennomsnittsalder, som er 41 år.

Underbilag A.

Hr. aktuar N. Solberg,

Norske Liv, Drammensveien 21.

I møte 27 september d. a. med pensjonskomitéens 2 medlemmer hr. o.r.sakf. Trygve Lie og hr. forretningsfører G. Sethil besluttet nedestående bestemmelser lagt til grunn for de forsikringstekniske beregninger vedrørende en eventuell pensjonskasse for Landsorganisasjonen:

1. Landsorganisasjonen overtar grantien for pensjonskassens ydelser.
2. Som medlemmer regnes kun de der lønnes i hel post i organisasjonens tjeneste. Personer for hvem arbeidet er en bistilling eller ulønnet tillitshverv optas ikke.
3. Aldersgrense 60 år for menn og kvinner.
4. Pensjonsgrunnlag for menn kr. 6 500.00 og for kvinner kr. 3 500.00.
5. Pensjonen beregnes som $\frac{2}{3}$ av pensjonsgrunnlaget, hvis tjenestemannen ved opnådd aldersgrense har minst 20 års tjenestetid. Hvis tjenestetiden er mindre beregnes pensjonen forholdsvis (antall 20de parter).
6. Ved fratredelse — som ikke skyldes sykdom — før aldersgrense, utbetales vedkommende uten hensyn til om tjenestetiden er over

20 år kun et bestemt beløp, hvis beregning man foreløpig ikke har tatt standpunkt til. Sannsynligvis blir det det beløp som er innbetalt på vedkommendes konto med eller uten renter. Nogen gevinst under denne post kan der neppe regnes med.

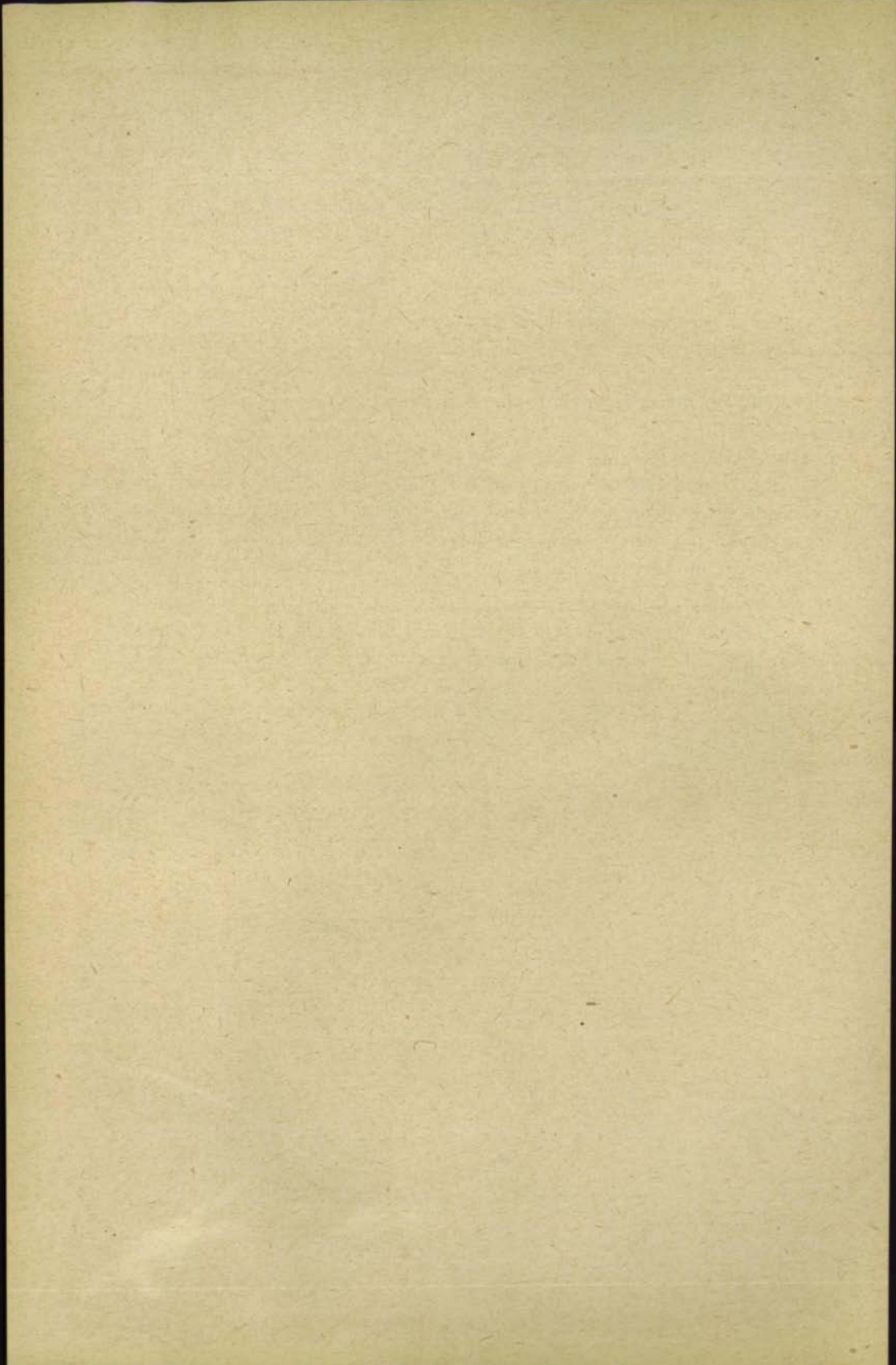
7. Enkepensjon 50 pct. av mannens eventuelle alderdomspensjon.
8. Ingen barnepensjoner.
9. Sykepensjon utbetales med fullt beløp hvis 20 års tjenestetid er opnådd, og forholdsvis hvis tjenestetiden er mindre. Nogen begrensning nedover er foreløpig ikke fastsatt, men kan man vel gå ut fra $\frac{3}{4}$ av full alderdomspensjon som minimum med vanlig forbehold om at sykepensjon ikke skal overstige eventuell alderdomspensjon.
10. Beregningene foretas under forutsetning av at kassen trer i kraft fra 1 januar 1929 i 2 alternativer 1) *med* eller 2) *uten* tilbakevirkende kraft, hvorved i første tilfelle forståes at tjenestetiden ved eventuell pensjonsberegning skal regnes fra ansettelsen, i siste tilfelle fra optagelsen i kassen.

Vedlagt oversendes samtlige mottatte skjemaer vedrørende medlemmene. Vær oppmerksom på at enkelte ikke skal medtas i beregningen. Da tiden er meget knapp vil komitéen være forbunden for å få beregningene utført hurtigst mulig.

Oslo den 29 september 1927.

Ærbødigst

G. Riestøl.

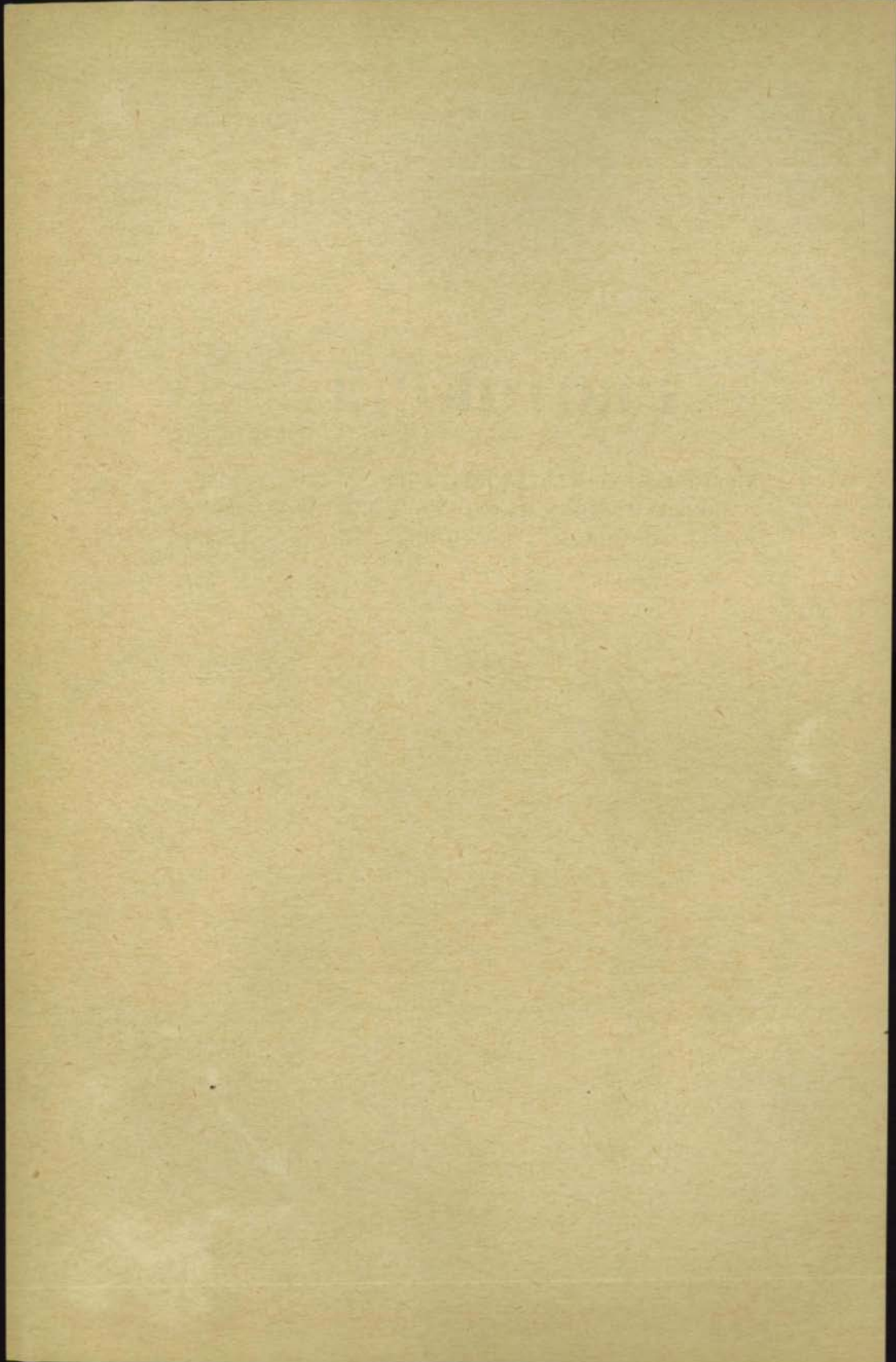

PROTOKOLL

OVER

**FORHANDLINGENE VED ARBEIDERNES FAGLIGE LANDS-
ORGANISASJONS 12. ORDINÆRE KONGRESS**

I OSLO 4—14 DESEMBER 1927

Kongressens åpning.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjons 12. ordinære kongress trådte sammen i Folkets Hus, Oslo, søndag den 4 desember 1927 kl. 12 formiddag.

Efter at Fagforeningenes Sangforening hadde hilset kongressen med en rekke sanger, blev kongressen åpnet av Landsorganisasjonens formann, *Halvard Olsen*, med følgende tale:

Ærede kongressdeltagere. Ved åpningen av denne kongress vil jeg få lov til å minnes en av våre kamerater og trofaste medarbeidere, *P. Aarøe*, som den 24 mars i år avgikk ved døden i sitt hjem i Oslo efter en tids sykelighet. Han hadde nogen dager forut fylt sitt 59. år.

Ved Aarøes bortgang har Landsorganisasjonen og den norske arbeiderbevegelse mistet en av sine beste menn. Det er et tap som vil bli vanskelig å erstatte.

Aarøe har en lang arbeidsdag innen den faglige organisasjon, fra han som ganske ung kom fra den idylliske småby Molde og begynte sin virksomhet som møbelsnekker og medlem av fagforeningen her i Oslo.

I 1899 blev Aarøe valgt som forretningsfører for Kristiania Møbelsnekkeres Forening og han var en av dem som måtte ta et krafttak for å bygge op en virkelig faglig organisasjon. Da Møbelsnekkernes Forbund blev en virkelighet i 1904 var det i stor utstrekning et resultat av Aarøes virke. Det var derfor naturlig at han blev forbundets forretningsfører.

I 1915 blev Aarøe valgt som sekretær og kasserer i Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. I disse 12 år har han skjøttet denne stilling på en i enhver henseende utmerket måte.

Aarøe har også i den politiske og kooperative bevegelse skaffet sig et navn, som overalt var møtt med tillit. I mange år var han således viceformann i Norges kooperative Landsforening. For ham var arbeiderbevegelsen en hjertesak og en livssak, som han gav hele sin arbeidskraft og alle sine personlige evner til fordel for. Derfor hadde han også så stor en vennekrets innen alle arbeidernes organisasjoner.

De aller fleste av representantene her kjente Aarøe fra kongresser, landsmøter og ved personlig å komme ham nær. Jeg tror derfor at dere alle vil være enig med mig i å uttale: Den er lykkelig hvis livssol går ned med så megen glans over endt arbeidsdag som Aarøes. Sårt er det å miste en så god kamerat og medarbeider. Men la ham være oss et eksempel til efterlevelse — med kjærlighet og trofasthet til vår organisasjon. Og vi lyser fred over hans minne.

Kongressens deltagere påhørte minnetalen stående.

Formannen fortsatte:

Klassefeller og kamerater. Jeg har den ære på sekretariatets vegne å ønske dere alle velkommen til Landsorganisasjonens 12. ordinære kongress.

Det er tredje gang vi holder kongress i den økonomiske krises tegn. Forholdene idag er ganske sikkert vanskeligere og mørkere for en stor del av arbeiderklassen enn de var for to år siden, da vi hadde kongress. Vi har i sannhet hatt 7 magre år, som ikke bare har spist op de 7 fete år vi hadde under høikonjunkturen, men vært en tidsperiode med arbeidsløshet og faglige kamper som aldri nogensinne i fagorganisasjonens historie.

Arbeidsløsheten som satte inn over vårt land ved konjunktursvingningen 1921, fortsetter ennå — i en omfang og en varighet som aldri tidligere. De forskjellige fagforbund har kunnet rapportere, at deres medlemmer var arbeidsløse med 20—30—40, ja op til 60 procent. Og denne arbeidsløshet har virket så meget sterkere enn tidligere, som vi hele tiden har levet under en dyrtid, hvor alle de ting som er nødvendig for ethvert menneskes livsopphold, har holdt sig på et prisnivå som visstnok er det høieste i hele verden. Hvad dette innebærer av svekkelse av fagorganisasjonen, hvad det innebærer av sult, savn og nød for den enkelte som har måttet friste arbeidsløshetens skjebne i disse år, kan ikke måles ved tall og statistikk.

Våre motstandere, arbeidsgiverne, har forsøkt å utnytte situasjonen. Med krav om reduksjoner av lønningene og forringelse av arbeidsvilkårene, som fagorganisasjonen har brukt mange og lange år for å kjempe sig frem til, har de gått til angrep. Den ene lockout har avløst den annen. Vi har i de senere år praktisk talt hatt kontinuerlige lockouter å kjempe oss igjennem.

På felles front med arbeidsgiverne har stat og kommunene gått frem. De som styrer og råder i samfundet og som skulde ha til opgave å lindre nød og avhjelpe vanskelighetene — formilde vanskelighetene for de som i realiteten bærer samfundet på sine skuldre, har stillet sig uforstående og passiv, ja ofte gått arbeidsgivernes erinder. Man har innskrenket og avskaffet den samfundsmessige produktive virksomhet og utnyttet nøden og tilstanden til å presse arbeidernes lønns- og arbeidsvilkår ned til et lavmål som man må gå tilbake til den gamle mørketid for å finne maken til.

Og ikke bare det. Når arbeiderne gjennom sine organisasjoner evnet å gjøre motstand, så laget man lover som skulde bringe de balstyrige i tukthuset. Man skulde føre utviklingens hjul tilbake til den mørketid, hvor frihet var bannlyst og økonomisk og politisk tenkning var forbudt. Man verget og beskyttet Judas — forræderen —, men den solidarisk kjempende fagforeningsmann skulde mures inn i fengselscellen. Alt for å føre det syke samfund tilbake til som det kaltes: Sunde og normale tilstander.

Det storting som reiste hjem i sommer, tønret sammen et kors som de tenkte å nagle fagorganisasjonen til. Det var trearmet som alle kors skal være: **Voldgiftslov, streikebryterbeskyttelse og tukthuslov.**

Til dette kors skulde fagorganisasjonen korsfestes. Men fagorganisasjonen lar sig ikke døde på denne måte. Den er sprunget ut av arbeiderklassens liv. Den har livets rett i sig og den vil komme til å leve lenge efter at regjeringen Lykke og andre borgerlige regjeringer er vandret ned til det pinefulle sted, hvor det er gråt og tenners gnidsel.

Det er kun arbeiderne selv som bestemmer over fagorganisasjonen. Den vil derfor leve så lenge som arbeiderne ønsker den skal leve og den kan ikke korsfestes av nogen annen.

Denne politiske og økonomiske reaksjon har naturlig preget hele den faglige virksomhet. Det er klart, at under en situasjon som denne, når produksjonens hjul stopper op, — når det ikke lenger er bruk for arbeidskraften — så vil det heller ikke være nogen kraft i streikekampen. Det er derfor heller ikke streiker, men lockouter fra arbeidsgiverne som har preget den faglige situasjon i de senere år. Vi har måttet føre en forsvarskamp istedenfor angrepskamp, — en defensiv istedenfor en offensiv kamp.

Under sådanne forhold vil det alltid innenfor medlemmenes rekke være en viss grad av misnøie. De enkelte medlemmer som kjenner sin egen stilling, og også kan se sin snevre krets stilling, har vanskeligere for å bedømme den *hele stilling*. De mangler oversikten, og det er alltid under kampsituasjoner umulig fra organisasjonsledelsen å kunne rekke alle med den nødvendige orientering. Ledelsen blir derfor ofte miskjent og tillagt egenskaper som den slett ikke fortjener. Det ytre forhold i samfundslivet, de styrende og ledende i det nuværende samfundsmaskineri foretar handlinger og overgrep mot arbeiderklassen. Ofte tillegger man den faglige ledelse skylden herfor, eller mener, at det er for megen undfallenhet til stede. Det burde reises kamp — stor kamp — med alle krefter satt inn på den ene sak. Man skjønner ikke at situasjonen *kan* være den, at en kamp — en stor kamp — bare kan bety, at man renner hodet mot muren og med blodig panne faller forsvarets til jorden.

Ved siden av de samfundsmessige ytre forhold har fagorganisasjonen også lidt meget av et indre forhold. Den opdeling i 3 politiske organisasjoner som arbeiderklassen i dette land har hatt i de senere år, har skadet den faglige virksomhet i stor utstrekning. Det var derfor med glede, og ut fra erfaringens smertefulle forhold, at sekretariatet og representantskapet gav sin tilslutning og medvirken til den politiske klassesamling. Denne samling, som forenet Det norske Arbeiderparti med Det norske socialdemokratiske Parti i en organisasjon, står som et strålende lyspunkt i det mørke situasjonsbillede som vi har. Denne samling gav ikke bare utslag ved det stortingsvalg som fant sted i høst — og som forhåpentlig vil ha så vel politiske som økonomiske konsekvenser for de kjempende arbeidere, men den vil også komme til å gi sig utslag for fagbevegelsen i Norge. Samlingen vil gi arbeiderklassen nytt håp, ny tro på sig selv i det *byggende* arbeide så vel innen organisasjonen som utad i samfundslivet.

Selv om vi er enig i at troen ikke kan flytte berge, så er den dog en kraftkilde i vår kamp. Det, at den dukkede nakke reises, at den

krumme rygg rettes, at man lærer å tro på sig selv, at enighet er en kraftkilde i sig selv i motsetning til innbyrdes kiv og broderstrid, det er en stor ting, ja i virkeligheten et stort skritt fremover til arbeiderklassens frigjørelse.

At sekretariatet og representantskapet har fått være med og medvirket hertil, det fyller oss med stolthet, til tross for at det har vært endel fagforeninger som i misforståelse har laget protester herimot.

Jeg tror også jeg uttrykker en glede hos oss alle sammen, når jeg kan meddele, at det har lyktes i denne periode å få tilbake til fellesskapet og samarbeide i Landsorganisasjonen våre venner i Murerforbundet og Elektrikerforbundet. De kom bort fra oss på grunn av beslutninger som Landsorganisasjonen fattet, men det har vist sig at klassefølelsen var sterkere både hos dem og hos oss enn beslutningene, og jeg hilser dem derfor velkommen igjen i vår midte.

Likeså hilser jeg det nystiftede forbund av skog- og landarbeidere velkommen. Dette forbund er fra 1 oktober i år blitt tilsluttet Landsorganisasjonen. Det har i lengere tid vært arbeidet for å få en virkelig faglig organisasjon blandt skog- og landarbeiderne og på grunnlag av siste kongressbeslutning har sekretariatet medvirket i dette arbeide. Resultatet foreligger idag og er meget forhåpningsfullt, men det kreves ennu hjelp fra den samlede fagorganisasjon. Det kreves utvist solidaritet på mange områder. Men er det nogen som har solidaritetsbehov, så er det slitets menn fra våre skoger og i landbruket. De skal nu kjempe sig frem til erobring av den rett som industriens arbeidere gjennom sine fagorganisasjoner i tidligere tider har erholdt.

Jeg vil også nevne en annen gruppe av arbeidere og fattigfolk som lider under det samfundsforhold som vi har, nemlig våre fiskere. De holder på å reise sig en moderne fagorganisasjon. Sekretariatet har understøttet disse bestrebelsler i den utstrekning som var mulig. Vi håper at det ikke vil vare lenge før fiskerne kan stå frem på arenaen og si at de er i stand til å ta en dyst med sine motstandere og at vi kan regne disse også med i vår fagorganisasjons rekke.

Det finnes en rekke organisasjoner som ennu står utenfor Landsorganisasjonen, men som forhåpentlig med tiden kommer med. Jeg vil således nevne at Kjelnerforbundet og Yngre Handelsstand holder på å arbeide sig frem til tilslutning.

Dernæst har vi en rekke organisasjoner blandt Statens funksjonærer og tjenestemenn, som det bør arbeides med for at de kan finne veien til en virkelig fagorganisasjon sammen med de øvrige lønntagere. Med en fornuftig og riktig optreden så vel av den faglige som politiske organisasjon vil disse kunne vinnes og bli en styrke for vår organisasjon og et aktivum i vår kamp.

Kongressdeltagere. Dere er kommet sammen her for ikke bare å dømme angående det arbeide som i disse to år er utført, men også gjennom beslutninger legge grunnlaget for det arbeide som skal utføres i den kommende tid. La oss gå til dette arbeide med ærlig vilje. Vilje til å løse alle spørsmål på en sådan måte at det blir til styrkelse av vår faglige organisasjon, Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, og til gagn for arbeiderklassen i dette land. Kun på den måte innfrier vi de

forhåpninger som er stillet til oss. Kun på den måte smier vi det styrkebelte av solidaritet som skal bære arbeiderklassen frem til et samfund rikere og lykkeligere enn det som vi nu lever under. Med dette ønske hilser jeg dere velkommen.

Vi har i likhet med tidligere innbudt en rekke organisasjoner til å sende representanter til kongressen. Sekretariatet innbød således utenom de skandinaviske landsorganisasjoner den russiske Landsorganisasjon, den østerrikske, tyske, franske, engelske, belgiske og hollandske landsorganisasjon til vår kongress. Imidlertid har vi fra flere av disse fått meddelelse om, at de ikke kan sende representanter, men de hilser vår kongress og ønsker oss til lykke med arbeidet. Derimot har vi mottatt representanter fra Sverige, Danmark, Finland og Russland, som er kommet til stede som gjester. Vi har også innbudt som gjester representanter for Skog- og Landarbeiderforbundet, som visstnok er optatt i Landsorganisasjonen fra 1 oktober, men ikke hadde rettigheter til å kunne møte som representanter. Videre har vi som tidligere innbudt Det norske Arbeiderparti og Norges kooperative Landsforening. Fra alle disse organisasjoner møter det gjester. Fra Landsorganisasjonen i Sverige møter Edvard Johansson og Per Bergmann, Stockholm, fra De samvirkende Fagforbund i Danmark møter Vill. Nygaard og Hans Jacobsen, Kjøbenhavn, fra Landsorganisasjonen i Russland møter Gingsburg, Evrejnof og Milanova, Moskva. De hadde også valgt Jaglom, men vår regjering nektet ham innreisetilattelse. Derfor kan vi ikke se ham til stede som vår gjest. Fra Landsorganisasjonen i Finland møter Arvo Tuominen, Helsingfors, fra Norsk Skog- og Landarbeiderforbund møter Johan Ødegaard og P. Vestad, Kongsvinger, fra Det norske Arbeiderparti møter Mathias Fredsti og Magnus Nilssen og fra Norges kooperative Landsforening Andr. Juell, Randolf Arnesen og A. Volla. Med det håp at alle vil ha glede og utbytte av forhandlingene og saniværet i disse dager ønsker jeg samtlige velkommen til kongressen.

Gjestenes hilsningstaler.

Edv. Johansson, Stockholm: Kamerater. Jeg skal be om å få overbringe en hjertelig hilsen fra Landsorganisasjonen i Sverige til våre venner i den norske Landsorganisasjon. Hos oss har vi for øieblikket kanskje en noget bedre situasjon på det økonomiske område enn hvad dere har her i Norge. Vi fikk i 1921—22 gjennomgå en voldsom deflasjonskrise, da pengelønningene redusertes kraftig. Til tross for at dette var en meget ubehagelig medisin kom man dog hurtig til mere stabile økonomiske tilstander. Vi har i de siste par—tre år ikke hatt nogen følelig innflytelse av fluksjonene. I de tre års tid har leveomkostningene i gjennomsnitt stått ved 170 eller ca. 70 procent høiere enn de var før krigen. Nu skal man imidlertid ikke tro at vi er uten arbeidsløshet. Vi har tross denne rett gode økonomiske situasjon en arbeidsløshet på 60 000 efter opgaven fra i sommer. Vi har ikke nogen ordnet arbeidsledighetsforsikring, men en arbeidsledighetskommisjon som har til opgave å lindre arbeidsløshetens virkning. Denne kommisjon får bevilgninger av riksdagen, men disse er ikke tilstrekkelige til

alle de som er ledig. Av de 60 000 ledige har på langt nær alle meldt sig til arbeidsledighetskommisjonen. Siden 1 august 1923 har det ikke vært utdelt kontant understøttelse, men satt i gang nødsarbeide. Nødsarbeidslønnen ligger noget under den for vedkommende sted gjeldende grovarbeiderlønn. Fagorganisasjonen i Sverige har jo allerede fra sin første tid hatt en ordning med arbeidsledighetskasser og for tiden er det 26 sådanne kasser. De har i den tid de har eksistert utbetalt 26 millioner kroner til sine ledige medlemmer. Av dette beløp faller 20 millioner på perioden 1921—26. I 1921 utbetalte fagforeningene 8 millioner til de arbeidsløse og i 1926 2.9 millioner kroner. Fagorganisasjonens virksomhet her har vært av den største betydning for å holde de svenske arbeidere oppe under nødstiden. Det er derfor naturlig, at vi hjemme hos oss interesserer oss sterkt for å få en ordnet arbeidsledighetsforsikring. På dette område har dere alt for 20 år siden fått en ordning og står langt fremfor oss. Det er ikke morsomt for oss å konstatere dette. Fagorganisasjonen i Sverige har gått temmelig hurtig frem og man regner nu med, at det i Sverige er 550 000 fagorganiserte, hvorav 435 000 er tilsluttet Landsorganisasjonen. Det finnes i Sverige som i Norge endel fagorganisasjoner som arbeider etter de samme prinsipper som Landsorganisasjonen, men som allikevel står utenfor. Det er nærmere 100 000 som skulde kunne tilslutte sig Landsorganisasjonen, men som av en eller annen grunn fremdeles står utenfor. Tekstilarbeiderforbundet står således utenfor. Det teller 30 000 medlemmer. Dette forbund blev slått ned under storstreiken i 1909 og måtte bygges op igjen på ny. Foruten dette forbund står Lokomotivmannsforbundet samt Hotell- og Restaurantpersonalets Forbund utenfor. Det er ikke så, at disse organisasjoner ikke kjenner solidariteten, men det er alltid sådan, at når man er kommet utenfor, så er det vanskelig å komme inn igjen. Vi i Sverige ser en stor ære i å stå på god fot med våre organiserte kamerater i alle land. Vi vil gjerne samarbeide med alle og enhver. Vi har derfor fra første stund av gjort hvad vi har kunnet for å medvirke til å fremme fagforeningsbevegelsen efter internasjonale linjer. Vi setter vår ære i å kunne medvirke i dette arbeide. Et lite land som Sverige kan efter sin evne ikke gjøre så meget, men solidariteten er dog den som ligger til grunn her, og det er den som gir fagforeningsbevegelsen sin grunnleggende styrke. Vi har i Skandinavia stått rygg mot rygg i alle de år det har eksistert fagforeningsbevegelse i de skandinaviske land, og det er vårt inderlige håp, at dette gode samarbeide skal kunne oprettholdes, utvides og styrkes. Jeg tror at det vil føre til ulykkelige tilstander om ikke dette gode samarbeide oprettholdes og består, og med håp om at vi alltid skal kunne samarbeide ønsker jeg kongressen et godt resultat av de dagers arbeide som nu forestår. Og jeg takker på den svenske Landsorganisasjons vegne for at vi får være representert på denne kongress.

Vilh. Nygaard, Kjøbenhavn: Ærede kongressdeltagere. Vår kamerat fra Stockholm har omtalt forholdene i Sverige og jeg vil gjerne få omtale stillingen i Danmark. Der skjedde det, at den danske krone plutselig gikk til værs — til pari. Det har ned gjennom årene vært

nedsatt en rekke kommisjoner til å behandle vår syke krone. Og så gikk det spekulasjon i kronen. Hvordan dette utviklet sig og forløp behøver jeg ikke å utvikle for dere, som har vært utsatt for noget lignende. Men dette at kronen sprang i været skapte en kolossal arbeidsledighet. Vi har for øieblikket 62 000 arbeidsløse. Det er den største ledighet vi nogensinne har hatt på denne årstid. Jeg skal også nevne nogen tall om understøttelsen til de ledige, men skal nøie mig med tallene fra de siste år. I perioden 1925—26 er det gjennom arbeidsledighetskassene i ordinær understøttelse ydet 24.8 og i ekstraordinær understøttelse 10.1 million kroner. Derav har medlemmene betalt 11.1 million. Det er ikke småpenger som er ydet og som arbeiderne har måttet betale. Det dreier sig om 47 kroner pr. medlem om året. Efter at vi har fått en reaksjonær bonderegjering som har skåret tilskuddet ned, har arbeiderne måttet yde mer enn tidligere for å komme de ledige til hjelp. Danmark var langt fremme i sociallovgivning, men den nuværende regjering ser det som sin opgave å forringe denne og det er lykkedes, så jeg er ikke lenger sikker på at vår sociallovgivning som tidligere er blandt de beste. Statstjenestemennenes lønninger er skåret ned og regjeringen har henvendt sig til Arbeidsgiverforeningen om at denne må sette lønningene for de almindelige arbeidere ned. Vi har hatt konferanser med arbeidsgiverne om dette spørsmål, men har nektet å gå med på frivillig nedslag utover prislefallet. Vi har ikke sagt op overenskomstene og arbeidsgiverne har heller ikke sagt op i større utstrekning, så jeg tror på en rolig vår iår. Jeg tror at vi i Danmark skal komme gjennom forhandlingene uten konflikt, idet jernindustrien nu har meget å gjøre og derfor ikke har sagt op overenskomstene. Deres formann og representanten fra Sverige nevnte, at det var organisasjoner som stod utenfor Landsorganisasjonen. Jeg erkjenner, at dette er et punkt hvorpå vi har det litt dårlig. Det er meget vi kan lære av dere her. Dere kan skjennes, men dere holder sammen. Hos oss arbeider vi på samme linje og med ens metoder, men det er hos oss som med barn: De vil ikke leke mer når de blir fornærmet. Vi har imidlertid i De samvirkende Fagforbund nedsatt et utvalg som skal forhandle med de som står utenfor og jeg håper at det må lykkes. Hvis dere spør mig hvorfor f. eks. Dansk Arbeidsmanusforbund står utenfor De Samvirkende, så må jeg svare, at det vet jeg ikke. Divergensene er så små, at det skal forstørrelsesglass til for å opdage dem. Men de står utenfor. Sist blev dette vedtatt med 6 stemmers flertall i en kongress hvor 400 medlemmer deltok. Det er mig en gåte, at der er folk som kan tilråde at man i denne tid skal stå hver for sig. Jeg tror på, at de hårde tider som vi nu er inne i, skal gjøre, at man får fastslått det som skulde være a b c, at det gjelder å stå sammen mot motstanderne. Med håp om at det skal lykkes vil jeg slutte med å ønske kongressen hell og lykke med arbeidet. Jeg håper at det skal lykkes dere å løse de store opgaver som står på dagsordenen og det således, at de bringer glede også til oss i Danmark.

Errejnof, Moskva: Kamerater. Jeg må i første rekke for kongressen fremføre vår hjerteligste hilsen til arbeiderne i Norge fra den russiske Landsorganisasjon og de russiske arbeideres broderlige hilsen.

Tross alle de vanskeligheter som den russiske arbeiderklasse har hatt i de siste 10 år de har hatt makten, har de allikevel hatt stor fremgang i gjenopbygningsarbeidet, så vel som i forbedringen av arbeiderklassens levevilkår.

I disse 10 år har fagbevegelsen i Sovjet-Unionen vokset op til en stor og sterk organisasjon. I 1917 regnet man med 1.5 million organiserte arbeidere i de russiske fagforbund, mens tallet nu i 1927 er oppe i 10 millioner.

Gjenopretningen av folkeøkonomien er stadig blitt fulgt med forbedringer i arbeiderklassens økonomiske stilling. Nu er arbeidernes gjennomsnittslønn ca. 16—18 procent høiere enn førkrignivået. Men selv dette mener vi ikke er nok, og vi har som mål arbeidslønnens fortsatte forhøielse i samme grad som folkehusholdningen forbedres.

Arbeiderklassens socialforsikring forbedres også år for år. På basis av landets økonomiske vekst og en forbedring av arbeidermassenes økonomiske stilling vokser også oppfyllelsen av dens kulturelle og opplysningskrav. — Fagforbundene eier nu 3 702 arbeiderklubber og 26 000 røde Lenin-hjørner. Daglig besøkes klubbene og de røde hjørner av omkring 1 million personer. I store arbeidercentrer i Lenin-grad, Dnepropetrovsk og andre steder bygges nye kulturpalatser. Fagforbundene gjennomfører et stort arbeide med å innføre radio i klubber og på verkstedene.

Disse resultater er oppnådd under de vanskeligste forhold, gjennom de arbeidende massers egen kraft, omgitt av en mur av fiendtlighet fra hele den kapitalistiske verden.

Nu har sovjetregjeringen og fagforbundene stillet problemet om industriens rasjonalisering for å stadig forbedre landets økonomi. I de kapitalistiske land følges alltid industriens rasjonalisering av en forværrelse av arbeiderklassens levestandard, for der er rasjonaliseringens hensikt kun å styrke kapitalistklassens makt. I en arbeiderstat leder industriens rasjonalisering til fortsatt forbedring av arbeidsvilkårene og er rettet på å øke arbeiderklassens styrke.

Sovjetregjeringen deklarerer i sitt oktobermanifest en overgang til 7 timers arbeidsdag. I sin streben for å smusskaste arbeiderregjeringen og dens arbeide, forsøker den kapitalistiske presse og de reformistiske ledere å bortforklare disse tiltak som tomme og intetsigende løfter. Men sovjetregjeringen og fagbevegelsen har aldri bygget sin arbeiderpolitikk på løgn og tomme løfter. Selv om våre fiender forsøker å svære disse fremskritt vil allikevel 7-timersdagen i den nærmeste fremtid være et faktum.

Om våre fienders og uopriktige «venners» løgnkampanje sier vi: «Trodde dere ikke at arbeiderklassen i Sovjet-Unionen kunde undvære kapitalistene og godseierne? Trodde dere ikke at arbeiderklassen kunde gjenopbygge folkeøkonomien? Har dere ikke spådd og spår ennu at sovjetmakten står for fall? Men proletarstatens 10-årige eksistens beviser at arbeiderne gjennom proletariatets diktatur, gjennom klassekamp og på vei til den socialistiske revolusjon, uten kapitalistene og tross dem ikke bare seirer, men også bygger og stadig forbedrer arbeiderklassens levevilkår. Vi har ikke arbeidet forgjæves disse 10 år.

Men hvad har reformistene gjort? De forsøkte å fortie sovjetmaktens fremgang. De forsøkte å isolere Sovjet-Unionens arbeidere og deres faglige organisasjoner og de forsøkte å undgå å få i stand offisiell forbindelse med den russiske landsorganisasjon, til og med da de kapitalistiske stater så sig tvunget til å anerkjenne Sovjet-Unionen de jure. Vi vet dog at de reformistiske lederes optreden ikke gjenspeiler den virkelige stemning i den internasjonale arbeiderklasse.

Under revolusjonsjubileet fikk de russiske arbeidere føle det kameratskap og den varme sympati som arbeiderne i hele verden, også de norske arbeidere, viste arbeiderklassen i vårt land.

Dette uttrykk for sympati til den eneste arbeiderstat i verden, er ikke bare et vennsksbevis, men også et klart bevis for proletariatets internasjonale solidaritet og en fremgangsrik kamp mot arbeiderklassen og mot imperialismens aggressive politikk. Den kongress av Sovjet-Unionens venner som blev sammenkalt efter opfordring av den engelske arbeiderdelegasjon fra næsten alle verdens land, klargjorde det internasjonale proletariatets virkelige følelser for Sovjet-Russland som arbeiderklassens virkelige fedreland. Vi har aldri innskrenket våre problemer til å være blott problemet om revolusjon i vårt land.

For 10 år siden heiste vi ikke den nasjonale, men den internasjonale arbeiderrevolusjons fane.

Det er derfor våre fagforbund alltid har sett det som sin viktigste oppgave å kjempe for internasjonal faglig enhet i alle land, for proletariatets enhetsfront mot borgerskapet.

Vi ser da også nu det som vår viktigste oppgave på grunn av kapitalistenes offensiv mot arbeiderklassen over hele verden. I de fleste land er arbeidsløsheten i beste fall stabilisert, arbeidsdagen forlenget ved siden av økning av arbeidsintensiteten som resultat av kapitalistenes rasjonalisering av industrien. Verne sig mot kapitalistenes anfall kan man bare gjennom den internasjonale arbeiderklassens samlede kraft. Dette behøver ikke noget videre bevis. Kjente ikke de norske arbeidere selv for ikke så lenge siden under lockouten i den norske industri en stor trang efter understøttelse i kampen fra arbeiderne i andre land.

Arbeidernes enhetsfront blir også påkrevet på grunn av den voksende krigsfare.

Krigsfaren kommer fra to hold: Den første linje er: Imperialistenes krig sig imellem om en fordeling av verden og muligheten av å eksploitere de undertrykte nasjoner. Krigen vokser imidlertid frem av det kapitalistiske systems egen natur, et system bygget på konkurranse mellom fiendtlige grupper og kamp sig imellem om markedet.

Overalt ser vi motsetningene utdypes mellom krigsimperialistene i de forskjellige land. De leder uundgåelig til sådanne konflikter som på ny vil fremkalle en verdenskrig. Bare folk som intet har lært eller intet vil lære, eller folk som har solgt sig til borgerskapet, kan påstå at der ingen krig vil komme.

Kapitalistene forbereder krigen. De forbereder det i all taushet i krigsdepartementene og i diplomatenes kabinetter. Men desto feberaktigere kapitalistene forbereder krigen, desto mer taler de med klin-

gende ord om fred. Men det er ikke så vanskelig å skjelne mellom ord og handling.

Den internasjonale avrustningskonferanse avsluttes enten ved ikke bindende resolusjoner, eller forvansktes de facto til en «rustnings»-konferanse.

Vi ser at våre uttalelser for 2 år siden på den engelsk-russiske konferanse, da den engelsk-russiske komité blev dannet, nu for hver dag blir bekreftet.

Kapitalistene forbereder nye kriger, mer ødeleggende og grusomme enn alle foregående imperialistiske kriger.

Om opportunistene av alle arter sier: «Hvor er krigen, vi ser den ikke», — da svarer vi: «Dere ser den ikke fordi deres øine er igjen. Åpne dem og se hvad som foregår i Kina og kolonilandene. (Marokko, Tanger o. s. v.) Førte og fører ikke imperialistene en hensynsløs kamp i Kina og mot den kinesiske revolusjon?

Samtidig viser krigsfaren sig på en annen linje: Kamp mot den eneste proletarstat i verden.

De imperialistiske stater gjør nu alt for å isolere Sovjet-Unionen og omringe den med fiendtlige stater. Den avbrutte forbindelse mellom England og Russland, forsøkene på dannelselse av en antisovjet blokk i randstatene utgjør et ledd i denne plan.

De siste dagers hendelse har gjort faren endnu mer nærliggende. Den polske regjering forsøker nu å sluke Litauen. Dette ansees også av borgerpressen, f. eks. av den tyske presse, bare som en polsk fremrykning mot øst.

Hvem kan nu lukke sine øine for den truende krigsfare.

Til dem som endnu er så naive å tro at den imperialistiske krig kan forhindres i det øieblikk den bryter ut, vil vi si: Når krigen bryter ut er det forsent. Da er det forsent å kunne handle med tilstrekkelig kraft. Da taler kanoner og mitraljøser. Den som vil bekjempe krigen må organisere arbeiderklassen, forberede den på hensynsløs åpen kamp mot den imperialistiske krig på forhånd.

Kapitalistene forsøker å lure arbeiderne med at Nasjonenes Forbund, der de kapitalistiske regjeringer fra alle land er representert, og hvor de faktiske herrer er de kapitalistiske stater, kan gjøre noget for å minske krigsfaren. I virkeligheten er det så at hver gang der er nogen betydelig konflikt — enten tier da Nasjonenes Forbund eller vedtar det hyklerske resolusjoner, men i alle fall er den en støtte for de sterkeste nasjoner og understøtter ved sin optreden de imperialistiske nasjoners hensynsløse undertrykkelse av kolonilandene og deres befolkning. Ingen alvorlig politiker tror på Nasjonenes Forbund. Denne institusjon er først og fremst til som et bedrag for den arbeidende klasse.

Forhindre krigsfaren kan bare verdensproletariatet, som aldri vinner på en kapitalistisk krig men alltid er den tapende part i disse kriger.

Arbeiderne har bare sig selv og sine egne krefter som må organiseres i kampen mot sitt eget lands borgerskap og organisere de undertryktes kamp mot sine undertrykkere.

Kan Amsterdam-Internasjonalen være kampcentrum for arbeiderklassen mot kapitalismens offensiv og den kommende krig?

Vi må besvare dette spørsmål med nei. Amsterdam-Internasjonalen som mener sig å ha monopol på å representere verdens arbeiderklasse, representerer bare en del av den europeiske faglige bevegelse. Men ikke nok med dette, Amsterdam-Internasjonalen vil ikke og er redd for å bli verdenscentrum for den internasjonale fagbevegelse.

Det er også en skrikende motsetning mellom arbeiderklassens revolusjonære kamp og Amsterdam-Internasjonalens arbeide for klassefred og understøttelse av imperialismen. Den er nu ingen faglig organisasjon for arbeiderklassen.

Amsterdam-Internasjonalen interesserer sig mere for Arbeidsbyrået i Nasjonenes Forbund enn for de store internasjonale faglige spørsmål.

Lederne for Amsterdam-Internasjonalen gir det skinn av at de har innflytelse på Arbeidsbyrået i Geneve og derigjennem på Nasjonenes Forbund.

I handling er det dog tvert om.

Nasjonenes Forbund leder Arbeidsbyrået og gjennom Arbeidsbyrået øver det sin innflytelse over Amsterdam-Internasjonalens politikk. Således blir Amsterdam-Internasjonalen et redskap for de imperialistiske makter og deres organ Nasjonenes Forbund.

Derfor er det at Amsterdam-Internasjonalen ikke formår å organisere det internasjonale proletariat til kamp mot kapitalismen, mot et nytt angrep på arbeiderklassen og mot krigsfaren.

I motsetning til Amsterdam fører R. F. I. en virkelig klassepolitikk, beskytter proletariatets interesser mot kapitalistenes offensiv og mot imperialismen. Men fordi R. F. I. ikke omfatter alle de faglige landsorganisasjoner i verden understøtter våre fagforbund i Sovjet-Unionen alle organisasjoner som er tilsluttet R. F. I. og samtidig forsøker hver mulighet for samling av arbeiderne i alle land på grunnlag av en virkelig kamp mot kapitalistene og krigsfaren.

Det lykkedes den russiske Landsorganisasjon å underskrive en avtale med Trade Union General Council i England og få dannet den engelsk-russiske komité.

I hele den tiden den engelsk-russiske komité eksisterte hadde de russiske fagforbund mulighet flere ganger å bevise at de forstod denne forbindelse med den engelske arbeiderklasse som et kampforbund mellom arbeidere i to land. Generalrådet forstod imidlertid ikke å gjøre sine forpliktelser til virkelighet, og det førte til et brudd fra deres side i den engelsk-russiske komité. Men om den engelsk-russiske komité døde takket være lederne i generalrådet, lever dog forbindelsen, og de engelske og russiske arbeideres gjensidige sympati finner andre veier for å gi sin solidaritet uttrykk.

De russiske fagforbund vil også i fremtiden rekke hånden til alle arbeidere og alle fagorganisasjoner som ønsker å føre en virkelig kamp mot kapitalismen og vil kjempe for den internasjonale faglige enhet.

Den politikk som vi søkte å gjennomføre i den engelsk-russiske komité kommer vi til å fortsette.

Vi vil en enhetsfront med fagforbundene i hele verden for å styrke proletariatets posisjon i dens kamp mot kapitalismen og mot imperialismen som atter lever krigens sverd.

Vi anser det derfor for nødvendig å fremføre for Deres kongress til behandling, som et nytt forsøk til samling av enhetens tilhengere, spørsmålet om dannelse av en norsk-russisk-finsk komité.

Dannelsen av en norsk-russisk-finsk enhetskomité kan naturligvis ikke løse hele spørsmålet om internasjonal faglig enhet. Men vi anser det som et stort steg på vei til faglig enhet.

Vi håper på en fast støtte av Deres kongress i vår kamp for enheten.

Vi husker beslutningen som dere vedtok i 1925 i dette spørsmål. Dere valgte da klassekampens, ikke borgerskapets vei. Det er den eneste riktige vei for arbeiderorganisasjonen, og vi er fullt overbevist om at også på denne kongress velger dere den samme vei.

Leve den norske arbeiderklasse!

Leve den internasjonale faglige enhet!

Leve kampen mot kapitalens offensiv og kampen mot en ny krig!

Leve de norske og russiske arbeideres broderlige kampforbund!

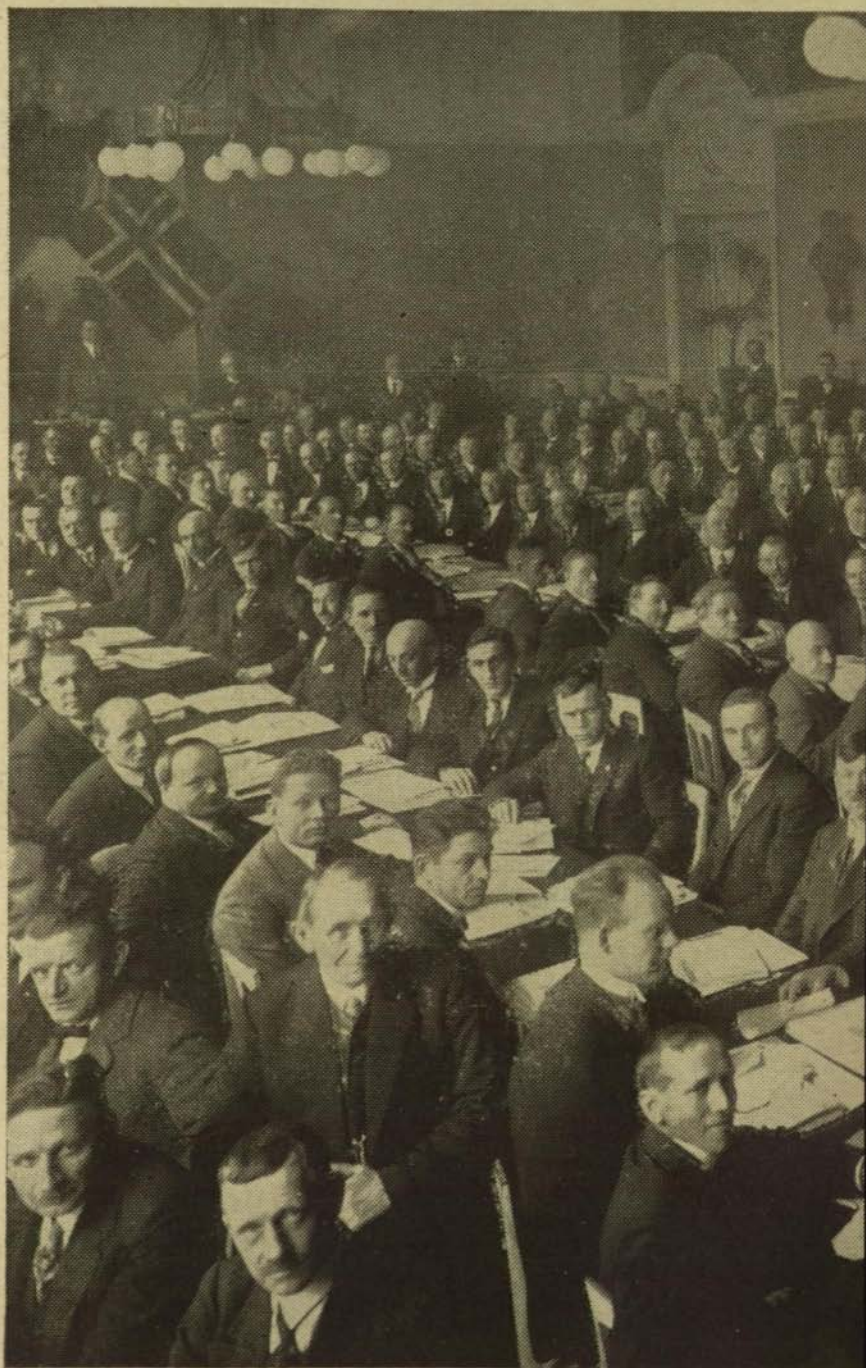
Talen blev holdt på russisk og oversatt til svensk av *Milanova*.

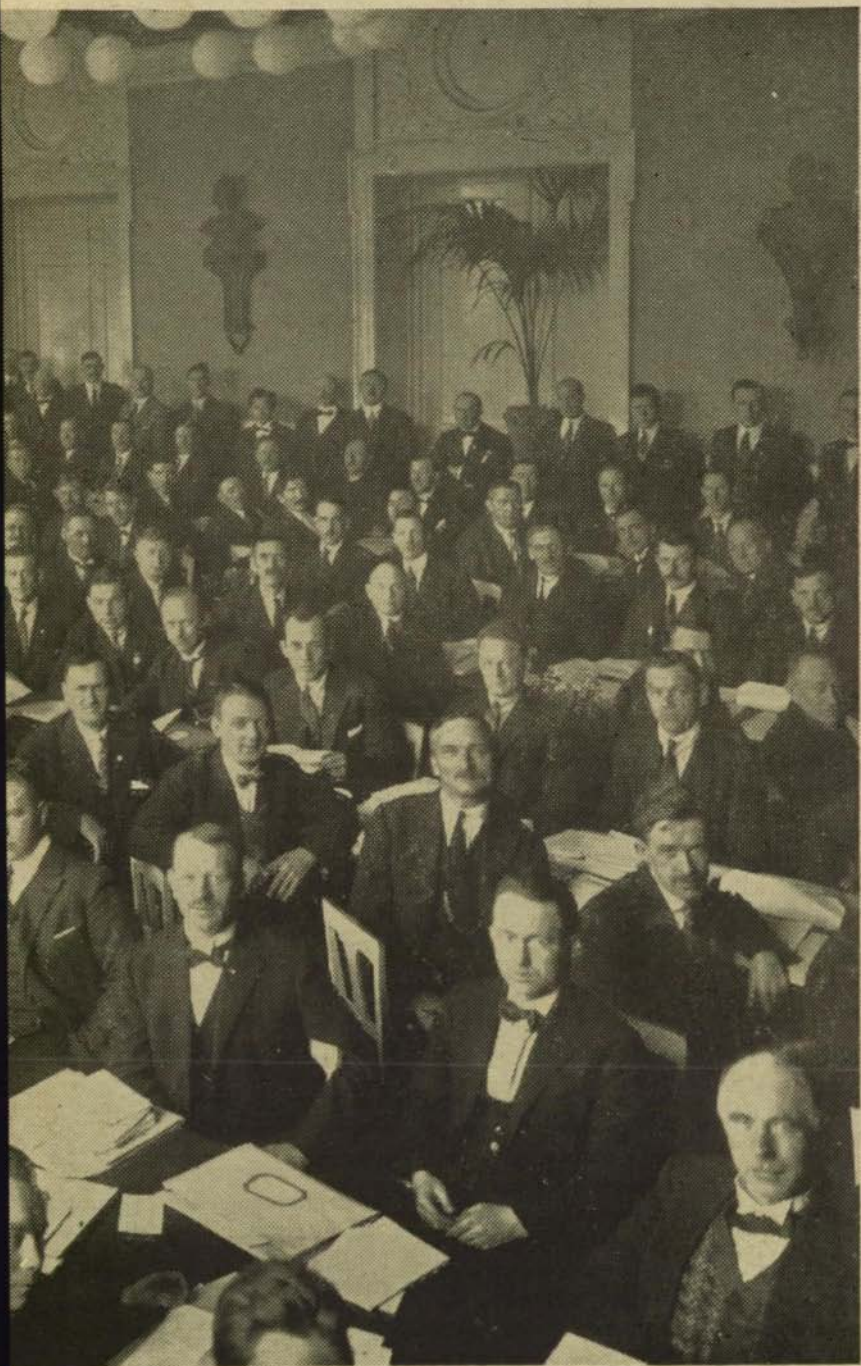
Arvo Tuominen, Helsingfors: Kamerater! Det er en glede for mig å få hilse denne kongress, likesom alle Norges faglig organiserte arbeidere fra Finnlands Landsorganisasjon og Finnlands faglig organiserte arbeidere. Finnlands arbeiderklasse og fremfor alt dens faglige bevegelse har under de senest forløpne 10 år hatt en tung tid å gjennomleve. Dere kjenner alle til den klassekrig som blev utkjempet i Finland i 1918 og som sluttet med arbeidernes nederlag. Under seiersrusens innflytelse igangsatte borgerklassen da den skrekkeligste terror. Arbeidernes organisasjoner så vel politiske som faglige blev ødelagt, deres eiendom beslaglagt. Organisasjonene opløstes og deres medlemmer blev innestengt i store fangeleirer. En tid var således nærmere 90 000 arbeidere innestengt i fangeleirene. Tusener av disse døde av sult, kulde og elendighet. Utallige dødsdommer blev avsagt, og tusener blev skutt uten noget som helst forhør og dom. Efter de forsiktigste beregninger fikk omkring 30 000 arbeiderkamerater sette livet til på denne måte. En reising ut av dette kaos har ikke vært nogen lett sak. Alt måtte begynnes fra begynnelsen. Mange organisasjoner måtte dannes. Til tross for den hvite terror, den forfølgelse og det hat som i en eller annen form uavbrutt har foregått, har arbeiderne efter hvert de er sluppet ut av fangeleirene, tilsluttet sig sine organisasjoner og i mon av krefter å samle de splittede organisasjoner, få nytt liv i virksomheten. På denne måte, under den hårdeste kamp har organisasjonen i de seneste år blitt ført fremover i Finland. Tross alle besverligheter har virksomheten innen den faglige bevegelse kunnet bringes på gode føtter. Vi kan naturligvis ikke si at vi står så sterkt som våre broderorganisasjoner i Norge, Sverige og Danmark. Ti dere her befinner dere så vel hvad organisasjonsprocenten og organisasjonenes storhet og styrke angår, langt foran oss. Vi har imidlertid forsøkt å holde våre skandinaviske broderorganisasjoner som eksempel for oss og efter beste evne forsøkt streve fremover.

Under de par seneste år har medlemstallet i våre organisasjoner og dermed kampdueligheten steget i betydelig grad. Finnlands Landsorganisasjons medlemstall — hvilket i begynnelsen av siste år var 50 000, har nu steget til 75 000. Økningen under ikke fullt 2 års tid utgjør således mer enn 50 pct. Til dette annerkningsverdige resultat har delvis medvirket den omstendighet, at vi i Finland under de seneste år har hatt tilfredsstillende arbeidskonjunkturer, særskilt innen bygningsindustrien. Men av avgjørende betydning har også vært den omstendighet, at på Landsorganisasjonens kongress som avholdtes i mai ifjor, lykkedes det å fatte beslutninger som har utjevnet indre motsetninger og i høi grad styrket Landsorganisasjonens enhet.

En følge av Landsorganisasjonens tiltagende styrke, har også vært at arbeiderne og deres organisasjoner kraftigere og mere bestemt enn tidligere har kunnet reise sig til kamp mot arbeidsgivernes forsøk på å forverre arbeidernes arbeids- og lønnsvilkår. Under den tid da Landsorganisasjonen var svakere lykkedes det for arbeidsgiverne å presse ned lønningene på de forskjelligste områder, til rene sultelønninger. I samme retning har arbeidsgiverne fortløpende gått frem, men som jeg allerede sa, har arbeiderne nu mere begynt å reise sig til en hård forsvarskamp.

Ifjor utkjempedes hos oss 10 arbeidskonflikter, blandt disse nogen store. Likeså i dette år er mange hårde kamper blit utkjempet. Disse har gjeldt så vel arbeidsavtaler som lønnsforhøininger. Arbeidsgiverne er nemlig i Finland så reaksjonære at de av prinsipielle grunner motsetter sig arbeidsavtaler. Den største kamp i år er den ennå pågående metallarbeiderlockout, som omfatter omkring 10 000 arbeidere, og som har vart i 6 måneder. Denne metallarbeidernes kamp gir det beste billede vi kan tenke oss av arbeidsgivernes uforskammethet og stahet. Likesom arbeiderne på så mange andre områder har metallarbeidernes lønn i Finland vært ytterst lav. Fullt dyktige folk har således en lønn av 5 mark pr. time. (Det vil si 50 øre timen) og da 450 metallarbeidere i Abo bad om lønnsforhøielse, fra 1 mark til 1 mark og 50 penni pr. time (10—15 øre) så proklamerte arbeidsgiverne lockout, istedenfor å imøtekomme dette lille krav. 10 000 arbeidere blev kastet fra fabrikkene rundt omkring i landet. Lockouten begynte den 21 mai og pågår fremdeles. Dette er en av de hårdeste strider som nogensinne er utkjempet i Finland. Arbeidsgiverne har anvendt mange slags provokasjon for å bryte arbeidernes front, men den har dog holdt sig. Arbeidsgiverne har således forsøkt å få arbeidet i gang ved å forklare arbeiderne, at de kan komme tilbake til arbeidet hvis de går ut av sine fagforeninger. Men tross alle sine forsøk har det ikke lykket arbeidsgiverne å få lockouthytere i nevneverdig grad. Da intet middel har hjulpet arbeidsgiverne har de skredet til en rå og brutal handling som er forferdelig. En stor mengde av de lockoutede arbeidere bor i arbeidsgivernes gårder. I begynnelsen av november meddelte arbeidsgiverne at samtlige arbeidere som er i lockout, må flytte fra sine bosteder den 1 desember. Om ikke arbeiderne innen denne frist flytter ut så blir de kastet ut ved hjelp av myndighetene. Disse utkastelser omfatter omkring 1500 familier. En del av arbeiderne med sine hustruer og barn

1927.

har allerede blitt kastet ut fra sine hus ved myndighetenes bistand. Og i disse dager kommer man sannsynligvis til å kaste ut resten av arbeiderne, ut i vinterkulden. Det mest infernalske ved dette er at de velger just denne fremgangsmåte på svarte vinteren, da arbeiderne har det ytterst vondt og ikke kan skaffe beskyttelse for sig og sine familier. Men tross disse barbariske fremgangsmåter kommer ikke metallkapitalistene til å vinne.

Finnlands metallarbeidere har engang for alle besluttet å føre kampen frem til seier, så store offer den enn må kreve.

At denne for de finske forhold tatt i betraktning jettestore kamp føres frem til seier beror i høi grad på de utenlandske arbeidskameraters hjelp. Med en beundringsverdig beredvillighet har de faglig organiserte arbeidere i alle land understøttet Finnlands metallarbeidere. Særlig stor er den hjelp som Norges, Sveriges, Danmarks og Russlands metallarbeider har gitt i denne kamp. Det er et mektig bevis på arbeidernes internasjonale solidaritet. På de finske metallarbeideres vegne ønsker jeg særskilt å uttale en hjertelig takk til de norske metalarbeidere for den hjelp de så villig har ydet. Finnlands metallarbeidere er fullt på det rene med, at de uten den storslagne hjelp som er kommet fra arbeiderne i andre land, ikke kunde ha formådd å holde ut i kampen og derfor kommer de alltid med takk til å minnes denne hjelp som har vært forutsetningen for deres hittil seierrike kamp.

Jeg nevnte allerede at arbeidsmarkedet i Finland i de senere år har vært nogenlunde godt. På endel områder finnes jo, særlig på vintertiden, en særdeles stor arbeidsløshet, men dog ikke på langt nær så stor som den er i Norge og i andre skandinaviske land. Men tross det gode arbeidsmarked er lønningene i mange industrier hos oss så lave, at man i de skandinaviske land neppe vil tro det. For eksempel i tekstil- og papirindustrien, at fullvoksne og arbeidsføre arbeidere har en lønn fra 2 mark til 2 mark 50 penni (det vil si 20—25 øre timen), dette blir altså 16—20 mark dagen eller mellem kr. 1.50 og 2 kr. Efter hvad jeg vet har arbeiderne på samme område i Norge 100—200 pct. høiere lønn.

Må det tillates mig ennu å si noen ord om Finnlands Landsorganisasjons stilling til de internasjonale spørsmål.

Som bekjent har Finnlands Landsorganisasjons stilling til de internasjonale faglige organisasjoner vært stor sett den samme som den norske Landsorganisasjons. Siden 1914 har Finnlands Landsorganisasjon ikke tilhørt nogen faglig internasjonale. Verdenskrigen og den derpå i 1918 følgende borgerkrig i Finland har umuliggjort en tilslutning.

Den finske Landsorganisasjons stilling må ikke forståes derhen at Finnlands organiserte arbeidere ikke skulde innse og erkjenne den store betydning av det internasjonale samarbeide i arbeidernes kamp mot den internasjonalt organiserte kapitalisme. Dette har Finnlands Landsorganisasjon og de tilsluttede forbund utallige ganger erkjent og næsten alle forbund har tilsluttet sig sine internasjonale sekretariat eller forbund. Men det som har vært mulig for de forskjellige forbund har ikke vært mulig for Landsorganisasjonen som jo er en sammenslutning av alle arbeidere. Landsorganisasjonen har vært tvunget til i all sin virksomhet å holde organisasjonens enhet og helhet som rettesnor.

Da ulike politiske retninger tilhører Landsorganisasjonen har det fra enhetens og helhetens synspunkt sett vært nødvendig å arbeide derhen at en splittelse ikke skal opstå. Landsorganisasjonens kongress ifjor behandlet særdeles inngående de internasjonale spørsmål. Kongressen konstaterte derved, at det for nærværende ikke finnes nogen slik internasjonal organisasjon som forener samtlige faglig organiserte arbeidere og til hvilken Finnlands Landsorganisasjon kunde slutte sig uten dermed å stille den indre enhet og helheten i fare. På grunn herav besluttet kongressen — samtidig som den påla Landsorganisasjonens styre å arbeide for å istandbringe et fast samarbeide med Norges, Sveriges og Danmarks landsorganisasjoner — at Finnlands Landsorganisasjon fortsatt skulde bli uberoende, men at den med all kraft bør virke derhen at en sådan enhetlig faglig internasjonal kunde skapes, som forener de faglige organisasjoner i alle land og til hvilken Finnlands Landsorganisasjon kunde tilslutte sig uten større meningsmotsetninger blandt medlemmene. Finnlands Landsorganisasjons styre har også virket for enhet efter de linjer kongressen besluttet. Forsøk har vært gjort for å få nærmere forbindelser i stand så vel med skandinaviske som Sovjet-Unionens landsorganisasjoner. Landsorganisasjonens styre har gitt mig i oppdrag til denne kongress og til hele Norges faglig organiserte arbeiderklasse å fremføre den hilsen at Finnlands Landsorganisasjon kraftigere enn tidligere kommer til å virke i den retning at den faglige bevegelsesinternasjonale enhet skal bli til virkelighet og at en sådan internasjonal så snart som mulig skal kunne skapes, til hvilken landsorganisasjonene i alle land kan tilslutte sig. Da Norges og Finnlands landsorganisasjoner allerede i mange år i nært samarbeide har virket for dette spørsmål, håper Finnlands Landsorganisasjons styre, at vi i fremtiden skal kunne slutte oss nærmere sammen for å føre kampen fremover for dette, for hele verdens arbeiderklasse så viktige spørsmåls gjennomførelse. Finnlands Landsorganisasjon håper altså at denne kongress fatter beslutninger som kraftig skal føre den faglige bevegelsesinternasjonale enhets spørsmål fremover og at de beslutninger som gjøres i denne sak, skal bli til gagn så vel for Norges som Finnlands og hele verdens proletariat, at de skal gagne oss i kampen mot den internasjonale kapitalisme.

Jeg vil til slutt takke på det hjerteligste for innbydelsen til kongressen og ønsker den samme den beste fremgang i arbeidet.

Talen blev holdt på finsk og tolket av Veiko, Oslo.

Johan Odegaard, Kongsvinger: Jeg vil overbringe kongressen en hilsen fra skog- og landarbeiderne og samtidig få rette en hjertelig takk til Landsorganisasjonens sekretariat for det arbeide som på dets initiativ er kommet i stand og som har ført til at vi på ny har et forbund av skog- og landarbeidere, og fordi vi for annen gang har fått reist vårt ringe hus. Jeg vil også få rette en takk til de forbund som har medvirket ved dette arbeide. Vårt forbund er erklært krig på kniven. Vi har hatt Siljan og Julussa og har nu Austmarka, som er milepeler og som viser utviklingen i den kamp vi går i møte. Vi har fått føle tukthusloven og har fått møte med de streikebryterorganisasjoner

som smykker sig med navnet «Arbeidets frihet». Vi har fått militær, politi og politihunder op til oss i skogene. Samtidig er arbeidsvilkårene og lønningene så dårlige og under all kritikk, at det er næsten en skam å nevne dem. Alle innrømmer, at de forhold skogsarbeiderne arbeider under er så dårlige, at ikke engang Arbeidsgiverforeningen kan anvende dem under sin prosedyre. De kamper skog- og landsarbeiderne har gjennomgått og vil komme til å gjennomgå vil utkrystallisere en kjerne av klassekjempere som vil ta de kamper som vi må gjennomgå. Vi vil måtte døie både nederlag og forsedelser, men vi vet også, at vi kan påregne støtte av de andre fagorganiserte arbeidere. Det er nu en særlig levende interesse for organiseringen av arbeiderne på landsbygden. Dette er ikke nogen motesak, men industriens arbeidere er selv klar over, at skal vi skape en kraftig fagorganisasjon, så må også arbeiderklassen på landet marsjere op og slutte sig tett inn i de fagorganiserte arbeideres rekker. Jeg har av og til vært i tvil om hvorvidt en slik interesse virkelig var til stede, men jeg er under mitt arbeide i organisasjonen blitt overbevist om at en slik interesse er der og at den i rikt mon er kommet til utfoldelse. Vi erkjenner og vet at i de kamper vi kommer til å gjennomgå trenger vi hjelp, og vi vet at vi kan påregne denne. Vi lover derfor fra vår side, at når vi har fått ben under eget bord, så skal også vi yde vår hjelp. Vi må lære å forsta, alle vi som arbeider på landsbygden, at en senkning av industriarbeidernes lønninger vil ikke føre til at skogs- og landarbeiderne får høiere levestandard. Det vil føre med sig at livsbetingelsene på landsbygden synker. Det er dessverre slik, at på landsbygden er det ennu mange som ikke forstår dette enkle regnestykke, men vi håper at vi ved vårt arbeide skal få dem til å forstå dette. Vi ønsker i Skog- og Landarbeiderforbundet av hele vårt hjerte, at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon må vokse i medlemstall og styrke i de år som kommer, og vi håper at vi skal gjøre vårt til at så skal skje.

Magnus Nilssen: Det norske Arbeiderparti hilser kongressen og takker for innbydelsen. Vi har sterke og tradisjonsrike grunner for vår hilsen, fordi det fra første stund og opover i årene alltid har vært en nøie solidarisk tilknytning mellom den faglige landsorganisasjon og Det norske Arbeiderparti. Mange og store er de saker som i arbeiderklassens interesse er reist og kjempet frem i vårt land av den faglige landsorganisasjon og vårt parti. Med stolthet og glede har vi i fellesskap båret fremgangen og seirene hjem, og sorgen og skuffelsene over tilbakeslag og nederlag har vi hatt bredere rygg til å bære fordi vi stod sammen.

Den politiske og faglige organisasjon av arbeiderklassen var i årtier samlet i de to store ledd: Arbeiderpartiet og Landsorganisasjonen. Dagens og tidens praktiske og positive arbeide og seire for de små økonomiske, sociale og politiske fremskritt som blev gjort var resultatet av felles arbeide og kamper. Og arbeiderklassens endelige mål: å frigjøre arbeidet og arbeiderne fra kapitalens trykk og utbytning rakk vi frem til klart og utvetydig å slå fast. På denne måte kom det fasthet i rekkene og målbevisst, planmessig arbeide hos de enkelte og

i organisasjonenes virke, og alle modnedes og dyktiggjordes efter som opgavene og kravene vokste. Det var sangbunn og grobunn i arbeider-skarenes taktfaste og enige fremmarsj og opmarsj. Det var den lykkelige og herlige tid, som alle vi som har hatt gleden av å gjøre marsjen med, betrakter som vårt livs innhold og verdi, ja det har for oss vært selve *livet*. — Det vilde imidlertid være hulhet og hykleri av mig om jeg ikke ved denne anledning også minnet om at det kom en tid, da enigheten om marsjen og veiene fremover fikk sin sterke påkjønning, og at dette også løsnet båndene mellom den faglige landsorganisasjon og Det norske Arbeiderparti.

Men i inderlig erkjennelse av at arbeiderklassens saulede interesser krevet et solidarisk, ærlig og rettskaffent fellesskap i arbeide og kamp mot overgrep, hensynsløshet og undertrykkelse fra de som sitter inne med den økonomiske og politiske makt, og at vi trenger samholdet for å rykke frem til arbeidernes makterobring, har vi i januar i år fått dette sterkt og klart manifestert ved den store og imponerende samlingskongress. Her satte Arbeidernes faglige Landsorganisasjon sine evner og krefter inn og var med å utløse tusener av arbeideres ønsker og håp. Da knyttes atter båndene fastere mellom vårt forenede parti og det overveiende antall fagorganiserte arbeidere og organisasjoner.

På bakgrunn herav er det at jeg har dobbelt grunn til å hilse denne kongress med takk for løfterik innsats for felles sak. Det viste sig også med nomtvistelig klarhet, at arbeiderklassen og småkårsfolket gav uttrykk for sin tilslutning til fellesskapet når stortingsvalget fant sted. En mønstring så stor og fremgangsrik som de fleste av oss ikke hadde tenkt sig. De reaksjonære partier som i overmot og hensynsløshet har slått løs på snart sagt alt av tilkjempede fordeler og reformer og som har våget å by den organiserte arbeiderklasse tukthus- og kneblingslover, fikk sitt velfortjente nederlag. Nu gjelder det i alt vårt arbeide og ved alle våre beslutninger å sette oss i stand til sikkert og målbevisst å utnytte det vunne og styrke og ståsette oss til videre fremmarsj.

Store og viktige saker skal her på kongressen behandles og avgjøres. La arbeiderklassens sanne interesser besjele oss alle, la fellesskapets, solidaritetens, broderskapets og socialismens ånd hvile over forhandlingene og avgjørelsene til *ny* styrke, kraft og utfoldelse for *rett* og *rettferdighet* i samfundet.

Andr. Juell: Ærede representanter. Jeg har den ære å bringe til eder en hilsen fra de norske kooperatører. Det er en særdeles glede for mig å få anledning til å gjøre dette fordi det i de kooperative organisasjoner finnes en stor procent fagorganiserte arbeidere. Den er ikke så stor som vi kunde ønske og vi benytter derfor alle anledninger til å minne om at kooperasjonen er av stor betydning for det forbrukende folk og at de organiserte arbeidere, som kjenner organisasjonens betydning burde lære å bruke kooperasjonen til bedring av sine vilkår. Jeg er glad over å kunne konstatere, at tross alle vanskeligheter, tross svekket kjøpeevne og lønnsnedslag, så kan de kooperative organisasjoner opvise en positiv fremgang i organiseringen av omsetningen og

produksjonen. Jeg ønsker kongressen til lykke med de saker som står på dagsordenen og håper at løsningen vil bli til gagn for den organisasjon som dere står i. Takk for innbydelsen og hell i arbeidet.

Samtlige taler blev hilset med kraftig bifall av forsamlingen.

Formannen: I tilslutning til det bifall som kongressen har tilkjennegitt overfor våre gjester vil jeg takke for de gode ønsker og hilsener som de har overbragt vår kongress. I denne forbindelse vil jeg ønske at kongressen enstemmig og uten debatt vedtar følgende forslag:

«Arbeidernes faglige Landsorganisasjons kongress nedlegger en harmfylt protest mot Regjeringens nektelse av innreisettillatelse for J. Jaglom, som efter innbydelse var valgt som den russiske landsorganisasjons representant til kongressen. Kongressen oppfatter denne pasnektelse som en chikane mot de fagorganiserte norske arbeidere. Arbeiderklassen vil hevde som en selvfølgelig rett å kunne motta som gjester på sine møter en hvilken som helst utenlandsk klassefelle som nyter sine kameraters tillit. Arbeiderklassen kan ikke finne sig i at dens rettigheter i denne henseende er mindre enn de rettigheter andre samfundslag har.»

Forslaget som var innsendt av Elias Volan blev vedtatt ved akklamasjon.

Formannen erklærte derefter kongressen for åpnet og anmodet *Jens Teigen* om å foreta navneprop.

Navneoprop.

Navneopropet viste at følgende var anmeldt og møtte:

Arbeidsmannsforbundet: Andor Andersen og Anders Arntsen, Sulitjelma, Rafnar Fossum, Harran, Ole Frøistad, Nore, Albert Karlsen, Gjerstad, Arthur Lie, Stord, E. Anstensen, Foldalsgruben, Hans Røste, Oslo, Johan Stensland, Kirkenes, og Johs. Tokstad, Løkkens Verk.

Baker- og Konditorforbundet. L. Larsen Børve, Stavanger, Johan Nygaard, Oslo, og Thomas Tellefsen, Melhus.

Barber- og Frisørsvennenes Forbund: E. A. Hulback, Oslo. (Representanten var ikke til stede ved navnepropet, men møtte mandag.)

Bokbinderforbundet: Arvid Mahle, Trondhjem, og Øistein Martinsen, Oslo.

Bygningsarbeiderforbundet: Einar Aasen, Oslo, Knut Alsgaard, Mosjøen, Henry Andersen, Oslo, Edv. Arnesen, Skien, K. Berekvam, Stavanger, Malfred Bergseth, Oslo, Aksel Hernes, Trondhjem, Josef Jensen, Oslo, Emil Kristiansen, Hamar, Em. Nielsen, Strømmen, Erling Skorve, Bergen. Halvdan Strand og Phillip Sjøderblom, Oslo.

Centralforeningen for Boktrykkere: Bernhard Berentsen, Bergen, Arne Forseth, Trondhjem, O. Hindahl, Johs. Hulthin og Oscar L. Ottersen, Oslo, samt Enok Rasmussen, Stavanger.

Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet: O. M. Haugen, Oslo, og K. Rosenløv, Kristiansand S.

Formerforbundet: Sigurd Jensen, Bergen, Ludv. Johansen, Oslo, og Gustav Weie, Trondhjem.

Gullsmedarbeiderforbundet: N. Heggland, Oslo.

Høvleriarbeiderforbundet: Hans Eriksen, Oslo, Sverre Karlsen, Trondhjem, Ludvig Larsen, Gressvig, John T. Lausnes, Namsos, Aksel Sandstrøm, Hommelvik, Hans Torgersen, Drammen, og Emil Zakariasen, Larvik.

Jern- og Metallarbeiderforbundet: O. Abrahamsen, Holmestrand, G. E. Andersen, Horten, Arthur Arnesen, Oslo, Oskar Bakken, Hauge-sund, Haakon Bostrøm, Langesund, Johan Engh, Oslo, Sigurd Evang, Gjøvik, Leif O. Foss og Asbjørn Gulbrandsen, Oslo, A. H. Gustavsen, Fredrikstad, Hans Hegg, Drammen, Edv. Hermandsen, Tromsø, Amandus Holthe, Oslo, Ingvald Johansen, Stavanger, Kolbjørn Johansen, Hamar, Olaf Kamphus, Strømmen, Thorolf Kristiansen, Oslo, Kr. Kristoffersen, Moss, A. O. Nygaardsvik, Bergen, Mathias Tagseth, Trondhjem, og Johan Torp, Oslo.

Jernbaneforbundet: Einar Aas, Drammen, Oskar Andersen, Rjukan, M. M. Bolstad, Vaksdal, Jac. Eriksen, Harald Haare, Hans Johansen, Drammen, Erling Kiil, Narvik, J. Skaarvold, Stavne pr. Trondhjem, Otto M. Thoresen, Lillestrøm, og Bernh. Ødegaard, Tinnegrend.

Kjemisk Industriarbeiderforbund: Erling Bøckmann, Fredrikstad, Arthur Berby, Langesund, Paul Engstad, Sauda, Gustav Green, Lier, A. Gulbrandsen, Slemmestad, Rudolf Hanæs, Porsgrunn, Johs. Hjellen, Tysedal, Einar Knutsen, Oslo, F. Mathisen, Agnæs pr. Fredrikvern, Kristian Rothaug, Kopperå, Josef Simonsen, Sarpsborg, Aksel B. Syvertsen, Oslo, Ole Teksten, Notodden, Karsten Torkildsen, Rjukan, og Elias Underseth, Stangfjorden.

Kjøttindustriarbeiderforbundet: Lars Evensen, Oslo.

Kommuneforbundet: Johan Berg, Oslo, Oskar Bohne, Stavanger, Otto Bottolfs, Drammen, Olaf Eriksen og Torbjørn Henriksen, Oslo, Anton Jansen, Fredrikstad, Eugen Johannessen, Oslo, Olav Johannessen, Bergen, Arthur Karlsen, Bryn, Oskar Karlsen, Oslo, Andreas Olsen, Bergen, Øistein Trøen, Oslo, Ole Rinnan, Trondhjem, E. E. Rudlang, Oslo, Gustav Sundby, Trondhjem, og Oskar Torp, Oslo.

Litografisk Forbund: Robert Kopp, Oslo.

Matros- og Fyrbøterunionen: Ingv. O. Haugen, Oslo, H. Michelsen, Bergen, og Karl Oshaug, Stavanger.

Murerforbundet: Hans Braathen og Aksel Schultz, Oslo.

Møbelindustriarbeiderforbundet: Henr. Henriksen, Kristiansand S. og Chr. Systad, Oslo.

Nærings- og Nydellesmiddelarbeiderforbundet: Aron Ask, Eugen Berg og H. L. Børsum, Oslo, Gustav Gulbrandsen, Hamar, Rolf Hofmo, Oslo, Henry Jacobsen, Moss, Leif Larsen, Hamar, Petter Marthinsen, Lilleaker, Lyder S. Olsen, Bergen.

Papirindustriarbeiderforbundet: Bjarne Andersen, Sarpsborg, Ole Andresen, Moss, Edv. Blom, Skottfoss, J. Bremseth, Ranheim, Andreas H. Ek, Vestfossen, M. Finsveen, Lillehammer, Olaf S. Gevelt, Embretsfoss, Erling Hansen, Tofte, Trygve Hansen, Sarpsborg, J. Karlsen Klevfoss, Sarpsborg, Karl H. Karlsen, Greåker, Johan Knive, Gjeithus,

Hedvin Larsen, Skien, Jens Larsen, Krogstadelven, Viggo Narvesen, Drammen, P. Nicolaisen, Nygård, John Olsen, Fredrikshald, Hans Petersen, Hunsfoss, Ole Renholdt, Eidsvoll, Sigurd Simensen, Stenberg, Karl Sørensen, Gjeithus, Jens Tønderud, Lillestrøm, Aksel Werner, Sarpsborg, G. E. Wiklund, Hønefoss.

Postforbundet: O. Helland, Trondhjem, og O. L. Strøm, Oslo.

Skinn-, Lær- og Gumminindustriarbeiderforbundet: Johs. P. Nil- sen, Oslo.

Skotøiarbeiderforbundet: Anton Andresen, Lillestrøm, A. E. Gun- dersen, Oslo, Erik Maaren, Trondhjem, og Karl Øren, Skien.

Skredderforbundet: H. A. Birkeland og Signe Nilsen, Oslo.

Stenindustriarbeiderforbundet: Valdemar Nielsen, Oslo, og Ragn- vald Nygaard, Lisleby.

Tekstilarbeiderforbundet: Harald Andresen, Moss, Bergliot Baa- stad og Ingv. Olsen, Oslo, og Hjørdis Pettersen Ødegaard.

Transportarbeiderforbundet: Arnt Anda, Stavanger, Olaf Bruaas, Trondhjem, Eivind Engh og Sigurd Forbord, Oslo, Thorvald Herman- sen, Fredrikstad, Johannes Johannessen, Oslo, Hjalmar Johnsen, Bergen, Sigurd Kolstad, Bodø, Einar Larsen, Hammerfest, og Kristian Olsen, Drammen.

Tobakkarbeiderforbundet: Johannes Abrahamsen og Hj. Johansen, Oslo.

Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon: Vitalis Andersen, Erling Antonsen, Thorbjørn Dahl, J. Didriksen, Peder Furubotn, Einar Ger- hardsen, Aksel Jacobsen, Louis Johansen, Eugen Pettersen og Martin Tranmæl, Oslo.

Bergens og Fylkenes faglige Distriktsorganisasjon: J. P. Karlsrud, Vaksdal, Ingv. Nielsen, Bergen, Abr. Stafsnes, Stongfjorden, og V. Va- lentinsen, Laksevaag.

Trøndelag faglige Samorganisasjon: Ole Aune, Steinkjær, Ludv. Buland og Karl Tømmeraas, Trondhjem.

Stavanger og Omegns faglige Samorganisasjon: Alfred Lindø og Adolf Olsen, Stavanger.

Østfold Fylke: Petrus Andreassen, Fredrikshald, Karl Dahl, Moss, Ludvig Hansen, Sarpsborg, Aksel Johansen, Glemmen, og O. Lauritzen, Kykkelsrud.

Akershus Fylke: Karl Aug. Olsen, Lillestrøm.

Hedmark Fylke: Kristian Bakken, Hamar, og Karl Karlsen, Moelv.

Opland Fylke: Oscar Nordeng, Gjøvik.

Buskerud Fylke: Arne H. Arntsen, Drammen, Erland Borgersen, Mjøndalen, W. Gulbrandsen, Drammen, og Karl Steen, Hønefoss.

Telemark Fylke: Anton Brækken, Skien, og Albert Sund, Rjukan.

Vestfold Fylke: Emil Hansen, Larvik, og Johan Skau, Horten.

Aust-Agder Fylke: Syver Kristiansen, Eydehavn.

Vest-Agder Fylke: Daniel Jakobsen og Severin Kristiansen, Kri- stiansand S.

Rogaland Fylke: Kristoffer Jakopsen, Sauda.

Møre Fylke: Karl Sørensen, Kristiansund N.

Nord-Trøndelag Fylke: Hj. Vesterdal, Namsos.

Nordland Fylke: Kristian Moljord, Sulitjelma.

Troms Fylke: Ole Hauan, Tromsø.

Finnmark Fylke: Aksel Knudsen, Kirkenes.

Sekretariatet: Halvard Olsen, Jens Teigen, Johs. M. P. Ødegaard, Elias Volan, L. Rungstad, Alfred Melgaard, A. Alberti, Gunnar Sethil, Halfdan Jønsson, Richard Hansen, A. Bratvold, H. Fladeby og Edw. Mørk.

Sekretærer: Alfred Madsen og Trygve Lie.

Revisjonen: A. Ahlstrand, Arnt Aamodt og Jens Johansen, Oslo.

Ialt 237 stemmeberettigede representanter.

Formannen: Sekretariatet har nedsatt en fullmaktskomité, bestående av Teigen, Volan og A. E. Gundersen, som har levert følgende innstilling:

«Den av sekretariatet nedsatte fullmaktskomité har undersøkt de innsendte fullmakter og kan meddele, at alle er i orden, dog vil komitéen påtale, at en av Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds representanter er valgt med vedkommende fagforeningsformanns dobbeltstemme. Det var skriftlig votering og da mener vi det er uriktig å gi formannen 2 stemmer. Fullmakten innstilles allikevel til godkjennelse, men uten følger for fremtiden.

Fullmaktskomitéen foreslår, at hvis en representant har forfall og må forlate kongressen, skal forfallet innsendes skriftlig til dirigentene, som avgjør om forfallet skal godkjennes.

Hvis forfallet godkjennes besørger dirigentene suppleanten innkalt.

Oslo den 2 november 1927.

J. Teigen. Elias Volan. A. E. Gundersen.»

Fullmaktskomitéens innstilling blev enstemmig vedtatt.

Forretningsorden.

Formannen refererte den av sekretariatet foreslåtte forretningsorden (se foran) og meddelte, at det er den samme forretningsorden som har vært anvendt ved de siste kongresser.

Forretningsordenen blev enstemmig vedtatt.

Dagsorden.

Formannen refererte den av sekretariatet foreslåtte dagsorden (se foran) og uttalte: Dessuten er det innkommet noen forslag fra enkelte organisasjoner. De vesentligste av disse forslag er et par som heter «Arbeidsløshetens bekjempelse».

Volan: Det foreligger et ønske fra samorganisasjonene i Oslo og Trondhjem om at arbeidsløsheten blir å behandle som særskilt punkt. Jeg foreslår, at så skjer. Jeg tror også at det vil være riktig å ta de internasjonale forbindelser som punkt 4.

Formannen: Jeg synes det er merkelig at Volan ikke har foreslått dette i sekretariatet. Med hensyn til de forslag som er kommet inn noen dager før kongressen, så fant sekretariatet, at det var en farlig linje å slå inn på å opta disse forslag, når man i lovene har en frist for innsendelse av forslag. Kongressen er selvfølgelig suverén, men jeg synes ikke det er riktig, og sekretariatet, som skal følge lovene, kan ikke ta noget annet standpunkt.

Volan: Jeg foreslo i sekretariatet, at arbeidsløsheten skulde settes op som eget punkt, men det sa sekretariatet nei til. Når det foreligger krav fra så store organisasjoner, så er det riktig at kongressen etterkommer disse krav. Med hensyn til den annen forandring, at de internasjonale forbindelser kommer før den faglige taktikk, så har jeg ikke foreslått det, men jeg tror det vil vise sig at dette er riktig.

Edw. Mørk: Vi har i Oslo faglige Samorganisasjon fått anmodning fra et par fagforeninger om å sette arbeidsløsheten op og vi har funnet å burde etterkomme dette krav. Det er etter lovene adgang til å nekte å ta spørsmålet op, men jeg tror ikke det er klokt. Vi kan ta spørsmålet op under beretningen, men det skulde være grunn til å sette arbeidsløshetsspørsmålet op som nr. 9 på dagsordenen. Til tross for at jeg er medlem av sekretariatet må jeg etter henstilling fra fagforeninger i Oslo foreslå, at arbeidsløsheten settes op på dagsordenen.

Formannen: Jeg har intet imot at dette spørsmål settes op på dagsordenen, men sekretariatet kan i henhold til lovene ikke ta noget annet standpunkt og vi hadde på grunn av tiden ikke anledning til å sende saken ut til foreningene.

Chr. Systad: Selv om det ikke kommer op som eget punkt, så vil arbeidsledigheten komme op til inngående behandling her på kongressen. Jeg støtter Mørks forslag. Det bør komme som punkt 9 efter organisasjonsformene.

Ved voteringen blev først sekretariatets og derefter Mørks endringsforslag enstemmig vedtatt.

Formannen meddelte, at Volans forslag kunde man komme tilbake til under behandlingen.

Konstituering.

Formannen meddelte, at som *ordstyrere* foreslo sekretariatet: Elias Volan, A. Alberti, Oscar Torp og Gustav Sundby.

Innstillingen blev enstemmig godkjent.

Som *sekretærer* innstillet sekretariatet: A. H. Arntsen, Drammen, Ingv. Nielsen, Bergen. Kr. Moljord, Sulitjelma, og O. Hindahl, Oslo. Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Som medlemmer av *redaksjonskomitéen* innstillet sekretariatet: Alfred Madsen, Edw. Mørk, Oslo, Karl Tømmeraas, Trondhjem, Peder Furubotn og Halfdan Jønsson. Oslo.

Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Med hensyn til *valgkomitéens* sammensetning forelå det fra sekretariatet to forslag. Flertallet innstillet følgende: Martin Tranmæl,

A. E. Gundersen, Lars Evensen og Torbjørn Henriksen, Oslo, Karl H. Karlsen, Greåker, Harald Haare, Drammen, Albert Sund, Rjukan, Daniel Jakobsen, Kristiansand S., Enok Rasmussen, Stavanger, Erling Skorve Bergen, Olav Bruaas, Trondhjem, Kr. Bakken, Hamar, og Anders Arntsen, Sulitjelma.

Volan og Aas foreslo: Martin Tranmæl, A. E. Gundersen, Lars Evensen, Torbjørn Henriksen og Amandus Holte, Oslo, Karl H. Karlsen, Greåker, Harald Haare, Drammen, Albert Sund, Rjukan, Daniel Jakobsen, Kristiansand S., Kristoffer Jakopsen, Sauda, Erling Skorve, Bergen, Olav Bruaas, Trondhjem, og Johs. Tokstad, Løkken.

Volan: Mindretallet i sekretariatet er enig i flertallets forslag for 10 navns vedkommende. Det er bare tre det er dissens om. En dissens gjelder Enok Rasmussen, Stavanger, som vi foreslår ombyttet med Kristoffer Jakopsen, Sauda. Dernæst foreslår vi Amandus Holte istedenfor Kristian Bakken, Hamar, fordi efter sekretariatets forslag får Jern og Metall i Oslo ingen representant i valgkomitéen. Endelig foreslår vi Tokstad fra Løkken istedenfor Arntsen fra Sulitjelma. Jeg legger ikke skjul på min hensikt med forslaget. Sekretariatet har holdt en retning utenfor valgkomitéen. Det gjelder ikke oss, men den såkalte venstre retning innenfor Det norske Arbeiderparti. Jeg mener, at valgkomitéen bør sammensettes slik, at den gir uttrykk for det faktiske forhold på kongressen, og vil derfor anbefale, at man bruker den liste jeg har foreslått. Mørk var ikke til stede under behandlingen i sekretariatet, men jeg har forstått det slik, at han er enig i mitt forslag.

Mørk: Jeg hadde forfall, da saken var oppe i sekretariatet, men jeg vil gi min tilslutning til det forslag Volan har fremsatt. Jeg er enig i at de forskjellige retninger på kongressen skal være representert i valgkomitéen. Derfor foreslår vi at Bakken, Hamar, ombyttes med Holte, Oslo. Begge tilhører Jern- og Metall og det er nødvendig å få en større representasjon fra Oslo inn i valgkomitéen. Jeg vil også gi min tilslutning til at Jakopsen, Sauda, velges istedenfor Rasmussen, Stavanger. Jeg har også ment at det var riktig, at Tokstad, som er formann for grubearbeiderforeningen på Løkken burde komme med i valgkomitéen.

Formannen: Mørk hadde forfall da sekretariatet behandlet saken, fordi han vilde stå fritt og være ubundet, når han kom på kongressen. Dette er det virkelige forhold. Det som har ligget til grunn for sekretariatet, har ikke vært det, at man skulde lage en valgkomité som skulde tilkjenne den eller den retning. Vi har villet ha en alsidig sammensatt valgkomité av representanter for distriktene, samorganisasjonene og forbundene. Når Oslo fikk 4 medlemmer i valgkomitéen, så burde ikke Oslo få enu en til fortrensel for en representant fra Hamar. Jeg har ikke noget kjennskap til at Amandus Holte tilhører en venstre fløy innen Det norske Arbeiderparti, som det skulde tas spesielt hensyn til på denne kongress. Alle vet at Bakken har stått på venstre fløy i fagorganisasjonen. Vi kan ikke forstå, at Stavanger ikke skal ha representanten for Rogaland, men Sauda. Når det gjelder Trondhjem og Trøndelag så mente vi at det var nok med en representant fra distriktet. Vi drøftet Rothaug, som hadde vært samorganisasjonens formann, men da sa Volan at man ikke kunde ta mannen fra distriktet, men fra byen.

Nu anviser han det samme som vi dengang var inne på. Vi har også tenkt på Nord-Norge. Derfor mente vi at det var mere riktig å få en mann fra Sulitjelma. Det var de hensyn vi tok. Jeg forstår ikke hvorfor Mørk vil ha representanten fra Sulitjelma ombyttet med Tokstad, når de begge står på samme forslag som Mørk. Sist hadde sekretariatet tre medlemmer i valgkomitéen. Denne gang har vi ment, at sekretariatet ikke skal ha nogen i valgkomitéen. Jeg anbefaler sekretariatets innstilling.

Bratvold: Jeg jeg leste i avisene om valgene til kongressen, så stod det, at det var valgt så og så mange representanter for Det norske Arbeiderparti. Man fikk følelsen av at det ikke gjaldt å velge representanter til en fagkongress. Nu hører vi at det også er forskjellige retninger innen partiet som det skal tas hensyn til. Det er snakket om samlingskongress. Er disse karene bra gode fagforeningsfolk, så skulde det være nok. Jeg har på følelsen hvordan denne kongress vil arte sig. Er det som Samlingspartiets formann Volan frir til en viss retning innen Det norske Arbeiderparti. Ellers kunde vel Volan ha overlatt dette til føreren for denne retning — Mørk. Det blir en polsk riksdag, hvis vi stykker oss op på denne måte.

Tømmeraaas: Det var et forferdelig skyts Bratvold kjørte op med. Jeg tror imidlertid at representantene velger hvem de vil. Jeg er kommet til det resultat, at jeg i dette tilfelle vil stemme for Volan og Aas' forslag. Det er i full overensstemmelse med de valg som er foregått til denne kongress.

Ludv. Johansen: Jeg var innkalt til det sekretariatsmøte, hvor dette blev behandlet. I sekretariatet argumenterte Volan ikke med det han er fremkommet med her, men her finner han at det bør trekkes frem. Han skulde ikke opholde kongressen med dette. Det er beklageligvis ofte at det innkalles suppleanter til sekretariatet.

Johs. M. P. Ødegaard: Det er riktig som påpekt av formannen, at det ikke bare er de forskjellige opfatninger det her gjelder, men det er også en gammel regel, at man skal ta hensyn til de forskjellige distrikter. Volan og Aas' forslag avslutter distriktsrepresentasjonen ved Trondhjem. Men vi har også organiserte arbeidere nordenfor Trondhjem. Det er her spørsmål om de skal få sitt uttrykk i valgkomitéen? Begge de det her dreier sig om er grubearbeidere og utmerkede menn, men det er hensynet til den store landsdel Nord-Norge som har veiet. Det er et riktig valg sekretariatets flertall har truffet.

A. E. Gundersen: Man behøver ikke å legge debatten så bredt an om dette. Jeg vil bare minne om at valgkomitéen også skal behandle budgettsakene og der bør alle landsdeler være representert.

Volan: Flertallet vilde også ha Bruaas ut av valgkomitéen, men til slutt gikk det dog med på ham. Vi har kjennskap til hvad som har foregått under forberedelsen av denne kongress. Det må være uriktig at sekretariatet har et sikkert flertall i valgkomitéen, mens det før kongressen hadde et mindretall av medlemmer bak sig. Det er utmerkede fagforeningsfolk alle de som er foreslått, så nogen mannjevning vil ikke føre til noget og jeg tror heller ikke det vil være riktig, men jeg mener at valgkomitéen skal representere det syn kongressen har.

Formannen anmodet om at man nu innskrenket debatten, og *Torbjørn Henriksen* foreslo strek og 2 minutters taletid, hvilket blev vedtatt.

Oscar Torp: Det er ganske uriktig å legge debatten slik an som her er skjedd. Jeg ser ingen annen partimessig forskjell på de to forslag enn at det ene innebærer navne på 10 og det annet på 11 medlemmer av Det norske Arbeiderparti. Det er den rent faglige bakgrunn for kongressen og det som har fått flertall her, som må være bestemmende, og det er de man mener må være i flertall i valgkomitéen. Volan og Aas' forslag gir uttrykk for det syn som har fått sitt uttrykk på kongressen. Derfor anbefaler jeg det.

Andor Andersen: Fra hele strekningen fra Trondhjem og nordover er det ikke foreslått andre representanter enn A. Arntzen fra Sulitjelma. Det går ikke an å sette hele denne landsdel utenfor. Jeg må derfor inntrengende anbefale at Arntzen blir valgt.

Formannen: Hvis man skal se partimessig på den liste sekretariatets flertall har foreslått, så er det 11 av disse personer som står tilsluttet Det norske Arbeiderparti, som Torp er formann for, mens det er flere kommunister på den liste Volan og Aas foreslår. Jeg våger å påstå, at det ved sammensetningen av listen ikke var tatt noget som helst hensyn til det som er fremholdt fra Volan, Mørk, Torp og Tømmeraaas. Vi trodde ikke at valgkomitéen skulde være et uttrykk for det som man har slåss om før kongressen, men at valgkomitéen skulde sørge for at vi fikk et sekretariat som var uttrykk for kongressens og medlemmenes mening. Det er ut fra dette, at det nuværende sekretariat ikke har foreslått et eneste medlem av sekretariatet inn i valgkomitéen. Man la nettopp disse synsmåter til grunn for valgkomitéen. Det er ikke riktig å fortrenge en distriktsrepresentant til fordel for en fra Oslo. Vår organisasjon er en landsorganisasjon og plikter å ta hensyn til de som arbeider ute i distriktene.

Ved optellingen av stemmesedlene viste det sig at sekretariatets flertallsinnstilling var vedtatt med fra 236 til 119 stemmer.

Formannen: Arthur Berby har foreslått at kongressen skal innby Norges kommunistiske Parti.

Berby: Jeg er ikke medlem av Norges kommunistiske Parti, men av Det norske Arbeiderparti, som på denne kongress i motsetning til forrige, er innbudt til å la sig representere på kongressen. Også alle andre organisasjonsinstanser inntil kooperasjonen er innbudt. Det er da uriktig at ikke også Norges kommunistiske Parti er innbudt. Det må skyldes at dette parti ikke er kommet med i den politiske samling. Jeg mener, at når Norges kommunistiske Parti ikke er kommet med i samlingen, så er det fordi partiet mener at det gagnar arbeiderklassen best ved å stå som det nu gjør. Det er derfor helt meningsløst ikke også å innby dette parti. Når man har innbudt det ene parti, så bør også det annet arbeiderparti innbydes. Jeg ønsker ikke at vi skal få en oprivende politisk debatt om dette spørsmål, da vil jeg heller ta mitt forslag tilbake.

Formannen: Da man drøftet saken i sekretariatet stod det slik for oss, at siden klassesamlingen har Landsorganisasjonen etablert forbin-

delse med Det norske Arbeiderparti. Foruten Norges kommunistiske Parti har vi jo også Arbeiderklassens Samlingsparti. Sekretariatet fant at man ikke kunde innby disse partier som hadde bekjempet det parti Landsorganisasjonen samarbeider med. Men skal vi utvide innbydelsen, så burde vel under disse omstendigheter forslaget også omfatte Arbeiderklassens Samlingsparti.

Ingen flere forlangte ordet og Berbys forslag blev vedtatt.

Efter å ha gitt endel meddelelser uttalte *formannen*: Kongressen skulde nu være konstituert og jeg anmoder derfor dirigenter og sekretærer om å overta ledelsen av møtet.

Møtet blev derefter hevet for å fortsette neste dag.

Formiddagsmøtet mandag 5 desember.

Dirigent: *Elias Volan*.

Dirigenten oplyste, at herefter vilde alle møter bli satt presis og navneoprop bli foretatt, og de fraværende notert.

Efter at navneopropet var foretatt oplyste *dirigenten*, at valget av medlemmer av valgkomitéen hadde gitt følgende resultat: Valgt var Martin Tranmæl med 236 stemmer, A. E. Gundersen 236, Lars Evensen 235, Torbjørn Henriksen 236, Karl E. Karlsen 236, Harald Haare 236, Albert Sund 236, Daniel Jakobsen 236, E. Skorve 236, Olav Bruaas 236, Anders Arntzen 122, Kr. Bakken 121 og Enok Rasmussen med 119 stemmer. Dernæst hadde Kristoffer Jakopsen 116, Amandus Holthe 117 og Joh. Tokstad 114 stemmer. Det er meddelt dirigenten at det er avgitt 1 stemme mer enn det er stemmeberettigede representanter på kongressen. Det er nemlig avgitt 236 stemmer, mens det igår var 235 representanter.

Teigen: En av de fraværende, Rolf Hofmo, meldte sig like efter.

Volan: Ja, men det er ikke ham (munterhet). De fraværende var Eugen Johannessen og E. A. Hulback.

Teigen refererte nu protokollen for åpningsmøtet, som blev godkjent uten bemerkninger.

Man gikk over til behandling av dagsordenens punkt 2:

Beretning og regnskap.

Dirigenten meddelte, at det vilde bli gått frem på samme måte som på tidligere kongresser, hvis ingen annen begjæring fremkommer. *Dirigenten* vil da lese op titlene.

Dirigenten meddelte videre, at Det kommunistiske Parti takket for innbydelsen. Som representanter vil Olav Scheflo og Arvid Hansen møte. Scheflo vil i eftermiddagsmøtet hilse kongressen.

Beretningen for 1925, avsnitt Fellesforhandlingene om vårtariffene.

Johan Torp: Jeg vil spørre om det ikke foreligger flere protokolltilførsler angående tarifforhandlingene i 1925. I Jern- og Metallarbeiderforbundet har vi fått flere protokolltilførsler om at man skulde være nødt til å arbeide sammen med streikebrytere. Det riktige vilde være at samtlige protokolltilførsler var tatt med her.

Formannen: Jeg kjenner ikke til nogen protokolltilførsel i forbindelse med tariffrevisjonen i 1925, som ikke er tatt med her.

Dirigenten: Forklaringen kan være den, at det siktes til en overenskomst som ikke er avsluttet av Landsorganisasjonen, men som vedkommende forbund har truffet.

Da samtlige punkter i beretningen for 1925 var gjennomgått blev dirigentens forslag om at regnskapene foreløbig skulde forbigåes for å behandles til slutt godkjent.

Beretningen 1926, avsnitt: Fellesmøter av forbundsstyrene og sekretariatet.

Leif O. Foss: På møtet den 29 mai var det en meget sterk opposisjon mot sekretariatets holdning. Det var ikke så farlig om ikke dette var tatt med i beretningen, hvis det ikke i omtalen av det neste møte heter, at det ikke blev fattet nogen beslutning, mens det faktiske forhold er at det blev besluttet at man skulde utrede arbeidsledighets-spørsmålet og den kommunale støtte.

Avsnitt: Tariffbevegelsen.

Leif O. Foss: Allerede da det nye sekretariat nettop var kommet på plass så vi at det var inne på lønnsreduksjoner. Spørsmålet blev ikke behandlet på organisasjonsmessig måte, men Landsorganisasjonens formann uttalte sig til borgerpressen. Det første som forefalt var revisjonen av transportarbeidernes overenskomst høsten 1925, som måtte få følger for de senere overenskomster. Man fikk opsigelse av samtlige overenskomster i 1926, men man holdt den samme passive holdning. Det ser ikke ut til at sekretariatet har drøftet situasjonen, men efter henstilling fra forbundene har gått med på lønnsreduksjoner. Man la ved opprettelsen av høvlerioverenskomsten i januar grunnlaget for lønnsreduksjonene for alle vårtariffene i april. Ansvarer blev pulverisert og behandlingen mangelfull. Følgen var at arbeiderne måtte slåss på to fronter: mot arbeidsgiverne og mot sekretariatet. Det blev ikke noget samarbeide mellem de som skulde føre og de som skulde lede kampen. Oslo faglige Samorganisasjon måtte endog fatte beslutning om å hente Landsorganisasjonens formann for å få en utredning om situasjonen. Det dårlige resultat som man opnådde, skyldtes at man sådde pessimisme. Den måte arbeiderne reagerte på efter konflikten viste også, at det var absolutt majoritet mot den måte konflikten blev ledet på. Det blev vedtatt uttalelser i den retning. Jeg skal komme nærmere inn på disse forhold senere under beretningen for 1927.

Chr. Systad: De saker som står omtalt i beretningen hører forsviddt historien til, så det fører ikke til noget å beskjefte sig med dem idag, men i 1925 blev det innført en ny taktikk. Vi blev enig om felles

forhandlinger og felles optreden for alle organisasjoner og krav. Det viste sig siden, at dette var en heldig taktikk. Det var ikke bare lønns-tilleggets størrelse, men den hurtige måte hvorpå saken blev behandlet, som var det beste ved denne taktikk og at alle fikk oppgjør med det samme tillegg. På grunn av denne erfaring var de fleste av den opfatning at vi burde fortsette med den samme taktikk. I 1926 hadde prisene sunket og det blev spørsmål om nedslag istedenfor tillegg. Vi burde allikevel ha gått frem på samme måte. Linjen blev imidlertid brutt og vi kom til å måtte kjempe hver for oss. Vi kom i strid med organisasjonens øverste ledelse. Det første meglingsforslag blev anbefalt av sekretariatet, men medlemmene forkastet forslaget, og kom der ved i strid med ledelsen. Borgerpressen og hele det borgerlige apparat utnyttet dette og utdypet det skille som var skapt. Det endelige oppgjør blev jo, at vi måtte vedta et nedslag på 15—17 procent. Jeg tror at en ensartet optreden vilde ha medført, at vi blev forskånet for den langvarige konflikt. Medlemmene burde ha fått en grei og konsis uttalelse om å vedta forslaget fra sekretariatet med en begrunnelse om hvordan sekretariatet så på hele den faglige situasjon. Når denne dagsorden har fått en sådan medfart, så er dette et uttrykk for den medfart medlemmene fikk i 1926. Derfor er ikke dagsordenen behandlet på en saklig måte, men ut fra at sekretariatet ved behandlingen i 1926 gjorde sig umulig som organisasjonsfolk. Vi må få vite grunnen til at sekretariatet ikke vilde møte op på de store møter for å gi beskjed om hvordan situasjonen var.

Formannen: Jeg er så vel Foss som Systad meget takknemlig for at de her under beretningen bringer spørsmålet om tariffrevisjonene frem til debatt. Det gir anledning til for det rette forum å debattere spørsmål som til en viss grad ennå ligger i mange sinn, og det gir sekretariatet anledning til å redegjøre for hvordan situasjonen lå an og videre å redegjøre for hvorfor resultatet blev som det blev. Jeg vil minne dere om den økonomiske situasjon som forelå for sekretariatet den gang. Det sekretariat som var valgt høsten 1925, begynte sin virksomhet ikke bare under en stor arbeidsløshet, men også under det forhold, at kronen hadde steget med en slik fart, at hele bedriftslivet holdt på å stoppe op. Mange bedrifter stoppet op og mange begynte å forhandle med sine arbeidere utenom organisasjonen. De sa at det ikke var mulig å fortsette driften, hvis ikke deres arbeidere vilde være med på en reduksjon av lønningene så de kunde få arbeidsutgiftene ned. Dette var bedrifter som lå under overenskomst til våren 1926. De fremmet sine krav til tross for at arbeiderne med overenskomsten i hånden kunde si, at lønnsreduksjonen var tariffstridig. Det var et faktisk forhold, at det bak organisasjonens rygg uten forbundenes vitende førtes forhandlinger som medførte reduksjoner av de fastsatte lønninger. Det hele holdt på å løse sig op for organisasjonen. Man ødela ikke bare selve tarifforholdet, men hele fagorganisasjonen, så Landsorganisasjonen måtte gripe inn. Sekretariatet drøftet situasjonen sammen med forbundene og sa at forbundene måtte gi avdelingene og medlemmene beskjed om ikke å forhandle med arbeidsgiverne. Vi understreket at forhandlingene skal føres med organisasjonen. Hensikten fra arbeids-

givernes side var naturligvis å utnytte den økonomiske situasjon ikke bare til sin øieblikkelige fordel, men også rent taktisk, idet overenskomstene jo skulde underkastes revisjon i løpet av vinteren og våren. Det gjaldt derfor for dem på forhånd å få redusert selve lønnsnivået. Man vilde ha en reduksjon på forskud for derved å kunne presse lønnin-gene ved tariffrevisjonen ytterligere ned. Vi sa derfor, at medlemmene ikke fikk lov til å forhandle, men skulde der forhandles, så skulde or-ganisasjonen føre disse forhandlinger. Det blev forhandlet mellom Ar-beidsgiverforeningen og Landsorganisasjonen om spørsmålet og herun-der blev det reist krav om garantier. For å få stoppet den utglidning jeg har nevnt, var det nødvendig at vi stillet oss velvillig overfor ar-beidsgiverne med hensyn til forhandlinger mot å få garantier. Men vi var klar over at arbeidsgiverne ikke kunde gå med på disse garantier som vi krevet.

Den siste tariff som var under revisjon høsten 1925 — transport-arbeidernes — blev prolongert, men fikk en indeksbestemmelse som skulde gjøres gjeldende om våren. Dette forslag forelå som en kjens-gjerning for sekretariatet. Man var klar over at denne ordning vilde være farlig. Transportarbeiderne hadde ikke fått det konjunkturtil-legg som de andre fikk om våren 1925. De hadde derfor, da de kom til tariffrevisjonen, lønninger som var basert på et lavere prisnivå enn de øvrige industrier og fag. Derfor fikk de prolongasjon høsten 1925. Vi var klar over, at godkjente man dette forslag, så knesatte man en linje som det blir vanskelig å komme bort fra. Men transportarbeiderne ved-tok praktisk talt enstemmig det forslag som forelå fra Riksmeglings-mannens side. Skulde sekretariatet da forkaste forslaget, så vilde nok mange ha sagt, at ledelsen ikke kunde være i kontakt med medlemmene. Under trykket av den økonomiske situasjon, arbeidsløsheten, kronestig-ningen og de forhandlinger som var ført bak sekretariatets rygg, samt at transportarbeiderne hadde vedtatt forslaget, så hadde sekretariatet ikke annet å gjøre enn å si: Dere får vedta forslaget. Vi kan ikke nekte dere å gjøre det.

Tidlig i januar kom det forespørsler fra flere forbund, som hadde overenskomster som var opsagt, om hvilken linje de skulde slå inn på. Skal vi si, at vi intet hensyn tar til at kronen er steget og prisene falt, vi forhandler ikke om reduksjoner. Det var spørsmålet. Eller skulde man si: Vi er villig til å forhandle om reduksjoner og dermed få en forhandling i stand. Det første standpunkt vilde føre til at alle grup-per vilde komme ut i lockout og ikke kunne få en ordning før de store vårfag skulde ha revisjon. Sekretariatet sa da: Vi finner situasjonen å være sådan, at vi ikke vil nekte forbundene å opta forhandlinger, selv om dette skulde bety en lønnsreduksjon, men hvad vi kommer til å kreve absolutt, og som forbundene ikke får lov til å gjøre, er å vedta en lønnsreduksjon som skulde vise sig å være større enn hvad prisene på levnetsmidler er falt siden forrige tariffrevisjon. Denne bestem-melse skulde meddeles offentligheten, da man skulde sette en stopper for de forhandlinger jeg allerede har omtalt og for at man skulde få ar-beidsgiverne og meglingsmennene til å holde sine forslag innenfor denne ramme. Høvleriarbeiderforbundet, som en av de største grupper som

stod på trappene i januar, stod i den situasjon, at hvis de hadde sagt at de ikke vilde forhandle om reduksjon, så vilde de ha kommet op i en langvarig lockout midt på svarte vinteren. De fikk en lønnsreduksjon på 10 procent og en tariff av kortere varighet, idet tariffen skulde revideres i forbindelse med vårfagene.

Dere bør erindre dere, at man hadde en offentlig opinion å regne med her, som hadde tatt opp kronestigningsspørsmålet og fremmet sine krav til Stortinget, som igjen hadde nedsatt en valutakommisjon. Denne kommisjon fremsatte midt under tariffrevisjonen et forslag som slo fast, at man måtte redusere lønningene med 20 procent. Arbeiderpartiet var også representert i denne kommisjon. Arbeidsgiverne og mange med dem lå imidlertid langt sterkere i sine krav overfor arbeiderne enn denne kommisjon. Under denne situasjon skulde sekretariatet ha satt sig på sin hale uten å ta hensyn til situasjonen? Det vilde ha vært en letvint sak for oss, men en smertefull historie for de fagorganiserte arbeidere i dette land.

Da man kom lenger frem blev det meglinger og fellesmegling, nogen for Riksmeglingsmannen og andre for kretsmeglingsmennene. Den frivillige megling førte ikke frem. Vi stilte oss på det standpunkt at vi vilde ha reduksjonen så liten som mulig. Vi gikk så langt i fortrolige møter med Riksmeglingsmannen, at vi erklærte oss villig til å frafalle konjunkturtillegget av 1925, men noget mer vilde vi ikke gå til.

Så kom vi til spørsmålet om å megle for en meglingsnevnd. Det var noget nytt og uprøvet og var avhengig av om man vilde gå med på dette frivillig, idet det ikke var lovbestemmelser for denne institusjon. Vi kunde ha sagt at vi ikke vilde forhandle for en sådan nevnd, men det vilde ha betydd, at vi vilde ha fått voldgiftslov. Vi var ikke blind for at meglingsnevndens forslag praktisk talt virket som en voldgiftsdom, idet det vilde komme til å stå så sterkt i den almindelige opinion. Hverken arbeidsgiverne eller arbeiderne vilde — især i en situasjon, da bedriftene liten eller ingen interesse har av å være i gang, men helst vil stanse — vilde kunne gå til kamp mot et forslag som var fremsatt av den forsterkede meglingsinstitusjon. Vi hadde valget mellem å forhandle med meglingsnevnden eller å få en voldgiftsrett, som under denne situasjon vilde ha gått lenger med hensyn til reduksjoner enn meglingsnevnden. Det første forslag fra meglingsnevnden blev forkastet av arbeiderne. Det var ut fra den opfatning at det var ganske håpløst å bekjempe forslaget at vi anbefalte det. Det forslag arbeiderne etterpå vedtok, var etter min mening dårligere enn det forslag som var forkastet. Man fikk *etter kampen* vedta et forslag som var dårligere enn det første forslag.

Det er lett nok å kritisere under slike situasjoner. Man har sett, at også utad i pressen er de som skulde lede konfliktene, anfalt i ryggen under kampsituasjoner. Det var så vidt jeg erindrer to forbund — Jern- og Metallarbeiderforbundet og Formerforbundet — som forkastet det siste forslag. Men ved å sammentelle stemmene for alle de interesserte forbund, så var forslaget vedtatt med stort flertall. Situasjonen lå sådan an i sekretariatet, da vi drøftet spørsmålet. Det reiste sig da det spørsmål: Skal jern og metall, formerne og bergverkene

fortsette kampen, da de har forkastet også det annet forslag, eller skal de se sin sak i forbindelse med de øvrige. Det blev da i sekretariatet av Volan fremsatt et forslag om at sekretariatet skulde utkoble de forbund som hadde forkastet forslaget, og løsningen for disse utsettes til mai-fagene kom op. I det møte Foss omtalte var 43 for sekretariatets linje og 14 imot. Det hadde vært en rekke møter til behandling av situasjonen og vi fant at den linje som Volan foreslo, at de mest nødlidende industriers arbeidere skulde fortsette kampen, mens man skulde trekke de forbund som hadde gitt kampen kraft, ut, ikke var farbar. Vi sa derfor: Disse arbeidere har gått ut i en felles kamp og oppgjøret må da også være felles. Det var ikke fra nogen avdeling fremkommet noget annet forslag eller anvist nogen annen vei ut av situasjonen. Hverken fra Volan eller fra Mørk. Innenfor de instanser som skal treffe avgjørelsene, fremsatte de ikke noget forslag. Overenskomstordningen gikk ut på en lønnsreduksjon fra 10—12 til 17 procent. De minste fag som stod sterkere i det enn de øvrige, fikk den minste reduksjon. Det har vært bebreidet oss at vi ikke koblet litografer, typografer, møllearbeidere o. s. v. sammen. Jeg tror det vilde ha vist sig, at hvis vi hadde koblet disse sammen, så vilde det bare ha ført til at disse fag hadde fått en større lønnsreduksjon enn de fikk uten at de hadde bedret situasjonen for de andre. De måtte gå på store reduksjoner, da de stod fritt, og de vilde ha fått større reduksjoner, hvis de var blitt koblet sammen med de nødlidende industrier. Det har også vært talt om generalstreik. Ja, vi så at det ikke engang lykkedes å få sporveiskonflikten i Bergen frem til et resultat og vi kunde ikke hindre at Norsk Hydros arbeidere fikk 25 øres reduksjon. Vi vilde ikke ha fått mange innenfor statstjenestemennenes forbund til å gå ut i arbeidsstans. Hvilke grupper skulde da ha vært de kraftkilder som skulde føre til bedre resultater? Vi hadde omtrent alle de øvrige ute i kamp, undtagen de forbund, hvori det var stor arbeidsledighet eller som stod på opsigelse. Jeg tror at hvis vi så litt roligere på disse ting under kampsituasjonene i agitatorisk og politisk retning, så vilde det ha vært bedre å arbeide ikke bare for det nuværende sekretariat, men for et hvilket som helst sekretariat. Det svekker organisasjonen at man splitter sig op i indre strid, og det er nettop dette som har vært gjort her i landet og som man må komme bort fra, hvis det skal være mulig for det kommende sekretariat å arbeide for de fagorganiserte arbeideres interesser.

Hans Eriksen: Jeg kan forstå, at Foss reiser dette spørsmål, men det forundrer mig at Systad kan dele hans opfatning. Det er riktig at Høvlærarbeiderforbundet var det første forbund som kom i lønnsbevegelse i januar 1926. Spørsmålet var da, hvordan vi skulde innrette oss uten at det vi foretok oss fikk virkning for de øvrige fag som kom op til revisjon utover våren. Vi fikk først et forslag som enstemmig blev forkastet av medlemmene og derefter fikk vi i stand et kompromiss. Vi i forbundets ledelse var klar over, at hvis vi ikke fikk en avgjørelse, så vilde vi få en død kamp helt til våren. Jeg forstod også sekretariatet derhen, at det var klar over dette forhold og at vi derfor vilde svekke kampen for de som kom efter oss i april. Vi søkte å få et resultat

og det fikk vi. Det gikk ut på 10 procents reduksjon og at vi skulde se på lønningene, når resultatet for vårtariffene forelå. Dette forslag fikk et knepent flertall. Da resultatet for vårfaqene forelå fikk vi 3 procent til, men jeg har forstått det så at høvleriarbeiderne stort sett har vært fornøyd med det resultat som kom i stand. Det er riktig at vi drøftet med sekretariatet hvordan vi skulde forholde oss. Det var mange som vilde ha felles optreden, men man kom ikke til enighet blandt forbundene om denne ting, idet det var de som mente, at de vilde få bedre resultater hvis de fikk stå alene. Sekretariatet tok hensyn til forbundenes krav og jeg forstår ikke hvorfor man kritiserer sekretariatet for dette. Sekretariatet fikk den opfatning at det var medlemmenes krav, og jeg vil da spørre: Er det noe å bebreide sekretariatet for det? Forbundene sa: Dere kan gjøre hvad dere vil, men enkelte føiet til: Vi går ikke med. Jeg var dengang for felles oppgjør, men dette fikk ikke gehør og sekretariatet hadde ikke noget annet å gjøre enn å bøye sig for de sterke krav. Man skal være litt forsiktig med under en slik situasjon å kritisere sekretariatet. Jeg kan forstå og tilgi, at arbeiderne kritiserer, men ikke det at en mann som Systad optrer her som dommer over sekretariatet. Det var også i vårt forbunds ledelse dengang folk som sa, at vi tar ikke noget nedslag, men de øvrige sa: Dette forstår vi ikke. Dere som er her bør reise hjem og fortelle arbeiderne om hvilke forhold det var som førte til at denne behandlingsmåte blev valgt. Jeg tror ikke at det vil lykkes å få noget sekretariat som makter å gjøre alt tilfredsstillende for alle medlemmer. Det er så rart med det når man har tusener av arbeideres interesser å vareta. Da må man stikke fingeren i jorden og lukte hvor man er.

Arthur Arnesen: Efter Halvard Olsens store taler er jeg kommet til den forståelse, at det var medlemmene som i 1926 var så fryktelige og at det bare var sekretariatet som visste hvordan kampen skulde gå. Efter Halvard Olsens uttalelser var det medlemmene som falt sekretariatet i ryggen. Men hvad var forholdet i 1926? Jo, man fikk efter en lang stunds forløp et forslag som var av en slik forfatning, at medlemmene næsten enstemmig forkastet det. Og her i byen var det slik, at det var næsten umulig å få snakke med Halvard Olsen eller et annet medlem av sekretariatet. Det kom engang en mann til Samorganisasjonen, men han hadde ikke fullmakt. Sekretariatets medlemmer var som fornærmede barn. Medlemmene hadde en mening og sekretariatet en, og disse brøt mot hinannen uten noget resultat. Det går ikke an å bebreide medlemmene at de vedtok det siste forslag, for de var i en tvangssituasjon dengang på grunn av at sekretariatet vilde anbefale et forslag som var enda dårligere. Hvis ikke en generalstab kan forklare medlemmene hvad de skal gjøre og ikke kan få medlemmene med sig, så kan ledelsen dog sabotere så de menige taper kampen. I «Tidens Tegn» og «Oslo Aftenavis» kunde man få rede på Halvard Olsens opfatning, mens man ikke fikk begrep herom i Folkets Hus. Det må fordømmes på det sterkeste, at medlemmene, når de ikke kunde være enig med ledelsen, skulde seile sin egen sjø. Bygningsindustrien fikk sin egen tariff, som kunde vedtas, og kunde derfor spilles ut mot de øvrige arbeidere. Nu er det gått så lang tid, og man

glemmer så lett, men skal man få et slikt sekretariat som fører kampen efter sin mening og ikke efter medlemmenes, så kan vi frykte de konflikter som kommer her i landet.

Richard Hansen: Det var jo Leif Foss som åpnet denne bataljen og det var særlig den siste kamp i 1926 som interesserte ham, for dengang blev det sammenkalt møter hvor man appellerte til følelsene og utnyttet stemningen spesielt mot Halvard Olsen. Systad sa at medlemmene måtte kjempe mot ledelsen. Nei forholdet var, at det dannet sig en egenmektig ledelse — dannet av Edw. Mørk, den mann som hadde vært med på alle beslutninger som var fattet i anledning av konflikten. Mørk forstod å utnytte arbeidsløsheten og det dårlige resultat som fremkom og han fikk assistanse av Leif Foss og «Kommunistbladet». Disse folk dannet en ledelse som vilde overta det hele. Det gikk endog så vidt, at meglingsforslaget blev optrykt og solgt for 10 øre. Man tjente antagelig nogen penger på det, men medlemmene fikk ikke anledning til i ro å drøfte forslaget. Det var dette som skapte uro innen bevegelsen. Hvorfor ikke kaste alle ut i kamp? Man hadde glemt hele lærdommen fra 1921, som berøvet Landsorganisasjonen en tredjedel av dens medlemstall. Det er ikke morsomt å være togfører når det går sterkt ned ad bakke. Halvard Olsen har måttet bremse hele tiden, idet det har vært nedgangstid siden han tiltrådte. De vanskeligste år Landsorganisasjonen har hatt er de vi har gjennomlevet den tiden Halvard Olsen har sittet som formann. Man skal huske på, at i 1925 var det vi som forlangte tillegg i forhold til prisindeksen og arbeidsgiverne bøiet sig for det dengang. Det moralske trykk var så sterkt at arbeidsgiverne måtte bøie sig. Men så kom 1926 og arbeidsgiverne kom med det samme krav. Da hadde Landsorganisasjonen ikke annet å svare enn at nedslag utover indeksen går vi ikke til godvillig. Herpå fikk vi konflikt. Meglingsnevndens forslag blev takket være alt grums og agitasjon forkastet — til arbeidernes skade. Hvis forslaget var blitt vedtatt hadde arbeiderne spart sig konflikten og det vilde ikke ha vært noget dårligere forslag. Volan stod engang op i sekretariatet og sa: Bygningsarbeiderne skal arbeide på forslaget, men jern- og metallarbeiderne skal fortsette kampen. Men da svarte Melgaard: Nei, skal vi slåss, så skal også dere være med. Arnesen kan efter det han uttalte ikke ha lest annet enn borgeraviser om denne sak.

Elias Volan: Man er nødt til å si, at årsaken til at arbeiderne kom op i denne situasjon var de forhandlinger som blev ført utenom Landsorganisasjonens samtykke. Arbeidsgiverne har i hundreder av tilfelle sagt til arbeiderne, at de måtte gå med på den eller hin lønnsreduksjon, ellers måtte bedriften stanse. Arbeiderne har da spurt forbundene eller Landsorganisasjonen om økonomisk støtte til å motstå arbeidsgivernes krav om lønnsreduksjoner. I alle slike tilfelle har forbundene eller Landsorganisasjonen sagt nei. De kunde ikke få understøttelse hvis arbeidsgiverne kastet arbeiderne ut i tariffperioden. Vi har f. eks. Slemmestad. Landsorganisasjonen sier at det er arbeidsledighet og ikke streik. Når så arbeiderne har gått i en faktisk lockout en passende tid ordner arbeidsgiverne lockouten så de ikke rammes

av loven. Det er det som er stillingen. Så spør man: Skulde man høsten 1925 ha forkastet transportoverenskomsten, når transportarbeiderne selv vedtok den? Man kan ikke se dette på denne måte. Forholdet er nemlig det, at meglingsnevndens forslag våren 1926 gikk ut på 15 øre plus 10 procent reduksjon straks og regulering i oktober. Det var en så voldsom reduksjon, at alle måtte være klar over at det ikke var mulig å få arbeiderne til å vedta en sådan lønnsreduksjon. Arbeiderne forkastet også forslaget med knusende flertall. Enhver som hadde forbindelse med arbeiderne måtte forstå, at det forslag måtte forkastes. Så kom man til meglingsnevndens annet forslag. Det var klart, at når organisasjonsledelsen hadde anbefalt et sådant forslag, så kom arbeiderne i en svak stilling. Det var arbeiderne klar over og de sa også dette i sine foreningsmøter. Ved det annet forslag var situasjonen den, at «Aftenposten» og «Tidens Tegn» skrev lange artikler om at meglingsnevnden nu ikke kunde fremsette noget bedre forslag, for da vilde den svekke organisasjonsledelsens autoritet. Jeg påstår, at denne situasjon bevirket, at mau ikke fikk noget bedre resultat av annen gangs megling. Da man fikk forslaget fra meglingsnevnden med samme lønnsreduksjoner og utløpstið i januar måtte man også være klar over, at et sådant forslag måtte selv efter en lang og håpløs konflikt allikevel bli forkastet av arbeiderne. Grubearbeiderne har jo tidligere ført store kamper for å få en annen utløpstið enn januar, og så skulde man knesette dette prinsipp igjen? Det samme gjelder Jern- og metall, for ikke å snakke om bygningsarbeiderne. Tror nogen, at det går an å få bygningsarbeiderne til å vedta en tariff som utløper i januar? Jeg tror det ikke. Resultatet blev at meglingsnevnden gikk til å foreslå to års tariff for bygningsarbeiderne med utløpstið 31 mars 1928 med indeksregulering i januar 1927. Dette forslag blev vedtatt av bygningsarbeiderne, fordi de forstod at det var bedre enn et forslag på et år med utløpstið i januar. Dertil kom at de fikk en lønnsreduksjon på 25 øre pr. time eller ca. 11 procent, mens de andre fikk 17 procent. Bygningsarbeidernes tariff kom til å danne basis for håndverksfagenes tariff. Halvard Olsen kritiserte, at jeg hadde foreslått at jernarbeiderne og grubearbeiderne skulde kobles ut og søkes løst sammen med maifagene. Dette vilde ikke ha betydd at vi svekket disse fag, fordi vi da fikk Norsk Hydro og andre fag med som stod ganske anderledes sterkt i det enn bygningsarbeiderne og de andre som kom ut først. Beviset herfor er at Norsk Hydro fikk 25 øre pr. time i reduksjon eller det samme som bygningsarbeiderne.

Taletiden var nu utløpet og dirigenten grep inn, men efter et par bemerkninger fikk Volan som representant for mindretallet i sekretariatet anledning til å fortsette sin tale:

Volan: Til Richard Hansen vil jeg si, at det ikke var grums som blev hvirvlet op dengang, men arbeiderne så en stor realitet i tariffrevisjonen og organisasjonsledelsen har fått erfare, at man ikke kan fortsette på den måte, at man ikke gir medlemmene beskjed om hvad som foregår under en tariffrevisjon. Jeg håper at enten det blir dette sekretariat eller et nytt, så bør man forsøke under en så vanske-

lig tariffrevisjon som i 1926 å komme i såpas kontakt med medlemmene, at man undgår at organisasjonsledelsen anbefaler et forslag som man må vite, at arbeiderne ikke kan vedta.

Efter forslag av *dirigenten* blev det nu satt strek for de inntegnede talere.

Sigurd Forbord: Det er sagt, at transportarbeidernes tariffrevisjon 1925 dannet grunnlaget for den linje som tariffrevisjonene i 1926 blev ført inn på. Dette er kanskje riktig, men jeg tror det er uriktig å gi sekretariatet skylden herfor. Det som skjedde var en følge av den forandrede tid, det som skjedde efter at vårfagene var ferdig. Det var foretatt store arbeidsstansninger og prisnivået var gått sterkt ned. Våre forhandlere drøftet situasjonen og jeg forsøkte å eske meningene ute i distriktene og spurte uttrykkelig om hvilket forslag våre medlemmer vilde kunne vedta. Svaret var at de vilde vedta 10 procent nedslag. Dette med øieblikkelig lønnsreduksjon satte forbundsstyret og forhandlerne sig imot og vi fikk beholde de gamle lønninger i 8 måneder til. Hvis det da viste sig at prisen hadde fortsatt skulde vi ha en indeksregulering om 8 måneder. Det var det gunstigste resultat vi kunde forhandle oss til og efter den stemning som vi hadde bragt på det rene rådet blandt medlemmene kunde vi ikke motsette oss dette forslag. Vi spurte sekretariatet om dette og forklarte hvordan stemningen lå an. Sekretariatet svarte da, at det var riktig at medlemmene fikk sig dette forslag til avgjørelse. Forslaget blev vedtatt med 92 procent av de avgivne stemmer, og 70—80 procent av medlemmene deltok i avstemningen. Den vesentligste del av de 8 procent som var mot forslaget var fra Oslo, men også her fikk forslaget 75 procent flertall. Vi møtte ingen vesentlig opinion mot dette forslag før man var kommet langt ut i 1926. Da først begynte vi å høre at dette var feil. Jeg snakket i 1925 bl. a. med Leif Foss, som dengang var referent for «Kommunistbladet», og han sa at det var et godt forslag som burde vedtas. Det var dengang. Denne opposisjon er noget laget. Hvis vi skulde ha fulgt den stemning som virkelig eksisterte dengang vilde det ha blitt 10 procent reduksjon straks. Det måtte da være en fordel å få denne reduksjon utsatt, og så fikk vi ikke fullt 10 procent da den kom. Vi fikk først langt frem i 1926 høre at det var det forslag vi hadde fått som var årsaken til de store lønnsreduksjoner som da kom. Det jeg her har fremholdt er de faktiske forhold.

Systad: Da jeg bragte denne sak frem tenkte jeg på vårtariffene, og det var min mening å gi sekretariatet anledning til å klarlegge situasjonen for kongressen. Det er ikke tale om opposisjon her, og jeg vil ha sagt, at jeg har forsvart sekretariatets handlinger ved de anledninger hvor jeg har hatt adgang til det. Men her på kongressen må jeg kunne si hvad jeg mener dannet det saklige grunnlag for reduksjonene i 1926. Landsorganisasjonen slapp arbeidsgiverne løs på alle forbund, og Riksmeglingsmannen begynte forhandlinger med 5 industrier, mens Stabell begynte med 5 mindre industrier. Det blev innkalt til meglingsmøte, men da det var ført til protokolls, at man var møtt, erklærte Stabell sig ute av stand til å foreta sig noget før Riks-

meglingsmannen var kommet til et resultat. Det skapte misnøie at man ikke fikk vite noget om det som skjedde under forhandlingene hos Riksmeglingsmannen. Landsorganisasjonen kunde ha gjort som Arbeidsgiverforeningen og sendt sin viceformann til kretsmeglingsmannen for å orientere sine medlemmer der. Arbeidsgiverne dirigerte meglingsene både hos Riksmeglingsmannen og hos kretsmeglingsmannen, mens vi intet visste om hvad som skjedde. Jeg vil be sekretariatet være oppmerksom på dette for fremtiden. Man synes kanskje at dette er en liten sak, men det er det ikke. Kretsmeglingsmannen fikk ikke innflytelse på det forslag som fremlas og heller ikke arbeidernes representanter.

Torbjørn Dahl: Det er naturligvis ikke godt for fagkongressen idag rent objektivt å bedømme situasjonen i 1926. Det skyldes i første rekke det økonomiske kaos som hele samfundet befant seg i, og de feil som fagorganisasjonen tidligere har begått. Ved den offensiv arbeidsgiverne gjorde ved å føre kampen inn på arbeidsplassene, når vi hadde 30—50 procent ledige, så var det ikke godt for en ledelse å ta stilling. Men ledelsen hadde dengang ikke den kontakt med medlemmene, som man har rett til å kreve at ledelsen skal ha under en konflikt. Det at man hadde tilbudt arbeidsgiverne forhandlinger om adgang til å foreta forandringer i de bestående tariffen betyr i virkeligheten at det skal gå an for arbeidsgiverne å få forandret tariffen i perioden. Jeg tok ordet for forkastelse av høvleriarbeidernes tariff. Hvad var det nemlig arbeidsgiverne og meglingsmannen forlangte av høvleriarbeiderne? Jo, at vårt forbund skulde fastslå at alle fag skulde ha over 14 procent lønnsreduksjon. Dette fremgår tydelig av forslaget. Høvleriarbeiderne skulde få 10 procent, men til gjengjeld skulde vi fastslå, at vårtariffene skulde ha over 14 procent. Dette er det faktiske forhold og på det grunnlag drøftet vi forslaget. Sekretariatet var innbudt og Halvard Olsen møtte og anbefalte forslaget. Dette forslag blev imidlertid ikke vedtatt. Og vi fikk et nytt forslag, men dette forslag bandt ikke de efterfølgende grupper til de 14 procent. Det er klart at en ledelse som kan anbefale et slikt demagogisk forslag, mangler kontakt med sine medlemmer. Samorganisasjonen forlangte å få en redegjørelse. Hvad fikk vi? Jo, et foredrag av Halvard Olsen, hvori han på statsøkonomisk grunnlag redegjorde for hvorfor jernindustrien ikke gikk. Sekretariatet må spørre medlemmene om hvordan de vil at en kamp skal føres.

Jens Teigen: Det var lett å bli enig, hvis man kunde undgå lønnsreduksjoner, men det fant sekretariatet var umulig og da holdt det sig på indeksens grunn. Her er i debatten rettet en brodd mot transportarbeiderne. Jeg har fulgt transportarbeiderne gjennom mange år, og jeg vil si, at er det nogen som har ført klassekamp i dette land, så er det kaiarbeiderne. Det er folk som har vist at de ikke er redd for å ta en kamp. Og når de har vedtatt et forslag, så aner de også hvor landet ligger. Når de karene sier sitt ord, så sier jeg: De karene respekterer jeg. Slutt med det, at transportarbeiderne la grunnlaget for de andre reduksjoner for det er ikke tilfelle. Det er ikke godt å få samarbeide i stand, når Systad kan få sig til å si, at han satt i justisbygningen

og vi i regjeringsbygningen og så bebreider oss at vi ikke kom over til ham. Hvorfor kom ikke Systad bort til oss? Det er ingen forespørsler kommet til oss. I 1925 gikk alle forbund sammen. Jo, men hvad hendte? Store protester. Vi forbeholder oss å greie oss selv og protesterer mot at industri og håndverk mikses sammen, blev det sagt. Vi så på saken, og da det kom så langt, så fant vi å måtte ta hensyn til protestene. Nu protesteres der igjen for dette. Jeg vil meddele, at Torbjørn Dahl tok litt feil. Det er riktig at det var 14 procent, men 4 procent skulde tilgodesees når vårtariffene var tilendebragt. Jeg vil ha sagt: Tror dere, at det er sådan, at sekretariatet og forbundsstyrene ikke vil samarbeide? Jeg kan ikke tenke mig noget mer styrkende for de som er i ledende stillinger enn å kunne gå på møter, hvor man treffer kamerater som man på en saklig måte kan drøfte sakene sammen med. Men hvis dere vil ha samarbeide, så må det være et konfidentielt samarbeide, et indre samarbeide. Men da må vi ha sikkerhet for at det som behandles ikke næste dag kommer i avisen. Hvis ikke, så må den bruke vettet som har det. Under meglingene sier arbeidsgiverne: «Dette forslaget kan dere ta for medlemmene er innstillet på å ta dette forslag.» Vi sier: «Nei, vi vet hvad arbeiderne vil godta.» Men næste dag kommer arbeidsgiverne med bunker av resolusjoner fra avisene som går ut på, at de som forhandler for arbeiderne kan de gi fanden i, for de representerer ikke arbeiderne. Tror dere det skaper respekt? La oss tenke oss at et land skal forhandle med et annet om en sak, og sender avgårde en mann for å føre disse forhandlinger. Men så snart de har fått denne mann i båten, så sier regjeringen og departementet: «Det er den største tosk, en idiot vi har sendt?» Tror dere da at det blir noget resultat av forhandlingene? Og dog er det det som foregår hos oss. Det er sparsomme meddelelser som kan gis fra meglinger og forhandlinger. Det er nemlig intet å meddele. Det er nemlig først i siste omgang, når meglingsmannen skal til å skrive sitt forslag, at han tar sitt endelige standpunkt. Og da først kan det sies noget, men ikke før. Uoverensstemmelsen kom ikke fra sekretariatet, men fra forrige kongress. De som er imot det nuværende sekretariat reiste kampen like efter kongressen, og de har ikke firet fanen ned ennå. Vi så hvad som blev skrevet, så det er ikke så lett å komme her nu og tale om lønnsreduksjonene. Jeg vil rette den appell, at når det kommer en mann fra sekretariatet som skal redegjøre for en sak, så må han mottas som en kamerat, som man vil drøfte sakene fortrolig med. For dere må forstå, at hvis det på forhånd utarbeides avskyresolusjoner, så kan det ikke bli noget samarbeide.

Eugen Pettersen: Jeg er enig med Teigen i at de som har vett skal bruke det. Det som gjør at vi har fått dette oppgjør er imidlertid, at de som skulde ha vettet ikke har brukt det. Det er ganske klart at det ikke er sekretariatet og forbundsformennene som skal arbeide under de resultater som kommer fra meglingene. Det er derfor den største oppgave for ledelsen, at den sørger for at de som skal arbeide under de vilkår som fastsettes, først og fremst får være med å drøfte de forhold de skal arbeide under. Efter at Halvard Olsen hadde latt sig intervjue av «Tidens Tegn» og «Oslo Aftenavis» og efter at det

første forslag var anbefalt av våre forhandlere, så var det umulig å få fremlagt et forslag som var gunstigere, for det vilde jo betydd, at våre gode forhandlere var blitt kastet. Vi kan være enig om at de siste tre år har vært en vanskelig tid, men det er ikke riktig av Halvard Olsen, at han dekker sig bak en borgerlig institusjon som valuta-kommisjonen. Hornsrud uttaler tydelig i kommisjonens innstilling, at arbeidernes reallønn ikke må senkes. Jeg er også enig i at det ikke er riktig å legge til grunn transportarbeidernes overenskomst, og jeg kan være enig med Teigen i at det er gledelig, at det ennå virkelig finnes arbeidere som kan være i stand til å kaste streikebryterne ut. For vårt forbunds vedkommende er nemlig forholdet det, at hvis vi vil ha en person fjernet, så får vi beskjed om ikke å sette våre plasser inu på å fjerne vedkommende. I en konflikt som går idag har sekretariatet anbefalt de streikende arbeidere å gå tilbake sammen med 40 streikebrytere. Når man vil ha fjernet den slags personer, så kan man ikke være i kontakt med den nuværende ledelse. Det er ganske klart, at når det fra flere fagforeninger i Oslo kommer krav til styret i Samorganisasjonen om at den situasjon som vi er oppe i må bli behandlet i Samorganisasjonens representantskap, så må styret sørge for å få en utredning fra sekretariatet. Det er riktig at vi fikk et foredrag av Halvard Olsen, men vi hadde tre møter og Halvard Olsen undlot simpelthen å møte på de andre. Det er klart, at det måtte komme noget ut av tre lange møter og vi vedtok da et forslag om hvordan vi mente at sekretariatet skulde optre. Vi sa intet annet enn at ledelsen måtte stå i kontakt med medlemmene, hvis det skulde være tanke på å få i stand det gode samarbeide som Teigen var inne på. Hvis det skal bli kameratslige forhold så må sekretariatet komme til stede på arbeidernes møter. Sekretariatet er kamerater på de møter, hvor de er i flertall, men ellers møter de ikke. Dette er ikke egnet til å skape godt samarbeide og heller ikke til å styrke medlemmenes tro på organisasjonen som deres beste forsvarsvåben.

Johan Torp: Det høres kanskje litt rart ut for de utenbys at Oslo-representantene påtaler at ledelsen ikke har stått i kontakt med medlemmene. Det forholder sig nemlig slik, at på det første møte holdt Halvard Olsen sitt statspolitiske foredrag, men når det blev sammenkalt møte til drøftelse av tariffrevisjonen, måtte møtet utsettes. Flere fagforeninger måtte etterlyse møtet, men det var umulig å få Landsorganisasjonens formann til stede. Dette tror jeg er hovedårsaken til den stemning som rådet her i Oslo. Forbitrelsen var stor og det er grunnen til at tilliten ikke er til stede. Man fikk først det inntrykk at man var inne på det rette spor og at man på bredest mulig basis skulde få behandlet sakene. Slik måtte man opfatte Halvard Olsens foredrag. Men det fikk man ikke. Det er naturligvis av betydning at sekretariatet hadde en linje som det fulgte, men det er rimelig at medlemmene er misfornøid med at sekretariatet ikke vilde høre på medlemmenes mening. For Jern og Metalls vedkommende er det iallfall ikke medlemmene som er imot fellesoppgjør, men i Oslo har medlemmene her fått erfaring for at man ikke har fått sig forelagt de sær- betingelser som har vært stillet de enkelte forbund. I Jern og Metall

blev vi således ved en protokolltilførsel forpliktet til å arbeide sammen med streikebrytere. Dette er en ting som kunde ha bevirket at forslaget blev forkastet, men det fikk vi ikke forelagt oss. Det er formodentlig dette forhold som har bevirket, at man har fått det inntrykk at jern- og metallarbeiderne har motsatt sig fellesoppgjør. Medlemmene skal ikke ha den største skyld for at tilliten er blitt dårlig. Det fremmer ikke tilliten at Landsorganisasjonens formann, som under renovasjonskonflikten, opfordrer de fagorganiserte til å utføre streikebryterarbeide. Jeg holdt personlig på å bli uklar med min nabo om den artikkelen. Det er nok forbundet som er ansvarlig for den protokolltilførsel som jeg har omtalt, men under fellesforhandlinger bør sekretariatet påse at intet forbund går med på slike protokolltilførsler. Jeg anser det riktig at Landsorganisasjonens juridiske konsulent gir en oversikt over de arbeidsrettsdommer som er avsagt i perioden.

Dirigenten: Det er en ny sak.

Halvdan Jønsson: Tariffrevisjonen ifjor betegnet at man passerte vendepunktet av siste høikonjunktur, som utviklet sig i 1923—24. Derfor blev høsttariffene prolongert i 1925. Allerede på det tidspunkt kunde man konstatere at det var skjedd en forskyvning i styrkeforholdet mellom arbeidernes og arbeidsgivernes organisasjoner. Mens man våren 1925 — i kraft av konjunkturen — kronefallet, som hadde skapt en foreløbig gunstig situasjon for eksportindustrien — hadde makt til å gjennomføre et tillegg, så var dette bortelimineret ved høsttariffene. Det var denne utvikling som fortsatte utover vinteren til vårtariffene 1926 skulde behandles. Det var denne situasjon fagorganisasjonen og arbeiderne, medlemmene, måtte ta standpunkt til. Når det er tariffrevisjon i januar, så må man ta avgjørelsen da. Man kan ikke utskyte den. Ledelsen må forberede saken og medlemmene må ta standpunkt. Vi hadde dengang revisjon for Askim Gummivarefabrikk. Vi spurte sekretariatet og fant at vi måtte ta oppgjøret på grunnlag av indeksen. Utover våren 1926, efter at meglingsnevndens forslag forelå, reiste det sig en protestbevegelse mot tariffoppgjør på basis av prisindeksen. I år så vi, at de samme foreninger som dengang protesterte mot indeksovgjør, de satte i januar-februar i år i gang en protestbevegelse for at fagorganisasjonen skulde kjempe for indeksovgjør. Det som vi tok lockouten på i 1926 var, at vi var mot indeksovgjør, men i 1927 tok vi lockouten for å få i stand et indeksovgjør. Det er fra Oslo-representantenes side rettet kritikk mot Landsorganisasjonens formann for at han ikke kom på møter og redegjorde for situasjonen. Landsorganisasjonens formann er tillitsmann like meget for avdelingene utenfor Oslo som for avdelingene i Oslo og han kan derfor ikke innrette sitt arbeide bare under hensyntagen til forholdene i Oslo. Landsorganisasjonens formann har heldigvis noget annet å gjøre enn å gå på møter i Oslo. Allikevel er det de færreste av representantene som har anelse om hvor mange møter Halvard Olsen har å delta i. Han må veie hvilke møter han skal gå på. Når han er i megling eller forhandling, så kan han ikke samtidig være i Oslo Samorganisasjons representantskap. De øvrige sekretariatsmedlemmer er knyttet til forbundene og har sitt arbeide der, og skal vareta sitt arbeide der. Det er

derfor ikke mulig for sekretariatet å fylle sin oppgave, hvis det skal fly på møter i Oslo. Jeg blev forbauset over at det fra Volans side blev sagt, at man måtte søke opplysninger i borgerpressen. Landsorganisasjonens ledelse kan ikke ta ansvaret for hvad borgerpressen skriver. Det er ikke vi som gir den opplysninger. De opplysninger den fremkommer med stammer ofte fra ganske andre hold.

A. E. Gundersen: Det forundrer mig at denne kritikk reises fra Oslo. Hvis man skulde drøfte begivenhetene i 1926, så skulde man ha drøftet dem på et annet grunnlag. Og det er spørsmålet om den var nødvendig den situasjon vi skapte i 1926. Burde man ikke ha vedtatt det forslag som først blev fremsatt dengang? Hvis vi hadde tatt op en diskusjon om dette spørsmål, så kunde det ha blitt noget annet ut av den enn av det som de faste kritikusser, som vi kjenner så godt, farer med. I 1926 var alle partier representert i vårt forhandlingsutvalg. Kommunistene var sterkt representert og kommunistene i avdelingene stemte blankt for vedtagelse, men foreninger her i Oslo, som stod tilsluttet Det norske Arbeiderparti, stemte mot på grunn av det røre som opstod. Det er kjent, at «Kommunistbladet»s hovedredaktør var helt uenig i den opposisjon som blev ført. Denne opposisjon bør dere slutte med. Ta kritikken på et saklig grunnlag og gi heller cirkusforestillingene i Samorganisasjonen i stedet. For vårt forbunds vedkommende var 1926 det vanskeligste år i forbundets historie på grunn arbeidsløsheten. Bare for oss medgikk det 320 000 kroner i arbeidsledighetsbidrag. Det er et veldig beløp for et så lite forbund. Hundreder av de som stemte mot forslaget har siden erklært, at de lot sig forvirre av kritikussene i Oslo. Det er hykleri av Volan å stå her å si det han sier om tariffrevisjonen, for han var begeistret over resultatet dengang.

Oscar Torp inntok nu dirigentplassen.

Alfred Melgaard: Vi har i vårt forbund alltid innkalt representanter for de forskjellige landsdeler, når det skulde være forhandlinger. Og vi har alltid møtt til møtene. Den som sier noget annet vet at det der ikke er riktig. Sist vinter fikk vi endog kritikk for at vi var for ivrige til å sammenkalle møter. Når man må ta imot lønnsreduksjoner gang på gang, og arbeidet svinner inn, så er det ganske naturlig at det ikke kan være nogen begeistring for ledelsen. Det kan ikke gå an å si som Volan, at organisasjonen ikke understøtter kampen mot lønnsreduksjoner og bedriftsinnstillinger. Vårt forbund alene har utbetalt 1 092 000 kroner til dette formål, og vi har måttet låne på skrivemaskiner og registratorer for å skaffe penger. Det var kommunistpartiet som satte i gang agitasjonen for å få forslaget forkastet og sendte ut sirkulære om at det skulde skje. Kan det under disse omstendigheter bli det samarbeide som det bør være? Jeg vet ikke noget tilfelle hvor vi har nektet den støtte vi kunde yde til fordrivelse av streikebrytere. Der siktes antagelig til Elektrisk Bureau og Skandinavisk Kabel- og Gummifabriker. Eugen Pettersen vet at vi grep inn ved Akers mek. Verksted, men da grep også Arbeidsgiverforeningen inn. Jeg kjenner ikke til nogen særbestemmelser som de Johan Torp omtalte.

Leif O. Foss: Melgaard bør være opmerksom på at det nu er et halvt år siden han begynte med løgner om at hovedstyremedlemmer har sendt ut cirkulærer bak hovedstyrets rygg. Det er hovedstyrets flertall som har sendt ut feilaktige cirkulærer om at hovedstyret var enstemmig om å anbefale forslaget vedtatt, mens det i virkeligheten var et mindretall mot vedtagelse. Mindretallet har ikke sendt ut noget cirkulære. Dere prosederer på feilaktig grunnlag. Dere fastslår nemlig, at Norges Bank og overklassen fører klassekamp, mens Arbeidernes faglige Landsorganisasjon fører samfundsgagnlig politikk. Det kan ikke fortsette, at vi skal føre samfundsbevarende politikk, mens overklassen fører klassepolitikk. Vi forsvarer derved det kapitalistiske samfundssystem. Halvard Olsen nevnte intet om den taktikk organisasjonene skulde føre. Dette kom først op efter at arbeiderne utover landet var begynt å forhandle. Man griper for sent inn og lar tilfeldighetene råde. De metoder Richard Hansen bruker er ikke ham verdig, når han sier, at vi har solgt Riksmeglingsmannens forslag for 10 øre pr. eksemplar. Forholdet er det at forslaget er trykt i en avis som har utkommet i lang tid. Det er dette han søker å fremstille som om vi har solgt forslaget for 10 øre. Denslags kan ikke føre til godt kameratskap. Det er svindelaktighet og demagogi som må avvises. Jeg stempler Melgaards uttalelser som løgn inntil Melgaard fremlegger det cirkulære han talte om.

Volan: Jeg har ikke rettet nogen bebreidelser mot transportarbeiderne. Jeg har sagt at sekretariatet selvfølgelig ikke kunde forkaste et forslag som transportarbeiderne selv har vedtatt. Det står jeg ved.

Formannen: Det er nu ikke så meget igjen av den heksesabbat som man søkte å lage i 1926. Kritikken idag er mildelst talt spinkel. Hele tariffrevisjonen er efter det som her sies avhengig av, at jeg ikke har vært på et par møter i Samorganisasjonen. Det er da ikke meget man har å fare med, synes jeg. Konsekvensen må jo bli, at hvis jeg bare gikk på et par møter, så kunde vi erobre samfundsmakten i landet. Det første møte blev holdt før meglingen begynte. Derfor gikk jeg dit, men i de senere møter var jeg på grunn av meglinger og forhandlinger avskåret fra å møte frem. Hvad kunde man forresten gjøre? Den økonomiske situasjon redegjorde jeg for i første møte, og det er da klart nok at jeg dengang måtte undersøke, hvordan det lå an med produktionsforholdene i de forskjellige industrier. Det er nemlig dette vår kraft under tariffrevisjonene er avhengig av. Men jeg blev bebreidet for det. Man sa, at Landsorganisasjonens formann ikke behøvet å fortelle arbeiderne om elendigheten. Han skulde øiensynlig gi dem en dram, så de fikk kampvilje selv om de derved kjørte hodet i veggen. Jeg vilde også ha kommet på de andre møter, hvis jeg ikke som Landsorganisasjonens formann var pliktig til å være til stede på meglingsmøtene. Det er ingen grunn til å rette bebreidelser til mig for dette, så meget mer som vi ofte hadde møter med forbundsstyrene og sekretariatets medlemmer, så de var orientert om hvordan forhandlingene og meglingen forløp. Volan var orientert, likeså Samorganisasjonens formann, Edw. Mørk, som var valgt inn i sekretariatet med det spe-

sielle opdrag å bevare kontakten med Samorganisasjonen i Oslo. Kunde jeg fortelle noget annet enn ham? Nei, man hadde nokk ikke interesse av å orientere medlemmene. Det var andre hensikter. Det var i hele fjor enighet i sekretariatet, undtagen på det ene punkt om man skulde vedta meglingsforslaget også for de forbund som hadde forkastet det. Da var det Volan sa, at vi skulde koble dem bort fra fellesskapet og føre dem over til et fellesskap som man ikke visste hvad var — et fellesskap som kunde ødelegge mulighetene for småfagene til å komme sig lempelig ut av tariffrevisjonen. Det viste sig også, da resultatet forelå, at det gikk slik. Man snakker om Norsk Hydro. De måtte ta 25 øre pr. time i nedslag. Hvis Hydro var en sådan kraftkilde, som det fremstilles, var det da ikke riktig å utnytte den til støtte for cementfabrikkene, som måtte ta 50 øre timen i nedslag, og som hadde stått et halvt år? Disse to grupper tilhører jo samme forbund. Forbundet var imidlertid klar over, at Hydro hadde nok med sig selv. Volan pekte på dette i et forslag. (*Volan: Jeg sa mai-fagene.*) Ja, men der er Hydro. Det blev i 1926 ikke anvist nogen annen linje enn den som er fulgt av sekretariatet. — Leif Foss snakket om at vi i motsetning til de andre førte samfundspolitik, mens Norges Bank og Regjeringen driver klassepolitikk. Jeg tror, at så lenge vi har det kapitalistiske samfundssystem blir vi nødt til å si, at det er vi som fører samfundspolitik. Dette vil føre til det som skal bli rettsopfatningen: at det er arbeiderklassen som i motsetning til kapitalistklassen fører samfundspolitik. Det blev også sagt, at Arbeidsgiverforeningen stakk op linjen, mens Landsorganisasjonen ikke fulgte nogen linje. Til det vil jeg si: I krig må det alltid være minst to parter, og da er det klart, at ikke den ene part alene kan bestemme hvor skyttergravene skal ligge. Vår taktikk er ikke bare avhengig av den yttre situasjon og av den situasjon fagorganisasjonen står i innad. Man er også avhengig av på hvilken måte motstanderen, Arbeidsgiverforeningen, rykker frem i kampen. Derfor kunde man ikke på forhånd, utover det som var gjort, trekke op en linje og fraskrive sig adgangen til å gjøre noget annet enn det som engang var besluttet. Vi hadde satt oss på den linje, at man ikke vilde tillate noget forbund eller arbeidergruppe å akseptere større lønnsreduksjoner enn de prisfallet tilsa. Denne linje blev gjennomført. Det var ikke bare lønningene arbeidsgiverne krevet forandret. De vilde ha rasert de sociale goder, som var tilkjempet, som ferien, overtidsbestemmelsene o. s. v. helt bort, eller også mis-handlet. I jern- og metallindustriens overenskomst, var det ikke en eneste paragraf som ikke blev krevet forandret. Det blev krevet en måneds overenskomster eller at enkelte grupper ikke skulde være under overenskomst en tid fremover. Dette siste er et gammelt krav, som vilde ha vært utmerket for oss under en høikonjunktur, men at det skulde være heldig under de nuværende forhold, selv om det er et revolusjonært krav, det tror jeg ikke, all den stund man hadde måttet gjøre alt for å hindre arbeiderne i å gå med på større lønnsreduksjoner enn de overenskomsten fastsatte. Å ta en måneds overenskomst var verre enn ingen overenskomst. Situasjonen var i det hele tatt sådan, at arbeidsgiverne krevet kortere tariffperioder og alle tariffbestemmel-

ser forandret. Forhandlerne gjorde hvad de kunde under meglingen hos meglingsnevnden for å forhindre at det første forslag blev frem-satt. Vi sa, at vi vilde ikke ha noget forslag, når det gikk så langt, for det godkjente ikke medlemmene. For jernindustriens vedkom-mende hevdet vi under henvisning til 1923, at et forslag med indeks-regulering vilde bli forkastet. Meglingsnevnden fremsatte imidlertid forslaget og erklærte, at den som samfundsinstitusjon mente, at det var et riktig forslag. Da var det ikke noget annet for oss å gjøre enn å si til medlemmene, at selv om forslaget er forkastelig, så vil vi ikke annet enn tilråde dere å vedta det, for ellers får vi en kamp som det ikke fører noget ut av og som svekker organisasjonen til næste oppgjør. Dette viste sig å holde stikk. Var det galt av den ansvarlige ledelse å orientere medlemmene? Jeg mener nei. Ledelsen er bedre orientert enn medlemmene og den har plikt å si fra. Man kan ikke som Volan vil ha det til sende et forslag til avstemning uten å si medlem-mene hvordan man mener at forslaget bør mottas. Det er ikke så galt at medlemmene nedstemmer et forslag som ledelsen har anbefalt. Or-ganisasjonen tar først skade på sin sjel, når man søker å så splid og splittelse blandt medlemmene når medlemmene er i kamp.

Dirigenten meddelte, at valgkomitéen hadde konstituert sig med Tranmæl som formann og A. E. Gundersen som sekretær.

Dirigenten refererte følgende telegrammer, som var innløpet til kongressen.

Bodø: Vi lykkønsker i anledning av kongressen og til fortsatt ar-beide til en faglig enhet verden over. La og en stjerne få lyse i avkroken.

Transportarbeiderforeningen. O. B. Olsen.

Namsos: Da et uhell hindrer mitt nærvær på kongressen sender jeg på Namsos faglige Samorganisasjons vegne kongressen vår hilsen, idet jeg uttaler håp og tro på at kongressens beslutninger må vise sig å bli til den norske arbeiderklasses fremtidige lykke.

Namdals faglige Samorganisasjon. Joh. Jensen, formann.

Eftermiddagsmøtet mandag 5 desember.

Dirigent: *Elias Volan*.

Sekretæren, *Ingv. Nielsen*, refererte protokollen, som blev godkjent efter bemerkninger av Volan og Hans Fladeby. Volans bemerkning gjaldt, at kun forslag og beslutninger skal innføres i den av sekretæ-rene førte protokoll, mens generalsekretæren skal ta utdrag av de-batten.

Olav Scheflos hilsningstale.

Olav Scheflo: Representanter for den norske arbeiderklasse. Kon-gressen har allerede begynt behandlingen av dagsordenen. Det vil da være anmassende av mig å holde en lang hilsningstale. Jeg vil derfor bare få overbringe en opriktig takk fra Norges kommunistiske Parti

fordi kongressen sendte oss denne innbydelse. Jeg håper, at jeg ikke på nogen måte kommer gjestfriheten, innbyderne for nær, når jeg sier, at denne innbydelse er noget mer enn en konvensjonell innbydelse, men at den er uttrykk for at det er et flertall arbeidere som ikke betrakter vårt parti som et fremmed og fiendtlig, men betrakter også vårt parti som et arbeiderparti. Personlig er jeg særlig tilfreds over å få komme hit, idet jeg mener at denne kongress er uten sammenligning den viktigste kongress i Landsorganisasjonens historie. Vi har hatt mange tidligere kongresser, men ingen er blitt omfattet med slik interesse av hele det norske folk som denne kongress. Dette henger sammen med hele den vanskelige stilling som den norske arbeiderklasse finner sig i. Det som karakteriserer stillingen er, at den norske arbeiderklasse nu i en årrekke har befunnet sig i defensiven og kapitalistklassen har gått til angrep efter angrep, og disse angrep har antatt dimensjoner og fått tendenser, så spørsmålet nu er blitt om den norske arbeiderklasse skal innstille sig på erobringen av makten. Spørsmålet er nu hvem som skal beherske det norske folk: arbeiderklassen eller kapitalistklassen? Kapitalistklassen har rettet sine angrep spesielt på skog- og landarbeiderne. Der gjelder det ikke penger eller tall, men der er spørsmålet om arbeiderklassen skal ha medbestemmelsesrett eller om den skal være helt undergitt kapitalistenes diktatur. Det er et gledelig tegn, at dette angrep er blitt møtt, ikke bare av skogsarbeiderne, men at hele den norske arbeiderklasse forstår og føler, at et nederlag for disse arbeidere betyr et nederlag for hele organisasjonen og arbeiderklassen. Denne kongress behandler alle spørsmål under følelsen av den situasjon som arbeiderklassen er oppe i og jeg føler mig overbevist om at kongressen vil fatte beslutninger som vil føre arbeiderklassen frem til den tid, da arbeiderklassen får arbeidsfrihet og arbeidsrett. Jeg hilser fra partiet, takker for innbydelsen og ønsker kongressen hell med behandlingen av de saker som foreligger. (Bifall.)

Dirigenten: I tilslutning til kongressen vil jeg takke kamerat Scheflo for hilsenen og de venlige ord til kongressen.

Oscar Torp overtok nu dirigentplassen og man fortsatte behandlingen av beretningen for 1926, avsnitt Rettssaker.

Avsnitt: Det statistiske kontor:

Oscar L. Ottersen: Den statistikk Landsorganisasjonen og fagforbundene sender ut, er ganske respektinngydende. Efter mønster fra den tyske fagbevegelse gjengir man opgaver over lønnsbevegelser o. s. v. Men likeså respektinngydende som den er, like lite blir den lest. Dette er beklagelig. Jeg tror å forstå, at den ting at denne statistikk omfattes med så liten interesse kommer av at statistikken er negativ og passiv. Det er næsten for meget forlangt at arbeiderklassen gjennom tall skal gjenopfriske det den har gjennomlevet efterhvert som leveomkostningene veksler. Jeg mener at den statistikk som føres av arbeiderorganisasjonene, må bli mere aggressiv og mer positiv. Hermed mener jeg, at medlemmene må få mere opplysning om selve produksjonsprosessen, hvordan arbeidslønnen står i forhold til produktets verdi, om produktets videre gang m. v. Dette mener jeg er en statistikk som mere

vil interessere enn den nuværende. Som et supplement til denne statistikk har vi den såkalte indeks. Det er den mest geniale oppfinnelse fra kapitalistenes side i dette århundre. Kunde det ikke ligge nær for oss å opta en statistikk over leveforholdene innen overklassen for å se hvad man der krever for å leve. Det kreves meget for å komme dit, men jeg mener allikevel å burde henlede det kommende sekretariats oppmerksomhet på saken. Man bør, og jeg tror også det er mulig, gjøre statistikken mere interessant og mere i kontakt med det levende liv. Statistikken må inngå som et ledd i det fagorganisasjonen arbeider med.

Johan Torp: Jeg vil også berøre et forhold som den forrige taler var inne på, nemlig indeksen. Det er fra Landsorganisasjonens side gjort forsøk på å få arbeiderne til å gjøre sig gjeldende på indeksen. Det er derfor gjort henvendelse til arbeiderne om å føre en husholdningsstatistikk som skal danne grunnlaget for en ny indeks, idet det hevdes, at den gamle indeks hviler på svigtende grunnlag. Det er imidlertid svært delte meninger blandt arbeiderne om de skal øve sin innflytelse her. Det bør være en oppgave for denn kongress å skape klarhet i dette spørsmål. I Mekanikernes Forening, som teller 700 medlemmer, er det bare en mann som har erklært sig villig til å føre sådan statistikk. Skal fagorganisasjonens medlemmer gjøre sin innflytelse gjeldende her, så er det sekretariatets plikt å klargjøre spørsmålet mer enn tidligere er gjort.

A. Bratvold: For en del år siden blev der, særlig i Sverige, reist et opposisjonskrav om at man skulde søke å skape et statistikk-regulert «samhälle». Jeg tror at det for erobringen av samfundsmakten er av betydning å ha sin statistikk i orden. Det vil si: Man skal ha sin økonomiske oversikt i orden. Men da må statistikken ikke lages slik, at den blir lektyre på en jernbanereise. Man kan selvfølgelig lage utdrag som kan brukes i agitasjonen, men selve statistikken vil kun kunne bli læst av et fåtall, noget å støtte sig til for forhandlere o. s. v. Når det her tales om å opta statistikk over overklassens forbruk, så tror jeg ikke at det vil være av nogen verdi. Det vi trenger er å kunne finne frem til et statistisk system, så vi kan følge råstoffene fra moder jord og frem til forbrukerne og bestemme hvad som er betalt arbeidskraft, fabrikasjonsutbytte og omsetningsutbytte. En sådan statistikk vil ikke kunne leses av det store gross. I vårt forbund har vi ment, at statistikken er av så stor betydning, at vi har opprettet en egen statistisk afdeling ved forbundskontoret. Vi søker å følge tømmerstokken fra den hugges i skogen og til den ligger som papir på bordet. Det tror jeg er den riktige linje. Landsorganisasjonens statistiske kontor er ikke kommet dit, men begynnelsen er riktig og farten bestemmer kongressen. Spørsmålet er: Hvor meget vil dere ofre på dette? Det har stor betydning om det en arbeider sier er ut i det blå, eller om det bygges på statistiske kjensgjerninger. Jeg vil advare mot statistikk som gjøres til populær lesning. Statistikken skal belyse arbeidernes andel i produksjonen og utbytternes utbytte av den.

Alfred Madsen: Jeg er ganske enig med Bratvold i, at vil man ha en mere effektiv statistikk, så er dette et bevilgningsspørsmål. Det er nemlig spørsmål om arbeidskraft og det krever plass. Vi har et sta-

tistisk centralbyrå, som Staten bevilger en million kroner til år om annet, men det er ikke effektivt fordi det mangler en produksjonsstatistikk. En sådan statistikk vil koste flere hundre tusen kroner, men den vil være av stor betydning for alle som deltar i produksjonslivet og i det politiske liv. Mens antallet av voksne menn er steget i de senere år, så produseres det allikevel mindre nu enn i 1913. Possitive tall om et så viktig spørsmål har man imidlertid ikke. Dette er meget viktige ting, men skal Landsorganisasjonen bygge ut et statistisk apparat for å belyse alle disse ting, vil det kreve et meget stort apparat. Det går ikke an å få dette bare med en dame med lav betaling. Statistikken i sig selv skal ikke være annet enn kjensgjerninger — sannhet. Man kan ikke avhjelpe mangel på mot og offervilje med statistikk. Når statistikken fremlegges, så skal den utnyttes i offensivt øiemed så langt det er mulig, men det er Landsorganisasjonens, forbundenes og medlemmenes sak å utnytte den. Vil man søke å mikse med tallene for å få offensive tall, så er det bare å stanse sig selv i starten. Indeksen er en viktig sak. Jeg har holdt endel foredrag, hvori jeg påviste at indeksen er foreldet og bygger på oppgaver fra før krigen. Mine foredrag blev imidlertid ikke engang referert i arbeiderpressen, så jeg forstod, at det ikke var nogen særlig interesse for spørsmålet, skjønt de opplysninger jeg fremla var offensive fordi de bygget på et faktisk grunnlag. Det har ikke vært arbeider som har vært villig til å utfylle statistikkskjemane. Hertil kom så et taktisk hensyn: nemlig om det vilde være riktig å få dette frem nu. Vi er nu oppe i en tid med svigtende priser og vekslede valutaforhold og da er det umulig å få opplysninger som er riktige og holdbare og kan være utgangspunkt for en indeks over leveomkostningene. Men hvis prisforholdene og valutaforholdene kommer i orden tror jeg at Landsorganisasjonen må foreta en virkelig undersøkelse, så man får rede på hvad folks virkelige behov er. Den nuværende indeks bygger på, at der skal medgå 30 øre til fornøielser på fem personer, 25 øre pr. uke til reiser o. s. v., mens folk faktisk bruker mer. Det er klart at dette må gå utover annet. Derved nedsettes levestandarden. I denne sak er det altså spørsmål om bevilgning, og produksjonsstatistikken er i første rekke en forbundsoppgave, idet de vil kunne gjøre dette enklere og billigere fag for fag.

Oscar L. Ottersen: Det er selvfølgelig ikke så meget som skiller mellem mitt standpunkt og Bratvolds, men det jeg vilde ha frem var at man ikke skulde legge så meget arbeide på statistikken over de indre forhold som nu. Vi må få den positive statistikk mere frem, for den er mere egnet ved forhandlingsbordet enn den nuværende. Dette er nok et bevilgningsspørsmål, men jeg vet ikke om det i første rekke er det. Man skulde kunne nå så langt med forholdsvise små bevilgninger ved å engagere medlemmene i større utstrekning enn nu. Det vil interessere alle medlemmer å få statistikk over bedrifter, maskiner, omkostninger ved produktens tilblivelse og ved omsetningen til de kommer til forbrukerne. Jeg mener for alvor dette med en statistikk over overklassens forbruk. Hvorfor skal vi settes tilvegs under forhandlingene med en statistikk over hvad arbeiderne skal ha for å leve. Vi kan med en like selvfølgelig mine fremlegge statistikken over hvad overklassen

trenger for å leve, hvad den trenger til bolig for å kunne puste fritt o. s. v.

Bratvold: Jeg vil henstille til kongressen å fatte beslutning om, at der til det statistiske kontor i Landsorganisasjonen skal anvendes det dobbelte av hvad der er anvendt i denne periode, som nu er gått. Det er vel anvendte penger. I vårt forbund har vi ved vårt statistiske kontor skaffet våre medlemmer 1 000 kroner mere enn hvad de ellers vilde ha hatt.

Avsnitt: Rettssaker.

Johan Torp: Jeg er av den mening, at det kunde være av betydning for kongressen å få referert utfallet av de arbeidsrettssaker som sies å være av betydning for hele fagorganisasjonen.

Trygve Lie: Det er i år i likhet med tidligere ikke trykt nogen av disse arbeidsrettsdommer i beretningen, idet de dommer som har betydning, trykkes i «Meddelelsesbladet» og i forbundenes fagblader. Jeg har alltid vært redd for å skrive for meget om disse saker, fordi jeg mener at de fagorganiserte arbeidere ikke skal lære sig til å tro at de kan prosedere sig til noget som har reell betydning for dem. Jeg er derfor for at vi fortsetter den praksis som hittil har vært fulgt.

Avsnitt: Skandinavisk-baltisk konferanse.

Torbjørn Dahl: Dette punkt i beretningen streifer inn på det spørsmål som skal behandles under punkt 6 på dagsordenen. Hvis kongressen skal behandle dette punkt nu, så vil debatten senere komme til å dreie sig om det samme. Jeg vil derfor foresla, at dette punkt utstår og behandles i forbindelse med dagsordenens punkt 6: De internasjonale faglige forbindelser.

Formannen. Det var nettopp dette jeg sa til dirigenten, da Dahl skulde ha ordet. Det er riktig at man ikke har to debatter om dette spørsmål. Det som står i beretningen er bare referat av det som er skjedd og saken kommer frem under behandlingen av de internasjonale forbindelser. Vi kan derfor utsette diskusjonen om dette.

Dirigenten (Torp) anbefalte, at man forbigikk punktet og tok det op under dagsordenens punkt: Internasjonale forbindelser.

Dirigentens forslag blev enstemmig vedtatt.

Beretningen for 1926 blev derefter godkjent.

Regnskapene.

Teigen: Med hensyn til regnskapet for 1925 må jeg meddele, at det er strøket en hel del av status. Landsorganisasjonen har som bekjent søkt å yde foreningene hjelp til å beholde sine hus og ved garantier og lån søkt å støtte under. Det er blitt tap på de fleste steder. Vi har derfor i 1925 måttet skrive av som tapt tilsammen kr. 155 044.39.

Trygve Lie gav i forbindelse med regnskapet en oversikt over Landsorganisasjonens samlede garantiansvar.

Dirigenten henstillet, at man tok debatten om Trygve Lies redogjørelse efter regnskapene.

Teigen: Også på Folkets Hus fonds status har vi måttet foreta betydelige avskrivninger på tap. Her gjelder det 55 500 kroner.

Regnskapene for 1925 blev derefter godkjent og man gikk over til behandling av regnskapene for 1926, som forelå i særtrykk.

Nygaardsvik: I Landsorganisasjonens lover står det at valgene til kongressen skal foregå etter at dagsordenen er forelagt medlemmene. Regnskapene er endel av dagsordenen, men de har ikke vært forelagt medlemmene. Dette har vært klandret i Bergen og jeg vil derfor forespørre om grunnen til at regnskapene denne gang ikke er forelagt samtidig med beretning og dagsorden.

Teigen: Det her påpekte skyldes mange henvendelser som vi har fått fra forbundene. Jeg må si at forbundene har rett i sin opfatning. Forbundene har nemlig sagt, at det nu ikke må utsendes regnskaper til behandling ute i avdelingene, idet det er det samme som å utsende hele vår beholdning og oppgaver over våre inntekter m. v. Av den grunn er det vi har fremlagt regnskapet for 1926 særskilt og anmoder om at det må behandles konfidentielt.

Regnskapet for 1926 blev derefter enstemmig godkjent.

A. E. Gundersen: Jeg vil få si takk til sekretariatet fordi det har fremlagt denne oversikt. I jobbeårene krevet jeg dette fremlagt, men blev avvist. Det som er gjort er gjort i en god hensikt, men det er galt å bruke de penger som arbeiderne betaler inn, til dårlige foretagender. Jeg mener det er uriktig å bruke fagorganisasjonens penger på denne måte. Nu har kongressen fått greie på affæren og jeg håper at vi herefter ordner oss så vi ikke bruker penger på denne måte. Det viser sig at vi har hatt den samme optimistiske opfatning som borgerne. Tidligere har det vært umulig å få denne redegjørelse. Nu har vi fått den og jeg vil håpe at den må bli oss til lærdom.

Dirigenten opplyste at meddelelsen var tatt til etterretning. Man skulde gå over til dagsordenens punkt: Lovforandringer.

Karl Tømmeraas: Det har vært almindelig praksis tidligere, at vi har fått en muntlig beretning for det år vi er inne i.

Dirigenten: Halvard Olsen vil gi svar på denne forespørsel, men først må vi godkjenne beretningen.

Ved voteringen blev beretningen enstemmig godkjent.

Dirigenten: Det opplyses nu, at det vil bli gitt en slik muntlig beretning under et annet punkt på dagsordenen.

Lovforandringer.

Dirigenten refererte de innsendte forslag til § 3. (Se dagsordenens side 5.)

Edv. Mørk: Dette lovforslag er en mindre forandring. Når vi har foreslått, at der til samorganisasjonene skal gå hvad det er beregnet i kontingenten, så er det ut fra det som står i beretningen, at ikke alt det som er beregnet går til samorganisasjonenes virksomhet. 10 øre pr. medlem skulde der gå til samorganisasjonenes agitasjons- og opplys-

ningsvirksomhet. Regnskapet for 1925 viser at det er innkommet 110 000 kroner, mens det bare er anvendt 104 000 kroner til dette formål. For 1926 er det innkommet i kontingent 104 000 kroner, mens det kun er bevilget samorganisasjonene 90 000 kroner. Vi har derfor villet tydeliggjøre paragrafen slik, at beløpet blir å anvende i sin helhet til samorganisasjonene. Det er anført, at samorganisasjonene har representasjon til kongressen, men jeg mener, at representasjonen ligger utenom dette som er bestemt til samorganisasjonenes opplysningsarbeide. Det gjelder her bare å få tydeliggjort hvad kongressen for endel år siden, jeg tror, enstemmig vedtok.

Teigen. Sekretariatet mener, at dette bør stå som det er. Det er ikke store beløp som differerer og det faktiske forhold er at det til samorganisasjonene er utbetalt større beløp enn de den 10-øringen representerer. Det er ydet mer enn hvad som er kommet inn til samorganisasjonene. Jeg finner at det er mest betryggende, at vi beholder paragrafen som den er og ingen vil lide skade ved det, idet det bevilges særskilt til de små samorganisasjoner.

Volan. Jeg kan ikke annet enn anbefale dette forslag. Det er nemlig en kjensgjerning, at man i sekretariatet ofte får skrivelser fra samorganisasjonene om at de ikke har midler til å drive agitasjon for. Jeg tror også at i denne periode blir vi nødt til å sette samorganisasjonene i stand til å drive dette agitasjonsarbeide. Når man har fått flere medlemmer vil samorganisasjonene få kraft i sig selv til å drive dette arbeide. Hertil kommer arbeidsløsheten som har vanskeliggjort arbeidet for samorganisasjonene. Det er derfor ikke riktig nu å si at denne 10-øren skal brukes også til dekning av samorganisasjonenes representasjon i representantskapet og på kongressene.

Teigen. Det kan være delte meninger om dette beløp skal dekke representasjonsutgiftene, men skal det gjøre det så strekker det ikke til etter det som er bevilget samorganisasjonene hittil. Denne differanse er ikke noget å foreta en lovforandring for. Det som er faren ved Mørks forslag, er at bevilgningene vil øke i forhold til hvad Landsorganisasjonens medlemstall øker.

Alfred Madsen. Det var av sekretariatet nedsatt en komité til å se på de innkomne lovforslag. Dette forslag er uklart og kan fortolkes hit eller dit eftersom man ønsker det. Sekretariatets tilskudd har vært anvendt til administrasjon i første rekke. Jeg har ikke fått klart frem om det utenom de 10-ørene skal være ekstratilskudd til administrasjonen. Dette kan i så fall innebære en 50—60 000 kroner årlig i ekstrautgift. De 100 000 kroner som nu kommer inn, fordeles skjønnsmessig, idet man vet ikke før året er gått hvilket beløp som kommer inn, mens samorganisasjonene jo må ha beløp fra måned til måned. Oslo har fått bare en del av hvad de skulde ha hatt i forhold til sitt medlemstall, men dette har vært til fordel for distriktene. Samorganisasjonene vil etter min mening stå sig på å holde på hvad de har, for det vet man hvad er.

Mørk. Jeg fikk ikke rede på hvori uklarheten bestod. Det er nemlig det motsatte som er forholdet med mitt forslag. Det er paragrafens nuværende korte ordlyd som gjør at sekretariatet kan spare inn

nogen tusen kroner av det beløp som skulde ha gått til samorganisasjonenes virksomhet. Derfor krever samorganisasjonene, at dette forhold skal klargjøres og at pengene skal anvendes i sin helhet til samorganisasjonenes virksomhet. Vi overlater imidlertid til sekretariatet å bestemme hvor meget hver samorganisasjon skal få. Sekretariatet vil gjerne ha adgang til flisespikkeri, men jeg mener at vi skal ha en klar paragraf.

Formannen: Jeg har ikke noget imot at man søker å avklare paragrafen, hvis det er nødvendig, men man skal ikke gjøre det på den måte som Mørk foreslår. I 1925 er det gitt 84 000 kroner til samorganisasjonene. Foruten dette som er det ordinære bidrag, er det rett som det er nødvendig å bevilge samorganisasjonene beløp utover det som fastsettes ved budgettene. Det viser sig nemlig ofte at samorganisasjonenes budgett slår klikk, slik at det som påregnes uteblir. Hvis samorganisasjonene skal gjøre nytte for sig er det nødvendig at de får bevilgninger. Derfor skjuler der sig under regnskapets post agitasjon også bevilgninger til samorganisasjonene. Det samme er tilfelle i regnskapet for 1926. Nu sier man, at dette ikke er det hele beløp, hvis man fulgte lovens bestemmelse. Jo, det er mer enn det. Vi har nemlig i 1925 ikke hatt et gjennomsnittlig medlemstall på 100 000 og alle medlemmer er ikke heltbetalende. Når man tar dette i betraktning, så er det klart, at det er bevilget mer enn det vilde ha blitt om man hadde hatt den lovparagraf som Mørk, Volan og Aas nu anbefaler. Jeg vil ikke at vi skal innskrenke på bevilgningen her fordi jeg ønsker at apparatet skal være i arbeidsdyktig stand. Derfor spiller det ingen rolle for sekretariatet om det bevilges nogen tusen kroner mer. Det er her bare spørsmål om man skal begrense sekretariatets myndighet. Efter denne forandring kan sekretariatet ikke bevilge mer enn hvad de henholdsvis 10 og 5 øre pr. medlem utgjør. Jeg tror derfor ikke at denne forandring er til gagn for samorganisasjonene og deres virksomhet. Sekretariatet må ha adgang til å se på saken og få fordelt bidragene så godt som man kan. Det er også distrikter hvor det er stor arbeidsløshet og som derfor har behov for større bevilgning enn de andre. Det er denslags sekretariatet må ta hensyn til. Jeg henstiller, at man ikke avskjærer sekretariatet adgangen til å bevilge distriktene mer enn loven hjemler.

Leif Foss: Dette forslag betrygger at midlene helt ut anvendes til samorganisasjonenes virksomhet. Derfor er det tryggest at vi vedtar Mørk, Volan og Aas' forslag.

Eugen Pettersen: Jeg kan ikke begripe, når det fra sekretariatets side sies, at de nødvendige midler vil bli gitt, at man setter sig med nebb og klør imot å fastslå dette i forslags form. Dette skal være minimum av hvad samorganisasjonene skal kunne forlange. Selvfølgelig står det sekretariatet fritt for å bevilge utover dette minimum. Skal vi tro på sekretariatets vilje til å gjennomføre det det sier, så synes jeg at sekretariatet skulde gå med på Mørk og Volans forslag og si, at hvis det er påkrevet, så skal det bevilges mer.

Volan: Jeg har sittet så lenge i sekretariatet og drøftet Landsorganisasjonens forhold til de faglige samorganisasjoner, så jeg kjen-

ner det standpunkt sekretariatets flertall inntar til de faglige samorganisasjoner. Jeg vet at det er faglige samorganisasjoner som har måttet innstille agitasjonen fordi sekretariatet har sagt nei til selv en liten bevilgning på 500 kroner til agitasjons- og organisasjonsarbeide. Sekretariatets forhold til lovforslaget gir uttrykk for sekretariatets forhold til samorganisasjonene. Med dette forslag skjer det ingen forandring i det forhold, som er nu, at sekretariatet skal fordele beløpet, men den kontingent som er forutsatt i loven skal anvendes helt ut. Sekretariatet skal ikke ha anledning til å holde noget av denne kontingent tilbake til Landsorganisasjonens virksomhet.

Ingv. Nielsen: Jeg vil bare som representant for Bergen og Fylkenes Samorganisasjon få støtte dette forslag. Det er ikke her krevet mer til de store organisasjoner. Samorganisasjonene har for små midler å virke med, spesielt idag, da det er så stor organisasjonstrang og derfor stadig krav om midler. Dette forslag innebærer, at de midler som kommer inn skal brukes og forslaget bør derfor støttes.

Halfdan Jønsson: Når Volan sier, at flertallet i sekretariatet vil ramme samorganisasjonene, så forstår ikke jeg hvilken interesse Volan kan ha av å stå og sladre på sine kolleger i sekretariatet. Selv Volan har foreslått og stemt for mindre beløp enn hvad det har vært søkt om. Det har vært dissenser kun om skjønsspørsmål, og det er vel ikke noget rart at sekretariatet i en periode med store konflikter som i disse år, har søkt i nogen utstrekning å bremse på selve organisasjonsutgiftene for å kunne få penger til å understøtte de lockoutede medlemmer med. Vi har måttet opta lån i utlandet ved siden av de bidrag vi har fått av våre broderorganisasjoner, og vi har nettopp fått opplysning om de garantiansvar vi har bundet oss til. Vår Landsorganisasjon er i høi grad den pantsatte landsorganisasjon. Hvis vi ser på Landsorganisasjonens regnskap, så er det innbetalt 683 000 kroner i ordinær kontingent, hvorav samorganisasjonene har fått 96 500 kroner. Det er nokså nær syvendedelen av det innkomne beløp. Foruten disse 96 500 kroner er det bevilget beløp som skjuler sig under andre poster som agitasjon m. v. Disse penger betales av forbundene og kommer til samorganisasjonene, som er nytende organisasjoner innenfor organisasjonen. Vi må komme dit, at kontingenten til vår organisasjon kan gå ned. Jeg advarte mot kontingentforhøielse i 1923 og for vårt forbunds vedkommende, så er forholdet det at vi i sommer måtte redusere kontingenten. Mulighetene for ekstrakontingent er også blitt vanskeligere. Etter hvert som det skjer kontingentnedsettelse i forbundene blir kontingenten til Landsorganisasjonen procentvis større enn tidligere, likeså den del som går til samorganisasjonene. Derfor vil jeg i denne forbindelse be forbundenes representanter på kongressen om å sørge for at Landsorganisasjonen kan skaffe refusjon når vi kommer ut i konflikter. Vi må komme bort fra pantsettelsene og søke å trygge organisasjonen økonomisk. Til kongressen betaler Landsorganisasjonen for samorganisasjonenes representanter, mens forbundene selv må betale for sine representanter. Da sekretariatet spurte Mørk om det ikke i forslaget også skulde settes inn samorganisasjonenes administrasjon, så sa han

nei, fordi det forstod han vilde bety mindre enn hvad de har fått tidligere.

Kristoffer Jakopsen: Det er naturligvis godt og bra at fagorganisasjonen sparer på sine midler, men når Jønsson vil søke å ta Lies redegjørelse til inntekt for sitt forsøk på å beskjære samorganisasjonenes inntekter, så går det for vidt. Det er forresten et utslag av den taktikk Jønsson alltid har inntatt overfor samorganisasjonene og som er årsaken til at samorganisasjonene står som de står idag. Jeg har sett lite av den agitasjonsvirksomhet som drives fra høieste hold, men når man skal ha penger til den agitasjon som medlemmene selv driver, så er det ikke meget å annamme. Vi har i vår samorganisasjon en hel del medlemmer og foreninger og en veldig arbeidsmark. Vi må telle på knappene og regne med ørene, når vi skal sette op vårt budgett. Man må ha penger, hvis samorganisasjonene skal kunne utføre sitt arbeide. Gjennom Mørks forslag få man vedtatt et minstebeløp, men det er ikke så å forstå, som Halvard Olsen søker å gjøre kabinettspørsmål på, at dette skal man ikke kunne gå utover.

Volan: Efter den tale som Jønsson holdt forekommer det mig absolutt nødvendig at Mørks forslag vedtas. For hvis nogen var i tvil før, så kan de ikke være det nu. Det skal innskrenkes, det må ned, også de bevilgninger samorganisasjonene har fått før skal nedsettes — helst avskaffes. Det er ikke sladder, men nakne fakta det jeg fremkom med. Selvfølgelig har jeg foreslått mindre beløp enn det samorganisasjonene kan ha søkt om, men jeg har alltid vært med på sådanne bevilgninger at samorganisasjonene har kunnet fortsette sin virksomhet.

Mørk: Da jeg hørte Teigen og Halvard Olsen fikk jeg inntrykk av at de vilde beholde den nuværende paragraf fordi de vilde ha det samme forhold som nu. Men Jønsson avslørte hvad der er meningen med at sekretariatet nidholder på den nuværende paragraf. Jeg er enig i at det skal spares, og mener også at det kan gjøres, men det skal ikke være på bevilgningene til samorganisasjonene, som skal drive agitasjon for å få nye medlemmer. Jønsson vil beklippe samorganisasjonene. Jeg vil spørre hvor de skjulte bevilgninger til samorganisasjonene er. Jeg er medlem av sekretariatet, men er ikke bekjent med at sekretariatet har gitt skjulte bevilgninger. Det som er gått til agitasjon er ikke utført av samorganisasjonene, men av sekretariatet. De beløp samorganisasjonene har fått er spesifisert i regnskapene.

Tømmeruas: For en almindelig betraktning kunde dette lovforslag være uskyldig og især efter den forsikring Landsorganisasjonens formann gav. Jønsson derimot kunde ikke dy sig, men måtte gi samorganisasjonene et eselspark. Dette viser, at det er nødvendig å vedta et sådant forslag. Forbundene er ydende og samorganisasjonene nydende organisasjoner, sa Jønsson. Er ikke også vi som står i samorganisasjonene medlemmer av forbundene? Jeg har aldri hørt på maken til argumentasjon, selv av Jønsson. Ute i distriktene er samorganisasjonen ofte det eneste samlingspunkt organisasjonen har. De kommer til samorganisasjonen også fra Kjemisk Industriarbeiderforbund. Jeg skulde ikke ha sagt noget om det hvis ikke Jønsson hadde søkt å trekke et skille mellem samorganisasjonene og forbundene. (*Jønsson:*

Har ikke dere hatt fraksjonsmøte idag?) Vi snakket ikke om dette, men det er mulig, at vi må snakke om spørsmålet Jønsson. Vi må vedta dette forslag for å hindre at det trekkes op et skille mellom samorganisasjonene og forbundene.

Ved voteringen blev Mørk, Volan og Aas' forslag vedtatt.

Dirigenten (Torp) refererte forslagene angående § 4. (Se dagsordenens side 5—9).

A. *Bratvold*: Jeg vil få lov til å motivere vårt standpunkt. Det er så at den organisasjon som har krav på å bli respektert er den organisasjon som er vokset frem av livets behov. Det vil aldri nytte å søke å bygge noget op fra toppen av og nedover. Det må bygges nedenfra og opover. Man vil ikke kunne få nyttige organisasjonsapparater og organisasjonsformer uten at disse er vokset ut fra en virkelig trang til å ha dette apparat. De samorganisasjoner som i sin tid blev dannet i Trondhjem, på Rjukan o. s. v. de dekket et behov og gav uttrykk for de tilsluttede foreningers ønske om å få et bindeledd. Det vilde selvfølgelig ha vært riktig at samorganisasjonene hadde fått utvikle sig på denne måten, men det var nogen som mente, at man skulde befordre utviklingen ved tvangsinngrep. Derfor kom det forslag til kongressen om at disse samorganisasjonene skulde være obligatoriske. Dette forslag blev vedtatt og senere kom man til det resultat at samorganisasjonene skulde ha større omfang. Disse inngrep i den naturlige utvikling har ført til at vi idag står i den situasjon, at en rekke fagforeninger ikke melder sig inn i samorganisasjonene. De vil ikke bøye sig for dette maktmisbruk. Så melder spørsmålet sig for sekretariatet, representantskapet og kongressen: Er man ferdig til å ekskludere disse foreninger? Den største avdeling vi har i vårt forbund har sagt tydelig ifra at den ikke vil stå i distriktsorganisasjonen. Skal vi tvinge dem betyr det at Papirindustriarbeiderforbundet mister en av sine største foreninger. Hvordan er Landsorganisasjonen bygget op? Ved tvang? Nei, på frivillig tilslutning. I enkelte fagforeninger er det enkelte medlemmer som er tvunget inn. Men kan vi i en faglig kamp gjøre regning med de som således er tvunget inn i organisasjonen? Nei. Jeg har alltid vært mot tvang også her, men jeg mener, at det er det eneste ledd hvor vi kan øve tvang. Ellers er de medlemmer som trues inn bare en klamp om foten. Når man kommer så langt som til fagforeningen, så kan man ikke øve tvang. Man kan ikke tvinge fagforeningene til å melde sig inn i et organisasjonsledd som samorganisasjonene. Hvis samorganisasjonene har livets rett og kan bygge på frivillig medlemsskap så kunde samorganisasjonene gjøre like meget frivillig medlemsskap sy kunde samorganisasjonene gjøre like meget nyttig arbeide som nu, fordi en stor del av tiden, arbeidet og møtene nu går med til å behandle spørsmålet om denne eller hin fagforening som er gått ut av samorganisasjonen. Jeg kan ikke skjønne hvorfor man er så redd for å gå med på frivillig medlemsskap. Hvis samorganisasjonene er slike utmerkede organisasjonsapparater, så er det klart at fagforeningene slutter sig til dem, men det er det de ikke er. Enkelte arbeider godt og i de er det også lite knurr. Andre derimot

arbeider mindre godt og der er det meget knurr. Hvad er samorganisasjonenes virkelige idé? Det er selvfølgelig den, at arbeiderne skal organisere sig på samme måte som arbeidsgiverne med distriktsvis organisasjon og ledelse. I Norsk Arbeidsgiverforening er dette system gjennomført. Det blir der centralorganisasjonen som har forskjellige grupper, men distriktsvis står de tilsluttet Arbeidsgiverforeningen. Arbeiderne skal organisere sig bedriftsvis og distriktsvis. Det er det virkelig reelle grunnlag for distriktsorganisasjonene. Men å oprette industriforbund ved siden av dette er noget jeg aldri har vært enig i. Enten skal vi bygge organisasjonen på industriforbund eller på distriktsorganisasjoner. Nogen organisasjonsmessig mellomvei er det ikke, og ut fra dette er det at jeg vil ha frivillig tilslutning til samorganisasjonene. Er det behov for samorganisasjonene, så går fagforeningene inn. Er det ikke behov, så går de ikke inn. Sekretariatets flertall holder på det som er og det går jeg ut fra blir vedtatt av kongressen. Det er en kjønnsløs måte Mørk sier sin mening på. Det er nemlig en vesentlig forandring i Mørks forslag. Tror dere det er mulig for et forbund å gjennomføre tvunget medlemsskap i distriktsorganisasjonen? Hvorfor skal da kongressen gang på gang vedta beslutninger som man må vite skal brytes? Selv om man er i majoritet, så plikter man som organisasjonsmann å ta hensyn til mindretallet uten derfor å komme på stedet marsj. Hvorfor ikke bygge samorganisasjonene og distriktsorganisasjonene på frivillighetens grunnlag? La oss ikke få flere blindtarmer enn nødvendig. Det er ikke nogen uvesentlig del av Landsorganisasjonens medlemmer som mener, at dette er bortkastede penger.

Dirigenten opplyste at Mørk hadde tatt tilbake sitt forslag under § 4, punkt 3, og gått over til Volan og Aas forslag.

Oskar Andersen: Det er med en viss beklagelse at jeg tar ordet for å anbefale mindretallets forslag. Jeg stemte i sin tid for at organisasjonen skulle bygges på samorganisasjoner og jeg er ikke idag sikker om man dengang hadde gjort noget galt ved å stemme for det, men jeg har siden sett, at i enkelte tilfelle utsendes det forskjellige paroler fra forbundene og samorganisasjonene. Resultatet blir at det under konflikter kan bli oprevne stridigheter om hvem som har rett. Når forholdet er det, og det idag ikke lar sig gjøre å ombygge organisasjonen på samorganisasjoner, så ser jeg ingen annen utvei enn å stemme for frivillig medlemsskap. Det er også en annen ting som bør nevnes i denne forbindelse. Og det er at et forbund kan ha 2 avdelinger på et sted. Den ene går inn i samorganisasjonen og den annen ikke. Dette er et uholdbart forhold. Sekretariatet har fått meddelelse om dette, men det har ikke gjort noget med saken. Samorganisasjonen er også gjort opmerksom på forholdet, men foretar sig ikke noget for å rette på forholdet. Hvis organisasjonen ikke har maktmidler til å hevde lovene, så får man ta konsekvensen av det. Av den grunn anbefaler jeg mindretallets forslag.

Albert Karlsen: Som dere vil se foreligger det en hel del forslag fra anleggsarbeiderne. Når de krever denne forandring, så er det ikke fordi de er motstandere av samorganisasjonsprinsippet. De var jo

blandt de første som arbeidet for samorganisasjonsideen. Etter kongressen i 1925 har vi imidlertid fått bestemmelser som anleggsarbeiderne med sin beste vilje ikke har kunnet etterkomme. For å illustrere hvorfor anleggsarbeiderne ikke kan etterkomme dette skal jeg få nevne: På Sørlandsbanen arbeides der på tre samorganisasjonsdistrikter og to anleggsdistrikter. Arbeiderne får sin lønn fastsatt ved forhandlinger med jernbanens hovedstyre. Vi har altså under tvister tre samorganisasjonsdistrikter og to anleggsdistrikter i arbeide med og ingen fellesinstans til å ivareta arbeidernes interesser. Ved flere anlegg har vi derfor sett at vi ikke har kunnet få en eneste forening til å etterkomme denne innstilling. Det forslag som er fremsatt av sekretariatets fem medlemmer tilfredsstiller anleggsarbeidernes krav, så vi optar derfor ikke våre egne forslag. Anleggsarbeiderne krever, at de ikke skal kunne tvinges inn i organisasjoner, hvor de ikke hører hjemme, idet medlemmene da ikke får vite hvad samorganisasjonene beskjeftiger sig med. Jeg vil henstille til de som her representerer fagforbundene, at de må innrømme disse organisasjoner at de får lov til å leve.

Adolf Olsen: Det ser svært uskyldig ut dette forslaget som de fem medlemmer av sekretariatet har stillet. De vil ikke ta skrittet fullt ut og foreslå samorganisasjonene ophevet, men vi er ikke så naive at vi ikke ser at dolken er skjult. Jeg vil spørre Bratvold: Når en fagforening er gått inn i forbundet er det da også en frivillig sak for den om den vil stå i Landsorganisasjonen? Er det da så meget verre å pålegge dem å være medlem av samorganisasjonen? Hvor er det store organisasjonsødeleggende skille her? Under debatten om § 3 kom det frem, at det de fem medlemmer av sekretariatet tilsikter er å få samorganisasjonene vekk. Bratvold erindrer oss også om at hvis samorganisasjonene hadde livets rett så vilde de bestå selv om medlemsskapet blir frivillig. Det flertall som er i sekretariatet synes å være meget lunkent i sin holdning. Er det ikke til fordel for den samlede organisasjon at samorganisasjonene arbeider? Tror man at man vil spare penger ved å ødelegge samorganisasjonene? Jeg fremsetter følgende forslag:

«Under henvisning til fagkongressens beslutning av 1923 i spørsmålet om organisasjonens omlegning avvises samtlige forslag til forandring av § 4. Kongressen fastslår, at det nu mer enn nogen sinne før er en bydende nødvendighet at arbeidet for fagorganisasjonens utvikling fra fag- til klasseorganisasjon påskyndes og at de organer man har til dette ikke avsvækkes, men styrkes og utbygges.»

Mørk: Som dirigenten, Torp, opplyste har jeg tatt et av mine forslag tilbake. Det er nu ikke så stort skille mellem de forandringer jeg vil ha og det som Volan og Aas vil ha. Flertallet i sekretariatet mener, at det ikke er grunnlag for nogen forandring i samorganisasjonens forhold, slik som Bratvold mener. Når man skal bedømme samorganisasjonene, så må man være opmerksom på at de har vært i støpeskjeen i de siste 4—5 år, og det kan hende at distriktsordningen ikke er som den burde. Men det er ting som man kan rette på, og som jeg også forstår at sekretariatet vil rette på. Hertil kommer at det har vært sterk politisk strid i de senere år. Det var i første rekke samorgani-

sasjonene som blev skueplassene for de sterke politiske stridigheter. Nu er dette i nogen grad avviklet, så samorganisasjonene skulde kunne arbeide mere med faglig virksomhet. I § 4, punkt 3, vil jeg ha byttet ut uttrykket kan med *skal*. Det har en realitet at samorganisasjonene skal i samråd med de interesserte faggrupper m. v. delta i konflikter. Det er en realitet som jeg vil oprettholde. Jeg synes at man kan godkjenne denne redaksjonsforandring i § 4 som også er godkjent av Arntsen fra Drammen. Mindretallet i sekretariatet argumenterer på et slett grunnlag. De vil gjøre medlemsskapet frivillig for at enkelte fagforeninger skal kunne gå ut av samorganisasjonen. Hvis vi skal få store og arbeidsdyktige samorganisasjoner, så må de gjøres frivillige, så man ikke får misnøie inn i organisasjonen. Det er dette Bratvold gjør sig til talsmann for. Landsorganisasjonen skal bygges på obligatorisk tilslutning, men i samorganisasjonene skal det være rot og tilfeldigheter. Samorganisasjonene følger den konsekvente linje i organisasjonsopbygningen. Det forekommer mig derfor at Bratvolds byggekunst hviler på et usikkert grunnlag. Jeg tror at hvis Bratvold vilde si et mandig ord til sine medlemmer om at de skal respektere kongressens beslutning, så vil medlemmene bøie sig. Men Bratvold har vært en agitator mot det han tror er hans fiender: samorganisasjonene.

L. Rungstad: Jeg vil her hverken optre som byggmester eller noget annet. Jeg vil bare oprettholde den bygning vi har. Jeg holder på at vi nu må få arbeidsro. Jeg har ingen klokkekjærighet til samorganisasjonene, men vi har så mange andre ting å slåss om, og jeg synes ikke det går an at man på hver kongress forandrer organisasjonsformene. Jeg vil ikke gå et skritt lenger med utvidelser nu.

Volan: Jeg tror ikke det er riktig å ta det så forferdelig høytidelig som Rungstad gir uttrykk for denne forandringen som Aas og jeg har foreslått, og som nu er tiltrådt av Mørk. Jeg var i sekretariatet ikke enig i Mørks forslag. Hvis det skulde bli vedtatt innebærer det nemlig at forbundene og Landsorganisasjonen skulde settes ut av spillet i lokale konflikter. Så langt vil ikke jeg gå. Det er ikke riktig. Det er et lojalt samarbeide man skal ha. Og dette skal man ha både i lokale og store konflikter. Jeg legger i denne forandring at forbundene plikter å holde de lokale organisasjoner, samorganisasjonene, underrettet om de lokale konflikter, og samorganisasjonene på sin side plikter å utføre arbeide for forbundene og Landsorganisasjonen. Man skal ikke innrette sig slik at samorganisasjonene skal ha fritt valg. De skal være et levende apparat innenfor Landsorganisasjonen og de får finne sig i å ta så vel de mindre behagelige som de behagelige affærer. De skal utføre praktisk arbeide for hele fagorganisasjonen, og jeg vil ha sagt, at en rekke samorganisasjoner utfører godt organisasjonsarbeide, men det er også samorganisasjoner som ikke utfører godt arbeide. Det er sekretariatets plikt å sørge for at de gjør det. Man står i fare for at samorganisasjonene glir inn i et byråkratisk forhold. Til å begynne med var det så at man sammenkalte til møter, hvor medlemmene drøftet sakene. Nu sitter de der som en byråkratisk innretning og forelegger sakene for et representantmøte langt fra arbeiderne. Dette må forandres, men det forutsetter et lojalt samarbeide.

Asbjørn Gullbrandsen: Den fagforening som jeg tilhører har innsendt forslag om ophevelse av samorganisasjonene. Det er av den grunn at vi finner at samorganisasjonene ikke har gjort den nytte som var tiltenkt dem. De har ikke avlastet forbundene noget av deres arbeide og har heller ikke bidratt noget til å gjøre fagorganisasjonen til en kamporganisasjon mere enn den var før. Vi er blitt skuffet. Vi mente at ved samarbeide mellom forbundene og den høyeste ledelse skulde våre interesser bli ivaretatt. Vi er også av den opfatning, at de penger som går til samorganisasjonene hårdt trenges i fagforeningenes kasser. Det viser sig at samorganisasjonene har vært talerør for forskjellige politiske opfatninger og dette har vi fryktet for kunde bli en fare for arbeiderklassens faglige enhet og derved stagnere vår kamp mot arbeidskjøperne. Vi har ikke med vårt forslag villet stagnere organisasjonens utvikling. Vi vil ha det best mulige ut av organisasjonen, men man må ikke lage instans efter instans og la dem alle bli stående. På et fellesmøte den 17 november i år av Jern og Metall blev ophevelse av samorganisasjonene vedtatt med 47 mot 21 stemmer.

Alberti: Da Landsorganisasjonens lover i 1920 blev forandret slik at samorganisasjonene skulde bli obligatoriske stemte jeg for dette, men jeg er blitt skuffet over det lite positive arbeide samorganisasjonene har utført for fagorganisasjonen. Det er ikke bare sekretariatet, men også medlemmene som har denne opfatning. Derfor har vi fra avdelingene fått flere forslag om ophevelse av det obligatoriske medlemskap i samorganisasjonene. På kongressen i 1925 gjorde jeg oppmerksom på at vi hadde en rekke foreninger utenfor samorganisasjonene, og jeg spurte: Hvad skal man gjøre med disse foreninger? Men jeg fikk ikke noget svar. Vårt landsmøte fastslo ifjor, at man skulde bøie sig for kongressens beslutning, men dessverre forgjebes. Vi har 8—10 foreninger som ennå idag står utenfor. Vi har innrapportert dette for sekretariatet, men det har sagt, at det ikke vil gi oss forholdsordre. Når forholdene ligger slik an, så er det anarki, når vi tvinger enkelte foreninger, som vil være lojale, men ikke andre som ikke vil. Samorganisasjonene er også blitt tumleplass for politiske spekulanter. Derfor mener jeg at medlemskapet i samorganisasjonene bør være frivillig. Jeg må derfor anbefale sekretariatets mindretalls forslag om frivillig medlemskap. Når det gjelder § 4, så må man være oppmerksom på at forbundene har i sine lover hvordan konfliktene skal ledes, og jeg tror at forbundene har langt bedre rede på disse ting enn samorganisasjonene som til sine tider kan være forferdelig uansvarlige.

Formannen: Det forenkler saken betydelig at Mørk har tatt sitt forslag til § 4, punkt 3, tilbake. Ved at dette forslag er bortfalt er det ikke synderlig stor forskjell på sekretariatets flertalls forslag og det forslag Volan har fremsatt. Det forslag som var innsendt av Mørk betydde en hel omlegning til at det skulde være samorganisasjonene istedenfor forbundene Landsorganisasjonen skulde bygges på. I motsatt retning går det forslag som foreligger fra sekretariatets mindretall og er innsendt fra en rekke foreninger, og som går ut på at medlemskapet skal være frivillig. Når vi diskuterer dette spørsmål, som har vært diskutert siden 1909 og fikk sin endelige avgjørelse på kon-

gressen i 1925, så bør vi erindre at dette med organisasjonsformene ikke er et så enkelt spørsmål at det kan løses ved et forslag eller ved en beslutning av en kongress. Vi har jo sett, at vi ikke har kunnet virkeliggjøre beslutningene. Selv om beslutningene var riktige så hadde de ikke pløiet dypt nok blandt forbundene og medlemmene. Vi har derfor måttet gi dispensasjoner for å få forbundene tilbake til Landsorganisasjonen. Hensikten med beslutningene var å skape en sterkere organisasjon, men hvis disse beslutninger ligger sådan an, at de sprenger ut betydningsfulle grupper av våre rekker og hindrer rekrutteringen, da er beslutningene gale og hviler på gal basis. Vi besluttet også for samorganisasjonenes vedkommende, at de skulde få sin faste plass i organisasjonslegemet. Det har ikke vært til å undgå at det har vært krambolasje mellom forbundene og samorganisasjonene, men dette skyldes at samorganisasjonene muligens har gått litt for langt inn på forbundenes område, så disse har følt sig trakkett på tærne. Dette forhold vil bortfalle efter hvert som samorganisasjonene finner sin rette plass. Da vil samorganisasjonene som uttrykk for klasseorganisasjonen, finne frem til en *virkemåte* som styrker organisasjonen og tilfører den en kraft som den ikke har og til å utvikle solidariteten blandt medlemmene. Slik som organisasjonen nu er, er det forbundene som må føre kampen og som har satt op reglene for hvordan kampene skal føres. Vi har sett hvor vanskelig det er, når en fagforening i et distrikt sier at den ingen interesse har av samorganisasjonen, og samorganisasjonen på sin side krever kongressbeslutningen respektert. Hvis nu en fagforening til tross for pålegg fra kongressen, sekretariatet og forbundet, allikevel ikke gjør det, vil det da være riktig, når det gjelder en stor forening, at den skal sprenges ut av forbundet? Da vil vi jo svekke forbundet uten å gagne samorganisasjonstanken. Derfor har vi måttet være lempelige og innrettet oss efter medlemmenes opfatning. Vi må derfor bygge på den linje at disse forhold vil komme til å utjevne sig under den praktiske *virksomhet* som samorganisasjonene og forbundene kommer til å føre, så man ikke svekker istedenfor å styrke *organisasjonsvirksomheten*. Jeg synes ikke det er nogen grunn til å mistenke hinannen for å ha dårlige motiver for sin opfatning i disse spørsmål. Mindretallet hevder, at samorganisasjonene vil styrkes ved det frivillige medlemsskap. De argumenter lar sig ikke bare *sies*, men også *høres*. Vi må stikke fingrene i jorden og lukte hvor vi er. — Nu er det som jeg nevnte ikke stor forskjell mellem sekretariatets flertall og Volan og Aas' forslag. Ledelsen av konflikter må nødvendigvis ligge hos forbundene. En landsomfattende konflikt kan ikke ledes av samorganisasjonene. Der må den samlende ledelse ligge hos forbundene, men naturligvis kan forbundene bruke *samorganisasjonene* til gagnlig virksomhet under slike konflikter. Når det gjelder lokale konflikter ligger det naturlig for samorganisasjonene, når de samarbeider med forbundene og avdelingene på stedet, at de kan lede en sådan konflikt. Vi behøver ikke å lage prinsipp på dette. Det eneste betenkelige er, at samorganisasjonen kan tilpliktes til å lede en konflikt som forbundet selv har kjørt i grøften på forhånd. I Volan og Aas' forslag ligger nemlig dette i det og det tror jeg ikke vil være rik-

tig. Jeg ser forandringen som en utvikling av sekretariatets og forbundenes makt, og jeg kan følge Volan, når han sier, at når man har et apparat som koster så meget, så skal det også utføre nyttig arbeide. Jeg har intet imot om dette forslag blir vedtatt.

Systad: Jeg synes at vi skulde forenkle denne diskusjon til å omfatte spørsmålet om det skal være tvungent eller frivillig medlemsskap. Jeg synes at det mest ideelle skulde være frivillig og jeg håper at vi kommer så langt en gang at det blir en selvfølgelig ting, at foreningene står tilsluttet den lokale samorganisasjon. Meningen er jo den, at man skal gjøre arbeiderne fortrolig med de faglige kamper som pågår. Tidligere var det jo så, at den ene hånd ikke visste hvad den annen gjorde. Grunnlaget for opbygningen av samorganisasjonene var å skape samfølelse og en klasse, så ingen stod og arbeidet når andre gikk ut for å føre kamp for klassen. Vi vet imidlertid at hundrevis av fagforeninger blev borte fra samorganisasjonsmøtene. Derfor kjempet vi igjennom det obligatoriske medlemsskap. Det kan hende, at det har vært hårdt for mange og det kan også hende, at det ikke passer for alle nte i distriktene. Men her kommer vi tilbake til det samme, at vil man være med i en felles husholdning, så må man være med selv om man ikke kan påvise påtagelige fordeler for den enkelte. Alberti vet at hvis det går galt med arbeiderklassen i dette land, så gå det også galt med jernbanemennene. Det er en klasseorganisasjon samorganisasjonen skal være. Det er beklagelig, at samorganisasjonene enkelte steder ikke finner opgaver. På slike steder bør sekretariatet inndra disse apparater, for der er det ikke behov for dem. Arbeiderne ser dem bare som en byrde. Jeg mener at det må bli en oppgave for det kommende sekretariat å foreta en revisjon av samorganisasjonene utover landet. Man får inndra de samorganisasjoner som ikke har opgaver, og utvikle de som har sådanne og som vil arbeide. Jeg vil støtte sekretariatets innstilling og henstiller til kongressen å vedta denne. Det tilleggsforslaget til Volan har jeg ikke full oversikt over. Jeg frykter for at det vil føre til veldige gnidninger mellom forbundene og samorganisasjonene.

Martin Tranmæl: Spørsmålet om samorganisasjonene har vi hatt oppe på en rekke kongresser. Det var oprinnelig sterkt motstand mot dem, men de blev anerkjent. Hvorfor? Jo, fordi de bevisste at de hadde livets rett og kunde utføre nyttig arbeide. Alle er enig i at vi behøver både et klassemessig samlingsgrunnlag og en industriell opdeling, så man kan følge de industrielle linjer. Det er vedtatt at vi skal følge industriforbundslinjen, men samtidig er samorganisasjonene gitt plass i organisasjonslegemet. Henger ikke de innvendinger som nu rettes mot samorganisasjonene sammen med den deffensive stilling vi er inne i? Hvordan skal vi rette på dette? Ved tilbakeskritt? Nei, ved å utbygge den organisasjonsform vi har. Samorganisasjonene må bli aktive i sin virksomhet. Er det ikke ved den aktive virksomhet man gjennomfører industriforbundene? Det er ganske givet at de beslutninger kongressen fatter er riktige. Tror man, at løsningen ligger i å begrense samorganisasjonenes virksomhet? Vil ikke det være et tilbakeskritt istedenfor fremskritt? De organisasjoner som er kamporganisasjoner idag, skal bli forvaltningsorganer i et fremtidig socialistisk samfund.

Denne tanke må vi bære frem i arbeidernes sinn. Vil ikke nettop samorganisasjonene her ha en oppgave? Det må finnes smidige former uten dette evindelige papirmølleri. Landsorganisasjonen skal her gå i spissen og da vil nok forbundene komme etter. Husk hvad det vil si for Landsorganisasjonen å få denne klasseorganisasjon gjennomført også ute i distriktene. Skal dette skje må man ha faste planer å gå etter, men da må man oprettholde det obligatoriske medlemsskap. Derfor vil jeg på det sterkeste anbefale sekretariatets flertalls forslag og ta avstand fra mindretallets forslag om frivillig medlemsskap.

Dirigenten refererte en henvendelse fra Røde Hjelps landskonferanse, som søkte om adgang til ved en deputasjon å forelegge en sak for kongressen. Dirigentene var blitt enig om at deputasjonen skulde få foretrede følgende dag kl. 9 formiddag.

Formiddagsmøtet tirsdag 6 desember.

Dirigent: *A. Alberti*.

Efter foretatt navneprop refererte sekretæren, *Kristian Moljord*, protokollen, som blev godkjent.

Deputasjon fra Røde Hjelps landskonferanse.

Dirigenten refererte, at det fra Røde Hjelps landskonferanse var innkommet følgende:

«Til Landsorganisasjonens kongress.

Norges Røde Hjelps landskonferanse samlet 3 desember 1927 vil henstille til Landsorganisasjonens kongress å vie spørsmålet om klassejustisen i Norge den største oppmerksomhet, slik at hele fagorganisasjonens forståelse og aktivitet kan rettes på denne sak.

Det må fattes beslutninger som kan føre til at makthavernes forfølgelse av de mest klassebevisste arbeidere avsvækkes og bringes til ophør.

Men skal dette skje må de enkelte arbeidere, som rammes av klassejustisen, understøttes moralsk og økonomisk og det bør samarbeides med de organisasjoner som bekjemper klassejustisen, nasjonalt og internasjonalt.

For konferansen: Ingv. Nielsen, dirigent.

Deputasjonen fra landskonferansen var møtt frem og *dirigenten* gav ordet til deputasjonens ordfører

Otto Lühn: Vi overbringer en hilsen til kongressen fra Norges Røde Hjelps landskonferanse. Norges Røde Hjelps oppgave er kampen mot klassejustisen. Og denne kamp føres ikke bare innenfor landets grenser, men i de kapitalistiske land hele verden over. Det er ikke bare i Norge man har fått tukthuslover. Også andre steder er det gjennomført slike lover og de håndheves så brutalt, at det har antatt karakteren av terror. Røde Hjelp er en internasjonal organisasjon som skal sammenknytte solidariteten mellom de som lider under klassejustisen.

Vi vet at den norske arbeiderklasse gjennom sin praksis har vist, at denne solidaritetsfølelse har den bredeste plass hos de norske arbeidere og at denne solidaritetsfølelse ikke har landegrensenes begrensning, men strekker sig utover dem og rekker en broderhånd over grensene, dit hvor man trenger en broderhånd. Det lykkedes mig først å begripe nødvendigheten av en Røde Hjelp-organisasjon, da jeg kom i forbindelse med utenlandske klassekamerater, som kunde vise mig merker efter den tortur de hadde vært utsatt for — folk som jeg hadde lært å kjenne personlig. Vi vil overbringe kongressen vår hilsen og takker for at dere har villet motta oss, og vi håper at representantene vil medvirke til at vår organisasjon blir kjent innen de brede norske arbeidermasser.

Dirigenten takket deputasjonen for dens hilsen til kongressen og meddelte, at den fremlagte uttalelse skulde bli behandlet i forbindelse med de andre forslag om klassejustisen som forelå for kongressen.

Lovforandringer.

Man skulde nu fortsette behandlingen av lovene. *Dirigenten* opplyste at det var inntegnet 43 talere, så han fant å burde foreslå strek og 2 minutters taletid. Efter bemerkninger av *Aksel Schultz*, *Oskar Karlson* og *formannen* blev taletiden satt til 5 minutter. Da strek blev satt var det inntegnet 55 talere.

Dirigenten. Ragnar Fossum har fremsatt følgende forslag i tilknytning til sekretariatets flertallsforslag:

«Dog kan det, hvor det viser sig påkrevet for landdistriktenes vedkommende dannes mindre og mer håndterlige faglige samorganisasjoner.»

Oskar Bakken: Samorganisasjonsformen er forfusket og sekretariatet makter ikke å håndheve beslutningene. Der er fagforeninger som nu skylder kontingent for 4—5 år tilbake. Hvorfor skal vi under disse omstendigheter søke å triumfere dette igjennem bare fordi det synes å være radikalt å stemme for samorganisasjoner? Arbeiderutvalgene blev det heller ikke noget utav, idet de kom bare som et resultat av Alfred Madsens gode evne til å snakke om saken. Adolf Olsen brukte uttrykket dolkestøt i forbindelse med sin omtale av Bratvolds innlegg. Dette skyldes at Adolf Olsen forstår, at hvis han ikke hadde den nuværende tvangsbestemmelse, så vilde fagforeningene ramle ut av samorganisasjonene. Fagforeningene står nemlig ikke idag bak samorganisasjonene. Alt dette snakket i denne forbindelse minner mig om en historie fra gamle dager. Da var det en mann som var så radikal, at han måtte ha en rød ulltråd til klokkekjede. Man får inntrykk av at en stor del av norsk arbeiderbevegelse idag er moden for ulltråden.

Eugen Pettersen: Det kan hende, at der er mange og store foreninger i Papirindustriarbeiderforbundet, som ikke har lyst til å stå i forbundet sammen med Bratvold, men hvis det er slike foreninger som «Arbeidets Frihet» i Austmarka, Bratvold mener, så betakker vi oss for slike foreninger. Sekretariatet og forbundene har ikke fulgt kongressens beslutning og de har sabotert beslutningen om at det skal være samarbeide mellem samorganisasjonene og forbundene i de lokale kon-

flikter. Hvis kongressen slår fast, at det *skal* være samarbeide, så vil medlemmene snart få erfare at samorganisasjonen er det apparat som står i den beste kontakt med medlemmene og som vil kunne kontrollere forbundene og sekretariatet. Det er vel derfor Jønsson og Bratvold er mot samorganisasjonene. Jeg vil anbefale de endringsforslag som foreligger og som går ut på å utbygge de apparater vi har.

Lars Eriksen: Det kan selvfølgelig sies at samorganisasjonene utover landet ikke helt og fullt har klart å løse de arbeidsoppgaver som har foreligget for dem. Jeg tror ikke at dette er samorganisasjonenes egen skyld, men ansvaret ligger heller hos de som saboterer samorganisasjonene. Når formennene for de største forbund samler sig mot samorganisasjonene, så forstår man hvordan det må bli. De sier også i sin innstilling, at samorganisasjonen er en blindtarm som må opereres vekk. Utover landet skjer det daglig henvendelser til samorganisasjonene fra arbeiderne, og de små fagforbund har i realiteten ikke andre støttepunkter enn samorganisasjonene på de forskjellige steder. Det at samorganisasjonene ikke skal være obligatoriske er organisasjonsnedbrytende. Særlig i en tid som nu er det vanskelig for de små fagforeningen å optre krasst, derfor er samorganisasjonene en livsnødvendighet nu. Volans forslag er i realiteten det som allerede er tilfelle og det er også til støtte for de små forbund som bare har en tillitsmann. Derfor må kongressen vedta dette forslag og nedstemme forslaget fra de 6 sekretariatsmedlemmer.

Ludvig Hansen: Når Bratvold nu taler om at organisasjonene skal vokse sig frem selv, så skulde man ikke tro, at Bratvold har vært med på å lage organisasjonsmessige bindeledd tidligere. Vi har også ferie-hjem og Folkets Hus som binder medlemmene sammen. Hvis vi på disse områder skulde ha frivillig medlemskap, hvem skulde da bære byrdene ved de institusjoner vi har? Samorganisasjonene er ingen blindtarm, men et nødvendig organisasjonsledd, når de arbeider sammen med forbundene og Landsorganisasjonen. Det var i sin tid også stor motstand mot industriforbundsformen, men i mitt distrikt har den iallfall virket temmelig godt. Her kan det ikke være frivillighet, for da vil de som er skeptikere trekke sig tilbake. Jeg anbefaler at samorganisasjonene forblir som de er.

Bernh. Ødegaard: Den sak vi nu diskuterer er et av de mest skjebnesvangre punkter på dagsordenen for de foreninger som ikke har tilsluttet sig samorganisasjonen. Jeg finner det riktigst for å kunne belyse saken å måtte navngi Drammens Distrikts Linjepersonales Forening, som jeg står som formann for. Da beslutningen om obligatorisk tilslutning til samorganisasjonen blev reist kunde jeg ikke på egen hånd innmelde foreningen i samorganisasjonen av hensyn til de økonomiske utgifter som fulgte med en sådan innmeldelse. Jeg måtte forelegge saken for medlemmene. Det har ikke manglet på påbud fra sekretariatet og forbundet, og saken har derfor vært forelagt medlemmene flere ganger. Men den er blitt nedstemt. En vesentlig grunn hertil er at Drammens faglige Samorganisasjon har et bestemt virksomhetsområde, men innen dette område har vi bare 20 av våre 200 medlemmer, og så skal vi til denne samorganisasjon betale for 200 medlemmer. Jeg

vil spørre hvad sekretariatet har tenkt å gjøre med disse fagforeninger? Jeg kan nemlig tenke mig at man ikke vil la nåde gå for rett lenger. For Jernbaneforbundets vedkommende kan det dreie sig om ca. 1 000 medlemmer. Disse betyr kanskje ikke så meget for Landsorganisasjonen, men for vårt forbund betyr det meget og da især for oss innen forbundet som gjerne vil bevare kontakten med de øvrige arbeidere i landet.

Aksel Hernes: Hvis jeg skulde gi uttrykk for medlemmenes opfatning på mitt sted, så vilde summen av dette være, at medlemmene er mindre fornøiet med samorganisasjonen og det arbeide den utfører. Av de innsendte forslag fremgår det, at dette også er tilfelle andre steder. Forslagene er så ytterliggående, at de endog vil sløife samorganisasjonene. Jeg tror dog ikke at det er så stor procent av de organiserte arbeidere som vil gå så langt. Samorganisasjonene er et nødvendig bindeledd for arbeiderne på de enkelte steder og det er utvilsomt at de hver dag arbeider for våre interesser, men jeg tror at iallfall for Trondhjems vedkommende er distriktet for stort, så det er blitt vanskelig for de folkene som stiller med dette, å holde fra hinannen arbeidet på kontoret og arbeidet som organisatorer. De blir så overlesset av kontorarbeide, at det organisasjonsmessige arbeide ikke blir skjøttet som det skulde. Derfor blir medlemmene mindre fornøiet med samorganisasjonen og sier at den ikke er til noget gagn. Dette er for øvrig noget som gjelder alle våre organisasjoner. Selve det livgivende arbeide blir på grunn av kontorarbeidet ikke skjøttet som det skal.

Aksel Schultz: Det mest karakteristiske ved denne debatt er det som blev sagt av en anleggsarbeider, da han erklærte at anleggsarbeiderne føler sig brydd av samorganisasjonene. Derfor vil de ha at medlemsskapet i samorganisasjonene skal være frivillig. Det samme er opfatningen i mitt forbund. Samorganisasjonene er blitt tunlepllassen for politiske ærgjerrigheter. I en organisasjon som skal due til noget, må man ikke fordele myndigheten på flere instanser. Når vi har bestemt oss for industriforbund, så la forbundene få ha myndigheten så de kan få utført noget. Det blir ingen enhet og kraft i organisasjonen på den måte som Mørk arbeider henimot. Ære være samorganisasjonen i Oslo for det den har gjort med møter og for de arbeidsløse, men den utfører ikke faglig arbeide. Vi har måttet koste meget på agiasjonen her i byen til tross for at vi har samorganisasjonen. Det er nemlig så, at en murarbeider vil helst snakke med en murarbeider om de ting, en typograf med en typograf o. s. v. Det er folk i samorganisasjonene som utfører godt arbeide, men å forlene samorganisasjonene med en myndighet som kommer på tvers av forbundenes myndighet vil skade den samlede organisasjon. Den opplaskning som Mørk vil ha, er ingen revolusjonerende forandring. Det er en opplaskning som vil føre til engelsk syke og annen elendighet.

Tømmeraas: Når et mindretall i sekretariatet har foreslått, at samorganisasjonene skal bygges på frivillig medlemsskap, så har jeg grunn til å tro, at det ikke er saklige grunner, men rene forbundsinteresser som er bestemmende. Den dag kan komme, at de som idag holder på frivillig medlemsskap, ønsker å få samorganisasjonene over i mere

legale former. Det spiller en vesentlig rolle i hvilken del av landet samorganisasjonen virker. I Trøndelagen er det ikke lett å komme i forbindelse med forbundene, derfor henvender man sig til samorganisasjonen med alle slags saker. Hvordan skulde det bli på sådanne steder, hvis ikke de sterke foreninger var med i samorganisasjonen? Det er så snevre interesser og synsmåter man her gir uttrykk for, at det ergrer mig å snakke om det. I Trøndelag organiserte vi i 1924 10 grupper og avsluttet 12 tvister, i 1925 stiftet vi 5 foreninger og førte 25 forhandlinger og i 1926 hadde vi 26 forhandlinger for forbundene. Jeg kan dokumentere flere skrivelser fra forbundene, hvori de takker samorganisasjonen for det arbeide den har utført for dem. Vi må da kunne få avslutte tariffen i forbindelse med forbundene og sekretariatet. Jeg har det inntrykk, at enkelte forbundsformenn tror, at vi vil ta makten fra forbundene, men det er ikke vår mening.

P. Furubotn: Jeg tror det er riktig at vi bygger videre på den organisasjonsbeslutning som blev fattet på kongressen i 1923, hvor vi knesatte industriforbundsformen og hvor samorganisasjonene blev et bindeledd lokalt. De innvendinger som reises mot samorganisasjonene er av gammel dato. Det er klart, at det kan reises innvendinger, og det er naturlig at det kommer innvendinger, når det i arbeiderpressen til dels drives agitasjon mot samorganisasjonene. Det er ikke lenge siden en stor avis talte om «blindtarmen». Vi som er forkjempere for samorganisasjonene må levere en saklig kritikk av samorganisasjonene. Vi skal ikke være blind for at byråkratismens fare har fått innpass i samorganisasjonene. Jeg tror at en av de viktigste feil som begåes er at lederne i samorganisasjonene er drevet inn i det kommunale arbeide og derved kommer til å forsømme det praktiske arbeide i samorganisasjonens virksomhet. Det er også en av årsakene til forsømmelsene, at distriktsorganisasjonsformen delvis har ført til, at den levende vekselvirkning mellom samorganisasjonen og medlemskadrene er svekket. Dette er en nødvendighet for samorganisasjonenes virksomhet. Det vilde være heldig om kongressen kunde sette op til debatt samorganisasjonenes virksomhet. Den beste metode til å innarbeide samorganisasjonene i organisasjonslegemet er praktisk arbeide i samorganisasjonene, slik at disse ved sin virksomhet skaffer sig plass i bevegelsen. Da jeg var sekretær i samorganisasjonen i Bergen ledet jeg jernbanelkonflikten i 1920 og samtidig statsfunksjonærenes protest mot konflikten avslutning.

Jønsson: Det er kun et land ved siden av Norge som har dobbeltorganisasjoner, og det er Frankrike, men det er også det land som uomtvistelig har den minst skikkede og minst kampdyktige fagorganisasjon. Nu er samorganisasjonene blitt distriktsforbund med representativt system. Denne dobbeltorganisering medfører en overordentlig stor administrasjonsutgift for organisasjonen, og de pengene må etsteds tas. Jeg tror at våre distriktsorganisasjoner nu koster medlemmene nære 400 000 kroner pr. år. Man får da avgjøre om det arbeide de utfører står i forhold til hvad de koster. Samorganisasjonene driver agitasjon. Ja, men det arbeide utføres også av forbundene og landsorganisasjonen. Det er av de som vil opprettholde ordningen med det tvungne medlems-

skap sagt, at vi vil opheve samorganisasjonen. Jeg har inntrykk av at i denne redsel ligger en erkjennelse av at de ikke har livets rett og ikke har livsbetingelser. Jeg har den tro, at de vil bestå om det blir frivillig medlemsskap, idet det er behov for stedlig samarbeide, men la dette betales av de som vil ha samarbeidet og la de andre stå utenfor. Vi har haugevis av kongressbeslutninger som ikke er gjennomført. Kongressene har vært foran sin tid, så medlemmene ikke har kunnet følge med.

Kristian Rothaug: Det er så, at vi ennu har hatt knapp tid til å kunne bedømme samorganisasjonenes virksomhet, men alle de forslag som er innkommet tyder på, at medlemmene mener å ha fått erfaring. Det er kjørt karrusel på det politiske område, og det samme er tilfelle på det faglige område. Derfor er det mange fagforeninger som nu vil tilbake til det frivillige medlemsskap. Dette kom ikke minst frem i Tranmæls tale igår. Det gikk troll i ord. De organer vi har koster altfor mange penger. Derfor ser vi, at den største forening vi har på Løkken vil bort fra det tvungne medlemsskap. Det samme er tilfelle i Meråker. Her er både kommunistene og Det norske Arbeiderpartis medlemmer enig om at vi bør komme tilbake til frivillig medlemsskap. Har samorganisasjonen livets rett, så vil den allikevel bestå og utvikle sig, men har den ikke livets rett så vil den forgå, og da kan det skje. Vi har ikke midler til å tvinge foreningene inn i samorganisasjonene. Når distriktene er blitt så store som de er blitt, så er det også rimelig, at en hel del foreninger reagerer mot det tvungne medlemsskap. Det året jeg var formann i samorganisasjonen i Trondhjem, så var det å purre gang på gang og mange ganger måtte vi reise til foreningene for å gjøre dem det begripelig at de måtte stå i samorganisasjonen.

O. L. Strøm: Det fremgår av debatten, at samorganisasjonene ikke har svart til sin hensikt. Det fremgikk av Tranmæls uttalelse om at samorganisasjonene ikke har fått nogen chance. Landsorganisasjonen har bestemt at vi skal bygge på industriforbundsformen. Derfor er samorganisasjonene blitt en fjasko. Alle er enig om dette. Allikevel forsøker man å utdype denne organisasjon som ikke har vist sig å ha livets rett. Det er et skrik ikke fra medlemmene, men fra mindretallet i sekretariatet. Medlemmene sier: Apparatet er for kostbart, det er ikke effektivt for vår kamp, men en tumleplass for andre ting enn de rent faglige. En rekke foreninger i vårt forbund sier, at de ingen nytte har av samorganisasjonen, og det sier også foreningene i andre forbund. Jeg må advare mot at man på fordekt måte arbeider frem ting som samorganisasjonene ikke kan greie. Hvis trekløvret Volan, Aas og Mørks forslag blir vedtatt vil det bli store rivninger mellom forbundene og samorganisasjonene. Her blir det ikke samling, enhet og styrke, men splittelse og rot.

Hans Eriksen: Når det fra Oslo faglige Samorganisasjons og Volan og Aas side er fremsatt forslag om å utbygge samorganisasjonene videre, så er det fordi man frykter forslagene om ophevelse av samorganisasjonene. Jeg tror ikke det er nødvendig at vi opholder oss så meget med disse forslagene, for jeg tror at det levende liv vil bevirke,

at samorganisasjonene dør, iallfall på enkelte steder. Vårt forbund hadde ifjor en 4 måneders konflikt på Kirkenes. Vi søkte å bruke samorganisasjonen, men på grunn av den indre strid som raste innen denne kunde den ikke gjøre noget for oss. Jeg måtte da reise ditop og fikk i stand en overenskomst, som folkene var fornøyd med. Etterpå vedtok imidlertid samorganisasjonen en avsky-resolusjon i den anledning. Det ligger noget bak forslaget om forandringen av ordene kan til skal. Det vil bare føre til splittelse og splid, idet det vil føre til uenighet mellem samorganisasjonene og forbundene. Vi skulde bare ha hatt denne bestemmelse ifjor, da vi hadde konflikten på Kirkenes. La oss være enig om, at vi har mange samorganisasjoner, som det ikke er nødvendig å oprettholde. Der skal medlemmene selv få bestemme om de vil være med eller ikke. I de 13 år jeg har vært forbundsformann har jeg ikke merket, at medlemmene har gått forbi forbundskontorets dør og op til Mørk i faglige anliggender.

Harald Haare: Jeg har alltid vært tilhenger av samorganisasjoner, men jeg stemmer allikevel sammen med Oskar Andersen for frivillig medlemsskap. Jeg gjør dog ikke dette på samme premisser som anleggsarbeiderne. Jeg gjør det fordi at det som foregår idag er desorganisatorisk og at det er meget farlig, at den ene forening efter den annen går ut av samorganisasjonene. Selv i mitt distrikt, hvor samorganisasjonen arbeider meget godt, går den ene forening efter den annen ut av samorganisasjonen. Den organisasjonspraksis vi har fått er meget farlig. Sekretariatet anerkjenner faktisk illegale samorganisasjoner. Jeg er enig med Tranmæl i at vi har fått for meget papir og sekretariatet er ikke minst skyld i det. Jeg mener at samorganisasjonene har stor betydning innenfor organisasjonslegemet, men de som er spesielle samorganisasjonsfolk skader samorganisasjonene ved sin optreden. Jeg tror det vil være best for samorganisasjonene selv at vi får frivillig medlemsskap.

Gunnar Sethil: På siste kongress tilhørte jeg den fraksjon som holdt på status quo. Idag oprettholder jeg samme standpunkt. Jeg holder på det som er idag, men vil ikke være med på nogen utvidelse. Volan har gitt en begrunnelse for forslaget, hvorefter det ikke skulde være så farlig å gå til dette, og Tømmerraas har sagt, at man ikke skal gå forbundene for nær. Vi må imidlertid lese bestemmelsen som den står skrevet, og da forekommer det mig, at det blir en stor forandring. Vi har en bestemmelse i Landsorganisasjonens lover om at sekretariatet skal ha overledelsen i utvidede konflikter. Dette som foreslås her kan ikke forståes anderledes enn at samorganisasjonene skal ha hovedledelsen, og det vil bli ganske upraktisk. I tilfelle av en konflikt f. eks. i Folddalen så skal altså samorganisasjonen på Hamar ha overledelsen, mens det naturlige selvfølgelig er at Arbeidsmannsforbundet leder konflikten. I vårt forbund har vi et stedsstyre som leder konfliktene her i byen. Efter dette forslag skal det overtas av samorganisasjonen. Jeg kan ikke være med på at samorganisasjonene skal få lovmessig rett til å lede konflikter.

Edv. Blom: Vi har sett hvad samorganisasjoneue har gjort. Siden vi fikk samorganisasjonene har vår Landsorganisasjon stått i stampe.

Samorganisasjonene er blitt en polyp som suger ikke bare blodet, men også margen ut av arbeiderorganisasjonens legeme. Jeg har foran mig her budgettet for en samorganisasjon. Det er på 12 500 kroner, hvorav 11 000 kroner går til administrasjon, mens 1 000 kroner er opført til agitasjon og kontorassistanse. Det er disse samorganisasjonene som gjør at det vedtas avskyresolusjoner til sekretariatet og forbundsledelsene. Vi må komme tilbake til de forhold som det var da Hans Berntsen, Richard Hansen og Teigen gikk ut til arbeiderne og agiterte. Vi skal ikke ha en bråte med sekretærer som aldri gjør noget virkelig agitasjonsarbeide. Vi går sannsynligvis ytterligere tilbake hvis dette forhold skal vedvare. Medlemmene tenker nettop på disse ting, så det går ikke an for oss å komme hjem uten å ha gjort noget med dette. Jo, det skal bli nydelige greier om forbundsstyrene skal få plikt til å overlate konflikter til samorganisasjonene, som kommer til å kjøre konflikten i grøften. Vi forlanger arbeide av våre folk i forbundet.

Andreas H. Ek: Blom har sagt det jeg tenkte å si, men da jeg står som formann for en papirarbeiderforening som har meldt sig ut av samorganisasjonen, vil jeg fremkomme med noen bemerkninger om dette. Vi har den mening at vi ikke kan få nogen nytte av samorganisasjonen. Personlig har jeg sittet både i styret og representantskapet for samorganisasjonen, men da jeg engang skulde forelegge en sak angående den kooperative agitasjon, så blev jeg nektet ordet. Det måtte først avgjøres av det store representantskap om jeg skulde kunne få ordet om denne sak. Jeg har ikke fått den opfatning, at Bratvold har opfordret foreningene til å gå ut av samorganisasjonen. Tvert imot. Jeg har flere ganger fåt opfordring fra ham om å få foreningen inn i samorganisasjonen igjen. Jeg anbefaler sekretariatets mindretalls forslag

Halvdan Strand: Det Haare nevnte holder ikke stikk. Nei, det stikker nok noget annet bak der, og det er den solidaritet som jernbanemennene er kjent for. Schultz er heller ikke den mann som skal tale om samarbeide, han vil ikke inn i industriforbundet, men holder på en skråorganisasjon. Han vil ha den gamle laugsorganisasjonsform. Albert Karlsen hevder at anleggsarbeiderne ikke har interesse for samorganisasjonene. Jeg har selv vært på anleggsarbeide, men det er ikke riktig at anleggsarbeiderne ikke har interesse her. Det forekommer mig at Albert Karlsen optrer som forbundets talsmann her. Anleggsarbeiderne har interesse av samarbeidet med alle de øvrige arbeidere. Jeg er imot innskrenkning i samorganisasjonenes virksomhet, derfor vil jeg støtte flertallets forslag og likeså Volan og Aas' forslag.

Valentinsen: Hvis vi skal se sundt på denne sak, så må vi komme til det resultat, at de som har talt mot dette spørsmål idag har sett for meget på egeninteressene. For Bergens og Fylkenes vedkommende er jeg forvisset om, at hvis kongressen hadde sett vår store agitasjonsplan, og dermed gjort sig bekjent med hvad vi skal gjennompløie, så vilde den ha blitt overbevisst om nødvendigheten av at vi utdypet samorganisasjonene. Det er nødvendig at vi utvikler samorganisasjonene, og jeg synes å forstå av Halvard Olsens uttalelser, at dette også er sekretariatets flertalls tanke. Jeg vil anbefale kongressen å støtte Volan og Aas' forslag.

Krsitoffer Jakobsen: Det som har preget kongressen hittil har vært saklighet. Hvad var forutsetningen med beslutningen om industriforbund og samorganisasjoner? Jo, det var at vi skulde gjøre samorganisasjonene til en levende kraft innen organisasjonen. De skulde ta sig av agitasjons- og opplysningsarbeidet og utvikles videre, så man kunde komme bort fra forbundsformen og få en organisasjon som stod i bedre kontakt med medlemmene på arbeidsplassene. Men hvordan har forbundene optrådt, når man har hatt behov for en utvikling av samorganisasjonene? Jeg skal nevne et eksempel. Ifjor høst bad vi å få bli representert ved forhandlingene. På grunn av en feil formulering i en skrivelse fikk forbundet anledning til å motsette sig vår deltagelse. Med andre ord: For å gjøre vår organisasjon så illusorisk som mulig avslø forbundet å la oss delta. Hvis samorganisasjonene hadde endel av den kontingent som går til forbundene, så skulde man ha fått sett et betydelig mer effektivt arbeide av samorganisasjonene. Jeg vil anbefale Volan, Aas og Mørks forslag.

Leif Foss: Det er naturligvis med hensikt, at denne diskusjon er lagt slik an, at den skal være et penge- og agitasjonsspørsmål. Nei, her er det spørsmål om hvorledes Arbeidernes faglige Landsorganisasjon skal vebne sig for de faglige kamper. Det er her spørsmål om å opnå en vekselvirkning mellom troppene og ledelsen. Det er klart, at for Bratvold er det om å gjøre å få minst mulig vekselvirkning her. Dette er et stort classespørsmål. Bratvold vil ha det slik, at medlemmenes bestemmelsesrett skal gjennomføres efter de byråkratiske prinsipper. Det er berettiget å klandre samorganisasjonene fordi de ikke har maktet å utvikle sig, men det er ikke riktig å blande dette op i denne sak. Det er Bratvolds metode som har ført til at foreningene melder sig ut av samorganisasjonene. Antallet av foreninger som har meldt sig ut, er imidlertid minimalt sammenlignet med antallet av de som er for samorganisasjonen. Den opfatning som Bratvold har hatt her på kongressen, må han legge av og isteden medvirke til å opklare sakene for sine medlemmer.

Rolf Hofmo: Jeg kan ikke stemme for mindretallets forslag om frivillig medlemskap fordi det er en absolutt meningsløshet og et ledd i den kamp som har vært ført mot samorganisasjonene fra den første dag av. Hvis et slikt forslag blir vedtatt, vil samorganisasjonene bli angrepet av forbundsledelsene på basis av at samorganisasjonene ikke er organisasjonsmessige ledd. Strøm hadde det samme standpunkt i 1919 som han har idag. Hans opfatning er ikke bestemt av medlemmenes forhold, men av en bestemt prinsipiell opfatning. Jønsson vil antagelig bygge organisasjonen op efter engelsk mønster, hvor man har 1200 fagforbund. Samorganisasjonenes tillhengere har erkjent manglene ved samorganisasjonene ut fra den forutsetning at man skal søke å rette på dette og få lagt samorganisasjonene på klassebasis. I en sund organisasjon er man ikke redd for kritikk og opposisjon. Det vilde være gagnlig om man kunde få flere opposisjonscentrer i organisasjonene.

Teigen: Vi skulde være litt forsiktig med alle disse tegninger og opstikninger av tomter. Vi får ellers aldri bygd noget ferdig. Jeg vil

henlede samorganisasjonenes oppmerksomhet på, at hvis samorganisasjonene skal bli det samme som forbundene, så er hele deres oppgave forspilt. Den gang man opprettet disse organisasjoner var det meningen at de skulde være revolusjonære klasseorganisasjoner i motsetning til forbundene. Nu kommer disse organisasjoner og skal overta alt det forhandlings-, meglings- og kontorarbeide som forbundene har. Samorganisasjonene må kunne forstå, at det er upraktisk at alle organisasjonsinstanser skal forhandle. Skal samorganisasjonene forhandle, så må de også være part i overenskomstene og få ansvar sammen med forbundene. Hvorfor skal samorganisasjonene som har hundrevis av oppgaver, blande sig op i dette ansvar? Jeg vil henstille at man ikke holder på dette forslaget. Hvad skal sekretariatet gjøre, når det står i lovene at samorganisasjonene skal lede konflikter, og forbundene har det i sine lover at de skal lede konfliktene? Jeg henstiller at man ikke går på dette forslag.

Ragnar Fossum: Det er ikke så letvint på landsbygden å realisere samorganisasjonstanken. Vi anleggsarbeidere må ha et bindeledd innen vårt distrikt, men samorganisasjonene i sin nuværende skikkelse er ubrukelig for oss. Vi får bare et dobbeltforhold. Frafallet i Trøndelag skyldes de lange avstander. Vi må få anledning til å danne samorganisasjoner, hvor disse er påkrevet. Jeg har derfor fremsatt et forslag slik at vi kan få det samarbeide som er nødvendig for anleggsarbeiderne.

Nygaardsvik: De som er mot samorganisasjonene, tilhører de sterkeste forbund. Systad sa igår, at de sterke måtte støtte de svake. Hvis mindretallets forslag blir vedtatt vil de sterke komme til å svikte de svake og foreningene vil få dette som påskudd til å forlate samorganisasjonene. Jeg mener, at de sterke organisasjoner har plikt til å støtte de svake organisasjoner, og det er dette som kommer frem i Volans og Aas' forslag. Teigens utlegning av forslaget holder ikke, idet det står i forslaget, at forhandlinger og meglings skal skje i samråd med forbundene.

Bernh. Berentsen: Hvis jeg idag skulde være riktig ondskapsfull, så vilde jeg si, at vi skulde stemme for Volans og Aas' forslag, for dermed vilde jeg gi samorganisasjonen et grunnkudd. Vi som har villet at samorganisasjonene skulde vokse sig frem av egen kraft, har villet at de skulde utføre agitasjons- og opplysningsarbeide. På dette område kunde de ha utført et stort arbeide. Men i Bergen utsender samorganisasjonen storpolitiske artikler istedenfor å utføre nyttig arbeide. Man kunde fristes til å stemme for sekretariatets mindretalls forslag, men enhver organisasjonsmann som har hatt en mening om denne sak, må stemme for sekretariatets flertallsforlag. Jeg finner det meningsløst før industriforbundsspørsmålet er gjennomført å opta spørsmålet om å gi samorganisasjonene større innflytelse i lokale konflikter. Det vil i tilfelle føre til veldig tilbakegang i samorganisasjonenes medlemstall.

Ingr. Nielsen: Jeg kjenner ikke til at samorganisasjonen i Bergen har vedtatt avskyresolusjoner. Vi har kun befatet oss med de oppgaver som foreligger for organisasjonen. Vi har sett at flere organisasjoner har følt sig så store og mektige, at de har sett bort fra det som har

vært organisasjonens oppgave, nemlig å organisere de som står tilbake. Det må være de sterkes oppgave her å støtte under. Det kan diskuteres om distriktsorganisasjonene er blitt for store, men jeg vil henstille til de som har med forbundene å gjøre: Gi samorganisasjonene oppgaver og kritiser dem hvis de ikke gjør noget med disse oppgaver. Vi har i den siste tid spesielt interessert oss for tekstilindustrien og vi har fra dette forbund fått kompliment for det arbeide vi har utført. Vi har gått frem på den måten at vi har begrenset oss til en industri og en arbeidsplass ad gangen og så arbeidet med dette til vi er blitt ferdig.

O. Hindahl: Det har vært nevnt av forskjellige talere, at man har kjørt karusell både faglig og politisk i dette land. Men det blir visst den rene luftgynge å gå på mindretallets forslag her. Da kan man like godt opheve samorganisasjonene., Vi er nødt til å tvangsorganisere. De som forstår organisasjonens betydning må trekke de andre etter sig. Jeg må advare mot Volan og Aas' forslag. Volan innrømmet, at der er dem som står tilbake og under disse omstendigheter anser jeg det å være til samorganisasjonenes eget gagn at man holder sig til flertallets forslag.

Kr. Moljord: Det nytter ikke å komme forbi det faktum at vi idag må tvinge folk inn i organisasjonen. I Sulitjelma har vi samorganisasjon. Der har det lenge vært en forening som både har satt sig utover industriforbundsformen, idet den er blitt stående i Jernbaneforbundet, og har stått utenfor samorganisasjonen. Erfaringene har imidlertid ført til at det er forhandlet med denne forening om innmeldelse i samorganisasjonen. Det er en bydende nødvendighet, at vi har samorganisasjonene. Det er nok endel medlemmer som vil være fri disse byrdene, men de må være med, og det må vi slå fast her idag.

J. P. Karlsrud. Det går ikke an å skjære samorganisasjonene vekk, hvis man skal vareta Landsorganisasjonens interesser. Går man på mindretallets forslag om frivillig medlemskap vil man oppløse samorganisasjonene og store industricentrer på landet vil bli satt tilbake. Som dere ser er mange av forslagene kommet fra Norsk Arbeidsmannsforbunds avdelinger ved gruber og anlegg. Jeg er selv anleggsarbeider, men jeg kan ikke forstå disse forslag fra Arbeidsmannsforbundets avdelinger. Det er ikke de som er organisert før, man skal ha fatt i, men de som står utenfor. Ved å drive obstruksjon mot samorganisasjonene svekker man hele organisasjonens handlekraft. Jeg mener, at man skal søke å utdype samorganisasjonene og gi dem innhold. Jeg anbefaler derfor sekretariatets innstilling med tillegg av Volan, Aas og Mørks forslag.

Bratvold: Jeg må begynne med å takke for utvist oppmerksomhet fra endel representanters side. Jeg tror at mitt innlegg står på høide med både Foss og Tømmeraas' innlegg. Jeg er dypt uenig i det Trammæl sa igår om at man her skulde ha et «både og», og bygge både på industriforbund og samorganisasjoner. Jeg mener at her skal det være et enten eller. Enten bygger man klasseorganisasjonen på industriforbund eller på samorganisasjoner. Man gjør mig altfor stor ære ved å pukke på mitt navn. Det er en undervurdering av de fagorganiserte arbeidere som er Foss verdig. 600 mann på Skotfoss danser ikke fordi jeg

kommer dit. Vi har endog sendt eksperten Mørk ditop, men han fikk samme reise han også. Arbeiderne sier, at vi er overorganisert. Det er et resonnement som gjør sig gjeldende blandt de brede masser. Et av de mest uintelligente innlegg var Eugen Pettersens. Han vilde kaste inn streikebryterorganisasjonene i denne forbindelse.

Johs. Hjellen: Det mindretallet foreslår er at en organisasjon som har livets rett skal dødes. Ethvert liv har sitt farskap, og jeg vil minne om at Jønsson har vært med på å gi dette liv. Hensikten er nu at dette liv skal slukkes. Spørsmålet er nu etter min mening: Hvordan skal det rettes på at ikke alle samorganisasjoner arbeider like godt. Jeg mener at det riktige er å vedta sekretariatets flertallsforslag med tillegg av Volan og Aas' forslag. Jeg er sikker på, at når samorganisasjonenes og forbundenes representanter kommer sammen og drøfter konfliktene, så vil det føre til et gunstig resultat. Det er dette som ikke har vært gjort før. Er ikke Trøndelag faglige Samorganisasjon nødvendig idag fordi om ikke Rothaug er formann? Det er også skreket op om at samorganisasjonene er tumleplass for politiske interesser. Til det vil jeg si, at denne organisasjonsform tar sikte på det som vi får å varetta, når vi kommer utover dette samfunds ramme.

Emil Zakariassen: La oss nu bli enig om å finne en form, så vi kan få utført organisasjonsarbeide og slippe å tale om Austmarka og lignende affærer. Agitasjonen har hittil vært ført av de enkelte avdelinger og det vil fortsette til det går inn i bevisstheten hos alle at de må være organiserte. Det er de som sitter som ledere, som i første rekke har skylden for striden mellom arbeiderne. I Vestfold har vi dyktige folk i samorganisasjonene, men de får ikke utfoldet sig fordi eksportindustrien har overenskomster som varer i flere år fremover. Samorganisasjonene kan derfor ikke få anledning til å oprette nogen nye overenskomster.

Alfred Madsen: For 10 år siden var jeg foretningssfører for samorganisasjonen på Rjukan. Den gang blev det første faglige opplysningskontor opprettet. Da var det frivillig tilslutning til samorganisasjonen og da var samorganisasjonen ikke et kontorapparat som det faktisk er blitt til idag. Min opfatning er, at samorganisasjonene den gang virket vel så godt som de stive organisasjonsapparater vi har idag. Jeg er sikker på, at den frivillige tilslutning til klasseorganisasjonene. Jeg er sikker på, at ved frivillig tilslutning vil det kunne bli mer effektivt arbeide i samorganisasjonene enn det man har idag. Her i Oslo skulde samorganisasjonen med sine 30 000 medlemmer være en maktfaktor, men den er det ikke fordi den er et byråkratisk apparat. Furubotn hadde rett i det han sa om disse ting, da han uttalte at spørsmålet måtte tas op på en bredere basis enn dette. Sekretariatet vil ikke forandring. Hvis sekretariatets flertall hadde kommet med forslaget om frivillig medlemskap så vilde det nok ha blitt mange flere avskyresolusjoner. Saken må fremmes uten det politiske anstrøk som den har fått her. Det står nu i forbundenes lover at forbundene skal føre konfliktene og så skal det stå i Landsorganisasjonens lover at samorganisasjonene skal føre konfliktene. Det blir rot, for man kan ikke ha to ledelser. Jeg tror at samorganisasjonenes egne folk er klar over konsekvensen av dette. For sam-

organisasjonenes egen skyld vil det ikke være heldig å vedta forandring i dette forhold. Dette forslag bygger på en fullstendig misforståelse av samorganisasjonenes oppgave.

Mørk: Man kan selvfølgelig ikke polemisere mot de enkelte talere i denne sak. Det er gjort blest av det standpunkt Skotfossfolkene har inntatt. Skotfossfolkene har tatt sitt standpunkt til samorganisasjonen i Skien på grunnlag av at samorganisasjonen bevilger penger til politiske formål. Dette har de utdypet med noen påstander som beviser at Skotfoss ligger nokså nær Vrangfoss. Voteringene her på kongressen må skje om hvordan man skal ha samorganisasjonene. Vil man ikke ha samorganisasjoner, så følger man Bratvolds linje. Det er etter min mening riktig at kongressen fastslår, at samorganisasjonene skal være et ledd i organisasjonsapparatet og med obligatorisk tilslutning. Det annet skille her er om samorganisasjonene skal lede konflikter. Så vidt jeg husker hevdet Madsen, da han var samorganisasjonssekretær, at samorganisasjonene skulde være med under konflikter. Den gang Madsen var i samorganisasjonene så var disse demokratiske. Nu er Madsen flyttet inn i sekretariatet og da er det formodentlig der demokratiet sitter nu. Det er ikke meningen at samorganisasjonen skal overta alle konflikter, men det er en rekke konflikter som samorganisasjonene kan lede, og vi er i forslaget så forsiktige, at vi sier, at dette skal skje i samråd med forbundene og Landsorganisasjonen.

Hans Fladeby: Når man her snakker om samorganisasjonene og hvad de egentlig er bygget op for, så bør vi minnes det som blev sagt i den tid, da samorganisasjonene blev diskutert og bygget op. Den gang skulde samorganisasjonene være organer til å føre ulovlige konflikter med. Men hvad er skjedd? Jo, samorganisasjonene søker nu å arbeide sig inn i organisasjonene som helt lovlige organer. Derved er efter min mening grunnlaget for samorganisasjonene falt bort. Vi har dessverre mange dårlige eksempler på hvordan samorganisasjonene virker, men det skal jeg forbigå nu. Vi har i Transportarbeiderforbundet hatt den glede å kunne takke for arbeide som samorganisasjonene har utført for oss, men jeg tror at det bare er Trondhjems faglige Samorganisasjon det gjelder. Når det viser sig at det ikke fører frem, så er det ikke nogen grunn til å oprettholde det obligatoriske medlemsskap. Jeg har som medlem av sekretariatet vært med på å behandle en rekke saker angående foreninger som ikke vil være medlem av samorganisasjoner. Skal det fortsette med denne indre oppløsning, er det bedre at vi går over til frivillig medlemsskap. Bare vårt forbund har her i Oslo ca. 30 lokale overenskomster. Hvis det er andre forbund som tilnærmedesvis har lignende antall, så vil jeg spørre Mørk, hvordan skal man greie det? Man har ikke apparatet for tiden, men det vil utvikles og snart vil man kreve hele apparatet. Det vil bli å ødsle med penger. Til slutt vil jeg bare spørre: Hvor mange år skal samorganisasjonene ha bak sig før de kan begynne å gjøre arbeide for organisasjonen? Jeg anbefaler mindretallets forslag.

Albert Karlsen: Jeg er i overensstemmelse med anleggsarbeiderne i denne sak, og henviser i så henseende til anleggsarbeidernes landskonferanse i 1925 og til den enstemmige beslutning av anleggsarbeiderne

på Sørlandsbanen. Det var anleggsarbeiderne på Vestlandet som tvang samorganisasjonene frem. Våre grunner er ærlige. Vi vil ikke drepe samorganisasjonene, men vi vil finne frem til praktiske former som ikke dreper enkelte grupper. Selv innen den samorganisasjon Karlsrud representerer er det jernbaneforeninger som ikke er med i samorganisasjonen. Karlsrud burde som anleggsarbeider ikke være med på å trykke anleggsarbeiderne i bakgrunnen. Nu drukner enhver ærlig vilje til å hevde sig i samorganisasjonenes styrer. Den måte hvorpå Furnbotn karakteriserte samorganisasjonenes utvikling er riktig. Jeg anmoder om at det subsidiært må bli anledning til å stemme for forslaget fra representanten fra Nordlandsbanen.

Dirigenten: Adolf Olsen har tatt sitt forslag tilbake.

Alfred Melgaard: Det hevdes, at mindretallet er sabotører overfor samorganisasjonene og at det er derfor at disse ikke kan hevde sig. Jeg kjenner ikke til at nogen har reist land og strand rundt og arbeidet mot samorganisasjonene. Jeg er villig til å understreke, at der er en rekke samorganisasjoner som har gjort vårt forbund tjenester, men jeg vil få lov til å fortelle, at det ikke bare er avdelingen i Sandefjord som er misfornøyd. Det er en rekke avdelinger som truer med å gå ut av samorganisasjonene. En rekke foreninger har stillet krav, og da har jeg ment at det var riktig å ta hensyn til disse krav. Det er mange avdelinger som er så hårdt opkjørt nu, at de er nødt til å få en slutt på dette. Vi har alltid svart de som vil bryte ut, at de må respektere kongressens og Landsorganisasjonens beslutninger. Vi må ha lov til på en kameratslig måte å si fra om hvad vi mener om denne sak.

Hjalmar Johnsen: Forbundenes og sekretariatets medlemmer er av den opfatning, at vi ikke har brukt for samorganisasjonene, og det er ikke vanskelig å agitere i den retning. Laste- og løsearbeiderne har ikke bruk for samorganisasjonene, men vi holder på dem fordi vi mener at samorganisasjonene skal være det samlende lokalt likesom Landsorganisasjonen er det for det hele land. I Bergen har samorganisasjonen utført en rekke arbeider, hvilket fremgår av beretningen. Når forbundene ikke greier å få folkene organisert, så sender de saken til samorganisasjonene, og når de har utført oppgaven så komplimenteres de for det. Med hensyn til fortolkningen av Volan og Aas' forslag, så har jeg forstått det så, at samorganisasjonene kun vil ha medbestemmelsesrett i lokale konflikter. Det forekommer jo idag, at samorganisasjonene er med i konflikthandlinger. Vi har imidlertid en rekke organisasjoner som undlater å meddele samorganisasjonen, at det pågår konflikter. Det som er meningen er, at samorganisasjonen skal stå til rådighet under konflikter.

Adolf Olsen: Jeg fremsatte mitt forslag for å få en prinsipiell debatt om samorganisasjonene. Dette har jeg oppnådd, derfor har jeg nu trukket forslaget tilbake. De fem vil «hjelp» samorganisasjonene, så de kan bli mer demokratiske og få utført mere arbeide. Men hensikten er nok at man vil åpne døren for å bli kvitt «de som vil nyte, men ikke yde». Schultz sa at samorganisasjonene ikke utfører faglig arbeide. Er ikke det agitatoriske arbeide som samorganisasjonene utfører, faglig arbeide? Hvis det på et sted ikke er en organisert murer til å snakke

med murerne der, hvem skal da snakke med dem om organisasjonene? Det høres ut til at det bare er samorganisasjonene som er årsak til elendigheten her i landet. Jeg har hørt, at det er Schultz som er far til industriforbundsformen, og vil derfor spørre: Hvordan er det med den sak? Er det på den måten organisasjonene skal bygges op, at man kan stikke undav, når man vil? Hvis man ikke hadde hatt samorganisasjonene vilde man ha vært langt under de 94 000 medlemmer som Landsorganisasjonen har idag.

Johs. M. P. Ødegaard: De fleste som har hatt ordet i denne sak har vært inne på den tankegang, at det er mindretallet i sekretariatet som er ophavet til at denne sak er optatt idag. Jeg kan erklære, at hvis ikke spørsmålet hadde vært reist av medlemmene på arbeidsplassene, så vilde ikke sekretariatet ha reist spørsmålet på dette tidspunkt. Men når det kommer forslag som går i retning av den opfatning sekretariatets medlemmer har, så må vi ha rett til å gi uttrykk for vår opfatning. Jeg forstod Moljord dithen, at han var av den opfatning, at vi måtte ha obligatorisk medlemsskap. Jeg kan opplyse, at intet distrikt har vi ofret så meget på for å få dette gjennomført som i Moljords distrikt. Når vi allikevel ikke har fått en distriktsorganisasjon der oppe, så strandet det på Sulitjelmaarbeiderne. Dette har ingen forbindelse med spørsmålet om å være organisert, for det er jo de organiserte arbeidere som er medlemmer av samorganisasjonene. Men det er ganske merkelig at det skal være nødvendig å tvangsorganisere de organiserte arbeidere i samorganisasjonen. Jeg er enig med Madsen i at samorganisasjonene utførte bedre arbeide den gang de var frivillig enn nu, da de er blitt obligatoriske. Jeg tør utfordre den mann som kan komme hit å påstå at det har vært mangel på samarbeide mellom samorganisasjonene og Arbeidsmannsforbundet.

Thorbjørn Dahl: Kongressen har nu behandlet denne sak inngående. Det typiske er at man gjør dette spørsmål hovedsakelig til et økonomisk spørsmål for organisasjonen. Det som har vært overbevisende for mig er imidlertid det, at det er de som tidligere har bekjempet samorganisasjonsformen som idag forsvarer at det skal gjøres inngrep i de rettigheter samorganisasjonene har. Vi har hatt et bevisst arbeide, særlig fra forbundene og tillitsmennesenes side for å nedbryte samorganisasjonene. Det er riktig at samorganisasjonene idag ikke tilfredsstiller de krav som man skulde kunne stille til dem. Det skyldes at de er blitt diskusjonsorganer for andre spørsmål enn de de skulde vareta. Det er påvist, at i distrikter, hvor organisasjonene er svake, der har samorganisasjonene maktet å hjelpe forbundene i deres arbeide. Det som nu bør gjøres er å gi samorganisasjonene det innhold som det var meningen at disse organisasjoner skulde ha. Det er vel her som på andre områder i organisasjonen, at det er et tilbakeslag. Samorganisasjonen i Oslo skal være uttrykk for de fagorganiserte arbeideres kollektive drøftelse av arbeiderklassens stilling og fagbevegelsens stilling i Oslo. Kongressen bør vedta det forslag som er fremsatt av Volan og Aas og forbundene bør forsøke i større utstrekning enn hittil å la være å sabotere det som lå til grunn for samorganisasjonenes opprettelse.

W. Gulbrandsen: Det faktiske forhold er, at de som holder på ophevelse av det obligatoriske medlemsskap vil bort fra samorganisasjonene. Det er heller ingen vei forbi: Hvis vi ophever det obligatoriske medlemsskap, så bortfaller samorganisasjonene. Det er mange eiendommelige argumenter som fremmes av de som er mot samorganisasjonene, når det kan sies i fullt alvor, at det er samorganisasjonene som er skyld i at Landsorganisasjonens medlemstall er gått tilbake. Samorganisasjonene skulde altså da være de som er skyld i den økonomiske krise som landet er oppe i, for det er jo den som bevirker tilbakegangen. I anledning av den episoden Ek fortalte, vil jeg få opplyse, at Ek ved den leilighet ikke var medlem av representantskapet, så det var ganske naturlig at dirigenten først måtte spørre representantskapet om han skulde få ordet.

Volan: Jeg tror det er uriktig av Landsorganisasjonens kongress å hevde frivillighetens prinsipp i fagorganisasjonen. Jeg vil spørre: Er det noget forbund som hevder dette prinsipp? Nei, vi hevder i all vår praksis at de som vil stå utenfor er gule foreninger. Vi skal derfor være varsom med å gå inn på dette prinsipp, for det må føre til oppløsning av hele vår fagorganisasjon. Det er også sagt, at samorganisasjonene stort sett bare er en politisk tumleplass. Tror dere, at samorganisasjonene blir dette i mindre grad ved at man innfører frivillig medlemsskap? Nettop for at det skal bli ballanse i dette forhold er det nødvendig at alle fagforeninger er med her. Man må få et bedre samarbeide i stand mellom Landsorganisasjonen, forbundene og samorganisasjonene, enn det hittil har vært. Anleggsarbeiderne bør huske på, at kongressen i 1925 tok hensyn til deres krav dengang. Anleggsarbeiderne kan nu velge selv. Det er av hensyn til den samlede arbeiderklasse galt av dere å innta dette standpunkt. Hvilke organisasjonsoppgaver foreligger ikke nu? 50—60 000 landarbeidere skal organiseres. Hvem skal utføre dette arbeide? Sett samorganisasjonene i sving og få dem til å organisere landarbeiderne og fiskerne, og knytte forbindelsen mellom disse og industriarbeiderne, og de skal se at det er vel anvendte penger i arbeiderklassens frigjøringskamp.

Ole Frøistad: Jeg vil fullt ut slutte mig til det Albert Karlsen har uttalt. Det er aldeles feil, at det er solidariteten som gjør at anleggsarbeiderne ikke vil være med på tvungne samorganisasjoner. Den form for samorganisasjoner som anleggsarbeiderne kjempet for var en ganske annen enn den man har fått. Vi har nu et stedsstyre som vi må ha. Det er da klart at det blir litt for meget for anleggsarbeiderne at de også skal få samorganisasjonene. Jeg vil så sterkt jeg kan anbefale den frivillige tilslutning.

Formannen: Slik som dette spørsmål ligger an anser jeg at det ikke skulde skille oss så meget. Dette er ikke noget politisk spørsmål. Forholdet mellom industriforbundene og samorganisasjonene skulde ikke gå etter politiske linjer. Den russiske fagorganisasjon er bygget op efter industriforbundsformen, og C. G. T. U. i Frankrik har nu besluttet å omlegge sin organisasjonsform fra samorganisasjoner til industriforbund. Den kommunistiske retning her skulde altså være industriforbund og ikke samorganisasjoner. Mindretallet i sekretariatet

har ment at det skulde være utviklende og ikke svekkende for organisasjonen å bygge på frivilligheten i denne sak. Spørsmålet har vært: På hvilken måte skulde vi få foreningene til å slutte sig til samorganisasjonene? Når enhver påvirkning ikke er tilstrekkelig, skal vi da sette foreningene utenfor? I Bratvolds forbund er Skotfossforeningen like så viktig som Skiensforeningen. Det går ikke an å sette nogen av dem utenfor. Vi har derfor ved påvirkning åndelig og ved å appellere til arbeidernes solidaritetsfølelse søkt å få dem til å bli med. Jeg går ut fra at kongressen godkjenner denne fremgangsmåte, så man til tross for beslutningene ikke sprenger store foreninger ut av organisasjonens rekke. Etter det som er kommet frem under debatten, og de faktiske forhold som foreligger, er jeg blitt styrket i min opfatning, at tiden ikke er moden til å gå til nogen utvidelse av samorganisasjonenes virksomhet eller å gjøre rammen for samorganisasjonene strengere. Vi må først få alle foreninger inn i samorganisasjonene før vi går et skritt videre.

Ved voteringen, som foregikk ved navnoprop, blev sekretariatets innstilling vedtatt med 159 mot 75 stemmer, som avgas for sekretariatets mindretalls forslag (optatt ved Bratvold). Tre representanter var fraværende.

De 159 som stemte for sekretariatets innstilling var: Arthur Lie, Stord, W. Anstensen, Foldal, Hans Røste, Oslo, Johan Stensland, Kirkenes, L. Larsen Børve, Stavanger, Thomas Tellefsen, Melhus, E. A. Hulback, Oslo, Arvid Mahle, Trondhjem, Øistein Marthinsen, Oslo, Einar Aasen, Oslo, Knut Alsgaard, Mosjøen, Henry Andersen, Oslo, Edv. Arnesen, Skien, K. Berekvam, Stavanger, Malfred Bergseth, Oslo, Aksel Hernes, Trondhjem, Josef Jensen, Oslo, Emil Kristiansen, Hamar, Em. Nielsen, Strømmen, Erling Skorve, Bergen, Halvdan Strand og Phillip Søderblom, Oslo, Bernhard Berentsen, Bergen, Arne Forseth, Trondhjem, O. Hindahl, Johs. Hulthin, Oscar L. Ottersen, Oslo, Enok Rasmussen, Stavanger, O. M. Haugen, Oslo, K. Rosenløv, Kristiansand S., Sigurd Jensen, Bergen, Ludv. Johansen, Oslo, Gustav Weie, Trondhjem, N. Heggland, Oslo, Sverre Karlsen, Trondhjem, Hans Torgersen, Drammen, O. Abrahamsen, Holmestrand, G. E. Andersen, Horten, Leif O. Foss, Oslo, A. H. Gustavsen, Fredrikstad, Hans Hegg, Drammen, Edvard Hermansen, Tromsø, Amandus Holthe, Oslo, Kolbjørn Johansen, Hamar, Thorolf Kristiansen, Oslo, A. O. Nygaardsvik, Bergen, Mathias Tagseth, Trondhjem, Johan Torp, Oslo, Hans Johansen, Drammen, Arthur Berby, Langesund, Paul Engstad, Sauda, Rudolf Hanæs, Porsgrunn, Johs. Hjellen, Tyssedal, Einar Knutsen, Oslo, Aksel B. Syvertsen, Oslo, Ole Teksten, Notodden, Karsten Torkildsen, Rjukan, Lars Evensen, Johan Berg, Oslo, Otto Bottolfs, Drammen, Olaf Eriksen, Oslo, Torbjørn Henriksen, Oslo, Eugen Johannessen, Oslo, Olav Johannessen, Bergen, Arthur Karlsen, Bryn, Oskar Karlæn, Oslo, Andreas Olsen, Bergen, Øistein Trøen, Oslo, Ole Rinnan, Trondhjem, E. E. Rudlang, Oslo, Gustav Sundbye, Trondhjem, Oscar Torp, Oslo, Ingv. O. Haugen, Oslo, H. Michelsen, Bergen, Karl Oshaug, Stavanger, Chr. Systad, Aron Ask, Eugen Berg, H. L. Børsum, Oslo, Gustav Gulbrand-

sen, Hamar, Rolf Hofmo, Oslo, Henry Jakobsen, Moss, Petter Martinsen, Lilleaker, Lyder S. Olsen, Bergen, Bjarne Andersen, Sarpsborg, J. Bremseth, Ranheim, J. Karlsen Klevfoss, Sarpsborg, Johan Knive, Gjeithus, Hedvin Larsen, Skien, Jens Larsen, Krogstadelven, Viggo Narvesen, Drammen, Karl Sørensen, Gjeithus, Jens Tønderud, Lillestrøm, Aksel Werner, Sarpsborg, O. Helland, Trondhjem, Johs. P. Nilsen, Oslo, Anton Andresen, Lillestrøm, A. E. Gundersen, Oslo, Erik Maaren, Trondhjem, Karl Øren, Skien, H. A. Birkeland, Signe Nilsen, Valdemar Nielsen, Oslo, Ragnvald Nygaard, Lisleby, Arnt Anda, Stavanger, Olaf Bruaas, Trondhjem, Eivind Engh, Sigurd Forbord, Oslo, Hjalmar Johnsen, Bergen, Johannes Johannessen, Oslo, Johannes Abrahamsen, Witalis Andersen, Erling Antonsen, Torbjørn Dahl, J. Didriksen, Peder Furubotn, Einar Gerhardsen, Aksel Jacobsen, Louis Johansen, Eugen Pettersen, Martin Tranmæl, Oslo, J. P. Karlsrud, Vaksdal, Ingvald Nielsen, Bergen, V. Valentinsen, Laksevaag, Ole Aune, Steinkjær, Ludv. Buland, Karl Tømmeraas, Trondhjem, Alfred Lindø, Adolf Olsen, Stavanger, Petrus Andreasen, Fredrikshald, Karl Dahl, Moss, Ludvig Hansen, Sarpsborg, Aksel Johansen, Glemmen, O. Lauritzen, Kykkelsrud, Karl Aug. Olsen, Lillestrøm, Kristian Bakken, Hamar, Karl Karlsen, Moelv, Oscar Nordeng, Gjøvik, Arne H. Arntzen, Drammen, Erland Borgersen, Mjøndalen, W. Gulbrandsen, Drammen, Karl Steen, Hønefoss, Anton Brækken, Skien, Albert Sund, Rjukan, Emil Hansen, Larvik, Johan Skau, Horten, Syver Kristiansen, Eydehavn, Daniel Jakobsen, Severin Kristensen, Kristiansand S., Kristoffer Jakopsen, Sauda, Karl Sørensen, Kristiansund N., Kristian Moljord, Sulitjelma, Ole Hauan, Tromsø, Aksel Knudsen, Kirkenes, Halvard Olsen, Jens Teigen, Elias Volan, L. Rungstad, Gunnar Sethil, Rich. Hansen og Edw. Mørk, Oslo.

De 75 som stemte for mindretallets forslag var: Andor Andersen, Anders Arntsen, Sulitjelma, Ragnar Fossum, Harran, Ole Frøistad, Nore, Albert Karlsen, Gjerstad, Johs. Tokstad, Løkkens Verk, Johan Nygaard, Oslo, Johs. Hulthin, Oslo, Hans Eriksen, Oslo, Ludvig Larsen, Gresvik, John T. Lausnes, Namsos, Aksel Sandstrøm, Hommelvik, Emil Zakariassen, Larvik, Arthur Arnesen, Oslo, Oskar Bakken, Haugesund, Haakon Bostrøm, Langesund, Johan Engh, Oslo, Sigurd Evang, Gjøvik, Asbjørn Gulbrandsen, Oslo, Ingvald Johansen, Stavanger, Olaf Kamphus, Strømmen, Kr. Kristoffersen, Moss, Einar Aas, Drammen, Oskar Andersen, Rjukan, M. M. Bolstad, Vaksdal, Jac. Eriksen, Drammen, Harald Haare, Drammen, Erling Kiil, Narvik, J. Skaarvold, Trondhjem, Otto M. Thoresen, Lillestrøm, Bernh. Ødegaard, Tinnegrud, Erling Bøckmann, Fredrikstad, Gustav Green, Lier, A. Gulbrandsen, Slemmestad, F. Mathisen, Agnæs, Kristian Rothaug, Kopperå, Josef Simonsen, Sarpsborg, Elias Underseth, Stangfjorden, Oskar Bohne, Stavanger, Anton Jansen, Fredrikstad, Hans Braathen, Aksel Schultz, Oslo, Henr. Henriksen, Kristiansand S., Ole Andresen, Moss, Andreas H. Ek, Vestfossen, M. Finsveen, Lillehammer, Olaf S. Gevelt, Embretsfoss, Erling Hansen, Tofte, Trygve Hansen, Sarpsborg, Karl H. Karlsen, Greåker, P. Nicolaisen, Nygaard, John Olsen, Fredrikshald, Hans Pettersen, Hunsfoss, Ole Renholdt, Eidsvoll, Sigurd Simen-

sen, Stenberg, G. E. Wiklund, Hønefoss, O. L. Strøm, Oslo, Harald Andresen, Moss, Bergliot Baastad, Oslo, Hjørdis Ødegaard Pettersen, Thv. Hermansen, Fredrikstad, Johannes Johannessen, Oslo, Sigurd Kolstad, Bodø, Einar Larsen, Hammerfest, Kristian Olsen, Drammen, Hj. Johansen, Oslo, Abr. Stafnes, Sangfjorden, Almar Vesterdal, Namsos, Johs. M. P. Ødegaard, Alfred Melgaard, A. Alberti, Halfdan Jønsson, A. Bratvold, Hans Fladeby, Oslo.

De 3 fraværende var: Robert Kopp, Oslo, Leif Larsen, Hamar, og Ingv. Olsen, Oslo.

Volan og Aas' forslag blev derefter forkastet med stort flertall.

Oslo og Omegns faglige Samorganisasjons forslag til § 4, punkt 4 (se dagsordenens side 8) blev vedtatt.

Det hvite skrekkvelde i Finland.

Dirigenten: Innen vi hever møtet vil jeg benytte anledningen til å minne om den politiske omveltning som idag for 10 år siden fant sted i Finland. Det var en begivenhet som kostet 30 000 finske arbeidere livet i kampen for den selvstendighet som arbeiderklassen ønsket. Ved hjelp av den internasjonale kapitalistklasse lyktes det imidlertid kapitalistklassen i Finland å tilrive sig makten. Vi vil alltid minnes de trofaste helter innen den finske arbeiderklasse som den gang satte livet til og jeg ber om kongressens bemyndigelse til å sende den finske landsorganisasjon en telegrafisk hilsen i dagens anledning.

Dirigentens tale blev mottatt med kraftig bifall.

Dirigenten: Jeg går efter dette ut fra at kongressen har gitt sin tilslutning til forslaget.

Eftermiddagsmøtet tirsdag 6 desember.

Dirigent: *Elias Volan.*

Sekretæren, *O. Hindahl*, refererte protokollen, som blev godkjent.

Telegrammet til den finske Landsorganisasjon.

Dirigenten: I henhold til den bemyndigelse som blev gitt i formiddagsmøtet er det sendt følgende telegram til den finske Landsorganisasjon:

Den norske Landsorganisasjons kongress minnes på 10-årsdagen for det hvite skrekkvelde innførelse i Finland de mange tusen arbeidere som gav sitt liv i den helttemodige kamp for arbeiderklassens frigjørelse. Kongressen sender de finske kamerater sin varmeste hilsen og bekrefter sin solidaritet med det arbeide, som utføres for å frigjøre den finske arbeiderklasse fra det kapitalistiske tyranni. Leve den finske arbeiderklasse og dens seier.

Kongressens dirigenter.

Dirigenten: Formiddagsdirigenten glemte å foreta votering over et forslag, men jeg tror det er hensiktsmessig å la denne votering utstå til flere er kommet til stede. Er Fossum enig i det?

Fossum: Ja.

Lovforandringer.

Dirigenten refererte forslagene til forandring i § 7 (dagsordenens side 9—12).

Bratvold: Jeg vil gjøre oppmerksom på, at Aas, Bratvold og Jøns-son, anbefaler forslaget fra Kjemisk Industriarbeiderforbund til § 7, punkt 13.

På foranledning av *dirigenten* blev man enig om å behandle para-grafen punktvis. Man behandlet først punkt 2.

Hans Eriksen: Det har vist sig gjennom flere år, at det har vært litt vanskelig med valgene til kongressen. Vår avdeling i Namsos har derfor innsendt forslag om at de forbund som holder landsmøte samme år som det er kongress, skal ha anledning til å velge representanter til kongressen på sitt landsmøte. Etter at dette forslag var innsendt er sekretariatet fremkommet med sitt forslag, og jeg kan da trekke vårt forslag tilbake, idet sekretariatets forslag i virkeligheten inneholder det samme. Jeg tror det er riktig at valgene kan foregå slik som for-bundene finner det formålstjenlig etter at dagsordenen er omsendt. Forholdene i vårt land er slik, at det er nødvendig at man kan velge etter litt forskjellige regler. Vi har rett til 7 representanter og har av-delinger fra Kirkenes til Lindesnes. Under disse omstendigheter har vi ikke kunnet gjøre det på annen måte enn at representanten fra Namsos også har måttet representere Kirkenes. Det er da vanskelig å foreta valget. Ja, det er praktisk talt umulig å få distriktene til å foreta valget, når det er så store avstander. Derfor har vi denne gang gjort det på den måten, at hovedstyret har innstillet på representanter for di-striktene. Det er nok mulig at vi næse gang kan finne og bruke en annen og mere hensiktsmessig måte.

A. E. Gundersen: Måten hvorpå valgene til kongressene foregår er forskjellig i de forskjellige forbund og man har ikke nogen bestemt regel. Det som foreligger her, er bare å stadfeste hvad der er praksis i organisasjonene. Derfor vil jeg anbefale sekretariatets forslag. Vi har alltid foretatt valgene ved uravstemning i samtlige avdelinger. Jeg mener at det som er foreslått her, blir lovhjæmmel for det som idag prak-tiseres.

Sethil: Jeg tilhører det flertall som mener, at man ikke skal foreta annen forandring enn det som er foreslått av sekretariatet. Det som står tidligere kan man ikke si at man kan praktisere, og da kan det ikke være grunn til å ha det stående i loven. I vårt forbund praktiseres to fremgangsmåter. I Oslo er loven praksis, men ellers slåes avdelin-gene sammen i valgdistrikter. Derfor mener vi at det er riktig å si, at valget skal foregå etter de innen hver organisasjon bestemte regler.

Volan: Her vil jeg be kongressens deltagere om å være våken, for dette er ingen småsak. Dette forslag er ikke så uskyldig som sekreta-

riatets flertall vil gjøre det til. Hvad var forholdet før man fikk den nuværende bestemmelse inn i Landsorganisasjonens lover? Det var kongressen i 1917 som gjennomførte dette, og hvorfor? Jo, fordi det var forbund som innrettet valget til kongressen på den måte, at forbundsstyret valgte representantene. (*A. E. Gundersen*: Hvilke forbund var det?) *Volan* fortsetter: Blandt annet Norsk Arbeidsmannsforbund. Etter den tid skjedde det ikke. Jeg skal opplyse denne kongress om, at det er to forbund som til denne kongress har valgt en representant hver av sitt hovedstyre. Det er Norsk Nærings- og Nydelsesarbeiderforbund og Norsk Centralforening for Boktrykkere. Jeg tok ikke dette op under mandatbehandlingen, men nu er det nødvendig. Skal ikke medlemmene i organisasjonen velge representantene, kan man risikere å vedta en paragraf som innfører den verste form for byråkratisme. For å få dette forandret siden, må man da først kaste forbundsstyrene.

G. E. Andersen: Det er sjelden jeg er enig med *Volan*, men i dette tilfelle er jeg det.

Leif Foss: Kongressen har tilbakevist angrepet på samorganisasjonene. Nu vil man ha en byråkratisk valgmetode. Ved valgene til kongressen skal alt være flytende. I et punkt vil man ha en centralisert ordning og i et annet en decentralisert. Det man vil er å slå tilbake alt det fremskritt som er gjort her i landet, og få alt byråkratisert for at de synsmåter som funksjonærene gjør gjeldende, skal være gjeldende på kongressen. Også Bakerforbundet innstillet på representanter til kongressen på sitt landsmøte. Det var en feil av fullmaktkomiteen at den ikke pekte på disse forhold. Man skulde ha gardert sig mot den slags for fremtiden. Den byråkratiske ånd som preger sekretariatsflertallet, går igjen i alle saker som er behandlet. Jeg vil anbefale *Volan* og *Aas'* forslag.

Richard Hansen: Jeg synes det er høist merkelig at en sak som denne skal blåses op til en sådan historie, og at *Volan* skal finne sig foranlediget til å komme med en historisk belæring. Jeg skulde ikke ha sagt så meget om dette siste, hvis det var riktig, men det er det ikke. Helt inntil 1907 var regelen den at hver fagforening hadde rett til å sende en representant til kongressen, men resultatet av dette var, at da organisasjonen hadde vokset i 1907, vesentlig på grunn av Arbeidsmannsforbundets vekst, så kunde man ikke fortsette å la alle foreninger være representert. Da blev representasjonen lagt over til forbundene med et begrenset antall representanter for hvert forbund. I 1910 hadde ikke Arbeidsmannsforbundet nogen valgeregler. Og under de omstendigheter var det at hovedstyret innstillet på representanter og valgte dem. Det blev også sagt den gang av *Ormestad*: «Der kommer *Richard Hansen* med hele eliten.» Det var en riktig bemerkning. Vi har aldri hatt en mere fyldig og erfaren representasjon enn dengang. Siden valgte Arbeidsmannsforbundet distriktvis, og det medførte meget rart. Vi hadde blandt annet en *Akershus* krets. Da valget i denne krets blev optalt viste det sig, at den lille forening på *Kruttverket* i *Nittedal* hadde fått representanten fordi der møtte det op 19 mann. Det var en ideel valgmetode — de store foreninger blev uten representasjon. På landsmøtet i år vedtok vi en valgordning, et nytt forslag, hvori det heter, at ved

valg til kongressen skal det sørges for at samtlige grupper i forbundet og forbundsstyret skal være representert, likeså bestemmes det at valget skal foregå ved uravstemning. Forbundsstyret skal være representert og da må hovedstyret velge en representant. Den uravstemning har jeg selv ledet, så jeg vet at den virket godt. Dere skulde bare ha kommet med dette i fullmaktskomitéen, da skulde nok vi ha blåst op.

Teigen: Man må være opmerksom på, at det blir en vesentlig forandring i det bestående, hvis man vedtar Volan og Aas forslag. Nu har man valgt distriktsvis fra samorganisasjonene, men dette forslag vil føre til at de lokale samorganisasjoner får større representasjon enn nu. Det er ikke bare i Finnmark man ikke kan være enig om representasjonsretten. Hvis man vedtar Volan og Aas forslag, så deler bare samorganisasjonene sig ennu mer op. Det skal meget til å holde et foredrag som det Foss holdt. Det var bare prat. Det som er meningen med sekretariatets forslag er, at hvis et forbund holder landsmøte efter at dagsordenen til kongressen er omsendt, så skal dette forbund på sitt landsmøte kunne velge representantene til kongressen. Det kan bare være et forbund foran hver kongress som får anledning til å benytte denne fremgangsmåte. Jeg kan ikke skjønne at dette har noget med byråkratisme eller radikalisme å gjøre. Det er kun en praktisk ordning.

Johs. Hulthin: Jeg synes, at når Volan skal trekke frem eksempler, så bør han referere korrekt. Det er ikke forbundsstyret som velger representanter hos oss. Det er landsmøtet som bestemmer hvilke distrikter som skal være representert på kongressen. Når byene er bestemt, så overlates det til avdelingene å velge representantene ved uravstemning eller på møte. Det har ikke vært opponert mot denne ordning og det er landsmøtet som har bestemt at hovedstyret skal være representert.

A. E. Gundersen: Dette er ikke praktisert således som det står i loven for loven kan ikke overholdes. Det er jo medlemmene selv på sine landsmøter som bestemmer hvordan valget skal foregå. Er ikke de 10 fra Oslo faglige Samorganisasjon som møter her, i virkeligheten valgt av en liten klikk i Samorganisasjonens representantskap? En rekke fagforeninger har iallfall ikke behandlet saken. Derfor mener jeg det er riktig at vi vedtar sekretariatets forslag for derved blir fremgangsmåten lovlig.

Efter forslag av *dirigenten* blev taletiden nu begrenset til 3 minutter.

Einar Gerhardsen: Det viser sig at denne bestemmelse har stått i loven siden 1917, altså i 10 år. Det må ha betydd noget, at den kom med og at den har stått så lenge. Sekretariatet sier at dette ikke er nogen stor sak. Men da må det vel være bedre å la det stå som det er, når det reises innvendinger mot forandringen. Det som ligger til grunn for bestemmelsen, er at medlemmenes opfatning skal komme frem på kongressen. Det skal være fastslått, at en kongress' dagsorden skal behandles først og på grunnlag av denne behandling skal representantene velges av medlemmene. Det er for å bevare kongressen som uttrykk for medlemmenes opfatning, at vi skal stemme ned forslaget fra sekretariatet.

Volan: Når et mindretall i sekretariatet har støttet forslaget fra Finnmark om at hver samorganisasjon skal danne valgkrets, så er det fordi man er gått over til kretsvisе samorganisasjoner. Teigen var redd for at det vilde føre til ytterligere opsplittelse. Her vil jeg gjøre opmerksom på at det er sekretariatet som bestemmer samorganisasjonenes grenser, og vi har vært klar over at de grenser som nu er, delvis må forandres. På dette punkt går mindretallets forslag ut på at man skal bringe loven i overensstemmelse med de faktiske forhold. Det vil ikke bety nogen økning i representantenes antall.

Rungstad: Jeg synes heller ikke at det skulde være grunn til å la lidenskapene komme i kok. Jeg har vært med på forslaget av rent praktiske grunner. Vi har et forbund, hvor en avdeling teller over halvparten av forbundets medlemmer. Derfor har vi på landsmøtet fattet beslutning om hvilke byer og avdelinger som skal være representert. Det er forbundene som betaler Landsorganisasjonens utgifter og da bør de ha rett til å bestemme hvordan de skal velge representanter til Landsorganisasjonens kongress.

Tranmæl: Det går en bestemt tendens gjennom en rekke av de foreliggende forslag. Man er i ferd med å få tilintetgjort det som der har vært kjempet for i 10—15 år. Således også her. Det ligger i medlemmenes interesse å få dagsordenen behandlet så godt som mulig. Det er uriktig å utelukke endel medlemmer og avdelinger som det som her foreslås vil muliggjøre. Jeg advarer mot sekretariatets forslag og har heller ikke lyst til å gå på Volan og Aas forslag, idet det innebærer en vilkårlig utvidelse. Spørsmålet bør utstå til neste kongress og man bør kunne finne praktiske og hensiktsmessige former for representasjonen.

Strand: Dette vidner ikke om synnerlig tillit til medlemmene. Medlemmene blir mer og mer interessert, og det er klart, at med dette vil det tilføres organisasjonene ny styrke. Derfor er jeg mot en forandring i dette punkt.

Volan: Når mitt forslag blir mistenkt for å ville stenge for en smidig valg måte vil jeg ta forslaget tilbake.

Arthur Arnesen: Det ser ut til at sekretariatet søker å finne nye veier til å stenge for at medlemmene skal få uttale sig. Det er ikke et enkelt styre som skal innstille kandidatene, men medlemmene selv. Vi vil komme op i mange vilkårligheter, hvis vi skal overlate til hovedstyrene eller landsmøtene å foreta disse valg. Vi må ha dette fastslått, at valgene til kongressen skal foregå under medlemmenes direkte medvirken. Det må alle arbeidere fra arbeidsplassene stemme for.

Formannen: Jeg har ikke villet hindre medlemmene i å få tilkjennegi det riktige uttrykk for sin opfatning på kongressene. Og jeg har ikke gått med på dette bare av hensyn til at forbundene har forskjellige regler for valgene. Forslaget er fremkommet også av hensyn til samorganisasjonene, som nu har utviklet sig på en annen måte enn tidligere. Siden samorganisasjonene er blitt sammensluttet, så må de få adgang til å foreta valgene på den måte som de finner hensiktsmessig. Det er noget annet som står her enn det som var tilfelle før. Før foretok man valgene på landsmøtene 2—3 år før kongressen skulde holdes, og

de som blev valgt hadde ikke det ringeste kjennskap til de saker kongressen skulde behandle. Dette foreligger ikke nu. Når man ikke vil gå med på det foreliggende forslag, så henstiller jeg til sekretariatet å gå med på at vi beholder det som er idag. Volan og Aas forslag kan medvirke til en oppløsning av samorganisasjonene, istedenfor den samling som har vært forutsatt. Jeg går ut fra at vi enstemmig kan beholde den nuværende ordning.

Mørk: Volan og Aas forslag er tatt tilbake, likeså sekretariatets. Da må vi kunne gå over til en ny sak.

J. Didriksen: Det er litt freidig av Gundersen å påstå at valgene i Oslo ikke er foregått på riktig måte. Valgene er foregått overensstemmende med Landsorganisasjonens lover og jeg vil stemple Gundersens uttalelser som uriktige.

Jønsson: Det sies at det som foreslås av sekretariatets flertall er bort i veggene. Jeg har minst av alt ment, at sekretæren i Oslo Arbeiderparti skulde være så bekymret for medlemmenes selvbestemmelsesrett, idet Oslo Arbeiderparti jo alltid pleier å forbeholde styret endel av representantene til partiets landsmøter. I vårt forbund er forholdet det, at av de 10 valgkretser er det bare to valgkretser hvor det er avgitt mer enn 100 stemmer, så det kan ikke være så stor interesse for valgene til kongressen som man her søker å gi det utsende av. Her i Oslo måtte stedsstyret innby medlemmene til kaffe og kaker for å få tilslutning til møtet.

Dirigenten: Vi må nu få bragt på det rene om forslagene er tatt tilbake. Sekretariatets forslag er tatt tilbake, likeså har Volan tatt sitt forslag tilbake. Dessuten foreligger det et forslag fra Finnmark. Skal også det ansees bortfalt? (Flere stemmer: Ja.) Dermed er den gamle paragraf oprettholdt uforandret.

Tømmeraas: Jeg går ut fra, at det som er påpekt vedrørende Oslo faglige Samorganisasjon, er en redaksjonsfeil som kan rettes.

Dirigenten: Etter lovene danner Trondhjem eget valgdistrikt.

Tømmeraas: Vi har stått i den formening, at Trondhjem er gått inn i felles distrikt med fylkene og derfor går ut av den spesielle opdeling.

Volan: Det samme gjelder Bergen og Stavanger.

Olaf Eriksen: Jeg er enig i forslaget fra Akers Arbeiderforening, men er klar over vanskelighetene ved å gi sig i kast med de 13 orators veltalenhet som sekretariatet består av. Jeg mener det er uriktig at man skal ha et sekretariat som har like stor representasjon på kongressen som et større forbund. Vi bør være enig om at kun de valgte representanter skal ha stemmerett på kongressen. I Kommuneforbundet har ikke landsstyrets medlemmer stemmerett med mindre de er valgt av en avdeling. Det er også den riktige løsning av saken. Derfor vil jeg foreslå, at dette settes inn i loven og gis følgende form:

Forslag til § 7, punkt 3:

Sekretariatets medlemmer skal være til stede på kongressen, de har forslagsrett og talerett, men ikke stemmerett med mindre de er valgte representanter.

Torbjørn Henriksen: Det lot til at Jønsson hadde studert Det norske Arbeiderpartis lover og representasjonsregler og funnet disse så utmerket, at han mener at de kan tjene som mønster her. Jeg kan være enig i dette. Det norske Arbeiderparti har nemlig den bestemmelse at central- og landsstyrets medlemmer ikke har stemmerett på landsmøtene. Jeg håper at Jønsson vil holde klare linjer her. Det er ikke grunn til å sette sekretariatets medlemmer i en annen stilling enn de øvrige medlemmer i Landsorganisasjonen. Det er 13 medlemmer i sekretariatet og for at et forbund skal få valgt 13 representanter må det ha minst 6501 medlemmer. Sekretariatet opveier hele Bygningsarbeiderforbundets representasjon. På samlingskongressen søkte man å få dette inn i partiets lover, men den 800 mann store forsamling hindret det.

Arthur Karlsen: Jeg tar tilbake det forslag Akers Arbeiderforening har fremsatt og går over til Olaf Eriksens forslag og anbefaler representantene fra arbeidsplassene å stemme for det.

Eugen Pettersen: Jeg hadde ikke tenkt å forlange ordet i denne sak, men etter de beskyldninger Gundersen rettet har jeg hentet sakens dokumenter. . . .

Dirigenten: Saken er avgjort og kan ikke optas nu.

Hans Eriksen: Jeg kan ikke si annet enn at jeg synes at dette forslag går litt for vidt. Sekretariatet skal altså sitte som gjester på kongressene herefter. Skulde vi ikke ha en sådan tillit til sekretariatets medlemmer, at de skulde kunne være med å bestemme hvordan forholdene skal være i Landsorganisasjonen i de kommende tre år? Det blev sagt, at samlingskongressen nedstemte forslaget om at landsstyrets medlemmer skulde ha stemmerett på landsmøtene. Men det er jo ingen her som har forlangt at representantskapets medlemmer skal ha stemmerett. Her dreier det sig bare om 13 mann som representerer de største forbund og som er de beste menn vi har. Det er simpelt ikke å ha den tillit til det kommende sekretariat, at det ikke skal være verdig til å ha stemmerett på neste kongress.

Jønsson: Jeg synes det ligger nogen underkjennelse av sig selv, hvis denne kongress skulde vedta det fremsatte forslag. Kongressen er jo fullt suveren med hensyn til hvem den vil la få stemmerett på neste kongress. Og jeg har den tillit til kongressen, at den ikke setter andre inn i sekretariatet enn de som den har full og hel tillit til. Ved å vedta dette forslag gir dere disse personer samtidig et mistillitsvotum. Jeg synes det er et mistillitsforslag. Vi hadde et sådant forslag på vårt landsmøte. Det gikk ut på at forretningsutvalgets medlemmer skulde fratas stemmeretten på landsmøtene, men det endte med at også landsstyret fikk stemmerett. Den danske representant uttalte i den anledning sin glede over at vi var kommet så langt i demokrati. Jeg vil henstille til kongressen at den ikke setter dette uverdighetsstempel på det sekretariat som skal velges til neste kongress.

Rothaug: Det er virkelig trist å høre at det kan være representanter som vil frata sekretariatet stemmeretten. Vi velger først folkene til de høieste tillitshverv vi råder over og så skal vi etterpå gjøre dem mindreverdige ved å frata dem stemmeretten. Det er riktig det Jønsson sa

om denne saks skjebne på vårt landsmøte. Jeg håper at dette forslag stemmes ned.

Formannen: Jeg legger ikke så megen vekt på dette forslag og heller ikke på om det skulde bli fattet beslutning om at sekretariatet ikke skal ha stemmerett. Selvfølgelig kan der gjøres refleksjoner over dette. Man kan lage en stor diskusjon om det, men jeg vil anmode det nuværende sekretariat om ikke å gjøre nogen motstand mot dette forslag.

Leif Foss: Det er å drive det noget vidt, når man sier at den nuværende ordning er demokrati. Det er byråkrati. Demokrati er likestillehet og skal vi tilstrebe det, så må vi avskaffe det forhold at nogen skal stå i den særstilling at de skal ha stemmerett på kongressen uten å være valgt av medlemmene.

Olaf Eriksen: La sekretariatets medlemmer konkurrere om representasjonsretten i de avdelinger hvor de hører hjemme. Sethil er ikke blitt noget mindre i medlemmenes øine, fordi om vårt forbund har den bestemmelse som her er foreslått. Jønsson er en ren tryllekunstner i sin argumentasjon, men jeg vil allikevel anbefale forslaget ut fra at det ikke er noget mistillitsforslag til sekretariatets medlemmer.

Fladeby: Det kjekkeste vilde naturligvis være om man kunde holde kongress uten sekretariat. Det er på det rene, at jeg ikke skal inn i sekretariatet igjen, så jeg snakker ikke i min egen sak. Det er da for galt, at man først skal si, at personene har den tillit at de skal bekle de høieste stillinger, men samtidig sier man at de ikke har tillit til å kunne stemme i sakene. Hvis en fagforening fant på å beslutte, at nu skal styrets medlemmer fratras stemmeretten på møtene, hvordan tror dere at det vilde bli mottatt. Jo, da vilde dere reagere alle som én, for da gjaldt det dere selv.

Engstad: Jeg hadde ikke tenkt å ta ordet i denne sak, men når Jønsson bruker slike argumenter, så kan jeg ikke undlate det. Jeg hadde ikke ventet at Jønsson vilde ha brukt et så svakt argument som det som hendte på vårt landsmøte. For hvad var det som hendte der? Jo, hovedstyrets medlemmer fikk stemmerett i kraft av forretningsutvalgets 7 stemmer. Det var bare et flertall på 2 stemmer, så det var i virkeligheten forretningsutvalgets medlemmer som avgjorde saken. Av de foreningsvalgte medlemmer var det et flertall på 5 stemmer mot at forbundsstyret skulde ha stemmerett. Dette kan ikke tjene til noget forsvar for den nuværende ordning her. Rothaug's standpunkt forbauser mig ikke. Det fremkommer nok i takknemlig erindring om at Jønsson hjalp ham til stemmerett i forbundet. Min forening mener, at så vel representasjonsretten som stemmeretten på kongressene skal bygge på direkte valg fra foreninger og medlemmer. Ut fra det syn vil jeg stemme for at sekretariatets medlemmer ingen stemmerett skal ha på kongressene. Dette er ikke diktert av mistillit til sekretariatet.

Torbjørn Henriksen: Det skal en stor porsjon freidighet til å argumentere mot Elektrisitetetsverkets Arbeiderforenings forslag på den måten som Jønsson gjør, når forholdene er som de er i hans eget forbund. Der gjelder øiensynlig den regel, at når du hjelper mig så hjelper jeg dig. Dette er ikke noget tillitsspørsmål, men et renslighets-spørsmål. Det er klart at kongressen vil gjøre hvad den kan for å finne

de dyktigste menn til sekretariatet, men det er klart at kongressen samtidig ikke vil velge 13 representanter til neste kongress. Torp, Tranmæl og Chr. H. Knudsen har nok tillit innen arbeiderklassen, fordi om de ikke har stemmerett på partiets landsmøte.

Oskar Karlsen: Jeg kan ikke forstå at en tillitsmann som Jønsson kan opptre som han gjorde overfor kongressen. Jønsson har også ved en tidligere leilighet utmerket sig her på kongressen ved å utlevere sine egne medlemmer. Det var da han fortalte at hans medlemmer interesserte sig mere for kaffe og kaker enn for kongressens dagsorden. Når medlemmene velger 224 representanter til kongressen, så skal disse være suverene, og 13 medlemmer skal ikke kunne sitte å velte beslutningene uten at de har nogen stemmer bak sig. La oss si at det oppstår den situasjon, at 110 av de valgte til kongressen holder på det nuværende sekretariat og 114 er mot, så kan de 13 menn i sekretariatet forsøke den stemming som er til stede blandt massene og fikk sitt uttrykk ved valgene. Man må stemme for forslaget, fordi medlemmene skal ha det avgjørende ord på kongressene.

Richard Hansen: Nu har vel alle oppgjort sig en mening om denne sak. Derfor foreslår jeg strek og 2 minutters taletid.

Forslaget blev vedtatt.

Johan Torp: Jeg vil ha sagt, at man bør stemme for forslaget med den tilføielse at sekretariatets medlemmer kan velges som representanter til kongressen. Hvis sekretariatets medlemmer har optrådt slik i perioden at de har medlemmenes tillit, så vil de kunne velges. Jeg synes det er en skam av en forbundsformann å fremkomme med slike insinuasjoner mot sitt forbunds medlemmer som Jønsson gjorde.

Teigen: Jeg synes at dette er noget tvetydig. Se i fagforeningene f. eks. Der har formannen avgjørende stemme, når det er stemmelikhet. Er det ikke en betryggelse at de som har vært i ledelsen i tre år og har erfaring, kan legge sin stemme i saken? Å gjøre dette til et spørsmål om demokrati hører ingensteds hjemme. Foss er her så bekymret for demokratiet, men i Norges kommunistiske Parti er det jo polbyrået som avgjør alt, så dette kan ikke være nogen særlig ekte bekymring for demokratiet.

Einar Gerhardsen: Det er sakenes behandling som skal være utgangspunktet. Hvem har gitt de 13 medlemmer av sekretariatet mandat til neste kongress? Skal vi velge medlemmer til sekretariatet ut fra hvilken opfatning vi vil ha fremmet på neste kongress, istedenfor å ta hensyn til dyktigheten i administrasjon, forhandlinger m. v. Hva vilde Transportarbeiderforeningens medlemmer si, Fladeby, hvis du kom ned i foreningen å sa, at nu skal styrets medlemmer ha stemmerett for 500 medlemmer? Det er det det gjelder her.

Oistein Marthinsen: Det er himmelvid forskjell på et fagforeningsmøte og en kongress. Fagforeningen er et masse møte av medlemmer, hvortil alle medlemmer kan møte. Her er det derimot ikke adgang for alle. Dette er demokratisk centralisme, og det har vi ikke bruk for her. Det kan til sine tider være nokså praktisk å binde sekretariatets medlemmer til de beslutninger de har stemt for, men det er heller ikke alltid heldig. Jeg har ikke mistillit til de som skal velges.

Hans Eriksen: Det er vel ingen som har flere medlemmer bak seg enn sekretariatets medlemmer. De har praktisk talt alle Landsorganisasjonens medlemmer bak seg, fordi de er valgt på kongressen. Det er flere av representantene her som er valgt med ganske få stemmer, mens sekretariatets medlemmer ble valgt på forrige kongress med praktisk talt alle Landsorganisasjonens stemmer.

Olaf Eriksens forslag blev vedtatt.

Man gikk derefter over til behandling av det forslag fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, som var optatt av Jønsson, Volan og Aas.

Jønsson: Tidligere, når kongressen blev sammensatt bare av representanter for forbundene, betalte forbundene representasjonen, og det var ikke grunn til å foreta nogen forandring, men etter at samorganisasjonene fikk representasjonsrett blev det besluttet at de mindre samorganisasjoner skulde ha oppgjør av Landsorganisasjonen. Næsten alle samorganisasjoner erklærte da at de var mindre samorganisasjoner, og kongressen besluttet derfor sist at alle samorganisasjoners representasjon skulde betales av Landsorganisasjonen. Her er et misforhold til stede. Enten får alle betale selv, eller også får Landsorganisasjonen betale for alle representanter. Vi må komme bort fra det nuværende forhold, som har sneket seg inn uten at nogen egentlig har vært opmerksom på det. Hvis Landsorganisasjonen skal betale disse utgifter, så slipper vi å få så mange kongresser, idet Landsorganisasjonen da får bære alle omkostningene, mens disse nu pulveriseres. Det er økonomisk forsvarlig politikk at så skjer, og det vil bringe likhet i stand. Derfor har vi optatt dette forslag.

Teigen: Med Jønssons motivering kan forslaget ikke vedtas. Når det er nødvendig å holde kongress, så kan vi ikke la være å holde den. Det blir hipp som happ om dere vedtar dette forslag. Hvis forslaget vedtas, så blir det bare å utskrive ekstrakontingent på forbundene. Jeg synes at den nuværende ordning er best.

Volan: Jeg har i sekretariatet stemt for forandring sammen med Jønsson, men det er klart, at med Jønssons motivering kan forslaget ikke vedtas. Det er enkelte situasjoner, hvor de enkelte forbund kan ha store utgifter til konflikter og lignende, men de har ingen innflytelse på når det holdes kongress. Dette kan medføre at forbundene må låne penger for å delta i kongressen. Derfor vil jeg at Landsorganisasjonen skal overta alle utgifter vedrørende kongressen, men det er riktig som Teigen sier, at hvis dette vedtas så må det utskrives ekstrakontingent på forbundene. Det er et riktig prinsipp at alle stilles på like fot.

Engstad: Jeg trodde at i denne sak skulde Jønsson og jeg kunne bli enig, men etter hans motivering ser det ikke ut til det. Jeg synes det er riktig at Landsorganisasjonen bærer utgiftene til kongressen likesom forbundene bærer utgiftene vedrørende landsmøtene, og jeg var klar over at kontingenten må forhøies. Det var imidlertid andre som trodde at det lå en rev bak forslaget og de har fått rett. Vi som trodde at det var et reelt ment forslag har tatt feil. Hvis det er det Jønsson

fremholdt som ligger bak forslaget, vil jeg at vi skal stemme mot det. Jeg spør derfor Jønsson om han fremdeles legger det i forslaget som han gav uttrykk for fra talerstolen?

Tranmæl: Man må være opmerksom på at Landsorganisasjonen påføres en ny stor utgift, og det vil ikke sette Landsorganisasjonen i stand til å yde til andre formål. Det vil svekke Landsorganisasjonen, dens økonomi og arbeidsmuligheter. Tanken om at det skulde bli noget lengere mellom kongressene kan det være noget i. Jeg kjente ikke til at det var krav fra medlemmene om kongress i høst. Vi har bestemmelse i lovene om når det skal være kongress, og holder vi lovene så blir det ikke for hyppige kongresser.

Hans Eriksen: Dette er bare et rettferdighetsprinsipp som er riktig. Den samlede organisasjon blir ikke fattigere, fordi om dette forslag blir gjennomført. Det er som Volan sa om disse ting: Det blir ensartethet, hvis alle får det Landsorganisasjonen fastsetter til diét og tapt arbeidsfortjeneste. Hvis Landsorganisasjonens penger ikke strekker til, så vet man hvor man skal finne dem.

Jønsson: Det er forskjell på Volans og mine premisser. Siden 1914 har Landsorganisasjonen hatt 8 kongresser, og det synes jeg er litt meget. Det kunde være nok å holde kongress annet hvert år. Det økonomiske ansvar synes jeg skal ligge ett sted. I år var det ikke krav om kongress, men ifjor var det det, da vilde man ha kongress i september. Fikk man ikke det stod ikke verden til påske. Det er ikke min mening at man skal forlenge kongressperiodene, men man skal holde lovene, så man får kongress hvert tredje år.

Volan: Jeg har alltid vært enig i dette forslag, og har ansett det for riktig, men etter Jønssons motivering må forslaget forkastes.

Forslaget blev forkastet og man gikk over til behandling av § 8. *Dirigenten* refererte forslagene (dagsordenens side 12—14).

Valdemar Nielsen: Når vårt forbund optok dette spørsmål til behandling, så var det ut fra rent økonomisk synspunkt. Det er betegnende, at Mørk, som fikk sitt forslag vedtatt på siste kongress, nu fremsetter et nytt forslag. Representantskapet koster over 20 000 kroner og da vil enhver forstå, at det ikke er nogen liten affære. Et så stort representantskap er heller ikke hvad det skulde være. Når det er en så stor økonomisk affære, så vil sekretariatet selvsagt betenke sig før det innkaller representantskapet. Representantskapet bør imidlertid kunne innkalles når det er nødvendig, uten at det koster for meget. Man utvidet i sin tid representantskapet fordi man fryktet for at det skulde komme til å bestå av for mange lønnede tillitsmenn og bli for byråkratisk. Det viste sig imidlertid at det nye representantskap ikke var synnerlig forandret og heller ikke hevdet mere radikale synspunkter. Både forbundene og samorganisasjonene velger først og fremst sine fastlønnede tillitsmenn og først derefter tar de folk fra arbeidsplassen. Det blir likeså stor procent representasjon fra arbeidsplassen om man velger representantene fra samorganisasjonene eller fra forbundene, og når forholdet er det, så må man se på spørsmålet som et økonomisk spørsmål. Representantene fra Oslo faglige Samorganisasjon har fått bundet mandat til å stemme for den gamle ordning. Det mener jeg er

høist beklagelig, idet representantskapet nu ikke er hensiktsmessig ordnet.

Volan: Jeg vil be kongressrepresentantene være opmerksom på de foreliggende forslag, for de er av stor viktighet. Vi har nu 30 fagforbund med lønnede tillitsmenn i alle forbund. Og her er det forhold til stede, at enten er forbundets formann medlem av sekretariatet, og således medlem av representantskapet, eller også blir forbundets formann alltid valgt som direkte medlem av representantskapet. Vi må altså alltid regne med minst 30 lønnede formenn som medlemmer av representantskapet. Dessuten har Landsorganisasjonen lønnede tillitsmenn, som er medlemmer av sekretariatet. Med den innskrenkning som foreslås, blir det omtrent to tredjedels flertall av lønnede tillitsmenn i Landsorganisasjonens representantskap. Ja, selv om Mørks forslag blir vedtatt blir det et flertall av lønnede tillitsmenn. Jeg har alltid ment, at der i representantskapet til enhver tid skulde være et flertall av medlemmer fra arbeidsplassene, og ikke bare fra arbeidsplassene, men fra det hele land, fra alle distrikter, således at representantskapets beslutning kunde komme til å gi et virkelig uttrykk for organisasjonens opfatning i den foreliggende sak. Det anføres som argument mot mitt forslag, at jeg bruker demagogiske fraser og at det som foreslås ikke vil bety en utvidelse av Oslos representasjon. Hvis vi foretar en beregning over forholdet før forandringen i 1925 kommer vi til følgende resultat: Landsorganisasjonen hadde den gang tilslutning av 29 fag- og industriforbund med 68 representanter i representantskapet. Dessuten var sekretariatets 13 medlemmer også medlemmer av representantskapet, som således i alt bestod av 81 personer. Av de 29 forbund var det 14 som valgte representanter både fra Oslo og fra det øvrige land, mens 15 forbund bare valgte fra Oslo. Av de 68 representanter var 39 fra Oslo og 29 fra landet for øvrig. Hertil kommer så sekretariatets 13 medlemmer, så representantskapet i alt bestod av 52 fra Oslo og 29 fra landet for øvrig. Landsorganisasjonens medlemstall var den gang 96 000 fordelt med 30 000 medlemmer på Oslo og 66 000 på landet for øvrig. Representasjonen i representantskapet derimot fordeltes med 65 procent på Oslo og 35 procent på det øvrige land. Etter at samorganisasjonene fikk representasjonsrett blev billedet ganske anderledes. Da var det i representantskapet 70 representanter for forbundene, som fordeltes med 35 fra Oslo og 35 fra landet for øvrig. Samorganisasjonene hadde 36 representanter, hvorav 10 fra Oslo og 26 fra det øvrige land. Hertil kom så sekretariatets 13 medlemmer, alle fra Oslo. Av tilsammen 119 representanter var da 58 fra Oslo og 61 fra landet for øvrig. Medlemstallet var i 1926 93 000, fordelt med 29 000 i Oslo og 63 500 i landet for øvrig, hvilket svarer til 31 procent på Oslo og 69 på landet for øvrig. Representantantallet fordeltes da med 49 på Oslo og 51 på landet for øvrig. Vedtar man den nu foreslåtte forandring eller overhodet foretar nogen innskrenkning, så opnår man at landets flertall kommer i avgjort mindretall, og mindretallet fra Oslo vil få en absolutt avgjørende innflytelse i representantskapet. Dessuten får man et flertall av lønnede tillitsmenn. Det som foreslås av sekretariatets flertall og likeledes av Mørk vil føre til at Landsorganisasjonens tillitsmenn vil få

absolutt avgjørende innflytelse i kongressperioden. Jeg sier ikke dette fordi jeg har mistillit til de lønnede tillitsmenn, men fordi et sådant organisasjonsforhold kan føre til korrupsjon. Det er uriktig av oss å vedta en lovparagraf som kan føre til et slikt resultat. Man kan ikke vite hvordan Landsorganisasjonens sekretariat vil utnytte dette forhold. Det er så, at det gjelder å spare, særlig i disse tider, men vi skal også være opmerksom på, at slik som forholdene ligger an i Norge, så kan ikke forbundene holde landsmøter oftere enn hvert tredje år. Og da er det bra, at Landsorganisasjonen har et representantskap av nogen størrelse, som kan holde møte en gang om året til behandling av viktige organisasjonsanliggender, særlig i perioder, hvor man har tariffrevisjon en gang om året. Hvis det da viser seg på grunn av at Landsorganisasjonen vokser å bli nødvendig å foreta noen innskrenkning, så bør det kommende sekretariat kunne foreta en fornuftig fordeling på Oslo og landdistriktene, men slik, at Oslo ikke skal ha flertall, og at heller ikke de lønnede tillitsmenn skal ha flertall i representantskapet. Når man er kommet til en riktig vurdering av disse forhold, så kan man gå til innskrenkning her.

Mørk: Det er sagt av Valdemar Nielsen at jeg hadde ansvaret for det nuværende representantskap. Dette er også før sagt av Haare. Begge er fullstendig på villspor. På forrige kongress bygget mitt forslag på samme linje som på denne. Jeg foreslo da 18 representanter fra samorganisasjonene, men innskrenket senere antallet til 14, vesentlig på grunn av at flere samorganisasjoner er slått sammen til distriktsorganisasjoner. Jeg må derfor fralegge mig ansvaret for det nuværende representantskaps størrelse. Jeg synes det er for stort apparat å ha en forsamling på 120 mann til den årlige sandpåstrøning av beretning og regnskap. Det vi trenger er et representantskap som kan se med forbundenes og medlemmenes øine på sekretariatets beslutninger og som kan innkalles under viktige situasjoner. Det skal ikke bare være sekretariatets medlemmer, som har ført forhandlingene, som skal være veiledere for medlemmene. I de siste 2½ år har vi hatt flere vanskelige situasjoner for fagbevegelsen, men i alle disse situasjoner har representantskapet aldri vært spurt. Vi hadde representantskapsmøte ifjor, men det var ikke av hensyn til slike situasjoner. Det var for å gi referat av den skandinavisk-baltiske konferanse og for å behandle beretning og regnskap. I sitt hat til samorganisasjonene har sekretariatet latt innskenkningen gå utover samorganisasjonene. Kongressen har fastslått at samorganisasjonene er et fast ledd i organisasjonsapparatet og da må kongressen nu gå videre og holde på at samorganisasjonene skal være representert i representantskapet. Det foreligger i denne retning 2 forslag, nemlig Volan og Aas' forslag, som holder på den nuværende ordning. Hvis vi fastholder Volans linje vil vi få et representantskap som bare eksisterer på papiret og ikke får anledning til å bruke sin myndighet. Jeg har derfor måttet gå inn på, at vi skal gå til en innskrenkning. Vi må få et representantskap som vi av økonomiske grunner kan bruke. Jeg foreslår derfor en innskrenkning til 48 for forbundene og 14 for samorganisasjonene. En forbundsformann møter ikke som funksjonær i representantskapet, men som representant for sitt

forbund og han plikter å tale sitt forbunds syn på den foreliggende konfliktssituasjon. Jeg kan ikke legge nogen avgjørende vekt på det forhold, at det kan bli omkring halvparten lønnede tillitsmenn i representantskapet. Det er nemlig ikke slik at de lønnede tillitsmenn har ett og samme syn på disse spørsmål, og det anser jeg heldig. I det nuværende representantskap er heller ikke alle forbundsformenn med. Av de 31 forbundsformenn er 17 medlemmer av representantskapet. Konsekvensen av at sekretariatets medlemme herefter ikke skal ha stemmerett på kongressene må bli at de heller ikke skal ha stemmerett i representantskapet. Mitt forslag innskrenker forbundenes representasjon med 37 procent og samorganisasjonenes med 52 procent. Jeg er klandret for at jeg har latt innskrenkningen gå hårdest utover samorganisasjonene, men det kommer av at jeg har måttet ta hensyn til distriktene.

Torbjørn Henriksen: Jeg har ment, at det bør foretas en innskrenkning som kan tjene fagorganisasjonen. Jeg har gang på gang vært med på at samorganisasjonene skulde ha representasjonsrett i representantskapet, men jeg har inntrykk av at de beslutninger som siste kongress fattet, ikke var så avpasset som ønskelig kunde være. Representantskapet er blitt et for stort og for tungvint apparat. Det må ikke være større affæren enn at sekretariatet kan innkalle det for å rådføre sig med det i givne situasjoner. Det skulde ikke være nødvendig først å ha så store økonomiske overveielser som tilfelle er nu. De økonomiske vanskeligheter hindrer nu representantskapet i å bli hvad det bør være. Det gjelder for kongressen å finne en praktisk løsning her. Sekretariatets innstilling i denne sak er i flukt med sekretariatets innstillinger i de øvrige spørsmål angående samorganisasjonene. Det går som en rød tråd gjennom disse at samorganisasjonene skal ødelegges. Samorganisasjonenes representanter har deltatt i et eneste møte i representantskapet, og så snakkes det om erfaringer som skulde føre til at alt skal skjæres vekk. Med hensyn til de fastlønnede tillitsmenn, så er det ikke forskjell på samorganisasjonene og forbundene her. Det er naturlig, for det er de folk som i første rekke har kjennskap til sakene. Man bør vedta Mørks forslag fordi det er et reelt forslag i saken. Det beskjerer så vel forbundenes som samorganisasjonenes representasjon. Så vel samorganisasjonene som forbundene tar tilbørlig hensyn til de ting Volan var inne på, når de velger sine representanter. Volans forslag er ikke anvendelig i dette tilfelle. Vi er nødt til å ta økonomiske hensyn.

Dirigenten: Det foreligger nu følgende nye forslag:

Fra Olaf Abrahamsen: Forandring av § 9 angående innskrenkning av representantskapets medlemstall og fordeling procentvis på Oslo og de øvrige distrikter i landet oversendes redaksjonskomitéen til behandling med sikte på en innskrenkning og en rettferdig fordeling på det hele land.

Fra Stavanger og Omegns faglige Samorganisasjon ved Alfred Lindø: Det foretas en innskrenkning svarende til 30 procent efter den nuværende representasjon. Innskrenkningen skal fordeles forholdsvís

på forbundene og samorganisasjonene. Det pålegges redaksjonskomitéen å utarbeide forslag for kongressen.

Fra Engstad: Redaksjonskomitéen anmodes om å ta under overveielse spørsmålet om å sikre landdistriktene en minst like fyldig representasjon i representantskapet som nu og eventuelt fremme forslag i denne anledning.

Dirigenten: Bør det ikke nu avgjøres om man skal sende saken til redaksjonskomitéen?

Førmannen: Jeg er enig i det på grunn av de mange forslag som foreligger.

Dirigenten: Kan redaksjonskomitéen lage et godt forslag så vedtar vi det, og så kan diskusjonen avsluttes foreløbig nu.

Rolf Hofmo: Vi bør først avgjøre sekretariatets forslag og så sende saken til redaksjonskomitéen.

Dirigenten: Alle tre forslagsstillere er enig om at saken sendes redaksjonskomitéen, så det spørsmål må avgjøres.

Det blev enstemmig besluttet å sende saken til redaksjonskomitéen, og debatten om disse forslag blev foreløbig avsluttet.

Ragnar Fossums forslag.

På foranledning av *Oskar Bakken* blev det nu votert over Ragnar Fossums forslag, som blev forkastet mot 10—12 stemmer.

Dirigenten refererte forslagene angående § 10 (se dagsordenens side 14—15) og spurte om det var nogen som optok forslagene fra avdelingene.

N. Heggland: Det har på denne kongress vært snakket så meget om at man må holde sig til livets realiteter. Disse forslag må sies å være tatt like ut av livets egen lære. Når Landsorganisasjonen forvalter så store pengemidler som regnskapene viser, så må jeg si at det har vært tatt svært lett vint på revisjonsspørsmålet og på valget av revisorer. Det forslag som foreligger fra sekretariatet tilfredsstiller ikke mig. Hvis ikke kongressen selv fatter en grei beslutning, så vil vel ikke forbundene ta tilstrekkelig hensyn til sekretariatets forutsetninger. Det gullsmedene foreslår her vil koste noget, men det det koster vil opveies ved den større betryggelse som opnåes. Det ligger ikke i forslaget at det ikke skal være valgte revisorer. Jeg tror at kongressens medlemmer forstår betydningen av en betryggende revisjon. Også de som står utenfor fagorganisasjonen vil da ikke ha noget å kaste mot fagorganisasjonen og dens ledelse. Jeg vil henstille til kongressen at den følger gullsmedenes forslag.

Richard Hansen: Jeg kan ikke gi min tilslutning til det som gullsmedene har foreslått. Jeg er nemlig ikke så sikker på den betryggelse som ligger i at man trekker overklassefolk inn i Landsorganisasjonens regnskaper, så de kan få full oversikt over arbeidernes økonomi. Jeg tror ikke så meget på edsvorenheten når revisorene kommer sammen med sine klassefeller i Arbeidsgiverforeningen. Vi har et bokholderisystem som er bygget op på våre egne erfaringer, og vi har trenede revi-

sorer. Skal vi frata dem ansvaret? Man kan ikke med revisjon forebygge underslag. Man kan kun opdage det. Men det kan være revisorer også. Jeg er ikke redd for nogen revisjon, jeg er ikke kasserer, men jeg er mot selve systemet, at vi skal gjøre oss så små, at vi ikke kan utføre dette selv. Det er nu folk fra arbeiderklassen som sitter i landets høyeste stillinger, så vi behøver ikke å søke efter autoriserte revisorer fra overklassen.

Lars Evensen: Jeg tror at denne sak har like stor betydning som mange av de andre saker som er oppe til behandling. Det er en kjensgjerning at det har foregått misligheter og det er forhold som er like så organisasjonsnedbrytende som en tapt konflikt. Derfor er det kongressens plikt å ta standpunkt til denne sak. Jeg har ikke forstått forslaget slik som Richard Hansen sier, at det skal inntas overklassefolk. Det forslaget tar sikte på er at det skal ansettes en eller to dyktige revisorer som sammen med forbundets eller fagforeningens egne revisorer skal revidere regnskapene, enten det nu gjelder Landsorganisasjonens, forbundenes eller fagforeningenes. Idag er det ofte folk som ikke har stort kjennskap til regnskaper som er revisorer. Det vi må ha er en autorisert revisor som kan foreta kasseoptelling i samtlige forbundets kasser på en og samme dag. Jeg tror det er riktig at kongressen vier dette spørsmål stor oppmerksomhet. Det er riktig og påkrevet at vi har dette å gå ut til medlemmene med.

Rudlang: Jeg slutter mig til foregående taler, men vil legge til at vår forening også har behandlet dette punkt og enstemmig vedtatt tilslutning til kravet om å få en revisor inn i organisasjonen. Det er kjent at det av og til forekommer misligheter innen våre rekker og det mente man hos oss at man skulde kunne avverge ved at de som har med penger å gjøre skulde føle sig under kontroll. Det er dessverre slik, at man ved valg av revisorer ikke legger tilstrekkelig brett på å få regnskapskyndige folk til revisorer. I kooperasjonen må det vel foregå nokså nøaktig revisjon, så man må vel fra det hold kunne finne brukbare folk iallfall på de større stedene. Jeg vil støtte gullsmedenes forslag.

Otto M. Thoresen: Dette spørsmål er selvfølgelig av betydning og jeg kan forstå at det kommer op, særlig i denne tid. De enkelte forbund har jo sine revisorer og det skulde da bli spørsmål om en kontrollrevisjon. Det skulde vel ikke her være nødvendig å gå lenger enn det offentlige. Fylkene f. eks. pleier å velge inn i revisjonen en mann av opposisjonen, og det kan vi merke oss. Jeg kan ikke være helt enig i sekretariatets forslag. Det er sekretariatet som skal revideres, og da synes jeg ikke det er riktig at det får særlig innflytelse på dette område. Det er ikke bestandig at det er så om å gjøre med den tallmæssige revisjon. Det viser sig i mange tilfelle at det er mere påkrevet å revidere den bevilgende eller anvisende myndighet. Det forekommer ikke sjelden at den anvisende myndighet overskrider sin kompetanse. Min mening er at kongressen bør nedsætte et såkalt revisjonsutvalg. Det har man i den kommunale forvaltning, og jeg mener at kongressen bør nedsætte et revisjonsutvalg til å kontrollere sekretariatets og forbundsstyrenes disposisjoner.

Teigen: Det er enstemmighet i sekretariatet om at man skal søke å finne en tilfredsstillende ordning. Det er ingen motstand mot dette og alle er enig om at det skal være den mest betryggende ordning. Det er ikke noget nytt at der velges et revisjonsutvalg. Det har vi hatt i flere år. Kongressen er ikke suveren her, idet forbundene bestemmer for sig selv på dette område. Kongressen kan derfor ikke gjøre mer enn å søke samarbeide med forbundene og det skal vi gjøre. Tro ikke derfor at alle kjeltringer dermed er ute av verden.

Formannen: Vi er naturligvis alle enig om å få den mest betryggende revisjon, men det er så med enhver revisjon — enten den nu består i revisjonsutvalg, sakkyndige eller valgte revisorer — så kan den ikke gjøre annet enn å konstatere om det begås misligheter eller ikke. Hvor mange banker eller forretninger har ikke vært utsatt for underslag til tross for sin gode revisjon. Selv den beste revisjon har ikke kunnet forebygge underslag. Vi har adgang til å ansette revisor, men det har ikke vært behov for det av den grunn at vi har hatt kyndige folk å velge, og det har i de 28 år Landsorganisasjonen har bestått, ikke forekommet misligheter i Landsorganisasjonen så vidt jeg vet. Det har forekommet i forbundene og i foreningene, men det skyldes ikke revisjonen, men det forhold at man ikke har hatt verdige tillitsmenn. Derimot kan det naturligvis være et argument at utover i de enkelte foreninger kan det være nødvendig å ha noen sakkyndige til stede for å få de enkelte foreningers regnskaper revidert på skikkelig vis, men da nytter det ikke med en eller to revisorer. Med ca. 1 300 fagforeninger med like mange kasser og dertil forbundene og samorganisasjonene er det klart at et par mann ikke kan greie den oppgave. Det ligger efter min oppfatning større betryggelse i at man velger folk som får sig denne oppgave som *tillitshverv*. Det tror jeg også er den riktige organisasjonsmessige ordning. Det skal være revisorer som har medlemmenes tillit og dermed det ansvar som skal til for å utføre det tillitshverv de er gitt.

Ingv. Nielsen: Jeg mener at sekretariatet bør se på det Gullsmedarbeiderforbundet har nevnt om bokholderisystemet, for det er nødvendig at dette er oversiktlig og klart for de som skal utføre arbeidet på sin fritid.

Otto M. Thoresen: Det er selvfølgelig ikke noget å si på det sekretariatet foreslår, men jeg mener, at for de som skal være revisorer for Landsorganisasjonen har det ikke den betydning om de er til stede ved regnskapsavleggelsen som det har betydning at de undersøker selve disposisjonene. Jeg har aldri hørt at det skulde være noget galt med Landsorganisasjonens regnskaper, men derfor kan det som i en kommune være truffet disposisjoner som ikke er som de skulde være. Det er ikke nok med den tallmessige revisjon, den kritiske revisjon er av større betydning. Det gale er aldri innført i et regnskap. Det ligger som regel utenom og det er det revisorene skal søke å få fatt på. Det er ingen revisjon som kan forebygge underslag, men det kan hende, hvis revisjonen er kritisk nok, at den kan opdage at den anvisende myndighet er inne på en gal linje. Jeg mener at kongressen alltid bør sørge for at det i revisjonen alltid er en som tilhører opposisjonen og som påser at de optrukne linjer blir fulgt.

Efter forslag av *dirigenten* blev det satt strek med de inntegnede talere.

Heggland: Jeg var klar over at det vilde bli reist innvendinger mot forslaget, men det som er kommet frem er ikke av dyptgående natur. Her finnes vel andre revisorer enn de som står i forbindelse med Arbeidsgiverforeningen? Det er intet argument, Richard Hansen. At det vil bli dyrt og at kongressen ikke kan pålegge forbundene felles revisjon er nok så, men det er spørsmål som det kan forhandles om. Det er nødvendig at kongressen trekker op de nødvendige linjer for dette. Vi må komme bort fra misligheter. Det er ikke hyggelig å få fremført i borgeravisene at nu har den og den tillitsmann underslått fagorganisasjonens penger. Det er ikke meningen at man skal revidere foreninger med 10 medlemmer. Sekretariatet kan pålegge samorganisasjonene utover landet å øve kontroll med de små foreninger. Med hensyn til bokførselen og opstillingen av regnskapene så er dette også en sak som sekretariatet kunde ta sig av. Hvor vanskelig er det ikke å få folk til å forstå selve regnskapssystemet i fagbevegelsen?

Rudlung: Jeg slutter mig til Heggland. Det er riktig at kongressen foregår forbundene med et godt eksempel.

Johs. M. P. Ødegaard: Jeg kan ikke finne ut av det forslag som Gullsmedarbeiderforbundet har fremsatt at det inneholder noget annet enn at det skal være autoriserte revisorer. Jeg vet ikke hvilke linjer det ligger i forslaget som skulde være så betryggende for fremtiden. Det er noget annet Thoresen er inne på, idet han mener at man skal ha en kritisk revisjon som skal kritisere sekretariatets disposisjoner, men det er det ingen av forslagene i dagsordenen som tar sikte på. Vi har alle interesse for dette. For vårt forbunds vedkommende, så har vi ikke bare revisjonen, men vi har også en protokollkomité som kritiserer disposisjonene, og det er vel flere forbund som har det samme. Det er ingen som er mot å få noget bedre, men man har funnet at det ikke er mulig nu å komme lenger.

Sekretariatets forslag blev vedtatt mot 6—7 stemmer.

Dirigenten uttalte foran voteringen, at sekretariatet naturligvis vilde ta skyldig hensyn til alle de forslag som forelå ved utarbeidelsen av den endelige ordning.

Formiddagsmøtet onsdag 7 desember.

Dirigent: *Gustav Sundbye.*

Efter at det var foretatt navnoprop refererte sekretæren, *Kr. Moljord*, protokollen, som blev godkjent.

Den faglige taktikk og kampen mot tukthusloven.

Dirigenten refererte de i dagsordenen (side 16—18) inntatte forslag. I særtrykk forelå følgende innstilling fra sekretariatet og endrede forslag fra Volan og Aas:

A. *Tukthuslovene.*

Fagorganisasjonen står som et ledd i den samlede arbeiderbevegelse med front mot det kapitalistiske samfundssystem. Lover vedtatt for å hindre de fagorganiserte arbeideres handlefrihet i deres kamp for økonomisk frigjørelse må derfor bekjempes.

Den første lov som kom med regulerende og til dels forbydende bestemmelser om tidligere fullt lovlige konflikter, var lov om arbeidstvister av 6 august 1915. I den utstrekning det har vært mulig, er loven av Norsk Arbeidsgiverforening, Arbeidsrettens borgerlige flertall, straffedomstolene og meglingsmyndighetene i den forløpne tid blitt utnyttet til fordel for arbeidsgiverne. Arbeidernes nytte av loven har vært svært liten.

Arbeidsgiverne og de borgerlige politiske partier har allikevel ikke vært fornøiet med loven. Efter et årelangt bevisst arbeide lyktes det dem i 1927 å få Stortingets flertall med på en rekke forandringer i loven av 1915 og delvis nye lovbestemmelser.

Vi har således fått en ny lov om arbeidstvister av 5 mai 1927, voldgiftsloven av 15 mai 1927 og tillegg til straffelovens § 222 av 4 juli 1927. Likeledes foreligger der forslag til lov om lønnstvister i offentlige tjenesteforhold av 22 april 1925 og forslag til lov om endringer i lov om arbeidstvister (avstemninger i fagforeningene). Hvis disse forslag også mot formodning skulde bli vedtatt, vil fagorganisasjonens lovlige handlefrihet bli begrenset og delvis betydningsløs.

I den nye lov om arbeidstvister er det foretatt så inngripende forandringer at den helt har skiftet karakter. Kunde det før være tvil om at loven var rettet mot arbeiderne og fagorganisasjonen, er denne tvil ryddet helt til side. Man behøver ikke å gjennomgå alle lovens bestemmelser for å konstatere dette. Det er nok å henviser til § 4 om bevisbyrden, § 6 2. punkt om adgang til lockout til støtte for ulovlige konflikter, § 7, siste ledd, om arrest til sikring av erstatningskrav. Og først og fremst § 40 om straffansvaret, hvor nær sagt enhver deltagelse og støtte av en tariffstridig arbeidskonflikt, uansett medlemskap i fagorganisasjonen, er belagt med bøter fra 5 til 25 000 kroner eller fengselsstraff i inntil 3 måneder.

Den verste av alle bestemmelser vi har fått, er dog straffelovens § 222 II. Dette er en pur og ren tukthusparagraff, hvor-

etter tidligere lovlige handlinger er blitt beheftet med fengselsstraff inntil 1 år.

Denne paragraf omhandler de konflikter som er fullt lovlige, d. v. s. alle arbeidstvistlovens forskrifter er iagttatt før streiken, blokaden eller boikotten iverksettes.

Opprinnelig var streikeretten helt fri. Senere blev denne begrenset og innsnevret ved loven av 1915, og så blev i 1927 handlinger som må foretas for at lovlige konflikter skal bli effektive, belagt med straffeansvar.

Det borgerlige flertall i Stortinget har ved arbeidstvistlovens § 40 og straffelovens § 222 II tatt standpunkt for streikebryterne og mot de fagorganiserte arbeidere. De laveststående individer som finnes, streikebryterne, er blitt borgerskapets kjeledegger, som er mer rettsbeskyttet enn noget annet menneske i vårt land.

For å få dette til, har Stortingets flertall gått til å erklære for straffbart, hvad der civilrettslig er tillatt og godtatt av de borgerlige civildomstoler. Retten til boikott og blokade har vært forelagt høiesterett gjentagne ganger, så vel når blokaden eller boikotten har vært etablert av kapitalistiske næringsorganisasjoner eller sammenslutninger, som av arbeiderorganisasjonene. Og høiesterett har erklært disse kampmidler for lovlige. Nu er det imidlertid blitt straffbare handlinger.

Det må etter det som er fremholdt ovenfor synes klart at fagorganisasjonen med alle krefter må bekjempe og søke ophevet en lovgivning som utelukkende er gitt for å skade de fagorganiserte arbeideres kamp.

Slik som de politiske forhold er blitt etter stortingsvalget i høst mener sekretariatet at dette arbeide må føres i et intimt arbeide med Det norske Arbeiderpartis centralstyre og stortingsgruppe.

Herunder må også komme under overveielse, hvilke kampmidler der fra fagorganisasjonens side skal anvendes for å understøtte arbeiderrepresentantenes forslag i Stortinget for å fremtvinge en ophevelse av de arbeiderfiendtlige lover. Kongressen bemyndiger sekretariatet til, i de enkelte tilfelle i samråd med forbundsstyrene, å treffe de nærmere nødvendige bestemmelser herom.

Kampen mot tukthusloven må fortsette. De fagorganiserte arbeidere og tillitsmennene i fagforeninger og fagforbund har siden lovene og lovendringene kom, og vil hver eneste dag som kommer, bli tvunget til å foreta handlinger som er i strid med lovene. Det er derfor nødvendig at fagorganisasjonen beskytter sine medlemmer og tillitsmenn i den utstrekning arbeiderorganisasjonene i fellesskap evner. Det blir her tale om juridisk bistand, økonomisk hjelp til mulkt, underhold til familie m. v.

Representantskapet besluttet i desember 1926 opprettelse av et justisfond ved vedtagelse av følgende forslag fra sekretariatet:

„Arbeidernes faglige Landsorganisasjon oppretter et justisfond, hvis formål er å understøtte fagforeningsmedlemmer som under

faglige kamper eller agitasjon og øvrig faglig virksomhet settes under tiltale eller idømmes straff.

Til justisfondet avsettes hvert år et beløp, stort kr. 5000.00, som bevilges av den ordinære kontingent til Landsorganisasjonen. Fondet bestyres av sekretariatet, som også beslutter hvem som skal tilståes bidrag og hvor store bidragene skal være.

Ansøkninger som innsendes til sekretariatet må på forhånd være behandlet og anbefalt av den forening og det forbund som vedkommende søker tilhører. Understøttelsen skal fortrinnsvis ydes til medlemmer, hvis familier på grunn av idømte straffer er kommet i den situasjon at familien mangler det nødvendige til livets opphold."

Det blir imidlertid ikke bare spørsmål om de fagorganiserte arbeidere. De retssaker som er oppe viser oss, at i nesten hver sak er en eller annen redaktør i arbeideravisene på tiltalebenken. Det er derfor rimelig at man stiller arbeideravisenes redaktører og medarbeidere i samme stilling som de organiserte arbeidere, når det gjelder konflikter med straffemyndighetene.

Det norske Arbeiderparti har i mange år hatt et justisfond.

Fondets formål er å understøtte medlemmer av Det norske Arbeiderparti og Arbeidernes Ungdomsfylking, som under faglige kampe og agitasjon eller i sin politiske og faglige virksomhet kommer i konflikt med de borgerlige love og idømmes fengselsstraffe. Understøttelsen ydes fortrinnsvis til familier hvis forsørger på grunn av justisforfølgelse blir ute av stand til å underholde dem.

I undtagelsestilfelle kan det ydes tilskudd til dekkelse av mulker idømt medlemmer av de samme organisasjoner for forseelser som ovenfor nevnt.

Ansøkninger om understøttelse behandles og avgjøres av justisfondkomiteén og rapporteres til centralstyrene. Ansøkninger må være ledsaget av anbefaling fra søkerens lokale partiforening eller fagforening.

Slik som forholdene ligger an, mener sekretariatet at det er mest praktisk at justisfondet blir en egen institusjon utenfor Landsorganisasjonen med et selvstendig styre, og da er det like godt å ta skridtet fullt ut og foreta en sammenslutning av de to justisfond til et, og at de nuværende justisfonds midler går inn i det nye.

Styret for justisfondet bør bestå av 5, hvorav sekretariatet oppnevner 3 og Det norske Arbeiderparti 2 medlemmer. Statutter for fondet utarbeides og godkjennes av sekretariatet og centralstyret. I statuttene bestemmes også hvordan de ordinære midler skal tilveiebringes. — Statuttene blir senere å godkjenne av representantskapet.

Man står allerede oppe i så mange rettssaker at det med én gang blir nødvendig å sikre fondet med tilstrekkelige midler. Man vil derfor foreslå at der i januar 1928 utskrives en ekstrakontingent av kr. 1.00 for alle Landsorganisasjonens medlemmer. Ekstrakontingenten skal i sin helhet tilfalle justisfondet.

Det forutsettes at Det norske Arbeiderparti på sin side foretar innsamlinger m. v. som kan skaffe fondet ekstraordinære inntekter.

I henhold til ovenstående vil sekretariatet foreslå at kongressen fatter følgende beslutning:

1. Sekretariatet optar sammen med Det norske Arbeiderpartis centralstyre og stortingsgruppe arbeidet for å få ophevet de arbeiderfiendtlige lover av 1927.
2. Sekretariatet gis bemyndigelse til å treffe de foranstaltninger som ansees nødvendig for å opnå et gunstig resultat.
3. Det optas forhandlinger med Det norske Arbeiderparti om en sammenslutning av Partiets og Landsorganisasjonens justisfond.
4. Det utskrives en ekstrakontingent av kr. 1.00 i januar 1928 for alle Landsorganisasjonens medlemmer. Beløpet tilfaller justisfondet.

B. *Voldgiftsloven.*

Voldgiftsloven har vært så inngående behandlet i de senere år, såvel i fagforeningene som i arbeiderpressen, at en nærmere behandling av lovens bestemmelse ansees for unødvendig.

Det vil på kongressen mundtlig bli redegjort for den faglige taktikk som har vært fulgt i 1927.

Sekretariatet innbyr kongressen til å fatte følgende beslutning:

1. Kongressen godkjenner sekretariatets beslutninger angående voldgiftslovens anvendelse i vår ved ikke å opnevne medlem av voldgiftsretten og delta i prosedyren ved tvistenes behandling i retten.
2. Sekretariatet får i oppdrag i samarbeide med Det norske Arbeiderpartis centralstyre og stortingsgruppe å fremme krav om voldgiftslovens ophevelse.

Skulde ophevelsen av loven ikke bli vedtatt, pålegges det sekretariatet i samråd med forbundene å innkalde representantskapet til møte for å fatte beslutning om den taktikk som fra fagorganisasjonens side skal føres.

3. De innsendte forslag fra Bygningsarbeidernes industrigruppe, Oslo, og Jakobsbakken Grubearbeiderforening, Sulitjelma, angående den faglige taktikk, kampen mot tukthuslovene og bekjempelsen av streikebryterne, likeså Volans og Aas' forslag om bekjempelse av streikebryterne, oversendes sekretariatet, idet kongressen anser disse forslag ikke å kunne gjøres generelt anvendelig i alle tilfeller. Derimot kan det i visse situasjoner og bestemte tilfeller kunne anvendes en taktikk i overensstemmelse med forslagenes anvisning.

Mindretallet i sekretariatet, *Volan* og *Aas*, foreslår:

I. *Kampen mot tukthus- og voldgiftsloven.*

Fagorganisasjonen må opta en planmessig og målbevisst politisk kamp mot voldgifts- og tukthusloven med sikte på å skaffe sig fritt slag overfor arbeidskjøperne og den kapitalistiske stat.

Loven om arbeidstvister og forøvrig ethvert forsøk på å binde fagbevegelsen til den kapitalistiske stat og dens rettsinstitusjoner må på det heftigste bekjempes.

Kongressen henstiller derfor til alle arbeiderrepresentanter i Stortinget å opta arbeidet for å avskaffe de *bestående klasselove* og konsekvent motarbeide enhver vedtagelse av lover som lammer fagorganisasjonen i dens kamp mot arbeidskjøperne og den kapitalistiske stat. Når sådanne lover allikevel vedtas må fagorganisasjonens stilling under faglige konflikter ikke dikteres av hensynet til de bestående klasselover. Enhver konflikt må iverksettes og tilendebringes under hensyntagen til de interesser som foreligger. De organiserte arbeidere må gis adgang til å føre kampen videre på tross av eventuelle avsagte klassesdommer.

II. *Bekjempelse av streikebryterne.*

I tilslutning til det forslag som er fremmet av bygningsarbeidernes industrigruppe i Oslo og Jakobsbakkens grubearbeiderforening, Sulitjelma, vil sekretariatets medlemmer Volan og Aas foreslå at beslutningen gis følgende utforming:

Arbeidskjøpernes tiltagende hvervning av streikebrytere og organisering av streikebryterbander, som beskyttes av kapitaliststatens tukthuslover, klassejustis, politi- og militærmakt i kampen mot de fagorganiserte arbeidere må stanses. I bekjempelse av dette onde må dets politiske og klassemessige karakter fremheves og ut fra dette må fagorganisasjonen sammen med hele arbeiderbevegelsen ruste til en avgjørende kamp mot streikebryteriet

Under henvisning hertil foreslås at kongressen fatter følgende beslutning:

1. Kongressen fastslår at det påhviler sekretariatet, forbundsstyrer, de stedlige styrer, fagforeningsstyrer og styrene for de faglige distriktsorganisasjoner i samråd med medlemmene å sørge for at alle streikebrytere blir fjernet fra arbeidsplassen før konflikten bilegges.
2. Fagorganisasjonens enerett (monopolstilling) til å representere arbeiderne i forholdet til arbeidskjøperne og det kapitalistiske samfund må opprettholdes og ikke under nogen omstendighet innskrenkes.
3. Sekretariatet pålegges å bistå de lokale organisasjoner med å få dannet beskyttelseskorps til vern for de organiserte arbeidere i deres kamp mot streikebryteriet i alle dets former.
4. For å forebygge streikebryteriet pålegges alle fagforeninger, samorganisasjoner og forbund å igangsette en energisk kampanje for hvervning av alle organisasjonsmulige som medlemmer av fagorganisasjonen. De arbeidsløse må søkes organisert gjennom distriktsorganisasjonene og deres interesser må ivaretas på en betryggende måte. Hele fagbevegelsen må drive et planmessig opplysningsarbeide mot streikebryteriet.

III. *Den faglige taktikk.*

Kapitalismens offensiv.

De forhold hvorunder fagorganisasjonen for tiden arbeider, kjenne- tegnes i første rekke ved kapitalistklassens angrep på arbeiderklassens levestandard og politiske rettigheter. Disse angrep iverksettes og gjennomføres først og fremst av Arbeidsgiverforeningen med støtte av hele den borgerlige stat, med dens tukthus- og voldgiftslover, skatt- og tollpolitikk, klassesdommer, politi og militær. Dessuten får de norske arbeidskjøpere og borgerstaten en mektig støtte i kampen fra den utenlandske trustkapitals side og fra arbeidsgiverforeningene i andre land. Alle angrep mot arbeiderklassen fra borgerskapet blir innhyllet i vakre talemåter om „gjenreisningen av landets næringsliv“. I virkeligheten betyr dette en gjenreisning av det ruinerte kapitalistiske næringsliv *på arbeiderklassens bekostning.*

Fagorganisasjonens taktikk og de viktigste dagsaktuelle krav.

For å hindre at fagorganisasjonen blir et ledd og et hjelpe- middel i arbeidskjøpernes og den kapitalistiske stats bestrebelse for å stabilisere den kapitalistiske utbytning, må ethvert samarbeide med kapitalistklassen bestemt avvises. Fagorganisasjonen må på klassekampens grunn ta avstand fra enhver deltagelse i de forskjellige organer som opprettes av staten eller arbeidskjøperne for å fremme kapitalismens videre oppbygning og befestelse. Det blir da nødvendig at fagorganisasjonen motsetter sig ethvert forsøk på å vilde arbeiderne ved tilslutning til Amsterdaminternasjonalen og Genferbyråets forskjellige paroler, som tar sikte på å føre arbeiderne bort fra klassekampen. Derfor må fagorganisasjonen ta avstand fra idéen om den såkalte „samfundskontroll“ med produksjonen og illusjonen om å skape arbeidsfred og harmoni i det økonomiske liv ved arbeidernes andel i bedriftsutbyttet, som under de nuværende forhold forutsetter samarbeide med kapitalistklassen.

I motsetning til Amsterdaminternasjonalens økonomiske politikk og retningslinjer må fagorganisasjonen av all kraft kjempe for *arbeiderklassens kontroll over produksjonen* og forsvare arbeiderne mot de ødeleggende følger av den kapitalistiske rasjonalisering og gjøre alt for å forbedre deres levestandard.

Ut fra disse synsmåter må fagorganisasjonen bevisst innstilles på løsningen av følgende oppgaver:

Arbeidernes nuværende reallønn må betraktes som minstelønn. I intet tilfelle må den ytterligere senkes; tvertimot må den søkes forbedret.

Tariffene må inneholde bindende bestemmelser om minst to ukers ferie.

Streng håndhevelse av 8-timersdagen og gjennomførelse av 6 timers skift i virksomheter med kontinuerlig drift — særlig i den elektrokjemiske industri og andre bedrifter av sundhetsskadelig karakter.

I alle tariffer bør fastslåes bestemmelser mot overtid i ordinær

drift, og det må fastsettes slike betalingsbetingelser at arbeidsgiverne ikke blir interessert i overtidsarbeide.

De unge arbeideres og læregutteres interesser må varetas under alle tariffoppgjør. Det må særlig optas arbeide for å heve industriarbeiderenes lave lønninger. Kravet må være: Like lønn for samme arbeide av kvinnelige og mannlige arbeidere.

Kongressen pålegger sekretariatet å opta et forsterket arbeide for et samlet tariffoppgjør for alle fag og industrier. Dette arbeide må dog ikke lede til at arbeiderne i enkelte industrier, hvor tariffoppgjøret er ugunstig for arbeiderne, blir nedstemt av de industrier som har fått et forholdsvis bedre tariffoppgjør.

Meglings- og forhandlingsforslag offentliggjøres før avstemningen over dem finner sted. Arbeiderne må alltid få tilstrekkelig tid til å behandle forslagene på en forsvarlig måte og således hevde sin selvbestemmelsesrett.

Alle dagskrav, også de som angår særinteressene for en gruppe arbeidere, må gjennomkjempes under hensyntagen til hele klassens fellesinteresse og i tilslutning til arbeiderklassens endelige mål: Avskaffelsen av lønsslaveriet og opprettelsen av et socialistisk samfund.

Sekretariatets mindretall *Volan* og *Aas* stemmer for sekretariatets flertalls forslag angående kampen mot tukthusloven, under forutsetning av at det foretas følgende forandringer:

Næst siste avsnitt på side 2 foreslås gitt følgende ordlyd:

«Slik som stillingen er må Landsorganisasjonen fremme dette arbeide ved et intimt samarbeide med arbeiderpartienes centralstyrer og arbeiderrepresentantene i Stortinget.»

Første linje i neste avsnitt redigeres således:

«Herunder må også komme under overveielse hvilke *utenomparlamentariske* kampmidler» o. s. v.

Styret for justisfondet foreslås å bestå av 7 medlemmer, hvorav Landsorganisasjonen velger 3 og arbeiderpartiene 2 medlemmer hver.

For øvrig foretas de nødvendige redaksjonelle endringer som er nødvendig av hensyn til de forandringer mindretallet foreslår.

Trygve Lie: Det er sekretariatets mening at vi først skal behandle de lover som vi kaller tukthuslovene og så siden, etter innledning av Landsorganisasjonens formann, meglings- og voldgiftsloven. Her står kongressen overfor hele det borgerlige samfund, hvis eneste hensikt er å stanse arbeiderklassens fremmarsj og slå arbeidernes lønnskamp ned. Klaseslovene mot fagorganisasjonen faller i følgende avsnitt: 1) Lov om arbeidstvister av 5 mai 1927, 2) Voldgiftsloven av 15 mai 1927, 3) Straffebestemmelser og lovbeskyttelse for streikebrytere § 222 II av juli 1927, 4) Forslag til lov om streikeforbud for offentlige tjenestemenn og 5) Forslag til lov om avstemning i fagforeninger (tillegg til arbeidstvistloven). Historisk har det sin interesse å slå fast at oprindelig blev kravet om det offentliges inngripen i arbeidstvister reist av arbeiderne selv. Den skandinaviske kongress i 1886 vedtok en uttalelse

om at det burde nedsettes faglige voldgiftsretter. I 1900 blev det nedsett en komité av fagorganisasjonen til å behandle saken og denne komité fremkom i 1901 med sitt forslag. Komitéen bestod bl. a. også av Chr. H. Knudsen og Dines Jensen. Forslaget gikk ut på at det innen hver kommune på begjæring av en eller flere fagforeninger skulde opprettes forliks- og voldgiftsretter til 1) å megle i arbeidstvister samt 2) treffe bindende avgjørelser i saker som gjelder brudd på overenskomster eller som begge parter er enig om å voldgi. Det skulde velges like mange fra hver part og kommunen skulde velge opmann. Forslaget fikk tilslutning av et flertall av de organiserte arbeidere. Saken tok imidlertid en annen vending. I 1902 blev det inngått en overenskomst mellom hovedorganisasjonene om forhandling og voldgift. Men denne overenskomst blev opsagt i 1906. Den 15 april 1907 blev det så inngått en ny overenskomst mellom Norsk Arbeidsgiverforening og de enkelte forbund, bl. a. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Denne overenskomst fastsetter først bestemmelse om at det ved enhver konflikt mellem medlemmer av Norsk Arbeidsgiverforening og Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund skal først forsøkes en alminde ordning med et forhandlingsutvalg. Forhandlingsutvalget skal bestå av 2 medlemmer av hver av disse organisasjoner. Forhandlingsutvalget skal tre sammen senest 8 dager efter at skriftlig begjæring er fremsatt av en av partene. Hvis det ikke i forhandlingsutvalget opnåddes enighet skulde saken innbringes for en voldgiftsrett, når begge parter var enig herom. Hvis striden angikk en inngått overenskomst skulde voldgiftsretten tre i virksomhet, når en av partene forlangte det. Voldgiftsretten bestod av 7 medlemmer, idet hovedstyrene i Norsk Arbeidsgiverforening og Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund hver valgte 2 medlemmer samt sakens parter en hver, og disse 6 skulde så i fellesskap velge opmann. Overenskomsten gjaldt til 31 mars 1911 og kunde fortsatt være gjeldende 1 år ad gangen, hvis den ikke blev opsagt med 3 måneders forutgående varsel. Landsorganisasjonens kongresser i 1907 og 1910 påla sekretariatet ikke å godta nogen tariff når den ikke inneholdt slike bestemmelser.

I mellemtiden hadde Stortinget og Regjeringen begynt å arbeide med spørsmålet. Fra Statens side fikk man den bekjente Odelstingsproposisjon for 1902—1903, som inneholdt bestemmelser om beskyttelse av foreningsretten, registrering av fagforeninger, tvungen meglings og frivillig voldgift. Dette forslag fikk i det vesentlige almen tilslutning av fagorganisasjonen. Men da Hagerup Bull i tinget foreslo en endring i § 1 om beskyttelse av streikebrytere fikk hele loven en annen karakter. Den blev som bekjent kalt «Tukthusloven». Organisasjonen reiste en sterk protest og loven blev henlagt i 1903. Der kom så senere et forslag fra Aretander som i det vesentligste bygget på proposisjonen av 1902 og 1903, som arbeidernes organisasjoner på visse betingelser gav sin tilslutning. Efter cellulosekonflikten i 1907 (da bl. a. Vraa foreslo at Staten skulde ekspropriere cellulosefabrikkene) fremsatte Castberg i Stortinget et forslag om at Regjeringen skulde utrede spørsmålet om tvungen voldgift. Senere blev det også vedtatt forslag om at spørsmålet om lov om foreningsrett skulde utredes. Flertallet i denne komité, som

blev nedsatt efter Stortingets beslutning, foreslo at det skulde være en betinget tvunget voldgift, således at interessekonflikter kunde innbringes for voldgiftsretten, når en av partene krever det, men voldgiftskjennelsen skulde ikke være bindende med mindre den var enstemmig. Mindretallet, Arbeidsgiverforeningens representant Myhre og Ole O. Lian, var mot tvungen voldgift i interessetvister og vilde at partene i dette tilfelle skulde stå fritt. Om rettsvister var komitéen enig. Disse skulde innbringes til endelig avgjørelse for voldgiftsrett.

Den store lockout i 1911 gav støtet til at Stortinget nedsatte en ny spesiell komité til å overveie spørsmålet om meglings og voldgift. Resultatet av denne komitéens arbeide var proposisjonen av 10 mai 1912 om utferdigelse av en lov om arbeidstvister. (Det første Stangske forslag.) Prinsippet i dette utkast var likesom i den departementale komitéens innstilling: 1) Rettsvister om tariffavtalers forståelse skal løses ved rettegning og ikke ved kamp. 2) Ingen av partene i lønnskampen eller nogen annen interessekonflikt må gå til arbeidsstans før meglings har vært forsøkt. Denne proposisjon gav sin tilslutning til mindretallets, Myhre og Lians, standpunkt, forsåvidt som at partene skulde ha rett til å gå til kamp om meglings strandet.

Odelstinget utsatte imidlertid behandlingen av proposisjonen av 1912 og det blev fremsatt en ny proposisjon i 1913. (Det annet Stangske forslag.) Også denne proposisjon blev tilbakekalt efter regjeringsskiftet i januar 1913, og venstre regjeringen fremsatte en ny proposisjon av 11 april 1913. Denne proposisjon inneholdt det nye at kongen med samtykke av Stortinget skulde ha rett til å påby en arbeidstvist løst ved voldgift, når den utsatte betydelige samfunnsinteresser for fare. Straffebestemmelsene i de eldre forslag var endret derhen, at ikke de enkelte arbeidere, men alene deres ledere kunde straffes for ulovlig streik. 2 juni 1913 vedtok Odelstinget å utsette behandlingen av proposisjonen til året efter, efter henstilling fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Arbeidsgiverforening.

Landsorganisasjonen og Arbeidsgiverforeningen nedsatte i fellesskap en komité, som på grunnlag av venstre regjeringens proposisjon skulde fremkomme med et nytt forslag. I dette forslag var sløifet alt om voldgift, likeså bestemmelsene om at meglingsmyndighetene skulde offentliggjøre sitt endelige meglingsforslag. Det var ikke oppstillet noget forbud mot å søke interessekonflikter løst ved arbeidsstans, men hvis en arbeidsstans vilde utsette betydelige samfunnsinteresser for fare skulde en for det hele land felles riksmeglingsmann kunne påby arbeidsstansen utsatt, for at meglings kunde bli forsøkt. I denne komité var Landsorganisasjonen representert ved Ole O. Lian, Richard Hansen og Arnt Aamodt.

Regjeringen tok noget hensyn til dette forslag, idet Justisdepartementet gikk med på at meglingsmyndigheten skulde legges i hendene på en riksmeglingsmann, og i mindre tvister, som ikke utsatte nogen samfunnsinteresse for nogen større fare kunde han la være å nedlegge forbud mot arbeidsstans. Da saken kom fore i Odelstinget i 1915 gikk Regjeringen med på å undlate reglene for tvungen voldgift og under sosialkomitéens behandling av saken sløifet man så vel tvungen som

frivillig voldgift. Straffebestemmelsene blev imidlertid forandret ved behandlingen i Odelstinget derhen, at alle arbeidere som deltok i en ulovlig konflikt kunde straffes.

Dette er en summarisk fremstilling av statsmaktenes behandling av de store spørsmål: rettstvister og interesselvister, og som endte med lov om arbeidstvister av 6 august 1915.

Jeg erindrer om at kongressene i 1907 og 1910 hadde besluttet at ingen tariff skulde bli godkjent uten at 1907-overenskomstens bestemmelse om forhandling og voldgift var medtatt.

Landsorganisasjonens kongress i 1913 behandlet inngående venstre-regjeringens proposisjon av 11 april s. å. Kampen på kongressen stod ikke om rettsavgjørelser i rettstvister, men spørsmålet tvungen megling og tvungen voldgift. Det var fra mindretallet på kongressen som representertes av Kalvaa, fremsatt et forslag om at sekretariatet skulde pålegges å forberede en faglig aksjon som mottrekk mot et eventuelt forsøk på å gjennomføre megling eller voldgift. Hvis det allikevel fra Stortingets side blev trumfet igjennem en kneblingslov var det organisasjonens plikt å nekte sin medvirken til lovens iverksettelse. Dette forslag fikk 48 stemmer. Flertallet, 132 representanter, stemte for følgende forslag:

«1. Da ethvert forsøk på å hindre fagorganisasjonens frie utførelse ved lovbestemmelser som tilsikter forbud mot arbeidernes streikerett på det intimeste berører arbeiderklassens økonomiske livsinteresser, og da Regjeringen har fremlagt et lovforslag, som bl. a. inneholder bestemmelser om tvungen voldgift i interesselvister, opfordrer kongressen sekretariatet til på det kraftigste å bekjempe en sådan lovs vedtagelse, og eventuelt forberede en fellesoptreden av organisasjonen mot innførelse av streikeforbud.

2. Da Regjeringen har erklært, at saken skal optas til behandling og avgjørelse på neste storting, bemyndiger kongressen sekretariatet til om nødvendig å sammenkalle en ekstraordinær kongress, som kan fatte nødvendige beslutninger i saken og treffe de forføininger, som er påkrevet til ivaretagelse av fagorganisasjonens interesser.»

På den ekstraordinære kongress i 1914 blev det reist en sterk kritikk over at sekretariatet hadde gått sammen med Arbeidsgiverforeningen og utarbeidet et utkast til lover om arbeidstvister. Det store stridsspørsmål var som på kongressen i 1913 spørsmålet om tvungen megling. Mindretallet på kongressen foreslo gjennom Martin Tranmæl en uttalelse om at enhver lovbestemmelse som direkte eller indirekte berører arbeiderne streikeretten eller legger hindringer i veien for organisasjonens utvikling, ansees som forkastelig. Man vil derfor fraråde enhver form for offentlig megling eller voldgift. Mindretallets forslag fikk 82 stemmer. Sekretariatets innstilling blev vedtatt med 136 stemmer.

Kongressens beslutning tok bestemt avstand fra tvungen voldgift og fant den foreslåtte meglingsordning høist utilfredsstillende. Det blev besluttet at hvis man fikk lov om tvungen voldgift skulde det etableres proteststreik. Som det fremgår av det jeg allerede har sagt frafalt imidlertid venstre-regjeringen i 1915 bestemmelsen om tvungen

voldgift. Imidlertid blev dette spørsmål aktuelt i 1916 og man fikk en lov av 19 juni om voldgift. Proteststreiken blev av kongressen i 1916 besluttet hevet den 14 juni. Ved behandlingen av spørsmålet om voldgiftsloven var opfatningen delt ved spørsmålet om man skulde opnevne representant i voldgiftsretten eller ikke. Kongressen besluttet imidlertid ikke å opnevne representant med 145 mot 81 stemmer. Imidlertid opnevnte venstreregjeringen Sverre Iversen som arbeidernes representant i voldgiftsretten og satte som formann høiesterettsjustitiarius Thinn. De avsagte voldgiftsdommer blev meget gunstige for arbeiderne og vakte et sant ramaskrik innenfor borgerskapet og borgerpressen. Senere har vi hatt voldgiftslov av mai 1920 og april 1922. Arbeidernes representant i disse voldgiftsretter har vært Sverre Iversen. I 1922 efter innstilling av Landsorganisasjonen. I alle voldgiftsretter fra 1916 og opover har arbeiderne møtt og prosedert sine saker, undtagen i 1927.

Borgerskapet vil idag kunne si, at denne lov om arbeidstvister ikke har tilfredsstillt deres krav om arbeidsro. Når det lyktes Norsk Arbeidsgiverforening å få gjennomført forandringene i loven av 1927, så skyldes det dens stadige agitasjon for disse forandringer. Det de påberopte sig var de ulovlige konflikter. Den reelle årsak var arbeidsgivernes fullstendige falliterklæring og fallittbo våren 1927. Resultatene av tariffoppgjørene 1924—25 og 26 var ikke tilfredsstillende for arbeiderne, men arbeidsgiverne har ikke fått det de ønsket, og de enkelte arbeidsgivere var misfornøid med Arbeidsgiverforeningen og den holdt på å gå i filler. Hvis man tar for sig tallene for de 4 industrier som var i konflikt i 1927, så vil man finne at antallet av arbeidere var redusert med fra 30—50 procent. Dette skyldes ikke at arbeiderne er gått ut av industrien, men at arbeidsgiverne er gått ut av Arbeidsgiverforeningen. Herav vil man forstå hvilken kattedpine Norsk Arbeidsgiverforening dengang var i. Det er derfor forståelig hvorfor den gikk til høirepartiet og bondepartiet og sa: Hvis dere ikke gir oss disse lover, så er vi ferdig, og hvad det vil bety for dere vet dere like så godt som vi. Dette var det som bevirket, at Hambro, som hadde erklært, at han ikke vilde gå med på voldgift, snudde. Gunnar Knudsen og andre som i årevis hadde manøvrert med disse lover fikk oparbeidet litt sympati for dem, men efter at vi i 1927 fikk disse skjerpelsene, så er enhver tvil her ryddet av veien. Jeg skal nu redegjør for de bestemmelse som er kjedelige for arbeiderne.

I den nye lov om arbeidstvister er § 1, som gjelder betydningen av uttrykk som loven bruker, forandret til § 3. Efter den eldre lov skulde en fagforening ha minst 25 medlemmer eller være en sammenslutning av minst 25 arbeidere, og organisasjonens formål skulde være å vareta arbeidernes faglige og økonomiske interesser overfor arbeidsgiverne. Man har nu sløifet bestemmelsen om et minimumsantall på 25, og hvilkensomhelst sammenslutning av arbeidere, hvis formål er å ivareta arbeidernes interesser likeoverfor arbeidsgiverne er i lovens forstand en fagforening. Denne forandring tar tydelig sikte på aksjonsutvalg og aksjonskomitéer, som har vært dannet under ulovlige konflikter. Også disse blir nu fagforeninger og deres styre og medlemmer for øvrig blir underlagt alle arbeidstvistlovens straffebestemmelser.

Den tidligere § 2 inneholdt bestemmelse om at enhver fagforening og arbeidsgiverforening skulde meldes skriftlig til Socialdepartementet. Den nye § 2 sløifer disse plikter for fagforeningene og forbundene. Fagorganisasjonen er nu bare forpliktet til å gi opplysninger når Socialdepartementet eller Riksmeglingsmannen ønsker det.

Den viktigste forandring i arbeidsrettskapitlet har man fått i § 4, som gjelder bevisbyrden i rettssaker om tariffbrudd og ulovlige arbeidsstanser. Tidligere var det så, at den part som påstod at den annen part hadde gjort noget tariffstridig hadde den fulle bevisbyrde for at så var tilfelle. Dette er nu snudd op ned. Hvis en arbeidsgiver eller en arbeidsgiverforening påstår at en tariffavtale er brutt eller at der foreligger en ulovlig arbeidsstans er foreningen ansvarlig med mindre den godtgjør at den ikke selv har skyld i tariffbruddet eller arbeidsstansen, eller fagforeningen må føre bevis for, at den ved de midler som stod til dens rådighet har søkt å hindre tariffbruddet eller fortsettelsen av dette eller den ulovlige arbeidsstans.

Den bevisbyrde som på denne måte blir pålagt fagorganisasjonen er i strid med de almindelige prinsipper for bevisbyrde. Den er også juridisk ganske uholdbar, fordi det faktisk vil være umulig for den som intet har gjort å føre positivt bevis for at man intet har foretatt sig.

Det viktigste ved forandringene er den siste tilføyelse. Fagforeninger, fagforbund og Landsorganisasjonen må nu, hvis man skal undgå å bli ansvarlig for tariffbrudd eller ulovlig arbeidsstans, offentlig i pressen ta avstand fra tariffbruddet eller arbeidsstansen. Dette er et pålegg overfor fagorganisasjonen som vil volde mange vanskeligheter i fremtiden.

I § 6 har man fått et nytt punkt 2, hvorefter den organisasjon som er skadelidende ved et tariffstridig forhold eller en ulovlig arbeidsstans, som fortsettes efter at arbeidsrettens dom er avsagt kan begjære Arbeidsrettens samtykke til å iverksette arbeidsnedleggelse eller arbeidsstengning.

Bakgrunnen for denne lovbestemmelse er også den ulovlige jernstreik. Den gang kunde Arbeidsgiverforeningen ikke erklære lockout ved andre industrier for å få en avslutning på jernkonflikten. Hvis man nu får en ulovlig konflikt, arbeidsstans eller arbeidsstengning, så kan partene begjære Arbeidsrettens samtykke til å utvide den ulovlige konflikt på lovlig måte ved sympatistreik eller sympatilockout, for på den måte å tvinge det ulovlige forhold til ophør.

§ 7 har fått en tilføyelse som tydelig viser hensikten med lovforandringene. I siste ledd i denne paragraf er det bestemt, at det kan foretas arrest i forbundenes og fagforeningens kasser for å sikre erstatningskrav, hvis avgjørelse hører under Arbeidsretten. Betingelsen er kun den at stevning til Arbeidsretten må være inngitt innen 6 dager efter at arrestforretning er foretatt. Lovgivningsmyndighetene har således gitt arbeidsgiverne rett til å beslaglegge for lengere eller kortere tid de pengemidler fagorganisasjonen sitter inne med.

At Arbeidsrettens dommertall er øket fra 5 til 7 er gjennom dagspressen kjent for de fleste. Den nye § 10 bestemmer, at det foruten formannen i retten skal opnevnes 2 regjeringsrepresentanter til, foruten

2 representanter som opnevnes efter innstilling av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og 2 efter innstilling av Norsk Arbeidsgiverforening. Rettens nøytrale element skulde styrkes het det dengang forslaget fremkom, men dette er skjedd på den måte, at man har fått som formann en av Høyesteretts mest konservative dommere, assessor D. H. Christiansen, og direktør Otto Aubert, tidligere Norsk Arbeidsgiverforenings partsrepresentant i Arbeidsretten.

I lovens meglingskapitel har man fått nye regler om at organisasjonen skal dra omsorg for at alle stemmeberettigede medlemmer før avstemningen får adgang til å gjøre sig bekjent med meglingsforslaget, og i punkt 5 er det bestemt, at når et forslag er forkastet skal partene gi meglingsmyndighetene skriftlig meddelelse om hvor mange stemmer det er avgitt for og mot forslaget, og hvor stort det samlede antall av stemmeberettigede er. Bortsett fra disse meget betydelige forandringer er loven av 1915 gjort gjeldende fortsatt.

De spørsmål som har vært stillet i anledning av den gamle lovs opnevning, innstilling av dommere til Arbeidsretten, innbringelse av saker og prosedyre for retten har det stort sett hersket enighet blandt de fagorganiserte arbeidere. Og Arbeidsretten har gjennom årene opprettet en praksis, som man har kunnet holde sig til. Av betydningsfulle dommer vil jeg i denne forbindelse nevne: 1) Politisk streik 1920, 2) Porsgrunnsdommen 1922, 3) Betinget sympatistreik og blokade 1924 (dette gjaldt som bekjent et forhold ved Oslo brygger), 4) sympatistreik til støtte for utenlandske konflikter 1925, 5) sympatistreiken ved Bergens Elektrisitetsverk 1926 og 6) Dommen for Skiensvassdraget 1927. På det økonomiske område har vi den store feriedom av 1921.

Under disse omstendigheter er det klart at sakene for Arbeidsretten blir få, og de bør bli få. Kun når det er høist nødvendig må man reise sak for Arbeidsretten. Selv en tilsynelatende ubetydelig sak, som en fagforening reiser kan ha den største betydning for fagorganisasjonen. Jeg vil derfor si: Vær forsiktig med å innbringe saker for Arbeidsretten. Det er et spørsmål om man skal opphøre med å prosedere i Arbeidsretten. Jeg har forstått, at det er det ikke stemning for, men den situasjon kan inntre, at vi hverken møter eller lar oss stevne for Arbeidsretten. Hvis man idag spør mig om den nytte man har hatt av Arbeidsretten, så vil jeg si, at økonomisk har den ikke bragt noget større utover feriedommene, men den har merkelig nok, gitt os en rekke kamprettigheter. Vi har fått rett til ikke å arbeide sammen med streikebrytere og retten til betinget sympatistreik. Denne form for opsigelse har vi vunnet i Arbeidsretten. Det foreligger forslag fra arbeidsgiverne om at denne rett skal oppheves.

Den annen lov — voldgiftsloven — skal behandles av Halvard Olsen, men jeg vil rent praktisk og som jurist bare si nogen få ord om den. Dette med tvang utelukker at det kan være voldgift. Det kunde heller hete Statens skjønn over arbeidernes lønninger istedenfor tvungen voldgift. Dette er vilkårlighet istedenfor rett og rettspraksis. Rent rettfærdsmessig kan man gjøre disse anker overfor voldgiftsloven. Enhver er klar over at her står man overfor overgrep.

Fagorganisasjonen er så smidig, at den ved tid og leilighet kan komme utenom bestemmelsene i lov om arbeidstvister, men med straffebestemmelsene stiller det sig anderledes.

Som før gjelder § 40 kun ulovlig arbeidsnedleggelse eller ulovlig arbeidsstengning. Lovens § 40 er ellers helt forandret i forhold til tidligere. Straffesatsene er bøter fra 5—25 000 kroner eller fengsel i inntil 3 måneder eller begge disse to straffearter kumulativt. Sådanne straffer kan idømmes alle dem som er med på beslutning om å iverksette eller fortsette en ulovlig arbeidsnedleggelse eller arbeidsstengning. Straffbart er det også blitt å støtte en sådan stans med bidrag eller å opfordre til iverksettelse eller fortsettelse av en ulovlig arbeidsstans. I dommen kan det bestemmes at bøtene skal tas hos den forening efter hvis foranledning den skyldige har handlet.

Efter den eldre straffebestemmelse var det kun de direkte interesserte medlemmer som kunde straffes, det vil si de medlemmer som gikk ut i arbeidsstansen eller medlemmer av foreningens styre. Nu blir det anderledes. Det er ikke spørsmål om man er fagorganisert eller ikke. Støtter man en ulovlig konflikt med bidrag, så er man hjemfallen til straff uansett om man er organisert eller ikke. Likedan er det med alle som innsamler bidrag eller som hjelper de arbeidere som er ute i konflikt på annen måte til å oprettholde konflikten.

Hvis man under ulovlig arbeidsstans forsøker å få de «arbeidsvillige» til å opgi sitt arbeide, eller forsøker å forhindre at nogen søker eller får arbeide, kan de samme straffer anvendes.

Den mest ondsinnede bestemmelse har vi dog fått i straffelovens § 222. Tillegget her gjelder så vel lovlige som ulovlige konflikter. Efter denne tilføyelse straffes man med bøter fra 25 til 25 000 kroner, eller med fengsel inntil et år, når man forsøker å få nogen til å opsi eller opgi sitt arbeide. Den samme straff idømmes man, hvis man forulemper den «arbeidsvillige» eller hans husstand med trusler eller ved voldsom, fornærmelig eller påtrengende adferd. Likeledes straffes man ved å følge den arbeidsvillige fra sted til sted eller ved å gi offentlig opplysning om hvem som arbeider eller har arbeidet under arbeidsstansen.

På samme måte straffes den som ved boikott søker å tvinge nogen arbeider inn i en fagforening.

Påtalen er for tillegget til straffelovens § 222 ubetinget offentlig. Selv om en arbeidsgiver eller de fornærmede arbeidere ikke ønsker at det skal reises straffesak er dette helt overlatt til påtalemyndighetens for godtbefinnende.

Straffelovens § 222 bryter med tidligere anerkjent praksis og teori på en rekke punkter. Det har ikke før vært straffbart å meddele offentligheten hvem som er streikebrytere. Heller ikke har det vært straffbart å påvirke streikebryterne til å opphøre med sin «beskjeftigelse». At man man hatt rett til å etablere boikott overfor uorganiserte arbeidere har det aldri vært diskusjon om. Straffelovens § 222 er derfor i strid med hele den gjeldende rettsopfatning og i strid med en rekke avsagte arbeidsrettsdommer og høiesterettsdommer.

At fagorganisasjonen må arbeide for å få disse lover ophevet derom er det stort sett enighet. Dette arbeide blir først og fremst av rent par-

lamentarisk art. Det må skje i samarbeide med arbeiderrepresentantene i Stortinget, og det må nøie overveies hvilke forslag som skal fremsettes og hvad det skal gjøres i anledning av disse forslag. Hvilke kampmidler skal da organisasjonen benytte til støtte for disse forslag? Idag kan det ikke sies annet enn at sekretariatet må få full og hel fullmakt til å gjennomføre det som skal til for å få de arbeiderfiendtlige lover fjernet. Det kan være at man må gå til proteststreik eller andre kampmidler, men her får man ha tillit til sekretariatet og centralstyret for Det norske Arbeiderparti, om at disse blir enig om de skritt man skal ta. Idag er det satt under tiltale, eller tiltale forberedes mot 36 fagforeningstillitsmenn og partiredaktører, og dette bare for tre små konflikters skyld. Fagforeningene har hittil måttet sette sig utover loven og det beste kampmiddel idag er at man viser at disse lover ikke respekteres. Her står vi i den tvangssituasjon at ingen fagforeningsmann kan stå og si at konflikten må føres på lovlig måte. Det blir nemlig umulig å føre den slik, at den ikke kommer inn under § 222. Det er mange fagforeningsmenn som kommer og spør mig: Er dette lovlig, eller vil det medføre fengsel? Det spørsmål har da reist sig for mig: Kan dere ta ansvaret for å gå mot loven, så må vi sørge for deres pårørende. Vi må fatte beslutninger som sikrer, at de som går mot disse lover, ikke blir noget offer. Dette har man søkt å ordne ved et justisfond. Dette trenger mange penger, idet det må skaffes juridisk bistand og sørges for familien. Det hele må foregå organisasjonsmessig. Og det må begrenses til det som er foregått i organisasjonsmessige former. Jeg tror at fagforeningsmedlemmene mer enn gjerne vil yde bidrag til dette fond for å sikre de som går til et skritt som fører vedkommende i justisens klør.

Vi kommer nu inn i den individuelle aksjons tid, men den må føres i nøie overensstemmelse med organisasjonens bestemmelser. Det kan være nogen som synes at dette er magert. Der foreligger også forslag om utenomparlamentarisk aksjon, men det er ikke påpekt hvordan den skal fremmes. Vi må holde oss for øie at vi hver enkelt skal gjøre hvad vi kan for å underminere loven. Dette justisfond må bli en institusjon utenfor Landsorganisasjonen, så det ikke kan gjøres til gjenstand for ansvar. Det er også riktig å slå vårt justisfond sammen med Det norske Arbeiderpartis og så får det bli sekretariatets sak sammen med partiet å skaffe midler til dette fond. Mindretallet peker på at det her bare er nevnt samarbeide med Det norske Arbeiderparti. Sekretariatet har gått ut fra at representantskapets beslutning om samarbeide med Det norske Arbeiderparti var alvorlig ment. Dette er også i overensstemmelse med en annen innstilling som skal behandles av kongressen.

Denne situasjon er ikke særegen for vårt land. De samme straffebestemmelser går igjen i en rekke land — til og med i Sverige kan man vente sig lignende tukshusbestemmelser. Det er lykkedes arbeidsgiverne i en rekke land å få bastet og bundet arbeiderne. Hvis det lykkes oss ved de aksjoner som må komme, å få ophevet eller forandret disse lover, vil det ha betydning ikke bare for oss, men også for arbeiderne i andre land, som f. eks. Sverige. Men det er klart at de tider vi går i møte, er vanskelige tider som stiller de enkelte fagforeningsmedlemmer på

den største prøve. Går vi imidlertid solidarisk sammen til disse oppgaver og lar ingen bli efterlatt på slagmarken, så tror jeg at det skal gå. Man kan ikke stoppe, men bare sinke arbeiderklassens fremmarsj. Nu må vi få vår kamprett — streikeretten — fri tilbake igjen som før.

Under Trygve Lies foredrag blev det efter forslag av dirigenten besluttet at saken skulde behandles for lukkede dører.

Dirigenten: Det er innløpet følgende henvendelse i sakens anledning:

«På fellesmøte av smedene og klinkerne blev følgende forslag vedtatt: For å få en virkelig kamp mot tukthuslovene må sekretariatet ta initiativet til å få dannet en fellesoptreden av alle faglige og politiske arbeiderorganisasjoner.

Johan Engh, Jern og Met.»

Volan: Det forslag som foreligger fra sekretariatets flertall, omfatter to punkter på dagsordenen, nemlig den faglige taktikk og kampen mot tukthusloven og bekjempelsen av streikebryterne. Hvis man ser igjennom dette forslag, så vil man opdage at det ikke på noget punkt gjelder den faglige taktikk. Jeg legger i uttrykket «den faglige taktikk» hvad organisasjonen skal gjøre for å fremme arbeidernes interesser på arbeidsplassen. Er ikke det viktigst for arbeiderne å bli klar over hvilken taktikk de skal anvende i den daglige kamp mot arbeidskjøperne? Skal kongressen undlate å trekke op linjer her? Det er dette som er mangelen og feilen ved sekretariatets flertalls forslag. Dette må kongressen søke å rette på i en eller annen form. Jeg tror det er nødvendig for kongressen å fastslå, at de hovedkrav som fagorganisasjonen skal kjempe for, blir fagorganisasjonens stilling til arbeidernes reallønn. Skal man gå inn på den linje som arbeidsgiverne forlanger, at den økonomiske depresjon skal medføre at arbeidernes reallønn skal senkes? Fagorganisasjonen har tildels vist sig meget svak, når det gjaldt dette spørsmål. Skal kongressen sette en endelig og avgjort stopper for at reallønnen skal senkes? Tror dere at det har betydning for arbeiderne at kongressen sier fra at arbeidernes reallønn skal fastholdes eller bedres? Arbeiderne har fått sin ferie forkortet og arbeidsgiverne krever stadig at arbeidernes ferie skal forkortes. Skal man fortsette på denne linje, eller skal kongressen si, at det skal være en plikt for fagorganisasjonen å sette alle krefter inn på å gjennomføre 14 dagers ferie? Man gjør ikke dette uten at det er besluttet av den høieste myndighet. Hvis kongressen fatter beslutning herom, så vil også Arbeidsgiverforeningen ta annet hensyn til arbeidernes krav. Så har vi uthulningen av 8-timersdagen. Den vil arbeidsgiverne helt avskaffe. De krever derfor sådanne overtidsbestemmelser, at loven om 8-timersdagen ingen praktisk rolle får. De unge arbeidere og læreguttene har i mange industrier ingen tariffbeskyttelse. Skal dette fortsette? Man har videre den faglige taktikk under tariffoppgjørene. Jeg er enig i at man skal forsøke å få samlede tariffoppgjør, men så hender det at en industri får bedre oppgjør og vedtar. Skal man i sådanne tilfelle tillate, at den industri som har fått bedre oppgjør, skal nedstemme de andre? Man løper da den risikø at Landsorganisasjonen sprekker. Jeg mener, at den linje som hittil er

fulgt, ikke kan fortsette. Når det gjelder kampen mot tukthusloven, så er også sekretariatets mindretall enig i flertallets forslag med forskjellige endringer. Trygve Lie spurte hvad man mener med «utenomparlamentariske midler». Vi diskuterte saken i sekretariatet. Jeg sa da, at det må vel være utenomparlamentariske midler man sikter til med uttrykket «fagorganisasjonens midler». Og det blev svart ja. Men dette som foreligger må bety, at man ikke vil gå inn på linjen, at fagorganisasjonen i en politisk kamp skal anvende utenomparlamentariske maktmidler. Det er det parti som har 59 representanter i Stortinget som har krav på samarbeide. Ja, vi er klar over at sosialistene betrakter kommunistene som sine politiske motstandere, men der er titusener av medlemmer i den norske fagorganisasjon som ikke betrakter kommunistene som sine politiske motstandere, men som sine politiske venner. Det er dette forhold som må skapes, hvis arbeiderklassen skal føre effektiv kamp mot tukthusloven, streikebryterne o. s. v. Eller tror nogen at kommunistene svikter arbeiderklassen under kamp? Vidner kampene verden over om at det er kommunistene som svikter? Nei, hvis det er nogen som svikter, så er det høire fløi og ikke venstre fløi innen arbeiderbevegelsen. Arbeiderklassens hele historie forteller oss det. Vi mener at det er ganske naturlig, at når det gjelder et enkelt spørsmål som opstår i arbeiderbevegelsen, så må man kunne etablere samarbeide mellom hele klassen, både gjennom fagorganisasjonen, Det norske Arbeiderparti og Norges kommunistiske Parti. Når man studerer sekretariatets forslag, så ser man at det er sekretariatets optreden i våres som skal godkjennes. Kongressen ansees ikke kompetent til å fatte beslutning om taktikken. Med erfaring fra tidligere, tror dere da at det er sekretariatsflertallets mening å ta en storkamp og føre kampen mot lovene? Nei, det er hensikten å bøie sig for loven. Vi har også beslutninger etterpå, hvori sekretariatet har tillatt forbundene å opnevne representanter til voldgiftsretten. Når det gjelder kampen mot streikebryterne, hvad skal man da gjøre? Skal man innskrenke sig til å innsamle penger, så hustru og barn til den som fører kampen, skal få mat, mens vedkommende sitter på straff? Selvfølgelig skal vi også gjøre det, men fagorganisasjonens kamp mot streikebryterne kan da i all rimelighets navn ikke innskrenkes bare til dette. Det er derfor vi har fremsatt det forslag som står i innstillingens side 6. Er det ikke nødvendig nu å hevde fagorganisasjonens monopolstilling? Se på Austmarka. Der organiserer man streikebryterne for å bryte fagorganisasjonens monopolstilling. Skal da denne kongress stå som passiv tilskuer? Jeg tror det er nødvendig at arbeiderklassen organiserer sitt vern. Arbeiderklassen må ha sitt ordensvern, hvis den skal opta kampen mot streikebryterne. Det er imidlertid ikke bare nødvendig å finne en brukbar kamptaktikk mot streikebryterne. Fagorganisasjonen må også organisere et planmessig agitasjons- og opplysningsarbeide for å få de uorganiserte inn i fagorganisasjonen. Det er naturligvis den mest effektive kamp mot streikebryterne. Jeg vil be kongressen om, når den fatter sin beslutning om disse ting, så må den nøie overveie hvad man her er nødt til å vedta. Fagorganisasjonen må ha fast grunn under føtterne og bli det våben

som skal føre arbeiderklassen frem til seier over det kapitalistiske samfund og alle dets tukthuslover.

Oskar Karlsen: Alle er enig om at intet spørsmål er så viktig for arbeiderne som det å opta kampen mot tukthusloven og voldgiftsloven. Denne lov har fratatt arbeiderne retten til å arbeide for bedre vilkår og å føre kamp mot streikebryterne. Men har ikke loven også tatt fra oss retten til å bygge op en effektiv organisasjon? Loven har medført at vi har mistet troen på at fagorganisasjonen er en maktfaktor i samfundet. På hvilken måte kan vi komme vekke fra dette uføre? Jeg er av den opfatning at først og fremst må det søkes etablert et enig samarbeide innen organisasjonen. Hvis man ikke kan opnå det er det vanskelig å føre en effektiv kamp utad. Det verste i sekretariatets flertallsforslag er etter min mening, at der i punkt 3 er inntatt en passus om sammenslutning med Det norske Arbeiderpartis justisfond. Det er riktig å ta Det norske Arbeiderparti ut her. Det er ikke skadelig at begge partier har hver sitt justisfond. Landsorganisasjonen bør fastslå, at innen fagorganisasjonen skal det ikke være nogen partiforskjell, når det gjelder dette fond. Jeg vil derfor fremsette følgende forslag:

1. Landsorganisasjonen oppretter et justisfond.
2. Justisfondet ledes av et styre på 5 medlemmer, hvorav sekretariatet opnevner 3 medlemmer. Arbeiderpartiene 1 medlem hver.
3. Landsorganisasjonen utskriver en ekstrakontingent av kr. 1.00 i februar 1928. Beløpet tilfaller justisfondet.
4. Statuttene blir senere å godkjenne av representantskapet.

Det kommunistiske parti bør ha samme rett innen fagorganisasjonen som Det norske Arbeiderparti, når dets medlemmer skal yde til dette justisfond. Vi vil ikke ha det slik i fagforeningene, at kommunistene skal stå op og si, at det er ikke tatt hensyn til vårt parti og da har vi rett til å bekjempe forslag om bevilgning til dette fond. Jeg synes at vi på kongressen bør si at vi vil bekjempe denne lov, men det er ikke bare å si dette, vi må også gjøre det. Hvis vi er så feige at vi ikke tør si at vi vil bruke både parlamentariske og uparlamentariske midler i denne kamp, så vet vi på forhånd at kampen ikke fører frem. Fagopposisjonen hadde i sin tid spørsmålet om sabotasje på programmet. Dette trodde vi dengang var bedre enn å få samorganisasjonen inn i organisasjonsformene. Skulde det ikke være riktig å si til Staten, at hvis den ødelegger fagorganisasjonen, så anerkjenner vi ikke tanken om at produksjonen skal op. Kan vi ikke fastslå, at vil vil bekjempe loven med sabotasje, når de lovlige kampmidler ikke fører frem? Jeg tror det vil ramme samfundet hårdt at vi saboterer mot voldgiftsdommene.

Knut Alsgaard: Blandt de tariffen som utløp i høst, hadde vi også Nesbruket. Forhandlingene strandet og Staten krevet 30 procent reduksjon. Arbeiderne var villig til å gå med på 6 procent. Voldgiftsdommen gikk ut på 17 procent nedslag. Under arbeidsstansen blev det inntatt en mann. Istedenfor å kreve denne mann fjernet gikk lederne til bestyreren og bad om at vedkommende streikebryter måtte bli fjernet. De 70—80 mann konflikten gjaldt greiet ikke å få en eneste streikebryter ut av tomten. Er det tilfelle at det fra forbundene er utgått parole om

at man intet skal foreta sig overfor streikebryterne? Jeg håper at Hans Eriksen vil svare på dette. Vi er nu kommet så langt at en enkelt streikebryter kan dominere en hel arbeidsplass, og det er nettop fra den høieste ledelse at ordren til dette forhold er gått ut.

Henry Andersen: Jeg er enig med Lie i at man bør se på de feil som er begått, og etter den redegjørelse Lie gav er det vel neppe tvil om at organisasjonen har begått feil. Jeg vil nevne en feil fra iår, som Lie ikke nevnte. Da Stortinget vedtok loven reiste det sig en voldsom opinion mot den og det blev forespeilet, at man skulde ta en kamp mot loven. Men hvad blev resultatet? Alfred Madsen sa at man skulde spytte på loven og arbeiderrepresentantene forlot salen fordi de ikke vilde være med å behandle disse lover. Da den forespeilet kamp mot loven hadde ledelsen hele den organiserte arbeiderklasse med sig. Men da loven var vedtatt vek man tilbake for kampen. I alle år har arbeidernes ledelse veket tilbake, når det kom til det, at man skulde ta kampen. Det var også tilfelle iår. Alle bør vel være enig om at vedtagelsen av en slik lov burde være noget som reiste arbeiderne til kamp? Når Arbeidsgiverforeningen var i den stilling at den holdt på å bryte sammen, skulde det da ikke være grunn til å ta denne kamp? Jeg mener at det var en feil, så vel av den faglige som politiske ledelse, at man ikke tok denne kamp. Det kan være delte meninger om hvordan man skal føre kampen nu. Bygningsarbeidernes Industrigruppe har opsatt et forslag i forskjellige punkter og det tar sikte på å nøytralisere virkningene av disse lover. Det første de peker på er produksjonslinjen, dernæst sabotasje og obstruksjon og så boikott. Det er efter min mening nødvendig at man snakker om slike ting og søker å finne frem til en effektiv måte å bekjempe disse forhold på. Trygve Lie nevnte til slutt, at man ikke skulde si at det var en ulovlig kamp man gikk til. Så lenge man kan undgå å si at det er en ulovlig kamp, så skal man selvsagt gjøre det, men man skal ikke vike tilbake for også å si at det er en ulovlig kamp. Det avgjørende er om arbeiderne kan føre kampen på en måte som fører frem til et resultat. Jeg vil opta forslaget fra Bygningsarbeidernes Industrigruppe i Oslo.

Efter forslag av *dirigenten* blev det nu enstemmig vedtatt at man skulde ta en almindelig debatt om dagsordenens punkter 4 og 5. (Se forslagene i dagsordenen side 16--19.) Dirigenten refererte Oskar Karlens forslag og likeledes sekretariatets innstilling, som forelå i særtrykk (referert foran).

Peder Furubotn: Jeg vil fremkomme med nogen prinsipielle betraktninger om den taktikk som jeg tror fagorganisasjonen må komme til å slå inn på. Jeg tror at fagorganisasjonen her som i andre land kommer til å stå overfor en prøve av de linjer den må slå inn på overfor kapitalistenes gjenreisning av økonomien. Det er for kapitalistene nu om å gjøre å finne en ny økonomisk basis gjennom stabilisering av selve kapitalismen. Et viktig trekk i dette arbeide er den såkalte rasjonalisering av industrien. Denne rasjonalisering er et av de viktigste trekk i den nasjonale og internasjonale kapitalismes stabilisering. Det er derfor av betydning for fagorganisasjonen prinsipielt å ta stilling til denne prosess og de følger den vil få for arbeiderklassen. Det er spørs-

mål om fagorganisasjonen skal slå inn på klassesamarbeidets linje når det gjelder gjenreisningen av det kapitalistiske produksjonsliv. Her er den samme forskjell til stede som mellom revolusjonær og reformistisk oppfatning på det parlamentariske og politiske område. Spørsmålet er om fagorganisasjonen vil bli en direkte faktor i den kapitalistiske oppbygning i dette land. Dere skjønner at på 10 minutter kan jeg ikke greie å gi en utredning av dette spørsmål. Jeg må derfor innskrenke mig til å nevne noen symptomer på at man er på vei til klassesamarbeide her. Alfred Madsen, som var den teoretiske grunnlegger av fagopposisjonen her i landet, har nylig skrevet en brosjyre, hvori han kommer inn på disse spørsmål. Han peker på den vei kapitalistene må slå inn på for å stabilisere økonomien for kapitalistene. Hvis man leser hvad Ingeniør skriver i «Arbeiderbladet», så er det det samme som Madsen skriver i denne brosjyre. Og vi har i Danmark en kjent mann, Stauning, som har uttalt sig om det samme, men han går videre enn Madsen. Fagforeningslederne er også praktisk begynt å peke på dette samarbeide. Formannen i Jern- og Metallarbeiderforbundet sier således i et intervju i «Aftenposten», at man er villig til å gå inn i en komité sammen med representanter for bankene, industrien o. s. v. Han er således positivt inne på klassesamarbeidets linje i spørsmålet om gjenreisningen av den kapitalistiske økonomi. Man gjør dette av hensyn til arbeidsledigheten. Jeg har her foran mig resultatet av industriens rasjonalisering i Tyskland og jeg kan også citere av en brosjyre av Alfred Madsen, hvori han peker på de revolusjonære bedriftråd i slike situasjoner. Dette er et vanskelig problem, som ikke er diskutert tidligere, og som det er meget lett å gli ut i. Vi må ikke komme inn på samarbeide med kapitalistklassen. I kapitalismens rasjonaliseringsperiode er kampen for arbeidernes daglige krav, kampen for matbiten og melkedråpen, i sig selv viktige krav for arbeiderklassen. Istedenfor å beskjeftige oss med problemet om gjenreisningen av kapitalismen må fagorganisasjonen kaste sig inn i kampen for arbeiderklassens dagskrav. Det er betegnende, at det fra sekretariatet idag ikke foreligger noget forslag i denne viktige materie. Det er betegnende for hjelpeløsheten hos de reformistiske ledere. Volan og Aas' forslag er mangelfullt, men det er i sin tendens riktig. Bak kampen for brødbiten stiller vi vårt revolusjonære kampmål, den bevirker nedbrytningen av kapitalismen og bærer veien for overtagelsen av samfundsmakten.

Kristofer Jakobsen: Før kongressen behandlet foreningene dagsordenen og de behandlet de internasjonale forbindelser som det viktigste spørsmål som skulde op på denne kongress. Men det viktigste spørsmål er efter min mening kampen mot streikebryterne og mot tukthusloven og voldgiftsloven. Det må beklages at plassene bare var halvt besatt da denne debatt blev åpnet. Det var kanskje bra at dørene blev lukket, så de menige medlemmer ikke fikk se det. Medlemmene har ikke det nødvendige kjennskap til tukthusloven og som følge derav stiller de sig for en stor del bange og tvilende. Man er vant til å bruke de gamle metodene, men når man gjør det nu, så blir man anmeldt og rettsapparatet blir satt i sving. Sunda var visstnok den første plass hvor tukthusloven blev forsøkt gjort gjeldende. Vi hadde tariffrevisjon

og under denne kom det to malere og tok arbeide på et privat bygg. Arbeiderne gikk da til de to malere for å forklare dem situasjonen. Malerne blev bange, og et medlem av komitéen, en ung gutt, blev anmeldt av vedkommende byggherre, fordi han hadde snakket til malerne. Fagforeningsstyret blev tvilende, idet fagorganisasjonens ledelse intet hadde gjort i anledning av denne lov. Er ikke dette fryktelige tilstander? Nu kan man ikke engang i en regulær situasjon snakke til en arbeider om å ordne sitt organisasjonsforhold uten at man blir rammet av loven. I ulovlige konflikter burde der være et indirekte samarbeide mellom hovedledelsen og de lokale avdelinger. Det har vært vanskelig å få dette i stand, fordi den høieste ledelse har satt sig på sin hale og sagt at man skal følge loven. Vi må få faste linjer her, så forbundsledelsene i det avgjørende øieblikk ikke kan snike sig forbi saken som en orm. Det er godt om man kan få kongressen til å godkjenne at man ikke skal prosedere for voldgiftretten. Årets 1 mai-talere sa, at man skulde spytte på loven, men på vårt landsmøte sa Halvard Olsen, at det ikke var de ansvarlige ledere i Landsorganisasjonen som hadde sagt dette. Jønsson gikk så langt at han fikk frempresset et forslag om at man skulde prosedere i Norsk Hydro-saken, og hadde ikke Ambrosius Olsen vært imot dette, så hadde vårt forbund den gang brutt fagorganisasjonens beslutning i den sak.

Oscar Torp: Det er klart at borgerskapet spør sig: Hvor er det vi for alvor kan vente den største fare? Det er klart at svaret her må bli: I Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Borgerskapet ønsker å tvinge arbeiderklassen i kne. Vi bør da tenke på den stilling vi selv står i og spørre: Er det kapitalistklassen eller arbeiderklassen som skal avgå med seiren i denne kamp? Det er en opgave for oss å skape viljen til seier hos arbeiderklassen og vi må bryte ned kapitalistklassens maktmidler. Kampen mot streikebryterne må derfor føres på den mest effektive måte. Vi kan strides om fremgangsmåten her, men en ting må vi være enig om og det er at alle arbeiderklassens krefter må settes inn på å sette streikebryteriet ut av verden. Det er dem som mener at dette som foreligger fra sekretariatets side, er tynn suppe. Det har aldri vært sekretariatets mening, at dette skulde være hvad kongressen mener er nødvendig for å få bort tukthusloven og streikebryterne. Jeg har ment, at når vi har straffebestemmelser som § 222 og § 40, så var det nødvendig at vi ikke lot oss slå ut ved å fatte beslutninger som borgersamfundet kan utnytte mot oss. Det vi kan bruke til å skrive om er den parlamentariske kamp. Det er klart at Det norske Arbeiderparti optar forslag om at disse lover bringes ut av verden og at det setter de krefter inn på å opnå dette som vi kan. Vi bør på denne kongress regne med at lovene blir oprettholdt som de er. Hvis det lykkes for oss ved forenede krefter og ved hjelp av vår politiske kraft å bringe dem ut av verden så er det godt. Vi vet at vi idag ikke ustraffet kan forfølge streikebryterne på samme måte som før, men fordi om vi vet dette kan vi ikke la være å føre kampen mot streikebryterne. Det vi nu skal gjøre er å finne utveier som muligens kan hindre at ikke alle som fører kampen, kommer på tukthus. Vi ønsker å være ute, for det er der vi kan utrette nogen ting. Derfor ser jeg saken slik at Arbeidernes faglige Lands-

organisasjon må opta en organisert illegal virksomhet mot streikebryteriet, en kamp som er organisert fra den høieste ledelse og med de sterkeste organisasjoner i ryggen, men da må vi fatte en fast plan som ikke kan vedtas og forelegges denne kongress. Det som trykkes kan anvendes mot oss. Derfor mener jeg at man i tillit til sekretariatet sier, at man vil reise kampen og har den tillit til sekretariatet at det vil finne veier og midler som er hensiktssvarende. Sekretariatet kan ikke stå ansvarlig for de disposisjoner som blir foretatt. Derfor må vi opprette et organ for å sikre forbundenes kasser og arbeiderpressens økonomiske eksistens. Av den grunn er det at sekretariatet foreslår opprettet et sådant fond. Det som det er delte meninger om, er hvorvidt dette fond skal forvaltes av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Det norske Arbeiderparti alene, eller om også Norges kommunistiske Parti skal være med. Jeg vil si at det er nødvendig å skape en fast organisasjonsinstans, og da er det nødvendig å gjøre det som sekretariatet har foreslått. En av de viktigste måter å bekjempe streikebryteriet på er å ta fatt på organisasjonsarbeidet. At streikebryteriet florerer slik idag skyldes at tusener av arbeidere står utenfor organisasjonen. Det er de dårlig organiserte befolkningslag man søker å rekruttere streikebryterne fra. Det mest effektive middel er derfor et planmessig systematisk organisasjonsarbeide for å få alle organisasjonsmulige med.

Dirigenten: Olaf Eriksen har på vegne av Norsk Kommuneforbunds Stedsstyre, Oslo, innlevert følgende forslag:

Følgende forslag blev vedtatt på kommunearbeidernes fellesmøte i Oslo:

«For å kunne opta en effektiv kamp mot voldgifts- og tukthusloven pålegges det Landsorganisasjonen å understøtte arbeiderrepresentantene i Stortinget således at vi samlet kan gå til kamp for å rydde vekk de lover som tar sikte på å beskytte streikebryterne.»

Trygve Lie: Hvis denne innstilling ikke hadde betydd noget mer enn det ordene gir inntrykk av, så vilde jeg også ha vært enig i at det var tyndt. Men av hensyn til kommende erstatningskrav og annet som vil komme kan der ikke stå mer i det som vedtas her på kongressen. Det ligger imidlertid en dyp realitet bak. Når jeg ikke vil være med på å ta med i beslutningen dette om utenomparlamentariske midler, så er det nettop av disse hensyn. Hvorfor kan vi ikke være så kloke, at vi ikke går med hodet rett mot den mur som er reist mot oss? Jeg kjenner ikke til nogen venstre eller høire fløi innen Det norske Arbeiderparti. Det forslag som foreligger her er utarbeidet av styret for partiets justisfond og godkjent av partiets centralstyre. Nedstemmes forslaget er det et nederlag for så vel sekretariatet som for ledelsen av Det norske Arbeiderparti. Jeg tror at den taktikk som blev valgt overfor voldgiftsretten var riktig. Sekretariatet foreslår derfor at den skal godkjennes og en forandring av taktikken skal ikke skje før et representantskapsmøte har drøftet om det er grunn til å forandre taktikk her. La oss bestemme vår taktikk efter hvad den til enhver tid foreliggende situasjon tilsier. Så vel Aas og Volans som Jakobsbakkens Grubearbei-

derforenings forslag inneholder ting som kan brukes. Men det kan ikke optas i generelle beslutninger.

Aksel Knudsen: Ved å anvende loven om arbeidstvister er arbeiderne kommet i skade for å tro, at det kan opnåes fordeler ved sådanne lover. Det har holdt sig en tro på at man ved lovmakeri skal kunne prosedere sig til fordeler. Nu skulde man imidlertid vel være kommet såpass langt, at man skulde kunne bli enig om å søke å bryte den mur som her reises mot oss. Det må reises kamp og motstand mot denne tingenes utvikling og enhver utvei må brukes. Man må benytte en mer aggressiv taktikk og ikke vike tilbake for midler som for den enkelte kan synes brutale. Det er min opfatning efter å ha lest de to innstillinger, at sekretariatets flertalls innstilling ikke er tilfredsstillende, idet den ikke peker på bestemte konkrete linjer. Volan og Aas' forslag er bedre, særlig fordi det peker på opprettelse av beskyttelseskorpser. Når det er gått til håndgripeligheter overfor arbeiderne, så er det på tide at man finner midler til å slå streikebryteruvesenet tilbake. Det vilde ha vært bra om man også hadde trukket op strukturen for disse beskyttelseskorpser.

Albert Karlsen: Hver enkelt av oss ser på disse ting ut fra de forhold vi arbeider under. «Arbeiderbladet» pekte på at kampen mot voldgiftsdommene skulde føres på arbeidsplassen. Vi anleggsarbeidere var ikke direkte berørt av disse dommer, men indirekte øver de sin innflytelse også på våre arbeidsvilkår. Anleggsarbeiderne følte sig derfor like så sterkt berørt som de øvrige arbeidere. Det vant derfor sterk tilslutning blandt oss det som blev sagt i «Arbeiderbladet». Men dette er ikke mulig uten på grunnlag av nogen parole fra Landsorganisasjonen. Jeg går ut fra at det blir fattet beslutning i denne retning. Jeg forstår det slik, at det i godkjennelsen av det som er skjedd ikke kan legges til grunn på hvilken måte man skal optre for fremtiden.

Arthur Arncsen: Jeg hadde trodd at vi på denne kongress skulde få en oversikt over hvilken mening arbeiderrepresentantene skulde hevde med hensyn til pengepolitikken. Er det meningen at vi skal bidra til en fortsettelse av deflasjonen eller er det meningen at vi skal søke å få det over til inflasjon? Eller gjeldsnedskrivning? Vi har intet hørt fra sekretariatet, og dog er dette et høist brennende spørsmål for arbeiderklassen idag. Jeg synes at man skulde kunne fremme et klart og konsist forslag i disse spørsmål. Vi skal ikke behøve å være i tvil om at hvis det er en streikebryter på arbeidsplassen, så skal det være arbeidernes plikt å fjerne ham, uansett om man derved risikerer fengsel. Lie mente at det ikke skulde lykkes å dra ut nogen venstreretning av Det norske Arbeiderparti og Torp sa at det var en styrke for organisasjonen å vedta sekretariatets innstilling. Jeg vil spørre de som snakker så sterkt om Det norske Arbeiderparti: Er det meningen å sette kommunistene utenfor i Stortinget? Dere må da erkjenne, at det er et kommunistisk parti, at det er representanter for dette parti i Stortinget og at disse kjemper for arbeiderklassens saker? Det er aldeles uholdbart ikke å ta hensyn til det kommunistiske parti, og man kan ikke innlede nogen kamp mot tukthusloven ved å sette kommunistene uten-

for. Arbeiderne vil ikke være med på det — det viser uttalelsen fra Klinkernes Forening.

Edv. Blom; Jeg er også enig i sekretariatets forslag, men jeg vil spørre om det ikke er mulig å utstrekke innbetalingen av ekstrakontingenten over et par måneder. Det er så mange innskrenkninger nu at det er vanskelig å innkreve ekstrakontingent. Furubotns innlegg var det mest negative innlegg jeg hittil har hørt. Volan er nu med på et forslag om å henstille til arbeiderrepresentantene å foreslå tukthusloven ophevet. Dette kommer Volan med nu efter at han foran valget mot arbeidet alt han kunde at arbeiderne fikk så mange representanter på Stortinget. Man skulde ikke ha så lett for å glemme som enkelte her på kongressen synes å ha.

Hjellen: Jeg hadde virkelig ventet at det i dette spørsmål skulde ha fremkommet andre forslag. Som jurist anviser Trygve Lie oss hvordan vi skal smygge oss forbi disse lover og han henviser til den individuelle kamp på arbeidsstedene. Dette vil jeg betegne som et skalkeskjul for den organisasjon som skal være arbeidernes hovedorganisasjon i kampen for å erobre samfundsmakten. Jeg kan ikke begripe at man på denne kongress skal manifestere undfallenheten ved å vedta sekretariatets forslag. Vi har også fått vite noget som vi ikke hadde ventet, nemlig at denne innstilling er redigert av Det norske Arbeiderparti. Et justisfond kan være bra, men bare med det kommer vi ikke videre. I våres var det blandt arbeiderne en enig mur mot disse uhyrlige lover, også blandt de uorganiserte var det kampvilje til stede. Vi må nu vise de uorganiserte resultater av vår virksomhet så vi kan få dem med. Årsaken til at vi står så svakt nu er at flere har forlatt organisasjonen på grunn av dens holdningsløshet.

Strand: Det er klart at flertallets forslag dekker ikke den almindelige arbeiders mening i dette spørsmål. Blandt arbeiderne råder den uropfatning at kampen mot streikebryterne må de ta. Det er uriktig å sette partiinteresser inn her. Det kan man vente med til man kommer til de internasjonale forbindelser og valgene, for da kommer nok sinene i kok. Jeg tror at mindretallets forslag gir uttrykk for det centrale i arbeidernes opfatning utover landet. Jeg vil ikke være med på å uttale tillit til hvad sekretariatet hittil har gjort i disse saker. Selv Landsorganisasjonens formann har jo anbefalt arbeiderne å føie sig inn under voldgiftsloven. Jeg har den tillit at det på denne kongress blir et systemskifte og ikke bare et personsifte, og på det grunnlag vil jeg stemme.

Nygaardsvik: Det vi nu innbys til å vedta er for tynn suppe. Vi har jo sett hvad det er blitt av alle frasene om hvad det skulde gjøres mot tukthusloven. Det kan muligens være noget i det at man kommer i strid med tukthusloven, men vi bør ha klare og greie linjer. Flertallets forslag er for tynt. Hvis jeg ikke har lest feil, så var tukthus- og voldgiftsloven også oppe til behandling på forrige kongress, og saken blev da oversendt representantskapet. Jeg hadde derfor ventet at representantskapet var blitt innkalt i våres til behandling av dette spørsmål. Blom kom med en bemerkelsesverdige uttalelse. Han måtte tale mot bedre vidende, eller også måtte han ikke vite, at vårt parti er det parti

som har tilbudt samarbeide nettop for å få valgt flest mulig arbeidere inn på stortinget. Men det blev avvist. Hvilken kamp har vi ikke ført i Bergen, hvor flertallet av de organiserte arbeidere står i det kommunistiske parti.

Eftermiddagsmøtet onsdag 7 desember.

Dirigent: *Elias Volan.*

Sekretæren, *Ingv. Nielsen*, refererte protokollen fra formiddagsmøtet, som godkjentes med den bemerkning av dirigenten, at hvis representantene ikke møter presis, så vil det også bli foretatt navnoprop ved eftermiddagsmøtets åpning og navnene ført til protokolls.

Man fortsatte så debatten om dagsordenens punkter 4 og 5.

Leif Foss: Vi har nu fått kampsignaler som reiser kamp innad i fagorganisasjonen, men jeg tror at vi skal vise disse kampsignaler tilbake. Allikevel vil Volan og Aas slutte sig til flertallets forslag, hvis det får visse tillegg. Disse forslag har fått tilslutning fra de fagorganiserte arbeidere utover landet. Jeg vil overfor Trygve Lie påstå, at arbeiderne i Det kommunistiske Parti og Det norske Arbeiderparti ikke er fiender når det gjelder kampen mot kapitalistklassen. Torp sa at vi måtte skape enheten, hvis den ikke er til stede. Dette er i overensstemmelse med den klassekampånd som er til stede innen arbeiderklassen idag. Jeg vil be de andre som har forslag om ikke å holde på disse, men går over til sekretariatets flertallsforslag med de endringer Volan og Aas foreslår, så vi kan få et sterkt forslag til kamp mot borgerskapet. Det er også riktig å vedta sekretariatets mindretallsforslag angående justisfondet. Dette har fått støtte også av representanter utenfor Det kommunistiske Parti. Klassefølelsen hos arbeiderne vil at alle skal medvirke her. Var det uten grunn at vi i sommer hadde politirassia i Storgaten 45 og at våre kamerater blev fengslet? Nei, den samlede arbeiderklasse forstår, at angrep på Det kommunistiske Parti er angrep på arbeiderklassen. Det så vi i den spontane reisning omkring kravet om at Det kommunistiske Partis medlemmer skulde ut av fengslet. Dette resulterte i at også Landsorganisasjonen og Det norske Arbeiderparti protesterte. Derved maktet man å få lederne av Det kommunistiske Parti ut av fengslet. Under behandlingen av disse spørsmål må man holde sig for øie at her gjelder det ikke classesamarbeide, men klassekamppolitikk. Jeg går ut fra at alle de beslutninger vi fatter på denne kongress vil følge rene klasselinjer og prinsipper som man skal følge. Dette er prinsippet i Volan og Aas' forslag, som må vedtas. Det må ikke bli nu som før at Landsorganisasjonens formann går til borgerpressen og forteller arbeidernes opfatning uten at dette har vært behandlet på organisasjonsmessig måte. Det er evneløsheten som kommer til syne, når sekretariatets flertall ikke har fremlagt noe forslag i taktikkspørsmålet.

J. Didriksen: I et så viktig spørsmål er det klart at det ikke vil mangle på deklamasjoner, ikke minst fra den sist ærede taler og hans

partifeller. Jeg tror ikke at det blir noget av kampen mot streikebryterne, hvis ikke de organiserte arbeidere selv er innstillet på å opta kampen mot dem. Men det er ikke nok med det. Man må også oprette et organ eller iallfall tilsi de som faller som ofre i denne kamp sin støtte. Som loven nu er kan ikke Landsorganisasjonen i beslutningsform tilsi disse folk sin støtte. Det Trygve Lie sa, er nettop kjernen i dette spørsmål: Kampen må føres illegalt, men den må kunne føres som en organisert illegal kamp. Når Volan sier at man her skal vedta hans forslag, så må man være opmerksom på at det i hans forslag er flere punkter som kan rammes av loven. Man skal ikke stelle sig således, at myndighetene får påskudd til å arrestere kongressens medlemmer og fagorganisasjonens ledelse. Vi må i første rekke arbeide for å sikre de som optar kampen mot streikebryterne. Jeg er derimot ikke enig i at Arbeiderpartiet skal være med i dette justisfond. Vi har nu to politiske arbeiderpartier og vi vet ikke om vi ikke om tre år kanskje har 6. Det er selvsagt ingen som mener at kommunistene skal settes utenfor kampen mot streikebryterne. Man skal ikke dra inn partiskillet her. Dette skal i første rekke være et faglig spørsmål som Landsorganisasjonen tar ledelsen av. Jeg vil henstille til sekretariatet å ta dette om samarbeide med Det norske Arbeiderparti angående justisfondet ut av sitt forslag, så kan ikke kommunistpartiets medlemmer si at de blir holdt utenfor. Jeg mener ikke dermed at redaktørene ikke skal ha støtte av fondet, så av den grunn behøver man ikke å ha denne dobbeltstilling som det blir for enkelte.

Elias Volan: Jeg talte ikke om en høire og venstre fløi innen Det norske Arbeiderparti, men innenfor arbeiderbevegelsen. Dette vedstår jeg, det vil så lenge det kapitalistiske samfund består alltid være en kommunistisk og en socialdemokratisk idéretning inne arbeiderbevegelsen. Venstre fløi innen Det norske Arbeiderparti betrakter ikke kommunistene som sine fiender, men som klassefeller og venner. Jeg vil ha sagt at det må vel finnes nok av spørsmål å strides om om man ikke skal reise strid innen fagbevegelsen på dette om justisfondet. Hvad vil dette føre til på arbeidsplassene, når det gjelder innsamlinger til justisfondet? Hvis det reises kamp mot kommunistene på dette spørsmål vil det antagelig lede til at kommunistene vil komme til å hindre innsamlingene til justisfondet. Jeg tror det er heldig at denne sak sendes redaksjonskomitéen og at denne komité da forsterkes med et par medlemmer. Jeg vil dog ikke fremsette forslag herom. Jeg tror at det i denne sak må finnes grunnlag for en enstemmig beslutning på denne kongress, så man kan reise hjem og fortelle arbeiderne at i denne sak stod kongressen enig. Det vil bevirke at arbeiderne legger hele sin innflytelse inn på å få et justisfond som blir til nytte for arbeiderklassens kamp.

Furubotn: Efter at Volan har optatt forslag om at saken oversendes redaksjonskomitéen skal jeg la være å uttale mig om denne sak.

Dirigenten: Det er ikke fremsatt noget forslag.

Furubotn: Da vil jeg gi min tilslutning til dette og så tror jeg nok at det skal komme forslag om det. Her er kommet forslag som på det nøieste henger sammen med det grunnsyn som jeg gjorde gjeldende om

klassem samarbeidet med kapitalistklassen. Kampen mot streikebryterne er så viktig at man skal være nøktern i sine ord. Det første vi må gjøre er praktisk organisasjonsarbeide for å samle inn de som står utenfor fagorganisasjonen idag. Det er ved å organisere landarbeiderne og trekke inn til organisasjonen fiskerne vi skal vekke forståelse for fagorganisasjonstanken. Dernæst er det hvad vi positivt kan gjøre mot streikebryterne. Vi må bruke makt mot makt. Vi må organisere beskyttelseskorps, som må være militært organisert. Jeg foreslo allerede på fagkongressen i 1920 opprettelse av ordensvern, men diskusjonen i de senere år har vist at man ikke var moden for å løse denne oppgave praktisk. Lenin sa: Forakten for døden må spredes blandt massene. Forakten for fengslene må spredes blandt de fagorganiserte arbeidere, og vi må se med hele vår kraft på hvad vi skal gjøre for de kamerater som sitter inne i fengslene. Et justisfond er bra, men det løser ikke selve spørsmålet. Et ordensvern med militær karakter er det spørsmål kongressen konkret står overfor, så fagorganisasjonen kan rykke frem med makt mot makt overfor de foranstaltninger borgerskapet foretar. Her er antydning at man ikke skal fatte beslutninger i disse viktige spørsmål. Det er kapitulasjon i stillingtagen til viktige klasse spørsmål.

Johan Torp: Når man skal trekke op retningslinjer i disse viktige spørsmål, så er det riktig å legge merke til arbeidsgivernes taktikk overfor oss. De legger an på splittelse ved å gjøre forskjell på de forskjellige grupper, og de søker å påvise at vi ingen nytte har av fagforingskontingenten. De svakeste biter på dette og glir ut. Deri ser jeg en fare for at tilliten til organisasjonen ikke er som den skal og bør være. Jeg mener at den første betingelse i kampen mot streikebryterne er at man søker å tilveiebringe den gamle gode tillit til fagorganisasjonen. Den politiske strid er selvfølgelig en av grunnene til at tilliten er svekket. Det er om å gjøre å få alle med når man skal begynne kampen mot streikebryterne. Det er om å gjøre å få alle med når man skal begynne kampen mot streikebryterne. Det er nemlig ikke så at man kan utføre mere bare med en liten elitetropp. Vi må sørge for at samtlige blir med. Den tale Furubotn holdt er efter min mening helt inkonsekvent. Hvad er kampen for brødbiten? Er ikke det kampen for å få gjenreist produksjonen? Når vi skal gjennomføre et socialistisk samfund må vi bevise at vi kan holde produksjonen i gang. Det er derfor ikke riktig å si at man ikke skal gjenreise produksjonen. Jeg tror at vi alle stort sett er enig i samtlige forslag som foreligger i denne sak, men de er ikke slik formet at de kan vedtas. Jeg tror at bare det å opprette et justisfond er i strid med denne lov, men man bør opprette det, og det bør skje i slike former at midlene ikke kan angripes. Derfor tror jeg det er riktig at forslagene sendes til redaksjonskomitéen. Selv om vi får omredigert forslagene, så bør det bli i slike former at vi undgår loven og vi må velge et sekretariat som tar hensyn til disse forslag.

Ingv. Nielsen: Når det er fremkommet forslag om å sende saken til redaksjonskomitéen så må man være med på det, især når det her er en stor fraksjon som føler sig forurettet. Dette skal kongressen ta alt mulig hensyn til. I den landsdel som jeg representerer må vi ta hensyn

til denne gruppe. Dessuten er forholdene slik idag at vi må samles på det beste grunnlag og søke å gå så enig og styrket fra denne kongress som mulig. Vi må ikke si at Det norske Arbeiderparti er det eneste saliggjørende. Tiden vil vise hvordan utviklingen vil gå. Om justisfondet hersker det også forskjellige opfatninger. I Bergen har Røde Hjelp vært til stor støtte for organisasjonen og den har vunnet anerkjennelse fordi den har hjulpet i det øieblikk det har vært behov for hjelpen. Det er også den eneste måte et fond kan bli populært på og gjøre virkelig nytte.

Tranmæl: Når vi står overfor den slags undtagelseslover som i dette tilfelle, så er det om å gjøre å vekke den opinion som er nødvendig mot loven og å gjøre de parlamentariske fremstøt som er nødvendige. Skal vi få disse lover vekk, må vi sprengte dem innenfra. De tyske socialister sprengte i sin tid undtagelseslovene innenfra. Her må man innstille sig på den samme kamp, men skal vi få sprengt disse lover, så må vi vekke større sans for den lokale selvfølelse. — Vi må bringe kampen tilbake til arbeidsplassene. Nu er vi kommet dit at det hagler med resolusjoner til ledelsen. Da typografene og bygningsarbeiderne i sin tid begynte å bygge op organisasjonen spurte de ikke nogen om hvad de skulde gjøre, men de begynte arbeidet hver på sin arbeidsplass. Vi må også kunne tilpasse kampen efter de særegne forhold vi arbeider under. Også denne kamp må organiseres. Dette er en kamp som krever langt større smidighet enn den kamp vi ellers fører. Det er en mulighet for at § 222 kan bli ophevet, men vi må ikke regne med det. Saken vil avklares utover våren. Det er derfor riktig å bringe spørsmålet frem for representantskapet for da å se hvad der skal gjøres. Det kan være riktig at redaksjonskomitéen ser på spørsmålet, men man skal være forsiktig med de former man gir beslutningen, så man ikke utleverer organisasjonen i første omgang. Det er vel heller ingen som ønsker å utlevere nogen av fagorganisasjonens midler, medlemmer eller kampkraft til den borgerlige justis. Det er her samorganisasjonene skal være på sin plass. Vi trenger et stort fond gjennom Landsorganisasjonen og det parti Landsorganisasjonen samarbeider med. Efter siste representantskaps beslutning samarbeider Landsorganisasjonen med ett arbeiderparti. Dette er ikke et følelsspørsmål, men et fornufts- og organisasjonsspørsmål. Jeg er her enig med det forslag som foreligger fra sekretariatet. Selv om man i redaksjonskomitéen pusser på forslaget så vil ikke det punkt undergå nogen særlig forandring.

Dirigenten: Det er innkommet følgende forslag:

Johan Torp foreslår: Forslagene angående dagsordenens punkt 4 og 5 oversendes redaksjonskomitéen for på grunnlag av den forløpne debatt å samarbeides. Redaksjonskomitéen suppleres med Oscar Torp, Elias Volan og Halvard Olsen.

Einar Gerhardsen foreslår: De foreliggende forslag angående tukthusloven oversendes redaksjonskomitéen.

Videre foreligger der sådant forslag: Redaksjonskomitéen forsterkes med Oscar Torp, Elias Volan og Trygve Lie.

Formannen: Jeg er enig i at man kan oversende disse forslag til redaksjonskomitéen, men jeg har liten lyst til å tiltre komitéen. Jeg henviser til hvad Lie oplyste om, at de forslag som foreligger og som heter sekretariatets flertalls forslag, er kommet frem ved beslutninger i de instanser man har i partiet og mellom fagorganisasjonen og partiet. Jeg syntes at disse spørsmål var av så utpreget politisk art at her var det nødvendig å samarbeide med det parti som vi har gitt vår tilslutning til og som var et resultat av klassesamlingen. Jeg fant, at vi burde drøfte disse spørsmål og bli enig om hvad der skulde fremlegges som forslag, således at ikke partiet og Landsorganisasjonen skulde stå på hver sin front, når det gjaldt å bekjempe våre motstandere. Derfor var jeg med på å ta initiativet til at man drøftet denne sak i samarbeidskomitéen mellom Landsorganisasjonen og partiet og i den komité som partiet hadde nedsatt til å drøfte saken. Forslaget er et resultat av samarbeidet mellom sekretariatet og Det norske Arbeiderpartis centralstyre, og det er vedtatt både av sekretariatet og centralstyret, hvor jeg også er medlem. Forslaget er således i virkeligheten partiets forslag, og jeg har liten lyst til å være med på å forandre et sådant forslag. Det som er det centrale i spørsmålet om forandringer er om man skal godkjenne og samarbeide med andre partier enn Det norske Arbeiderparti, som Landsorganisasjonen har bidratt til ved klassesamlingen og siden har bidratt ved støtte og samarbeide. De øvrige ting betyr efter min mening intet. Det er heller ikke for mitt vedkommende nødvendig å gå inn i en komité som skal gjøre forandring i dette all den stund partiets formann er foreslått innvalgt i komitéen.

Dirigenten: Det står kongressen fritt å oversende dette til en redaksjonskomité selv om spørsmålet er behandlet på denne måte.

Formannen: Jeg er ikke mot at saken sendes en komité, men jeg har villet forklare, hvorfor jeg ikke ønsker å gå inn i denne komité. Hvis denne sak blir sendt redaksjonskomitéen vil jeg foreslå at man går over til å behandle stillingen til de politiske partier.

Volan: Jeg forstår det så at Torp og Tranmæl er enig i oversendelsen og at heller ikke Halvard Olsen er uenig heri, og da mener jeg at man får avvente og se hvilket resultat redaksjonskomitéen kommer til.

Johs. M. P. Ødegaard: Jeg har heller ikke noget imot at saken sendes redaksjonskomitéen, men dette skulde vel gjelde punktene 4 og 5 på dagsordenen. Jeg forstod det så, at man skulde få en utførlig redegjørelse forsåvidt angår voldgiftsloven og jeg vil spørre om dirigenten har tatt standpunkt til dette.

Alfred Madsen: Så vidt jeg forstår kan det bli forskjellige forslag også fra redaksjonskomitéen. Det er her tale om viktige politiske ting og da kan man ikke vente sig overnaturlige ting av en redaksjonskomité. Jeg mener at Trygve Lie som har arbeidet med disse tings forberedelse for kongressen, bør komme med og helst også et par av kongressdeltagerne.

Halfdan Jønsson: Jeg vil foreslå at man velger Trygve Lie istedenfor Halvard Olsen til å tiltre komitéen, idet han er den mann som har behandlet sakene i de forskjellige innstanser.

Efter forslag av *dirigenten* blev det nu vedtatt å sette strek og 2 minutters taletid.

Johan Engh tok sitt forslag tilbake.

Furubotn: Jeg vil anbefale at forslagene oversendes redaksjonskomitéen, men vil advare mot at man søker å binde komitéen ved uttalelser her på kongressen. Jeg går ut fra at komitéen behandler saken uten noget bånd.

Mot 1 stemme blev det besluttet å oversende forslagene til redaksjonskomitéen og mot 2 stemmer blev forslaget vedtatt om at komitéen skulde forsterkes med tre medlemmer.

Enstemmig blev det vedtatt at komitéen skulde forsterkes med Oscar Torp, Elias Volan og Trygve Lie.

Videre blev det besluttet å avbryte debatten inntil videre. 20 talere var da inntegnet.

Stillingen til de politiske partier.

Dirigenten: Halvard Olsen er fremkommet med forslag om at man skal ombytte dagsordenens punkt 6: De internasjonale forbindelser, med dagsordenens punkt 7: Stillingen til de politiske partier.

Furubotn: Jeg tror ikke det vil være heldig å foreta en sådan forskyvning av dagsordenen og vil derfor foreslå at man holder sig til den vedtatte dagsorden.

Tranmæl: Jeg vil anbefale Halvard Olsens forslag. Det vil forenkle behandlingen av sakene.

Torbjørn Henriksen: Det er ganske klart at det er formålstjenlig å vedta det forslag Landsorganisasjonens formann har fremsatt.

Alfred Madsen: Jeg synes forslaget er riktig, man vil derved få anledning til å varsle de utenlandske gjester før man går til behandlingen av de internasjonale forbindelser.

Henry Andersen: Jeg foreslår at vi heller behandler beretningen for 1927.

Formannen: Når redaksjonskomitéens forslag foreligger vil jeg komme til å gi en muntlig beretning for 1927. Den vil omfatte så vel tariffbevegelsen som organisasjonens stilling til voldgiftsloven i år.

Volan: Stillingen til de politiske partier vil fremkalle en stor politisk debatt som jeg tror at arbeiderne i Oslo vil ha interesse av å påhøre.

A. E. Gundersen: Vi har også sendt en annen viktig sak til redaksjonskomitéen. Når kan vi vente å få den tilbake?

Alfred Madsen: Saken er ferdig fra redaksjonskomitéens side og Edw. Mørk har fått den til trykning.

Dirigenten (O. Torp): Det opplyses at saken straks vil komme tilbake.

Furubotn: Jeg vet ikke i hvilken utstrekning man vil tillegge vårt standpunkt betydning i denne sak, men vi må få anledning til på en fylldig måte å redegjøre for vårt syn på den politiske partidannelse i

vårt land. Derfor bør man ikke kaste dette spørsmål inn på dette tidspunkt, da vi ikke er forberedt, ved en forskyvning av dagsordenen som ikke var beregnet.

Dirigenten: Jeg går ut fra at man må regne med at enhver sak kan komme op til behandling når som helst.

Ved voteringen blev Halvard Olsens forslag vedtatt med stort flertall og *dirigenten* meddelte at dørene kunde åpnes.

Dirigenten refererte de i dagsordenen side 65—66 refererte forslag, og likeledes sekretariatets innstilling, som blev fremlagt på kongressen, sålydende:

1. Kongressen godkjenner sekretariatets og representantskapets opptreden og de i anledning den politiske klassesamling fattede beslutninger.
2. Sekretariatets bevilgning på kr. 100 000 til Det norske Arbeiderpartis (Det forenede Arbeiderparti) valgarbeide ved siste stortingsvalg godkjennes.
3. Det etableres et samarbeide mellem Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Det norske Arbeiderparti (Det forenede Arbeiderparti) på grunnlag av et gjensidig tillits- og likestillethetsforhold. Samarbeidet formidles ved en samarbeidskomité valgt av og blandt de to organisasjonsstyrer.

Komitéen består av 4 medlemmer. Denne komité får som oppdrag å behandle alle fellesspørsmål av interesse og fremkomme med forslag for de respektive styrer.

Komitéen har ikke besluttende myndighet. —

Johs. M. P. Ødegaard: Jeg skal så kortfattet som mulig gi en oversikt over sekretariatets befatning med dette spørsmål og over hvad som har foregått. Hvorvidt det var til stede noget behov eller ikke for politisk samling anser jeg det ikke nødvendig å beskjefte mig med. Det var et alment ønske og krav fra en stor del av Landsorganisasjonens medlemmer, idet man anså den situasjon som var til stede, skadelig for den faglige bevegelse. Foranledningen til at sekretariatet begynte å beskjefte sig direkte med dette spørsmål var en henvendelse fra Norsk Bygningsarbeiderforbunds landsstyremøte som holdtes den 14—16 januar 1926. Den beslutning det fattet lød således:

«Landsstyret henstiller til sekretariatet å sammenkalle en konferanse av representanter for de tre arbeiderpartier til drøftelse av en organisasjonsform for den politiske arbeiderbevegelse, som partiene kan godkjenne.»

Henvendelsen blev optatt til behandling i sekretariatet umiddelbart og den 21 januar tilskrev sekretariatet de politiske arbeiderpartier at det hadde fattet sådan beslutning:

«I anledning av henvendelse fra Norsk Bygningsarbeiderforbund gir sekretariatet Landsorganisasjonens formann og en representant valgt av sekretariatet i oppdrag sammen med to representanter fra hvert av de tre arbeiderpartier ved en konferanse å søke bragt på det rene mulighetene for en politisk samling. Til å delta i konferansen sammen med formannen valgtes Rungstad.»

Samtlige partier erklærte at de mottok innbydelsen og som representanter valgte Norges kommunistiske Parti: P. Furubotn og Olav Scheflo, Det norske Arbeiderparti: Martin Tranmæl og Oscar Torp og Norges socialdemokratiske Arbeiderparti: Magnus Nilssen og Olav Oksvik. Konferansene begynte 30 januar, fortsatte 5 februar og avsluttedes 18 februar. Herunder fremkom de prinsipielle skiller og det fremlas også utkast til grunnlag for en politisk samling. Det springende punkt var at samlingen måtte finne sted uten tilslutning til nogen av de eksisterende stridende internasjonaler. Representantene fra Det norske Arbeiderparti fremla følgende forslag:

1. De tre arbeiderpartier sammensluttes i *ett parti* uten organiserte fraksjoner. Det må være en forutsetning for en slik sammenslutning at det innenfor lojalitetens ramme skal være plass for de forskjellige syn som gjør sig gjeldende i arbeiderbevegelsen.
2. Det forenede arbeiderparti stiller sig foreløbig utenfor de stridende internasjonaler, men støtter bestrebelsene for internasjonal politisk så vel som faglig samling på klassekampens grunn. Partiet støtter enhver internasjonal aksjon som har til hensikt å forsvare arbeiderklassens felles interesser og erklærer sin solidaritet overfor den russiske sovjetrepublikk. Det søkes etablert et lignende skandinavisk samarbeide på det politiske som på det faglige område.

Under forutsetning av at de andre partier vil medvirke til dannelsen av et enhetlig parti opnevner hvert parti 3 medlemmer til en felleskomité. Landsorganisasjonens sekretariat anmodes om å la sig representere i komitéen. Denne komité utarbeider forslag til:

1. program og retningslinjer for det forenede arbeiderparti, forbereder den organisatoriske sammenslutning og de spørsmål som henger sammen med partiets fremtidige opbygning og ordningen av presseforhold m. m. og
2. i forståelse med sine respektive organisasjoner innkaller en samlingskongress som tar endelig stilling til komitéens forslag.

I møtet den 18 februar blev det fra Landsorganisasjonens formann fremlagt et forslag av følgende lydelse:

«Efter godkjennelse av partienes og Landsorganisasjonens ledelse nedsettes en komité med tre representanter fra hver. Denne komité får ved siden av å forhandle om muligheten av en politisk sammenslutning til *ett parti*, også til oppgave:

1. Å drøfte og fremkomme med forslag i aktuelle politiske spørsmål for arbeiderklassen, som måtte foreligge eller fremmes i kommune-styrer og storting.
2. Å drøfte de aktuelle spørsmål, som måtte foreligge for fagorganisasjonen og i konfliktstilfelle gi den nødvendige orientering, således at partienes presse og den offentlige agitasjon ikke griper forstyrrende inn eller kommer til å skade fagorganisasjonens eller de fagorganiserte arbeideres interesser.
3. At, i tilfelle enighet kan opnåes om grunnlaget for ett parti med tilslutning fra partiene og Landsorganisasjonen, forberede innkal-

lelsen av en arbeiderkongress, som nærmere fatter beslutning om partiets program og taktikk.»

Disse forhandlinger blev ikke fruktbringende i den forstand at det blev noget positivt resultat. Den 10 mars behandlet sekretariatet saken på ny og der forelå da et fullstendig referat av konferansene og de forslag som hadde vært fremme til drøftelse. Sekretariatet vedtok da enstemmig følgende beslutning:

«Idet sekretariatet tar referatet fra de avholdte konferansemøter til etterretning, vil det uttale sin beklagelse over at det ikke er lyktes å finne noget grunnlag for samling av de 3 politiske arbeiderpartier, hvilket var hensikten med sekretariatets innbydelse til konferansen.

Da det dessuten av referatet fremgår, at det av Landsorganisasjonens formann i møte den 18 februar fremsatte forslag til grunnlag for videre forhandlinger ikke vil kunne påregne ubetinget støtte fra de politiske partier, finner sekretariatet at ethvert ytterligere initiativ fra dettes side i denne sak for nærværende er nytteløst.

Sekretariatet vil dog på det alvorligste henstille til de 3 arbeiderpartiers styrer å ofre all sin interesse på arbeidet for: *Arbeiderklassens samling* i politisk henseende.»

Det blev nu mellom partiene utvekslet endel korrespondanse, men da forhandlingene ikke førte til noget resultat var sekretariatets befatning med saken på det tidspunkt bortfalt. Da det blev bekjent rundt om i landet, at det var begynt forhandlinger om samling begynte det å strømme inn til sekretariatet henvendelser i sakens anledning. Det foreligger i alt uttalelser fra 30 forskjellige foreninger og samorganisasjoner. Disse uttalelser går i det vesentligste ut på å understøtte tanken om en samlings nødvendighet, men de fleste mener at man bør samles på grunnlag av det som den gang var oppe: Labour Party. Landsorganisasjonen hadde så ikke mere befatning med denne sak før den 17 november 1926, efter at det en tid hadde pågått forhandlinger mellom Det norske Arbeiderparti og Norges socialdemokratiske Arbeiderparti om et grunnlag for samling av de to partier. I skrivelsen av 17 november fra den komité som var nedsatt av disse to partier, heter det:

«Det norske Arbeiderparti og Norges socialdemokratiske Arbeiderparti har som bekjent valgt 4 medlemmer hver til en felleskomité for å drøfte samlingssspørsmålet.

Disse forhandlinger er nu ført så langt frem at forhandlerne har opsatt program for et organisatorisk samlet parti og fastslått grunnlaget for en politisk samling.

Man vil derfor henstille til sekretariatet å velge 4 representanter til felleskomitéen for sammen med denne å arbeide for de viktige interesser som også fagorganisasjonen har å vareta når det gjelder å tilrettelegge et praktisk-organisatorisk grunnlag for et samlet arbeiderparti.»

Denne henvendelse er undertegnet av Magnus Nilssen og Oscar Torp, som begge var medlemmer av forhandlingskomitéen. Sekretariatet behandlet selvfølgelig med megen interesse dette forelegg fra komitéen og sendte den 20 november 1926 følgende skrivelse til komitéen:

«Den ærede komité's skrivelse av 17 ds. med henstilling til sekretariatet å velge 4 representanter som skal tiltre felleskomitéen, for sammen med denne å arbeide for å ivareta de for fagorganisasjonen viktige interesser under det samlingsarbeide som er optatt av de to partier, har vært forelagt sekretariatet.

Sekretariatet besluttet å etterkomme henstillingen og har besluttet å velge som medlemmer til komitéen: Halvard Olsen, Jens Teigen, Richard Hansen og Johs. M. P. Ødegaard.

Innkallelse til eventuelle møter bedes gitt i så betids at disse medlemmer kan gis varsel.»

Sekretariatet fant, at når det var optatt forhandlinger mellom disse to partier og det tydet på, at det på det politiske område vilde bli en samling, så fant man at det var nødvendig at sekretariatet på Landsorganisasjonens vegne var med i denne komité og utarbeidet de forslag som i særlig grad angikk fagorganisasjonen. Det første møte i denne felleskomité, hvori Landsorganisasjonens representanter deltok, holdtes den 25 november. Det var ganske givet at det store arbeidsmaterieell som forelå, krevet en masse møter, hvor Landsorganisasjonens representanter deltok i alle. Under forhandlingene i komitéen var det praktisk talt enstemmighet om alle punkter, og man besluttet å utsende innbydelse til en samlingskongress i Oslo 30 og 31 januar d. å.

Efter at Landsorganisasjonen var inntrådt i denne komité med sine representanter og forhandlingene var påbegynt kom det fra en rekke fagforeninger henvendelser som gikk ut på, at Landsorganisasjonens sekretariat måtte bruke all sin makt for å tilveiebringe en hel samling. Det vil si samling av de tre partier innenfor arbeiderbevegelsen. I de fleste av disse henvendelser går det som en understrøm, og det blev også direkte sagt, at samlingen måtte skje med Landsorganisasjonen som grunnstamme. Og uten undtagelse er begrunnelsen den, at politisk samling er absolutt nødvendig, fordi de tilstedeværende forhold er uholdbare for fagorganisasjonen og til skade for arbeiderklassen.

Det var ikke å vente at sekretariatet ikke skulde bli angrepet for sin stilling til dette spørsmål, men hvis sekretariatet ikke hadde tatt saken op, så vilde man ha risikert at samlingen var blitt utskutt ennu i lengere tid fremover. Den 16—18 desember 1926 var Landsorganisasjonens representantskap innkalt til behandling av forskjellige spørsmål og på det møte blev også sekretariatets befatning med den politiske samling forelagt. Her blev følgende forslag vedtatt med 76 mot 18 stemmer:

«Landsorganisasjonens representantskap godkjenner sekretariatets opptreden i spørsmålet om politisk samling av den norske arbeiderklasse.

Representantskapet opfordrer alle fagforeninger og fagorganiserte arbeidere om å slutte op om et samlet arbeiderparti, som anerkjenner fagorganisasjonens selvstendighet og suverenitet.»

På samlingskongressen blev det vedtatt en beslutning om samarbeide mellom partiet og Landsorganisasjonen. Denne beslutning lyder, forsåvidt det som har interesse her, således:

«Under forutsetning av at fagorganisasjonen er enig i et samarbeide på grunnlag av et gjensidig tillits- og likestillehetsforhold uttaler sam-

lingskongressen, at samarbeidet formidles foreløbig best ved en samarbeidskomité, valgt av og blandt de to organisasjoners styrer.

Komitéen består av 4 medlemmer. Denne komité får i oppdrag å behandle alle fellesspørsmål av interesse og fremkomme med forslag for de respektive styrer.

Komitéen har ikke besluttende myndighet.»

Dette forslag blev praktisk talt enstemmig vedtatt, og da saken forelå for sekretariatet blev det vedtatt å akseptere forslaget og gå inn i samarbeidskomitéen. Sekretariatet valgte Halvard Olsen og Ødegaard som Landsorganisasjonens representanter og partiet har vært representert ved Torp og Tranmæl. Samarbeidskomitéen har ikke hatt særlig mange saker til behandling, og man kan vel også si at det ikke er så mange spørsmål som har gitt positive og opnåbare resultater. Landsorganisasjonens direkte befatning og innflytelse på det politiske arbeide har ikke vært særlig stort, men det arbeide som er utført, har allikevel vært av interesse og betydning for arbeiderklassen i landet. Forholdene vilde det imidlertid slik, at nettop i det år 1927, som hadde tatt det første og et meget stort skritt i retning av å få i stand en samling av de politiske partier, var det valgår, og det er nødvendig å omtale de ting som Landsorganisasjonen og partiet har hatt i fellesskap ved det stedfunne stortingsvalg. Det som i denne forbindelse trer sterkest frem og som i virkeligheten har vakt den største oppmerksomhet, og som også har vakt adskillig opposisjon, er den beslutning sekretariatet fattet om å yde økonomisk støtte til Det norske Arbeiderpartis valgarbeide ved siste stortingsvalg. Det har vært en tilsynelatende omfattende protestbevegelse og det er ganske kraftige protester som er rettet mot sekretariatet fordi det bevilget 100 000 kroner til Det norske Arbeiderpartis valgarbeide. Men når man har anledning til å ta for sig de konkrete tilfeller, så viser det sig, at de som har gitt sin protest tilkjenne, ikke er et så overveldende stort antall av Landsorganisasjonens avdelinger og heller ikke av dens medlemmer. De protester som foreligger på Landsorganisasjonens kontor, teller 72 fagforeninger, 4 stedlige styrer og 2 industrigrupper. Og det har vært av interesse for mig å se å bringe på det rene hvor stort medlemstall disse avdelinger representerer av Landsorganisasjonens samlede medlemstall. Jeg har forsøkt med den beste vilje å regne på den mest fordelaktige måte for de som har protestert, men det er allikevel ikke mulig å komme til at de protesterende representerer et større antall enn 6 à 7 000 medlemmer. Det er ikke godt å regne dette ut konkret, all den stund det er enkelte foreninger og grupper innen de stedlige styrer og industrigrupper som har protestert, som har sendt selvstendige protester. Det er iallfall ikke mer enn 7 000 medlemmer bak disse protester. Det er i ytterst få tilfelle, at det er meddelt hvor mange medlemmer som deltok i møtet og det er i ganske få tilfelle meddelt hvor mange som har dissertert. I de aller fleste tilfelle er begrunnelsen for protesten den at sekretariatet ved sin bevilgning har gjort brudd på kongressens beslutning i 1925 om politisk nøytralitet. Det er også en del foreninger som hevder, at sekretariatet har overskredet sin myndighet. Andre hevder at det er en unøitral hand-

«Den ærede komité's skrivelse av 17 ds. med henstilling til sekretariatet å velge 4 representanter som skal tiltre felleskomitéen, for sammen med denne å arbeide for å ivareta de for fagorganisasjonen viktige interesser under det samlingsarbeide som er optatt av de to partier, har vært forelagt sekretariatet.

Sekretariatet besluttet å etterkomme henstillingen og har besluttet å velge som medlemmer til komitéen: Halvard Olsen, Jens Teigen, Richard Hansen og Johs. M. P. Ødegaard.

Innkallelse til eventuelle møter bedes gitt i så betids at disse medlemmer kan gis varsel.»

Sekretariatet fant, at når det var optatt forhandlinger mellom disse to partier og det tydet på, at det på det politiske område vilde bli en samling, så fant man at det var nødvendig at sekretariatet på Landsorganisasjonens vegne var med i denne komité og utarbeidet de forslag som i særlig grad angikk fagorganisasjonen. Det første møte i denne felleskomité, hvori Landsorganisasjonens representanter deltok, holdtes den 25 november. Det var ganske givet at det store arbeidsmaterieell som forelå, krevet en masse møter, hvor Landsorganisasjonens representanter deltok i alle. Under forhandlingene i komitéen var det praktisk talt enstemmighet om alle punkter, og man besluttet å utsende innbydelse til en samlingskongress i Oslo 30 og 31 januar d. å.

Efter at Landsorganisasjonen var inntrådt i denne komité med sine representanter og forhandlingene var påbegynt kom det fra en rekke fagforeninger henvendelser som gikk ut på, at Landsorganisasjonens sekretariat måtte bruke all sin makt for å tilveiebringe en hel samling. Det vil si samling av de tre partier innenfor arbeiderbevegelsen. I de fleste av disse henvendelser går det som en understrøm, og det blev også direkte sagt, at samlingen måtte skje med Landsorganisasjonen som grunnstamme. Og uten undtagelse er begrunnelsen den, at politisk samling er absolutt nødvendig, fordi de tilstedeværende forhold er uholdbare for fagorganisasjonen og til skade for arbeiderklassen.

Det var ikke å vente at sekretariatet ikke skulde bli angrepet for sin stilling til dette spørsmål, men hvis sekretariatet ikke hadde tatt saken op, så vilde man ha risikert at samlingen var blitt utskutt ennu i lengere tid fremover. Den 16—18 desember 1926 var Landsorganisasjonens representantskap innkalt til behandling av forskjellige spørsmål og på det møte blev også sekretariatets befatning med den politiske samling forelagt. Her blev følgende forslag vedtatt med 76 mot 18 stemmer:

«Landsorganisasjonens representantskap godkjenner sekretariatets optreden i spørsmålet om politisk samling av den norske arbeiderklasse.

Representantskapet opfordrer alle fagforeninger og fagorganiserte arbeidere om å slutte op om et samlet arbeiderparti, som anerkjenner fagorganisasjonens selvstendighet og suverenitet.»

På samlingskongressen blev det vedtatt en beslutning om samarbeide mellom partiet og Landsorganisasjonen. Denne beslutning lyder, forsåvidt det som har interesse her, således:

«Under forutsetning av at fagorganisasjonen er enig i et samarbeide på grunnlag av et gjensidig tillits- og likestillethetsforhold uttaler sam-

lingskongressen, at samarbeidet formidles foreløbig best ved en samarbeidskomité, valgt av og blandt de to organisasjoners styrer.

Komiteén består av 4 medlemmer. Denne komité får i oppdrag å behandle alle fellesspørsmål av interesse og fremkomme med forslag for de respektive styrer.

Komiteén har ikke besluttende myndighet.»

Dette forslag blev praktisk talt enstemmig vedtatt, og da saken forelå for sekretariatet blev det vedtatt å akseptere forslaget og gå inn i samarbeidskomiteén. Sekretariatet valgte Halvard Olsen og Ødegaard som Landsorganisasjonens representanter og partiet har vært representert ved Torp og Tranmæl. Samarbeidskomiteén har ikke hatt særlig mange saker til behandling, og man kan vel også si at det ikke er så mange spørsmål som har gitt positive og opnåbare resultater. Landsorganisasjonens direkte befatning og innflytelse på det politiske arbeide har ikke vært særlig stort, men det arbeide som er utført, har allikevel vært av interesse og betydning for arbeiderklassen i landet. Forholdene vilde det imidlertid slik, at nettop i det år 1927, som hadde tatt det første og et meget stort skritt i retning av å få i stand en samling av de politiske partier, var det valgår, og det er nødvendig å omtale de ting som Landsorganisasjonen og partiet har hatt i fellesskap ved det stedfunne stortingsvalg. Det som i denne forbindelse trer sterkest frem og som i virkeligheten har vakt den største oppmerksomhet, og som også har vakt adskillig opposisjon, er den beslutning sekretariatet fattet om å yde økonomisk støtte til Det norske Arbeiderpartis valgarbeide ved siste stortingsvalg. Det har vært en tilsynelatende omfattende protestbevegelse og det er ganske kraftige protester som er rettet mot sekretariatet fordi det bevilget 100 000 kroner til Det norske Arbeiderpartis valgarbeide. Men når man har anledning til å ta for sig de konkrete tilfeller, så viser det sig, at de som har gitt sin protest tilkjenne, ikke er et så overveldende stort antall av Landsorganisasjonens avdelinger og heller ikke av dens medlemmer. De protester som foreligger på Landsorganisasjonens kontor, teller 72 fagforeninger, 4 stedlige styrer og 2 industrigrupper. Og det har vært av interesse for mig å se å bringe på det rene hvor stort medlemstall disse avdelinger representerer av Landsorganisasjonens samlede medlemstall. Jeg har forsøkt med den beste vilje å regne på den mest fordelaktige måte for de som har protestert, men det er allikevel ikke mulig å komme til at de protesterende representerer et større antall enn 6 à 7 000 medlemmer. Det er ikke godt å regne dette ut konkret, all den stund det er enkelte foreninger og grupper innen de stedlige styrer og industrigrupper som har protestert, som har sendt selvstendige protester. Det er iallfall ikke mer enn 7 000 medlemmer bak disse protester. Det er i ytterst få tilfelle, at det er meddelt hvor mange medlemmer som deltok i møtet og det er i ganske få tilfelle meddelt hvor mange som har dissertert. I de aller fleste tilfelle er begrunnelsen for protesten den at sekretariatet ved sin bevilgning har gjort brudd på kongressens beslutning i 1925 om politisk nøytralitet. Det er også en del foreninger som hevder, at sekretariatet har overskredet sin myndighet. Andre hevder at det er en unøitral hand-

ling, men de er egentlig ikke prinsipielt mot dette, idet de nevner, at der burde også ha vært bevilget til det annet politiske parti. Det råder nogen forvirring om hvor mange politiske partier det er i landet. Nogen taler om 2 og nogen om 3 politiske partier.

Med hensyn til de bebreidelser sekretariatet har vært utsatt for i forbindelse med denne sak, så er det for det første å bemerke, at når det gjelder deltagelsen i forberedelsene av samlingskongressen, og enn videre når det gjelder de forslag som forelå til den, så er det egentlig ikke sekretariatet som er absolutt den som skal bebreides, idet sekretariatets handlinger her er sanksjonert av representantskapet i møte den 16—18 desember 1926. Nu får kongressen avgjøre hvorvidt sekretariatet har handlet feil og til skade for arbeiderklassen, eller om dets handlinger, som sekretariatet har ment, har vært til gagn for arbeiderklassen. Når sekretariatet fant å måtte yde sin medvirkning til det valg-arbeide som forestod, så var det på grunn av den utvikling som hadde funnet sted og de fakta som forelå og som tok sikte på å vanskeliggjøre fagorganisasjonens arbeide. Man fant, at fagorganisasjonen hadde interesse av og at det var fagorganisasjonens simple plikt å medvirke til at arbeiderklassen kunde ta igjen i Stortinget og hindre vedtak som hadde spesiell brodd mot fagorganisasjonen og som generte fagorganisasjonens virksomhet i dette land. Man mente at den bevilgning man gikk til, vilde være ikke bare vel anvendte penger, men også en solidaritetsplikt fra den organisasjon som hadde økonomisk evne til å gjøre noget. Dette er kvintesensen i de motiver som lå til grunn for sekretariatets beslutning.

Denne kongress må også ta stilling til om det skal være noget fremtidig samarbeide mellom Det norske arbeiderparti og Landsorganisasjonen. I henhold til de beslutninger som samlingskongressen fattet, har sekretariatets flertall vært av den opfatning, at det vilde være riktig av denne kongress positivt å stadfeste beslutningen om samarbeide mellom de to organisasjoner, den politiske og den faglige. Kongressen bør si om det er riktig det som har foregått og de beslutninger som sekretariatet har fattet. Man mener at det er riktig at kongressen sier fra om dette er kongressens mening.

Jeg henviser som konklusjon til sekretariatets forslag og skal opplyse at punkt 3 er en ren gjengivelse av samlingskongressens beslutning som også sekretariatet har gitt sin tilslutning. Man har etablert en sådan samarbeidskomité og den har fungert til dette tidspunkt. Tidligere var det en lovfestet forbindelse mellom disse to organisasjoner. Dette er ved en tidligere kongressbeslutning ophevet. Sekretariatet har imidlertid ikke funnet at man på dette tidspunkt vilde fremme forslag om å gjeninnføre de gamle bestemmelse, men man har funnet det best å ha et bindeledd som det foreslåtte mellom organisasjonene.

Furubotn: Vi står her overfor et spørsmål som er av ganske dyptgående og omfattende art innenfor arbeiderbevegelsen. Vi kan si at dette spørsmål: Fagorganisasjonens stilling til de politiske partier og teorien om enhetspartiet, er å berøve selve kjernepunktet i arbeiderbevegelsen. Jeg vil forsøke å berøre de spørsmål som henger sammen med dette punkt på dagsordenen. Det må for det første konstateres,

at de bestrebelse som blev foretatt av sekretariatet for å hitføre en ensidig socialdemokratisk samling helt var i strid med siste fagkongress beslutning. Det er nok så at stormløpet mot arbeiderklassen naturlig førte til, at det opstod en samlingstrang og fra dypet av arbeiderklassen vokste op en solidaritetstrang om samlet å kunne marsjere frem. Dette er nettop et av lyspunktene for alle som deltar innenfor arbeiderbevegelsen. Men denne samlingstrang, denne mektige solidaritetsfølelse fra arbeidermassene — denne strøm av kraft kan ledes inn i feil gate og bli negativ, og den kan ledes inn i riktig gate og gi sig positive utslag til sakte, men sikker fremgang for arbeiderklassen mot kapitalistklassen. Sekretariatets handling var ikke bygget på å lede denne trang inn i klassekampens gate. Denne komité på 12 mann stilte op bestemte direktiver som innebar at en del arbeidere blev sjaltet ut. Dette var det første bevis på at disse 12 manns komitéens bestemmelser var fylt av et innhold, som på forhånd vilde få samlingstrangen inn i bestemte kanaler, som førte kommunistene ut av den mektige samlingsflom, som skyllet inn over arbeiderklassen. Dette har man senere sett virkningene av. Hva var det reformistiske sekretariats hensikt med denne samling til høire? Hva var dets første handling efter samlingen? Jo det var dets aktive inntreden for å føre arbeiderne inn i Amsterdam, for å utlede denne samling på det internasjonale område til å føre arbeiderne inn i Amsterdam. Resultatet blev derfor at 400 representanter for det kommunistiske parti, fagforeninger og andre arbeiderorganisasjoner blev satt utenfor rådslagningen på den store samlingskongress. Vi kjenner til at mandatene for disse 400 representanter blev avvist av samlingskongressen. Derfor var det at disse 400 blev tvunget til å ta initiativet til opprettelse av det såkalte Arbeiderklassens Samlingsparti. Men før dette blev gjort gjorde vi et siste forsøk ved å sende representanter på samlingskongressen. Også her så vi det samme utgangspunkt: Å lede samlingstrangen i reformistisk retning. Man avviste vårt forsøk og satte kommunistene utenfor samlingen. 160 fagforeningsrepresentanter sendte da inn en protest mot at de blev holdt utenfor denne klassesamling, men vi vet hvad protester betyr innenfor de forum som ikke ønsker å betrede den revolusjonære vei, men ønsker å gå på reformismens brede landevei. Hva er det den socialdemokratiske samling har bragt den norske arbeiderklasse? Vi husker de smukke løfter som blev gitt. Allerede den gang pekte vi på, at en samling til høire, en samling uten at den skjer under den røde vaiende klassekampfane, ikke kommer til å gi resultater i det lange løp. Den blir en illusjon og intet annet. Det som er skjedd i 1927 har derfor bekræftet det som vi forutsa under samlingskongressen. Samlingen har ikke styrket arbeiderklassen i dens kamp mot arbeidskjøperne og den kapitalistiske statsmakt. Den har fremmet Amsterdam-politikken, som var en logisk følge av den reformistiske samling. Den har ført arbeiderne bort fra den revolusjonære kraftkilde som ligger i den russiske fagorganisasjon og den russiske arbeiderklasse, og over til Amsterdam. Har vi ikke sett her hjemme et streikebryteri som vi ikke har sett make til før? Og nye former for streikebryterorganisasjoner som vokser sig frem? På tross av Magnus Nilsens lyspunkt myldrer streikebry-

terne frem, tross samlingen på socialdemokratisk basis kjører arbeidskjøperne frem, lønningene trykkes ned og det er fortsatt offensiv fra arbeidskjøpernes side. Hvorfor? Jo, fordi denne samling ikke er en samling av arbeiderklassens kraft og fordi samlingen i sig selv innebærer en utglidning fra klassekampens vei. Jeg vil derfor fra denne talerstol konstatere, at den socialdemokratiske samling som sekretariatet har medvirket til, bare har bidratt til å skape nye illusjoner hos arbeiderklassen. Den tid vil komme, da arbeiderne vil innse at det er illusjoner, og at kommunistene har hatt rett i sitt syn. Sekretariatet har arbeidet for en samling som ikke er en revolusjonær samling. Hvis sekretariatet i de tre år som er gått hadde foretatt en samling til venstre, så vilde det ha utført en historisk gjerning innen norsk arbeiderbevegelse, en gjerning som de kommende generasjoner innen norsk arbeiderbevegelse vilde ha takket det for. Men det har skapt en samling som vi må bekjempe så lenge vi kan løfte en hånd. La oss være enig om å gi oss den rett, at vår deltagelse i arbeiderbevegelsen er bygget på en livserkjennelse og vi kan ikke gi en tøddel av den, fordi det vil være til skade for arbeiderklassen. I siste nummer av «Meddelelsesbladet» er det et smussprodukt, hvori Halvard Olsen har fraskrevet oss retten til å delta i arbeiderbevegelsen. Vi mener, at også reformister kan handle ut fra hvad de mener er i arbeiderklassens interesser, men det er også arbeiderklassens charlataner, som ikke har rett til å tale i arbeiderklassens navn. Med disse ord er jeg ferdig med den innsats sekretariatet har utført i samlingsspørsmålet, og jeg håper at ingen har misforstått, hvad som er min opfatning. Vi kan ikke her ta stilling til hvad som er revolusjonær og reformistisk arbeiderbevegelse. Det er to hovedretninger innen all arbeiderbevegelse. Det gjelder ikke å dekke over dette, at det er to synsmåter som til stadighet kommer tilbake. Det første som også melder sig for oss er: Hvordan skal kapitalistklassens offensiv bekjempes fra arbeiderklassens side? Selve arbeiderklassen er ikke ensartet sammensatt. På grunn av de enkelte gruppers materielle variasjon og stilling i produksjonsprosessen og på grunn av deres åndelige utvikling står de på forskjellige trin. Disse to hovedretninger springer frem ut fra det miljø, hvorunder arbeiderklassen lever. Herav opstår den uensartethet som er til stede innen arbeiderklassen, og også de to retninger. Mellem den revolusjonære erkjennelse på den ene side og den reformistiske på den annen side er det ingen mellomvei. Amsterdam er selve det talerør, hvorigenem den internasjonale reformisme taler til arbeiderklassen i alle land. På den annen side er Den kommunistiske Internasjonale, R. I. F., og den russiske arbeiderklasse det revolusjonære talerør. Det er disse to vi har å ta valget mellom. Det tales om å ta mellomstandpunkt. Men dette er en mellomtilstand som bare danner overgangstid i arbeiderklassens utvikling. Vi ser at 2½-Internasjonalen er stoppet. En del er gått til opprettelse av Den annen Internasjonale og den beste del er gått til Den tredje Internasjonale. Jeg ser at Juell smiler. Ja, det er vel latin for ham det jeg docerer. Disse to retninger vil søke sitt utgangspunkt gjennom Den annen Internasjonale på den ene side og Den tredje Internasjonale på den annen. Den kommunistiske Internasjonale byg-

ger på den erfaring som den revolusjonære arbeiderklasse har høstet. Mellom disse to internasjonaler er det ingen bro, fordi den reformistiske internasjonale er organisk sammenfattet med selve kapitalismens vesen. Arbeiderne vil litt etter litt gjennom hårde kamper løse sig ut av reformismens ideologiske førerskap og marsjere over på Den tredje Internasjonales plattform. Det er den prosess som vil finne sted i de kommende år. Derom er det ingen tvil. Hvordan karakteriseres den socialdemokratiske opfatning innen arbeiderbevegelsen? Halvard Olsen, som engang var viceformann i det kommunistiske parti, har nu sitt holdpunkt i Amsterdam. De tror på — som Juell f. eks. på det kooperative apparat. Han har den idé, at bare de får det kooperative apparat i stand, så skal det bevirke, at man kommer inn i det socialistiske samfund. Den slags er det som er det ideologiske fundament som ligger til grunn for de socialdemokratiske og reformistiske opfatninger. På det politiske område gir det sig uttrykk i koalisjon med borgerlige partier. Det skurrer i en reformists ører, når han hører en kommunist mane til kamp. Jeg konstaterer, at ikke en eneste mann våget sig inn i diskusjonen, da jeg holdt mitt foredrag om kapitalismens stabilisering. Det er klart at etter hvert som dette klassesamarbeide utvikles er den logiske konsekvens, at arbeiderne blir nøisomme. Vi har sett Skredderforbundets anførsler under konflikten hos Østbye-Hansen. Den tredje karakterisering er på det internasjonale område. Hvad er det en pynnelig socialdemokratisk taler som Magnus Nilssen gjør der? Jo, det er idéen om fedrelandsforsvaret. Man må forsvare sitt fedreland. Dette fører til understøttelse av imperialismens politikk overfor kolonifolkene. Hvad var det MacDonald gjorde? Jo han sendte krigsskiber til koloniene for å undertrykke befolkningen. Det samme karakteriseres av socialdemokratenes holdning overfor Sovjet-Russland og i understøttelsen av Folkeforbundet. Nu skal vi snakke om hvad vi kommunister mener er riktig. Vi blir ofte utskelt for å være teseteologer. Her i landet er vi ennu ganske små, men det er ut av Marx og Lenins inngående studium og erfaringer at vi søker kunnskaper for å dyktiggjøre oss i arbeiderklassens kamp. Vi står foran en tilspisset klassekamp som følge av at kapitalismen har utspillet sin rolle og et nytt samfundssystem står på trappene. Vi må derfor tilintetgjøre kapitalistklassens maktorganer og forberede oss på voldsomme kamper for å tilintetgjøre det kapitalistiske statsapparat og etablere arbeiderklassens makt. Vi må medvirke til tilspisningen av klassekampen for derved å få rekkene bredere og slagkraften større overfor kapitalistklassen. Vi må få de arbeidende bønder til å marsjere sammen med arbeiderne. Denne masseaksjon må føres frem gjennom forskjellige stadier frem til generalstreiken som munner ut i den vebnede opstand. På det økonomiske område må vi føre kampen mot den økonomiske stabilisering på en sådan måte at vi kjemper for arbeidernes dagskrav. På det internasjonale område karakteriseres den revolusjonære opfatning ved erkjennelsen av nødvendigheten av massekamper. Den nye krigsfare er en logisk følge av kapitalismens utvikling. Her gjelder det overvinningen av de pasifistiske illusjoner innen arbeiderklassen. Vi sier at enhver fredsillusjon må ryddes ut av arbeiderklassen. Vi mener at

først når den siste kapitalistiske stat er tilintetgjort er det grunnlag for en varig fred. Å tale om fred under kapitalismen er bare en illusjon. Vi vil skape en revolusjonær soldat av enhver arbeider. Vår helligste plikt er å forsvare Sovjet-Russland, som er det land hvor arbeiderklassen har gjennomført det proletariske diktatur. Det er vårt fedreland som vi med våben i hånd vil forsvare mot de kapitalistiske fremstøt. Russland er resultatet av Lenins geniale førerverk i forbindelse med de forenede arbeider- og bondemasser. Vi må skape en felles front med arbeiderne i koloniene. Det er vårt mål å samle alle internasjonale anti-imperialistiske krefter til kamp mot imperialistene. Det er mange innen arbeiderklassen som er enig med mig i den karakteristikk jeg har gitt. Dette er imidlertid ikke nok. Vi må trekke den logiske konsekvens av dette. Spørsmålet blir: Hvordan kan vi organisere disse masser? Vi må være forberedt på at det kommunistiske parti før eller siden må bli illegalt. I det øieblikk det kommunistiske parti er nådd så langt frem må man være forberedt på at kapitalistklassen går til fremrykning mot Den kommunistiske Internasjonale. Som et ledd i imperialistenes forberedelse av den nye verdenskrig foregår utryddelsen av Den kommunistiske Internasjonale. Den internasjonale reaksjon kjemper mot kommunistene i alle land på en sådan måte for at arbeidermassene i det enkelte land ikke skal bli i stand til å ha sitt førerskap i det kommunistiske parti i orden. Hvorfor går de ikke til angrep på de internasjonale socialdemokrater? Jo, de husker 1914 og vet av socialdemokratiets historie, at det er arbeiderklassens forfører. En fredelig socialdemokrat vil smile og si, at det jeg sier er overspendthet fra en oppvarmet hjerne. — Det får ikke hjelpe. Vi må allerede idag skape oss dette partiapparat og innrette det under den synsvinkel, at det kan arbeide under en illegal periode, under en hvit terror. Gjennom alle våre celler i selve arbeiderklassen, i det industrielle liv, der må partiet virke. Jeg vil her fra denne talerstol åpent si, at alle revolusjonære arbeidere må slutte sig sammen i sin fagforeningsfraksjon for å være den revolusjonære, kollektive kraft innenfor fagorganisasjonen, for å holde fagorganisasjonen borte fra Amsterdam og litt efter litt få fagorganisasjonen til å søke hen til Den kommunistiske Internasjonale. Først i det øieblikk, da vi som står i vårt parti og de tusener arbeidere innenfor Det norske Arbeiderparti, som er revolusjonære i sin erkjennelse, men som på grunn av utviklingen ennå ikke har funnet veien til det kommunistiske parti, er samlet i et parti under makt-erobringens fane, er arbeiderklassen i stand til å løse sin historiske oppgave: å føre de brede arbeidermasser inn på den revolusjonære vei, å få dem til å betre Lenins vei, som arbeidermassene i en rekke land idag har lært. Det er denne partidannelse som er vårt partis idé. Vi er ikke uenig i enheten innen arbeiderklassen, men enheten innen arbeiderklassen, nasjonalt og internasjonalt, må skje på et revolusjonært grunnlag og betingelsen er at reformismen ikke må få innpass i arbeiderklassens parti. Derfor er Tranmæls teori her en illusjon som kommer arbeiderklassen dyrt å stå. Kanskje ikke minst denne kongress er uttrykk for falskheten og hulheten i Tranmæls teori. Scheidemann stod sammen med borgerskapet på den ene side av barrikaden og rettet

kanonene mot arbeiderne, mens Lenin stod sammen med arbeiderne som fikk kanonene rettet mot sig. Vi kommunister har den erkjennelse, at det er to hovedstrømninger innenfor den nasjonale og internasjonale arbeiderbevegelse og disse to hovedstrømninger står i den mest uforsonlige kamp mot hinannen. Når det er spørsmål om enheten innenfor arbeiderbevegelsen, så kan det finnes forskjellige former for denne, men den solideste form er den som oppstår på grunnlag av en kampvilje i felles kamp mot borgerskapet. Det har aldri hendt så lenge Norges kommunistiske Parti og Den kommunistiske Internasjonale har bestått, at den ikke har manet til enhet innen arbeiderklassen til kamp mot borgerskapet. Jeg vil håpe, at når det gjelder kampen for å heve arbeidernes lønninger, kampen mot streikebryterne og kampen mot arbeidsløsheten, at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon da må være det centrum som trekker til sig alle politiske krefter, slik at kommunistene får anledning til med sin aktive kraft å kaste sig inn i kampen for arbeiderklassens viktige saker. Det kan herske delte meninger om det er en riktig oppfatning den jeg har hevdet her, men tror man at det er i den revolusjonære arbeiderklassens interesse at man søker å holde det kommunistiske parti utenfor klassekampsaker her i landet? Vi kan ikke anerkjenne noget hvis man ikke vil innrømme det minimum, at det kommunistiske parti blir anerkjent som et politisk parti som ærlig, ut fra sin forståelse vil gjøre sin innsats i arbeiderklassens historie. Jeg vil henstille til alle representanter på denne kongress å overveie det jeg her har sagt og søke til om man ikke kan følge denne anvisning om samarbeide om alle praktiske klassekampsaker og fagforeningsspørsmål. Vår oppfatning springer frem av kjærlighet til arbeiderklassen. Vi vet hvad vi går til. Vi kjenner kapitalismen. Vi kjenner den russiske, finske, bulgarske, ungarske arbeiderklassens historie. Vi skal derfor tømre op det parti som under ildskriftens fane skal rykke frem og befeste arbeiderklassens makterobring.

M. Tagseth: Sekretariatets befatning med den politiske samling må karakteriseres som en rekke overgrep mot en del fagorganisasjonsmedlemmer og fattede beslutninger. Det vi her skal dømme om er om de beslutninger som blev fattet på forrige kongress er blitt fulgt av sekretariatet. Etter min oppfatning har man handlet stikk i strid med disse beslutninger. Det er klart at det må bli strid når man søker å sette andre utenfor. Det er i henhold hertil at vi i vår forening har fremsatt dette forslag. Vi venter at representantene her på kongressen ikke tar hensyn til sekretariatets eller ledelsens interesser, men til de organiserte medlemmers interesser utover landet. Jeg gjør oppmerksom på at så vel forslaget som premissene er enstemmig vedtat av vår forening. Den komité som forberedte saken var sammensatt med en halvdel av Det norske Arbeiderpartis og en halvdel av Norges kommunistiske Partis medlemmer. Premissene gir uttrykk for den mening som arbeiderne på arbeidsplassen har om den samling som er foretatt. Det er ikke en classesamling, men en ren og skjær partisamling, som ikke fører frem til klassens frigjørelse. Videre vil sekretariatet ha godkjenning for det overgrep det begikk, da det tok 100 000 kroner av fagorganisasjonens penger og gav dem til et parti. Det er klart at Det

norske Arbeiderpartis medlemmer ikke vil kritisere, at pengene blev gitt til deres parti, men jeg mener at i disse tider skulde pengene ha vært anvendt til bedre formål. Innlederen syntes ikke å akte stort på de protester som er innkommet. Jeg er imidlertid sikker på at det bak protestene står mange ganger 7 000 medlemmer. Dagen før jeg reiste hit fik jeg en protest med mig fra avdelingen i Hommelvik, som også har valgt meg. Jeg skal få fremlegge denne protest. Dette er en liten avdeling, men man behøver ikke å skape latter av det. Jeg vil også spørre hvilken lovparagraf sekretariatet støttet sig til, da det gikk til denne bevilgning. Hvis kongressen hadde bevilget pengene, så måtte man selvfølgelig ha høiet sig, men det gjør man ikke når en håndfull tillitsmenn på denne måten griper i kassen. Det er et overgrep.

Kr. Rothaug: Det er svært vanskelig å si noget efter Furubotns lange foredrag om internasjonale forbindelser. Jeg må dog si at kongressens deltagere var talmodige. Det har vært glede utover landet over den classesamling som har funnet sted. Kommunistene har satt sig selv utenfor — det er hverken sekretariatets eller de andre partiers skyld. Det var en almindelig glede over at sekretariatet var såpas aktive at de kastet sig inn i valgkampen med disse pengene. Efter valget er protestene mot denne bevilgning forstummet. Jeg har personlig talt med flere kommunister som nu erkjenner, at det var riktig å gå til denne bevilgning. Og de representanter som sitter her er så klassebevisste at de vil vedta dette forslaget. De vil ikke la sig forvirre av det som hvirvles op, men søke å skape en sund og kraftig fagorganisasjon som skal være til fordel for arbeiderne.

Øistein Martinsen: Under parolen «Kjemp for det som du har kjært» holdt Furubotn sin lange tale, og det er ikke noget å si på det. Jeg er også glad i mitt parti og kunde gjerne ha lyst til å følge Furubotns eksempel. Vi er glad for at vi har fått dette store samlede parti. Kommunistene fikk ikke lov til å være med, og at de høiet sig for sin centraliserete myndighet er det heller ikke noget å si på. Når vi i Det norske Arbeiderparti benytter kommunistisk taktikk i vårt arbeide, så blir vi imidlertid kritisert av kommunistene. Vi vil også drive cellearbeide, men ikke på samme måte som kommunistene. Vi vil skape maktorganer. Det som karakteriserte Furubotns innlegg var at han ikke angrep Det norske Arbeiderpartis program og retningslinjer, men det var enkelte medlemmer som skulde holde for, og så Scheidemann da, som om Det norske Arbeiderparti skulde være ansvarlig for ham. Det er alltid anledning til å kjøre frem med sine revolusjonære idéer. Siden Furubotn kom hit til Oslo, så har jeg fra hans side savnet den revolusjonære energi som han la for dagen i Bergen. Men det skyldes kanskje at han nu ikke står i det parti hvor de revolusjonære masser er: Det norske Arbeiderparti. Jeg vil ønske Furubotn velkommen inn i Det norske Arbeiderparti.

Dirigenten: Jeg vil henlede oppmerksomheten på at alle fagorganiserte arbeidere får kjøpt verket «Fagorganisasjonen i Norge» for 12 kroner pr. eksemplar, mens prisen ellers er 20 kroner.

Formiddagsmøtet torsdag 8 desember.

Dirigent: *Oscar Torp*.

Efter at det var foretatt navnoprop refererte sekretæren, *O. Hin-dahl*, protokollen, som blev godkjent uten bemerkninger.

Dirigenten foreslo, at man idag bare skulde holde formiddagsmøte av hensyn til forskjellige saker som skulde op til behandling i eftermiddag. Da forslaget var godkjent av kongressen innkalte dirigenten medlemmene av Det norske Arbeiderparti til møte kl. 3.

Bratvold: På *Jønssons* og egne vegne anmoder jeg representantene for eksportindustriene om å møte her kl. 1.

Stillingen til de politiske partier.

Volan: Som kongressen hørte refererte *Furubøtn* ikke mindretallets forslag angående stillingen til de politiske partier. Jeg skal derfor referere det. For at representantene kan få se forslaget går jeg ut fra at det vil bli trykt. Forslaget er sålydende:

1. Kongressen uttaler sin misbilligelse av sekretariatets medvirken til en ensidig reformistisk partisamling til høire, som fører bort fra den revolusjonære klassekamp.
2. Kongressen fastslår at betingelsene for en varig styrkelse av fagorganisasjonens og arbeiderklassens stilling overfor den reaksjonære borgerklasse og dens statsmakt er en samling til venstre, en samling bort fra Amsterdam og den 2. internasjonale.
3. Kongressen erklærer sig beredt til å ta det første skritt i denne retning — til en virkelig klassesamling ved at det etableres et samarbeide mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, Det norske Arbeiderparti og Norges kommunistiske Parti på grunnlag av et gjensidig tillits- og likestillethetsforhold. Samarbeidet formidles ved en samarbeidskomité valgt av og blandt de tre organisasjoners styrer.

Komitéen består av 6 medlemmer. Denne komité får som oppdrag å behandle alle felles spørsmål av interesse og fremkomme med forslag for de respektive styrer.

Komitéen har ikke besluttende myndighet.

Tranmæl: Jeg skal ikke holde nogen agitatorisk tale. Det er ikke nødvendig for Det norske Arbeiderparti. Partiets virksomhet taler for sig selv. Om klassesamlingens nødvendighet er det ikke delte meninger. Den tvang sig frem fordi det var så sterkt behov for den. Det det gjaldt om var å finne grunnlaget for den. For fagorganisasjonen måtte grunnlaget være gitt. Fagorganisasjonen er en enhet og den anerkjenner ikke de som bryter ut. Fagbevegelsens interesser krever at alle samler sig på klassesolidaritetsens grunnlag. Den kan ikke være med på å flise op den politiske bevegelse. Den politiske samling måtte derfor skje på et enhetlig grunnlag, og det er det som er oppnådd. Man kaller dette for en sosialdemokratisk samling. Enhver samling på klassekampens grunn

er en samling til venstre og kan ikke være noget annet. Splittelse svekker arbeiderne og driver dem til høyre, inn på reformismen og til slutt på borgfredslinjen. Intet er så skadelig for den revolusjonære innstillingen hos arbeiderne som splittelse. Skulde vi få en enhetlig samling i stand på det politiske område så måtte vi — likesom fagkongressen — foreløpig stille oss utenfor de stridende internasjonaler. Man skal ta hatten av for den internasjonale følelse blandt arbeiderne. Men dette er en realitet: Her var det ikke bare om å gjøre å samle arbeiderne, men også å øke deres kraft. Vi må også få i stand internasjonal samling. Innbydelsen til å delta i samlingen gikk ut til samtlige partier, men kommunistpartiet satte sig selv utenfor samlingen, fordi det ikke vilde anerkjenne den organisasjonsform som også er fagbevegelsens. Mange av kommunistpartiets beste folk blev dog med. Labour Party er en kunstig organisasjonsform og uten tradisjon hos oss. Og jeg forstår ikke hvordan fagforeningsfolk kan låne sine navn til reklame for det såkalte Arbeiderklassens Samlingsparti, som blev startet for å fortsette splittelsesarbeidet. De lykkedes dog ikke. Samlingskongressen i Logen er en av de største begivenheter i norsk arbeiderbevegelses historie. Vi har sett hvordan det har forløpet siden. Fremstøtet ved valget måtte glede alle arbeidere. Nu er det begynt å gå fremover igjen. Det er vel ikke nogen penger som har vært bedre anvendt enn de 100 000 kroner som fagorganisasjonen ydet. Med dem drev vi høyre og venstre tilbake. Hvorfor har vi streikebryteriet? Naturligvis på grunn av nedgangstiden, men dessuten også på grunn av at vi har svekket oss gjennom splittelsen. Vi stod i borgerkrig i flere år. Partiforeningene syknet hen fordi vi konsentrerte oss om det innadvendte arbeide. Nu har vi ved samlingen vendt arbeidet utad igjen og fått tusener i tale. Her er det vi møter bondepartiets agitasjon. Skal vi få organisert landarbeiderne, bønderne og fiskerne, så må vi føre politisk virksomhet. Derfor er bevilgningen av de 100 000 kroner en handling som fortjener anerkjennelse av kongressen som den har vunnet anerkjennelse av arbeiderne rundt om i landet. De to organisasjoner som er skapt på fellesskapets grunn må holde sammen og gå videre mot det felles mål. Reaksjonen herjer i alle land og klassekampen skjerpes, men man skal være klar over at det er umulig å føre en seierrik klassekamp under splittelse. Ved et målbevisst arbeide i fellesskap skal vi overvinne vanskelighetene og nå frem til nye virkelige fremstøt. Det vil vekke en tilsvarende begeistring utover det hele land som samlingskongressen og valget vakte, om fagkongressen nu konfirmerer de viktige beslutninger som er fattet i dette spørsmål.

Aksel Schultz: Hvad var det som gjorde, at vi som i sin tid stod i det sosialdemokratiske parti, sluttet oss til Det norske Arbeiderparti? Var det det at vi ikke hadde særmeninger? Nei, men vi fant at arbeiderklassens interesser krevet, at vi her i landet stod samlet i en politisk organisasjon. Når det er nogen idag som har et parti for sig selv, så forekommer det mig at de ikke kan ha den inderlige kjærlighet til arbeiderklassen i Norge som de taler så meget om. Det er noget annet å bevise det i handling. Vi må avlegge våre særmeninger for med større kraft å kunne føre arbeiderklassens saker. Det som det gjelder er å

vinne så langt frem idag at vi kan skaffe arbeiderklassen de best mulige vilkår for tiden. Vi må holde fast ved det som ligger under for oss alle: Vi vil skaffe arbeiderklassen makten og innflytelsen i samfundet. Behøver vi å snakke om revolusjon, hvis vi eier en troskap mot arbeiderklassen som er så sterk at vi kan ofre det kjæreste vi eier for arbeiderklassens maktovertagelse? Vi kommer ikke langt, hvis vi fremdeles skal holde striden om prinsippene gående. Det eneste prinsipp som veier er at vi skal gjøre alt vi kan for arbeiderklassens sak. I vårt forbund er det også kommet et par protester, men jeg tror ikke det er mange av vårt forbunds medlemmer som står bak dem.

Dirigenten: Fra Stavanger er innløpet sådant telegram:

«De fagorganiserte arbeidsløse i Stavanger samlet til møte onsdag den 7 desember krever av kongressen at den fatter de nødvendige foranstaltninger for å få en landsomfattende aksjon mot den nu rådende arbeidsløshet.

For Arbeidsløses Forening. Styret.

Nygaardsvik: Det er nytteløst for oss som står i det kommunistiske parti å få vedtatt noget annet enn det sekretariatets flertall har foreslått. Siste fagkongress besluttet at det kommende sekretariat skulde være nøytralt i forholdet til de politiske partier. Dette har sekretariatet ikke overholdt. Når det kommunistiske parti under samlingskongressen kunde møte med 400 representanter valgt på samme grunnlag som de andre 800, så kan man ikke sette dette parti helt utenfor. Vi som representerer Vestlandet og Bergen har fått føle hvad de 100 000 kroner er brukt til. Vi har fått krav om først å betale 40 000 kroner. Dette var før samlingskongressen. Vi betalte disse pengene, men ikke var det gjort før vi fikk krav om å betale nye 40 000, derav 10 000 kroner som våre egne medlemmer hadde skutt til. Den 18 oktober innlevte Arbeiderpartiet krav om å slå «Arbeidet» til konkurs. Vi avverget dette. Flere forsøk i denne retning er nytteløse. Arbeiderne i Bergen slår ring om «Arbeidet». Disse ting henger så nøie sammen med samlingen at vi må ha grunn til å se dem som et resultat av samlingen. I Hordaland fikk man vippet ut den gamle stortingsmann Sverre Krogh og erstattet ham med en helt ny person som ikke er kjent blandt arbeiderne. I Bergen fikk man byttet Arnevig med Samuelson. Hvis vi hadde gått sammen ved valget, så vilde vi ha fått 4 representanter isteden for 3 fra Bergen og Hordaland. Under disse omstendigheter kan man iallfall ikke for Bergen og fylkenes vedkommende si at de 100 000 kroner har gjort nogen store underverker.

Fladeby: Det foreligger et forslag fra sekretariatets flertall som omfatter tre forskjellige ting. Det første er godkjennelse av klassesamlingen og bevilgningen av de 100 000 kroner. Disse to punkter er jeg selvfølgelig enig i. Men det er et tredje punkt om at det skal etableres samarbeide mellom Landsorganisasjonen og partiet. Jeg er enig i at det burde være så, men efter de siste dagers hendelser, efter at Det norske Arbeiderpartis fremste menn har drevet et mulvarpsarbeide og brutt samlingskongressens beslutninger, da kan jeg ikke være enig i dette nu. Jeg trodde ikke at man i de politiske partier hadde tillits-

menn som drev på denne måte. Spørsmålet blir da om vi kan ha samarbeide med politiske partier, hvis ledende menn driver sådant arbeide. Jeg vil ikke si noget mere nu, men det kommer til å vise sig hvad som er skjedd. Det tjener hverken Det norske Arbeiderparti eller fagbevegelsen til nogen ære dette. Det er nemlig den første spire i forsøket på å benytte fagbevegelsen som underbruk under et politisk parti. Det har jeg aldri villet være med på. Jeg vil se det som en meget beklagelig ting om så skulde skje.

Arthur Arnesen: Når en gutt kommer i konfirmasjonsalderen begynner han å få de første spirer til den tankegang han skal ha gjennom livet. Han går kanskje inn i et politisk parti for å kjempe for det han har kjær. Nu er det nogen som tar lempelig på tingene, mens det er andre som er mere viltre. Dette gir sig også utslag i det politiske liv. Det kommunistiske parti tror ikke på at man gjennom parlamentarismen kan komme til å beherske produksjonslivet. Det vil ikke kunde hende, at den som anser klassekamp med våben i hånd som nødvendig og den som tror at man rolig kan gli inn i det socialistiske samfund, kan finne sig til rette i samme parti. Det er som å forene ild og vann. Det blir det bare damp av. Sekretariatet bevilget 100 000 kroner for at Det norske Arbeiderparti skulde seire ved valget. Norges kommunistiske Parti og Arbeiderklassens Samlingsparti tilbød samarbeide ved valget, men i Det norske Arbeiderparti var man blitt så blaserte, at de slo i bordet og sa at det ikke skulde være noget samarbeide. Blom skulde vite at også i Telemark har det vært tilbudt samarbeide ved valget. Er ikke medlemmene av Norges kommunistiske Parti like gode medlemmer av Landsorganisasjonen som medlemmene i Det norske Arbeiderparti? Allikevel går sekretariatet hen og bevilger bare til det ene parti. Jeg er ikke enig i at man skal sette medlemmene i to forskjellige klasser på denne måte. Det går ikke an at man tar penger fra den ene del av arbeiderklassen og gir til den annen. Ingen skal nogensinne få sagt at vi kommunister har sviktet arbeiderklassen.

Ingr. Nielsen: Det søkes på denne kongress å få fastslått det samarbeide som man har slått inn på og å få godkjent at det skal fortsette fremdeles. Vi i Bergen har hatt svært liten nytte av denne samling. Vi har i 35 år hatt en avis som har ført en slik faglig politikk at den er blitt preget av den. Avisen går med overskudd, men i de år arbeiderne er ute i kamp virker det tilbake på avisen, så den da går med underskudd. Det er fordi den taler arbeidernes sak. Under disse omstendigheter mener vi at det kunde være andre steder å oprette en ny arbeideravis enn akkurat i Bergen. Allikevel har vi sett at man har opprettet en ny avis i Bergen for å konkurrere med Bergensarbeidernes 35 år gamle avis. Det går ikke an å ture frem med organisasjonenes midler som det er gjort i dette tilfelle. Den nye avis er overadministrert, og vi har fått en redaktør, Onsland, som har ført en kritikk som arbeiderne i Bergen ikke forstår. Vi har fått streikebryterorganisasjoner og Samfundshjelpens hovedsæte derborte. Vi har derfor ikke sett at hverken valgresultatet eller samarbeidet har ført til noget resultat i Bergen. Når det kommunistiske parti ikke kom med i samlingen, så var grunnen den, at betingelsene for samlingen skulde avgjøres på forhånd. Det var den op-

fatning som gjorde sig gjeldende i vår forening, da dette skulde behandles. Hadde man virkelig villet ha enhet i stand, så var man kommet sammen og drøftet sig sammen til enhet. Men hovedpointet har nok vært å få samlingen for å få ført de norske arbeidere til Amsterdam. (*Johs. Johannessen*: Det er løgn.) Det er mulig at det er løgn, men slik oppfatter arbeiderne utover landet det, efter det som er skjedd. Det må ha vært forutsetningen. Jeg vil henstille til kongressen å skyve ut det som heter samarbeide med et enkelt parti. De som tilhører det kommunistiske parti vil også gjøre sin innsats.

Valdemar Nielsen: Fladeby kunde ha ventet nogen timer med sitt innlegg, så hadde han fått sagt dette til sine partifeller. Saken blev behandlet i centralstyret igår. Det er ingen som har ventet at det ikke skulde bli brytninger innenfor det samlede parti, men i Det norske Arbeiderparti har det i de siste 4—5 år ikke vært tilnærmeelsesvis de brytninger som innen det kommunistiske parti. Furubotn nevnte en rekke land, hvor den hvite terror herjer. Hvorfor herjer den? Jo, fordi arbeiderklassen er svekket, fordi arbeiderklassen har lagt sin front åpen. Jeg vil minne om hvad østerrikeren Bauer sa: Vår styrke er at vi har forstått å stå sammen i disse år. Det lille Østerrike ligger midt imellem de land, hvor den hvite terror har herjet. Det er samholdet som der har kunnet holde fascismen i sjakk. Når vi tross splittelsen på det politiske område har maktet å holde fascismen og den hvite terror fra oss, så er det fordi vi tross alt har maktet å holde sammen innen den faglige organisasjon. Det er så med et politisk parti som vil utrette noget for arbeiderklassen, at det først og fremst må føre en politikk, så det ikke blir isolert fra de brede arbeidermasser. Dette gjelder partiet og også de enkelte individer. Den kommunistiske Internasjonale slo fast dette allerede i 1923, da den erklærte, at det først gjaldt å skape massepartier. Først når man hadde fått det maktet man å utføre noget. Den politikk som de kommunistiske partier har ført, har imidlertid fliset op arbeiderbevegelsen. Det er resultatet av deres taktikk. De 100 000 kroner som Landsorganisasjonen bevilget til Det norske Arbeiderparti, har virket til fordel for den samlede arbeiderklasse. Ingen kan være i tvil om dette. Fordi om man ikke akkurat med engang like efter valget kan påvise resultater, så er det dog sikkert, at man har klippet klørne på den norske kapitalistklasse. Det lå slik an i høst, at man måtte sette inn den størst mulige kraft på det politiske område, så man kunde få ophevet de lover som stod hindrende i veien for vårt faglige arbeide. Det gikk som en lysning gjennom alle arbeideres sinn efter valget. Jeg vil henstille til alle medlemmer av det forenede parti, at de gir sin tilslutning til denne bevægning som har hatt så stor betydning for alle arbeidere i dette land.

Johs. M. P. Odegaard: Man må være opmerksom på, at da sekretariatet tok del i dette samarbeide, så var det allerede skapt grunnlag for en samling. Spørsmålet var da for sekretariatet: Skulde det sette sig på beslutningen av 1925, som var skapt på grunnlag av en ganske annen situasjon? Hvis sekretariatet den gang hadde tatt en negativ stilling til saken, vilde man kanskje ikke ha fått den samling, som man har sett har gitt resultater for arbeiderklassen her i landet. Nei, i det

tilfelle vilde man ha hatt rett til å rette skarpe bebreidelser. Tagseth kan være aldeles sikker på at mine oppgaver igår var riktig. Den for- ening Tagseth fremla en protest fra igår teller 12 medlemmer. Jeg har her en skrivelse fra kommunearbeiderne i Bergen, hvori de retter en takk for at det er ydet bevilgning til støtte for Arbeiderpartiet. Jeg tror, at det er en almindelig mening blandt arbeiderne, at en mere positiv handling er det på mange år ikke utført for arbeiderne i Norge enn denne.

Olaf Eriksen: Saken er nu så utdebattert at jeg foreslår strek.

Dirigenten: Er forsamlingen enig?

Tagseth: Jeg har et forslag å fremsette.

Strek og 5 minutters taletid blev nu vedtatt.

Rolf Hofmo: Det er typisk for denne situasjon, at efter at det har vært debattert halvannen time, så må det settes strek for at kommun- istene ikke skal få anledning til å agitere. Hvis det hadde vært en sam- ling av arbeiderklassen som var etablert, så hadde Tranmæl hatt rett i at dette er en stor begivenhet. Men arbeiderklassen er fremdeles split- tet og sekretariatets fortjeneste er at det har konsolidert den konser- vative retning innen arbeiderbevegelsen. Det er ingen som mere conse- kvent har agitert for Amsterdam enn «Bergens Arbeiderblad», og det er der det vesentligste av de 100 000 kroner er brukt. Et mere over- administrert arbeiderforetagende har man ikke i Norge, og det er Am- sterdam-retningens hovedorgan. Det var overfor de som var uenig i for- slagene at man stillet ultimatumspolitikken. Hvad tror man at kong- ressen vilde ha sagt om sekretariatet hadde sagt: Hvis dere ikke ved- tar Amsterdam får dere ikke komme på kongressen? Samlingen har be- visst lag an på å sette en bestemt gruppe utenfor. De som har tjent på samlingen er ikke arbeiderklassen, men den socialdemokratiske retning innen arbeiderbevegelsen. Fraksjonsstriden er like fullt til stede. Flade- bys uttalelser viser det. En samling av klassen gir derimot ikke grunn- lag for mullvarparbeide.

Dirigenten: Det er innlevert sådant forslag:

«Kongressen uttaler sin skarpeste misbilligelse over sekretariatets egenmektige opptreden ved å foreta bevilgning og utbetaling av Lands- organisasjonens kasse — kr. 100 000.00 — et hundre tusen kroner — til et partipolitisk formål.»

Forslaget er undertegnet av: Leif O. Foss, Mathias Tagseth, J. P. Bremseth, A. O. Nygaardsvik, Hedvin Larsen, Johan Knive, J. P. Karls- rud, H. Andersen, V. Valentinsen, Einar Aasen, Knut Alsgaard, Aksel Hernes, Karsten Berekvam, Arvid Mahle, W. Ansteensen, Arthur Lie, Ingv. Nielsen og Kr. Moljord.

Dirigenten anmodet samorganisasjonenes representanter om å møte i lille sal kl. 1 og Norges kommunistiske Partis medlemmer til å møte i Storgaten 45 kl. 3.

Aksel Hernes: Når vi arbeidere skal si vår mening om Landsorga- nisasjonens stilling til de politiske partier, så er det det, at det som er skjedd, ikke er en klassesamling, men en ren og skjær partisamling. Si- den samlingen er det vi har fått det trearmede kors som Halvard Olsen

omtalte i sin innledningstale. Takket være de revolusjonære arbeidere er fagorganisasjonen ennå ikke bragt på dette kors, men det ser ut til at Halvard Olsen er kommet dit, og det blir nu de fagorganiserte arbeideres sak å ta ham fra dette og sette ham på en annen plass. Det gjelder at vi får en klassekamporganisasjon som med makt vil gå frem mot våre fiender. Tranmæl sa at de som stod i det kommunistiske parti, drev arbeiderne inn i reformismen. Det er det ingen som tror på. Vi som tilhører den revolusjonære fløy forsøkte også å komme til en samling, men vi vet hvad som skjedde. Vi blev kynisk satt utenfor. Dette fordømmer arbeiderne på det skarpeste.

Aksel Knudsen: Når man her diskuterer spørsmålet Landsorganisasjonens stilling til de politiske partier, så er det naturligvis naturlig at man også diskuterer de politiske partiers stilling til Landsorganisasjonen. Jeg synes at vi kan la være å snakke om dette om valgene. Vi regner så allikevel ikke med at vi skal få det sosialistiske samfund gjennomført med parlamentariske og heller ikke med fredelige midler. En eller to representanter mer eller mindre i Stortinget har intet å si. Jeg skulde ha lyst å se hvordan Arbeiderpartiet vilde stille sig, hvis det fikk 80 representanter i Stortinget. Vi ser hvordan de faglige reformister viker tilbake når det gjelder kamp. Tror dere ikke at reformistene vil gjøre det samme? Jeg vil ha sagt: Når det gjelder en stor del av partilederne, så er deres interesser interesser som bunner i fagorganisasjonens kasser. På det sted hvor jeg arbeider, var det engang på et møte i Det norske Arbeiderpartis avdeling opsatt som første punkt på dagsordenen: Masseuttmeldelse av fagorganisasjonen.

Eugen Johannessen: Sekretariatet har gjort sin plikt og foretatt en handling til fordel for arbeiderklassen ved å bevilge de 100 000. Hovedpointet ved samlinger er ikke å komme til Amsterdam, men å øke arbeiderklassens kraft. Det var også grunnen til at de 100 000 kroner blev bevilget. Jeg vil gi min tilslutning til det sekretariatet har gjort og jeg vil si, at kongressen så enstemmig som mulig bør gi sin tilslutning til dette. Etter min mening bør kongressen også si sin mening om kommunistpartiets skandaløse stilling innen arbeiderbevegelsen og til samlingen. Kommunistenes opptreden har vært vrøvl. Bevis for det hadde vi igår da Furubotn stillet Martin Tranmæl side om side med Scheidemann. Jeg vil spørre: Finnes det nogen mann i dette land som har gjort mere for å reise arbeiderne til klassekamp enn Martin Tranmæl? Jeg mener, at kongressen bør vedta sekretariatets forslag og deri legge en dom over den skandale og det vrøvl kommunistpartiet har vært i Norge.

Oscar Torp: Nygaardsvik søkte å fremstille det så at Det norske Arbeiderparti har gått til angrep på «Arbeidet» i Bergen. Det motsatte er tilfelle. Forholdet er det at Det norske Arbeiderparti har akseptert det forslag til ordning som «Arbeidet» selv fremsatte. Vanskelighetene i Bergen skyldes, at «Arbeidet» ikke makter å innfri de forpliktelse det selv har foreslått. Hvis de selv hadde stillet et rimeligere forslag så vilde vi ha gått også på det. Jeg vil derfor tilbakevise Nygaardsviks påstander. Når man omtaler Det norske Arbeiderpartis aviser, så bør det kommunistiske parti først og fremst vise interesse for sine egne foreta-

gender. Det som har ødelagt det kommunistiske parti er ikke Det norske Arbeiderpartis angrep, men det kommunistiske partis egen optreden både når det gjelder deres egne avisforetagender og angrepene på fagorganisasjonen. Ingen kan være i tvil om at hvis Landsorganisasjonen ønsker å gjøre et fremstøt på det parlamentariske område, så kan den ikke støtte det kommunistiske parti og undra Det norske Arbeiderparti sin støtte. Den må gå til Det norske Arbeiderparti. Bakgrunnen for samlingen og for bevilgningen av de 100 000 kroner var at Landsorganisasjonen ønsket å støtte arbeiderklassens bestrebelser på å klippe klørne på reaksjonen. Dessuaktet står en taler her og sier at grunnen til samlingen er at man ønsket å få fatt i fagorganisasjonens penger. Den slags skal vi tilbakevise ved å vedta sekretariatets forslag så enstemmig som mulig. Til Fladeby vil jeg si at Det norske Arbeiderparti intet mullvarparbeide har utført vedkommende denne kongress. Vi har konferert om saker vedrørende kongressen, men det har vi rett til. Det ligger utenfor et politisk partis område å bestemme over fagbevegelsen. Den linje har vi fulgt. Vi skal ved vårt eget arbeide og ved våre handlinger i det faglige arbeide knytte forbindelsen mellom fagorganisasjonen og partiet i Norge.

Johan Torp: Når samlingen ikke er blitt fullkommen så kan ikke Det norske Arbeiderpartis medlemmer ta skylden for det. Kommunistene satte sig selv i en særstilling, hvilket de også har gjort før her i landet. Betingelsene var ikke strengere for Det kommunistiske Parti enn for Det socialdemokratiske Parti. Det kommunistiske Parti kunde ikke vente å få særfordeler utover hvad de andre fikk. Den politiske sprekning skjedd i sin tid på grunnlag av at man ikke vilde akseptere religions- og arbeider- og bonderegjeringsparolen. Hvad har Det kommunistiske Parti gjort for å gjennomføre disse paroler? Spørsmålet er ikke engang berørt fra Det kommunistiske Partis side siden den gang. Det kommunistiske Partis medlemmer har ikke vært mere revolusjonære enn Det norske Arbeiderpartis. Man kan ikke beskyldte Det norske Arbeiderparti for at det er streikebryterbander i Bergen. Det er jo der kommunistene er sterkest. Cellenes mullvarparbeide spiller inn her. Før kunde man sette streikebryterne utenfor Akers mek. Verksted, men efter at kommunistene nu har hatt sine celler ved denne bedrift, så har man også fått streikebrytere dernede.

Erling Kiil: Det finnes ingen i denne forsamling som tør si at en samling av arbeiderklassen i dette land skulde være til klassens misfordel. Hvorfor skal man da forsøke å fremsette mistillitsforslag? Marx sier, at den kamp proletariatet fører mot bourgeoisie først er nasjonal. Derfor må proletariatet ta oppjøret med sitt eget lands bourgeoisie. Det er dette Det norske Arbeiderparti og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon har gjort. De har lagt grunnlaget for en samling som kommunistene før eller senere vil komme med i. Partiet må fatte slike beslutninger at det blir albuerum for alle medlemmers initiativ. De som stod på arbeidsplassene hadde intet annet ønske enn at det måtte komme en classesamling i stand. Derfor var det glede på arbeidsplassene, da samlingen blev etablert. Det var den samme glede, da meddelelsen om bevilgningen av de 100 000 kroner kom — ikke fordi man mener at

parlamentarismen fører frem, men fordi det har sin betydning at arbeiderne atter igjen har fått troen på arbeiderklassens sak. Denne tro, og det kampmot som denne tro fører med sig kan ikke vurderes høit nok.

Zakariassen: Fagorganisasjonens stilling til de politiske partier har helt fra begynnelsen av vært kilde til veldig diskusjon og strid og beslutninger som har hemmet fagorganisasjonens utvikling. Nu er det kommet dit at det er blitt en tvingende nødvendighet for de to organisasjoner å samarbeide. Men det må skje slik at fagorganisasjonen kommer til å bestemme. Skal det kunne skje må imidlertid kommunistene opphøre med sin splittelsesviksomhet i fagorganisasjonen. Det var dette som medførte at jeg måtte gå ut av Det kommunistiske Parti. Vil kommunistene noget så må de komme med i samlingen. Jeg tror at vi vilde ha kommet like langt ved valget om man ikke hadde bevilget de 100 000 kroner, for det var selve klassesamlingen som bevirket at arbeiderne fikk den nye tro. Men det er ingen grunn til å klandre sekretariatet for denne bevilgningen.

Valentinsen: Det finnes vel ingen mann på kongressen som ikke vil innrømme at arbeiderklassen vil samles, men det er måten hvorpå man skal samles som det er forskjellige meninger om. Jeg er også enig i at Landsorganisasjonen bør være grunnlaget for samlingen. Jeg synes dog ikke at Landsorganisasjonen skulde tiltre samlingen før enn det var blitt enighet mellom de politiske partier. Kapitalismen er internasjonal. Var det da ikke naturlig, at de partier som hadde internasjonale forbindelser, fikk fortsette med sitt internasjonale arbeide? Ved samarbeide vilde man da kunnet komme til forståelse om den samling som også var nødvendig internasjonalt. For Bergens og Vestlandets vedkommende vil jeg få si, at de 100 000 kroner har skadet mere enn de har gagnet. Det gagnlige hadde vært å gi forholdsvis økonomisk støtte til de to partier. Jeg vil håpe at kongressen innrømmer at det ennå er så store feiler til stede, at man utsetter spørsmålet om godkjennelse.

A. H. Arntsen: Den bevilgning som er gitt, kan det prosederes om, men det er påtagelig hvor begeistret folk er for det resultat som er oppnådd ved stortingsvalget. Det er loddrett løgn, når det påstås at man ikke ønsket samarbeide med kommunistene. Man ønsker samarbeide med kommunistene på de områder, hvor disse vil være med på noget til fagorganisasjonens gagn, men her har vi langt igjen til vi får se beviser. Det er ikke kampen for matbiten og melkeskvetten kommunistene er interessert for, men for å skape sig selv en plattform. Det finnes forståelsesfulle menn blandt kommunistene og disse har vi ikke grunn til å forfølge. Hvis vi kunde opnå at partiet og dets organer vilde stille sig velvillig overfor fagorganisasjonen, så vilde en stor ting være vunnet og jeg vil være med på et forsøk. Derfor kan jeg stemme for siste del av Furubotns forslag for å la dem vise om de vil være med på å gjøre noget. Det nytter ikke å snakke om gode forutsetninger, når disse ikke er til stede. Hvis det ligger en realitet bak skal jeg være med på å samarbeide med kommunistene.

Dirigenten: Jeg forstår Arntsen derhen, at han istedenfor sekretariatsflertallets punkt 3 vil stemme for det annet forslags punkt 3.

Engstad: Det er ikke mulig nu å gå inn på saken i sin hele og fulle bredde. Jeg slutter mig helt til det Furubotn fremholdt igår. Torp erklærte, at bevilgningen av de 100 000 kroner blev gitt med ønsket om å beklippe kapitalismens klør. Jeg skal ikke bestride, at dette var ønsket. Men sekretariatet skulde da ha sagt at stortingsvalget var av uvurderlig betydning for arbeiderklassen, men betingelsen for å ofre noget av fagorganisasjonens midler er at arbeiderklassen virkelig samles under denne valgkamp, så den kunde sette hele arbeiderklassens kraft inn på å få det best mulige resultat ut av valget. Man skulde ha sagt til Arbeiderpartiet at det skulde finne en form for samarbeide med kommunistene. Til Torp vil jeg si, at vi ifjor hadde besøk av en av Arbeiderpartiets stortingsmenn, Olaf Johansen. Han sa, at det kollektive medlemskap var partiets økonomiske ryggrad. Da kan jeg ikke skjønne at Torp kan tilbakevise de påstande som har vært fremført her. Johan Torp spurte om det kommunistiske partis medlemmer hadde vist sig radikallere enn Det norske Arbeiderpartis medlemmer. Jeg vil da spørre: Er det det kommunistiske partis medlemmer som har fremsatt forslag om tilslutning til Amsterdam — borgfredspolitikken og klassesamarbeidets Internasjonale? Nei det er medlemmer av Det norske Arbeiderparti.

Tømmeraaas: For fire år siden reistes feltropet om å skille fagbevegelsen og det politiske parti ad. Jeg vil spørre: Hvor lenge skal man vente inntil man lærer å forstå at de to bevegelser ikke kan skilles ad? Fladebys uttalelser må sees ut fra denne synsvinkel, de også. Hvad vilde denne kongress ha sagt, hvis sekretariatet hadde stillet sig passiv til samlingsspørsmålet? Eller hvis sekretariatet hadde ydet 25 000 kroner til hvert av de tre partier: Det norske Arbeiderparti, Norges kommunistiske Parti og Arbeiderklassens Samlingsparti, og sagt: Vær så god slåss vekk, vi skal finansiere splittelsen. Gjør kommunistene i Trondhjem nogen større innsats enn arbeiderne i Oslo? Nei, forholdet er det at hvis ikke kommunistene i Trondhjem og Bergen snart slutter med striden i fagbevegelsen, så vil man snart avfolke fagforeningene. Jeg vil ikke være med på organisatorisk uenighet, for det er selvmord, og det har jeg ikke villet være med på. Jeg er enig i hvad sekretariatets flertall foreslår og vil stemme for det.

Hjellen: Det er selvfølgelig riktig at sekretariatet tok initiativet til samling. Men det første som måtte melde sig da, var selvfølgelig at det innen fagorganisasjonen var forskjellige retninger. Derfor måtte man også ha tenkt på hvilken form man skulde anvende for å forene disse retninger til et samlet fremstøt mot reaksjonen. Den måte som det blev gått frem på, var stikk i strid med de beslutninger som har vært fattet tidligere. Vi kommunister mente, at vi skulde kunne være med, hvis man valgte en måte som gjorde det mulig for oss å erobre arbeiderne for vårt syn. Merk dere Fladebys uttalelser, for de bekrefter hvad vi har sagt om at det ikke går an å samles i et parti på den måten som her er skjedd. Jeg gratulerer Valdemar Nielsen med hans nye standpunkt til parlamentarismen — for jeg har kjent hans standpunkt til den fra før. Vi kommunister vil ha en samling som også tilgodeser de synsmåter vi arbeider for. Man burde søke å finne en form så fag-

organisasjonens penger blev brukt på den mest effektive måte til fremme av arbeiderklassens interesser.

Bernh. Berentsen: Jeg har forlangt ordet for å gjendrive de verste av de urimeligheter som er fremkommet fra enkelte representanter fra Bergen. Til Ingv. Nielsen vil jeg si, at det er dem som har det med å benekte fakta. Forholdet i Bergen var det, at vi som ikke var kommunister, men søkte å gjøre oss op en egen mening blev hysset ned på møtene. Dette resulterte i at møtene etterhvert blev avfolket og en stor del av arbeiderne i Bergen blev passive. Men da vi fikk klasesamlingen blev det et fullstendig omslag. Da gikk det ikke lenger an å hysse oss ned. Det skjedde en øieblikkelig kursendring. Det nyttet ikke lenger å slå anderledes tenkende ned med skjellsord. Klasesamlingen har også bevirket at det kommunistiske parti nu er det minste parti i Bergen. Jeg vil også slå ihjel påstanden om at de 100 000 kroner er gått til «Bergens Arbeiderblad». «Bergens Arbeiderblad» var startet lenge før de 100 000 kroner blev bevilget. De foreninger som har protestert mot de 100 000 kroner, har samtidig — for å bevise sin enøiethet — bevilget penger til Arbeiderklassens Samlingsparti.

Hjalmar Johnsen: Berentsen er den eneste representant fra Bergen som er medlem av Det norske Arbeiderparti. Alle de andre er medlemmer av det kommunistiske parti. Dette beviser at i Bergen er det kommunistene som har den avgjørende innflytelse i fagbevegelsen. Ved siste valg var det dårlig fremmøte i arbeiderkretsene i Bergen. Det norske Arbeiderparti har fått sine stemmer vesentlig fra møllemklassen. Det Oscar Torp nevnte er ganske riktig. Forhandlingene førte til det resultat, men den inndrivning av «Arbeidet»s gjeld som har funnet sted, var et ledd i kneblingen av det kommunistiske parti. Både Det norske Arbeiderparti, Landsorganisasjonen og forbundene går på. Det er snakket om at vi ikke vilde være med i samlingen. Det blev dog sendt en fyldig representasjon fra Bergen. Min fagforening bevilget ikke mindre enn 2 000 kroner til 6 representanter. Det viser stemningen. Vi kunde ha hatt tre representanter på Stortinget fra Bergen, men på grunn av splittelsen fikk vi bare to. Vi har hatt et arbeiderblad i 35 år, men like før valget startet man «Bergens Arbeiderblad». Hvis ikke det var skjedd kunde Landsorganisasjonen ha sluppet å etterbevilge de 100 000 kroner.

Furubotn: Svakheten ved Tranmæls foredrag er at han undgår å komme inn på de problemer som står på dagsordenen for arbeiderklassen. Det finnes derfor ingen grunn til å opta nogen polemikk mot det syn Tranmæl har gitt uttrykk for. Eugen Johannessen leverte et sterkt forsvar for Martin Tranmæl. Jeg vil gi min komplement for den ærlige proletariske følelse som gikk ut av hans innlegg. Jeg er uenig med ham, og jeg er overbevisst om at han en dag vil erkjenne at vi har den samme ærlige følelse. «Arbeiderbladet»s franske korrespondent påviser i en artikkel, som jeg har foran mig her, at det er det kommunistiske parti det franske borgerskap frykter. Det frykter på langt nær så meget det socialdemokratiske parti. Når den hvite terror raser har man freidighet nok til å si at det er kommunistenes egen skyld. Man er ikke i stand til å innse at skylden er den kapitalistiske offensiv som idag er i storm-

løp mot det kommunistiske parti. Det var engang Martin Tranmæl også innså hvilken kraft det lå i Den kommunistiske Internasjonale. Det var den gang den revolusjonære bølge skyllet høiest inn over Skandinavien. Da uttalte Martin Tranmæl på den skandinaviske konferanse i Stockholm bl. a.:

«Den tredje Internasjonale er arbeiderklassens revolusjonære vilje, den er født i blod . . . Vi bør uttale vår tilslutning til proletarietets diktatur, til rådsidéen. Det er de revolusjonære idéer vi må spre. Vi må verne om den russiske revolusjon, for den er verdensrevolusjonens begynnelse.»

Nylig stod det i «Østfold Arbeiderblad» en artikkel, hvori det heter, at «novemberrevolusjonen ikke vilde ha vært mulig uten den kommunistiske parti.»

Det som foreligger i punkt 3 er om kongressen vil ta det første skritt til en samling til venstre, så vi kan bli representert i felleskomitéen og derved få anledning til å vise om det er mulig at dette første lille skritt kan bli innledningen til at vi kan stå sammen til kamp for brødbiten og melkedråpen.

Hans Johansen: I vår krets var vi kommunister enig om at vi vilde være med i valgkampen. Vår forening bevilget med anbefaling av kommunistene 400 kroner til valgkampen og personlig vilde jeg gjøre min innsats. Jeg sa da til Det norske Arbeiderpartis stortingskandidat: Jeg vil gjerne holde et foredrag og anbefale dig som kandidat. Jeg forsikret at foredraget ikke skulde være partipolitisk, men bare inneholde angrep på borgerskapet og anbefaling av Det norske Arbeiderparti. Men jeg fikk ikke tale fordi jeg tilhørte det kommunistiske parti. Jeg har vært med i arbeiderbevegelsen siden jeg var gutt, og jeg har alltid villet være med der hvor det førtes klassekamp. Men i den valgkamp som Landsorganisasjonen hadde bevilget penger til, fikk jeg ikke være med. Jeg er ikke talesyk, så jeg klager ikke over dette, men jeg beklager at man ikke vil ha med alle dem som av ærlig vilje vil ta del i kampen. Jeg vil be kongressen om ikke å vedta forslaget om at man ikke vil samarbeide med oss, uten at vi bryter med den Internasjonale som vi holder på. Jeg vil spørre: Er det riktig å stille slike krav? Jeg tror at historiens dom vil bli på vår side og jeg tror det er uriktig og dumt å stille slike krav til de som vil være med.

Kristian Moljord: Alle husker de store ord som falt mot voldgiftsdommen, men intet blev allikevel foretatt mot den. Man trodde at Landsorganisasjonen ikke hadde muligheter for å føre en kamp. Vi for vår del søkte å rette noget på dommen, men da fikk vi meddelelse om at vi ikke kunde få nogen understøttelse til kampen. Arbeiderne blev forbitret over dette, men forbitrelsen blev ennu større, da det viste sig at man hadde 100 000 kroner når det gjaldt politisk valgkamp. Det er en hel del fagorganiserte arbeidere som står utenfor partiene. Ved å fatte beslutning om at Det norske Arbeiderparti er det eneste parti har man ingen garanti for at ikke beslutningen blir oppfattet slik, at arbeiderne også blir satt utenfor fagorganisasjonen.

Tagseth: Vi var villig til å gå med i samlingen, men vi vilde ikke på forhånd godkjenne 12-mannskomiteéns diktatoriske bestemmelser. Vi blev møtt med avslag og hadde da selvfølgelig ikke annet å gjøre enn å samle oss med de revolusjonære arbeidere som var samlet i Idrettens Hus. Det er ingen kjensgjerning at samlingen er fullbyrdet. Det blir det først når kommunistene kommer med. Reaksjonen har ikke kunnet møte arbeiderklassen slik som den har gjort, hvis vi ikke hadde hatt den classesamlingen som foregikk i Logen. Den blev rost fra borgerbladenes side og da har jeg ikke tiltro til den. For å bli med krevet man at kommunistene skulde opgi sin tro og tillit til Den kommunistiske Internasjonale og det kunde de ikke gjøre. Vi kan ikke godkjenne de 100 000 kroner, fordi det er en ulovlig handling som ikke er overensstemmende med fagorganisasjonens lover og regler.

Andor Andersen: Da vi fikk meddelelsen om de 100 000 kroner, så vakte det ikke misfornøielse uten blandt en håndfull medlemmer av det parti Moljord tilhører. La oss stemme kommunistenes forslag ned med de stemmer som står under forslaget.

Teigen: Det blev gjort alt som kunde gjøres for å samle alle tre partier, men det var kommunistene selv som ikke ønsket å være med. Sekretariatet mente da at en liten minoritet ikke skulde hindre den samling som kunde komme i stand. Vi hadde fått endel reaksjonære lover, og hvis de borgerlige partier kom tilbake efter valget like sterke som sist, så fryktet vi for at de vilde fortsette ennu verre. Derfor fant sekretariatet å måtte gjøre hvad det kunde for å slå reaksjonen ned. Jeg kommer aldri til å angre hvad jeg har vært med på i denne sak. Det er umulig taktikk for sekretariatet å støtte to partier som slåss om kandidatene i næsten alle kretser. Hadde det kommunistiske parti med alle sine betydelige folk og sin presse vært med i samlingen, så hadde vi hatt ennu flere representanter i Norges Storting. Hvis vi neste gang har utsikt til å få flertall, så vil det være et dårlig sekretariat som ikke bevilger og ellers gjør hvad det kan for å opnå et rent arbeiderflertall i Stortinget.

Dirigenten: Det er innlevert følgende uttalelse:

«Diskusjonen om stillingen til de politiske partier har avdekket en partilidenskap som vi i egenskap av interesserte fagforeningsfolk må ta bestemt avstand fra. Den er utvilsomt til skade for fagorganisasjonens arbeide for bedring av arbeiderklassens øieblikkelige økonomiske stilling og vi kan heller ikke innse at socialismen kommer oss nærmere ved denne oprivende partipolitiske strid om midler og veier. Støtten til de politiske partier og forbindelsen med disse er av sekundær natur for fagorganisasjonen og for å manifestere dette og at diskusjonen herom ikke fortjener en så bred plass i kongressens forhandlinger vil undertegnede undlate å stemme.

N. Hegglund, Johs. Abrahamsen, Osc. L. Ottersen, Witalis Andersen, Malfred Bergseth.»

Trammæl: Når man først er med på splittelse, så får man ta hvad der følger med den. Vi så da også, at i Oslo blev det samme dag som splittelsen fant sted startet et nytt dagblad mot arbeiderklassens eldste

blad her i landet. På 10 minutter kan man ikke gå inn på alt det Furu-
botn var inne på i sitt foredrag. Klasseenheten er nølvendig. Det er
de økonomiske enheter som er de viktigste og disse må fylles med den
socialistiske ånd som er nødvendig, men da kan man ikke splitte sig
på det politiske område. Den sterke samling på revolusjonær front som
var under utvikling i Vest-Europa blev slått ned ved at parolen om
avantpartiet blev reist. Jeg underskriver hvad jeg sa i Stockholm, at
den russiske revolusjon bør være innledningen til verdensrevolusjonen.
Men nettop derfor må vi underbygge klassesamlingen som skal danne
grunnlaget for de organisasjoner som må bygges op for å gjennomføre
det socialistiske samfund, det arbeiderstyrte samfund.

Dirigenten refererte nu innstillingen og meddelte at avstemningen
vilde finne sted ved navnoprop. Der vilde bli stemt over sekretariatets
innstilling og det forslag som var fremsatt av Volan, dog således, at
man hadde anledning til å komme tilbake til punkt 3. Dirigenten mente
at de to første punkter var å betrakte som en del av beretningen for
1927. Sekretariatets medlemmer burde derfor ikke ha stemmerett om
de to første punkter, men derimot om tredje punkt.

Tagseth hevdet, at det burde stemmes først over det forslag han
med flere hadde fremsatt, hvortil *Trammæl* bemerket, at hvis Volans
forslag blev vedtatt så kunde Tagseths forslag komme som en forsterk-
ning av dette.

Ved voteringen stemte 161 ja (for sekretariatets innstilling) og 51
stemte nei (for Volans forslag), 6 var fraværende og 6 stemte ikke.

De 161 som stemte for sekretariatets innstilling var: Andor Ander-
sen og Anders Arntsen, Sulitjelma, Ole Frøistad, Nore, Albert Karlsen,
Gjestad, Johan Stensland, Kirkenes, Johs. Tokstad, Løkkens Verk,
L. Larsen Børve, Stavanger, Johan Nygaard, Oslo, Thomas Tellefsen,
Melhus, Øistein Martinsen, Josef Jensen, Oslo, Em. Nielsen, Strømmen,
Halvdan Strand, Oslo, Bernh. Berentsen, Bergen, Arne Forseth, Trond-
hjem, O. Hindahl, Johs. Hulthin, Oslo, Enok Rasmussen, Stavanger,
O. M. Haugen, Oslo, K. Rosenløv, Kristiansand S., Ludv. Johansen,
Hans Eriksen, Oslo, Ludvig Larsen, Gressvik, John T. Lausnes, Namsos,
Aksel Sandstrøm, Hommelvik, Hans Torgersen, Drammen, Emil Zaka-
riassen, Larvik, O. Abrahamsen, Holmestrand, G. E. Andersen, Horten,
Oskar Bakken, Haugesund, Haakon Bostrøm, Langesund, Johan Engh,
Oslo, Sigurd Evang, Gjøvik, Asbjørn Gulbrandsen, Oslo, Hans Hegg,
Drammen, Edvard Hermansen, Tromsø, Amandus Holthe, Oslo, Kol-
bjørn Johansen, Hamar, Olaf Kamphus, Strømmen, Kr. Kristoffersen,
Moss, Johan Torp, Oslo, Einar Aas, Drammen, Oskar Andersen, Rju-
kan, M. M. Bolstad, Vaksdal, Jac. Eriksen, Harald Haare, Drammen,
Erling Kiil, Narvik, Bernh. Ødegaard, Tinnegrend, Erling Bøckmann,
Fredrikstad, Gustav Green, Lier, A. Gulbrandsen, Slemmestad, Einar
Knutsen, Oslo, F. Mathisen, Agnæs, Kristian Rothaug, Kopperå, Josef
Simonsen, Sarpsborg, Aksel B. Syvertsen, Oslo, Ole Teksten, Notodden,
Karsten Torkildsen, Rjukan, Elias Underseth, Stangfjorden, Johan
Berg, Oslo, Oskar Bohne, Stavanger, Otto Botolfs, Drammen, Olaf
Eriksen, Torbjørn Henriksen, Oslo, Anton Jansen, Fredrikstad, Eugen

Johannessen, Oslo, Oskar Karlsen, Øistein Trøen, Oslo, Ole Rinnan, Trondhjem, E. E. Rudlang, Oscar Torp, Oslo, Robert Kopp, Ingvald O. Haugen, Oslo, Karl Oshaug, Stavanger, Hans Braathen, Aksel Schultz, Oslo, Henr. Henriksen, Kristiansand S., Chr. Systad, Aron Ask, Eugen Berg, H. L. Børsum, Oslo, Gustav Gulbrandsen, Hamar, Henry Jacobsen, Moss, Petter Martinsen, Lilleaker, Bjarne Andersen, Sarpsborg, Ole Andresen, Moss, Edv. Blom, Skotfoss, M. Finsveen, Lillehammer, Olaf S. Gevelt, Embretsfoss, Erling Hansen, Tofte, Trygve Hansen, J. Karlsen Klevfoss, Sarpsborg, Karl H. Karlsen, Greåker, Jens Larsen, Krogstadelven, Viggo Narvesen, Drammen, P. Nicolaisen, Nygård, John Olsen, Fredrikshald, Hans Pettersen, Hunsfoss, Ole Renholdt, Eidsvoll, Sigurd Simensen, Stenberg, Karl Sørensen, Gjeithus, Jens Tønderud, Lillestrøm, Aksel Werner, Sarpsborg, G. E. Wiklund, Hønefoss, O. Helland, Trondhjem, O. L. Strøm, Johs. P. Nilsen, Oslo, Anton Andersen, Lillestrøm, A. E. Gundersen, Oslo, Erik Maaren, Trondhjem, Karl Øren, Skien, H. A. Birkeland, Signe Nilsen, Valdemar Nielsen, Oslo, Ragnvald Nygaard, Lisleby, Harald Andresen, Moss, Bergliot Baastad, Ingv. Olsen, Oslo, Hjørdis Pettersen, Ødegaard, Arnt Anda, Stavanger, Eivind Engh, Sigurd Forbord, Oslo, Thorvald Hermansen, Fredrikstad, Johannes Johannessen, Oslo, Sigurd Kolstad, Bodø, Einar Larsen, Hammerfest, H. Johansen, Erling Antonsen, J. Didriksen, Einar Gerhardsen, Aksel Jacobsen, Louis Johansen, Eugen Pettersen, Martin Tranmæl, Oslo, Abr. Stafsnes, Stongfjorden, Ole Aune, Steinkjer, Ludvig Buland, Karl Tømmeraas, Trondhjem, Alfred Lindø, Adolf Olsen, Stavanger, Petrus Andreassen, Fredrikshald, Karl Dahl, Moss, Ludvig Hansen, Sarpsborg, Aksel Johansen, Glemmen, O. Lauritzen, Kykkelsrud, Karl Aug. Olsen, Lillestrøm, Kristian Bakken, Hamar, Karl Karlsen, Moelv, Oscar Nordeng, Gjøvik, Arne H. Arntsen, Drammen, W. Gulbrandsen, Drammen, Karl Steen, Hønefoss, Albert Sund, Rjukan, Emil Hansen, Larvik, Johan Skau, Horten, Syver Kristiansen, Eydehavn, Daniel Jakobsen, Sevrin Kristensen, Kr.sand S., Karl Sørensen, Kristiansund N., Almar Vesterdal, Namsos, Ole Hauan, Tromsø.

De 51, som stemte for Volans forslag var: Ragnar Fossum, Haran, Arthur Lie, Stord, W. Ansteensen, Trondhjem, Hans Røste, Oslo, E. A. Hulback, Oslo, Arvid Mahle, Trondhjem, Einar Aasen, Oslo, Knut Alsgaard, Mosjøen, Henry Andersen, Oslo, Edv. Arnesen, Skien, K. Berkvam, Stavanger, Aksel Hernes, Trondhjem, Emil Kristiansen, Hamar, Erling Skorve, Bergen, Philipp Søderblom, Oslo, Sigurd Jensen, Bergen, Gustav Weie, Trondhjem, Sverre Karlsen, Trondhjem, Arthur Arnesen, Oslo, Leif O. Foss, Oslo, A. H. Gustavsen, Fredrikstad, Ingv. Johansen, Stavanger, Thorolf Kristiansen, Oslo, A. O. Nygaardsvik, Bergen, Mathias Tagseth, Trondhjem, Hans Johansen, Drammen, J. Skaarvold, Stavne, Arthur Berby, Langesund, Paul Engstad, Sauda, Rudolf Hanæs, Porsgrunn, Johs. Hjellen, Tyssedal, Lars Evensen, Oslo, Olav Johannesen, Bergen, Andreas Olsen, H. Michelsen, Bergen, Rolf Hofmo, Oslo, Leif Larsen, Hamar, Lyder S. Olsen, Bergen, J. Bremseth, Ranheim, Johan Knive, Gjeithus, Hedvin Larsen, Skien, Hjalmar Johnsen, Bergen, Kristian Olsen, Drammen, P. Furubotn, Oslo, J. P. Karlsrud,

Vaksdal, Ingvald Nielsen, Bergen, V. Valentinsen, Laksevåg, Anton Brækken, Skien, Kristoffer Jakopsen, Sauda, Kristian Møljord, Sulitjelma og Aksel Knudsen, Kirkenes.

De 6, som ikke stemte var: Malfred Bergseth, Oscar L. Ottersen, N. Heggland, Oslo, Arthur Karlsen, Bryn, Johannes Abrahamsen og Vitalis Andersen, Oslo.

De 6 fraværende var: Otto M. Thoresen, Lillestrøm, Gustav Sundbye, Trondhjem, Andreas H. Ek, Vestfossen, Olaf Bruaas, Trondhjem, Thorbjørn Dahl, Oslo, og Erland Bergersen, Mjøndalen.

Ved voteringen over 3. punkt blev sekretariatets forslag vedtatt med overveldende flerall. Derved bortfalt voteringen over forslaget fra de 18.

Representantskapets sammensetning.

Fra redaksjonskomitéen blev det fremlagt følgende:

Redaksjonskomitéens medlemmer Madsen, Mørk, Furubotn og Tommerås vil foreslå at representantskapet ialt kommer til å bestå av 65 representanter, fordelt efter det nuværende medlemstall med 48 på forbundene og 17 på samorganisasjonene samt sekretariatet. Dette vil bety en samlet reduksjon av ca. 40 pct.

I henhold hertil foreslås at paragraf 8 får følgende ordlyd:

- „1. Representantskapet består av representanter valgt av de tilsluttede forbund og de faglige samorganisasjoner.
2. a. Forbundene velger efter følgende forholdstall:

Hvert forbund 1 representant. Forbund som har fylt 3000 medlemmer velger 2 representanter, og videre 1 representant for hvert fylt 3000 medlemmer, dog ikke over 5 representanter fra noget forbund.

Efter samme regler velges varamenn.

- b. De faglige samorganisasjoner velger 17 representanter til representantskapet. Representantene velges distriktsvis således:

Oslo og omegn 2 representanter, Bergen og fylkene 2 representanter, Trondhjem og fylkene 2 representanter samt 1 representant fra hver av følgende fylkeskretser (byer og landdistrikt): Akershus og Opland 1, Østfold 1, Hedmark 1, Buskerud 1, Telemark 1, Vestfold 1, Vest- og Aust-Agder 1, Rogaland 1, Møre 1, Nordland 1 og Troms og Finnmark 1.

De nærmere regler for valget i distriktene besluttes av sekretariatet. Valget gjelder for kongressperioden.“

Paragrafen forøvrig som foreslått av sekretariatet.

Komitéens medlem Jønsson foreslår at representantskapet består av 58 medlemmer, 48 fra forbundene og 10 fra samorganisasjonene. Fordelingen i punkt b blir følgende:

Fra samorganisasjonene velges representantene distriktsvis således: Oslo og omegn 2 representanter, Bergen og fylkene 1 representant, Møre og Trøndelag 1 representant, Østfold, Akershus, Opland og Hedmark 1 representant, Buskerud og Vestfold 1 representant, Telemark og Aust-Agder 1 representant, Vest-Agder og Rogaland 1 representant, Nordland, Troms og Finnmark 1 representant.

Alfred Madsen: Det forelå i redaksjonskomitéen 7 forslag, derav 3 fra sekretariatet og 4 andre. Nu er dette begrenset til to forslag. Det er ingen prinsipiell forskjell på disse forslag, idet også Jønsson er for at samorganisasjonene skal være representert i representantskapet, men han vil bare ha 10 representanter fra disse. Det som foreslåes av flertallet blir et billigere og fullt forsvarlig apparat. Med hensyn til fordelingen, så er det ikke mulig å tilgodese alle distrikter og hensyn som gjør sig gjeldende, men jeg tror at den ordning vi har funnet er nogenlunde riktig og den som det nu lar sig gjøre å praktisere som samorganisasjonene er oppbygget og fordelt utover landet. Vi har ikke bare kunnet ta hensyn til medlemstallet. Dette har vi latt komme frem ved forbundenes representasjon, men for samorganisasjonenes vedkommende har vi tatt mere hensyn til distriktene.

Jønsson: Når jeg ikke har kunnet slutte mig til flertallet, så er det fordi flertallet har sett helt bort fra medlemstallet. Østfold som er det fylke som har de fleste medlemmer i landet, har bare fått 1 representant, mens Trøndelag har fått 2. Selv om man skal ta skyldig hensyn til de organisasjonsfattige distrikter, så er det ikke riktig at disse skal få like stor representasjon som et fylke som har 10 ganger så mange medlemmer. Derfor har jeg ikke kunnet slutte mig til flertallets forslag. Jeg mener at det bak representantene skal stå organiserte medlemmer. Jeg vil imidlertid ikke opta min dissens, men nøie mig med å foreslå, at Østfold og Buskerud fylke får to representanter hver. Dermed får samorganisasjonene 19 representanter i representantskapet. Det er 5 mere enn Mørk har bedt om i sekretariatet.

Formannen: Efter den endrede situasjon vil jeg anbefale Jønssons forslag selv om det medfører forhøielse av representantskapets medlemsantall, og jeg vil spørre om ikke redaksjonskomitéen kan gå over til dette?

Alfred Madsen: Hadde dette forslag foreligget i redaksjonskomitéen så kunde vi kanskje ha samlet oss om det. Østfold og Buskerud har dog lettere for å få nogen av forbundsrepresentantene enn de andre fylker.

Hauan: Det var rart å høre på Jønsson, men saken er nu allikevel den at på strekningen fra Trondhjem til Kirkenes blir det bare en representant.

Formannen: Nei, det blir 2.

Øistein Marthinsen: Jeg vil sette fingeren på at forbundene i håndverksfagene får sin representasjon nedsatt til det halve, og det er nokså hårdt. Neste gang må man søke å få en mere rettferdig representasjon. Forslaget som det foreligger er en urettferdighet mot de små forbund som har fått sin representasjon nedsatt med 50 procent.

Dirigenten refererte Jønssons forslag, som var sålydende:

«Representantskapet. Flertallets forslag forandres til at Østfold og Buskerud får 2 representanter hver.»

Ved voteringen blev redaksjonskomitéens endrede forslag (Jønssons forslag) enstemmig vedtatt.

Formiddagsmøtet fredag 9 desember.

Dirigent: *A. Alberti.*

Efter at det var foretatt navnoprop refererte sekretæren, *Kr. Moljord*, protokollen som blev enstemmig godkjent.

Arbeidsordningen.

Dirigenten fremsatte et forslag til endret arbeidsordning for kongressen, gående ut på at man idag skulde behandle enkeltstående saker og saker som er sendt redaksjonskomitéen, for så imorgen tidlig å begynne med dagsordenens punkt 6: De internasjonale faglige forbindelser.

Dirigentens forslag blev tiltrådt av kongressen.

Produksjonsfond.

Dirigenten refererte de innkomne forslag (se dagsordenens side 66—69).

Øistein Marthinsen: Arbeiderforetagenderne mislykkes så ofte, fordi det på dette område ikke er en kjede, en massebevegelse. Dette har sin grunn i at de ledende i organisasjonen ikke har interessert sig for disse spørsmål. Når man i Sverige på dette område har opnådd store resultater av veldig betydning for arbeiderne der, så skyldes det at man innen socialdemokratiet og fagorganisasjonen derborte har sluttet sig sammen om disse oppgaver, som for eksempel de store byggeforetagender. Vi ser også hvor taus partipressen har vært, når det gjelder foretagender fra arbeidernes side. Og vi har dog en del foretagender som skulde ha krav på oppmerksomhet. Arbeiderne i Fredrikstad har således overtatt et par bruk. Arbeiderforetagenderne i Oslo har gått sammen for å reklamere og agitere for sig, men det er ikke langt man er nådd. Når bokbinderne har fremsatt dette forslag, så er det fordi man under Landsorganisasjonens ledelse vil skape et organ til kontroll over produksjonslivet. Arbeiderne har forskjellige faser i sin utviklingshistorie. Nu forlanger arbeiderne mere enn agitasjon. Agitasjon har de nu hørt så meget, at det som står på dagsordenen idag er administrasjon. Hvordan skal arbeiderne lære sig dette? Privatkapitalen slår oss til enhver tid med sine våben, men det kunde være ønskelig om arbeiderne kunde slå dem tilbake med de samme våben. Pengene er bare et instrument som også arbeiderne må lære sig til å bruke. Jeg synes det er rart at sekretariatet ser så lunkent på dette spørsmål. Hadde sekretariatet interessert sig for denne sak dengang Landsorganisasjonen begynte, så kunde vi idag ha vært kommet så langt som det forutsettes i vårt forslag. Men vi skal fortsette med dette. Det er muligens vanskelig å få nogen diskusjon om dette problem, men den almindelige mann er interessert i dette. Efter 100 000 medlemmer blir 10 øre uken på hver 10 000 kroner uken, og vi vet hvordan kapitalen yngler og hvordan den ene bedrift trekker den annen efter sig. Arbeiderne rundt omkring vil forstå dette. Det er et praktisk tiltak, og vi vil kunne henvise til andre steder, hvor

det er opprettet slike fonds til gagn for arbeiderne. Vil man ofre liv og blod for arbeiderklassen, så kan man alltid ofre disse 10 øre pr. uke. La det bli et krav til ledelsen fra de menige at nu vil vi ha en økonomisk linje. Jeg forstår, at det er vanskelig å få vedtatt det foreliggende forslag, men under alle omstendigheter bør vi vedta å opprette et fond som trer i kraft fra 1 januar 1928, og at det kommende sekretariat får i oppdrag til neste kongress å utarbeide lover for dette fond på grunnlag av dette forslag.

Schultz: Jeg vil bare peke på, at det har vært forsøkt å få opprettet produktive bedrifter, men de erfaringer vi har høstet er i høi grad sørgelige. På dette felt har vi meget å lære ennu. Det har gått galt med våre forretninger, men nu hørte jeg forleden fra Flensburg, at bygningsarbeiderne der for 6—8 år siden begynte et bygningsarbeiderforetagende med 6—800 mark i kapital. Idag har de en forretning som godt kan konkurrere med mesterne på hvilket som helst område i branchen. Hvorfor har det gått galt her? I Trondhjem har vi dog et selskap som hittil har gått godt. På et bygg som det hadde opført var det ikke nogen som hadde noget å si. Det det skorter på er disiplin. Det er en grunnfeil at man ikke kan tenke slik som maler Ertresvaag engang sa: «Når vi har makten i en kommune, så burde vi arbeide billigere for kommunen enn vi gjør for en privat arbeidsgiver.» I våre produksjonsforetagender stoler man på at det er mange penger i forbundes kasser. Man mangler økonomisk sans. Jeg tror at også vi kan greie å drive produksjonsforetagender, når det går an i Danmark, Sverige og Tyskland, men skal det skje må vi lære av våre erfaringer. Jeg hadde ønsket at sekretariatet hadde kunnet foreslå noget til et produksjonsfond, men når dette ikke er skjedd vil ikke jeg øve påtrykk.

Erling Bøckmann: Jeg er sikker på at hvis sekretariatet vil vie dette spørsmål opmerksomhet, så kan det gjøres meget. I Fredrikstad har vi erfaring for hvor vanskelig det er på dette område. Arbeiderne har overtatt en bedrift som har ligget nede i 6—7 år og kommunen har garantert, men departementet nekter å approbere beslutningen, idet det sier at arbeiderne ikke har penger. Det skulde derfor vært bra om vi hadde hatt et produksjonsfond. Vi tenker ikke så meget på dette når vi har arbeide. Det er først når det er blitt stor arbeidsledighet at disse spørsmål kommer op. Jeg vil slutte mig til den første talers henstilling om at sekretariatet må vie dette spørsmål sin opmerksomhet. Selv om det ikke nu kan hjelpe arbeiderne i Fredrikstad, så vil et produksjonsfond få betydning for eftertiden.

Dirigenten: Øistein Marthinsen har fremsatt følgende forslag:

1. Landsorganisasjonen oppretter fra 1 januar 1928 et produksjonsfond.
2. Midler til dette fond skaffes tilveie ved at kongressen beslutter at hvert medlem av Landsorganisasjonen fra 1 januar 1928 innbetaler gjennom sine respektive forbund til Landsorganisasjonen en ukentlig kontingent å 10 øre pr. medlem.
3. Den innkomne kontingent innsettes i sin helhet i bank.
4. Det nye sekretariat utarbeider til neste kongress forslag til lover for produksjonsfondet.

Lars Evensen: Vi kjenner fra socialismens historie de utopiske ideer og vi har sett hvordan de foretagender som i henhold til disse ideer er startet er falt til jorden igjen. Det er disse ideer som ligger til grunn for Øistein Marthinsens forslag. Men det er forklarlig at det kommer frem i en tid som denne med arbeidsløshet, nød og elendighet. Det er riktig at pengene bare er et instrument. Derfor har de ingen virkelig verdi. Det er kun når arbeiderne har satt sig i besiddelse av de virkelige naturverdier at man kan begynne opbygningen av en socialistisk produksjon. Hvis man skal som Schultz sier, drive rent kapitalistisk, så har jo bedriftene ingen betydning. Ethvert forslag som har til hensikt å gi arbeiderne nye illusjoner fører bort fra klassekampen. Man har jo allerede kooperasjonen, men arbeiderne må bli klar over at også disse organisasjoner ikke kan bli annet enn støttepunkter i den daglige kamp mot kapitalismen. Kongressen bør heller opfordre medlemmene til å slutte op om kooperasjonen. Jeg vil derfor fremsette følgende forslag:

«I anledning av dagsordenens punkt 8, produksjonsfond, uttaler kongressen:

Tanken om å gjøre kapitalismen overflødig eller knekke dens makt i et enkelt land eller over hele verden ved å etablere kredittinstitusjoner eller kooperative produksjonsforetagender i nasjonal eller verdensomfattende målestokk er en utopi som ligger fjernt fra all arbeiderbevegelse som bygger på klassekampens grunn. Tanken er også i strid med tidligere fattede beslutninger i Landsorganisasjonen.

I alt sitt arbeide i kooperative og lignende foretagender må arbeiderklassen være klar over at både produksjons- og forbrukskooperasjonen har sin vesentligste betydning som støttepunkter for arbeidernes faglige og politiske klassekamp. I denne henseende kan kooperasjonen — riktig ledet — få en overmåde stor betydning.

Kongressen vil derfor opfordre alle sine medlemmer til å slutte sig til den kooperative bevegelse i Norge.

Kongressen kan ikke anbefale opprettelsen av et produksjonsfond utenfor kooperasjonen.»

Øistein Marthinsen: Jeg har ikke sagt at man kan avskaffe privatkapitalismen med dette, men jeg mener at man på enkelte punkter kan holde den i sjakk. Alt som er støttepunkter i arbeiderklassens kamp bør man støtte. I Russland fortsetter man produksjonen på kapitalistisk basis, og arbeiderstaten derborte innretter sig i overgangstiden på nogenlunde den samme måte som Schultz omtalte. I våre bedrifter må man også lære sig til å resonnerer slik, at her må det ydes det beste. Jeg vil ikke skape illusjoner, men forholdet er det at skal et socialistisk samfund bli et godt samfund, så må det være vel organisert. Vi vet aldri når revolusjonen står på trappene. I mellemtiden må vi gjøre hvad vi kan for å etablere våre egne foretagender. Jeg synes derfor det er rart at Evensen fremsetter sitt motforslag. Det bør stemmes ned og mitt forslag vedtas.

Philip Söderblom: Jeg har alltid forstått det slik at vi skulde overta produksjonen og kan derfor ikke forstå motstanden mot egne

foretagender. Det er pengespørsmålet som har vært det avgjørende i vår branche når man skal inngi anbud. Hertil kommer så midler til å innkjøpe materiell for. Mange foretagender er mislykkes, men derfor skal man ikke bli pessimister. Feilen er at bedriftene er blitt hvilehjem. Vi bør lære av våre kamerater i Tyskland. Jeg vil anbefale opprettelsen av produksjonsfond.

Teigen: Det er intet å si på at Marthinsen arbeider hårdt for sin idé, men sekretariatet har smertelige erfaringer og må si: Her må det bremses. Det er ingen fremgang for arbeiderne at de taper penger på slike foretagender. Vi får håpe at arbeiderne om 10 eller 20 år skal være så sterke at vi kan råde bot på arbeidsløsheten og delvis ha herredømmet over de økonomiske produksjonsmidler. Her er kommet mange andragender til sekretariatet. Vi har således hatt andragende om å kjøpe et skibsbyggeri. Vi har idag en mengde skibsbyggerier som intet har å bestille og så tenker arbeiderne, at bare de starter et skibsbyggeri, så kommer arbeidet i gang. Det er ikke mangel på bedrifter her i landet. Det gjelder å få i gang de som er. Arbeiderne har betalt disse bedrifter mange ganger og så skulde vi altså kjøpe dem atpå. Det er klart at hvis vi får et sådant fond, så vil alle arbeidere som blir ledig og kan påvise en bedrift som ikke er i gang, komme til sekretariatet med krav om at det skal kjøpe den og sette den i gang. Det vil være uheldig at et organisasjonsmessig valgt sekretariat skal bedømme forretningmessige foretagender slik som det er foreslått her. Vi får holde oss til kooperasjonen som er bygget op med denne oppgave for øie.

Halvdan Strand: Bygningsarbeiderne i Oslo har allerede grunnlagt et produksjonsfond. Grunnen hertil er selvsagt arbeidsledigheten. Selv Landsorganisasjonens sekretariat har ingen plan mot arbeidsløsheten og staten og kommunene avviser kravene om igangsettelse av arbeider til motarbeidelse av arbeidsløsheten. Bygningsarbeidernes fond er basert på andeler à 250 kroner og der avsettes 25 øre av hvert merke til dette. Etter de uttalelser som er falt her begynner jeg å se pessimistisk på dette spørsmål. Tilstanden nu er imidlertid helt umulig, så det må gjøres noget. Jeg hadde helst sett at kongressen hadde nedsatt en utredningskomité. Jeg vil ikke at tanken skal avvises. Dette skal ikke bare være forretning. Det er noget helt annet som ligger til grunn. Det finnes muligheter og innen Bygningsarbeiderforbundet har vi arbeidskraft nok.

Johan Torp: Jeg er enig i at det opprettes et sådant produksjonsfond. Det går ikke an å bruke som eksempler de foretagender som arbeiderne allerede har hatt, for når disse er mislykkes, så skyldes dette at man har måttet starte med lånt kapital. Ved å få et produksjonsfond blir man ikke avhengig av kapitalistklassen. En annen årsak er, at vi har hatt liten erfaring i den industrielle utvikling og selve produksjonsteknikken. Det går ikke an å si at dette fører oss ut fra klassekampens vei. Skal man nogensinne overta samfundsmakten, så bør man på forhånd søke å få erfaring i produksjonslivet. Selv om ikke dette fond kan skape bedrifter som gir økonomiske resultater, så kan man høste lærdommer til man står overfor overtagelsen av samfundsmaskineriet. Vi som er medlemmer av kooperasjonen vet at man der også har høstet

bitre erfaringer på sin fremmarsj. Det er to veier å gå. Man kan henstille til arbeiderne å slutte sig til kooperasjonen, men jeg tror at man bør la selve fagbevegelsen også være medansvarlig når det gjelder disse ting, og derfor ikke stemme Marthinsens forslag ned.

O. M. Haugen: Det kan være vanskelig å få Marthinsens forslag igjennom idag, men det vil ikke være riktig å stemme forslaget ned. Jeg hadde derfor tenkt mig å fremsette følgende forslag:

«Sekretariatet pålegges å utarbeide og forelegge for neste kongress en fast plan for utvikling av de produktive bedrifter som fagforeninger og forbund har igangsatt eller igangsetter.»

Dermed begraver man iallfall ikke saken. Forholdet er jo det, at de produktive bedrifter som organisasjonene setter i gang dør bort av mangel på støtte av de som skulde støtte dem. Hvor mange arbeidere går ikke forbi Arbeidernes Aktietrykkeri med sine trykksaker? Hvis arbeiderne kjøpte sitt elektriske materiell hos oss, så kunde vi være den største bedrift i branchen.

Ragnvald Nygaard: Tanken er så riktig at der bør arbeides med den. Der er ting som tyder på at arbeiderne vil oprette bedrifter som kamporganisasjoner. I vår industri opprettet arbeiderne slike bedrifter etter en langvarig konflikt. Vi har erfaring for at nettop fordi disse bedrifter ikke hadde kapital, så blev der intet annet resultat av dem enn at man fikk 25 procent under tariffen. De tilfeller som Bøckmann nevnte, viser nødvendigheten av at der må skaffes kapital. Dette kan ikke Landsorganisasjonen stelle med, men jeg mener at man kan arbeide med ideen i tilknytning til Arbeidernes Landsbank. Ved å benytte folks 10- og 5-øringer kan der reises kapital. Evensens innvendinger er ikke tilstrekkelige. Samfundsutviklingen er en organisk utvikling. I Russland måtte man etter at man hadde fått den politiske makt begynne å arbeide op det socialistiske samfund. Man vilde ha stått bedre rustet enn man gjør idag, hvis man hadde hatt en sterkere kooperasjon. Jeg vil stemme for Haugens forslag.

O. L. Strøm: Jeg tror man her er kommet inn på en litt farlig vei. Det er ikke kapital som mangler, men det er evnen til å forbruke som er gått tilbake. Det er noget i det Marthinsen sa om støttepunkter og å bruke dette som opdragende skoler for oss selv. Man stimulerer ikke noget behov ved å oprette en ny forretning. Der kjøpes ikke en kokeplate mer enn ellers, fordi om vi kan kjøpe den i vår egen forretning. Man avhjelper ikke arbeidsløsheten ved det. Jeg mener at saken er best tjent med at begge forslag oversendes sekretariatet uten kommentar, så får vi se om vi får dette igjen til neste år. Det støter mig å stemme mot disse forslag. Derfor henstiller jeg til Haugen å endre sitt forslag derhen at det blir et oversendelsesforslag.

Hernes: Jeg tror ikke at man ved opprettelsen av et produksjonsfond er inne på et saliggjørende middel for arbeiderklassen, men på den anne side så er det de dagsaktuelle krav, og her ligger det nokså nært, at man vil understøtte bestrebelsene for å skaffe arbeide. I Bygningsarbeiderforbundet måtte man innrømme at man hadde høstet nokså bitre erfaringer. Forbundet har lidt tap på mange plasser, men til tross

herfor så har disse foretagender hittil bare vært i sin begynnelse. Det er barnesykdommene kan man si. Man må komme så langt at dette blir et ledd i arbeiderklassens frigjøringskamp. Jeg vil derfor ikke avvise denne sak. Arbeidsløsheten degenererer arbeiderne i klassekampen og vi må gjøre hvad vi kan for å motarbeide den. I Trondhjem har det næsten ikke vært mulig for bygningsarbeiderne å få arbeide uten gjennom sitt kooperative byggeforetagende. Ved opførelsen av Studentersamfundet vil det kooperative foretagende overta en vesentlig del av arbeidet. Man arbeider med større lyst og energi, når man vet at man arbeider for sig selv. Man må være så interesserte for sine egne foretagender at disse kan bli konkurransedyktige på alle områder. Det blev sagt at om 10—20 år var man kommet så langt at man ikke behøvet noget produksjonsfond. Til det vil jeg si, at hvis Teigen fortsetter arbeidet i organisasjonen som hittil så greier vi nok ikke å komme frem på den tiden. Jeg vil ha saken godt utredet. Når arbeiderne har egne bedrifter så søker de uorganiserte arbeidere til organisasjonen for muligens å få arbeide. Det er også en vesentlig ting.

Dirigenten: Det foreligger nu 4 forslag og dirigenten foreslår disse oversendt redaksjonskomitéen og at det settes strek.

Teigen: Disse forslag kan ikke være noget å sende redaksjonskomitéen. Her kan det jo ikke være annet å gjøre enn å stemme for eller mot produksjonsfond. Alle må kunne stemme for sekretariatets forslag og dermed få saken avgjort.

Torbjørn Henriksen: Spørsmålet er ikke av den interesse at det bør sendes redaksjonskomitéen. Jeg optar forslag om tidsbegrensning.

Hernes: Man skal ikke sette munnkurv på representantene i alle saker.

Mot 2—3 stemmer blev det besluttet å sette strek, og efter forslag av Torbjørn Henriksen blev taletiden satt til henholdsvis 5 og 2 minutter.

Einar Aasen: Jeg mener at vi på det nuværende tidspunkt ikke kan opta konkurransen med de private mestere på disse områder. Det er meget hykleri her. Det beviser Schultz uttalelser, for han fører direkte kamp mot arbeidernes egne foretagender. Sten-, Jord- og Cementarbeiderforeningen her i byen har et produksjonsforetagende og dette har fått et større arbeide av Norges kooperative Landsforening. Her går imidlertid murerne til blokade av bygget og nekter det å utføre et arbeide som det har påtatt sig. Å stå her å prate for kooperasjonen og så i praksis opptre slik er det største hykleri.

Josef Jensen: Interessen blandt bygningsarbeiderne for disse spørsmål er stor og landsmøtet besluttet i våres å oprette et produksjonsfond med 20 øre uken i kontingent. Oslo har også gjort noget her. Vi har sett hvad våre naboland har gjort på dette område, f. eks. Hyresgæsterne i Stockholm. Bygningsarbeiderne må i den nærmeste fremtid komme så langt at de overtar boligproduksjonen. Hvordan bygningsarbeiderne selv stiller sig til spørsmålet fremgår av innstillingen til landsmøtet i sommer. Det Strøm sa er ikke helt riktig. Vi har 1500 ledige. Ved at de kommer i arbeide blir de kjøpedyktige. Jeg er helt enig med Marthinsen i at vi her bør fastsette en form for produksjonsfond. Hvis

Landsorganisasjonen stod bak Rørleggernes Forretning, så vilde den forretning kunne overta de arbeider som forretningen nu på grunn av kapitalmangel ikke kan ta. Jeg vil anbefale Marthinsens forslag vedtatt.

Mørk: Det er naturlig under den store arbeidsløshet at fagforeningenes produksjon er blitt aktuell. Bygningsarbeiderne har startet forretninger for å beskjeftige arbeidere og utføre arbeider. Det har hittil ikke gått godt fordi de ikke har hatt tilstrekkelig driftskapital. Den store interesse har fått utløsning i forskjellige sammenslutninger. Jeg synes at vi bør se dette spørsmål i forbindelse med det kooperative spørsmål og de kooperative foretagender. Det kan utvilsomt gjøres meget for å beskjeftige organiserte arbeidere. Her i Oslo er det stort behov for leiligheter, men til tross herfor går bygningsarbeiderne ledig. Vi har stiftet et byggeselskap, men det har ikke kunnet utvikle sig på grunn av mangel på kapital. Til tross for at selskapet har fått kommunens garanti, så har vi ennå 700 000 kroner som vi ikke har kunnet få låne fordi bankene boikotter oss. Når jeg i sekretariatet har stemt mot Marthinsens forslag så er det fordi saken trenger nærmere utredning. Nu vil jeg anbefale Haugens forslag, men hvis saken går til redaksjonskomitéen, så får jeg som medlem av den fremme mine synsmåter der.

Heggland: Under arbeidsløsheten vil det bli nødvendig for fagorganisasjonen å se nærmere på dette spørsmål. Det er vanskelig å stemme for Marthinsens forslag på grunn av at det innebærer kontingentforhøielse. Saken må utredes. Det har i stor utstrekning betydning for arbeiderne å kunne kontrollere arbeidsgiverne ved å opprette lignende bedrifter. Det er ingen som tror at man ved dette slår ned kapitalistene og erobrer samfundsmakten, men i alt det man arbeider med ligger en viss skoloring. At det har gått så dårlig skyldes ofte at man ikke har hatt innsikt i og forståelse av å drive disse bedrifter. Det har betydning at spørsmålet utredes og vi må stå solidarisk sammen med hverandre i dette spørsmål.

Arthur Berby: Dette forslag er selvfølgelig fremkommet i flukt med arbeidernes gamle tanke om å overta produksjonen. Jeg mener at forslaget slik som det foreligger, er helt forfeilet. Man må huske på at vi har en velorganisert kapitalistklasse som rår over pengevesenet, og det er nødvendig for produksjonen. Jeg vil ikke at det nye sekretariat også skal få beskjeftige sig med å finne ut på hvilken måte man skal avlaste arbeiderne for disse ører. Utviklingen dreier nu så fort at vi i løpet av de 20 år forslaget tar sikte på, må ha erobret den hele og fulle makt. Jeg må advare mot å slå inn på den linje forslaget innebærer, idet enten må vi i løpet av de 20 år ha erobret makten over produksjonen, eller også vil det vel ikke finnes en gnist igjen av den tanke som ligger til grunn for forslaget. Jeg tror ikke at vi har tid til å beskjeftige oss med disse pirkerier.

Lars Evensen: Debatten har vært ført på en måte som om mitt forslag skulde ta sikte på kamp mot de kooperative foretagender som er opprettet. Det dreier sig imidlertid her om hvorvidt Landsorganisasjonen skal medvirke til dannelsen av en kredittinstitusjon som skal yde lån til arbeiderstyrte kommuner og arbeiderforetagender. Ved å låne

ut penger til arbeiderstyrte kommuner vil man i virkeligheten støtte op under borgerskapet, idet makten i kommunene skifter.

Øistein Marthinsen: Teigens uttalelser tyder på at han ikke kan ha lest forslaget. Jeg vil anbefale sekretariatet at det setter op en liste over de forslag som i årenes løp er oversendt til sekretariatet og som dette har henlagt eller ikke villet arbeide med. Jeg anbefaler alle representanter og i første rekke sekretariatets medlemmer å tenke nærmere over disse spørsmål.

Dirigentens forslag om å oversende forslagene til redaksjonskomitéen blev vedtatt enstemmig.

Efter henstilling fra Mørk, som var optatt i redaksjonskomitéen, foreslo *dirigenten* at man inntil videre skulde forbigå arbeidsløsheten. Forslaget blev vedtatt.

Organisasjonsformene.

Dirigenten refererte de forslag som er inntatt i dagsordenen (side 69—74).

Teigen: Jeg kan meddele, at det også foreligger et forslag fra Møbelindustriarbeiderforbundets landsmøte, som vi mener skal følge de andre forslag til organisasjonskomitéen. Sekretariatet har i mange år støttet fiskernes organisasjonsarbeide. Fiskerne har ikke vært heldig med sine organisasjonsforhold. Vi hadde et forbund i Ålesund, men efter en tids forløp måtte det innstille. Vi har også støttet et Nord-Norges Fiskerforbund, som så ut til å være levedyktig, men til slutt slo det inn på en kooperativ linje. De skulde drive fiske på kooperativ basis og forbundet skulde finansiere innkjøp av fiskefartøier, redskaper m. v. og den opgaven greidde de ikke. Det blev så å si bare styret igjen av Nord-Norges Fiskerforbund og det søkte så om bevilgning til agitasjon. Sekretariatet bevilget 2 000 kroner til dette formål. Under Lofotfisket reiste en mann omkring og agiterte og det hørtes lovende ut. I Finnmarken var man samtidig begynt med å organisere fiskerne og småbrukerne. Vi søkte å bringe disse krefter sammen, og det tror jeg også at det blev enighet om til slutt. Man blev enig om å holde konstituerende møte i juli måned og det blev sagt at det skulde komme representanter fra forskjellige distrikter, men det viste sig den dagen møtet skulde holdes, at det ikke var kommet stort flere enn styrets medlemmer og konstitueringen måtte derfor utsettes. Hvilke forhold som spillet inn, vet jeg ikke så nøie. De mente at det var kommet fiske på. Det var enstemmighet blandt styremedlemmene om at de ikke skulde opgi forsøket, hvis de kunde få nogen støtte av Landsorganisasjonen, og vi bevilget da ytterligere 3 000 kroner. Det er ikke blitt noget konstituerende møte. Den mann som har drevet agitasjonen, har reist en del, men kan ikke si noget om når de kan innkalle til konstituerende møte. Det er sekretariatets mening at man ikke må opgi spørsmålet selv om det ser mørkt ut, og det er videre sekretariatets mening at det bør få bemyndigelse til å støtte disse bestrebelsler blandt fiskerne.

Torbjørn Henriksen: Ser vi på organisasjonsutviklingen fra 1923 til idag, så må vi si at vi i grunnen ikke er kommet svært langt. Man har beslutningene, men man har ikke tilstrekkelig porsjon vilje til å gjennomføre dem. Årsaken er vel ikke minst den ting at man har vært optatt med konflikter, men også at sekretariatet i 1923 overtok dette arbeide og ikke kan skjytte det. Her kunde samorganisasjonene ha gjort meget, og dette er også et av de spørsmål som samorganisasjonene med stor kraft må kaste sig op i. Det er ennu flere mindre forbund som med god vilje måtte kunne finne sin plass i fagorganisasjonen overensstemmende med kongressens beslutninger. Det er opplysningsarbeide som trenges her. Det må gå hånd i hånd med velvilje fra de ledende instanser, sekretariatets og forbundsstyrenes side. Det er klart at det er mange store vanskeligheter, men jeg har inntrykk av at det er laget unødige vanskeligheter. Nu må det legges godvilje til så man til neste kongress kan få løst spørsmålet. Jeg vil også ha sagt, at når telegrafvesenets arbeidere ber om å få eget forbund, så må det frarådes. Vi har for mange forbund nu. For øvrig vil jeg henstille til kongressen å vedta sekretariatets forslag og rette en opfordring til samorganisasjonene om å opta et energisk arbeide for å få gjennomført disse beslutninger.

Systad: Vårt forbund har lojalt etterkommet kongressens beslutning og avgitt alle de medlemmer som kan avgis, men det kan jo ta nogen tid før denne overføring kan finne sted. Siden Norsk Trearbeiderforbund blev ophevet er en rekke grupper innen treindustrien blitt organisasjonsmessig husville. F. eks. bødkere, kurvmakere, ski- og kjelkemakere o. s. v. De driver derfor om uorganiserte. Slik som vi forstår kongressens beslutning i 1923, så skal det opprettes et treindustriens arbeiderforbund, som skal overta alle disse grupper, men det har vært vanskelig å komme frem til en løsning av dette spørsmål. Det har vært forhandlinger, men det har ikke vært mulig hittil å komme nogen vei. Like før vårt landsmøte fattet sekretariatet beslutning om opprettelse av et sådant forbund, men trevarefabrikkene skulde ikke være med i det nye forbund. Vårt landsmøte måtte derfor utsette saken og avvente kongressens beslutning. Jeg er enig i sekretariatets forslag og anbefaler det. Jeg vil håpe at komitéen viser sig å være så effektiv, at den kan finne en løsning og videre at den opftar til behandling den sak som er oversendt fra Norsk Møbelindustriarbeiderforbund.

Berekram: Bygningsarbeidernes industrigruppe i Oslo har fremsatt et forslag som efter de foretatte lovendringer ikke kan opprettholdes. I Sanda blev det i 1927 opprettet en overenskomst med Arbeidsmannsforbundet. I denne overenskomst er det også en bestemmelse som sier at overenskomsten også skal omfatte de anbud A/S Saudefallene får. Denne overenskomst vil selskapet anvende til å slå ned vilkårene for bygningsarbeiderne derinne. Dette gjelder store hus til kontorer og boliger for funksjonærene. Kravet betød 40 øre pr. time i nedslag eller 20 procents reduksjon for våre medlemmer. Forbundet fant det rimelig at man gikk til blokade i dette tilfelle. Den 24 mai sendte så selskapet en skrivelse til sekretariatet, hvori selskapet under henvisning til industriforbundsformen krevet at dette arbeide skal betales efter overenskomsten med Norsk Arbeidsmannsforbund. Sekretariatet meddelte

Bygningsarbeiderforbundet at det skulde pålegge avdelingen å opheve blokaden. Forbundet kunde imidlertid ikke gjøre noget i denne retning. Et slikt forhold virker til skade for hele organisasjonen og for det enkelte forbund. Slikt må aldri skje mer. Dette er stikk i strid med industriforbundsformen, idet disse hus ikke kan komme inn under anleggsvirksomheten. Dette skulde være en opgave for samorganisasjonene. Jeg tror det vil virke til gagn for organisasjonen. Med hensyn til bygningssnekkerne i Stavanger, så vil jeg si at vi kan tvangsorganisere dem når de kommer på et bygg, men hvordan skal folkene på et snekkerverksted greie det?

Aksel Knudsen: Det er en viktig sak å organisere fiskerne. Når det ikke er lykkes hittil, så skyldes det vel at det er gjort for lite. Konferansen i Tromsø blev forfeilet, og det har vel sin grunn i at den blev lagt på en feilaktig tid. Det gamle Nord-Norges Fiskerforbund har gjort lite til gagn for fiskerne og det hersker ingen tillit til det fra fiskernes side. I Finnmark er det organisert et par tusen fiskere i små foreninger, men disse var ikke innbudt til å la sig representere på konferansen i Tromsø. Det viktigste er imidlertid at det arbeides videre med denne sak, og det er nødvendig at man setter sig i forbindelse med de fagorganiserte i Finnmark, som har de beste betingelser for dette arbeide. Jeg henstiller til kongressen å vedta forslaget fra Vestfinnmark faglige Samorganisasjon, som jeg optar.

O. L. Strøm: Vi kan ikke la nogen kongress gå hen uten å komme inn på spørsmålet om et statsarbeiderforbund. Av Statens tjenestemenns organisasjoner er det kun to forbund som er tilsluttet Landsorganisasjonen. Det skulde ikke være to, men snarere 20. Det vil si de 20 forbunds medlemmer. Interessen for Landsorganisasjonen er stigende blandt statstjenestemennene, men det er vanskeligheter som arbeiderne og sekretariatets medlemmer kjenner for lite til. Jeg antar at tiden nu skulde være gunstig til å slå et slag for statstjenestemennene. Der er neppe muligheter for et statsarbeiderforbund nu, men derimot er det muligheter for tilslutning til Landsorganisasjonen. Jeg mener at komitéen også bør ta sig av de mere upløiede marker som statstjenestemennene. Det vil være heldig å ha en representant for statstjenestemennene i denne komité. Jeg henstiller til kongressen å støtte mig i dette krav. Jeg vil forbeholde mig rett til å foreslå en mann når vi kommer til valget. Jeg tror at dette vil være et av de mest produktive felter vi kan arbeide med. Det vil bli et godt tilskudd til Landsorganisasjonen.

Dirigenten: Sekretariatet har foreslått:

«Sekretariatet bemyndiges til fortsatt å yde økonomisk støtte for å få organisert fiskerne i tilslutning til Landsorganisasjonen.»

Videre har Systad fremsatt tilleggsforslag om at også Norsk Møbelindustriarbeiderforbunds forslag oversendes organisasjonsutvalget.

Kristoffer Jokopsen: Jeg vil gi min tilslutning til Knudsens uttalelser til fordel for fiskerne. De som kjenner disse folks kår kan ikke være i tvil om nødvendigheten av dette arbeide. Kongressen vedtok i 1923 industriforbundsformen og i 1925 stadfestet den det samme vedtak og da med henblikk på Kraftstasjonsforbundet. Jeg mener at også Ar-

beidsmannsforbundet og Bygningsarbeiderforbundet skulde ha betingelser for å slutte sig sammen. I mitt distrikt hadde Bygningsarbeiderforbundet en tariff med 2 kroner i timelønn, og Arbeidsmannsforbundets avdeling i Hellandsbygden hadde også en bra overenskomst. Det nye selskap opsa imidlertid overenskomsten med kort varsel. Organisasjonene holdt da møte om hvordan de skulde varetta Hellandsbygdens Arbeidsmannsforenings lønns- og arbeidsvilkår. Vi fikk da beskjed om at Arbeidsmannsforbundets viceformann skulde komme for å oprette ny overenskomst. Vi hadde møte med ham og noget av det første som han slo oss i nesen med, var at vi ikke måtte oprette nogen særorganisasjon som ikke var anerkjent av Landsorganisasjonen. Vi opnådde for fremtiden ikke å få forbindelse med disse folk, og vi så heller ikke mer til Eikefjord. Da det lakket ut på våren holdt man bygningsarbeiderforeningens medlemmer utenfor, fordi dens satser lå høiere. Hvordan skal man konsolidere kreftene, når man ikke kan ordne slike ting? Man skulde ha bare et istedenfor to forbund her. Man har punkter som fastslår at kun Norsk Arbeidsmannsforbund skal være representert i anleggsvirksomheten. Men det arbeide jeg har talt om, er det bygningsarbeiderne som har hatt tidligere. Jeg kan ikke være med på at man skal gjøre spørsmålene ennu mer flytende ved å frata sekretariatet stemmerett i disse spørsmål. Vi må debattere sakene, så sekretariatet ikke kan være i tvil om hvordan det skal treffe beslutningene. Hvem skal nu avgjøre spørsmålene? Forbundene som varetar sine egne interesser?

Albert Karlsen: Omorganiseringen har ført med sig at enkelte arbeidergrupper holder på å gå ut til fordel for andre grupper. Det kan vel ikke benektes at Arbeidsmannsforbundet har forsøkt å være konsekvent overfor kravet om å avgi medlemmer. Det er andre forbund som har forsøkt å opsluke medlemmer og avdelinger, som Arbeidsmannsforbundet etter kongressens beslutning skulde ha. Veiarbeiderne f. eks. skal nu organiseres i tilslutning til Skog- og Landarbeiderforbundet. Jeg vil henstille til den komité som skal se på dette, at den ser nærmere på denne spesielle sak. Staten går nu mer og mer over til veiarbeide. Jeg anbefaler sekretariatets flertallsforslag.

Hans Eriksen: Jeg tror vi kan være enig om, at når det er så vanskelig å gjennomføre beslutningen av 1923, så har det sin grunn i de dårlige arbeidsforhold som har vært siden den tid. Når krybben er tom bites hestene. Det kan være riktig å gjøre henstillinger til sekretariatet og representantene her på kongressen om å hjelpe til å få organisert alle de tusener som står utenfor organisasjonen idag. Skal man nu opta ny diskusjon om organisasjonsformene, så vil det svekke det arbeide med organisasjonen som nu må føres. Da kongressen skulde tre sammen var det mitt ønske at disse stridsspørsmål om organisasjonsformene og mange andre skulde vike inntil videre for at vi kunde få de mange tusen utenfor med oss. — Vi har nogen arbeidere som Systad mener at han skal ha. Det har vi sagt ja til, men vi har stillet den betingelse, at da skulde de som virkelig hører hjemme i dette nye treindustriens forbund — høvleriarbeiderne — også være med.

Strand: Hele saken med Norsk Møbelindustriarbeiderforbund ligger slik an, at det er et forsøk på å reorganisere et nytt trearbeiderforbund,

og Systads hensikt er å få møbelindustrien som grunnlag for dette forbund. Systad går her så langt at han gjør bygningsnekkerne til møbelnekkere. Det er riktig det Hans Eriksen sier, hvis det her skal bli tale om et virkelig treindustriarbeiderforbund og ikke bare et fagforbund. Trevarefabrikkene bør fremdeles tilhøre Bygningsarbeiderforbundet. Alt som hører inn under bygning, enten det er baraker, villaer eller fabrikker, så skulde det høre inn under Bygningsarbeiderforbundet. Det må også fra sekretariatets side vises større vilje til en ordning og ikke slik at der tas for ensidige hensyn til de gamle fagforbund.

Jens Johansen: Det var en taler som sa at Bygningsarbeiderforbundet og Arbeidsmannsforbundet burde være et forbund. Det er selvfølgelig vanskelig å treffe absolutte grenser, men der må være noget galt til stede når det kan skje slike ting som i Sauda. Vi oppfattet overenskomsten der for bygningsarbeidernes vedkommende som illojal handling, idet vi hadde en overenskomst på 2 kroner timen. Under disse forhold opprettet Arbeidsmannsforbundet en overenskomst på kr. 1.60 pr. time. Det samme forhold gjelder Kjemisk Industriarbeiderforbund. Dette blir jo rent organisert lønnspress overfor bygningsarbeiderne. Møbelindustrien er blitt en import- og fabrikkindustri og møbelsnekkerne er gått over til bygningsarbeidere. Dette vil jeg gjøre denne komité oppmerksom på. Bygningsarbeiderforbundet har overenskomster for de trevarefabrikker som betyr noget. Husflidsfabrikkene utover landet regner jeg ikke for organisasjonsmulige. Leketøifabrikkene har aldri stått i Trearbeiderforbundet. De stod i Møbelindustriarbeiderforbundet, eller også var de uorganiserte. Bødkernes sak har vi sendt sekretariatet til avgjørelse, men det har intet gjort.

Ingv. Nielsen: Det viktigste for de som arbeider med samorganisasjonene er at vi får slått fast dette som nu diskuteres her. Det som i øieblikket interesserer oss mest er å få en grei og reelt opstukket linje så vi ikke behøver all denne korrespondansen, når det dukker op en sak. Jeg vil derfor fremsette følgende forslag:

«Det henstilles til komitéen å utarbeide oversikt til samorganisasjonene med spesifikasjon over i hvilket forbund de forskjellige arbeidergrupper skal tilmeldes.»

Dirigenten: Strek er satt, men forslaget kan oversendes sekretariatet.

Volan: Kongressen kan ikke befatte sig med detaljspørsmål vedkommende industriforbundsformen. Disse må sekretariatet avgjøre efter at det er ført forhandlinger mellem de forskjellige interesserte forbund. Hvis kongressen trekker op de detaljmessige linjer, så risikerer vi å få beslutninger som forbundene ikke respekterer. Det riktige er å vedta sekretariatets forslag. Det er ingen annen metode å løse disse organisasjonsspørsmål på. Når det gjelder organiseringen av fiskerne, så må man engagere de faglige samorganisasjoner i fiskeridistriktene og søke å få sluttet sammen de organisasjoner som finnes. Man må komme bort fra at det bevilges penger til løse komitéer som arbeider med disse spørsmål. Man må holde sig til samorganisasjonene. Jeg advarer mot at der fattes bindende beslutninger her.

Moljord: Jeg går ut fra at det ikke er delte meninger blandt deltagerne på denne kongress om nødvendigheten av å organisere fiskerne. Fiskerne er prisgitt landeieren og de tilreisende kjøperes forgodtbefinnende. Opkjøperne har i disse dager gått sammen i en ring. Det betyr at den ene opkjøper ikke betaler mer enn den annen. Organiseringen av fiskerne må skje på bredest mulige grunnlag. Ære være Landsorganisasjonen for det den har gjort, men man må søke å få tak i fiskerne selv, og det må man bruke de stedlige organisasjoner til. Jeg er enig i forslaget fra Vestfinnmarken og vil henstille at man vedtar det og likeså sekretariatets forslag.

Aksel Knudsen: Forslaget om bevilgning bør komme som et tillegg til forslaget fra Vestfinnmarkens faglige Distriktsorganisasjon. Dette forslag åpner adgang til samling av de som tilhører Nord-Norges Fiskerforbund og de som står utenfor.

Johs. M. P. Ødegaard: Når det er nevnt fra Bygningsarbeiderforbundets talere noget om Arbeidsmannsforbundets opptreden i Sauda, så vil jeg få opplyse, at det Arbeidsmannsforbundet har gjort er å opprette en overenskomst for anleggsarbeidet i Sauda. Det var Arbeidsmannsforbundets både soleklare rett og plikt. Vi gjør ikke krav på annet enn at overenskomsten skal omfatte anleggsarbeidet og det i den forbindelse nødvendige barakkearbeide, som alltid har vært betraktet som anleggsarbeide.

Teigen. Det var bare et par opplysninger. Det var en taler som nevnte at sekretariatet ikke hadde innbudt Finnmark som hadde et par tusen medlemmer. Dette må være en misforståelse. Det hadde vært bra om det var som representanten sa, men det er dessverre som jeg sier. Der var ingen organisasjoner. Fiskerforbundets styremedlem fra Finnmark opplyste, at endel fiskere der hadde lovet å bli med, men det var ennå ikke utskrevet medlemsbøker eller foretatt nogen innmeldelse i organisasjonen. Det klokeste er å vedta sekretariatets innstilling her.

Sekretariatets innstilling om opprettelse av et organisasjonsutvalg blev enstemmig vedtatt. *Dirigenten* gikk ut fra at Norsk Møbelindustriarbeiderforbund blev tatt med i den opregning sekretariatets innstilling inneholdt. Samtlige andre forslag besluttet oversendt sekretariatet. Sekretariatets forslag om økonomisk støtte til agitasjonen blandt fiskerne blev enstemmig vedtatt.

Torbjørn Henriksen: Skal medlemmene av dette organisasjonsutvalg velges av kongressen?

Teigen: Ja, valgkomitéen skal få beskjed om å fremkomme med innstilling på 5 medlemmer av utvalget.

Eftermiddagsmøtet fredag 9 desember.

Dirigent: *Elias Volan.*

Sekretæren, *A. H. Arntsen*, refererte protokollen, som blev godkjent.

Dirigenten oplyste, at dirigentene var enig om å foreslå for kongressen, at man i eftermiddagsmøtet behandler dagsordenens punkt 12 og hvis man når lenger innstillingen om pensjonsordningen. Dette forslag fremkommer av hensyn til Landsorganisasjonens formann.

Lars Evensen: Jeg kan ikke være med på at pensjonsordningen optas til behandling uten at komitéens medlem Reidar Eriksen kan være til stede.

Efter bemerkninger av Gunnar Sethil, Lars Evensen, dirigenten og Alfred Madsen uttalte

dirigenten: Forutsetningen har hele tiden vært at Landsorganisasjonens formann skulde gi en redegjørelse og han visste ikke at denne sak skulde optas i eftermiddagsmøtet. Han har vært optatt med andre ting og noget hensyn må man ta til Landsorganisasjonens formann også.

Efter at det var fremkommet nye bemerkninger av Kristoffer Jakopsen, Arthur Berby, Eugen Pettersen, A. E. Gundersen og Richard Hansen blev man enig om å behandle dagsordenens punkt 10.

Organisasjonsforholdene ved de kooperative bedrifter.

Dirigenten refererte de foreliggende forslag (se dagsordenens side 74—78), deriblandt følgende forslag som blev fremlagt på kongressen:

Endringsforslag fra Næringsmiddelindustriens kartell.

Kartellstyret innen Nærings- og Nydelsesmiddelindustrien som består av representanter fra Baker- og Konditorforbundet, Kjøttindustriarbeiderforbundet, Tobakkarbeiderforbundet og Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund og disse forbunds styre har behandlet sekretariatets forslag under dagsordenens punkt 10, og kan ikke tiltrede forslaget.

Vedtagelsen av dette forslag vil efter vår opfatning komme til å virke oprivende på flere forbund innen Nærings- og Nydelsesmiddelindustrien så lenge ikke hel sammenslutning mellom disse er tilveiebragt.

Vi er av den mening at et kooperativt bakeri, smørfabrikk, pølsefabrikk, tobakksfabrikk osv. hver for sig er en arbeidsplass, og at de ved disse bedrifter beskjeftigede arbeidere nødvendigvis må stå tilsluttet samme avdeling og forbund som arbeiderne i de private bedrifter i samme branche.

Selv efter en sammenslutning av de 4 forbund innen Nærings- og Nydelsesmiddelindustrien vil det være naturligt at arbeiderne ved de kooperative bedrifter fortsetter sitt medlemskap i de bestående stedlige brancheforeninger.

Sekretariatets forslag kan vel heller ikke være vel gjennomtenkt når det sies at disse arbeidere (de kooperative virksomheters arbeidere) „bør tilhøre Underordnede Handelsstands Forbund, når dette forbund tilslutter sig Landsorganisasjonen“.

Vi kan ikke innse at bakere, slaktere, tobakksarbeidere og kaffe-brennere m. fl. har nogen oppgave i Underordnede Handelsstands forbund, selv om dette forbund blir tilsluttet Landsorganisasjonen. Men likeså urimelig vil det være ved en kongressbeslutning å rive disse arbeidere løs fra sin naturlige organisasjonsbasis og henføre dem til et enkelt forbund innen Nærings- og Nydelsesmiddelindustrien, sålenge ikke hele faget har tilsluttet sig dette forbund.

Vi er kommet til den oppfatning at sekretariatets forslag utvilsomt tar sikte på de i kooperative handelsforretninger beskjeftigede arbeidere og betjenter, og forsåvidt kan vi være enig i at disse bør få adgang til å tilslutte sig N. N. N.'s forbund om de så ønsker, men da må konklusjonen forandres, hvorfor vi i henhold til ovenstående tillater oss å foreslå for kongressen å fatte sådan beslutning:

1. Samtlige ved kooperative produksjonsbedrifter beskjeftigede arbeidere og betjening skal være tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, gjennom sine respektive forbund.
2. Arbeidere og betjening ved kooperative handelsforretninger skal om de så ønsker, kunne tilsluttes Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund.

*Endringsforslag til dagsordenens punkt 10
angående behandling av twister mellem fagorganisasjonen og koopera-
sjonen.*

§ 4 siste ledd skal lyde:

Felleskomitéen kan fremsette forslag til løsning av konflikten. blir forslaget forkastet av den ene part eller begge parter, henvises saken til den i § 5 bestemte nevnd som avgjør saken med bindende virkning, forsåvidt tvisten gjelder forståelse av gjeldende overenskomst eller om andre spørsmål, som ikke er ordnet ved overenskomst.

Interessetvister angående lønn, arbeidstid, ferie m. v. kan også avgjøres av nevnden ifall begge parter på forhånd er enig herom.

§ 5 siste ledd utgår.

Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund

Rich. Hansen

Norsk Baker- og Konditorforbund

Joh. Nygaard

Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund

Lars Evensen

Tobakkarbeiderforbundet

Hjalmar Johansen

Alfred Madsen: Jeg vil henstille til overveielse om man ikke istedenfor å votere over de her foreliggende forslag kan oversende disse til organisasjonsutvalget. Man kan nemlig lett komme til å foregripe vik-

tige organisasjonsspørsmål her. Jeg tillater mig derfor å stille sådant forslag:

«De forskjellige forslag oversendes organisasjonsutvalget til behandling.»

Richard Hansen: Hvis kongressen er enig med Alfred Madsen, så skal heller ikke jeg motsette mig dette. Jeg må opta det endringsforslag som er fremsatt av Næringsmiddelindustriens Kartell og jeg må stille som betingelse for å gå med på Madsens forslag, at forbundene i næringsmiddelindustrien blir representert i komitéen, så vi ikke oplever å få et så meningsløst forslag som det som foreligger her.

J. Nygaard: Under forutsetning av at kongressen vedtar Madsens forslag frafaller jeg ordet.

Tømmeraas: Jeg tror ikke det går an å løse saken slik som Madsen foreslår. Da frykter jeg for at hele saken vil stoppe op. Vi har nu en tre-delning i opfatningen av hvordan denne betjening skal organiseres, og det hele står i stampe, så man må ikke utskyve det til neste kongress.

Alfred Madsen: Jeg har ikke vært medlem av den komité som har utarbeidet det forslag som står i dagsordenen, men jeg har lest forslaget og likeså det annet forslag som er kommet. Jeg tror at denne sak vil reise en rekke praktiske spørsmål og derfor anser jeg det best at organisasjonsutvalget får sig denne sak oversendt. Det vil kunne treffe avgjørelse i endel av spørsmålene allerede straks.

Fladeby: Når Madsen begynner å tale om hastverksarbeide, så kan vi ikke gå med på hans forslag. Her foreligger nemlig en protest fra de kooperative funksjonærer og arbeidere mot det forslag som foreligger. Det er konklusjonen i forslaget som det er divergerende meninger om. Vi har allerede på en måneds tid fått 3 avdelinger i tilslutning til vårt forbund og Landsorganisasjonen. Jeg vil dog gå med på Madsens forslag, hvis han frafaller at sakene skal være ferdig til 1 januar 1928.

Dirigenten: Aksel Schultz har også fremsatt et forslag.

Madsen: Jeg kan gjerne ta bort datoen, men det er nødvendig å få en hurtig avgjørelse. (Madsens foran refererte forslag har den ordlyd, som forslaget fikk efter disse bemerkninger.)

Forbord: Jeg vil i tilslutning til det Fladeby har sagt, få si, at det er ganske uriktig at det ikke er falt endelig avgjørelse i dette spørsmål. Spørsmålet om hvor disse folk skal stå er i realiteten avgjort i 1923, og det pågår nu en god agitasjon for tilslutning til vårt forbund. Når det har vært nogen motstand, så har det vært på kontingentspørsmålet. Jeg kan ikke skjønne at det haster så med å få de kooperative funksjonærer revet vekk fra de øvrige handelsarbeidere. Likesom Richard Hansen må jeg kreve at vi blir representert i utvalget.

Dirigenten: Organisasjonsutvalget skal konferere med alle de interesserte forbund før avgjørelse treffes.

Richard Hansen: Vi kan vente med debatten til Madsens forslag er avgjort.

Tømmeraas: Jeg er i den beste forståelse med forbundene, men som formann i Samorganisasjonen i Trondhjem står jeg mellom barken og veden i denne sak. Det er strid mellom folkene og forbundene om hvor

de skal stå. Kongressen må gripe inn med sterk hånd og avgjøre dette spørsmål, og det må avgjøres her på kongressen. Jeg kan derfor ikke stemme for Madsens forslag.

Schultz: Mitt forslag er ikke oplest.

Dirigenten: Det er en egen sak som kommer etterpå dette.

Ved voteringen blev Madsens forslag vedtatt.

Dirigenten optok nu til behandling overenskomsten mellom A. F. L. og N. K. L., men efter at *formannen* hadde oplyst at Juell hadde bedt om å få være til stede under denne saks behandling blev det besluttet at saken skulde utstå til Juell kom til stede.

Produksjonsfond.

Fra redaksjonskomitéen forelå følgende forslag:

De fremsatte forslag oversendes sekretariatet som pålegges å utrede spørsmålet om støtte til fagorganisasjonens produktive bedrifter, ved opprettelse av produksjonsfond, ordning av kredittspørsmålet og samarbeide mellom bedriftene. Sekretariatet anmodes om å undersøke om den eventuelle støtte også bør omfatte kooperasjonens produktive bedrifter og samarbeide mellom kooperasjonen og fagorganisasjonen.

Utredningen forelegges neste kongress til avgjørelse.

Arnfinn Vik: Jeg kan meddele, at Øistein Marthinsen går over til redaksjonskomitéens forslag.

Redaksjonskomitéens forslag blev enstemmig vedtatt.

Fortsatt behandling av den faglige taktikk, tukthusloven m. v.

Efter forslag av *dirigenten* blev det besluttet at sakene angående dagsordenens punkter 4 og 5 skulde behandles for lukkede dører.

Fra redaksjonskomitéen forelå det følgende innstillinger:

Den forsterkede redaksjonskomité, *Madsen, Mørk, Torp, Lie, Jønsson* og *Tømmeraas* foreslår at kongressen fatter beslutning i spørsmålet tukthusloven, justisfondet og voldgiftsloven i overensstemmelse med sekretariatets flertalls innstilling (det trykte forslag side 4 og 5), uten nogen forandring i innstillingen.

Såfremt dette bifalles av kongressen vil de samme medlemmer av redaksjonskomitéen fremlegge følgende uttalelse som kongressen innbydes til å vedta:

„Tukthuslovens ekstraordinære beskyttelse av streikebryterne gjør det til en bydende nødvendighet i endnu høiere grad enn før å bekjempe streikebryteriet med alle de midler som organisasjonen og de klassebevisste organiserte arbeidere råder over, og som i hver enkelt situasjon må ansees for å være de mest effektive og hensiktsmessige

Fagforeninger, samorganisasjoner, forbund og Landsorganisasjonens sekretariat må planlegge, lede og understøtte denne kamp for å utrydde streikebryteriet.

Et energisk agitasjons- og opplysningsarbeide må iverksettes med sikte på å vinne de uorganiserte for fagorganisasjonen og for å opplyse de store befolkningslag i bygder og byer, som ennå står utenfor fagorganisasjonen, om det nedverdiggende i å utføre streikebrytertjeneste for utbytterklassen.

Kongressen forutsetter at sekretariatet utarbeider og utsender til avdelingene sirkulære om disse spørsmål, hvorunder tas hensyn til de anvisninger som inneholdes i de forslag som er fremlagt for kongressen, og som kongressen har oversendt til sekretariatet.

Komitéens medlemmer *Volun* og *Furubotn* stemmer for sekretariatets flertalls forslag angående kampen mot tukthusloven, under forutsetning av at det foretas følgende forandringer:

Næst siste avsnitt på side 2 foreslås gitt følgende ordlyd:

„Slik som stillingen er må Landsorganisasjonen fremme dette arbeide ved et intimt samarbeide med arbeiderpartienes centralstyrer og arbeiderrepresentantene i Stortinget.“

Styret for justisfondet foreslås å bestå av 7 medlemmer, hvorav Landsorganisasjonen velger 3 og arbeiderpartiene 2 medlemmer hver.

For øvrig foretas de nødvendige redaksjonelle endringer som er nødvendig av hensyn til de forandringer mindretallet foreslår.

Den faglige taktikk.

Redaksjonskomitéen foreslår:

I.

Kongressen fastslår at det best mulige samarbeide mellom organisasjonens ledelse og medlemmene er nødvendig både når det gjelder de krav som skal reises, og den taktikk som skal anvendes, for å kunne opnå et heldig resultat av kampen mellom arbeiderne og arbeidskjøperne.

Den skjerpede klassekampsituasjon med voldgifts- og tukthuslover og utbytterklassens stadig mer energiske bestrebelse for å presse ned arbeidernes levestandard, gjør et nøie samarbeide og en ubetinget solidaritet under de faglige kamper mere påkrevet enn nogensinne.

Volan og *Aas'* forslag om den faglige taktikk oversendes sekretariatet, som i samråd med forbundene og avdelingene må forberede den faglige taktikk foran vårens tariffoppgjør.

II.

Kongressen fastslår, at den samlede fagorganisasjon av all kraft vil motsette sig et hvert forsøk som fra kapitalistklassens side måtte bli gjort for å stabilisere den kapitalistiske utbytning og renteplynndring av det arbeidende folk.

Kongressen bemyndiger sekretariatet til ved en komité å utrede forskjellige spørsmål, bl. a. om den utenlandske storkapitals forsøk på å underlegge sig landets naturlige rikdomskilder og produksjons-

midler, samt om bestrebelsene for å reise industrien ved modernisering og rasjonalisering, og trekke op linjene for fagorganisasjonens stilling til disse spørsmål. Utredningen oversendes til alle tilsluttede organisasjoner.

Formannen: Det blev besluttet av kongressen at det skulde gis en muntlig beretning under dagsordenens punkter 4 og 5. Jeg skal få lov til så kort som mulig å gi en oversikt over den tariffbevegelse som vi har hatt i år helt fra januar måned av, og jeg skal likeledes så kort som det er mulig meddele om de forhold som var bestemmende for sekretariatet og forbundsstyrene ved valget av den taktikk man skulde anvende, og likeledes skal jeg få redegjøre for den holdning vi inntok overfor voldgiftsloven.

Som dere vil erindre blev tariffrevisjonen ifjor — efter det siste forslag fra meglingsnevnden — ordnet på den måte, at endel industrier fikk overenskomstens utløp forandret til 31 januar i år. Det var jernindustrien, bergverkene, skotøiindustrien og tekstilindustrien, mens bygningsfagene, de grafiske fag og endel andre skulde ha lengere varighet — til 31 mars 1928 — med en indeksregulering som skulde gjøres gjeldende fra 1 februar 1927. De overenskomster som utløp 31 januar kom derfor først under revisjon, og arbeidsgiverne møtte op med bindsterke krav også i år. Av de viktigste krav vil jeg nevne en ytterligere lønnsreduksjon utover ifjor, da den var omkring 17 procent. Nu krevet de lønnsreduksjoner fra 25 og optil 50 procent, når det gjaldt yngre arbeidere. De krevet forandring i bestemmelsene, når det gjaldt 8-timersdagen, krav som tok sikte på å uthule 8-timersdagen for arbeiderne. Man skulde gjøre de bestemmelser i overenskomsten som støtter sig til loven, verdiløse. Det skulde være adgang til for arbeidsgiverne å legge arbeidstiden i 2 skift uten tillegg for annet skift. I minstelønnstariffene krevet de adgang til å gå til opsigelse av arbeiderne og så gjeninnta dem på en mindre lønn enn de hadde da de sluttet. Det hadde de ikke adgang til efter tidligere falne arbeidsrettsdommer. Dette vilde gjøre enhver overenskomst til en absolutt fare og gjøre overenskomstenes verdi ganske illusorisk for den enkelte.

Vi stillet oss til å begynne med på det standpunkt at vi ingen lønnsreduksjoner vilde ha, idet vi hevdet at reduksjonene ifjor gikk utover det berettigede. Vi måtte også ta hensyn til de som hadde fått overenskomst på 2 år med indeksbestemmelse. Riktignok var indeksbestemmelsen moralsk bestemmende for organisasjonen, men hvis man fant at situasjonen lå sådan an at man vilde motsette sik lønnsreduksjoner, så hadde man adgang til å gjøre det. Vi kunde derfor ikke på de første stadier av forhandlingene stille oss på annet standpunkt enn at vi ingen lønnsreduksjon vilde ha. For disse industriers vedkommende var det på sin plass å holde arbeidsgiverne varme med ferispørsmålet. Disse industrier fikk nemlig i sin tid ferien redusert fra 14 til 8 dager, og ferispørsmålet er jo en sak av social og varig art for arbeiderne. Derfor må vi kjempe for en ferie av sådan lengde at den virkelig blir en rekreasjon. Vi reiste også krav om andel i bedriftsledelsen. Tross det at situasjonen lå an som den gjorde, så fant vi at

det var på sin plass å fremme krav, men vi var fullt på det rene med at vi ikke klarte å gjennomføre det denne gang. Da vi begynte kampen for innskrenkninger i arbeidstiden, så tok vi det skritt for skritt. Vårt prinsipielle krav var 8 timers dagen. Når situasjonen var gunstig så fikk vi nedsatt arbeidstiden noget, til andre tider ikke, og til slutt lyktes det oss, fordi vi stod i en sterk situasjon, å gjennomføre 8 timers dagen. Og det lyktes også, takket være fagorganisasjonens sterke stilling, å få denne lovfestet. Dette krav om andel i ledelsen bør holdes oppe ved alle kommende tariffrevisjoner, selv om man ikke i første omgang kan få gjennomført en sådan tariffbestemmelse — selv om man ikke til å begynne med får dette fremmet som man har tenkt sig det. Slik har vi arbeidet med alle spørsmål i tariffene. Selv om det går lengere tid så vil vi nok få dette gjennomført.

Den taktikk som vi førte ved de første forhandlinger og meglinger var å trekke disse ut for å se hvordan det blev for de tariffen som hadde indeksbestemmelser. Forbundene hadde adgang til å si sig fri fra tariffene og gå til kamp mot reduksjonen. Det viste sig at reduksjonen utgjorde 6.7 procent. Vi vilde se om arbeiderne i disse industrier vilde ta denne reduksjon. Vi var fullt på det rene med at her måtte arbeiderne selv bedømme stillingen og treffe en avgjørelse. Saken blev også av forbundene utsendt til medlemmene til avgjørelse gjennom avstemning og de vedtok reduksjonen. Da var det umulig for oss å stå eller falle på det standpunkt ikke å gå til lønnsreduksjoner. Vi holdt oss nu til indeksreguleringen, men det var ikke mulig å få Arbeidsgiverforeningen til å ta konsekvensen av det de hadde bundet sig til for de øvrige fag og industrier. Arbeidsgiverforeningen var ganske umedgjørlig. Den fastholdt sine krav uavkortet om lønnsreduksjoner fra 25 til 50 procent. Det intrådte derfor stans den 12 februar i år for 12—14 000 arbeidere.

Situasjonen var den at forbundene og Landsorganisasjonen stod vanskelig stillet efter de langvarige kamper man hadde hatt i flere år, senest ifjor. Forbundene kunde i høiden regne med understøttelse i 4 uker av egne midler for de gunstig stillede, men det var dem som ikke hadde noget å utbetale, hvis en stans varte utover 2 uker. Dette i tilfelle av at lockouten ikke blev utvidet. Det kunde spørres om det var forsvarlig å gå ut i kamp under disse forhold. Vi tok den dog. Arbeidsgivernes krav var slike, at vi for å undgå kamp ikke kunde ta imot det som her blev budt. Vi var så dristige at vi stolte på den solidaritet som var til stede både innen- og utenlands. Vi håpet at denne solidaritet ikke vilde svikte oss. Det viste sig også at den holdt. Forbundene og Landsorganisasjonen fikk bidrag slik at de kunde holde kampen gående ikke i 2, men i 10 uker. Jeg vil i denne forbindelse berøre et forhold som har krav på å komme frem og fordi sekretariatet har krav på å få rettferdiggjøre sig overfor en agitasjon som sådde mistillit til sekretariatet. Som dere vet fikk vi ifjor besøk av en representant for den russiske fagorganisasjon, Jaglom. Han foreslo for oss organisasjonsforanstaltninger for fremme av internasjonal faglig enhet. I denne forbindelse blev det sagt ute i agitasjonen at Jaglom hadde lovet den norske fagorganisasjon 4½ million kroner til de kjempende arbeidere.

Jeg og heller ingen annen i sekretariatet hadde kjennskap til noget sådant tilbud, men det forhindret ikke at det i foreningene blev svært opstyr og de sendte sekretariatet skrivelser og resolusjoner, som fordømte sekretariatet, fordi det ikke hadde mottatt det stillede tilbud. Jeg var nødt til offentlig å stemple dette som svindelagitasjon. Det var ikke i en eneste antydning til sekretariatet fremkommet noget sådant tilbud. Hvis det hadde vært levert et sådant tilbud, så vilde det ha vært ganske uforsvarlig for et sekretariat i den foreliggende situasjon ikke å ta imot dette, og det burde ha vært stemplet av arbeiderne ennu kraftige enn det blev. Men det er klart, at det å sende ut et sådant falsk forlydende i en situasjon, da arbeiderne er i kamp og sulter sig frem fra uke til uke, er sterkt fordømmelsesverdig, for da har sådan agitasjon lett for å fenge. Vi var ikke klar over hvordan dette hang sammen og måtte derfor sende en delegasjon, bestående av Jønsson og Ødegaard til Moskva, for å få bragt på det rene om vi var tilbuds 4½ million kroner. Vi fikk bekreftet at så *ikke* var tilfelle. Jeg skal citere av et brev, undertegnet av Jaglom og Dogadow. Her sies det:

«— Med hensyn til Deres spørsmål om 4½ million kroner som det er påstått at U. S. S. R. Landsorganisasjon har lovet som et lån til Den faglige Landsorganisasjon i Norge, har vi til dette å si: Dersom, som det er sagt i Deres brev, noget sådant har stått i den norske kommunistpresse, så er det tydelig basert på en misforståelse. *Kamerat Jaglom har aldri gjort noget sådant forslag, hverken skriftlig eller muntlig til Den faglige Landsorganisasjon i Norge eller til nogen annen organisasjon.*»

Men det var dog virkelig så det blev sagt i kommunistpressen og av medlemmer av Det kommunistiske Parti. I et svar på min artikkel heter det således i «Norges Kommunistblad» den 24 mars:

«Han (Jaglom) var bemyndiget til å tilby Den norske Landsorganisasjon en kreditt på 4½ million kroner, som kunde anvendes i tilfelle av langvarige konflikter.» —

Det samme organ utalte da jeg hadde stemplet disse ting som svindelagitasjon, at min artikkel herom «var usannferdig i sin fremstilling av den agitasjon som er ført fra Det kommunistiske Partis side, usannferdig i sin fremstilling av hvad Erling Falk har uttalt i anledning denne sak og samvittighetsløs i den anvendelse som er gjort av de usannheter som er gitt til beste.»

Man skal ikke diskutere slike spørsmål i pressen under en kamp-situasjon. Derfor har jeg ikke funnet grunn til å skrive om disse ting i avisene for å imøtegår det som var sagt i anledning av min artikkel.

I en skrivelse fra en forening heter det:

«På foreningens møte den 16 ds. blev de tilbud som er stillet Den norske Landsorganisasjon fra den russiske representant Jacob Jaglom drøftet.

Vi er bekjent med de offentliggjort tilbud om opprettelse en norsk-

finsk-russisk enhetskomité, men det som er den daglige samtale blandt de lockoutede arbeidere er følgende:

På et diskusjonsmøte i Skien for en tid siden, hvor Erling Falk holdt innledningsforedrag om samlingsspørsmålet, opplyste han at *Jaglom hadde tilbudt Den norske Landsorganisasjon 4½ million kroner til støtte under konflikter i Norge uten nogen forbindtlighet.*

Som følge av disse opplysninger, er det at der er opstått en sterk forbitrelse mot sekretariatet og som førte til at følgende forslag blev enstemmig vedtatt å sende forbundet:

«Foreningen krever at forbundet henvender sig til Landsorganisasjonens sekretariat med krav på at alt materiell angående den russiske representant Jagloms forslag og tilbud om økonomisk støtte til Norge blir tilsendt foreningene til behandling.»

Beslutningen var enstemmig.»

Når man sammenholder dette med de faktiske forhold, så var det ikke alene til skade for den kamp vi var oppe i, men også til skade for vårt samarbeide med den russiske landsorganisasjon.

For papirindustriens vedkommende blev overenskomsten ifjor ordnet ved voldgift. Overenskomstens varighet blev satt til 15 mars iår. Lønsreduksjonen blev satt til 15 procent ved den frivillige voldgift ifjor høst. Også her møtte arbeidsgiverne iår op med krav om store reduksjoner og en masse forandringer samt en overenskomst som bare skulde vare til 15 august iår. Heller ikke her blev man enig og vi fikk opsigelse for 12 500 arbeidere. I siste øieblikk fikk man en midlertidig ordning, som gikk ut på 8 procents reduksjon og en ordning som kunde sies op med 14 dages varsel. Denne ordning blev godtatt av papirarbeiderne, og jeg vil for mitt vedkommende si — til tross for at det blev sagt at det var en feil — at det var riktig. Papirarbeiderne var nemlig utnyttet i de mange tidligere kamper og Landsorganisasjonen vilde hatt vanskelig for å ta en sådan økning av de lockoutedes antall uten muligheter for å yde dem understøttelse. Vi underholdt de lockoutede med de bidrag vi fikk fra våre utenlandske forbindelser, både forbundene og Landsorganisasjonen.

Det vesentligste hensyn var dog at vi fryktet for å få fremprovosert en voldgiftslov. Vi var klar over, at hvis eksportindustrien kom i kamp, så vilde vi med engang ha hatt voldgiftsloven vedtatt av Stortinget. Jeg vil derfor nu få si nogen ord om hvordan behandlingen av voldgiftsloven artet sig. Vi hadde hos meglingsmannen fått oss overlatt spørsmålet om vi var villig til å la konflikten avgjøre ved frivillig voldgift. Vi svarte nei. Så fikk vi spørsmål om vi vilde gå med på å la saken behandle for en forsterket meglingsnevnd. Vi svarte også da nei. Men ved en del forhandlinger som fant sted blev det truet med at voldgiftsloven vilde komme til å bli vedtatt med stort flertall. Venstre var jo i realiteten enig i denne sak. På initiativ av bankdirektør Rygg blev det innkalt til en konferanse, hvor også Arbeidsgiverforeningens folk var til stede. Det blev herunder holdt særkonferanser med direktør Rygg og Riksmeglingsmannen. Vi antok at Rygg var Regjeringens representant under disse konferanser. Vi fikk oss da på nytt forelagt spør-

målet om frivillig voldgift eller megling for en nevnd. Vi erklærte oss da villig til å forhandle for en nevnd. Vi så det nemlig således at Rygg var representant for høreregjeringen, og Hambro hadde jo i Stortinget tatt initiativet til å få voldgiftsloven utsatt. Hvis meglingen for nevnden ikke gikk, så var vi på det rene med at vi vilde få voldgiftsloven. Jeg vil citere av et brev vi fikk fra Norges Bank angående konferansen:

«Arbeidernes forhandlere var villig til å gå med på, at de løpende konflikter tillikemed mulige konflikter angående de øvrige vårtariffer overgis til behandling av en meglingsnevnd, der opnevnes av Regjeringen. For at meglingsnevnden skal kunne utføre sitt arbeide tilfredsstillende, anser arbeiderne det nødvendig, at det nye forslag til lov om arbeidstvister ikke tas under behandling på inneværende års storting.»

Her spiller hensynet til tukthusloven også en rolle for oss. Hele det lovmateriell som forelå angående tukthusloven m. v. skulde ikke bli optatt til behandling på inneværende års storting. Under de betingelser var det vi var villig til å megle for en nevnd. Vi var på det rene med at en meglingsnevnds dom kom til å virke som en voldgiftsdom. Man må være meget sterk, hvis man skal opnå forandringer i et forslag fra en sådan meglingsnevnd. På den annen side, så var vi på det rene med at hvis vi kunde få utsatt hele dette lovmateriell, så det ikke blev tatt under behandling på dette års storting, så vilde det være en stor parlamentarisk seier for arbeiderne, og en realitet for arbeiderne. De vilde da neppe ha kommet frem, mens vi nu blir nødt til å kjempe for å få disse lover bort.

Dette var grunnen til at vi gikk med på å megle for denne meglingsnevnd. Det var dog ikke mulig å komme til en ordning her heller. Arbeidsgiverne var så steile, at nevnden ikke kunde fremsette noget forslag. Meglingsnevndens opfatning lå på ca. 14 procent.

Da dette resultat forelå og Stortinget var trådt sammen igjen efter påskeferien kom arbeidsgiverne med en deputasjon til Stortingets presidentskap og bad om voldgiftsloven. Og den blev vedtatt. Vi forsøkte også ved en deputasjon å øve innflytelse på presidentskapet, men det blev det ikke tatt hensyn til. Vi valgte en deputasjon, hvorav Mørk og jeg var medlem. Vi hadde foretrede for Stortingets presidentskap samtidig med demonstrasjonen. Jeg skal her få referere den forestilling som vi overrakte:

I anledning av Odelstingets behandling av lov om arbeidstvister og herunder kapitlet om tvungen voldgift, vil vi på de lockoutede arbeideres og den samlede fagorganisasjons vegne frembære vår sterkeste protest.

Liksom fagorganisasjonen gjentagne ganger tidligere har gitt uttrykk for sin opfatning og protestert mot at arbeidernes lønns- og arbeidsvilkår skal avgjøres av en voldgiftsdomstol, vil vi også i foreliggende tilfelle anmode presidentskapet å overbringe vår protest til Odelstinget med henstilling om at lovforslaget blir henlagt.

I over 10 uker har arbeiderne innenfor jernindustrien, bergverksindustrien, skotøi- og tekstilindustrien vært i lockout og ført sin kamp

mot de brutale krav som Norsk Arbeidsgiverforening har søkt gjennomført med reduksjon av lønningene og forringelse av arbeidsvilkårene. Denne lockout har ribbet og ødelagt arbeiderhjemmene, skadet viktige samfundsinteresser, og vil formodentlig også i stor utstrekning for lang tid fremover vise sine skadelige virkninger for bedriftslivet. Arbeidernes organisasjoner har på sin side under de førte forhandlinger og meglinger gjennom sine representanter vist stor imøtekommenhet for å undgå den skadelige lockout, uten at dette dog har lyktes. Man har endog i lønsspørsmålet gått lenger enn hvad man under de nuværende prisforhold og med tidligere reduserte lønninger kan anse forsvarlig for å undgå at voldgiftsloven skulde bli aktuell.

Under hensyntagen hertil anser vi det for et overgrep og en partitaget for arbeidsgiverne at voldgiftsloven fremmes, og at de lockoutede arbeidere skal dømmes.

Fagorganisasjonen vil under disse forhold ikke bare protestere mot loven, men også fralegge sig ethvert ansvar i tilfelle av at de lockoutede arbeidere ikke respekterer en avgjørelse av voldgiftsretten.»

Samtidig med at vi overbragte denne forestilling til presidentskapet blev der holdt en demonstrasjon her i Oslo for å understreke vår opfatning. Jeg vil dog få uttale om denne demonstrasjon, at den var en fjasko. Det var i virkeligheten en demonstrasjon mot demonstrasjonen i betraktning av at tusener av arbeidere var ute i lockout og at den foregikk i en arbeiderby som Oslo. Istedenfor at det burde ha vært 50, ja 100 000 med i demonstrasjonen, så deltok det 5000. Jeg blev betenkelig og jeg måtte spørre mig selv: Hvordan skulde det nytte å kreve nogen videregående utvidelse av kampen mot loven fra fagorganisasjonens side? Vi sammenkalte til et felles forbundsstyremøte til drøftelse av hvad det kunde og burde gjøres. Vi drøftet der om vi skulde gå til almindelig arbeidsstans, enten som demonstrasjon eller av lengere varighet. Men der var enstemmighet, og selv Volan uttalte sig mot almindelig arbeidsstans som demonstrasjonsstreik. Det blev derfor på dette møte besluttet at så ikke skulde skje. Vi besluttet å protestere så sterkt vi kunde ved å undlate å anvise medlemmer av voldgiftsretten og ved å nekte å prosedere for voldgiftsretten.

Da loven var vedtatt blev det øieblikkelig nedlagt forbud mot nye arbeidsstanser. Da fant Arbeidsgiverforeningen på at den vilde opheve lockouten, og det skulde skje uten forhandlinger med arbeiderne. De sendte bare meddelelse til avisene og opslag i bedriftene om at arbeidet skulde optas i den utstrekning som bedriftsmessige hensyn tillot. De trodde øiensynlig at de lockoutede arbeidere vilde komme til å kappløpe til fabrikkene igjen. Det skjedde dog ikke fordi fagorganisasjonens ledelse øieblikkelig utsendte kontraordre om at arbeidet ikke skulde optas før det var forhandlet. Vi vilde nemlig ikke at arbeidsgiverne som i 1921 med støtte i den beryktede protokoll skulde få anledning til å trakassere arbeiderne, før man var enig om på hvilken måte arbeidet skulde gjenoptas. Vi hadde på nyt et fellesmøte av forbundsstyrene og sekretariatet, hvor vi drøftet disse ting og vi blev enig om, at hvis det kom initiativ fra meglingsmannen, så var vi villig til å forhandle om arbeidets gjenoptagelse. Vi la så stor betydning i å få en ordning med

gjeninntagelsen, at vi var villig til å føre disse forhandlinger før dommene i sakene forelå.

På det forbundsstyremøte som blev holdt var man fullt på det rene med at det ikke vilde nytte med arbeidsstans mot dommen efter at dommen var falt. Vi drøftet dette som et spørsmål. Det var en dissens, idet der var enkelte som sa at man ikke skulde forsøke å forhandle om arbeidets gjenoptagelse, men stille sig avventende, inntil det var falt dommer og disse skulde betraktes som et forslag som skulde stemmes over blandt arbeiderne og ved vedtagelse eller forkastelse skulde vi avgjøre om arbeidet skulde gjenoptas. Det var ikke mange som talte for at man skulde gå frem på denne måte. Jeg forstod det så, at det vilde komme til å stille arbeiderne i en tvangssituasjon, som vilde være vanskelig og organisasjonsmessig ganske forkastelig. Hvad skulde skje, hvis vi skulde stemme over et sådant forslag (en dom) og det skulde bli forkastet? Skulde da arbeidsstansen vedvare inntil dommens varighetstid var utløpet? Det vilde i tilfelle bli en ulovlig kamp som vilde samle hele borgerskapet mot arbeiderklassen. Alt som Staten råder over av politi og militær vilde bli sendt mot de arbeidere som ikke vilde bøie sig, og det er ikke tvil om hvad resultatet av en sådan kamp vilde være. Men hvis nu arbeiderne så situasjonen på denne måten, at det vilde være en håpløs kamp, som ikke vilde ha annen virkning enn at man fikk vedtatt disse tukthuslover og skapt en situasjon som måtte tvinge borgerskapet til å anvende alle sine maktmidler, og arbeiderne av disse grunner vedtok dommen til tross for at dommen var dårlig. Vilde ikke det være en sterkere godkjennelse av voldgiftsdommen enn den man beskyldte oss for, når vi ordnet oss med en overenskomst før dommen forelå. Det vi fikk i stand var en overenskomst om at lønns- og arbeidsvilkår skulde være som de var da arbeiderne gikk ut og som bestemte, at arbeiderne ikke skulde trakasseres. Vi kunde ikke sette krefter nok inn i kampen, og da vilde det være en forbrytelse av en organisasjonsledelse å ydmyke arbeiderne ved å forelegge dem en dom som et forslag, som de måtte vedta. Jeg vil si, at det er mere på sin plass at ledelsen blir ydmyket enn at arbeiderne skal ydmyke sig på grunn av ledelsens optreden. Jeg sier dette på grunn av den kritikk som opstod. Og jeg vil slå dette fast, fordi om en annen sådan situasjon kom til å foreligge, så vilde ledelsen hatt dette til plikt fremfor å ydmyke arbeiderne.

Vi besluttet at vi ikke vilde gjøre oss medansvarlig for de dommer som vilde komme til å foreligge. For å understreke dette besluttet vi ikke å vilde utpeke medlemmer av voldgiftsretten og ikke å prosedere. Det kan være delte meninger om en sådan taktikk. Men for det første så hadde vi en beslutning fra kongressen 1916 om at vi ikke skulde utpeke medlemmer av voldgiftsretten, men vi kunde prosedere for den. Hvis det er av betydning for arbeiderklassen at man kan prosedere for voldgiftsretten, så må det også være av betydning at man har en dyktig representant som kan tale arbeiderklassens sak i selve retten. Jeg mener at det siste er like så meget på sin plass som det første. Skal man gjøre det ene så er det like riktig også å gjøre det annet, idet den som sitter i retten har like stor innflytelse som de som prosederer. Det er denne linje vi har fulgt helt til nu. Enkelte har opponert mot at de

skulde være avskåret fra å prosedere. Jeg er ikke så sikker på om det hadde blitt et bedre resultat om vi hadde prosedert. Tvert imot. Jeg tror at vi ved denne demonstrasjon gjorde rettens borgerlige flertall og spesielt dens formann mere usikker i sine avgjørelser. Jens Michal Lund vet meget godt hvad det kan bety å røre ved de enkelte bestemmelser i overenskomstene. Usikkerheten her måtte antas å komme arbeiderne til gode. Jeg tror ikke at det vilde ha blitt noget gunstigere resultat selv om vi hadde talt med sølvtinger i retten. Jeg synes dog jeg vil peke på at det er et merkelig resonnement som gjør sig gjeldende nettop av de samme som hevdet, at man skulde bruke dommen som et forslag, når de også inntok det standpunkt, at når arbeiderne ikke vilde fortsette kampen inntil voldgiftsdommen forelå og ikke vilde gjøre noget mer enn disse demonstrasjoner, så hadde man en forpliktelse til å gå inn i retten og tale arbeiderklassens sak. Det var Volan som hevdet begge deler, og jeg vil citere bare nogen linjer av Volans foredrag i Folkets Hus store sal den 24 mai:

«Ordren om å gå inn på arbeidsplassene må bety at vi skal bøie oss for voldgiftsdommen. Men hvorfor da nekte å opnevne dommer eller å prosedere? *Hvis standpunktet er at vi skal bøie oss for dommen forekommer det mig å være en forbrytelse å nekte å prosedere.*»

Volan kan vel bedre forklare dette resonnement enn jeg som ikke forstår det? Nu foreslås det gjennom et forslag som er fremlagt av redaksjonskomitéen, at kongressen skal godkjenne sekretariatets optreden. Jeg ønsker gjerne å få disse ting diskutert og å få avgjort om det er en forbrytelse mot de fagorganiserte arbeidere at vi ikke møtte op i retten og ikke prosederte.

Den finske gjests avskjed med kongressen.

Representanten for landsorganisasjonen i Finland, *Arvo Tuominen*, bad nu om å få ta avskjed med kongressen. I sin tale uttalte han blandt annet:

— Jeg beklager, at jeg ikke kan være til den interessante kongress er avsluttet. Jeg må derfor nu få takke for den uke jeg har vært her og særlig må jeg få gi uttrykk for min taknemmelighet for den resolusjon som blev sendt til den finske landsorganisasjon og hvori kongressen minnet de som falt i den finske frihetskamp. De finske arbeidere interesserer sig meget for den faglige virksomhet i Skandinavien, og på denne kongress dagsorden står det en rekke spørsmål som interesserer oss i Finland og som også har vært diskutert der. Spørsmålet om de faglige forbindelser er et av de største og viktigste dagspørsmål. Jeg har allerede uttalt mig om den finske landsorganisasjons stilling. Den finske landsorganisasjon håper at man kan skape sterke forbindelser mellem Finland og dets granner: Norge, Sverige, Danmark og Sovjet-Unionen. Det er av den største interesse at der dannes en enhetskomité for fagforeningsbevegelsen i Norge, Sovjet-Unionen og Finland. Våre land er små ledd i den verdenskjede som fagforeningsbevegelsen er, men dette at de er små plikter dem til å gjøre hvad de kan. Derfor

kjemper de finske arbeidere for verdensenhet i fagforeningsbevegelsen og for å styrke bevegelsen for å sammenslutte verdensproletariatet. Jeg takker for all den vennlighet og gjestfrihet som er vist mig og dermed den finske landsorganisasjon. Og jeg vil slutte med å uttale det håp, at vi må samle oss for å virkeliggjøre det som vår store lærer har erklært: Alle verdens arbeidere forener eder.

Formannen: Jeg er sikker på at jeg har alle med mig når jeg uttaler en takk til Tuominen for at han kom til vår kongress. Vi som ikke har sluttet organisasjonsmessige internasjonale forbindelser ser disse besøk på hverandres kongresser med glede og som et uttrykk for, at til tross for at man ikke har noget organisasjonsmessig uttrykk for dette, så har man dog solidariske forbindelser. Jeg vil be Tuominen om å ta med sig hjem en hilsen fra vår kongress og de fagorganiserte arbeidere her i vårt land — en hilsen som er den mest broderlige. Vi kjemper alle på samme front, fordi vi kjemper mot den borgerlige reaksjon og det kapitalistiske økonomiske anarki som herjer både i Norge og Finnland. Som et uttrykk for vår solidaritetsfølelse med de finske arbeidere vil jeg be kongressen om å bevilge 20 000 kroner til de lockoutede jernarbeidere i Finnland, som i mange måneder har vært ute i lockout og som sannsynlig vil komme til å gå i kamp hele vinteren fremover. Ved siden av at vi bevilger disse 20 000 kroner henstiller vi til det kommende sekretariat å overveie spørsmålet om ytterligere støtte til disse kjempende kamerater.

Formannens tale blev mottatt med begeistret tilslutning.

Dirigenten: Jeg anser det formannen foreslo vedtatt av kongressen.

Da Tuominen forlot salen reiste forsamlingen sig og sang Internasjonalsangen og der blev utbragt et kraftig tre ganger tre hurra for den finske landsorganisasjon.

Debatten om redaksjonskomitéens innstillinger til dagsordenens punkter 4 og 5.

Alfred Madsen: Jeg vil bare få si et par ord om de forslag som foreligger fra redaksjonskomitéen. Dagsordenens punkter 4 og 5 omfatter en rekke forskjellige spørsmål og det foreligger fra redaksjonskomitéen to innstillinger. Den ene angår voldgiftsloven og tukthusloven. Her er det et flertall på fem medlemmer, og det er ikke meget som skiller flertallet og mindretallet. Jeg vil derfor fra denne plass rette en siste henstilling til mindretallet om å frafalle sin dissens her. Forslaget om den faglige taktikk er enstemmig. Jeg vil anbefale at begge forslag vedtas av kongressen.

Trygve Lie: Vi har forsøkt å være så forsiktig som mulig, men jeg har forstått at kongressen vil ha gitt uttrykk for at denne kamp skal føres. Jeg tror det vil være uheldig og skadelig å gå lenger her enn det redaksjonskomitéen foreslår.

Volan: Efter den erklæring som nu foreligger kan også mindretallet i sekretariatet frafalle våre særs tandpunkter, men når det gjelder justis-

fondet — kampen mot streikebryterne og tukthusloven — så mener vi at det må gå an å samarbeide for hele arbeiderklassen. Derfor har vi funnet å måtte oprettholde vår dissens når det gjelder justisfondet. Halvard Olsen gav en lang beretning og av et sådant innhold, at det er nødvendig at vi ofrer litt lengere tid på denne sak.

Dirigenten: Jeg anmoder om at vi først søker å gjøre oss ferdig med punkt 4, tukthuslovene, for siden å gå over til voldgiftsloven og derunder den beretning formannen har gitt.

Oskar Karlsen: Som stillingen ligger an på denne kongress er saken temmelig dårlig forberedt. Man har vanskelig for å forstå hvad som er hensikten. Medlemmene ønsker en ensartet optreden, og da må man ta vekk det som er til skade for en enig optreden. Det er allerede fastslått at det skal være samarbeide mellom Det norske Arbeiderparti og Landsorganisasjonen og at det skal være en arbeidskomité. Er det da nødvendig å fastslå dette ytterligere? Kommer ikke tukthusloven inn under dette samarbeide og denne komité. Det har lett for å skape norden i fagorganisasjonen, når vi gjentar dette. Kommunistene får her en plattform å stå på. Kommunistene har likesom Det norske Arbeiderpartis medlemmer en ærlig vilje her. Hvorfor skal da sekretariatets flertall komme med dette, som bare kan skade det gode forhold i fagforeningene. Er det nødvendig å fastslå dette? Skulde ikke sekretariatet ha denne myndighet uten at man støper det i bly? Det skal være en ildskrift at hvis det ikke nytter med parlamentariske midler, så vil fagorganisasjonen ta op kampen mot lovene. Jeg er enig i at partiets justisfond skal gå inn i Landsorganisasjonens, men når det slæes fast, at bare disse to parter skal lede dette fond, så rettes det en brodd mot den tredje part. Hvis vi ikke kan undgå dette så er det bedre at Det norske Arbeiderparti beholder sitt fond og nyttiggjør sig dette og så kan man gå på det forslag jeg har fremsatt. Jeg synes at kongressen bør tenke over den ting at man stryker punkt 1 og 2 og eventuelt vedtar det forslag som er fremsatt av mig. Hvad forslår 100 000 kroner, hvis kampen skal føres som den bør? Man må i tilfelle søke om frivillige bidrag, men er der anledning til brytning på dette forhold her, så er det også anledning til å svekke tanken. Hvis flertallet ikke kan gå over til dette, så er jeg nødt til å stemme for Volans og Furubotns dissens. Ellers er jeg enig med flertallet.

Dirigenten: Saken er diskutert før, så det foreslæes strek og 5 minutters taletid.

Dirigentens forslag blev vedtatt.

Furubotn: Jeg tror at den beslutning man her står foran kommer til å få adskillig rekkevidde, hvis vi skal vedta flertallsinnstillingen fra redaksjonskomitéen. Det skulde synes naturligt at denne opgave skulde være en klasseopgave, hvor ingen bihensyn skulde spille inn. Allikevel oplever vi, at man ut fra en ensidig teoretisk erkjennelse går så langt, at man ennu ikke i denne sak kan se klassemessig. Kommunistene skal ta kampen op mot streikebryterne, men deres parti skal ikke være verdigt til å øve innflytelse på denne komité. Det er kongressen uverdigt å følge Martin Tranmæls direktiv på dette område, så kommunistene utelukkes fra denne centralinstans som skal lede innsamlin-

gen. Jeg vil spørre Martin Tranmæl: Drives ikke denne politikk nu for vidt?

Alfred Madsen: Jeg trodde at alle hadde sakens dokumenter. Det er konklusjonen man skal votere over og ikke premissene. Dette spørsmål har ikke vært berørt av Furubotn i redaksjonskomitéen på den måte at der skulde reises stor politisk strid om denne sak. Hvis det hadde vært gjort, vilde jeg straks ha sagt min mening om saken. Jeg vil si at etter at fondene er sammensluttet, så tror jeg ikke at sekretariatet vil ha så meget å innvende mot at sekretariatet opnevner fondets styre. Nu skal sekretariatet opnevne tre representanter og jeg har intet imot at kommunistene får en av disse representanter. Disse saker skulde man kunne ordne i en komité. Kommunistene har sin Røde Hjelp og jeg spurte om ikke også dette kunde opslukes av justisfondet, men det blev sagt nei, fordi det er underavdeling av en internasjonal organisasjon som vil komme til å fortsette.

Tagseth: Jeg tenkte, at dette var en kongress som skulde behandle sakene ut fra faglig synspunkt. Jeg synes at dette er et dårlig grunnlag for samling av arbeiderklassen. Nu skal partiet, det vil si Det norske Arbeiderparti, blandes op i dette. På de steder hvor kommunistene er i flertall vil det vekke en veldig forbitrelse. I slike spørsmål bør det være enhet. Derfor vil jeg at dere skal tenke nøie over det før dere går til en beslutning som virker splittende på bevegelsen og i fagforeningene.

Oskar Karlsen: Jeg fastholder mitt forslag. Kan jeg ikke få det referert?

Einur Gerhardsen: Det norske Arbeiderpartis justisfond har bestått i flere år. Det blev stiftet av ungdomsforbundet og i styret satt der dengang representanter for ungdomsforbundet, partiet og Landsorganisasjonen. Dengang krevet ikke de som nu er, med i kommunistpartiet, at socialdemokratene skulde være representert. Dette er altså ikke noget prinsipielt spørsmål for dem. Saken hadde vært en annen, hvis kommunistpartiet hadde sagt: Her er vårt fond, la det også bli med. I dette tilfelle gjelder det sammenslutning av to fond som eksisterer. Det ligger i kommunistpartiets egne hender å skape enhet her. Vi blir ikke kvitt strid, fordi om vi vedtar at kommunistpartiet skal være representert her.

Dirigenten refererte Oskar Karlsens forslag (gjengitt foran).

Volan: Jeg forstår det så, at dette fond opprettes utelukkende for å støtte de arbeidere (og deres familier) som kommer i fengsel som følge av kampen mot streikebryterne. Røde Hjelp skal ikke bare gjøre tjeneste i slike tilfelle. Det er jo andre ting også arbeiderne blir straffet for i sin kamp. Dette fond har vært ment å skulde omfatte alle arbeidere som blir straffet for sin kamp mot tukthuslovene og streikebryterne. Jeg vil ikke bebreide Tranmæl eller nogen annen enkeltperson for at de kjører frem på denne linje. Jeg er klar over at hvis partiets formann, Torp, og Tranmæl, går med på å lage et justisfond, som omfatter alle arbeidere, så blir dette selvfølgelig også vedtatt av Det norske Arbeiderpartis centralstyre. Jeg slutter mig til de som sier at det er galt av hensyn til fagorganisasjonen, av hensyn til arbeiderklassen for øvrig

og av hensyn til de som kommer i justisens klør og trenger hjelp, at der blir politisk strid om dette.

Aksel Hernes: Jeg kan innskrenke mig til å understreke det Furu-botn har sagt. Hvordan vil det føles på arbeidsplassene, at kongressen vedtar en beslutning som trekker op et så skarpt skille mellom arbeiderne. Det er så meningsløst, at en sådan ledelse burde tukthusloven ramme. Skal vi skyves ut i det ytterste mørke, fordi om vi tilhører Det kommunistiske Parti? Da er det ikke lenger kameratskap til stede. Jeg vil appellere til de av kongressdeltagerne som er arbeidere, at de ikke stemmer for dette.

Torbjørn Dahl: Jeg kan ikke forstå annet enn at dette spørsmål ikke er gjennomdiskutert slik som det burde vært. Det må da være meningen å understøtte de av fagorganisasjonens medlemmer og tillitsmenn som rammes av justisen. Det norske Arbeiderparti burde ha beholdt sitt eget fond. Det som Alfred Madsen hevdet her er i virkeligheten riktig. Justisfondet er opprettet for å forsvare de her hjemme som faller i justisens klør. Jeg synes at fagorganisasjoneu skulde ha opprettet et eget fond med styre opnevnt av sekretariatet. Ved å slå disse to fond sammen vil der bli tvist om hvad som er politisk og faglig for-brytelse. Jeg vil støtte Alfred Madsens forslag.

Dirigenten: Denne opfatning dekkes av Oskar Karlsens forslag.

Ingvald Nielsen: Er dette kameratskap? La oss opptre som kamerater og la oss opprette et fond, så vi kan si at her var vi for en gangs skyld enige.

Leif O. Foss: Uansett hvad kongressen beslutter, så skal ikke vi kommunister spare oss i kampen mot streikebryterne. Vil dere drive det så langt at man skal ha medlemsbok i Det norske Arbeiderparti for å drive kampen mot streikebryterne? Vi vil ikke være med på at en del av de fagorganiserte skal settes utenom her. Det går ikke an å si, at her er det to parter. Er ikke vi også en del av Landsorganisasjonen? Vi skal ikke la det drive så vidt bape av partihensyn. Her skal det vises klassehensyn: Røde Hjelp er ingen kommunistisk organisasjon. Medlemsmassen i den består av arbeidere av alle slags opfatninger.

Martin Tranmæl: Det er ikke tale om å utelukke nogen. Alle skal ha de samme goder. Det er Landsorganisasjonen som oppretter dette fond og Landsorganisasjonen kan ikke tre i forbindelse med andre organisasjoner enn de den ellers samarbeider med. Jeg har intet imot at Landsorganisasjonen lager sitt eget fond, men det vil bli mere kraft i innsamlingen når det samarbeides med Det norske Arbeiderparti som man allerede har samarbeide med om andre ting. Jeg er enig med Madsen i at man bør ta tilbørlig hensyn til at de forskjellige synsmåter kommer frem i styret. Man får ta konsekvensen av sin opfatning: Enten Landsorganisasjonen alene, eller også gå sammen med Det norske Arbeiderparti.

Berby: Tranmæl har søkt å slipe kantene av denne sak, men jeg kan ikke si at det virker noget særlig på mig. Jeg står i Det norske Arbeiderparti av taktiske og praktiske grunner, men jeg er kommunistisk anstrøken som så mange andre medlemmer av partiet. Jeg går ut fra at kommunistene vil gjøre hvad de kan for dette fond. Men

skal de gjøre dette så må det i all rimelighets navn være lovlig for dette parti som har så sterk representasjon i fagorganisasjonen å bli representert i fondet, eller også må det få et styre som bare er valgt av fagorganisasjonen. Skal Det norske Arbeiderparti være representert, så må også Det kommunistiske Parti stilles på like fot. Jeg vil anbefale de som ikke er altfor sterkt partiinnpisket at de stemmer for Karlsens forslag.

Hans Eriksen: Jeg vil støtte tanken om at dette fond blir opprettet bare innen fagorganisasjonen og at det får et styre som bare er opnevnt av Landsorganisasjonen. Hvis det er mulig å samles om en slik ordning, så finner jeg at det vil være det beste i dette tilfelle.

Trygve Lie: Man må se på dette spørsmål koldt og rolig. Ingen av de innvendinger kommunistene nu kommer med kom frem under debatten om de politiske partier. Det er ikke kommet et nytt argument i denne sak. Har vi tatt standpunkt for samarbeide med et politisk parti, i en stor sak, så må vi også oprettholde dette standpunkt. Vi har et eget fond i Landsorganisasjonen, men nu må vi flytte det ut i et nytt rettssubjekt og det opnår vi ved å slå det sammen med Det norske Arbeiderpartis. Styret er ikke hensikten med fondet. Det blir tatt hensyn til alle som kommer i konflikt med loven og jeg har ment at dette fond skulde bli så sterkt at det skulde kunne hjelpe også de som politisk kommer på kant med loven.

Det blev vottert over hvert punkt i innstillingen for sig.

Sekretariatets forslag punkt 1 blev vedtatt med stort flertall, punkt 2 blev enstemmig vedtatt og punkt 3 blev vedtatt med stort flertall.

Efter anmodning fra *Volan* blev det votert særskilt over hvorvidt Norges kommunistiske Parti skulde tas med i styret. Sekretariatets innstilling blev også her vedtatt.

Punkt 4 blev vedtatt mot 2 stemmer.

Oskar Karlsens forslag om at statuttene skal godkjennes av representantskapet blev enstemmig vedtatt som nytt punkt 5.

Redaksjonskomitéens erklæring blev enstemmig vedtatt.

Derefter gikk man over til å behandle den faglige taktikk og formannens muntlige beretning for 1927.

Alfred Madsen: Redaksjonskomitéens forslag om den faglige taktikk blir også å behandle under dette punkt.

Bratvold: Det forslag som foreligger her er utformet på en sådan måte, at jeg må ta ordet for å hindre at man skal komme å si at kongressen har besluttet, at man for fremtiden ikke skal kunne prosedere for en voldgiftsrett. Da vi var klar over at vi skulde få voldgiftslov, så inntok jeg det sandpunkt at vi skulde prosedere sakene i voldgiftsretten. Dette standpunkt var i nøie overensstemmelse med det standpunkt jeg alltid har inntatt. Dengang Det norske Arbeiderpartis hovedorgan skrev, at det ikke var så nøie hvor mange representanter man hadde i Stortinget, så var jeg uenig i dette, idet jeg aldri har vært av den op-

fatning at det har vært betydningsløst å være til stede og slå et slag for vår opfatning. Her i landet er rent politisk sett **Stortinget** den beste talerstol vi har, men når det gjelder faglige spørsmål, vår arbeidstid, ferien, lønns sakene og andre arbeidsvilkår, så er jeg av den opfatning, at selv om det er en borgerlig voldgiftsrett, så vil det ha sin betydning, at arbeidernes representanter møter op der og fra denne talerstol legger klart og tydelig frem den kritikk vi fører over hvordan bedriftslivet og det økonomiske liv ledes. Det store flertall i sekretariatet og på felles-forbundstyremøtet var av en annen opfatning. Hva var det som hendte? Jo, det blev blåst op en stemning. Men hvor lenge holdt den? Det var ikke mange ukene etter at voldgiftsretten var trådt sammen før det begynte å komme krav om at man skulde delta i prosedyren. Dere skal ikke lukke øinene til for det faktum, at store deler av den norske arbeiderklasse ikke er så klassebevisste som ønskelig kunde være. En stor del resonnerer anderledes enn Furubotn, tildels også anderledes enn Tranmæl. De får nu lett den opfatning, at det ikke var voldgiftsrettens skyld at det gikk så dårlig, idet den ikke fikk vite hvordan arbeidernes opfatning av sakene var. Og kritikken for det dårlige resultat rettes mot oss som ikke prosederte, istedenfor mot de som virkelig har ansvaret. Jeg tror ikke at dommene blir bedre fordi om vi prosederer, men det er her som i Stortinget: Vi møter op og hevder vårt syn. Det er det samme vi skal gjøre i voldgiftsretten. Vi trenger å oplyse det store flertall av den klasse vi selv tilhører. Det er ikke min mening å angripe Halvard Olsen og de andre i sekretariatet og si at det var en forseelse som de hadde fortjent å henges for, men for mig står det så, at her er vi inne på et skille som er av ganske anderledes stor prinsipiell og praktisk betydning enn skillet mellom Mørks og sekretariatets endrede forslag i spørsmålet om de internasjonale forbindelser. Ilvis våre organisasjoner var så sterke at vi bare kunde føre kampen, så var det ikke så farlig, men det er ikke sådan. Hvor mange ganger har man ikke sett at de som tilhører den radikale fløi har kommet og sagt: Mig er det ikke så farlig med, men det store flertall i foreningen forlanger at vi skal si til forbundsstyret, at nu skal det være slutt. Ennu nogen år fremover må vi føre en slik politikk, at vi kan få øket tilslutning og få de som idag er mindre klassebevisste til å bli mer og mer klassebevisste. Jeg vil ha presisert mitt standpunkt, og jeg vil ha sagt, at sådan må forslaget ikke opfattes, at vi neste gang ikke skal kunne møte i voldgiftsretten og prosedere sakene for den.

Blom: Jeg er fullstendig enig med Bratvold. I mitt distrikt var det opfatningen at arbeiderne skulde prosedere. Når vi ved alle mulige protester allikevel ikke hadde kunnet avverge loven, så skulde vi ha prosedert. Vi fikk på grunn av den taktikk man valgte, den opfatning, at sekretariatet anså det berettiget at voldgiftsretten tok alle disse prosentene fra oss. Vi mener at sekretariatet skal være arbeidernes tjenere i kongressperioden og de skal da optre der hvor arbeidernes interesser skal ivaretas. Jeg vil på det innstendigste henstille til det kommende sekretariat, at det, hvis vi senere skal for voldgift, så skal det prosederes.

Efter forslag av *dirigenten* blev det vedtatt å slutte til ordinær tid og fortsette debatten imorgen.

Dirigenten: Fra en representant, Aksel Werner, er det kommet meddelelse om at han ikke har undertegnet protesten mot de 100 000 kroner. Den som har undertegnet er Aksel Hernes.

Formiddagsmøtet lørdag 10 desember.

Dirigent: *Gustav Sundbye*.

Efter at det var foretatt navneoprop refererte sekretæren, *Ingv. Nielsen*, protokollen, som blev godkjent efter den bemerkning av *Bratvold*, at Halvard Olsens forslag om de 20 000 kroner til de finske jern- og metallarbeidere også innebar den realitet, at sekretariatet skulde gå til ytterligere bevilgning, hvis dette ansæes nødvendig.

Den faglige taktikk.

Man fortsatte så debatten om den faglige taktikk m. v.

Volan: Jeg går ut fra at jeg får noget lengere tid enn de 10 minutter, da jeg må betraktes som innleder fra vår kant. Jeg vil først ha sagt om den meddelelsen, som Halvard Olsen omtalte igår, om de 41½ million kroner, som den russiske Landsorganisasjon skulde ha tilbudt den norske Landsorganisasjon: Vi drøftet denne sak engang i sekretariatet og jeg sa da at jeg kjente ikke noget til saken. Hvis det er gitt uriktige meddelelser, så har ikke jeg noget med den ting å gjøre, da jeg ikke har hørt om noget sådant. I 1926 fikk man to arter av overenskomster. Håndverksarbeiderne fikk 2 års overenskomster med regulering i januar 1927. Overenskomstene løp ut samtidig både for industrien og håndverksfagene. Da den situasjon forelå, at håndverksforbundene skulde ta stilling ivår, hadde vi et felles forbundsstyremøte om saken. Vi drøftet da hvad de 6.7 procent medførte. Vi hadde ikke villet ta stilling til disse før vi hadde bragt på det rene om industriforbundene ønsket at vi skulde vedta disse 6.7 procent. Industriforbundenes representanter uttalte sig i den retning. Vi blev da enig om å akseptere de 6.7 procent. Herom var det ingen strid innen fagorganisasjonen. Under de forhandlinger som senere blev ført, deltok ikke jeg. Hvad som er passert under forhandlingene og meglingene har jeg ikke kjennskap til. Jeg kan dog ikke nekte for, at jeg har den opfatning, at de som førte forhandlingene for industriarbeiderne hadde gått noget for langt i sine innrømmelser på lønnsreduksjonens område uten å få tilsvarende innrømmelser fra den annen kant. Jeg har dette fra den innberetning som Riksmeglingsmannen gav til voldgiftsretten og hvori det heter, at arbeidernes representanter hadde strukket sig til 12 procent, mens arbeidsgiverne ikke hadde gitt efter på noget punkt. Vi må bringe dette på det rene For hvis arbeidernes forhandlere har gått med på 12 procent uten innrømmelser fra Arbeidsgiverforeningen, så er det klart at arbeidsgiverne ikke gjorde noget avslag hos Riksmeglingsmannen. Man hadde to linjer: Enten en storlockout eller voldgift. Hvis arbeidernes

forhandlere hadde gått med på 12 procent, så kunde ikke arbeiderne gå til storkonflikt på dette og voldgiftsretten kunde regne med at arbeiderne vilde finne sig i en større reduksjon enn 12 procent. Jeg var enig i at man skulde sende deputasjonen til Stortinget og den skulde meget sterkt fremholde at arbeiderne ikke vilde respektere voldgiftsdommen. Jeg hadde ment at det skulde være mer enn en trusel. Her må man være klar over, at i det øieblikk arbeiderne går inn på arbeidsplassen, så er dermed også enhver trusel om ikke å respektere voldgiftsdommen bare en tom frase. Når det så blev besluttet, før dommen var avsagt, at arbeidet skulde gjenoptas, så fikk efter min mening arbeidsgiverne lett spill. Voldgiftsretten hadde intet å frykte. Hvilken som helst dom vilde blitt respektert. Og når man ikke skulde prosedere, så blev arbeiderne heller ikke forsvart i retten. Jeg mener at på dette punkt inntok man et feil standpunkt. Når man vedtok å arbeide, så skulde man også ha vedtatt å prosedere for retten. Man skulde selvfølgelig ikke stemme over voldgiftsdommen, men over hvorvidt arbeidet skulde gjenoptas eller ikke. Dermed hadde man under alle omstendigheter sagt, at det er ikke nok at det borgerlige storting lager klasselover. Arbeiderklassen selv skal avgjøre om denne lov eller dom skal være endelig for arbeiderklassen. Det er riktig at den demonstrasjon som blev arrangert i Oslo ikke blev som den burde ha vært, men jeg har en svak mistanke om at det fra ledende hold blev gjort for lite for å opplyse arbeiderne om nødvendigheten av denne demonstrasjon. Man sendte ut en enkelt parole. Jeg tror i det hele det, at det som har vært det vanskeligste, eller iallfall det spørsmål som har vakt størst misnøie, er dette, at det ikke har vært tilstrekkelig samarbeide mellom ledelsen og medlemmene. Landsorganisasjonens formann sier at han var optatt i megling, men det riktige vilde da ha vært å avtale med Samorganisasjonens formann om en tid. Her er det efter mitt skjønn begått en feil. Deri ligger dog ingen insinuasjon. Det er riktig å vedta redaksjonskomitéens forslag, når det gjelder den faglige taktikk. Der slår man nemlig fast det prinsipp, at det skal være samarbeide mellom organisasjonsinstansene.

Adolf Olsen: Jeg påhørte igår med stor interesse formannens redegjørelse og Bratvolds standpunkt. For mig blev det klart mere enn før at den taktikk formannen hevdet var riktig. Bratvolds taktikk er venstres. Hvis vi hadde prosedert, så vilde vi ha opnådd store fordeler, sies det. Det er også statsråd Oftedals standpunkt. Det blev jo prosedert for Statens sagbruk i Vefsen, men der fikk man større reduksjoner enn andre steder. Jeg tror det er riktig at man bringer tvil inn i retten ved at man undlater å prosedere.

Dirigentens forslag om strek blev vedtatt.

Bergseth: Efter å ha hørt Halvard Olsens og Trygve Lies foredrag forekommer det mig at dette spørsmål er et av de viktigste som er oppe på kongressen. Vi har historien å lære av og vi må se på den taktiske linje vi skal bruke for fremtiden. Derfor forekommer det mig merkelig at saken, når den kommer fra redaksjonskomitéen, ikke har fått en mere aggressiv form og et mere vidtrekkende innhold enn den har. De midler bygningsgruppen i Oslo bringer i forslag er velkjente, og et av disse

midler er blitt aktuelt i **borgerpressen** i disse dager på grunn av en artikkel av Haakestad. **Borgeravisene** griper denne hanske fordi de forstår, at det er til skade for **borgersystemet** om arbeiderne slår inn på sabotasjen. **Labelsystemet** vil være et godt middel mot streikebryterne, idet man derved trekker den forbrukende masse inn i kampen. Jeg vil henstille til det kommende sekretariat, at det overveier å føre disse nye midler inn i klassekampen.

Rungstad: Det er naturligvis slik, at fagorganisasjonen i sin daglige kamp må være så smidig som det bare går an. Jeg vil nevne dette av hensyn til den fremtidige behandling av voldgiftsloven. Da vi fikk loven så måtte vi i år efter de store fakter og ord gjøre noget. Derfor var jeg med på at man på det øieblikk holdt sig fra å prosedere, men jeg vil ikke at det skal fastslåes som et dogme at arbeiderne ikke skal kunne møte frem og prosedere.

Arthur Lie: Halvard Olsen er så reformistisk, at arbeiderne under en kampsituasjon stoler mere på demonstrasjoner enn på sine andre kampmidler. Jeg er enig i at man ikke prosederte, men det var under forutsetning av at det skulde overlates til arbeiderne selv å bestemme, hvorvidt man skulde godta dommen eller ikke. Men det blev ikke gjort. Landsorganisasjonen gikk arbeidsgivernes erinder ved å gi arbeiderne ordre til å gjenopta arbeidet efter at det var truffet en ordning med arbeidsgiverne. På Stord besluttet vi ikke å opta arbeidet før dommen var avsagt, men vi så at vi blev stående alene. Plutselig en dag fikk vi telegram om at vi skulde gjenopta arbeidet for ellers vilde det fra Arbeidsgiverforeningens side bli gjort ansvar gjeldende mot forbundet og Landsorganisasjonen. Det viste sig altså at Landsorganisasjonen ikke hadde ment noget med de store ord og fakter. Lie nevnte at det bare var uker igjen til Arbeidsgiverforeningen hadde ramlet. Hvorfor da ikke fortsette kampen? Det ser ut til at det har vært om å gjøre for Landsorganisasjonen å undgå at Arbeidsgiverforeningen blev sprengt. Jeg kan ikke stemme for godkjennelse av sekretariatets holdning fordi det jaget arbeiderne tilbake under kampen.

Henry Andersen: Jeg forstår Landsorganisasjonens formann derhen, at de krav arbeiderne stillet, nærmest var diktert av taktiske grunner og da kunde man ikke vente sig noget gunstig resultat av forhandlingene og meglingen. Jeg var med på et forbundsstyremøte og der var det stemning for at man skulde ta indeksreguleringen for de som hadde den i sine overenskomster, men så skulde man sette alt inn på å ta et oppgjør for de andre på samme grunnlag. Man har imidlertid senere gått tilbake fra det ene til det annet standpunkt. Jeg har hørt et forlydende om at arbeidernes forhandlere for meglingsnevnden skulde ha gått med på 15 procents reduksjon, mens arbeidsgiverne holdt på to indeksreguleringer i perioden. Hvis dette er riktig, så er det forståelig at dommen blev som den blev. Jeg var enig i at arbeiderne ikke skulde prosedere, men jeg mente også at arbeiderne skulde søke å bekjempe dommen. Samorganisasjonen saboterte denne sak i 4 uker til tross for at den året i forveien hadde vedtatt meget skarpe uttalelser om dette forhold. Det er innvendt at dette var en kamp mot samfundsmakten. Vi kan ikke føre en så defensiv linje hvis vi skal vareta arbeidernes

interesser. Dersom arbeiderne hadde fått anledning til å stemme over det forslag som forelå fra den såkalte voldgiftsrett, så hadde man ikke dermed anerkjent voldgiftsloven, men resultatet hadde blitt behandlet som et vanlig forslag. Det er himmelvid forskjell på en kjennelse og en dom. Jeg tror ikke arbeiderne vilde ha vedtatt voldgiftsdommen. Jeg tror at de heller vilde ha tatt kampen. Arbeiderne har etter det som er skjedd, spurt om fagorganisasjonen er en vanlig arbeiderorganisasjon eller om den er gått over til å bli en selskapsklubb. Man må ikke av hensyn til borgerskapet si at man ikke kan ta hverken den eller hin kamp.

Fladeby: Man kan ikke si at dette er sekretariatets taktikk. Man må huske at disse beslutninger blev fattet på grunnlag av et møte av forbundsstyrene og sekretariatet. I dette møte blev det sagt fra at man ikke vilde prosedere. Det blev sagt av alle, på nogen få nær. Jeg tror det er en stor illusjon å tro at man kunde ha oppnådd noget ved å prosedere. Et forbund sa at det absolutt måtte prosedere av hensyn til utløpstiden, men sekretariatet sa nei. Da dommen falt viste det sig at det ikke var så farlig med den utløpstiden. Et annet forbundsstyre besluttet at det skulde prosedere, men arbeiderne sa nei og formannen og forretningsutvalget måtte la være å gå i voldgiftsretten. Det er klart at det kan være delte meninger om arbeidets gjenoptagelse, men når voldgiftsretten var nedsatt fant man ikke grunn til å fortsette kampen. Sekretariatet vilde at arbeiderne skulde få til gode det som ellers vilde bli tapt arbeidsfortjeneste og dernæst var det jo lykkes sekretariatet å få i stand en ordning om at alle skulde inntas igjen på de gamle lønninger. Hvis man hadde ventet til etter at dommen var falt, så vilde man i henhold til den borgerlige lov ha vært forpliktet til å arbeide for dommens satser. Resultatet vilde for øvrig ha blitt at arbeidsgiverne hadde tatt inn de folk de ønsket og de andre hadde fått gått. Man har sagt at man skulde ha fortsatt linjen. Hvilken linje? Kampen? Er det virkelig nogen i denne forsamling som tror at vi hadde maktet å fortsette kampen? Forholdet var nemlig det at massevis av arbeidere var glad for at kampen var avsluttet, så de kunde begynne å arbeide. I 1920 hadde vi en voldgiftsrett som avsa sine dommer i en tid da arbeiderne i virkeligheten hadde makten i samfundet. Voldgiftsretten var oppmerksom på dette, derfor fikk man en voldgiftsdom som var akseptabel. Hadde vi hatt arbeiderne like godt organisert og skolert nu som dengang, så hadde nok ikke voldgiftsretten iår våget å felle en sådan dom som den avsa iår.

Furubotn: Det som foranlediger mig til å ta ordet er det som er fremkommet om de 4½ million kroner. Ut fra vår revolusjonære erkjennelse vil jeg ganske åpent si, at det her foreligger en feil fra vår side. Det tjener ingen interesser å prosedere sig bort fra at her er begått en feil. Jeg sier dette på partiets vegne. Men dermed er man ikke ferdig med spørsmålet om økonomisk støtte til de kjempende arbeidere. Det som er utført fra vår side for forbindelse med de russiske arbeidere var bestemt av at Jaglom hadde fremsatt et forslag om en norsk-finsk-russisk komité. Her gjaldt det å få handlet hurtig for å komme i forbindelse med den russiske Landsorganisasjon for å få økonomisk støtte.

Det som forelå virket så at sekretariatet ikke var så særlig interessert i å komme i forbindelse med den russiske Landsorganisasjon for å skaffe støtte. Jeg tror ikke at denne feilen med de 4½ million er så stor som Halvard Olsen vil søke å gjøre den til. Det er en kjensgjerning at en million kroner er kommet og det tjener ingen interesser å stikke dette under stol. (*Formannen: Enig.*) En stor del av disse midler er ikke benyttet i hele sin utstrekning til arbeidere som er ute i kamp. Jeg kan ikke fri mig for, at når Halvard Olsen igår var inne på disse spørsmål, så hadde jeg en levende følelse av at han brillierte med den feil som er begått av oss. Mitt inntrykk er at Halvard Olsen her til en viss grad driver spekulasjon og demagogi med de feil vi begår. Det er heller ikke riktig. Med hensyn til redaksjonskomitéens innstilling, så er det klart at den er et kompromissforslag. Når jeg har gått med på det, er det fordi det tross sine svakheter inneholder ting som virkelig kan få betydning for fagorganisasjonen. En belysning av rasjonaliseringen og den utenlandske kapitals invasjon er av betydning. Jeg går ut fra at det blir tatt hensyn til Volan og Aas' forslag ved vurderingen av den kommende taktikk her i landet.

Bratvold: Det er blitt sagt om det jeg sa om at man måtte møte frem der hvor arbeidernes saker behandles, at dette skulle være venstres standpunkt. Hva er det som er sannheten her? Vi vil ikke nogen av oss ha voldgiftsrett. Det er ingen av oss som anerkjenner det borgerlige samfunns rett til å bestemme våre lønninger. Vårt og mitt stander at vi skal være medbestemmende i våre arbeidsvilkår. Det jeg er mot er disse haltende standpunkter. Sekretariatet har på grunn av press fra medlemmene måttet gi dispensasjoner. Det er levert skriftlige innlegg og fagforeningsmenn er møtt op i retten som vidner. Enten må demonstrasjonen opheves eller også må den føres konsekvent. Men vi har her som så ofte ellers gått midt imellem. Det er det jeg er imot. Her er et faktum som vi må bøye oss for, og det er også den opfatning som råder blandt de fagorganiserte arbeidere. Vi har fått bestemt pålegg fra de radikaleste avdelinger om å møte i retten, ja til og med om å søke å få innflytelse på valget av medlemmer av retten.

Berby: Fladeby fortalte om et forbundsstyre som hadde besluttet å prosedere, men arbeiderne brøt denne beslutning. Dette er ikke helt riktig, men saken viser den forvirring som opstår og må opstå på grunn av at det ikke er nogen linje i sekretariatets optreden. Det var på arbeidsplassene begeistring for de store ord og kampen mot de dommer som vilde bli avsagt. Mismotet blev da så meget større når sekretariatet lot den største chance til kamp mot loven gå fra sig ved ikke å la de lockoutede arbeidere fortsette kampen. Vi mente at det vilde virke som et påtrykk på voldgiftsretten. Jeg har ikke kunnet opdage et holdbart argument for sekretariatets tilbaketog i denne sak. Vi fant i vårt forbund, efter at kampen var ophørt, ikke å kunne gjøre noget for å påvirke retten, og man måtte da søke å gjøre det best mulige ut av saken ved å møte frem og prosedere slik som vi har gjort før. At det skulde være noget revolusjonært i å undlate å møte frem efter at kampen var opgjort, kunde vi ikke innse. Jeg holdt på at vi skulde prosedere, idet jeg mente at vi for Norsk Hydro kunde ha opnådd et bedre resultat

ved å prosedere. Vi skulde møte i retten den neste dag, men på grunn av den innflytelse Torkildsen hadde vært utsatt for (visstnok av Halvard Olsen) nektet han å bøie sig for forbundsstyret. Resultatet av det blev at tiden gikk og det blev for sent å komme i voldgiftsretten. Jeg er i dette tilfelle enig med Bratvold når han sier, at det må være enten det ene eller det annet. Det er det som har manglet i sekretariatets holdning. Det har vært en halvhet som har vill-ledet medlemmene. Dette kan vi ikke anerkjenne.

Hans Eriksen: At det under en situasjon som i våres var delte meninger tror jeg ikke forundrer nogen. Vårt hovedstyre besluttet enstemmig at vi skulde prosedere, men samtidig blev vi enig om å bøie oss, hvis fellesstyremøtet og sekretariatet kom til et annet resultat. Voldgiftsdommen har bevirket at vi har mistet mange medlemmer, idet vi har fått forrykket forholdet mellom medlemmene. Vi må innrette oss så godt vi kan under de forhold dommen har skapt. At dette kritiseres av medlemmene er ikke så rart, men når Volan kritiserer, så vil jeg minne om den protokoll Volan selv undertegnet i 1921. Jeg var enig i at en slik affære skulde vi ikke ha op igjen. Hvis voldgiftsretten skulde avsi dom om arbeidets gjenoptagelse, så kunde det tenkes at den vilde ha holdt sig til Volans protokoll av 1921. Sekretariatet forhandlet med Arbeidsgiverforeningen om arbeidets gjenoptagelse for å gjøre dere på arbeidsplassen en velgjerning. Vi prosederte ved Nesbruket fordi det var enstemmig krav fra arbeiderne ved dette bruk at vi skulde prosedere. Lønningene der ligger lavere enn andre steder fordi de alltid har vært lavere ved dette bruk enn andre steder. Vi fikk dog et par forbedringer. Utløpstiden blev satt til 1 september istedenfor 1 oktober — det er en fordel for arbeiderne som de selv forstår både nytten og nødvendigheten av. Jeg vil be dere alle om, når dere vedtar forslaget, å legge den fortolkning i det, at for fremtiden skal de som mener det er nødvendig å prosedere, få anledning til det. Her er fremkommet flere gjetninger om hvor langt arbeiderne hadde strukket sig under meglingen i vår. Volan har hørt om 12 og en annen 15 procent. Jeg skal forsikre dere, at under meglingen blev vi spurt av en fremtredende arbeidsgiver om vi vilde gå med på 15 procent som var det arbeidsgiverne hadde strukket sig til overfor meglingsmannen. Jeg mener at det var riktig å strekke sig langt for å undgå voldgiftsloven og dens virkninger for fremtiden.

Efter forslag av *dirigenten* blev det efter bemerkninger av *Johan Torp* og *Ludvig Johansen* vedtatt 5 minutters taletid for de efterfølgende. 20 talere var da inntegnet.

Moljord: Det er riktig at arbeidsgiverne vilde ha arbeiderne tilbake til arbeidsplassen. Vi nektet og fikk beskjed fra organisasjonen om ikke å gå i arbeide. Senere fikk vi imidlertid meddelelse om at arbeidet skulde gjenoptas på de gamle betingelser. Arbeidsgiverne hos oss vilde ha en annen arbeidstid ved smelteverket, men arbeiderne vilde ikke gå med på det. Vi måtte imidlertid gå med på en forlengelse av arbeidstiden på grunn av at vi måtte gå i arbeide fordi organisasjonen anså det som en fordel. Vi måtte finne oss i en innskrenkning av omkring 30 procent av belegget. Vi hevdet at alle organiserte skulde være berettiget til å få arbeidet igjen og ikke de uorganiserte, men vi fikk beskjed

om at alle skulde være likestillet. Jeg går ut fra at organisasjonen hadde rede på forholdet, men da mener jeg at det ikke må gjelde at de uorganiserte skal ha like rettigheter som de organiserte. Dette må organisasjonen være på vakt overfor for fremtiden.

Johs. M. P. Ødegaard: Det forhold som siste taler berørte gjelder at det måtte foretas en innskrenkning og da blev det forholdt på den måte, at først og fremst skulde de beskjeftiges som hørte hjemme på vedkommende sted, mens de som måtte slutte var de som hørte hjemme på andre steder. Hvorvidt det er riktig å ta hensyn til hjemstedet er et spørsmål som jeg vil overlate til arbeiderne på vedkommende sted selv å uttale sig om, selv om derved endel uorganiserte kunde få beskjeftigelse fremfor de organiserte. Hittil har det vært det krav arbeiderne har stillet at skal det være innskrenkning, så skal stedets folk først og fremst beskjeftiges. Med hensyn til spørsmålet for øvrig, om det skulde prosederes i voldgiftsretten, så vil jeg si at etter min opfatning var det ved denne anledning riktig ikke å prosedere. Vi var klar over at voldgiftsretten vilde dømme til lønnsreduksjoner og vi var samtidig klar over hvilke andre krav arbeidsgiverne stillet. Under disse omstendigheter mener jeg det var riktig å la retten komme i villrede og bli usikker ved at arbeidernes representanter ikke var til stede og kunde forklare hvordan virkningene vilde bli. De var usikre, derfor gikk de ikke videre inn på andre bestemmelser enn lønsspørsmålet.

Johan Torp: Det arbeiderne gjorde krav på var at de skulde slippe å gjenopta arbeidet før dommen var falt. De vilde ikke stemme over dommen som et meglingsforslag, men de vilde legge for dagen sin forakt for loven. Det Landsorganisasjonen forlangte var at vi skulde anerkjenne dommen før vi var dømt. Det som bør påtales er at det nu sittende sekretariat har optrådt stikk i strid med fattede beslutninger. Det var besluttet at man med alle mulige midler skulde bekjempe voldgiftsloven. Medlemmene tok denne beslutning alvorlig. En stor del av borgerklassen var mot voldgiftsretten. Borgerskapets første og største interesse var å få arbeiderne tilbake på arbeidsplassen for det var betingelsen for at dommen skulde bli godkjent. Jeg stemmer for innstillingen ut fra den forutsetning at vi får et sekretariat som tar hensyn til realiteten i de beslutninger som fattes.

Tagseth: Arbeidsgiverne tenkte sig at det vilde bli voldgift, derfor holdt de så steilt på sine krav, mens våre folk gav efter for å undgå voldgift. Arbeidsgiverne handlet ut fra at voldgiftsretten vilde ta midt på treet, altså mellom de to standpunkter som forelå for den. Jeg snakket med uorganiserte om saken og de var enig med oss i at vi ikke kunde gjenopta arbeidet fordi det vilde bety en godkjennelse av voldgiftsloven. Lederne vilde ha voldgiftsloven for å kunne få sitte i ro og mak i sine stillinger uten kamp. Jeg vil anbefale lederne at de stiller sig på arbeidernes side i alle spørsmål. Det er forståelig at tillitsmennene kommer på avveie for de har forskjellige kår og føler derfor ikke som arbeiderne hvor skoen trykker.

Albert Karlsen: Jeg forlangte ordet om den agitasjon som har vært drevet med de 1½ million fra Russland, men efter Furubotns erkjennelse av feilen har jeg intet å si.

Oskar Bakken: Var det en feil revolusjonært sett det Furubotn var inne på, så var det også en feil reformistisk sett. Jeg undskylder sekretariatet for at det ikke gjorde det som var det rette, nemlig å prosedere, men sekretariatet er også et produkt av sine omgivelser og de stemninger som råder her i landet. Man skal være opmerksom på en ting som ingen taler har vært inne på, og det er hvordan en voldgiftsdom vil bli under en arbeiderregjering. Hvis vi i den nærmeste fremtid kommer til å få en arbeiderregjering, så kan det hende at vi må revidere vår opfatning av voldgiften. Jeg skulde ønske å få høre en autoritativ uttalelse, f. eks. av Alfred Madsen om det spørsmål.

Ludvig Johansen: Jeg har i motsetning til Volan vært med fra første til siste dag, når det gjelder vårfagene iår, så jeg kan være bedreorientert. Da Regjeringen konstituerte ny meglingsmann og han tok fatt viste det sig snart at man kom ingen vei, og meglingsnevnden tok fatt. Vi hadde møte etter møte med medlemmene i denne tid. Meglingsnevnden kom heller ingen vei, den gav op og tok fatt på ny igjen, og da antydet meglingsnevnden i siste omgang et forslag på 15 procent. Vi advarte mot dette forslag. Nevnden fremsatte da ikke sitt forslag, men den nevnte dette i sin redegjørelse som blev offentliggjort. Den samme Regjering som hadde opnevnt Riksmeglingsmannen, meglingsnevnden opnevnte også voldgiftsretten. Offentliggjørelsen av meglingsnevndens forslag var vel ment som en rettleiding for hvad voldgiftsdommen vilde gå ut på. Dette var medvirkende til at det blev forhandlet om arbeidets gjenoptagelse. Hertil kom at arbeidsgiverne bak vår rygg hadde utsendt meddelelse om arbeidets gjenoptagelse. I møtet hos Riksmeglingsmannen blev det en feide mellem Halvard Olsen og Finn Dahl. Vi har erklært lockouten og vi skal bestemme når den skal stanse, sa Dahl. Ja, det er dere som har erklært lockouten, svarte Halvard Olsen. Det skal bare en part til å erklære krig, men når den skal avsluttes er det to parter. Arbeidsgiverne refererte da en opgave over forskjellige arbeider som vilde gå fra verkstedene, hvis ikke lockouten blev hevet. Hvis ikke lockouten da blev avblåst vilde en mengde arbeide gå fra verkstedene og et færre antall arbeidere vilde dermed bli gjeninntatt. Hvis vi hadde ventet til efter dommen med å gjenopta arbeidet vilde en hel del ikke ha fått arbeide igjen, og resultatet av kampen vilde ha blitt som i 1921, at de fleste tillitsmenn på arbeidsplassene vilde blitt satt utenfor. Vi vilde ha hatt en stor arbeidstokk som kunde ha bebreidet oss at de ikke fikk arbeide. Ut fra dette kunde jeg med god samvittighet og under ansvar ta mitt standpnukt. Jeg kan forsikre hver og en som har vært i konflikt og som vet hvordan vårfagene har vært i konflikt i de senere år, at man ikke driver sabotasjepolitikk. Dertil må man ha sterke karer og ikke underernærte folk. Volan, Aas og jeg har konsekvent fulgt den linje at ingen skulde prosedere. Det skulde adlikevel ikke forundre mig om han nu snur akkurat som han gjorde i saken angående det forslag han og Jønsson hadde fremsatt.

Valentinsen: Jeg fikk det inntrykk av ledelsen, da den slo til lyd for kamp, at den var radikalt innstillet. Skal en ledelse være radikalt innstillet så må den føre dette frem til de siste konsekvenser. I krig er det uforsvarlig å virke undfallende i kamptumlen. Det kan sies til le-

delsens undskyldning at eftersom kampen utviklet sig, så måtte den få en sådan karakter. Massene hadde en radikal opfatning under konflikten.

Valdemar Nielsen: Det blev sagt av formannen, at når man undlot å prosedere retten, så var det for å gjøre retten usikker. Jeg vil spørre: Vidner de avsahte dommer om at retten har vært usikker? Nei, retten har kynisk gjort sine inngrep i arbeidernes rettigheter. I vårt forbund har vi diskutert disse spørsmål og alle har vært av den opfatning at man skulde prosedere for voldgiftsretten. I en rekke forbund viser det sig at de fleste medlemmer mener at man bør prosedere for voldgiftsretten. På et sekretariatsmøte, som er avholdt for ikke så lang tid siden forelå det to andragender fra to forbund om å få prosedere for voldgiftsretten. Tidligere har slike andragender blitt avslått, men nu blev det mot en stemme besluttet at man skulde stille forbundene fritt. Den som stemte mot hadde tidligere stemt for at man burde prosedere. Det går ikke an å stille dette op som et prinsipp, når det er så delte meninger om det blandt arbeiderne.

Ingv. Nielsen: De som bor utenfor Oslo har ikke kunnet følge med i det som er skjedd herinne. Da det første standpunkt kom ut fikk arbeiderne det inntrykk, at her hadde man valgt en sterk fast linje, men da det som siden skjedde kom, blev misnøien stor for medlemmene kunde ikke forstå dette omsving. Jeg tror at det hadde vært bedre om ledelsen hadde inntatt et svakere standpunkt til å begynne med enn i dette tilfelle. Arbeiderne mener at spesielle akkordsatser o. s. v. vilde ha vært bedre ivaretatt hvis arbeidernes tillitsmenn hadde vært i retten og ivaretatt arbeidernes interesser. Disse spørsmål har stor betydning for den enkelte arbeider. Man får søke å trekke konklusjonen av det som her er nevnt.

Teigen: Vi forstår jo alle at det ikke er så godt å vite hvad medlemmenes standpunkt er. Når vi har deltatt i forhandlinger og meglinger, så er ledelsen blitt klandret for at den bare vilde møte til forhandlinger. Hvorfor kan dere ikke slutte med dette og føre klassekamp, har man sagt. Nu da voldgiftsretten blev nedsatt så tenkte jeg: Her har vært reist voldsom kritikk mot at vi deltar i forhandlinger, meglinger og komitéer. Da får vi prøve å la være å møte, når vi nu står overfor en rett som skal dømme og vi ikke får anledning til å få et forslag som kan forkastes. Vi resonnererte slik, at vi ved å være borte skulde gjøre voldgiftsrettens medlemmer nervøse ved å forholde dem de opplysninger som de måtte ha. Vi mente at dette var til arbeidernes fordel. Det er sagt her at sekretariatet brukte store ord. Medlemmene må ikke bruke de store ord i en ondskapsfull mening. Det er nødvendig å bruke store ord under slaget mot borgerskapet. Det som ødelegger er de sterke ord som brukes mot oss efter slaget. Vi må nu bruke taktikk og agitasjon også innenfor fagorganisasjonen. Man kan like så litt bebreide sekretariatet som man kan bebreide stortingsgruppen for at den ikke får gjennomført alt som den har på sitt program.

Formannen: Jeg synes det er overflødig å gå nærmere inn på dette om at man ikke møtte på møter, som det er klaget over. Jeg har søkt å møte på alle de møter som det har vært overkommelig for mig å møte

på. I de siste år har jeg ikke hatt en eneste dag uten at jeg har møtt på ett eller flere møter. Jeg har hatt 7 helligdager i hele året. Ferie har jeg ikke hatt. Det går ikke an for Landsorganisasjonens formann å etterkomme alle de krav som kommer til ham fra hele landet. Vi er her nødt til å stole på forbundene og samorganisasjonene. Vi orienterer forbundene og regner da med at de orienterer sine medlemmer. Det vil ikke nytte for nogen formann i Landsorganisasjonen å etterkomme alle kravene om å delta i møter. Det er ikke berettiget av Volan til stadighet å bebreide mig at jeg ikke orienterer medlemmene. Da Volan var viceformann i Landsorganisasjonen var han så fraværende at han ikke kunde orientere representantskapets medlemmer om en protokoll som han hadde undertegnet like før møtet begynte. Det er lite berettiget av Volan å kritisere mig for disse ting. Etter hvad Volan uttalte, skulde vi ha tilbudt meglingsmannen å gå med på 12 procents reduksjon. Det er ikke sant, men priset hadde øket etter hvert som tiden gikk og man var kommet nær inn på 12 procent i løpet av den tid som var gått siden de 6.7 procent var vedtatt. Riksmeglingsmannen spurte oss hvor langt vi var villig til å gå. Det vil vi overveie, sa vi. Dere kan ikke bare få det priset medfører, uttalte han da. Til det svarte vi, at vi var villig til å forelegge for medlemmene 12 procent, men ethvert forslag som går utover 12 procent forkaster vi på stedet. Dette var årsaken til at vi ikke fikk noget forslag, idet meglingsnevnden ikke vilde fremsette et forslag som ikke var anbefalt av partenes representanter og man fikk da en kamp som var vanskeligere å løse enn den ifjor. Det var nettop Volan som sa at vi skulde bruke dommen som et forslag fra Riksmeglingsmannen. Jeg vil minne om at spørsmålet ikke bare var 2 eller 3 procent mere eller mindre. Det er mulig at det å fortsette kampen hadde bevirket at nedslaget var blitt 1 procent mindre, men av hensyn til eftertiden måtte man ta i betraktning, at voldgiftsretten vilde fastsette lønns- og arbeidsvilkårene, men ikke vilkårene for arbeidets gjenoptagelse. Vi visste med erfaring fra 1921 hvad det betyr, at der ikke er arbeide til stede, når arbeiderne — fordi de ikke kan føre kampen videre — møter op og får den knyttneve i fjeset, at de dyktigste organisasjonsfolk holdes utenfor portene. Noget om dette kommer aldri til å stå i en voldgiftsdom. Det var den vesentligste grunn til at vi måtte ha en gjeninntagelsesbestemmelse, og da vi kunde få den på det grunnlag som her har vært nevnt, så var det riktig å få alle arbeidere tilbake på arbeidsplassene på de gamle betingelser. Det var ingen ydmygelse.

Jeg skal ikke komme inn på det Furubotn sa. Jeg kan bare trøste Furubotn med at det ikke var med nogen fryd i sinnet eller hjertet, at jeg uttalte det jeg sa. Men dette med de 4½ million blev gjort til et stort nummer under forhandlingene og da måtte jeg nevne det her. Vi har ennå ikke betalt 800 000 kroner av den million vi fikk fra Russland. Vi betrakter den som en æresgjeld, som vi skal betale tilbake. Landsorganisasjonen må og skal betale sin gjeld til broderorganisasjonene.

Vi må ikke gjøre dette om å møte i retten til et prinsippsspørsmål. Det er et taktisk spørsmål. Det nytter ikke å sette sig på det standpunkt

og si at voldgiftsretten er en arbeiderfiendtlig samfundsinstitusjon. Jeg vil spørre: Er ikke også det storting som gav voldgiftsloven også en borgerlig institusjon som retter sin kamp mot arbeiderklassen? Er ikke det arbeiderfiendtlig? Skulde vi gjøre dette til prinsipp, at når det bare er en samfundsinstitusjon, så skal vi ikke ha noget med den å gjøre, så må vi også gjøre dette gjeldende for de øvrige samfundsinstitusjoner som er arbeiderfiendtlige. Det kan også komme den dag, at det er like riktig at arbeiderrepresentantene i Stortinget blir nødt til å gjøre det samme som arbeiderrepresentantene i år måtte gjøre overfor voldgiftsretten. Hele den taktikk vi har bygget på i denne sak var å føre kampen på en sådan måte, at det skulde vise sig at arbeiderorganisasjonene ikke var innstillet således som Regjeringen og borgerskapet tenkte: at de bare protesterte, men i sitt hjerte og mening så ønsket de voldgiftsloven for å få konflikten avsluttet. For å presisere at vi mente det alvorlig med denne protest og for å legge grunnlaget for den videre kamp gjorde vi dette. Jeg tror, at når de beslutninger som er fattet, skal virkeligjøres, så kan det bli nødvendig å gå ut av den mere arbeiderfiendtlige institusjon som Norges Storting er.

Det blev nu votert. Redaksjonskomitéens forslag angående den faglige taktikk blev først enstemmig vedtatt og dernæst punkt 3 i sekretariatets innstilling.

Efter forslag av *dirigentene* blev det tatt middagspause mellem kl. 12—2.30.

Eftermiddagsmøtet lørdag 10 desember.

Dirigent: *Oscar Torp*.

Sekretæren, *O. Hindahl*, refererte protokollen, som blev godkjent.

De internasjonale faglige forbindelser.

Dirigenten redegjorde for de i dagsordenen side 20—65 refererte forslag. Dessuten forelå det følgende henvendelse og forslag:

Et av de viktigste spørsmål som skal behandles på Landsorganisasjonens kongress, er spørsmålet om de internasjonale faglige forbindelser. Det er spørsmål om de norske arbeidere skal inngå som en del av den reformistiske Amsterdam-Internasjonale — eller fortsette arbeidet for en samling av alle verdens arbeidere i en enhetlig handlekraftig internasjonal på klassekampens grunn, som besluttet av fagkongressen i 1925.

De fagorganiserte arbeidere i Norge har tidligere gjentagne ganger sagt fra, at de ikke vil stå tilsluttet Amsterdam, og kongressbeslutningen i 1923 om utmeldelse av Amsterdam-Internasjonalen var endelig og definitiv.

Kongressen i 1925 fastslo *enstemmig*, at vårt forhold til broderorganisasjonene i andre land måtte baseres på at vi arbeidet for dannelsen av en internasjonal, som omfattet alle verdens fagorganisasjoner.

På tross av dette har flertallet i Landsorganisasjonens sekretariat foreslått for kongressen, at *Landsorganisasjonen innmeldes i Amsterdam-Internasjonalen fra 1 januar 1928.*

Amsterdam-Internasjonalens kongress, som avholdtes i Paris i august iår, har tydelig vist, at denne organisasjon ikke kan eller vil virke for faglig samling. Til kongressen var innbudt organisasjoner som stod *utenfor Amsterdam-Internasjonalen, men den russiske Landsorganisasjon med sine 10 millioner medlemmer var ikke innbudt.*

Ved utelukkelse av russerne møtte heller ikke representanter fra den finske Landsorganisasjon, som har inntatt det samme standpunkt til de internasjonale forbindelser som blev vedtatt på Landsorganisasjonens kongress i 1925.

De intriger og renkespill som kom frem på kongressen beviste tydelig, at Amsterdammerne er fiender av en internasjonal faglig samling. Amsterdam-Internasjonalen samler heller ikke mer enn knapt tredjedelen av verdens 40 millioner fagorganiserte arbeidere. I de siste år har Amsterdam-Internasjonalens medlemsantall gått tilbake fra 231½ million medlemmer i 1921 til 13½ million medlemmer i 1927. Altså en tilbakegang på henved 10 millioner medlemmer.

Det vil derfor nu være helt uriktig å *svikte fagkongressens beslutninger i 1923 og 1925, som gikk ut på å virke for at verdens fagorganiserte arbeidere blev sammensveiset i en faglig internasjonal på klassekampens grunn. Sekretariatets flertalls forslag må derfor ikke bli vedtatt av fagkongressen.*

Skulde kongressen godta sekretariatets flertalls beslutning vil det bety oppgivelse av det standpunkt som fagkongressen i 1925 inntok, idet dette ikke fører til internasjonal faglig samling, fordi Landsorganisasjonen innenfor Amsterdam intet eller lite kan gjøre for at en sådan samling kommer i stand. En innmeldelse av Landsorganisasjonen i Amsterdam vil bare medføre, at vi er med på å isolere den russiske Landsorganisasjon fra Europas øvrige fagorganiserte arbeidere.

Det arbeide som fagkongressen i 1925 gav sin tilslutning til, må fortsettes. Den norske Landsorganisasjon må inntil internasjonal faglig samling kommer i stand stå utenfor de faglige internasjonaler og ved sin frie, nøytrale stilling virke for en samling mellom Amsterdam og R. F. I.

Dette arbeide må i første rekke gå ut på å få de russiske fagforbund optatt i de internasjonale fagsammenslutninger, og videre å få den russiske Landsorganisasjon til å avslutte gjensidige avtaler med landsorganisasjonene i forskjellige land. Den russiske Landsorganisasjon har ved sin representant Jacob Jaglom erklært sig villig til dette, og en slik avtale bør derfor straks avsluttes mellom den russiske og norske Landsorganisasjon.

Undertegnede medlemmer og tillitsmenn er av den opfatning at fagkongressens beslutninger i 1923 og 1925 må fastholdes og arbeidet fortsettes av all kraft på grunnlag av disse beslutninger. Vi vil derfor oppfordre, at der i alle fagforeninger blir optatt et iherdig arbeide mot Landsorganisasjonens innmeldelse i Amsterdam-Internasjonalen.

Parolen må være at det knyttes forbindelser med de fagorganisasjoner som vil virke for faglig internasjonal enhet på klassekampens grunn. Vi foreslår derfor under henvisning til Edw. Mørks særvotum i sekretariatet, at det fremmes følgende forslag til fagkongressen:

1. Beslutningen på fagkongressen 1925 fastholdes: At en sammenveisning av verdens fagorganiserte arbeidere i en faglig internasjonal er en bydende nødvendighet. En slik samling er imidlertid bare mulig ved at Amsterdam-Internasjonalen, Den russiske Landsorganisasjon og frittstående landsorganisasjoner sammensluttes i en felles verdensorganisasjon. Den norske Landsorganisasjon, som fremdeles stiller sig utenfor de stridende internasjonaler, vil derfor av alle krefter understøtte de internasjonale samlingsbestrebelse.

Hvis det i kongressperioden lykkes å nå frem til en felles faglig internasjonal, skal spørsmålet om Landsorganisasjonens innmeldelse i Internasjonalen forelegges medlemmene til avgjørelse ved uravstemning.

2. Kongressen bemyndiger sekretariatet til å tre i organisatorisk forbindelse ikke alene med landsorganisasjonene i Danmark, Sverige og Finland, men også med Russland og andre land for å få opprettet gjensidighetsavtaler. Avtalene avsluttes med hvert enkelt lands organisasjoner etterhvert som der opnåes enighet om dem. Kongressen oppfordrer også forbundene til å treffe lignende gjensidighetsavtaler.

Enn videre vil kongressen oppfordre fagforbundene til å virke for at de russiske fagforbund optas i de internasjonale fagsammenslutninger.

Oslo, 17 oktober 1927.

Thorbjørn Dahl, Sag-, Tomt- og Høvleriarbeiderforbundet.

Edw. Mørk, Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon.

J. Didriksen, Norsk Matros- og Fyrbøter-Union.

Ingvald O. Haugen, Norsk Matros- og Fyrbøter-Union.

Ingr. Olsen, Tekstilarbeiderforbundet.

Harry Nilsen, Formerforbundet.

Einar Gerhardsen, Kommuneforbundet.

Hjalmar Dyrendahl, Arbeidernes Ungdomsfylking.

Vitalius Andersen, Skredderforbundet.

Eugen Pettersen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Edv. Stenklev, Papirarbeiderforbundet.

Alfred Stokke, Kommuneforbundet.

Malfr. Bergseth, Arbeidsmannsforbundet.

S. Jensen, Papirarbeiderforbundet.

Egil Lund, Bygningsarbeiderforbundet.

Øistein Martinsen, Bokbinderforbundet.

Torbjørn Henriksen, Kommuneforbundet.

J. Johannesen, Transportarbeiderforbundet.

J. Jensen, Bygningsarbeiderforbundet.

Videre forelå det fra sekretariatet følgende:

Efter henstilling fra flere hold har sekretariatet behandlet spørsmålet om muligheten av å finne en felles innstilling i spørsmålet om de internasjonale faglige forbindelser. I møte igår blev saken behandlet, men det viste sig å være umulig å få Volan og Mørk til å frafalle sine forslag. Sekretariatets flertall fattet imidlertid følgende beslutning:

Sekretariatets flertall har ved sin innstilling i kongressens dagsorden behandlet spørsmålet om Landsorganisasjonens internasjonale forbindelse som et utelukkende *faglig* spørsmål og på grunnlag av representantskapets beslutning om at det var uholdbart at Landsorganisasjonen i Norge stod uten internasjonale forbindelser. Likeså at saken skulde behandles av de organisasjonsinstanser som man har *innen fagorganisasjonen*.

Når sekretariatets flertall derfor har foreslått at Landsorganisasjonen skulde tilmeldes Den internasjonale faglige Central, var det fordi at kongressbeslutningen i 1925 om organisasjonsmessig tilslutning til den engelsk-russiske komité ikke kan gjentas, da denne komité er oppløst og ikke lenger eksisterer, og fordi at en tilslutning til R. F. I. tidligere er nedstemt ved uravstemning.

Imidlertid er spørsmålet bragt ut av sitt naturlige leie og presset frem til et vesentlig *politisk* spørsmål. Grunnlaget for en saklig drøftelse av spørsmålet som et *faglig* anliggende er revet bort. Det er blitt en politisk strid innen fagforeningene. En strid som setter enheten innen fagorganisasjonen og lojalitet overfor den politiske klassesamling her i landet i fare.

Den øvrige dagsorden til kongressen blir ikke viet den nødvendige oppmerksomhet som den burde. Fagforeningene som i denne tid burde benytte anledningen til å øke sitt medlemstall og befeste sin stilling, forsømmer dette, og ved sin innbyrdes kamp skremmer de uorganiserte bort fra organisasjonen. Det gode forhold til og samarbeidet med de øvrige landsorganisasjoner som alle sier sig å ville fremme, skades i høi grad ved denne strid som er reist ved behandling av spørsmålet om de internasjonale faglige forbindelser.

Sekretariatets flertall vil ikke være medvirkende hertil og har derfor besluttet:

1. Sekretariatets flertalls innstilling angående de internasjonale forbindelser trekkes tilbake, og Landsorganisasjonen blir som hittil stående utenfor de stridende internasjonaler.
2. Kongressen nedsetter en komité, som utformer et felles forslag angående det skandinaviske samarbeide og arbeidet for internasjonal faglig samling.

Sekretariatets mindretall, Volan og Aas, foreslo:

1. Kongressen godtar den russiske landsorganisasjons forslag om organisering av en russisk-norsk-finsk komité med følgende oppgaver:
 - a) Kamp for fagbevegelsens internasjonale enhet.
 - b) Gjensidig understøttelse under sociale og faglige konflikter.

Landsorganisasjonen velger 3 eller 5 medlemmer som tiltrer komitéen som den norske Landsorganisasjons representanter.

2. Kongressen henstiller til alle fagforbund å oprette lignende gjen-sidighetskomitéer med de russiske og finske forbund.
3. Kongressen henstiller til alle faglige organisasjoner, som vil være med å arbeide for internasjonal faglig enhet på klassekampens grunn, å delta i en verdenskonferanse med det formål å opsette forslag til statutter og program for en enhetlig faglig internasjonale. Forslagene forelegges alle fagorganisasjoner til uttalelse. Når uttalelsene foreligger bør der sammenkalles en verdenskongress, hvor man søker å forene alle fagorganiserte arbeidere i én internasjonale.
4. Kongressen henstiller til den russisk-norsk-finske enhetskomité å forestå gjennomførelsen av beslutningen i punkt 3.

Dirigenten foreslo, at Halvard Olsen, Edw. Mørk og Elias Volan skulde få ubegrenset taletid under denne saks behandling, likeså gje-stene. Forslaget blev tiltrådt av kongressen.

Formannen: Det spørsmål som vi nu skal behandle, har under be-handlingen i foreningene ved valget av representanter til kongressen vært trukket i forgrunnen og gjort til det største spørsmål, som denne kongress har å løse. Jeg vil for mitt personlige vedkommende si, at jeg ikke anser dette som det største spørsmål som foreligger for oss her. Visstnok er det et stort spørsmål, men når man tenker på de andre saker som foreligger her, som stillingen til de politiske partier, til tukthusloven og de lover som skal være bestemmende for organisa-sjonen og de andre spørsmål som står på dagsordenen, så er dog disse spørsmål som er mer aktuelle for organisasjonen i dens praktiske kamp. Selvfølgelig er også de internasjonale forbindelser av praktisk betyd-ning, men når det er gjort til det største spørsmål, så er det fordi man har gjort det til et *politisk* spørsmål og pisket de politiske motsetnin-ger op til en lidenskap som man for å finne sidestykke til må søke til-bake til de tider, da den politiske bevegelse her i landet holdt på å splittes. Jeg skal få gi en kort oversikt over de forslag som foreligger.

Som dere vil erindre fattet fagkongressen i 1925 en beslutning, som først gikk ut på en almindelig uttalelse om at man ut fra arbeiderklas-sens stilling internasjonalt anså det nødvendig å få etablert internasio-nal samling. Og punkt 2 gjaldt at man skulde forsøke å få opprettet et fast organisatorisk skandinavisk samarbeide. Hvis dere leser igjennem beslutningen, så vil dere se, at dette er hvad beslutningen i 1925 inne-bar. Det annet i beslutningen var at man skulde sette sig i forbindelse med det organisasjonsmessige uttrykk for det internasjonale faglige samlingsarbeide, som man dengang hadde i den engelsk-russiske komité. Sekretariatet gjorde umiddelbart etter kongressen henvendelse til den engelsk-russiske komité og bad om å få være med i det enhetsarbeide som var optatt av komitéen. Vi bad også om anvisning på hvordan vi skulde komme med. Vi fikk et klart og bestemt avslag. Dere finner dette gjengitt i dagsordenens side 23. Skrivelsen er undertegnet av Fred. Bramley, som den gang var generalsekretær i den engelske lands-organisasjon. Høsten 1925 blev det av sekretariatet på grunnlag av

en innbydelse under kongressen sendt en større delegasjon på 15 mann til Russland. Da denne delegasjon kom tilbake meddelte den oss, at den hadde fått i oppdrag på den russiske Landsorganisasjons vegne å anmode oss om å komme til et møte, som den engelsk-russiske komité skulde holde i Berlin den 8 desember samme år. Innbydelsen var utstedt av Tomsy. Det blev valgt en delegasjon, bestående av Richard Hansen, Alfred Madsen og mig, som reiste til Berlin. Vi reiste, men vi kunde ikke, visstnok på grunn av englendernes holdning, få delta i komitéens møter. Vi hadde imidlertid konferanser med komitéens engelske og russiske medlemmer hver for sig og under disse konferanser fremholdt vi vår opfatning og kongressens beslutning. Vi kunde ikke få anledning til å delta i komitéens møter, hverken som rådgivende eller besluttende medlemmer. Englenderne hevdet, at hvis vi skulde tas inn i samarbeidet, så vilde komitéen få karakteren av begynnelsen til stiftelsen av nok en internasjonal faglig organisasjon. Dette vilde efter deres mening ikke gagne arbeidet for internasjonal faglig enhet.

Vi var således ved begge disse to tilfelle — både gjennom vår henvendelse skriftlig til den engelske Landsorganisasjon og ved våre konferanser i Berlin — blitt ganske klar over, at det ikke var mulig gjennom den engelsk-russiske komité å få virke for internasjonal faglig enhet, slik som kongressen i 1925 besluttet.

Det annet punkt i beslutningen, at vi skulde forsøke å få opprettet fast organisasjonsmessig samarbeide med de skandinaviske land, stod da tilbake. Vi har i virkeligheten hatt samarbeide med disse land og også med en rekke andre land siden vi gikk ut av den Internasjonale som de står tilsluttet, men vi har ikke hatt et uttrykk for dette rent organisasjonsmessig. Og det var dette kongressens beslutning gikk ut på at vi skulde søke å få for dette samarbeide som i realiteten ikke var brutt.

Ifjor fikk vi besøk av den Internasjonale faglige Centrals sekretær, Oudegeest. Når jeg bruker uttrykket den Internasjonale faglige Centrals sekretær, så er det fordi dette er et skandinavisk uttrykk. Det er hvad vi her i Norge kaller Amsterdam-Internasjonalen. Oudegeest hadde vært på en ferietur til de vestlandske fjorde her i landet og han skulde, da han kom her på gjennomreise, besøke den svenske Landsorganisasjons kongress, som skulde avholdes i de første dager av september. Vi fikk et telegram fra ham fra Odde, hvori han opplyser, at han vilde komme til Oslo på gjennomreise og han anmodet om han under opholdet her kunde få anledning til å ha en konferanse med oss. Jeg for mitt vedkommende vilde nødvendig ha nogen konferanse uten at det blev en konferanse hvor samtlige sekretariatets medlemmer var til stede. Jeg innkalte derfor sekretariatet til møte den 27 august. Oudegeest hadde ikke meddelt hvad han vilde konferere om. Han fremla i møtet en oversikt over stillingen i den Internasjonale som han var sekretær for, og han gav en oversikt over hvordan det lå an rent organisatorisk og for de kamper som de hadde ført. Jeg kjenner Deres beslutning om at De skal opprette et organisatorisk fast samarbeide med de andre skandinaviske land, uttalte han og tilføiet: Jeg ønsker å vite hvad der ligger i dette — om det er den gamle forbindelse eller om man

ønsker å organisere sig med de andre skandinaviske land i strid med den Internasjonale jeg representerer. Vi svarte, at dette måtte sees i forbindelse med beslutningen om internasjonal faglig enhet. Dette samarbeide skulde ikke være rettet mot nogen organisasjon. Det var enighet i sekretariatet om dette. Han fremkom da med spørsmål om man ikke kunde utvide denne konferanse til også å gjelde de baltiske land. Vi hadde intet å innvende mot dette. Og det blev derfor også enstemmig besluttet i sekretariatet, at vi skulde utvide konferansen som var tenkt avholdt i Stockholm, til også å omfatte de baltiske land. Dette blev det også konferert om da vi var til stede i Stockholm på den svenske Landsorganisasjons kongress. Det gav sekretariatet sin enstemmige tilslutning til. Efter at vi hadde gitt vår tilslutning blev konferansen innkalt av den svenske Landsorganisasjon og det blev vedtatt endel beslutninger, som finnes gjengitt foruten i beretningen også side 26—27 i dagsordenen. Det var i sekretariatet reist spørsmål om man ikke også skulde kreve den russiske Landsorganisasjon innbudt til denne konferanse. Til det sa vårt sekretariat, at forsåvidt konferansen skulde befatte sig med enhetsspørsmålet, så anså vi det for å være riktig også å innby den russiske og engelske Landsorganisasjon for å få diskutert spørsmålet på bredest mulig grunnlag. Dette gav vi uttrykk for i en skrivelse, som vi sendte den svenske Landsorganisasjon, men vi stillet ikke krav om at dette spørsmål skulde tas op på konferansen, og når vi ikke stillet dette krav før konferansen, så kunde vi ikke reise dette spørsmål på konferansen. Spørsmålet blev tatt op av finnene, men da var det ikke mulig å få dette behandlet på så bredt grunnlag og med representanter fra russerne og englenderne. Beslutningen gikk ut på at man skulde danne to komitéer, en for de skandinaviske land og en for de baltiske land, men det blev stillet den betingelse, at hvis vi skulde være med på å danne denne komité, så kunde dette ikke skje før vi var tilsluttet den samme Internasjonale som de andre landsorganisasjoner (Sverige og Danmark) var tilsluttet. Vi hadde ikke adgang til å gi svar på dette spørsmål ut fra den beslutning som forelå fra forrige kongress. Men vi fremla den erklæring, som er gjengitt side 26 i dagsordenen.

Stockholm-konferansens beslutninger og denne erklæring blev forelagt for vårt representantskap, som var sammenkalt og hadde møte umiddelbart efter konferansens avholdelse. Representantskapet godkjente vår beretning og vedtok følgende:

«Representantskapet fastslår, at det er uholdbart at Landsorganisasjonen for fremtiden står uten internasjonale forbindelser, da det umuliggjør et fastere skandinavisk samarbeide mellem landsorganisasjonene.

Da et organisatorisk skandinavisk samarbeide er av den største praktiske faglige betydning, vil representantskapet under henvisning til Stockholm-konferansens beslutning henstille til sekretariatet å la spørsmålet i forbindelse med det internasjonale organisasjonsforhold i nærmere utredet stand bli forelagt for representantskapet snarest mulig.

Representantskapet behandler saken, vedtar innstilling og utsender den til medlemmene til behandling.»

Dette forslag blev vedtatt med 89 mot 18 stemmer og skulde derfor gi uttrykk for hvad representantskapet mente og videre på hvilken måte sekretariatet skulde virke og arbeide. Nu er det så at man har rettet bebreidelse mot oss for at vi i sekretariatet ikke har fremmet denne sak overensstemmende med representantskapets beslutning ved at saken er blitt sendt til behandling på kongressen istedenfor representantskapet. Dertil vil jeg si: Som vi alle var opmerksom på, da vi behandlet lovene var det representantskap som vi hadde, altfor stort, det var en liten kongress uten å ha en kongress' beslutningsområde. Kongressen kan beslutte hvad den vil. Representantskapet kan ikke det. Vi stod derfor overfor spørsmålet om det ikke var mere hensiktsmessig å innkalle et forum, som var mere beslutningsdyktig og som vi var blitt opfordret til å innkalle gjennom mange beslutninger og resolusjoner. Vi syntes at det forelå så mange viktige saker — først og fremst tukthusloven og så dette spørsmål som sekretariatet ikke har kunnet få gjennomført efter kongressens beslutninger fra 1925. Vi måtte da spørre oss om det ikke var riktig istedenfor å innkalle representantskapet å innkalle kongressen iår istedenfor til neste år. Dessuten har man visse andre hensyn å ta når man skal innkalle til kongress. I 1925 hadde vi kongress efter en 2-årsperiode. Den gang fant man at vi holdt kongressen for tidlig på året fordi dagsordenen kom ut i en tid, da medlemmene hadde ferie. Vi tenkte å undgå denne kritikk ved å legge kongressen på høsten. Dette spørsmål blev diskutert på et møte hvor forbundenes tillitsmenn og sekretariatets medlemmer var til stede. Det var enstemmighet om å ta kongress iår istedenfor representantskapsmøte. Ut fra denne konferanses enstemmige opfatning besluttet sekretariatet å beramme kongressen på vanlig måte. Vi fastsatte fra først av datoen for kongressens begynnelse til 4 november, men da kom det henstillinger til oss om at vi ikke kunde ha vært opmerksom på at det var en uheldig tid på grunn av stortingsvalget. Hvis vi hadde avholdt kongressen 4 november vilde dagsordenen ha kommet til fagforeningene i en tid da fagforeningene var optatt med valgarbeidet og dagsordenen kunde risikere ikke å bli behandlet med den omhu som den burde, eller efter det motsatte resonnement, at dagsordenen vilde ta bort interessen for valget. Begge tilfelle vilde være til skade. Resultatet blev at sekretariatet like enstemmig besluttet å utsette kongressen en måned. Det har vært uttalt at vi på denne måte vilde hindre at det blev laget politiske partimessige manøvrer. Det var imidlertid disse ovenfor nevnte saklige hensyn som var bestemmende for sekretariatets optreden og enstemmige beslutninger. Jeg våger å påstå, at der lå ingen bi-hensyn fra vår side. Man skulde ikke voldta medlemmenes opfatning. Man hadde i opdrag av representantskapet å forelegge saken i fullt utredet stand for representantskapet. Man valgte å innkalle kongressen i stedet.

Der forelå 4 standpunkter. Det som var felles for alle standpunkter var, at de tok sikte på å nå frem til internasjonal faglig enhet. Det var bare dette som skilte, at flertallet fant at dette kunde gjøres gjen-

nem tilslutning til Den internasjonale faglige Central, mens Volan og Aas trodde at dette kunde skje ved å oprette en finsk-norsk-russisk komité, og Mørk, at man skulde virke for internasjonal faglig enhet og ved forhandlinger søke å få istandbragt gjensidighetsoverenskomster med de forskjellige lands landsorganisasjoner. Det som lå til grunn for de tre forslag var kongressens beslutning i 1925.

Jeg finner det nødvendig å si et par korte ord om Mørks *endrede forslag* og den *måte* det kom frem på. Sekretariatet fattet som man husker en beslutning, som man sendte ut til foreningene og hvori man sa, at denne måte å gå frem på var i strid med lovene og forkastelig. Man har villet utlegge dette dithen, at denne beslutning fra sekretariatet innebar et forsøk på å kneble arbeidernes rett til å fremkomme med forslag og kneble diskusjonsfriheten. Kongressen var berammet efter lovene, og der var anledning til å sende inn forslag fra alle forbund, samorganisasjoner og fagforeninger. Det var derfor adgang til for Oslo faglige samorganisasjon å sende inn sitt forslag på den i lovene anskrevne måte. Denne adgang blev ikke benyttet og sekretariatet kunde ikke gjøre nogen forskjell. Der måtte være likhet for alle. Når man har bestemmelser om dette, så må sekretariatet søke å holde disse bestemmelser enten det gjelder Mørk eller andre. Hvordan skal man få anledning til å få forslagene frem til medlemmene, så de kan diskutere dem før de foretar valgene til kongressen, hvis man ikke skal ha orden i dette? Det var ingen som vilde kneble medlemmenes adgang til å fremkomme med sine forslag på den måte som loven foreskriver. Det vi har sett i denne sak er at et sekretariatsmedlem har sendt ut et forslag bak sekretariatets rygg. Der er ingen faglig eller politisk organisasjon i verden som jeg kjenner, som er mere fri, når det gjelder å få en mening frem enn den norske landsorganisasjon. Hvad vilde man ha sagt på den politiske samlingskongress om vi, som hadde sittet i den komité, som skulde skape grunnlaget for samlingskongressen og utarbeide alle forslagene, som skulde til medlemmene, hadde utsendt vår innstilling, og så en av oss efter å ha vært med på den innstilling som var sendt ut, hadde gitt sig til å samle inn underskrifter på en ny innstilling, som vilde komme til å skape virvar? Jeg er ganske overbevist om at den politiske organisasjon vilde ha stemplet denne person som en fiende av samlingen av arbeiderklassen i det forenede parti. Denne fremgangsmåte er organisasjonsopløsende. Eller også må man forandre de bestemmelser man har, så det er adgang til på et hvilket som helst tidspunkt å innsende forslag til kongressen.

Ellers går alle forslag ut på å nå frem til internasjonal faglig samling og at de nuværende forhold er uholdbare. Det var *måten* hvorpå man skulde arbeide som bevirket, at man blev delt i tre grupper.

Sekretariatets flerall så det så, at man, når man var stengt ute fra den engelsk-russiske komité og siden når denne komité var blitt oppløst, umulig kunde nå frem på denne måte. Det skandinaviske samarbeide var det heller ikke mulig å fremme, fordi det var betinget av tilslutning til den Internasjonale som de svenske og danske organisasjoner var tilsluttet. Da vi var nødt til å sende ut dagsordenen, vilde vi legge saken klart og greit an. Vi sa da, at vi ikke kunde få virke-

liggjort et organisasjonsmessig samarbeide med de svenske og danske landsorganisasjoner uten å gå inn i den Internasjonale som de svenske og danske landsorganisasjoner står tilsluttet. For å få rettet på det uholdbare forhold måtte vi gå inn i denne Internasjonale og gjennom den søke å skape internasjonal faglig enhet. Det var den eneste linje vi så. Det forekommer mig at når man skal søke å få samling i stand, så kan man ikke stå utenfor. Skal man få organisasjon på et sted, så må man søke å samle de som kan og vil samles. For at fagforeningen skal bli sterkest mulig, så ønsker vi at alle skal bli med, men hvis det ikke lar sig gjøre å få alle med, så undlater vi derfor ikke å stifte fagforening. På samme måte er det jo også når det gjelder forbundene. Man ventet ikke med å stifte forbundene til alle fagforeninger var enig. De som vilde ha det gikk sammen og fikk forbundet i stand, idet man håpet at det skulde gå an etter hvert å få de andre med. På samme måte var det med Landsorganisasjonen her i landet. Til å begynne med omfattet Landsorganisasjonen ikke alle forbund, men man undlot ikke derfor å stifte Landsorganisasjonen. Man må samle alle de som samles kan og samles vil, på den enkelte arbeidsplass, når man vil skape en fagforening, likeså fagforeningene når man skal få forbund og forbundene når man skal få en samlet organisasjon. Hvis man hadde inntatt et annet standpunkt her, så vilde vi ha vært uten organisasjon ennu i dette land. Jeg ser det sådan, at det å stå uten internasjonale forbindelser inntil alle er blitt enig om å gå inn i en felles Internasjonale, det fører ikke til internasjonal enhet. Dette er den rene organisasjonsmessige abc som det skulde være ganske overflødig for oss å snakke om. Men faktum er at det standpunkt vi har inntatt av andre er oppfattet som at vi er nogen store raringer. Hvordan kan dere snakke om at det er stort behov for en internasjonal organisasjon, når dere ikke vil tilslutte dere nogen organisasjon, spør de.

Man kan på to måter arbeide for internasjonal faglig enhet. Det er ved å tilslutte sig enten Amsterdam eller R. F. I. Ved å tilslutte sig Amsterdam kan man arbeide for at denne organisasjon ikke skal innta en så steil holdning som den nu gjør overfor organisasjoner som står utenfor dens rekker. Eller man kan gå inn i R. F. I. og arbeide for at der må bli plass også for andre i dens rekker. Dette er etter min mening de to eneste veier vi kan virke for internasjonal faglig enhet. Det tredje alternativ er det å stå utenfor organisasjonsmessig samarbeide, og det er det vi har her i landet. Jeg tror at årsaken til at vi idag står utenfor internasjonale faglige forbindelser ikke skyldes at vi mangler internasjonal solidaritetsfølelse, men at vi ikke er enig om hvordan vi skal virke for internasjonal faglig enhet.

Jeg vet så godt, at det vil bli sagt: Men hvordan kunde sekretariatet finne på å føre vår landsorganisasjon til en internasjonal organisasjon, som efter alle revolusjonære arbeideres opfatning er en sådan reformistisk sump som Den internasjonale faglige Central? Om det vil jeg si: La det sies så meget stygt dere vil om denne internasjonale sammenslutning — den står dog som et organisasjonsmessig uttrykk for de organisasjoner som vi gjerne vil samarbeide med og som det også efter Mørks forslag skulde være mulig for oss å samarbeide med, og

som omfatter Sveriges, Danmarks, Tysklands og Englands arbeidere, som man på kongressen i 1925 sa stod langt til venstre for oss. Disse står alle tilsluttet denne reformistiske sump og vil vi samarbeide med dem, så må vi ta hensyn til det at de vil føre sin kamp på samme måte som vi vil føre vår kamp. Det er derfor ikke riktig å bruke alle disse sterke og fordømmende ord. Hvis vi ser på det faglig, så kommer disse sterke ord til å ramme oss selv. En annen sak er det hvis man ser politisk på det, da kan det naturligvis diskuteres. Men det er ikke riktig å se på dette spørsmål gjennom politiske briller, når man behandler spørsmålet på en faglig kongress.

Jeg håper, at det ikke er nødvendig for mig å korrigere den trykkfeil, som det blev gjort så meget vesen av og som det blev skrevet meterlange artikler om. Jeg håper at ingen her vil diskutere på grunnlag av denne trykkfeil.

Så sier man, at Amsterdam ikke er nogen faglig organisasjon. Det er en politisk organisasjon. Hvis den var en faglig organisasjon, så vilde den optre og yde understøttelse under konflikt. Dertil vil jeg si, at det er meget vanskeligere å skape en internasjonal organisasjon enn en nasjonal. Det er mange landsorganisasjoner som ennå ikke er blitt kamporganisasjoner, og når det altså er så vanskelig å skape en nasjonal organisasjon, så er det klart at det er ennå vanskeligere å skape en internasjonal organisasjon. De nye organisasjoner har ennå bare agitasjons- og opplysningsoppgaver, mens vi som er eldre har kampoppgaver. Under disse forhold må man forstå, at en internasjonal organisasjon ikke kan ha statutter som stenger de nye ute. Allikevel ser vi at Amsterdam i 1925 ydet de lockoutede danske arbeidere en støtte på vel 2.2 millioner hollandske gylden eller omkring 3½million kroner. Samme år ydet den 33 000 gylden til de streikende tekstilarbeidere i Bombay og til de engelske grubearbeidere ydet den i 1926 2.1 million gylden. Man må være oppmerksom på at det er gjennom de internasjonale forbund at de store og største bidrag ydes. Jeg mener imidlertid at dette med internasjonale forbindelser ikke bare er et blott og bart spørsmål om streikebidrag. Naturligvis er det en utmerket ting, at man gjennom sin internasjonale forbindelse kan få understøttelse og bidrag, men det som jeg legger mere vekt på er at arbeiderklassen i all sin klassekamp legger til grunn den internasjonale solidaritet. Det er dette solidariske internasjonale fellesskap, som er grunnlaget for enhver socialistisk opfatning og organisasjon. Dette skal man ikke glemme, så man innskrenker internasjonalt samarbeide til blott og bart et spørsmål om streikebidrag.

Man har delvis også rettet den bebreidelse mot oss: Hvorfor har dere reist dette spørsmål? Ja, når der holdes kongress, så er der adgang til å behandle alle spørsmål og der forlås også en rekke forslag i denne sak, som vi måtte ta stilling til. Sekretariatet reiste dette spørsmål utelukkende som et faglig spørsmål og ikke som et politisk spørsmål. Vi handlet i god tro. Når vi ikke undersøkte stemningen i de politiske partier, så var det fordi vi mente, at dette spørsmål burde og skulde behandles som et utelukkende faglig spørsmål. Jeg vil her minne om hvad den store samlingskongress sa om dette, og jeg vil under-

streke, at det fra sekretariatets side ikke har vært meningen at dette skulde reises som et politisk spørsmål, eller som noget som skulde ha politisk formål. Det er reist utelukkende for å få organisasjonsforbindelser med andre land. Det er klart, at det går an å gjøre alle faglige spørsmål politiske, fordi alle kamper som fagorganisasjonen fører har politiske virkninger. Alt vil kunne gjøres til et politisk spørsmål på samme måte som man kan si, at det det politiske parti nu beskjeftiger sig med er økonomiske spørsmål, som skulde angå fagorganisasjonen. Det har allikevel ikke falt oss inn å gjøre f. eks. korntrygden eller tollsaken til et faglig spørsmål, til tross for at begge disse spørsmål griper inn i arbeidernes levevilkår. Man kan med like stor rett si, at de spørsmål som partiet befatter sig med har like stor interesse for fagorganisasjonen, men derfor har ikke vi krevet at fagorganisasjonen skulde bestemme over partiet i slike tilfelle. Vi har ment, at man skulde behandle saken som et rent faglig spørsmål og det skulde være overensstemmende med den store samlingskongress' beslutning.

Der er også en annen ting som gjorde at sekretariatet fremmet sitt forslag. Ut fra mine synsmåter er den beste måte å arbeide for faglig enhet internasjonalt, enten å stå tilsluttet R. F. I. eller I. F. C. Uravstemningen i 1924 tilkjennegav at arbeiderne ikke vilde tilslutte sig R. F. I. Man skulde samarbeide med R. F. I. på fritt grunnlag. Vi tenkte oss at det var ganske umulig å foreslå for de norske arbeidere at de skulde slutte sig til R. F. I., og vi visste hvad dette innebar av konsekvenser for de forbindelser man har. Vi lever i Norge under de samme forhold og under det samme samfundssystem som Vest-Europa for øvrig. Vi lever under trustifisering og innflytelse av fremmed kapital, hvilket vil gjøre det stadig mere nødvendig å samarbeide internasjonalt, når man skal føre en kamp. Man må derfor ikke ha nogen brudd på de forbindelser forbundene har internasjonalt. Vi har f. eks. fyrstikktrusten. Det er klart at vi har interesse av å samarbeide med den øvrige verdens arbeidere her. På samme måte er det når det gjelder aluminiumstrusten, for ikke å snakke om Norsk Hydro og Badische Anilin. Det er klart at Hydro-arbeiderne efter det som nylig er skjedd, har interesse av å samarbeide med arbeiderne ved Badische. Har ikke eksportindustriens arbeidere interesse av å samarbeide med arbeiderne i andre land? Sjømennene er nødsagen til å samarbeide og kjempe internasjonalt. De økonomiske og politiske forhold ligger så nogenlunde på samme plan i Vest-Europa. Derfor må man ikke risikere beslutninger som fører til brudd på dette samarbeide. Det er dog et annet forhold, når det gjelder Russland, hvor arbeiderne lever under andre forhold og hvor man alltid må kunne regne med at derfra behøver man ikke å frykte for brudd på solidariteten fra de russiske arbeidere. Man har ikke den risiko for brudd med Russland som man har for brudd med Vest-Europa. Jeg føler her trang til å takke for den storartede støtte vi fikk ivår og som satt oss i stand til å understøtte våre medlemmer. Jeg håper på, at hvordan enn beslutningen blir her, så vil der fra de russiske arbeideres side være støtte å få enten arbeiderne tilhører Amsterdam eller ikke. Jeg vil også takke våre skandinaviske venner for deres innsats også efter den tid, da vi gikk ut av

den internasjonale organisasjon som de tilhører. De har holdt solidaritetens fane høyt og har ikke sviktet solidaritetens bud. Jeg synes ikke at vi skal gjøre noget eller beslutte noget som kan bringe dem til å tvile på at vi tross alt eier den samme internasjonale solidaritet som de, selv om vi står uten internasjonal forbindelse med Amsterdam eller R. F. I. Det er dette som ligger til grunn for sekretariatets innstilling.

Når vi ikke kunde si noget annet til Jagloms forslag enn det vi sa, så var det fordi vi var bunnet av beslutninger og at dette kunde bevirke at de andre kunde opfatte dette som at vi var blitt et redskap som skulde bekjempe dem, selv om vi visste at det ikke var ment sådan.

Når sekretariatet forstod at spørsmålet om tilslutning til Den internasjonale faglige Central skapte slik strid i foreningene og truet vår organisasjons enhet, så ønsket ikke vi at det skulde fortsette på denne måte og så tok vi forslaget tilbake. Det foreligger altså ikke nu noget forslag fra sekretariatet, hverken om innmeldelse i R. F. I. eller I. F. C. Vi ser det sådan at vi i denne tid ikke bør skape strid om dette spørsmål, hvilket kan medføre, at man muligens kommer til å splitte kreftene. Vi bør samle kreftene istedenfor å splitte dem i innbrydes strid. Det var grunnen til at sekretariatet tok forslaget tilbake. Det som nu foreligger fra sekretariatet er at man anmoder kongressen om i betraktning av de store oppgaver vi har utad og under hensyntagen til de forbindelser vi har, at man må søke å bevare de forbindelser man har og søke å finne frem til et enig uttrykk fra kongressen her i disse spørsmål. Dette skulde ikke være umulig. Når vi er enig i hovedsaken, så skulde det ikke være umulig å opnå dette.

Jeg har et par bemerkninger å gjøre til Mørks forslag. Jeg synes ikke at det går an å vedta forslaget som det er, fordi uanset hvilket sekretariat som vil søke å realisere dette forslag vil komme til å stå der hvor vi står idag. Forslaget begynner med at beslutningen av 1925 fastholdes. Det må forandres, fordi beslutningen dengang gikk ut på at man skulde søke å få organisasjonsmessig forbindelse med den engelsk-russiske komité. Denne eksisterte ikke lenger, så vi kan ikke få noget organisasjonsmessig samarbeide med denne komité. Det som er meningen er dårlig uttrykt i dette forslag. Meningen er at man skal arbeide for å samle alle verdens fagorganiserte arbeidere i en internasjonale. Og det er uklart formet i dette forslag. Så kan det være av interesse å høre hvad representantene for langsorganisasjonene i Sverige og Danmark sier om mulighetene for å få organisatorisk forbindelse med Sverige og Danmark, hvis man samtidig oppretter organisasjonsmessig forbindelse med den russiske landsorganisasjon. Hvis det er muligheter til stede for det, så har jeg ikke noget imot at man oppretter organisatorisk forbindelse med alle land. Hvis det å opprette forbindelse med Rusland umuliggjør å få forbindelser med andre land eller medfører brudd av de forbindelser vi har allerede har, så er dette en så betydelig beslutning, at vi skal være forsiktige før vi fatter den. Sekretariatet har ikke våget å gå på en så viktig beslutning som denne. Vi har tidligere kongressbeslutninger om det som står i tredje punkt, så det er ikke noget nytt. Den plikt har forbundene tidligere. Jeg ser

det derfor sådan, at det blir nødvendig å få disse forslag sammenarbeidet og forandret og om mulig at vi kan komme frem til en enhet. Jeg mener derfor at der her på kongressen enten bør nedsettes en spesialkomité eller også bør forslagene sendes redaksjonskomitéen, som for denne sak bør suppleres med en del representanter, for å gjøre ennå et forsøk etter at vi har hørt innledningsforedragene, diskusjonen og uttalelsene fra de utenlandske representanters side om hvordan de oppfatter at vi kan gå til for å oppnå det best mulige samarbeide og til slutt oppnå det vi alle arbeider for: Internasjonal faglig enhet. Hvis vi mener dette alvorlig, har vi i første rekke plikt til å komme til enighet blandt oss selv. Det er den første betingelse for at vi kan gå ut å påvirke andre, så de kan komme sammen til den felles broderkjede som er nødvendig. Jeg vil appellere til kongressen, at alle de som vil denne enhet, nasjonalt og internasjonalt, river dette spørsmål ut av den politiske retningsmessige strid og løser spørsmålet enstemmig på denne kongress. Jeg føler mig overbevist om at det vilde utløse en glede hos alle fagforeningsmedlemmer. De vil se en ny dag for fagorganisasjonens arbeide i dette land. De vil få nytt håp og ny tro på at de skal klare ikke bare å stå imot reaksjonens bølge og de overgrep arbeidsgiverne retter mot oss, men at vi på nytt kan komme fremover fra defensiven til offensiven — til handling. Det er det denne kongress skal nå frem til ved å skape et forslag som vi kan vedta alle sammen.

Dirigenten: I det forslag som er omdelt er der en del trykkfeil i premissene, men konklusjonen er riktig.

Edw. Mørk: Når jeg skal bedømme den pågående strid om de internasjonale forbindelser, så har jeg forsøkt å danne mig et bilde av de idékamper som har pågått i den norske arbeiderbevegelse. Vår bevegelse er 20 år yngre enn arbeiderbevegelsen i våre naboland. Etter som bevegelsen vokser får vi våre idékamper. På partikongressene i 1905—07 var der strid om militærspørsmålet, hvis nærmeste årsak var den nasjonale politikk. Siden hadde vi sterke strider om de partipolitiske linjer. Disse hadde vi på kongressene i 1909, 1912 og 1915. På de senere kongresser var det ikke disse spørsmål som var stridsspørsmålene men de internasjonale forhold. I 1918 var det de store omveltninger ute i Europa som skapte stridigheten i partiet. I de siste år har stridene om disse ting ikke vært så i forgrunnen. Nu har det vært strid om på hvilket grunnlag man skulde samle arbeiderne, og det lyktes i år å finne grunnlag for å samle den vesentligste del av den norske arbeiderbevegelse. For å få denne samling i stand måtte socialdemokratene gi avkall på sin internasjonale. Siden har ikke nogen socialdemokrat åpenlyst reist diskusjon om sin internasjonale. Kommunistene har ikke kunnet komme med i samlingen, og når de gikk så meget tilbake ved valget, så var det fordi kommunistpartiet ikke vilde godkjenne den samling som var nødvendig.

Innen fagbevegelsen har vi hatt de samme prinsippstrider, men her har de kommet senere enn i partiet. De faglige stridsspørsmål kom sterkt frem på kongressene i 1913, 1916 og 1917. Det var de samme menn som førte striden. På fagkongressen i 1920 var de internasjo-

nale spørsmål ikke i forgrunnen til tross for at Landsorganisasjonen da var innmeldt i Amsterdam. Kongressen besluttet mot nogen få stemmer å gi sin tilslutning til Den tredje Internasjonales kongress innbydelse og bemyndiget Alfred Madsen til å møte på den. I 1922 var situasjonen ute i Europa noget forandret. Kommunistene hadde gjort sterke bestrebelse for å få større innflytelse i Vest-Europas fagbevegelse og de mente, at skulde de få større innflytelse, så måtte de organisere sin egen faglige internasjonale — R. F. I. Året etter hadde vi kongress og her forelå der en rekke forslag angående de internasjonale forbindelser. Blandt disse forslag var der et forslag undertegnet av Halvard Olsen, som ikke blev optatt. I premissene heter det, at når han ikke optok forslaget, så var det av hensyn til de politiske forhold. I 1924 hadde vi sterke politiske brytninger efter dannelsen av det kommunistiske parti. Det var da naturlig at de fagorganiserte arbeidere sa, at beslutningen om utmeldelse av Amsterdam skulde betraktes som definitiv, men man vilde samarbeide med R. F. I. på fritt grunnlag. Fagkongressen i 1925 samlet sig om internasjonal faglig samling og den engelsk-russiske komité skulde være det apparat som man skulde bruke. Det er denne ide om internasjonal faglig samling som har preget vårt arbeide i den senere tid. Når der tross dette så tas op en idépolitikk for Amsterdam, personifisert i Halvard Olsen, så måtte denne ved valgene til kongressen lide et nederlag som en ledelse aldri har lidt foran en kongress her i landet. Idéene var i strid med den norske arbeiderklasses opfatning. Derfor led Halvard Olsen dette dundrende nederlag.

Når jeg nu skal se på forslagene, så er det nødvendig å hefte sig litt ved den formelle side av saken og klargjøre beveggrunnene til at dette forslag er kommet frem til medlemmene og foreligger for kongressen. Det var på siste kongress ingen som hevdet, at den norske landsorganisasjon for å få gjensidighetsavtaler skulde opgi arbeidet for faglig samling og gå inn i Amsterdam, men efter kongressen var der tegn som tydet på at man vilde begynne agitasjonen for innmeldelse i Amsterdam. Der blev holdt en del foredrag i den retning. Da Oudegeest kom til landet drøftet man, iallfall ikke offentlig spørsmålet om hvorvidt den norske landsorganisasjon skulde gå inn i Amsterdam, men bare forholdet til andre land og de faglige forhold i Skandinavién. Da innbydelsen til den baltiske konferanse kom mottok sekretariatet innbydelsen, men sekretariatet sa uttrykkelig fra at hvis danskene eller svenskene fremmet spørsmålet om innmeldelse i Amsterdam, så hadde ikke noget mandat til å drøfte dette spørsmål. Vi gikk til Stockholmskonferansen under den forutsetning, at vi skulde klargjøre hvordan de faglige forhold lå an og herunder diskutere spørsmålet om gjensidighetsavtaler. Møtene var daglige, men de var ikke lange. Men en morgen blev den norske delegasjon sammenkalt av formannen, Halvard Olsen, som fremla en meddelelse, hvori han sa, at svenskene og danskene er villig til å gå med på gjensidighetsoverenskomster mellem organisasjonene, men de stiller den betingelse, at den norske landsorganisasjon skal gå inn i Amsterdam før disse overenskomster kan komme i stand. Der blev ikke diskusjon, men Volan sa fra at han vilde ikke bøie sig,

og fra min side blev det også sagt fra, at vi ikke hadde mandat til å ta stilling til de krav svenskene og danskene er kommet med, og jeg reserverte mig mot å votere personlig. Hvert land skulde votere for sig. Da plenumsmøtet kom fremla Halvard Olsen det forslag som er gjengitt i redegjørelsen. Volan fremmet sitt eget forslag, idet han ikke vilde bøie sig for en avgjørelse i sekretariatet. Jeg vil ha nevnt dette, fordi der i sekretariatet var to som dissenterte, men i plenum voterte Halvard Olsen på Norges vegne, mens Volan voterte sammen med finnene. Jeg skal ikke gå nærmere inn på representantskapets beslutning, men jeg vil ha sagt, at de forslag som blev fremlagt for representantskapet tydet på, at sekretariatets flertall vilde overrumple representantskapet til å ta stilling for innmeldelse i Amsterdam. Resultatet blev dog at sekretariatet skulde utrede spørsmålet om de internasjonale forbindelser og komme tilbake til representantskapet med saken til avgjørelse. Utredningen tok lang tid. Den kunde ikke komme før efter Paris-kongressen. Men også etterpå tok den lang tid. Redegjørelsen blev forelagt sekretariatet efter at tidsfristen var utløpet. Det er naturlig, at avdelingene ikke kunde innsende forslag i de internasjonale spørsmål, når utredningen av disse forhold kom så sent. Utredningen var på 35—36 sider og det hastet så med den, at vi som først fikk se utredningen fredag måtte lage vårt forslag innen søndag. Volan og jeg sa fra at vi var uenig i de fremlagte forslag. Jeg kunde ikke møte søndag, men lovet å ha min innstilling ferdig til mandag. Jeg satt i sekretariatet som samorganisasjonenes tillitsmann, og når jeg skal ta stilling til viktige spørsmål, så er det min plikt å konferere med mine medlemmer i samorganisasjonen, som jeg er representant for. Lørdag og søndag diskuterte vi disse spørsmål og det blev nevnt, at jeg burde ha utdypet nærmere konklusjonen i mitt forslag. Spesielt måtte det understrekes dette om fastholdelsen av siste kongress beslutning og dette om internasjonal samling på klassekampens grunn. Av den grunn fremkom Mørks endrede forslag. Det er bebreidet mig hårdt, at jeg utsendte dette forslag «bak sekretariatet rygg». Det er gått med en viss fart. Ja, det er efter min mening forsøk å trumfe igjennem beslutninger, som ikke kunde være til glede hverken for de som vilde trumfe disse beslutninger igjennem eller til glede for fagbevegelsen. Jeg mente derfor å ha god grunn til å utarbeide og utsende det forslag som heter Mørks endrede forslag. Sekretariatets flertall hadde i de dager i virkeligheten tapt hodet. Jeg skal gjøre sekretariatets flertall den innrømmelse, at dette ikke er riktig organisasjonsmåte, men det er forklarlig ut fra forholdene i sekretariatet på det tidspunkt.

Ser vi på de internasjonale spørsmål, så ser vi, at Amsterdam har knesatt den politikk å hindre at russerne får adgang til de internasjonale fagsammenslutninger. Amsterdam har ikke noget godt ord på sig innen den norske arbeiderklasse. Vi har ikke tatt Amsterdam som noget forbillede for en internasjonal organisasjon. Tvert imot, vi har sagt, at Amsterdam er et informasjonsbyrå og ingen kamporganisasjon og det ledes av menn som er kompromittert og har bekjempet den revolusjonære vilje som gav sig uttrykk i den russiske revolusjon. Et fremtredende medlem av sekretariate har klart og tydelig skrevet om disse

ting. Ser vi nøie på Amsterdams rolle under de store opgjør mellem arbeiderne og overklassen, som har funnet sted rundt om i verden, så ser vi at Amsterdam ikke har grepet aktivt inn, men stillet sig avventende både når det gjaldt blokader og innsamling av midler til understøttelse. Jeg vil bare minne om den engelske grubekonflikt, da Amsterdam spilte tilskuerens rolle. Nordmenne har i Paris fått det inntrykk, at Amsterdam var den organisasjon som kunde samle arbeiderne. Som gjester var der møtt frem representanter for Norge, Mexiko og Indo-Kina, mens Russlands fagorganisasjon som teller 10 millioner medlemmer var ganske ignorert av Paris-kongressen. Allikevel tror man at Amsterdam vil internasjonal samling.

Nu foreligger der ikke noget forslag om innmeldelse i Amsterdam. Sekretariatet har bøiet sig for folkets dom, og på kongressen her har sekretariatets flertall intet standpunkt i spørsmålet om de internasjonale faglige forbindelser.

Russerne har i de siste år hatt en nyorientering i sin internasjonale faglige politikk. I 1921 tenkte russerne at de gjennom R. F. I. skulde få forbindelse med verdens arbeidere. Jeg øiner en nyorientering her, fordi agitasjonen for tilslutning til R. F. I. er skrinlagt og russerne har søkt å komme i forbindelse med de vest-europæiske arbeidere gjennom den engelsk-russiske komité. Denne komité er nu blitt oppløst, fordi tidspunktet ikke har vist sig å være inne til gjennom denne komité å få dannet forbindelse mellom østens og vestens arbeidere. Men russernes politikk er allikevel fremdeles den samme. Russerne har søkt om optagelse i de industrivise fagsammenslutninger. Jeg har under besøk i Russland fått det inntrykk, at russerne nu vil søke også å få forbindelse med landsorganisasjonene i Vest-Europa. Tomski sa til mig, at russerne ikke kunde gå inn i Amsterdam, fordi ledelsen der var en korrumpert ledelse, men Vest-Europas arbeidere vilde de rekke broderhånden og samarbeide med. Tomski konkluderte med at russerne vilde bidra til en internasjonal samling på klassekampens grunn.

Slik er det jeg anskuer den internasjonale faglige politikk for øieblikket og det er slik jeg har anskuet det, når jeg fremsatte mitt forslag. Der er ingen prinsipiell forskjell på mitt første og mitt endrede forslag. Det som har fått uttrykk i forslagets punkt 1 var ikke tatt med i mitt første forslag.

Skal russerne og finnene få forbindelse med Vest-Europas arbeidere, så må vi komme i nærmere kontakt med hverandre. Dette kan man få ved å slutte sig til de forskjellige fagsammenslutninger, men også ved å oprette gjensidighetsavtaler med andre landsorganisasjoner. Jeg mener at russerne må få nærmere tilknytning til Vest-Europas arbeidere. Det er betvilet av nogen sekretariatsmedlemmer, at der er nogen mulighet for å gjennomføre det jeg har sagt i mitt forslag. Halvard Olsen var idag forsiktig, men han har tidligere sagt, at det var utelukket at vi kunde få samarbeide med andre. Jeg har her et telegram fra Jaglom, datert 28 oktober, hvori han sier, at det viktigste prinsipp for ham er at man får dannet en finsk-norsk-russisk komité, men han legger til, at Deres (Mørks) forslag kan være en minimal elementær plattform, hvorpå man kan samles. Jaglom har altså allerede gitt

uttrykk for at mitt forslag kan føre frem. Da jeg reiste til Moskva konfererte jeg med Jaglom. Han kunde ikke forstå, hvorfor jeg ikke kunde akseptere forslaget om en russisk-norsk-finsk komité og han sa, at jeg måtte ha en konferanse med Tomski. Jeg hadde så møte med Tomski en formiddag og Milanova var tolk. Vi gikk over til å drøfte mulighetene for et samarbeide ut fra mitt forslag. Tomski sa, at han var villig til å gå med på en avtale mellom Norge og Russland. «Jeg vil anbefale for presidiet, at en slik gjensidighetsavtale istandbringes.» sa han. En sådan avtale måtte inneholde nærmere bestemmelser om understøttelse, og herunder at Norge skulde understøtte det internasjonale arbeide for internasjonal faglig enhet. Jeg trodde ikke at dette skulde møte slik motsand i Norge, idet kongressen jo hadde vedtatt denne linje. Jeg mener derfor, at det skulde være klart fra russernes side, at i fall mitt endrede forslag vedtas, så er russerne på sin side villig til å gå inn i et sådant samarbeide.

Så kommer vi til svenskene og danskene. De har på Stockholmskonferansen gitt uttrykk for sin mening og sagt, at betingelsen er at den norske Landsorganisasjon går inn i Amsterdam. Nordmennene lovet å forelegge dette for sine mandanter og svenskene og danskene vilde avvente fagkongressens beslutning. De har i alle disse år samarbeidet med Norge. Hvorfor har de samarbeidet? Jo, fordi samarbeidet i Skandinavien er nødvendig. Det er erkjent fra svenskenes og danskenes side, og når de ikke før har satt noget inn på denne betingelsen om Amsterdam, så er det fordi de som kloke folk har villet vente og la nordmennene selv avgjøre hvordan de vil ordne sine internasjonale forhold. Nu får svenskene og danskene her på kongressen en avgjørelse som går mot Stockholmskonferansen. Jeg tror at svenskene og danskene setter så stor pris på at nordmennene selv avgjør sine forhold, at de ikke av den grunn avskjærer forbindelsen med Norge.

Sekretariatets flertall har tatt sitt forslag tilbake. De formet et annet forslag, hvor de peker på at der fra kongressens side skal besluttes et gjensidig samarbeide mellom Norge, Sverige og Danmark, og at der fra kongressens side skulde nedsettes en komité som skulde utforme beslutningen. Dette forslag er så vidt jeg forstod også tatt tilbake av Halvard Olsen. I premissene for sitt tilbaketog sier de, at spørsmålet er blitt et *politisk spørsmål*. Dette at sekretariatet presiserer, at saken er blitt et politisk stridsspørsmål viser hvor naiv sekretariatet har sett på situasjonen innen vårt lands arbeiderklasse i de senere år, og Halvard Olsen må erkjenne, at striden har vært sterkt berørt av de politiske forhold i landet. En ledelse som skal lede arbeiderne, burde ikke se så naivt på forholdene. Enhver beslutning har sin årsak og det burde ikke være sekretariatet ubekjent.

Hvad er det Volan først og fremst presiserer i sitt forslag? Jo, at kongressen skal godkjenne organiseringen av en norsk-finsk-russisk komité. Da forslaget om en norsk-finsk-russisk komité fremkom, så så jeg også på den sak som et uttrykk for de begivenheter som hadde funnet sted. Det var Stockholmskonferansen. Her foreslo svenskene og danskene opprettelse av en norsk-svensk-dansk komité. Finnene skulde også komme med, hvis de gikk inn i Amsterdam. Hvis finnene ikke går

inn i Amsterdam, så kunde man lage en komité, hvor finnene kunde gå med. Det blev den finsk-baltiske komité, som i faglig henseende intet vilde bety. Finnene godtok ikke dette forslag og hadde sitt eget forslag. Efter at russerne hadde fått rede på det som skjedde på konferansen i Stockholm, så fikk vi i januar besøk av Jaglom som utsending fra den russiske Landsorganisasjons presidium og han fremsatte forslag om en norsk-finsk-russisk komité. Mitt første inntrykk var at dette var et mottrekk mot den komité, som det var kommet forslag om på Stockholmskonferansen. Sådan har jeg oppfattet Jagloms forslag. Ved siden derav, så vil denne komité ikke undgå å bli oppfattet som en agitasjonskomité mot de beslutninger, som fikk sitt uttrykk på Stockholmskonferansen. Kan denne komité bli virkelighet? Når jeg ikke tror det, så bygger jeg dette ikke bare på den norske Landsorganisasjons stilling, men også på den finske Landsorganisasjons stilling. Idet jeg henviser til hvad Tuominen sier i sitt innlegg kan jeg opplyse, at jeg spurte Tuominen om den finske Landsorganisasjons stilling, og han sa at den var akkurat den samme som det som har fått sitt uttrykk i Mørks endrede forslag. Det skulde efter dette ikke være muligheter for Volans forslag, og jeg tror ikke at Volan tør påstå, at den finske Landsorganisasjon vil gå med på det. En annen innvending jeg har, er at på dette tidspunkt er det forhastet å ta stilling til en verdenskonferanse. Jeg har intet prinsipielt imot en sådan konferanse, men vi kan ikke idag tenke oss muligheten av å få den i stand. På siste kongress sa Belinki i en replikk til Edv. Johansson, at når russerne ikke hadde utarbeidet programmet for verdenskonferansen, så var det fordi man ikke hadde tro på en slik verdenskonferanse i løpet av de nærmeste år. Jeg tror at russernes standpunkt i år er det samme og jeg tar til inntekt her Tomskis 2 foredrag i Moskva. Han uttalte intet om at der fra presidents side var utarbeidet forslag i denne henseende. Vårt standpunkt er, sa han, at de to internasjonale oppløses og der dannes en ny, eller at det sammenkalles en verdenskonferanse. Jeg forstår derfor ikke hvorfor Volan, som representerer et lite land, skal gi russerne påtrykk. Jeg tror heller det er russerne som gir Volan pekepinn og jeg vil si at jeg skulde ha stor interesse av å vite hvilke beveggrunner Volan har for sitt forslag.

Jeg finner efter Halvard Olsens foredrag ikke å kunne godkjenne hans tanke om å sende forslagene til redaksjonskomitéen. Sekretariatets flertall har ikke noget forslag, og de innvendinger Halvard Olsen anførte mot mitt forslag, har intet saklig for sig, så jeg anser innvendingene besvart i min redegjørelse, men jeg er naturligvis enig i Halvard Olsens konklusjon, at vi av hensyn til de store kamper som forestår, bør stå så enig og samlet som mulig. Det er bare synd at Halvard Olsen ikke erkjente dette før han sendte ut sitt forslag. Kongressen skal grunnfeste sine beslutninger og siden sette inn folk til å styre med disse beslutninger som er i overensstemmelse med kongressens vilje.

Elias Volan: Jeg tror ikke det er riktig at man klager over at de internasjonale faglige forbindelser er gjort til et politisk spørsmål. De internasjonale faglige forbindelser har alltid i norsk fagbevegelse vært et politisk spørsmål, og Amsterdam-Internasjonalen bygger jo på en

politisk plattform. Det er særlig to trekk ved denne som jeg vil behandle. Jeg var på Amsterdam-kongressen i London i 1920. Hvordan var den økonomiske situasjon i Europa den gang? Jo, Englands og Frankrikes industri skulde søke å knekke Tysklands industri, idet det var klart at denne industri ikke kunde knekkes bare ved fredstraktaten. Det kunde kun skje ved at man fikk hindret råstofftilførselen til den tyske industri. Jeg hadde like forut vært i Tyskland og sett hvor de tyske arbeidere led. Hva gjorde så Amsterdam? Stillet den sig på de sultende og lidende tyske arbeideres side? Nei — den stillet sig på de engelske og franske kapitalisters side. De som møtte på denne kongress, var med på at Amsterdam skulde gi sin moralske støtte til angrepet på de tyske arbeidere. Spørsmålet om råstoffordelingen skulde oversendes Arbeidsbyrået i Genf. Tyskland var utelukket fra dette forum. Det var i virkeligheten en utvidet entente som skulde avgjøre hvordan den tyske industri skulde forsynes med råstoffer. Siden har det fra ententens side være arbeidet for å isolere de russiske arbeidere politisk og økonomisk. Hva gjør så Amsterdam? Også i dette spørsmål har Amsterdam stillet sig på imperialistenes side og angrepet Russland. De har gått inn på isolasjonspolitikken og gjort forholdene vanskelige for den russiske arbeiderklasse. Nu kan man innvende, at dette bare er påstander. Da Oudegeest var i Stockholm hadde han et intervju med en borgeravis. I dette intervju sier han at han er overbevisst om at i løpet av 5—6 år blir den kapitalistiske ordning fullt offisiell i Russland, og først da, når fagbevegelsen får igjen sin handlefrihet, kommer den russiske fagbevegelse inn i Amsterdam. «Men til den tid kan vi vente,» sier han. Jeg skal også lese litt av Oudegeests brev til Jouhaux:

Det heter her:

«Jeg sender dig vedlagt en avskrift på fransk av det brev som vi har mottatt fra Tomski. Det er skrevet på meget slett engelsk og synes å bære vidne om et opriktig ønske hos russerne til samarbeide med oss, hvorfor jeg finner tiden inne til å gå over til motangrep.»

I det øieblikk Amsterdam kan konstatere, at russerne mente det ærlig og opriktig med sitt tilbud om samarbeide, da var tiden efter Oudegeests mening inne til å gå til motangrep. Bare disse to ting er bevis for at Amsterdam samarbeider med de internasjonale imperialister for å isolere den russiske arbeiderklasse.

Jeg tror også det er riktig nu å minne om hvad Landsorganisasjonens sekretariat uttalte i 1922 om den norske fagorganisasjons forhold til Amsterdam og til Arbeidsbyrået i Genf.

Sekretariatet sa da:

«Men så vel de beslutninger som hittil er fattet av Amsterdam-Internasjonalen som dens taktikk og dens handlinger er ganske ufor- enlig med det syn på klassekampen, som de norske arbeidere har gitt uttrykk for gjennom de av deres organisasjoner fattede beslutninger.

Et sådant forhold kan ikke stå i organisasjonsmessig forpliktende forbindelse med en internasjonal organisasjon, som i all sin opptreden og i hele

sitt innhold motvirker de prinsipper og de kampmetoder som vår organisasjon har knesatt. Det er et dobbeltforhold som er til like lite gagn enten man tilhører den ene eller annen retning innen arbeiderbevegelsen.

Hertil kommer som en konsekvens av hele Amsterdam-Internasjonalens taktikk det forhold som denne står i til Nasjonenes Liga.

Det blir mer og mer tydelig for hver dag, at Nasjonenes Liga eller Folkenes Forbund kun er en fordekt sammensvergelse til ivaretagelse av de privatkapitalistiske interesser. Den samlede arbeiderbevegelse i Norge har tatt avstand fra Folkenes Forbund» o. s. v.

Her karakteriserer sekretariatet Arbeidsbyrået i Genf som en «fordekt sammensvergelse». Det var det politiske grunnlag for at den norske Landsorganisasjon brøt med Amsterdam i 1922. Amsterdam har ikke undergått nogen som helst forandring siden. Den står den dag idag på det samme politiske grunnlag.

Det er under diskusjonen om de internasjonale spørsmål hevdet at russerne måtte gå inn i Amsterdam for derved å øke sin innflytelse og søke å samle de fagorganiserte arbeidere. Tror nogen, at den russiske Landsorganisasjon, så lenge som Amsterdam står på denne plattform som den står på idag, kan gå inn i Amsterdam? Amsterdam forlanger at den russiske Landsorganisasjon skal godta Amsterdam-Internasjonalens statutter og beslutninger. Disse beslutninger bygger på det såkalte demokratiske system. Kan den russiske Landsorganisasjon gå inn i Amsterdam og derved forplikte sig til å bekjempe den russiske revolusjon? Kan den medvirke til — som Oudegeest sa i Stockholm — at kapitalismen innføres i Russland om 5—6 år? Det er også sagt, at hvis Russlands 10 millioner fagorganiserte arbeidere gikk inn i Amsterdam, så vilde det virke meget radikaliserende på Amsterdam-Internasjonalen. Hvis dere tar for dere dagsordenen og ser etter på side 34, så vil dere finne medlemstallet i de organisasjoner som står tilsluttet Amsterdam. Representasjonsreglene finnes også der, så dere kan selv regne ut hvordan Amsterdam-kongressen ser ut. Det er nu 87 stemmeberettigede representanter. Om Russlands 10 millioner medlemmer går inn, så vil det bety at de får 21 stemmer mot de 87 som Amsterdam har på grunnlag av sitt nuværende medlemstall, som er 13½ million. Det er andre som muligens kan støtte russerne. Ja, det er jeg ikke i tvil om vilde skje, hvis valgene foregikk på samme måte som til en nasjonal kongress. Men det er organisasjonenes ledelse som velger representanter til de internasjonale kongresser. Tror dere at landsorganisasjonenes ledelse velger representanter som er mot den politikk som Amsterdam fører idag i de forskjellige land? Stemmegivningen foregår på den måte at hvert lands representanter avgjør innen sin midte hvordan det skal stemmes for velkommende land. Flertallet i hvert lands delegasjon bestemmer således hvordan det skal stemmes. Jeg tror ikke det er mulig å håpe på at den russiske Landsorganisasjon går inn i Amsterdam. Den faglige enhet vil ikke kunne skapes på den måte.

På Amsterdam-Internasjonalens politiske plattform kan internasjonal faglig enhet ikke skapet. Jeg tror heller ikke at den kan skapes på en kommunistisk plattform. Når man skal skape internasjonal fag-

lig enhet, så må man ha alle avskygninger med. Man må da givetvis skape denne enhet på en helt selvstendig faglig plattform, men man må også ha fastslått, at den tilsiktede samling skal være på et klassekampstandpunkt og ikke på en borgfredslinje. På borgfredslinjen kan det ikke skapes annen samling enn den som nu er i Amsterdam. De andre holder sig utenfor. I verden finnes det nu 40 millioner fagorganiserte arbeidere, hvorav 131½ million står i Amsterdam. Bare en tredjedel av de fagorganiserte arbeidere står i Amsterdam. Det er derfor ikke riktig å si at Amsterdam omfatter den alt vesentligste del av de fagorganiserte arbeidere i verden.

Når Halvard Olsen sier, at det var for å virkeliggjøre forrige fagkongress' beslutning, at sekretariatet var med på beslutningen i Stockholm, som førte til forslaget om innmeldelse i Amsterdam, så forekommer det mig at der må være en god porsjon fantasi i sekretariatet, når det kan fortolke forrige kongress' beslutning på denne måte. Kongressen besluttet å skape internasjonal faglig enhet på klassekampens grunn. For å understreke hvad den mente med dette nedstemte kongressen forslaget om samarbeide med Arbeidsbyrået i Genf. Kongressen tok avstand fra Amsterdam-Internasjonalens politiske forbindelse. Til tross for dette kan altså sekretariatets flertall fortolke dette som at det skulde hety innmeldelse i Amsterdam.

Skal kongressen ha garanti for at arbeidet fortsettes for internasjonal enhet på klassekampens grunn, så må det skapes en votering slik, at de som arbeider for Amsterdam utskilles, og at de som vil arbeide for samling på klassekampens grunn, samles på den annen side. Man har ingen annen garanti.

Halvard Olsen redegjorde for at det var umulig for sekretariatet å gjennomføre beslutningen på forrige kongress om samarbeide med den engelsk-russiske komité, men han glemte å fortelle kongressen, hvem som var årsaken til at beslutningen ikke kunde gjennomføres. Det var Amsterdam som hindret nordmennene i å komme i forbindelse med den engelsk-russiske komité. Amsterdam optrådte her på samme måte som Oudegeest optrådte da det gjaldt samarbeidet med Sverige og Danmark. Amsterdam sa til englenderne, at de vilde betrakte nordmennes optagelse i komitéen som forsøk på å danne en ny internasjonale. Det vilde bli betraktet som en illojal handling fra den engelske fagorganisasjons side. Jeg tror dog at der tross dette kunde skapes et flertall for Norges deltagelse i den engelsk-russiske komité, men Amsterdams spesielle venner i England truet med sprengning. Med dette forhindret Amsterdam at den norske Landsorganisasjon kom med i dette samarbeide. Det er ikke første gang Amsterdam optrer på denne måte. Jeg kan minne om den franske Landsorganisasjons sprengning i 1921, da Jouhaux ekskluderte kommunistene. Da han var ferdig med denne eksklusjon forelå som resultat at 600 000 av 1 100 000 medlemmer var ekskludert. I Tsjekkoslovakiet hadde Bygningsarbeiderforbundet valgt en kommunist til formann. Dette ledet til at Amsterdam satte forbundet utenfor og derefter sendte de en sekretær til Tsjekkoslovakiet for å sprengte forbundet. Tror nogen, at en organisasjonsledelse som arbeider etter en sådan politisk linje i fagorganisasjonen kan være i stand

til å samle arbeiderne internasjonalt og skape internasjonal faglig enhet? Nei.

Når sekretariatets flertall har foreslått, at vi skulde gå inn i Amsterdam, så kan det også være av interesse å se litt på, hvordan englenderne etter kongressen i Paris anskuer situasjonen. Det at Purcell uttalte, at russerne hadde holdt revolusjonens fane høit var tilstrekkelig til at han blev kastet som Internasjonalens formann. Det har bevirket at Amsterdam ennå ikke har fått nogen formann, fordi engelskmennene holder på at Purcell skal være deres representant i styret. Tyskerne og de andre setter sannsynligvis englenderne utenfor. Det skal ikke mere til for å komme i unåde hos Amsterdam. Etter kongressen uttalte det engelske blad *The New Leader* bl. a. følgende:

«Forhandlingene på kongressen i Paris var en ulykke for arbeiderbevegelsen. Næsten i hvert land står fagbevegelsen med ryggen mot veggen. Arbeidsledigheten, reduserte lønninger, forlenget arbeidstid, fascistiske overfall og faglige nederlag har skapt en stemning av fortvilelse og håpløshet. Alt dette skulde nødvendiggjøre en fast og bestemt opptreden, en manifestasjon og solidaritet, for påny å vekke håp og inspirere til handling. I stedet blev kongressen en utstilling av personlige intriger. Og man spør sig selv om man overhodet kan vente sig noget mere av Amsterdam-Internasjonalen.»

Englendernes forrige sekretær i Amsterdam-Internasjonalens styre, John W. Brown, skrev efter Paris-kongressen en lengere artikkel og slutter således:

«Den største skade man kan tilføie internasjonalsismen vil være å søke å lappe sammen Amsterdam-Internasjonalen i dens gamle form og la den fortsette med sine usikre forhold, prisgitt slumpetreff og tilfældigheter. Da vil den fortsette å være en hindring for fremskritt og for etablering av virkelig internasjonal solidaritet mellem arbeiderne.»

Det er stort sett den revolusjonære del av den engelske arbeiderklasse som anskuer Amsterdam på denne måte. Ja, ikke bare den revolusjonære del i kommunistisk forstand, men alle som overhodet vil føre klassekamp, har denne opfatning. Engelskmennene har dog stått i Amsterdam helt siden den blev opprettet. De spør om dette er noget å lappe på, og så skulde den norske Landsorganisasjon finne at dette er tiden for oss til å marsjere inn i Amsterdam. Kan nogen forstå logikken i et sådant arbeide for internasjonal faglig enhet? Nei, jeg kan iallfall ikke forstå det.

Når man skal drøfte de metoder man skal anvende for å opnå internasjonal faglig samling, så forekommer det mig at man må være klar over hvilken linje man vil følge. Amsterdam-Internasjonalen går jeg ut fra blir avvist av denne kongress. Nu foreligger det et forslag fra Mørk — det endrede. Jeg har lest det telegram som Jaglom har sendt til Mørk. Jeg vil anbefale Mørk å lese telegrammet som det skal leses. Hvis du vil låne mig telegrammet, så skal jeg lese det op. (Taleren refererte telegrammet i sin helhet.) Ditt forslag er ikke tilfredsstillende. Det er det minste han kan anbefale. Som sådant er ditt forslag godkjent. Hvilket standpunkt den russiske Landsorganisasjon inntar til

de spørsmål som her skal avgjøres, får vi antagelig grei beskjed om hos russerne. Jeg vil bare ha sagt, at den russiske Landsorganisasjon har ikke godtatt Mørks forslag som et tilfredsstillende forslag til overenskomst mellom den russiske og den norske Landsorganisasjon. Jeg tror det er et utbredt ønske hos de norske arbeidere å finne frem til et felles grunnlag, som også tilfredsstiller de parter som vi skal samarbeide med.

Mørk fremstiller det så, at den finske Landsorganisasjon ikke vil gå med på en norsk-finsk-russisk komité. Jeg har også talt med den finske gjest og jeg fikk den oppfatning, at Finland vilde være med i et sådant forhold. Det skal vi bringe på det rene og jeg føler mig overbevist om at det jeg sier er riktig. Hvis man skal arbeide for internasjonal faglig enhet, så kan man etter mitt skjønn ikke komplisere dette forhold mere enn det er nu. Man må komme inn på en linje som forenkler saken. Kunde man forsøke å bli enig med den finske og russiske Landsorganisasjon om en felles plattform, en felles arbeidslinje, så kunde det jo tenkes at man til slutt fikk samlet så mange millioner som nu står utenfor Amsterdam om denne linje, at Amsterdam var nødt til å ta hensyn til denne gruppe av fagorganiserte arbeidere som stod på samme plattform, og det ikke var mulig å avvise deres krav om internasjonal faglig enhet. De avviser idag enheten fordi de som står utenfor Amsterdam ikke arbeider etter samme linje. Hvis man skal opnå å få en felles linje, så tror ikke jeg at det kan opnåes på annen måte enn ved et felles organ, hvorigjennem man blir enig om en felles linje. Man har forsøkt komitélinjen før — den engelsk-russiske komité. Hvordan er forholdene innen den engelske Landsorganisasjon? Den er en meget løs oppbygget organisasjon, hvor de politiske og faglige stridigheter har gått meget høit. Hvis den russiske Landsorganisasjon hadde gått med på samarbeide her, så vilde det ha bevirket at de lengst tilhøre stående vilde ha sprengt enheten. De kunde derfor hindre ethvert positivt skritt fra den engelsk-russiske komité. Hvis komitéens arbeide hadde ført til sprengning av den engelske Landsorganisasjon, så vilde denne komité ikke ha vært en enhets-, men en splittelseskomé. Jeg tror imidlertid at forholdene i Landsorganisasjonen i Norge, Finland og Russland er slik at nedsetter disse organisasjoner en komité, så vil denne komité kunne arbeide langt mere effektivt for internasjonal faglig enhet. Det finnes ikke den kraft som kan sprengte Landsorganisasjonen her i landet.

Til slutt nogen ord om internasjonal faglig enhet. Det er klart nok at arbeiderklassen i alle land har interesse av at der skapes internasjonal faglig enhet. Den internasjonale trustifiseringsprosess i industrien nødvendiggjør dette. Men hvordan har Amsterdam-Internasjonalen opptrådt under de konflikter, hvor det var nødvendig for arbeiderne i alle land å stå sammen? Vi skal se litt på den engelske kullgrubearbeiderkonflikt. Det var den største kamp som industriarbeiderklassen overhodet har kjempet. Amsterdam blev bebredet fordi den ikke skaffet økonomisk støtte til grubearbeiderne. Jeg tror ikke at arbeiderne i England hadde seiret i denne strid selv om de hadde fått mange ganger så mange penger som de fikk. Nei, forholdet var at Amsterdam under

den engelske grubearbeiderstreik tillot den øvrige verden å forsyne den engelske industri med kull. De fagorganiserte arbeidere i Tyskland, Amerika, ja overalt, leverte kull til den engelske industri og den engelske stat under konflikten. Så lenge dette kunde fortsette var de engelske arbeidere dømt til undergang. Det er Amsterdam-ledelsens største forbrytelse at de tillot at kreftene ikke blev satt inn der hvor kreftene fra andre land kunde ha bragt de engelske arbeidere seier. Amsterdam bygger først og fremst på det prinsipp, at hvert enkelt land skal ha fullstendig autonomi. Vil de være streikebrytere, så får de lov til det. Vil de ikke være streikebrytere, så får de også lov til det. Selv i det spørsmål tillater Amsterdam at hver enkelt avdeling skal ha sin fullstendige handlfrihet. Hvordan skulde det gå her i Norge om den ene organisasjon falt den annen i ryggen og hjalp til, så de bedrifter som var i kamp fikk produksjonen til å gå ved hjelp av andre organiserte arbeidere? Jeg er sikker på at de norske fagorganiserte arbeidere vilde komme til å si, at hvis ledelsen ikke stopper dette organiserte streikebryteri, så vil arbeiderne selv sette disse ledere ut av sine hverv. Når vi nu skal fortsette diskusjonen om de internasjonale faglige forbindelser på denne kongress, så vil jeg gjenta, at det er nødvendig i denne sak at alle som har en smule rest igjen av den revolusjonære ånd og vilje, som har gjennemsyret den norske arbeiderklasse i de siste år, at alle som vil arbeide for at fagorganisasjonen skal optre på klassekampens grunn, vil finne frem til en beslutning som tar endelig og definitivt standpunkt mot Amsterdam-politikken.

Dirigenten: Chr. Systad har fremsatt følgende forslag:

«Kongressen vil på det bestemtteste protestere mot at de internasjonale forbindelser skal utnyttes som taktikk, og på den måte opprettholde et skille blandt de norske arbeidere som det ikke er saklig grunnlag for, og som i høi grad virker skadelig så vel i det daglige organisasjonsarbeide som under de kamper som arbeiderne skal utkjempe i fellesskap.

Hovedbetingelsen for å skape en sterk internasjonal er at der først og fremst skapes sterke landsorganisasjoner i alle land som står på klassekampens grunn. Først da kan det for alvor bli tale om å skape en internasjonal faglig organisasjon som virkelig kan føre internasjonal klassekamp.

Den norske arbeiderklasse har gang på gang manifestert sin ærlige vilje til internasjonal samling og står fremdeles beredt til å støtte ethvert ærlig forsøk på internasjonal samling.

Det fremsatte forslag om tilslutning til Amsterdam er ikke kommet som noget krav fra medlemmene, som bare ønsker at arbeiderne skal stå samlet både nasjonalt som internasjonalt. Men forslaget gir bare uttrykk for hvad der ansees hensiktsmessig i den daglige kamp og kan ikke tillegges annen betydning.

Kongressen fastslår, at Landsorganisasjonen i kongressperioden skal stå utenfor de stridende internasjonaler og at det alene tilkommer medlemmene ved uravstemning å treffe beslutning i dette spørsmål.

Sekretariatet skal i kongressperioden samarbeide på fritt grunnlag med alle de organisasjoner som det ansees nødvendig av hensyn til arbeiderklassen.»

Gingsburg: Jeg beklager meget, at jeg ikke kan norsk, men jeg håper at dette ikke er til hinder for at vi forstår oss på internasjonal samling. Til tross for at vi ikke forstår hverandres sprog, så forstår vi dog hvad som er våre felles interesser. Det er uttalt at man skulde gå inn i Amsterdam for å hjelpe russerne. Dette beviser, at de norske arbeidere virkelig vil faglig enhet. I anledning av det som er nevnt om de 4½ million kroner, så vil jeg si at man ikke kan dele dette spørsmål i to deler — et økonomisk og et politisk. Hvis man f. eks. tar for sig grubearbeiderstreiken i England. Var det økonomi eller var det politikk at Amsterdam ikke støttet de engelske grubearbeidere? Det var politikk. Det Jaglom har omtalt i sitt telegram er fremkommet fordi vi ønsket å hindre at det til kongressen blev valgt tilhengere av Amsterdam.

Efter disse innledende bemerkninger leste *Milanova* Gingsburgs tale op efter manuskript. Den lød således:

Spørsmålet om den norske fagbevegelses internasjonale forbindelser som foreligger til behandling på kongressen kan bare betraktes som en del av det almindelige spørsmål om den internasjonale faglige enhet. Til tross for at vi risikerer nye beskyldninger fra alle lands opportunisters side for innblanding i fremmede anliggender, regner vi det dog for nødvendig å fremføre vårt synspunkt — den russiske fagbevegelses synspunkt — på dette spørsmål. Så meget mer som spørsmålet om enhet ikke kan avgjøres alene av arbeiderne i et land, men efter sitt vesen må avgjøres som et spørsmål vedrørende hele arbeiderbevegelsen.

Den aktive kamp for konsolideringen av arbeiderklassens krefter — det vil si for enheten — har allerede sin historie som er skrevet av de revolusjonære arbeidere i alle land og hvor der også finnes sider som tilhører dere.

Har vi for alvor opnådd en forskyvning på dette område? Nei og ja. Nei — når det tales om formelle forbindelser. Ja — hvis det er tale om arbeidermassenes bevissthet og vilje. Imidlertid, et er sikkert at vi ligger tilbake i forståelsen av enhetens absolutte nødvendighet. Den måte hvorpå klassekreftene grupperer sig i verden idag er bokstavelig et skrik om nødvendigheten av arbeiderklassens forening. Overalt fører kapitalen en aktiv offensiv mot de pøisjoner som arbeiderklassen har erobret i etterkrigsperioden. Borgerskapet forener sig, truster og karteller vokser, vi ser kapitalistenes bestrebelser for dannelsen av store internasjonale konserner, alt for å føre en mer seierrik kamp mot arbeiderklassen.

Det er tilstrekkelig å ta som eksempel en organisasjon som den internasjonale ståltrust, som viser hvordan det bitre fiendskap er glemt og de franske og belgiske kapitalister forener sig med kapitalistene i Tyskland. Eller den tyske kjemiske trust I. G. Farbenindustri, som trenger sig inn også i Norge. Vi ser herav hvordan fienden virkelig

samler sine krefter. Den kapitalistiske rasjonalisering i alle land følges av et sterkere, mer omfattende trykk på arbeiderne, skjerpelse av utbytningen ved at arbeidsdagen forlenges og ved økningen av de arbeidsløses armé. Men borgerskapet går enda lenger. Der foregår en kapitaleksport til kolonilandene hvor arbeidskraften er billig, og hvor arbeidsdagen er op til 12 timer og hvor normen for utbytningen ikke er begrenset. — Dette vil føre til en videre forverring av arbeiderklassens stilling og en nivelering av levestandarden og arbeidsvilkårene nedover til de dårligst stillede arbeideres nivå. Makter arbeiderklassen i et land alene å yde motstand mot denne kapitalens voldsomme ekspansjon? Tusen ganger nei! Siste års historie om de økonomiske konflikter taler tilstrekkelig tydelig herom. Vi har den triste lærdom i den engelske grubearbeiderstreik. På tross av seighet, offervillighet og heltomot, brøt kampen sammen bare fordi grubearbeiderne var overlatt til sig selv. Med undtagelse av den hjelp som blev ydet fra de russiske arbeidere og enkelte revolusjonære arbeidsgrupper i andre land blev det ikke ydet nogen fellesstøtte. Grubearbeiderstreiken i England blev efterfulgt av en rekke grubekonflikter i andre land: I Polen, i Tyskland, i Amerika, i Tsjekoslovakiet o. s. v., og alle disse streiker blev også tapt. Men hvis vi istedenfor denne splittede kamp hadde hatt en felles streik av alle grubearbeidere som var blitt støttet av de øvrige arbeidere vilde da borgerskapet ha kunnet holde stand? Arbeidernes organisasjoner kom betydelig tidligere enn sin klassefiende til forståelse av solidaritetens idé, men ligger nu tilbake i bevisstheten om å befeste denne organisatorisk.

Men foruten det økonomiske påtrykk på arbeiderklassen fører det kapitalistiske system også til uundgåelige nye kriger. Jeg håper at det ikke er nogen her som tror at det er bolsjevikene som har utspekulert krigsfare. Slike faktorer som de store rustninger og den veldige blomstring av den kjemiske krigsindustri, fabrikker for spredning av død og elendighet, det voksende motsetningsforhold og konflikter mellom de kapitalistiske stater, om markedene — alt dette viser med tilstrekkelig tydelighet den truende krigsfare. Foruten dette forsøkes det å danne en «hellig allians» mot kommunismen og Sovjet-Unionen, som har til hensikt å isolere oss, og få en blokade i stand. Der foregår en forsterket krigsforberedelse mot den stat hvor proletariatet har seiret. Den kommende krigs grusomheter kan bare stanses ved den forenede internasjonale arbeiderklassens anstrengelser. Dette gjør problemet om enheten ennå mere påtvingende, problemet om dannelse av en organisasjon som er i stand til å føre kamp og som er i stand til å lede de brede arbeidermasser.

Den største motstand mot enheten har i løpet av alle de siste år utgått fra Amsterdam-Internasjonalen. Amsterdam-Internasjonalen vil ikke ha enhet, den frykter enheten, fordi arbeiderklassens internasjonale sammenslutning allerede i sig selv betyr et fremskritt på klassekampens vei, som er stengt for Amsterdam, som denne har forlatt og ombyttet med klassefred og hjertelig vennskap med borgerskapet. Derfor driver Amsterdam en splittelsestaktikk i arbeiderbevegelsen. Amsterdam rydder omhyggelig av veien alle spirer til forbindelse med de

revolusjonære organisasjoner. Det er tilstrekkelig å peke på forfølgelser fra ledernes side overfor de deltagere som tilhører Amsterdam i de delegasjoner som besøker vårt land. — Bare fordi de taler sannheten om oss, gjendriver disse delegasjoner borgerskapets baktalelser og befester arbeidernes sympati for arbeiderstaten og tjener og virker for enhetens sak. Amsterdam ønsker ikke enhet med de revolusjonære organisasjoner, fordi deres herrer kapitalistene er imot dette og fordi de ikke liker revolusjonær gjennemtrett. De norske fagorganiserte arbeidere kjenner godt Amsterdams karakter. Den norske landsorganisasjon deltok i 1919 sammen med andre fagorganisasjoner i Europa i dannelsen av Amsterdam-Internasjonalen.

Imidlertid skiltes Amsterdam og den norske fagbevegelses veier meget snart. Den norske fagorganisasjon har ført kamp mot sitt lands borgerskap, mens Amsterdam-Internasjonalen har bygget sin virksomhet på klassesamarbeidet. I løpet av disse år har vi ikke en eneste gang set Amsterdam, endog i en midlertidig forbindelse med en revolusjonær arbeiderorganisasjon. Den hadde ingen forbindelse med det opprørske Kina, ingen forbindelse med en eneste forstreik. Derimot har Amsterdam opprettet fast forbindelse med Folkeforbundet, forening med de imperialistiske stater. Denne mistenkelige nærhet til imperialismens centrum har vi vurdert riktig, og i 1922 trådte Den norske landsorganisasjon ut av Amsterdam-Internasjonalen. — Fra denne tid står den praktisk talt uten regulære internasjonale forbindelser. Vi er nødt til å opholde oss enu en liten stund med spørsmålet om innmeldelse i Amsterdam-Internasjonalen. Det er riktig at offisielt er forslaget om inntredelse i Amsterdam-Internasjonalen tatt tilbake, men i virkeligheten henger det over kongressen og er i betydelig grad underforstått. Jeg vil stille de norske kamerater et spørsmål: Har Amsterdam-Internasjonalen siden 1922 forandret sig til det bedre? Er den blitt et virkelig centrum for klassekampen? Har den avbrutt sin stadige forbindelse med den internasjonale kapital? Jeg tenker at til og med blinde kan se at denne forvandling ikke har funnet sted. Praktisering av klassesamarbeide fra Amsterdam-Internasjonalens side utvides fra dag til dag, og er blitt dens åpne program og antar rent ut sagt kyniske former. Men hvor der er tale om aktiv støtte i klassekampen, om dannelse av en organisasjon for den internasjonale solidaritet, der spiller Amsterdam en skadelig rolle.

Det er tilstrekkelig å minne om Amsterdams taktikk under den engelske grubearbeiderstreik 1926. Organiserte Amsterdam-Internasjonalen de nødvendige krefter til støtte av denne kamp? Nei. De forsamlet sig, snakket en hel del, fotograferte sig og reiste fra hverandre. Enkelte fagorganisasjonscenterer som står tilsluttet Amsterdam ikke bare undlot å erklære sympatistreik, ikke bare undlot å hjelpe grubearbeiderne, men tvært imot hadde de i en rekke kontinentale land ikke noget imot å utvide tilvirkningen av kull og innføre dem på det engelske marked, og spilte derved i virkeligheten streikebryterrollen i forholdet til de streikende. De engelske grubearbeidere ventet materiell støtte og fikk — kull.

Amsterdams siste kongress, Pariser-kongressen, var et ynkelig syn, utspillet i en atmosfære av gjensidige intriger. Det var ikke en kongress av arbeiderorganisasjoner, men en kongress for personlig skjenderi og nasjonalt kjegl. Til og med de minst fordringsfulle ledere for Amsterdam følte sig uvel der. Og sekretæren for Amsterdam-Internasjonalen, Sassenbach, har i intervju med korrespondenten for «Reinisch Westfalsche Zeitung» erklært at kongressen på ham gjorde et nedstemmende inntrykk, eller rettere sagt — avskyelig. Hvad har forenet dem — det er fiendskapet til de revolusjonære arbeiderorganisasjoner. Ja, overhodet kan Amsterdam ikke ansees som en internasjonal organisasjon, da den i virkeligheten ikke på langt nær forener alle land, og de enkelte land ikke i sin helhet, men hovedsakelig består av organisasjoner med opportunistisk ledelse. 10 millioner av de russiske arbeidere, en halvdel av den franske og tsjekoslovakiske bevegelse, forbund i Østen og kolonilandene, står utenfor Amsterdam. Derfor må vi erkjenne at veien til Amsterdam ikke er veien til opprettelse av regelmessige internasjonale forbindelser, ikke er veien til kamp for internasjonal enhet. — Inntreden i Amsterdam er en politisk rettferdiggjørelse av dens linje og samtidig en indirekte godkjennelse av dens forbund med Folkeforbundet og Arbeidsbyrået og godkjennelse av dens nasjonale splittelsespolitikk. Hvilken betydning skulde da innmeldelse i Amsterdam ha. Tror dere at Amsterdam går fremover, eller at den går tilbake? Eller at nogen kan la sig friste av Pariser-kongressens eksperiment?

Hvor ligger løsningen i dette spørsmål?

I denne forbindelse foreligger for kongressen tre forslag. Det første går ut på at den norske landsorganisasjon ikke trer inn i nogen av de eksisterende internasjonaler og for å klargjøre spørsmålet om den endelige fastslåen av den internasjonale forbindelse velger kongressen en særlig komité. I virkeligheten betyr dette at man ikke anerkjenner kongressens kompetanse til å avgjøre dette spørsmål, men hvem kan da avgjøre det? Valgene, så vidt vi er riktig informert, har vært ført i de internasjonale forbindelsers tegn. Hvorfor er det da nødvendig nu å frasi sig den endelige avgjørelse? — Det er underlig og uforståelig. Dessforuten gis der ikke her nogen utvei. For øvrig skal jeg tillate mig å gjøre den bemerkning at utveien synes antydnet. Efter min mening består den deri at ved å utsette avgjørelsen av spørsmålet de internasjonale forbindelser vil man samtidig utsette avgjørelsen av å avslå å gå inn i Amsterdam. Denne posisjon betyr ikke bare i sine konsekvenser å oprettholde de nuværende forhold, men er et skritt tilbake som kan bli et skritt i retning av Amsterdam. Derfor gjelder min argumentasjon: Mot Amsterdam og mot utsettelse. Det annet forslag går ut på at den norske landsorganisasjon ikke går inn i nogen av de eksisterende internasjonaler — fortsetter sin kamp for den internasjonale enhet og har rett til å slutte avtaler om gjensidig støtte med organisasjoner som går inn i Amsterdam-Internasjonalen og som står utenfor den. Med andre ord, dette forslag sanksjonerer de eksisterende nuværende forhold og det som den norske fagbevegelse nu praktiserer — å ta stilling i hver enkelt situasjon — forvandler denne resolusjon til

et system. Dette forslag betyr dertil å frasi sig den aktive innflytelse på den internasjonale enhet og forvandler den norske fagorganisasjon til en nøytral kraft. Men det hele spørsmål består jo i at de norske arbeidere innser vanskeligheten ved den nuværende situasjon, splittelsen av arbeiderklassens krefter. Under disse forhold å ophøje mangelen av internasjonale forbindelser til et system, det er til liten fordel for den norske og internasjonale fagbevegelse. Og derfor, kamerater, tillater vi oss å uttale oss til gunst for det tredje forslag som foreligger på kongressen — dannelsen av en russisk-finsk-norsk enhetskomité. Både den norske og den finske landsorganisasjon står utenfor de to innbyrdes stridende internasjonaler. Vi står tilsluttet R. F. I. hvis politikk vi anser for den eneste riktige, men allikevel foreslår vi ikke at dere skal tre inn i R. F. I. Det vilde ha vært en altfor enkel og samtidig altfor vanskelig avgjørelse av dette spørsmål. Det forekommer oss at disse tre faglige centrer nu måtte kunne møtes på klassekampens grunn. Vi vet at den norske arbeiderklasse fører en hårdnakket økonomisk kamp med kapitalistene, at de brede lag av de norske arbeidere har stått og står på den internasjonale faglige enhets, på klassekampens grunn. På det samme grunnlag står den finske fagorganisasjon, for ikke å tale om Sovjet-Russlands fagorganisasjon, som i praksis har bevist sin vilje til å føre proletariatets befrielse helt frem. Derom vidner sovjetstatens historie i de forløpne 10 år.

Derfor synes det oss riktig å danne en komité av fagorganisasjonene i Finland, Norge og i sovjetstaten, en komité som er kallet til å opta kampen for den internasjonale enhet og formidle gjensidig materiell og moralsk støtte til de land som deltar i komitéen under alle sociale konflikter. Opprettelsen av en slik komité — selv om det kan være et beskjedent skritt til enhet — kan med en riktig politikk spille en betydningsfull rolle.

IIvilke argumenter føres i marken mot dannelsen av en russisk-finsk-norsk komité? Det første argument er at det kan skade det skandinaviske samarbeide og forbindelsene mellom de svenske, danske og norske fagorganisasjoner. Jeg må si dere kamerater, at vi har en bedre mening om de svenske og danske arbeidere enn de som kommer med slike innvendinger. Vi regner med at en gjensidig materiell og moralsk støtte, som er organisatorisk befestet, kan lette arbeiderklassens kamp i alle land. Vi tror ikke at de svenske og danske arbeidere kommer til å motsette sig en slik overenskomst. Tvert om, vår videre oppgave er å trekke også de øvrige skandinaviske land inn i komitéen. På hvilken måte kan overhodet vennskapelige, gjensidige, organisatoriske forbindelser med finnene og russerne innvirke på forbindelsen med svenskene og danskene? Der eksisterer jo avtaler mellom enkelte forbund i Sovjet-Unionen og de motsvarende forbund i de skandinaviske land som ikke skader det skandinaviske samarbeide det minste. At Sovjet-Unionens fagorganisasjon alltid har satt stor pris på den internasjonale solidaritet og praktisk har virkeliggjort den er bevist ved hele vår fortid, og vi behøver ikke her å anføre eksempler. I den siste periode har den internasjonale opportuniste tilegnet sig den dårlige maner å efterape det borgerlige diplomati. Da vi i de første revolu-

sjonsår var blokert av ententen reiste Amsterdam en massiv vegg mellom oss og den internasjonale fagbevegelse. Generalrådet i England sprenger den engelsk-russiske komité etter at den konservative regjering, under påskudd av vår innblanding i indre anliggender hadde brutt handelsavtalen og den diplomatiske forbindelse. Ennu til denne dag er skriket om russernes innblanding i fremmede forhold ikke opphørt. Det er et ekko av en naturlig vrede hos de borgerlige regjeringer mot vår fagorganisasjons virksomhet. Et likeså eiendommelig inntrykk kommer en argumentasjon å gjøre som går ut på at man ikke kan slutte sig sammen med oss fordi man har avtaler med forbund i andre land, men i det aller innerste lønnskammer sympatiserer man med oss, anerkjenner man oss o. s. v. Men vi, vi krever jo ikke avbrytelse av forbindelsen med de danske og svenske organisasjoner, på tross av at de er tilsluttet Amsterdam.

Man kan reise innvendinger mot forslaget om komitéen ved å henvise til den mislykkede engelsk-russiske komité. Men den engelske del av den engelsk-russiske komité har ikke oppfylt de forpliktelser som de påtok sig, og dermed har de faktisk skapt krisen i komitéen.

Komitéen var dannet til kamp mot kapitalens offensiv, mot krigen, for enhet. Generalrådet viste sig ute av stand til å kjempe mot sitt borgerskap og har forrådt grubearbeidernes streik. — Generalrådet har vist sig ut av stand til å kjempe mot krigen og har skamfullt slått øinene ned under plyndringene og ødeleggelsene i Kina. Generalrådet vil ikke ødelegge sitt forhold til den konservative regjering, da regjeringen avbrøt forbindelsen med Sovjet-Unionen. Generalrådet viste sig ute av stand til å føre kamp for enheten, da det ikke vilde opta kampen med Amsterdam. Man kan ikke kjempe for enhet og samtidig bevare et vennskapelig forhold til enhetens motstandere. Generalrådet avbrøt forbindelsen med oss, fordi vi var grov. Men hvordan vilde de ha optrådt i vårt sted når den kameratslige hjelp til grubearbeiderne på den groveste måte blev avvist av generalrådet og da ethvert rop om reel støtte til de streikende grubearbeidere blev avvist av generalrådet som innblanding i fremmede anliggender? Denne generalrådets optreden har vi kalt for et direkte forræderi mot streikende, og vi mener at enhver ærlig revolusjonær organisasjon vilde ha optrådt på samme måte. Generalrådet har avbrutt forbindelsen med oss. Men her leser vi: «London 26 november. Sir Alfred Mond, lord Herbert Convoy, lord Londondery, sir Royce Stamp og en hel rekke kjente industrimagnater har henvendt sig til generalrådet i et brev hvor de foreslår å innkalle en felleskonferanse til behandling av spørsmålet om de midler som bør anvendes for at den engelske industri kan hevde sig i den utenlandske konkurranse. Generalrådet kommer til å behandle dette forslag den 20 desember.» (Dette citat fra avisen er et forslag om klassefred.) Nuvel, vi kan selvfølgelig ikke på langt nær prestere en slik høflighet som gjør sig gjeldende i forhandlingene med lorder. Av dette eksempel kan dere se hvad det fører til når man viker fra klassekampens vei. Her er det direkte tale om en fellesorganisasjon av arbeidsgivere og arbeidere.

Generalrådet jager meget energisk ut det kommunistiske mindretall i fagbevegelsen, men kuude i lang tid ikke mande sig op til å skille sig av med Havelock Wilson (sjømannsforbundet), som åpent har støttet den fascistiske streikebryterorganisasjon innen grubeindustrien. Selvfølgelig kan det med en slik politikk ikke være tale om nogen som helst internasjonale klasseforbindelser. Vi håper at den norsk-finsk-russiske komité kommer til å bli et virkelig klassekamporgan.

Det har lykket tilhengere av den norske landsorganisasjons inntreden i Amsterdam å få vedtatt en beslutning på den Skandinavisk-Baltiske konferanse som går ut på at det skandinaviske samarbeide, og dermed den regulære gjensidige materielle støtte mellom Sverige, Danmark og Norge bare er mulig ved opprettelse av en særlig skandinavisk komité. Dertil kommer som betingelse for dannelsen av en slik komité krav om den norske landsorganisasjons inntreden i Amsterdam. Vi står således her overfor et økonomisk trykk på den norske fagorganisasjon for å tvinge dem til å tre inn i Amsterdam-Internasjonalen. Det forekommer oss, kamerater, at et slikt økonomisk press ikke er egnet til å heve Amsterdams og dens tilhengers moralske autoritet. Vi er av den oppfatning at et økonomisk trykk av en slik art er uforenlig med en virkelig arbeidersolidaritet.

Borgerskapet er interessert i den internasjonale splid innen arbeiderklassen, fordi det trenger frie hender til sin imperialistiske politikk, for å gjennomføre en økonomisk offensiv mot arbeiderklassen og for politisk kamp mot den røde fare. Vi tilstreber enheten, fordi vår revolusjon ikke er nasjonal, men har en internasjonal karakter, fordi vi stiller oss mål og oppgaver som er felles for proletariatet i alle land, fordi vi som verdensproletariatets virkelige fedreland trues av krig fra borgerskapet i alle land, fordi solidaritetstanken er levende og sterk hos den russiske arbeider, fordi arbeidernes seier i hvilket som helst land av oss betraktes som vår seier og deres nederlag som vårt nederlag, fordi hvilken som helst kadre av kjempende arbeidere er sikret en stor moralsk og enhver materiell støtte fra de russiske arbeidere, fordi 10 millioner proletarer, som har seiret, med deres revolusjonære erfaringer ikke kan skyves ut av den internasjonale klassekamps regnskap.

Her har dere grunnene til at vi rekker dere broderhånden. La oss kjempe sammen i sluttede rekker for arbeiderklassens enhet og solidaritet.

Forslaget om dannelsen av en russisk-finsk-norsk komité er i virkeligheten vår broderhånd som vi strekker ut til felles kamp for en radikal løsning av enhetsproblemet.

Kongressen har valget mellom tre veier. Den første — tilbake til Amsterdam.

Den tredje, vår vei — veien til kamp for enhet.

Og den annen — ikke hit og ikke dit.

Her foreslår man i stedet for organisering av en russisk-finsk-norsk komité avslutning av vennskapelige avtaler mellom de faglige landsorganisasjoner i de to land. Vi har aldri lagt vekt på navner. Og hvis

dere virkelig vil vennskap for felles kamp for enhet, så er der intet som skiller.

Men vi liker klarhet. Komitéen gir våre forbindelser en fast organisasjonsform, mens forslaget om avtaler er flytende, mindre klar og gir uttrykk for ønsket om å undgå et direkte svar på spørsmålet.

Vi tror at den norske arbeiderklasse vil være i stand til å foreta en riktig vurdering av den internasjonale situasjon. Vi tror at de uundgåelige kriger som vi går i møte kommer til å bevege den norske arbeiderklasse til å velge den riktige vei — den internasjonale faglige enhets vei.

Leve den norske arbeiderklasse!

Leve den norske fagorganisasjon!

Leve arbeidets kampforbund mot kapitalen!

Leve den internasjonale faglige enhet!

Sigurd Forbord: Man behandler her sakene til dels for åpne og til dels for lukkede dører. Jeg mener at det da er uriktig at kongressens deltagere på restauranter diskuterer selv de mest intime ting fra komitéene. Det er bare narreri å lukke dørene, når representantene selv sitter og snakker høilydt om tingene på restaurantene. Jeg vil ha påtalt dette forhold.

Formiddagsmøtet søndag 11 desember.

Dirigent: *Gustav Sundby.*

Efter at der var foretatt navnoprop refererte sekretæren, *Ingr. Nielsen*, protokollen, som blev godkjent uten bemerkninger.

Chr. Systad anmodet om at hans forslag, som er gjengitt foran, måtte bli referert.

De internasjonale forbindelser.

Hans Jacobsen: Ærede kongress. Her er ikke så stor anledning til diskusjon om de internasjonale forbindelser som ønskelig kunde være, idet der efter at sekretariatet har tatt sitt forslag tilbake ikke kan skje så meget på denne kongress. Der er imidlertid stillet bestemte spørsmål og uttalt ønske om at de svenske og danske gjester skulde gjøre rede for hvordan de svenske og danske organisasjoners stilling vilde bli, hvis disse forslag blir vedtatt. Det er naturligvis ikke så godt for mig å si hvordan stillingen vil bli i fremtiden. Vi har ikke innenfor den danske landsorganisasjon diskutert hvordan stillingen vil være, hvis et av disse forslag blir vedtatt. Jeg kan derfor bare gi en fremstilling av hvordan stillingen sannsynligvis vil bli. De danske organisasjoner må stå på Stockholms-konferansens beslutninger fra ifjor. Man besluttet der at man vilde være med på å etablere fastere former for det inter-skandinaviske samarbeide, men betingelsen var at den norske landsorganisasjon slutter sig til Amsterdam. For Finnlands vedkommende var det den samme betingelse, men det blev stillet fritt

om det vilde slutte sig til den skandinaviske eller til den baltiske sammenslutning. Fra den russiske landsorganisasjon fikk vi innbydelse til å sende representanter til den russiske revolusjons 10 års jubileum, men vårt sekretariat svarte, at så lenge russerne bekjemper Amsterdam, så mottok vi ingen som helst innbydelse. (Tilrop fra salen: Fy.) Ja, det kan man si, men det er et klart standpunkt, og det er det vi må ha i denne sak.

Det er vel ingen fare for at Mørks forslag vil få nogen som helst betydning. Det fremgikk av den russiske representants uttalelser. Russerne har benyttet Mørks forslag til en taktisk manøvre for å fremme sitt eget forslag, russernes eget forslag om en russisk-finsk-norsk komité. Denne komité vil russerne ha fordi den er anvendelig i kampen mot Amsterdam. Hvad vil der skje hvis denne komité blir dannet? Jeg er i så fall bange for at det ute i verden vil bli betraktet som en omgående bevegelse, men i realiteten som en inntreden i Den røde Internasjonale. ●g jeg er temmelig sikker på — når man kjenner russernes anmassende opptreden, når de trer i forbindelse med utenverdens arbeidere — at det vil være ensbetydende med underkastelse under Den røde faglige Internasjonale. Jeg er overbevist om at når denne komité skal vise verden sitt arbeide, så vil dette bli av en sådan karakter, at de organisasjoner som står på Amsterdams grunnlag ikke vil kunne fortsette samarbeidet med eder. Nogen utbygning av det skandinaviske samarbeide vil jeg anse umulig hvis en sådan russisk komité skulde bli dannet. Jeg vil gjerne spørre om man ønsker at jeg skal gå videre i min tale? (Tilrop: Ja.) Min grunnanskuelse er den, at når der ikke foreligger forslag til beslutninger som kan få følger, så kan man innstille diskusjonen. Det er ikke lutter behageligheter jeg har å si. Jeg arbeidet her i Oslo som skreddersvenn for 30 år siden, derfor vil jeg gjerne si noen ord. Jeg har hørt adskillig om deres måte å ta sakene på. Jeg har også vært nødt til å sette mig inn i hvad der foregår i den norske arbeiderbevegelse. Vi har nemlig i Kjøbenhavn en socialdemokratisk aftenskole, hvor jeg er lærer i fagforeningsbevegelsen. Jeg er derfor ikke ukjent med den norske arbeiderbevegelse. Allikevel er jeg forbauset over den fraseologi som drives her. Furubotn f. eks. Jeg kan ikke erkjenne, at der skal nogen revolusjonær erkjennelse til for å erkjenne en feil. Det var vel da også ut fra en revolusjonær erkjennelse at man utslynget løgnen? Kan nogen deffinere uttrykket «på klassekampens grunnlag»? Jeg har aldri hørt det deffinert. Klassekamp er etter min mening all kamp som foregår på et socialistisk grunnlag. Socialdemokrater, syndikalister og kommunister, som tilstreber et samfund, hvor den kapitalistiske utbytning er utryddet, driver klassekamp. Taktikken kan ikke være bestemmende for hvem som er klassekjempere. Taktikken, eller som det heter på godt norsk, fremgangsmåten, kan være forskjellig. I Russland måtte fremgangsmåten sikkert være den naturlige den som blev anvendt. I et land hvor man hadde hat despotiet i en grad som der var det nok riktig at man måtte vende bøtten. Selve fordelingen av de økonomiske goder øver den innflytelse at fremgangsmåten må være forskjellig. Jeg tror ikke at den fremgangsmåte som anvendtes i Russland kan fremmes med hell i Sverige, Danmark eller

Norge. Dertil er forholdene altfor forskjellige. Vi har opplysningen og den forholdsvise økonomiske velstand som arbeiderne har vunnet i de skandinaviske land ved sin fagorganisasjon. Vi har mer enn lenkene å tape. Hertil kommer at dette er de land hvor demokratiet er mest fremskredet. Denne grunnanskuelse lar sig ikke på kort tid rydde bort. Man får ikke fiskerne og bøndene med på diktaturets grunnlag. De vil ikke betale den russiske pris for å komme frem til det samfund som man stiler mot. De norske bønder har jord. Det kan høist bli tale om å ta jorden fra dem og gjøre den til statseiendom. I Russland gikk man den motsatte vei. Der tok man jorden fra godseierne og gav den til bøndene som privateiendom. Et diktatur kan ikke bestå uten hær, hemmelig politi, undertrykkelse av pressen o. s. v. Så lenge parlamentarismen ikke har vist at den ikke er middel til å opnå det man arbeider henimot, så har man ikke grunn til ikke å anvende den. Den er langt å foretrekke rent moralsk fremfor det at man ved makt tilriver sig makten og ved maktmidler søker å beholde den. Vi i Danmark og Sverige står på klassekampens grunn selv om vi ikke fører ordet revolusjonær i munnen hver dag. Vi erkjenner at maktmidler kan bli nødvendig, men det er først når overklassen vil bringe maktmidler i anvendelse. Vi står på klassekampens grunn og vi har de samme besværligheter å regne med som dere. Vi må også gi medlemmene kaffe og brød for å få dem på møtene. Men så klassebevisste er vi at hvis vi en dag skal demonstrere mot riksdagen i anledning av arbeiderfiendtlige lover, så blir det ikke en demonstrasjon mot demonstrasjonen, men en demonstrasjon mot de arbeiderfiendtlige lover. Vi har arbeidet sammen med det danske socialdemokrati for gjennom det parlamentariske arbeide å tilkjemp oss de størst mulige fordeler. Er det ikke dette man nu skal til å knesette også i Norge? Det er vel for at man vil opnå praktiske resultater og ikke bare for at man vil benytte Stortinget som talerstol at man har deltatt i valget. Altså som i Sverige og Danmark.

Hvis vi var slike forkomne reformister i Danmark, så vilde man vel heller ikke ha noget samarbeide med oss. Det vil jo være kontrarevolusjonært for å bruke eders eget uttrykk. Når vi har opnådd en lønnsstigning på det dobbelte av prisindeksens stigning, så sier jeg: Det er klassekamp, selv om det er opnådd uten kamp. Det vesentligste er opnådd ved forhandlingsbordet på grunn av våre organisasjoners styrke. De som bekjenner sig til at de vil være med på å omskape det kapitalistiske samfund, står på klassekampens grunn. Det er ikke taktikk som bestemmer dette. Men der er arbeidere som ikke står på klassekampens grunn. Det er de fascistiske arbeiderorganisasjoner i Italia og de kristelige arbeiderorganisasjoner, som man har i forskjellige land og som teller millioner arbeidere. Det var engang at også Norges arbeidere ikke stod på klassekampens grunn, og det var da de norske arbeidere med Landsorganisasjonens tilslutning gikk til å gjennomføre tvungen voldgift. Amsterdam-Internasjonalen står også på klassekampens grunn. Det kommer man ikke utenom.

Det kan være interessant å se en liten smule på utviklingen av Amsterdam-Internasjonalen. Selve grunnlaget for den blev lagt på et møte i Kjøbenhavn for 26—27 år siden. Det var en ren faglig sammen-

slutning. I 1912 stillet de franske arbeidere krav om at den skulde gå til aksjon mot krigen i Afrika. Internasjonalesen avslø dette efter at den hadde spurt sine tilsluttede organisasjoner, også Norge. Slik var dens prinsipielle stilling like op til krigen. Den russiske representant slo fast at fag og politikk kan man ikke skille ad. De to ting er så nøie sammenknyttet at de ikke kan skilles ad. Den faglige bevegelse kan ikke undlate å øve innflytelse på de politiske forhold. Derfor er intet mer naturlig enn det mest intime samarbeide mellem de faglige og politiske arbeiderorganisasjoner. Derfor er det naturlig at det også er blitt slik i den internasjonale bevegelse. Hvorledes er stillingen efter krigen? På et tidspunkt efter krigen blomstret industrien i alle land. Da talte denne Internasjonalesen 24 millioner medlemmer. Det er klart at dette måtte gi et annet uttrykk enn dengang man nektet å støtte det franske krav mot krigen i 1912. Det var dengang på det politiske område opstått en splittelse, så det kunde ikke opnåes noget positivt. Jeg var også til stede på kongressen i London og for to år siden holdt jeg et foredrag om fagbevegelsen i Europa efter verdenskrigen. Dette foredrag er trykt i en lommebok som jeg har på mig. Som et bevis på at denne Internasjonalesen står på et annet standpunkt enn før krigen, skal jeg fra dette foredrag bare få nevne dagsordenen til kongressen i London. Den omfattet valutaspørsmålet, råstoffordelingen, arbeidsmidlenes sosialisering og forholdene i Ruhrdistriktet m. v. Det er utelukkende politiske spørsmål det her er tale om. Amsterdam er innstillet på en løsning av disse spørsmål. Kongressen sendte spørsmålet om råstoffene til Genf, er det sagt her. Ja, kongressen diskuterte spørsmålet og sa i en uttalelse hvad der skulde skje, og det var at råstoffene skulde være folkenes samfundseiendom, som alle nasjoner har krav på å få sin del av. Denne uttalelse blev vedtatt overensstemmende med tyskernes ønske, Volan. Den internasjonalesen faglige Central kunde ha vedtatt hvilken som helst beslutning og dog ikke ha innflytelse på realisasjonen av selve spørsmålet. Punkt 4 på dagsordenen het verdenssituasjonen og den internasjonalesen fagforeningsbevegelse. Her vedtok man en beslutning som kjennetegner hvad Amsterdam-Internasjonalesen er. Det uttales nemlig i denne beslutning, at fagforeningene ved siden av sine vanlige aksjoner må føre kamp mot kapitalismen og imperialismen, og masseaksjonen må anvendes i denne kamp. Hvis det gjelder å si det bedre på papiret, så kan man ikke få det bedre til i Moskva. La oss følge dette videre. I 1921 blev det holdt et møte av sekretariatene for bergverkene, jernindustrien og transportarbeiderne sammen med byrådet for Amsterdam-Internasjonalesen. Man vedtok her en beslutning, hvori man understreket det som var skjedd i London og besluttet at disse tre sekretariater skulde danne et permanent uvalg til å lede propagandaen for disse beslutninger og føre propagandaen for generalstreik mot krigen mest mulig ut i livet. Denne beslutning er senere gjentatt og sist på kongressen i Paris. Her er fastslått de prinsipper som vi alle arbeider efter.

Hverken R. F. I. eller Amsterdam er sterkere enn de organisasjoner som er tilsluttet dem. Man kan ikke forlange noget av en internasjonalesen sammenslutning som de enkelte organisasjoner ikke kan efter-

komme. Amsterdam har allikevel gjort adskillig. Den har organisert boikott mot Ungarn i anledning av Horthys hvite terror og boikott av transporten av krigsfornødenheter til Polen, da Polen tenkte på å angripe Russland. Fra R. F. L.s side er det anerkjent at dette var medvirkende til at Polen ikke fikk nogen medallierte i kampen mot Russland. Så har vi aksjonen for Østerrike og den støtte på nogen millioner gylden som blev ydet Russland, da hungersnøden herjet landet. Så har vi støtten til Tyskland, hvis fagorganisasjon vilde ha brutt sammen, hvis Amsterdam ikke hadde grepet inn. Dere norske arbeidere har ingen moralsk rett til å kritisere Amsterdam for dette. Er det gjort for lite, så skyldes det at dere ikke var med. Så har det vært talt om nasjonal selvstendighet. Ja, Norge oprettholdt sin selvstendighet, da Moskva kom med sine paroler, så paroler vil man ikke gå med på her heller. Amsterdam gjorde i 1921, 1922 og 1923 hvad den kunde som internasjonal organisasjon. På samme tidspunkt var det at man her var så radikale, at man gikk med på gjennomførelsen av tvungen voldgift. Vil dere gjøre noget, så kom vekk fra frasene. Alt dette snakket om revolusjon gjør ikke nogen nytte, men kan være uheldig, idet det reiser grunnlag for kamp mot arbeiderbevegelsen. Det er farlig å lefle med det russiske diktatur. Den taktikk vi fører er nemlig bestemmende for den taktikk våre motstandere fører. Nu har man fått visse ubehagelige lover i Norge. Det kan komme fler. Det har vært tale om å få statsarbeiderne inn i Landsorganisasjonen. Hvad er skjedd i England? Jo, det er forbudt de engelske stats- og kommunearbeidere å knytte internasjonale forbindelser. Derfor har disse engelske arbeidere måttet tre ut av Landsorganisasjonen. Det er mulig at våre motstandere tenker på flere slike lover for å hindre utviklingen, og vi må være klar over at våre motstandere er minst like så kloke som vi.

Jeg vil gi den norske Landsorganisasjon det råd: Ta konsekvensen av samarbeidet med Det norske Arbeiderparti. La være å orientere dere mot øst, men orienter dere mot vest. Det er konsekvensen av samarbeidet med Det norske Arbeiderparti. Ta op kampen mot arbeidsgiverne. Den demokratiske grunntanke er så grunnfestet i det norske samfund at der får man ikke det norske folk med sig. Demokratiet er den taktikk som passer i Norge og det øvrige Skandinavia.

Otto M. Thoresen: Jeg forlangte ordet for å foreslå at de foreliggende forslag oversendes redaksjonskomitéen, som forsterkes med tre medlemmer. De internasjonale forbindelser vil avføde megen diskusjon og jeg mener, at kongressen bør søke så meget som mulig å komme til enighet. Det bør vi alle bestrebe oss for og det opnår vi best ved at redaksjonskomitéen ser på det som foreligger.

Dirigenten: Otto M. Thoresens forslag lyder således:

«De fremlagte forslag i de internasjonale spørsmål oversendes redaksjonskomitéen, som forsterkes med tre medlemmer.»

Martin Traumæl: Formalia har liten interesse i forbindelse med dette spørsmål. Det som interesserer er sakens reelle side. Det spørsmål vi står overfor er om vi skal fastholde den klassekamplinje som tidligere kongresser har fastslått eller om vi skal slå inn på den social-

demokratiske linje i etterkrigstidens forstand. I virkeligheten tilrettela Jacobsen premissene for sekretariatets forslag, både det oprinnelige og det endelige. Det vi har slått fast i norsk arbeiderbevegelse i de senere år, er at masseaksjonen er den vei vi må følge for å nå frem til det nye samfund. Når vi når frem til det nye samfund må vi ha en ny forfatning, og det er vurderingen av disse ting som er det dyptgående skille mellom oss og socialdemokratene. Det er disse ting som må være bestemmende for vår internasjonale orientering. Hvorfor brøt vi med Amsterdam? Jo, fordi vi allerede hadde brutt med Amsterdams politikk. Vi var uenig i all Amsterdam-politikk etter krigen, og ikke minst i dens holdning til Nasjonenes Forbund. På kongressen i 1923 blev det også vedtatt å godkjenne representantskapets beslutning fra 1922 om utmeldelse av Amsterdam. Så reiste spørsmålet sig om innmeldelse i R. F. I. Høsten 1924 reistes en fanatisk kamp om dette spørsmål. Halvard Olsen vilde ha innmeldelse i R. F. I. selv med risiko for å bryte det samarbeide vi hadde med andre land. I 1925 blev det slått fast at vi skulde arbeide for internasjonal samling på klassekampens grunn. Tross dette så vi at Landsorganisasjonens formann fremdeles stod på det standpunkt, at enten skulde det være R. F. I. eller Amsterdam. Man kan ikke vente virkelig lojalitet overfor et sådant standpunkt som er i strid med kongressens beslutning. Det ser ikke ut til at det var med nogen bitterhet man forlot konferansen i Berlin. Det var med større interesse man drog til Stockholm. Kan man imidlertid tenke sig en baltisk konferanse, hvor Russland ikke er med? Hvad betyr randstatene — disse engelske provinser — når Russland ikke er med? Vi sendte en delegasjon til Russland. Tendensen i det var riktig. Men så får man en konferanse i Stockholm, hvor russerne er utelukket. Var det ikke anledning for den norske Landsorganisasjon til å gjøre nogen innflytelse gjeldende i Stockholm? De som møter der for oss, hadde plikt til å vise sin vilje overfor Russland. Der la man grunnlaget for den agitasjon som gikk forut for kongressen. De som blev sendt til Paris, var interessert i at Landsorganisasjonen skulde innmeldes i Amsterdam, og den beretning fra kongressen i Paris, som er offentliggjort i «Meddelelsesbladet» er tendensiøs og det spesielt mot den engelske Landsorganisasjon. Vi skulde efter kongressens beslutning i 1925 samarbeide med den engelsk-russiske komité. Var det da ikke naturlig at man søkte forbindelse med den engelske delegasjon i Paris for å komme i forbindelse med Russland? Men vår delegasjon stilte sig på Oudegeests side og gir hånsord til englenderne. Efter Paris-kongressen blev Landsorganisasjonens kongress besluttet innkalt og der fremlas et forslag som skulde gi sekretariatet bemyndigelse til å innmelde Landsorganisasjonen i Amsterdam. Det er nu tatt tilbake på grunn av at medlemmene reagerte mot dette. Medlemmene lar sig ikke trumfe til en sådan handling. Det er riktig at sekretariatet lytter til medlemmenes mening, men dette må ikke bare være et taktisk trekk.

Mørks forslag er ikke fremkommet efter konferanse med representanter fra andre land, men det er overensstemmende med den opfatning som har vært rådende på tidligere kongresser. Vi skal ikke ha orientering til øst eller vest, men *internasjonal* orientering. Det støtter et op-

rop som er utsendt av de engelske grubearbeidere om internasjonal faglig samling. Det er denne bevegelse for internasjonal faglig samling vi ønsker å støtte, samtidig som vi søker å utbygge de forbindelser vi har og videre søker å få forbindelse med de finske og russiske organisasjoner. Ved at vi styrker vår stilling her hjemme blir vi i stand til å yde de svenske og danske arbeidere større hjelp. Det er av betydning at vi søker å beholde de landvinninger vi har. De forbindelser vi søker å knytte med de finske og russiske arbeidere er ikke vendt mot de svenske og danske arbeidere. Når vi søker å få skapt en internasjonal som er handlekraftig og hvori hvert land er med og har full autonomi, så mener vi at denne internasjonal organisasjon må ha rett til å kreve lojalitet og aktiv deltagelse i de internasjonale aksjoner. For å nå frem til dette må vi styrke oss selv og våre forbindelser. Arbeidskjøperklassens hensynsløse fremferd gjør det så meget mer nødvendig at vi får en slik organisasjon.

Amsterdam kan ikke påstås å svare til de forventninger man stiller. Det er ubetydelig det Amsterdam har utført. Det skyldes dens oppbygning. Og det som er nevnt om samarbeidet med Nasjonenes Forbund viser, at det ikke er klassekampen, men klasse-samarbeidslinjen den arbeider etter. Det er en internasjonal samlingslinje med forening av disse organisasjoner som må være veien frem. Vi hadde her i landet tre politiske arbeiderpartier. Det var uholdbart. Så da vi som det eldste parti: Kom til oss? Nei, vi bad de andre om å komme sammen med oss til forhandling om et grunnlag for en samling. Det er den linje som har ført frem her i landet, og det er det vi står overfor her i de internasjonale spørsmål, og det er det Mørks forslag går ut på.

De betenkeligheter jeg har hatt før, blev sterkere ved å høre den russiske kamerats tale igår. Det er et eget organisasjonsapparat man vil ha. De norske og finske organisasjoner vil bli brikker i et spill. Når vi vil samling, så må vi tre i forbindelse med alle lands organisasjoner. Vi kan ikke oprette noget organisasjonsapparat ved siden av sekretariatet. Sekretariatet må ha det hele og fulle ansvar også overfor andre land. Jeg må derfor henstille til de som har stillet sig på dette forslags grunn, om de ikke kan være med på en utformning av forslaget, således at det kan samle fra alle sider. Det må være en samling som kan holde, og det kongressen vedtar må være direktiver som kan følges.

Hvordan er beslutningen av 1925 søkt gjennomført? Vi må ikke risikere det samme nu. Da blir vi ikke respektert. Hvis man er uenig i de premisser den danske gjest fremholdt, så må man gi uttrykk for dette ved at kongressen velger et sekretariat som aktivt er med på de beslutninger kongressen fatter. Det er ikke orientering til Amsterdam eller Moskva, det er internasjonal orientering vi trenger og en orientering som er overensstemmende med den politikk vi har ført. Skal vi foreta en nyorientering, så må vi ta den op fra grunnen. De beslutninger som fattes, må bli lojalt gjennomført av de som kongressen setter til å gjennomføre beslutningene.

Edv. Johansson: Når Volan og Gingsburg overfor kongressen leverer de gamle og velkjente agitasjonsløgner, så vil jeg bare si, at man

må være tidlig oppe om morgenen, hvis man skal bli ferdig med dem til verdens siste dag. Hvordan forholder det sig med Fagforenings-Internasjonalen? Er den bygget op på en måte som faller sammen med den arbeidsmetode dere anvender? Söker ikke dere gjennom samarbeide med borgerne å få i stand kollektivavtaler? Jo, det gjør både dere og vi. Samarbeider ikke dere med de borgerlige partier i storting og kommunestyrer? Jeg kan ikke se at der gjøres noget annet her enn der gjøres overalt i Europa. Er ikke Fagforenings-Internasjonalen en massebevegelse som ved masseaksjon søker å fremme det den arbeider for? Jeg må nevne hvorfor Fagforenings-Internasjonalen opstod. Da fagforeningene optok arbeidet for å bedre arbeidernes stilling og i den anledning møttes med arbeidsgiverne, så sa disse: Vi erkjenner nødvendigheten av forbedringer, men hvis ikke våre konkurrenter får den samme belastning, så kan ikke vi imøtekomme eders krav. Dette var det første uttrykk for arbeidernes behov for internasjonalt samvirke. Man hadde behov for å få vite hvordan lønnsvilkårene og de sociale forhold var i de forskjellige land. Når man hadde behov for å få i stand sådanne informasjonskilder, så søkte man også å få dem. I 1889 hørtes kravet om 8 timers arbeidsdag ut som en utopi for håndverksarbeiderne, men det er nu et faktum takket være disses samarbeide. Det drøide til 1901 før man fikk grunnlag for en mere varig internasjonal sammenslutning, og siden har man — visselig mangen gang på en ufullstendig måte — utført det internasjonale samarbeide. Fagforenings-Internasjonalen holdt før krigen som regel kongress hvert tredje år. Det var vanskelig å samarbeide og å føre dette fremover fordi forholdene i de forskjellige land var så forskjellige. Jeg minner om kongressen i Budapest i 1911, da man skulde knytte overenskomster om internasjonal økonomisk støtte. De skandinaviske lands organisasjoner var moden for dette, men ikke de latinske og baltiske land. Karl Legien søkte i 1916 å få i stand en konferanse og det neste år fikk man også i Stockholm i stand en konferanse for å få frem arbeidernes fredskrav. For å kunne holde krigen gående lovet man i de forskjellige land arbeiderne sociale goder. Fagforeningsbevegelsen tok fatt på disse løfter og på fagforeningskongressen i Bern i 1919 sammenfattet Fagforenings-Internasjonalen sine fredsfordringer. Her rettet man en proklamasjon til alle arbeidere og og kravene sammenfattet man i 15 punkter som man krevet skulde tas inn i selve fredstraktaten. De 15 punkter omfattet fremfor alt regulering av arbeidstiden til 48 timer, skoletiden for unge arbeidere, bestemmelser om kvinnelige arbeideres arbeidstid, sociallovgivning o. s. v. Til virkeliggjørelse av dette krevet man at disse krav skulde inntas i fredstraktaten. De blev tatt inn i det 13. kapitel i fredstraktaten, som også inneholder bestemmelsen om opprettelse av Arbeidsbyrået i Genf. Hvad innebærer dette internasjonale arbeidsbyrå, som man angriper Amsterdam fordi den støtter? Er ikke det det gamle krav som fagforeningsbevegelsen målbevisst har arbeidet for å nå frem til? Jo. Men er det da galt at Fagforenings-Internasjonalen støtter den organisasjon som den selv bevisst har arbeidet for å skape? Det er ikke mulig for Internasjonalen selv å få sin stemme hørt i Arbeidsbyrået, idet bare de enkelte land er representert i byrået, med to representanter for staten,

en for arbeiderne og en for arbeidsgiverne. Arbeidernes representant skal utpekes av landsorganisasjonen. Det er klart, at under sådanne forhold kommer den lille stat til å bety likeså meget som de store stater i Arbeidsbyrået. Tyskland har ikke flere stemmer enn Sverige, og da er det større foranledning for de minste stater til å delta her. Er det da nogen rimelig grunn til å ta avstand fra denne internasjonale organisasjon i Genf? Arbeiderne blir under alle omstendigheter representert, idet regjeringen opnevner en representant, hvis landsorganisasjonen undlater å utpeke mannen, men kan denne representant være en tilfredsstillende representant for arbeiderne? Man har holdt en rekke internasjonale arbeidskonferanser. Den første blev holdt i Washington i 1919. Den viktigste konvensjon som der blev vedtatt, var konvensjonen om 48 timers arbeidsuke, men det blev også vedtatt en rekke andre viktige konvensjoner. Hvor mange av disse konvensjoner er ratifisert av statene vil man spørre. Ja, det er etpar-tre hundre, men man kan ikke forlange mer, når man må ta i betraktning, at verden er utarmet etter verdenskrigen. Man kan ikke kreve at det skal gis frukter før tiden er moden. Det er urimelig å angripe Amsterdam fordi den støtter denne organisasjon som den gjennom en lang årrekke har arbeidet for å få fremmet.

Siden den norske Landsorganisasjon gikk ut av Amsterdam har vi i Sverige ved to anledninger medvirket ved den norske Landsorganisasjons internasjonale konferanser. Vi beklager, at den beslutning som blev vedtatt på Stockholmskonferansen ikke har vunnet anklag hos de norske arbeidere. Vi tror at den vilde ha gitt et lykkelig resultat om den var blitt antatt. Når sinnene er avklaret, så finner vi nok hverandre, for det er ikke så stor forskjell på arbeiderklassen i Norge og Sverige, og jeg er overbevisst om at det innen arbeiderklassen finnes så meget sund fornuft, at den vil finne veien ut av uføret når den bare får tiden på sig. Man sier at Amsterdam ikke utgjør nogen samling på klassekampens grunn og at den systematisk søker å holde russerne utenfor. Det er en uriktig fremstilling. Fagforenings-Internasjonalen har fra første stund av at det fantes en fri fagforeningsbevegelse i Russland søkt et fritt samvirke med den. Det russerne tilstreber er imidlertid en internasjonal organisasjon, hvor en bestemmer og hvor de andre skal lyde. Det kan det ikke bli noget internasjonalt samvirke av, for vi er ikke vant med å vedta så og så mange teser før vi kan samvirke. Det må sies ifra til russerne at deres metoder er oss så fremmede, at vi aldri i verden bøier oss for et sådant maktsprog. Hvis russerne hadde optrådt kameratslig, så skulde det ikke ha vært vanskelig å få i stand et internasjonalt samarbeide. Det russene tilsikter er å få i stand en internasjonal organisasjon som kan anta den ideologi som man der arbeider efter. De vil altså slå spillet overende og ikke arbeide for sociale reformer. Men det er få innen de européiske land som tror at man kan opnå noget ved å slå spillet overende. De russiske kamerater kommer til å gjøre den erfaring at det å løfte arbeidernes levevilkår ikke er avhengig av den eller den læresetning, men av produksjonens avkastning. Det kommer man ikke forbi. Når man sier, at Amsterdams hjelpeaksjoner ikke har ført til noget, så vil jeg si at det fører ikke til noget

at man reduserer disse. De har vært hvad fagorganisasjonen i de forskjellige land har formådd. Alene det svenske bidrag til den engelske grubearbeiderstreik var mere enn 500 000 rubler. Det var over 1 300 000 svenske kroner som blev ydet i form av bidrag og lån. Da engelskmennene kom op i denne store kamp, så var det i de engelske fagorganisasjoners kasser 115 millioner gylden. Hvis det hadde gjaldt et livsspørsmål for arbeiderklassen, så burde efter min mening disse beløp ha vært stillet til de kjempende arbeideres disposisjon. Gjorde man det? Nei. Hvis kampen var av en sådan art, at den krevet hvilken som helst støtte av det internasjonale proletariat, så burde man først og fremst ha brukt disse 115 mill. gylden. Men det gjorde man ikke fordi det var forskjellig opfatning av denne kamp i England. Når man håner Internasjonalen fordi dens medlemstall er gått ned fra 28 til 13 millioner, så må jeg si, at jeg tror det blir vanskelig å finne de millioner som står utenfor Fagforenings-Internasjonalen. Medlemstallet i den norske Landsorganisasjon er jo gått ned fra 140 000 til 93 000 til tross for at den ikke har stått tilsluttet denne demoraliserende Fagforenings-Internasjonale.

Jeg tror at dere alvorlig vil søke å komme frem til internasjonal faglig enhet. Men skal man nå dit, så får man ikke se bort fra de faktiske forhold. Amerikanerne gikk ut av Fagforenings-Internasjonalen fordi den var for meget socialistisk betonet, mens de som slutter sig til Russland hevder, at den er for lite socialistisk betonet. Men ser man på de to lands internasjonale betydning, så skulde det være like så betydningsfullt å få det store Amerika som det store Russland med i Fagforenings-Internasjonalen. Det er imidlertid ikke lett å forene disse to. Jeg tror ikke at det er mulig å holde en internasjonal sammenslutning sammen ved å beskjære friheten i hvert enkelt land i nevneverdig grad, men jeg tror, at den samvirken som man har lagt grunnen til i den internasjonale arbeiderorganisasjon vil være god, når man har lært å spille på dette instrument. Meget beror på hvor meget arbeiderne virkelig vil sette inn av sin kraft på å gjøre dette nye fruktbringende. Selv om vi sitter her til jul og lager resolusjoner, så betyr disse intet, hvis vi ikke kan få virkeliggjort resolusjonenes innhold i vårt daglige arbeide. Amsterdam motsetter sig ikke Tranmæls teori om å virkeliggjøre socialismen gjennom fagforeningene. I Sverige er vi på dette felt kommet så langt at bygningsarbeidernes organisasjon er den største bygmester i Sverige. Dette vokser sig frem så smått efterhvert. Vi må være forberedt på å la den nødvendige tid gå og å sette inn den kraft vi råder over. Da skal vi nok opnå et resultat. Vil man dit må vi huske den gamle sentens om at «enige vi stå, men splittede vi faller». Ennu i lang tid fremover vil fagforeningenes viktigste rolle bli å forbedre arbeidernes stilling i nuet.

Dirigenten: Det er nu inntegnet 46 talere.

Bratvold: Jeg tror at det nu er sagt tilstrekkelig til at man kan oversende forslagen til redaksjonskomitéen.

Volan: Jeg tror ikke det er mulig å vedta et oversendelsesforslag ennu. Det er fremkommet så mange spørsmål at kongressen ennu ikke er klar over standpunktene, og det bør man være før man stemmer over forslaget om oversendelse.

Mørk: Jeg kan heller ikke anbefale at vi nu sender saken til redaksjonskomitéen. Det har betydning for redaksjonskomitéen også å høre endel av debatten. Det kan også være andre ting som redaksjonskomitéen bør se på. Debatten bør fremdeles gå en tid.

Traumæl: Det er uriktig å sende saken til redaksjonskomitéen nu. Skal det ha nogen hensikt å sende saken til en komité, så må kongressens egen mening også komme frem.

Chr. Systad erklærte sig enig her. Bratvolds forslag blev forkastet.

Dirigenten: Hans Eriksen har fremsatt følgende forslag:

«Kongressen fastslår at beslutningen på kongressen i 1925 om at Landsorganisasjonen står uten internasjonale forbindelse opprettholdes.

Forbundene stilles fritt med hensyn til å pleie og utvide de skandinaviske og internasjonale forbundsforbindelser.»

Hans Eriksen: Når jeg har tatt ordet, så er det ikke for å komme inn på det prinsipielle spørsmål Amsterdam, men for å fremkomme med en del opplysninger, som jeg mener har ligget til grunn for at sekretariatets første forslag fremkom, nemlig forslaget om tilslutning til Amsterdam. Forbundene har i den tid Landsorganisasjonen har stått uten forbindelser, hatt internasjonale og skandinaviske forbindelser. Disse forbindelser har vi søkt å pleie i den grad som vi mente det var til fordel for de enkelte forbunds medlemmer og for oss som helhet. Man har søkt å bringe på det rene, hvordan de broderorganisasjoner som var med i disse forbundssammenslutninger, stillet sig til disse spørsmål, som skulde behandles og avgjøres på denne kongress. For trearbeidernes vedkommende hadde vi en konferanse av forbundene i Skandinavia i Kjøbenhavn for et par måneders tid siden. Under denne konferanse blev det drøftet spesielt det forhold om den hittil pleiede forbindelse kunde fortsette, hvis vi gikk til en orientering til øst, eller om man da gikk ut av de forbindelser man hadde. Av det svar som blev gitt på Haakestads spørsmål og som jeg har i protokollen her, fremgår det, at hvis man skal fortsette de skandinaviske forbindelser, så beror dette på at Landsorganisasjonen ikke fatter beslutninger som tvinger oss ut. Jeg var mot at vi meldte oss ut av Amsterdam og jeg har vært for at vi skulde melde oss inn igjen, men idag spiller det større rolle for mig å bevare enheten innenfor vår organisasjon. Det er derfor jeg har fremsatt det forslag som dirigenten refererte og som går ut på at vi fremdeles skal være uten internasjonale forbindelser. Jeg forstår at borte i østen er det krefter i gjære for å få en annen form enn den som idag praktiseres. Var det ikke best at vi får se på hvordan utviklingen går i de forskjellige land under de forhold vi har idag? Jeg tror at arbeiderne på arbeidsplassen ikke er enig i de beskyldninger som enkelte av lederne har latt falle overfor de kamerater fra Sverige og Danmark som sier, at når det gjelder, så gir vi ut de siste slanter vi har — når de skjeller Amsterdam ut. Jeg mener nei. Hvad er Amsterdam? Er ikke det medlemmene av den svenske, danske og tyske fagorganisasjon? Jo, det er de som har valgt de som idag er lederne i Amsterdam. Ondegeest hører ikke lenger til Amsterdams ledelse. Jeg vil henstille til enhver: Fatt ingen overilet beslutning på denne kongress.

Fladeby: Det foreligger to forslag på denne kongress: Mørks og Volan og Aas' forslag. Det er to vidt forskjellige forslag. Volan og Aas' er et positivt forslag, som virkelig sier noget, mens Mørks forslag ikke er noget. Det var en riktig karakteristik den russiske kamerat gav. Det er ikke hit og ikke dit. Det er ikke riktig slik å drive gjøn med den norske arbeiderklasse. Det viser sig av debatten at det hele trenger en nærmere utredning. Svenskene og danskene har uttrykkelig sagt at det som står i Mørks forslag om samarbeide med de svenske og danske organisasjoner, kan det ikke sies noget om idag utover beslutningen på den baltiske konferanse. Vi må få beskjed om dette. Jeg mener at det internasjonale spørsmål ikke bør avgjøres av kongressen, men sendes medlemmene til avgjørelse. Er det noget spørsmål som bør avgjøres av medlemmene, så er det nettopp dette spørsmål. Jeg spør: Skal det bare være fraser dette med medlemmenes medbestemmelsesrett? Jeg trodde at Tranmæl iallfall skulde være en av dem som hadde sagt at dette spørsmål skal medlemmene få avgjøre. Men det er tyst og stille — for det passer ikke. Jeg er stygt redd for at den gjensidighetsoverenskomst med Russland som Mørk foreslår, ikke vil føre frem, fordi at når man skal til å sette op statuttene, så vil russerne komme til å kreve noget igjen. Det blir ikke i form av økonomisk støtte, men noget ganske annet som vi må få full greie på før vi fatter beslutning om den slags. Jeg tror at i dette tilfelle vil det være riktig ikke å fatte annen beslutning enn at saken skal utredes og det hele sendes medlemmene til endelig avgjørelse på helt fritt grunnlag. Det er også forutsetningen at arbeiderpressen skal være lojal og ikke drive med den slags som den har gjort. Jeg vil nu fremsette mitt forslag i en litt mere utformet stand enn det som forekommer i dagsordenen. Jeg foreslår:

- «1. De internasjonale forbindelser omsendes medlemmene til behandling og avgjørelse på bredest mulig grunnlag.
2. Saken omsendes uten nogen innstilling fra partene.
3. Tiden for uravstemningens avslutning avgjøres av sekretariatet.»

Dette er et forslag som enhver må kunne gå med på, hvis de mener at medlemmene skal ha noget med saken å gjøre. Jeg vil anbefale at man slutter sig til dette forslag for at man skal få uttømmende beskjed om hvad arbeiderne i periferien mener om dette spørsmål. Det har vært tilfeldigheter som har avgjort valgene til denne kongress. Det er påkrevet å la medlemmene få lov til å si fra. Hva kommer det av at Mørk og Tranmæl ikke kan anbefale et sådant forslag? Det må være at de ikke ønsker at medlemmene skal være med å avgjøre et sådant spørsmål. Vi sendte spørsmålet om R. F. I. til uravstemning, hvorfor kan ikke dette behandles på samme måte?

Volan: Det frie grunnlag som Fladeby foreslår, er litt for fritt, når det skal sendes ut uten at nogen av partene sier hvad medlemmene skal si. Jacobsen sa at det var i samforståelse med tyskerne at kongressen i London fattet sin beslutning. Jeg sa til den tyske Landsorganisasjons næstformann, Grassmann, at dette forslag var rettet mot Tyskland og han sa da, at han skulde få den schweiziske representant til å

foreslå saken tilbakesendt kommisjonen. Dette forslag blev nedstemt fordi D'Aragona undlot å stemme. Dette er sannheten om kongressen i London. Vedtagelsen av mitt forslag vil bli oprettholdelse av de forhold vi har idag. Vi får ikke samarbeide med Sveriges og Danmarks landsorganisasjoner før den norske Landsorganisasjon er innmeldt i Amsterdam. Jeg er ikke imot at kongressen uttaler sig for samarbeide med Sverige og Danmark, men skal det skje må Sverige og Danmark bryte med Amsterdam, eller også må Amsterdam forandre sine statutter. Jeg er heller ikke imot at sekretariatet skulde opnevne komitéen istedenfor kongressen, som jeg har foreslått. Hvis det er andre organisasjoner som skulde ville tiltre denne samarbeidskomité, så er jeg også for at man skal gi adgang til det. Når Johansson sier, at Amsterdam er for 8-timersdagen, så vil jeg minne om Genferbyråets dispensasjon fra den for at Tyskland skulde kunne opfylle de meningsløse fredsbestigelser. Derved har Arbeidsbyrådet dannet plattform for alle arbeidsgiveres angrep på 8-timersdagen. Dette byrå kan bli en fare for arbeiderklassen. Det er allerede tilfelle og det kan bli det i ennu høiere grad.

A. E. Gundersen: Vi burde idag ha fått sett «Kongsemnerne» på teatret, så kanskje man hadde fått speilet sig der. Den strid som foregår her på kongressen, foregår nemlig også i «Kongsemnerne». Den norske arbeiderklasse har i de siste år aldri fått saklig fremlagt forholdet til de internasjonale fagforeningsorganisasjoner. Det er oplagt at arbeiderne med samlingen mente at man skulde få en orientering mot Vest-Europa. Det var før Paris-kongressen det kom op at dette spørsmål skulde op på kongressen. Så lenge Det norske Arbeiderparti ikke har funnet sin plass internasjonalt vil heller ikke fagorganisasjonen få nogen plass internasjonalt. Dette forhold blir så vanskelig å løse, at vi får la det gå noen år ennu. Men vi må ordne oss slik, at vi ikke skader de forbindelser vi har. Den russiske representant sa at den engelsk-russiske komité blev oppløst fordi den ikke vilde bekjempe Amsterdam. Jeg er klar over at hvis vi lager en norsk-finsk-russisk komité, så vil også våre internasjonale forbindelser gå i stå. Jeg må derfor advare mot Volans forslag. Mørks forslag er et latterlig og innholdsløst forslag. Det er ikke ved å reise hit og dit man skaper internasjonale forbindelser. Det finnes ikke et forbund i landet som ikke har internasjonale forbindelser. Vi bør sende forslagene til en komité og si at uklarheten og vankundigheten er for stor så vi ikke kan fatte nogen beslutning. Arbeiderklassen står idag tilbake i de internasjonale spørsmål fordi den er villedet av pressen. Jeg er mest tilbøielig til å være enig i Hans Eriksens forslag. Den norske Landsorganisasjon er ikke mulig å organisere idag, men det får vi overlate til komitéen å avgjøre hvordan skal sies. Volan er en merkelig fyr. Han snakker her om Oudegeest. Ja, store folk kan også si dumheter. Hvad var resultatet av Volans prat i Småbergene i Trondhjem i 1921? Jo, det var streikprotokollen den gang — den kom som en følge av Volans snakk.

Foss: Halvard Olsen sier at han har arbeidet for internasjonal samling. Ja, men det har vært en samling i Oudegeests ånd. Og så sier han at han vil arbeide for russernes innmeldelse, men da forslag

herom blev optatt av finnene kunde Halvard Olsen ikke være med på at dette spørsmål blev tatt op. Halvard Olsen hykler, når han sier at vi kan være sikker på å få støtte av russerne, når han sier takk — og takken skal være innmeldelse i Amsterdam, som er en fiende av Russland. Til tross for Tuominens tale på kongressen kan Mørk uttale sig som han gjør om den norsk-finsk-russiske komité. Telegrammet fra Jaglom er svar på et telegram som en annen enn Mørk har sendt Jaglom. Mørk sier at hans forslag blev endret på foranledning av Samorganisasjonen. Nei, sannheten er at det endrede forslag fremkom fordi det innen Det norske Arbeiderparti var sterk stemning for norsk-finsk-russisk komité. Disse kamerater hadde alt laget et forslag som de skulde sende ut, men så så vi at nogen av «kongsemnene» fikk tak i forslaget og så blev det hele forandret. Dette med Mørks endrede forslag er et godt taktisk trekk til bekjempelse av Amsterdam, men premissene er skrevet for tilslutning til norsk-finsk-russisk enhetskomité. Jeg tror ikke at det vil være forsvarlig av denne kongress å gå fra hverandre uten å slå fast under hvilke forutsetninger man skal arbeide. Derfor er det riktig at kongressen tydelig sier fra i hvilken retning man skal arbeide. Jeg tror også det er riktig at det ikke velges et slikt sekretariat som det man har hatt de siste to år, men når man skal velge et nytt sekretariat, så må man ha klart for sig hvordan et slikt sekretariat skal arbeide.

Torbjørn Henriksen: Det er ikke gjørlig å skille den politiske og faglige bevegelse fra hverandre. Begrunnelsen for utmeldelsen av Amsterdam var at den norske arbeiderbevegelse hadde tatt avstand fra den annen Internasjonales politikk. Ser vi på de artikler som Halvard Olsen innledet saken med den gang, så ser vi at han også påviste dette grunnlag, og når Halvard Olsen på tross herav idag konkluderer med at man skal gå inn i Amsterdam, så må konsekvensen herav bli at partiet også skal gå inn i den annen Internasjonale. Det er ut fra dette man må se på disse spørsmål. Jeg har foran mig her en utredning av de internasjonale forbindelser som er utsendt av sekretariatet i 1924. Jeg henviser til hvad mindretallet den gang, Halvard Olsen, Volan og Ødegaard m. fl., sier. Det var høsten 1924 og Halvard Olsens standpunkt den gang. Allikevel kommer Fladeby her og sier at Mørk og Tranmæl har drevet gjøn med den norske arbeiderklasse. Disse to står på det samme standpunkt som de gjorde den gang, det er Halvard Olsen som driver gjøn. Hvordan er beslutningen fra 1925 gjennomført? På beretningens side 23 finner man at de finske kamerater foreslo en resolusjon, hvori de fremholder det skadelige i at fagbevegelsen er splittet. Hele sekretariatet stemte mot en slik resolusjon. Representantskaps medlemmer vil huske sekretariatets steile optreden for å bryte saken frem. Istedenfor uravstemning blandt medlemmene har vi fått denne forsering. Da Amsterdam-Internasjonalen hadde hatt sin kongress i Paris og vi blev bekjent med dens forløp var det et flertall av de gamle trenede organisasjonsfolk som sa at efter disse beslutninger må man se sig godt om før man fatter beslutning i de internasjonale spørsmål. Mange som var innstillet på Amsterdam sa efter denne kongress nei. Vi ser da også hvad den engelske representant Brown sier.

Han karakteriserer Amsterdam som en almindelig brevkasse og et anneks for Arbeidsbyrået i Genf.

Jacobsen: Det kom frem efter at han blev avskjediget som sekretær.

Volan: Han blev avskjediget fordi han hadde denne opfatning.

Torbjørn Henriksen: Det er nærmest min opfatning også. Volans forslag må sees på bakgrunn av hans politiske opfatning. Vi har sagt at vi ikke vil stå tilsluttet R. F. I. Det er et maskert forsøk på å få oss inn i R. F. I. (*Volan:* Nei, det er det ikke.) Jo, det er. I den utvikling vi går i møte er det nødvendig at vi knytter de best mulige forbindelser med våre naboland, men det er ikke alle her i landet som har den opfatning. I «Smålenenes Social-Demokrat» finner vi således endog en direkte invitt til Sveriges og Danmarks arbeidere om å bryte forbindelsen. Men jeg er overbevist om at selv om vi ikke har samme opfatning, så skal det allikevel skapes et samarbeide mot kapitalistene, som vil være til gjensidig støtte. Jeg er sikker på at hvis de svenske eller danske arbeidere kommer i kamp, så vil de få de norske arbeideres støtte selv om de står i Amsterdam.

Torbjørn Dahl: Det eiendommelig her er at sekretariatet ikke på et tidligere tidspunkt fremmet de saker som det idag slår fast, slik at medlemmene kunde få den opfatning at spørsmålet om de internasjonale forbindelser var nøie drøftet. Ved hjelp av representanter fra distriktene var det imidlertid skapt en atmosfære for det som Halvard Olsen vilde, nemlig at vi skal inn i Amsterdam. Det måtte derfor bli en reaksjon som gjorde dette til det absolutt viktigste spørsmål på denne kongress. Den danske gjest sa at Mørk var brukt som brikke i russernes intrige. Mørks forslag er vår opfatning. Det som vi kanskje bør behandle er imidlertid ikke det som har foregått, men det er den samling som foreligger. Man bør forene kongressen i en positiv beslutning, men denne beslutning kan ikke fattes på det grunnlag, som de som inne i sig selv er for Amsterdam, vil ha. Da var det bedre at man anså kongressen som ikke avholdt. De som sitter her er valgt på Volan og Aas' og Mørks forslag. Kongressen må slå fast at vi ikke vil ha noget med Amsterdam-Internasjonalen å gjøre. Forslaget fra Mørk og de andre kamerater er et forslag som gir utløsning for de norske arbeideres syn på enhetsarbeidet. Vi vil komme sammen med de russiske og finske organisasjoner og også med de svenske og danske, så disse bør ikke avbryte forbindelsen med oss. Derfor er det vi har fremmet forslaget i denne form. Under den uttrykkelige forutsetning at Mørks forslag kan bli grunnlaget for beslutningen her vil jeg foreslå som et tilleggsforslag følgende:

«Kongressen pålegger sekretariatet snarest å innby de russiske og finske landsorganisasjoner til en konferanse om ordningen av gjensidighetsavtaler og formen for enhetsarbeidet for den internasjonale faglige enhet.»

I dette forslag gir vi uttrykk for den norske arbeiderklasses syn og det som er den norske fagorganiserte arbeiders opfatning. Vi fastslår hvordan vi vil fremme det internasjonale enhetsarbeide.

Witalis Andersen: Det er en internasjonale som ikke har vært nevnt under diskusjonen og det er den syndikalistiske. Det er noget i den norske fagorganisasjons kampmidler og agitasjon som har megen berøring med denne Internasjonale. Den består og den må regnes med. Den har 3 millioner medlemmer og har tilslutning fra minoriteter i 11 européiske land og Kina og Japan. Den står uavhengig av de politiske partier, den tar op kampen mot militarismen og den erkjenner alle midler i det endelige oppgjør. Det er en ren klassekamporganisasjon uten politiske motiver. Det er dette som skiller. Til flertallet vil jeg si: Det er meget som er skjedd siden siste representantskapsmøte. Vi har hatt kaos i Amsterdam-Internasjonalen og det er meget som trenger å avklares. Vi har også dette feiltrykket i programmet som har bevirket at denne retning er slått ned. Volan og Aas' forslag må sees på grunnlag av Furubotns programtale, hvori han sa at enhver fredsvilje innen arbeiderklassen må holdes nede og at socialdemokratene ikke kan gis adgang. Det er usannsynlig at man kan regne med å få i stand samarbeide nu. Dette er ting som må ligge til grunn når forslaget kommer tilbake fra redaksjonskomitéen. Vi har den fordel at der tillates diskusjonsfrihet innen våre organisasjoner. Det er falskt å ville utestenge en stor del av de forskjellige retninger fra det internasjonale samarbeide. Bygger man på dette, så går fagorganisasjonen splittelsen i møte. En forsterket redaksjonskomité må kunne finne muligheter for et samarbeide her på kongressen og det kommende sekretariat må kunne utrede Mørks forslag som samlet så mange stemmer fordi det gjaldt å forhindre en panikk-innmeldelse i Amsterdam. Vi må ikke under oprevne forhold ta stilling til disse spørsmål.

Dirigenten: Eugen Pettersen har fremsatt følgende forslag:

«Kongressen må på det sterkeste beklage, at sekretariatet ikke har arbeidet efter de forslag som blev vedtatt av kongressen 1925 i det internasjonale spørsmål. Sekretariatet har på Stockholmskonferansen og representantskapsmøtet i desember ifjor arbeidet på en linje som er helt i strid med kongressens beslutning. Dessuten har sekretariatet ved sitt forslag om innmeldelse i Amsterdam-Internasjonalen fått konstatert at det ikke har medlemmenes tillit.»

Dirigenten meddelte at det ved møtets slutt var inntegnet 52 talere. Videre meddelte han at de som var valgt på Volan og Aas' forslag innkaltes til møte umiddelbart efter møtets slutning.

Formiddagsmøtet mandag 12 desember.

Dirigent: *A. Alberti.*

Efter at det var foretatt navneoprop refererte sekretæren, *O. Hindahl*, protokollen, som blev godkjent uten bemerkninger.

De internasjonale faglige forbindelser.

Ingv. Nielsen: Jeg vil først sette fingeren på den representasjon Landsorganisasjonen hadde på den baltiske konferanse. Er det i denne tid forsvarlig å sende praktisk talt hele sekretariatet på en konferanse? Medlemmene forstår ikke at dette skulde være nødvendig. Vi har sett på de forskjellige forslag og har funnet ut at det forslag Volan har lagt frem er det eneste forslag som der er linje i og som vil noget. Det er også det eneste forslag som er i kontakt med forrige kongress' beslutning. Jeg vil støtte at forslagene oversendes redaksjonskomitéen, så man kan få det best mulige resultat ut av denne sak.

L. O. Strøm: Jeg vil også anbefale at de forslag som foreligger, blir oversendt redaksjonskomitéen, så man kan få et godt og sikkert flertall. Hverken kongressen eller arbeiderklassen er tjent med at der forekommer en trekantet votering i denne sak. Blandt den del av kongressen som ikke slutter sig til Volan, er det forskjellige opfatninger. Vi har de som holder på det sekretariatets oprinnelige forslag gikk ut på, men disse er realister og vil innrette sig efter situasjonen. Fra dette hold vil man kunne vente rimelighet. Hvis man ikke vil utdype kløften, så må man søke å komme til en innstilling som kan samle et stort flertall. Mørk optrer her med det for øie at sekretariatets flertall skal felles. Det fremgår av debatten; at sekretariatets flertall skal «trekkes ut til verdens ende» som den gamle stortingsbonde sa i skuespillet igår. Her er to fløie og da får man ærlig og redelig ta sitt standpunkt. Mørks forslag kan ikke vedtas av denne kongress. Det vil ikke være verdig. Vi får ingen forandring fordi om vi bygger op en ny internasjonal, fordi det er de samme medlemmer som Amstedam nu har, denne internasjonale skal bygges op på. Er noget demagogi, så er det et slikt forslag som det Mørk har presteret.

Oscar Torp: Det er uriktig å tro at det er de gamle partigrenser som går igjen på denne kongress. Det er et skille her mellem de opfatninger, som ønsker å føre Amsterdampolitikk og ønsker at den norske Landsorganisasjon skal mælde sig inn i Amsterdam, og de som ikke vil inn på dette. Jeg tror at kongressen er den danske gjest takknemlig for hans tale om Amsterdam. Det er det syn han hevdet, vi er dypt uenig i. Derfor er vi også uenig i det forslag som sekretariatet er kommet frem til. Vi kan ikke være enig i innmeldelse i Amsterdam uten å bryte med den opfatning som den norske arbeiderklasse gjennom mange år har hevdet og som er fastslått på mange kongresser og under behandlingen av denne kongress' dagsorden. Behandlingen foran kongressen har vist at den norske arbeiderklasse ikke vil følge en linje som er Amsterdams linje. Det er dem som har sagt at vil man internasjonal faglig samling, så må man enten gå til Amsterdam eller Moskva. Enhver

vet at hvis man går til R. F. I. så bryter man de skandinaviske forbindelser. Jeg tror at man kommer sannheten nærmere ved å si, at hvis vi går til Amsterdam, så gir vi ny næring til den socialdemokratiske opfatning uten å opnå virkelige internasjonale forbindelser. Jeg føler mig helt overbevist om at denne kongress ikke vil være med på et slikt standpunkt. Jeg mener at Mørks forslag er tilstrekkelig klart. Det vil frem til en verdenskongress, hvor alle møter på samme grunnlag. Det er i flukt med vår egen samlingskongress. Hvilke organer skal vi så lå? Jeg mener at det må bli de regulære organer som er valgt og ansvarlig for sine handlinger overfor kongressen. Jeg tror ikke at vi kan oprette selvstendige komitéer som har besluttede myndighet. Jeg har intet imot at alle de forslag som foreligger på kongressen, oversendes redaksjonskomitéen, men jeg vil si, at jeg ikke kan akseptere et forslag som ikke klart gir uttrykk for at vi ikke vil inn på den politikk som ligger til grunn for Amsterdam-Internasjonalen. Vi må ordne det slik at man prøver forslagene i en redaksjonskomité. Vi må si fra at vi ikke ønsker å følge den linje sekretariatets flertall har slått inn på. Jeg anbefaler Mørks forslag lagt til grunn.

Teigen: Under behandlingen av dagsordenen til kongressen gjorde der sig mange misforståelser gjeldende. Blandt annet var det en trykkfeil som bidrog meget til å skape stemning mot sekretariatet. Da sekretariatets endrede forslag fremkom og sekretariatet vilde ha forslagene forelagt en redaksjonskomité, blev dette utlagt som om sekretariatet vilde ta saken ut av kongressens hender. Enhver som leste forslaget måtte forstå at det var intet annet enn det som nu skal skje, som sekretariatet vilde skulde skje. I hvilken stilling stod så sekretariatet, da kongressen skulde forberedes? Den forrige kongress hadde sagt fra om tre ting: Man skulde utbedre de skandinaviske forbindelser, støtte den engelsk-russiske komitées bestrebelsér for internasjonal faglig samling og videre delta hvis det blev en internasjonal konferanse. Disse beslutninger søkte sekretariatet å være lojal mot. Nu er dette vendt om til at når vi gjorde den slags forsøk, så er det brudd på kongressens beslutning. Jeg mente at konferansen i Stockholm var efter kongressens beslutning, men vi kunde ikke få det som vi vilde. Vi måtte jo ha de andre med oss. Hvis vi hadde fått de andre med oss, så hadde sekretariatet optrådt som de vilde. De svenske og danske organisasjoner har også sine opfatninger og sine beslutninger. Så dårlige organisasjonsfolk er hverken svenskene eller danskene at de lar sig lede ut på glattis av oss. Dertil står de for sterkt. Skal vi ha et bedre samarbeide så blir nok betingelsene de som de svenske og danske organisasjoner har slått fast. Sekretariatet måtte ta sin stilling. Det er også brudd på kongressens beslutning at saken ikke blev sendt til uravstemning. For mig står det sådan, at enten vi sender saken til uravstemning eller til organisasjonene til behandling og så efterpå kongress, så må det være fullgod behandling. Det kan ikke sies at ikke medlemmene har hatt anledning til å uttale sig om sekretariatets innstilling. Om det var kommet en annen innstilling — f. eks. om tilslutning til R. F. I. — tror dere ikke der var kommet det samme da også? Det vil nu ikke komme nogen annen innstilling og Landsorganisasjonen vil komme til å stå uten

internasjonale forbindelser ganske lenge. Spar derfor på det sterke skyts. Hva er Amsterdam? Det er en sammenslutning av arbeidere. Det er mange organisasjoner som har dårlig ledelse, jeg synes ikke at vi her har fått den beste attest, men jeg kan ikke dømme medlemmene for det. Vi skal ikke fordømme medlemmene i Amsterdam, for det kan hende at de er like uskyldige som dere. Det er bare de lederne som er pillet ut, som er så umulige.

Rungstad: Jeg vil som bevis på at sekretariatet har vært lojal konstatere, at Mørk intet hadde å bemerke til den fremgangsmåte sekretariatets flertall har benyttet. Sekretariatet har enstemmig vært av den opfatning at fremgangsmåten var riktig. Det kom heller ingen protester mot fremgangsmåten da kongressen blev innkalt. Det var dog den gang god anledning til å protestere mot fremskynnelsen av kongressen. Vi har i sekretariatet ment å ville gjøre hvad vi kunde for at der ikke skulde være strid i fagbevegelsen. Jeg fikk det inntrykk av Tranmæls foredrag igår, at hvis man ikke vilde følge hans linje, så skal han vise at det er han som har makten. Han synes å ha glemt at det er skjedd noget siden sist. Skal man nu heise til strid igjen, så blir det nødvendig påny å opta det spørsmål som man tidligere har vært inne på: om man ikke bør være politisk nøytral i fagbevegelsen. Hvis man tror at vi gjennom samarbeide med russerne skal kunne skape internasjonal enhet, så vil det ha lange utsikter, hvis russernes opfatning fremdeles er den samme som den jeg hørte da jeg nylig var i Russland. Til en engelsk representant sa en russisk fagforeningsmann: Skaff dere nye ledere. Skal dette være grunnlaget for en ny internasjonal, så tror jeg den har lange utsikter. Vi bruker fagorganisasjonen til å bekjempe kapitalistene med, mens russerne bruker den til å fremme produksjonen. Det er vidt forskjellige oppgaver og det kan derfor ikke trekkes sammenligninger.

Jønsson: Da jeg hørte Torbjørn Henriksen igår, så syntes jeg at han var nøisom som var tilfreds med den danske gjests uttalelser. Hvis Mørks forslag vedtas, så vil der ikke skje nogen forandring i de bestående forhold. Jeg trodde at Mørks forslag var et forslag som tok sikte på å bedre forbindelsene med svenskene og danskene, men så kommer Henriksen og erklærer sig tilfreds med danskenes og svenskenes uttalelser. Da skulde disse forslag være overflødige. Sist trodde det store flertall av kongressdeltagerne, at det skulde gå an gjennom den engelsk-russiske komité å forene den russiske landsorganisasjon og de vest-européiske organisasjoner som står i Amsterdam. Derfor erklærte vi oss villig til å arbeide for den engelsk-russiske komité. Men nu vet vi at engelskmennene har måttet avbryte samarbeidet med russerne. Det er kommet som resultat av to års erfaringer. Er det da nogen utsikt til at vi skal kunne opnå noget på den vei som engelskmennene ikke kunde greie? Tranmæl og Torp har også erfaringer fra forbindelsen med Komintern. Faktum er at de kom ut av dette litt fortere enn almindelig var ventet. At disse folk nu skulde ha slik kullsviertro på at samarbeidet mellem den russiske og den norske landsorganisasjon skulde bli behageligere enn samarbeidet mellem Det norske Arbeiderparti og Komintern er litt merkelig. Jeg synes at vi har bevi-

ser på det motsatte i den engelsk-russiske komité's sprekning. Altså det samme som Det norske Arbeiderparti måtte gjøre i sitt samarbeide med Komintern. Å få i stand en revolusjonær internasjonale forutsetter sterkt oppbyggede organisasjoner, som kan fatte beslutninger i sine respektive land. Hvad vilde resultatet ha vært av en internasjonale som den engelsk-russiske komité arbeidet for? Jo, det vilde blitt at i første påkjenning vilde den engelske landsorganisasjon ha måttet melde sig ut, fordi den ikke har myndighet til å utskrive ekstrakontingent o. s. v. Under grubestriken henstillet generalrådet til de tilsluttede forbund å utskrive en pence pr. uke i ekstrakontingent til støtte for de streikende grubearbeidere, men mange forbund undlot å betale denne kontingent og landsorganisasjonen hadde ingen myndighet til å kreve den innbetalt. Den engelske organisasjon vil være den første som vilde måtte melde sig ut av en handledyktig internasjonale. I en stor internasjonal kamp vil en sådan organisasjon ikke være mere handledyktig enn den svakeste av de tilsluttede organisasjoner er. Torp sa, at skillet her går mellom de som fører Amsterdampolitikk og de som fører revolusjonær politikk. Hvad er hele vår fagorganisasjonsvirksomhet annet enn Amsterdam-virksomhet? Jeg kan forsikre Torp, at his Mørk opnår å gjøre Torp til formann for Landsorganisasjonen, så vil han snart få erfare, at han må føre Amsterdam-politikk. Det er vel ikke meningen at forbundene da skal overta det praktiske arbeide og Landsorganisasjonens sekretariat bare være et byrå for internasjonal politikk? Hvis det er meningen at sekretariatet skal fortsette å lede de store konflikter, så vil man måtte føre hvad Torp her kaller Amsterdam-politikk.

Furubotn: Det som egentlig her er det store spørsmål er det som Jacobsen var inne på, nemlig det hvad vår fagorganisasjon skal bygge på nasjonalist eller internasjonalt. Her er det en vanskelighet, fordi alle som representerer arbeiderne har gitt uttrykk for hvad de vil. Jacobsen skulde jo være en betydelig mann efter den selvbiografi han gav igår om sin virksomhet. Hvis man gjennomgår Jacobsens forskjellige begrunnelser for sitt standpunkt, så kommer man imidlertid til at han begrundet en opfatning som ikke står på klassekampens grunn. Jacobsen skildret en politikk, som var et klassesamarbeide innenfor det nuværende samfund. Understrømmen i foredraget var ikke at der er to klasser i samfundet og at arbeiderklassens selvstendige politikk til kamp mot kapitalistisamfundet er grunnlaget for klassekampen. Det var forsåvidt en interessant tale som den i sin åpenhet karakteriserte forskjellen mellem den revolusjonære og den reformistiske retning. Et annet viktig moment ved talen var det han uttalte om at hvis man taler og handler for meget revolusjonært, så kommer borgerskapet med lovgivning og maktmidler, som kan lamme vår fagorganisasjon. Hvilken konsekvens skal man trekke av en sådan tale? Kapitalistklassen har maktmidlene idag. Skal de fortfarende vedbli å ha de? Dette fører bort fra klassekampens grunnlag og inn i reformismen. Selv om Jacobsen har vært lærer på den socialdemokratiske skole i Kjøbenhavn, så har han altså ennu ikke opdaget hvad det er å bygge op en fagorganisasjon på klassekampens grunn. Edv. Johansson talte sig varm, når

han talte om det åk og det diktatur som hersker i den russiske fagorganisasjon. Hvilket åk er det og hvem føler det? Er det de engelske grubearbeidere som føler ubehagelighetene av dette åk? Eller er det de norske arbeidere, når de står overfor en alvorlig kamp? Nei, det er de internasjonale faglige og politiske reformister, som føler ubehag, mens solidaritetens bånd stadig knyttes sterkere mellom de arbeidere som er i kamp og Russland. Etter hvert som arbeiderne opdager hulheten i reformismen, så oplager de styrken i den russiske landsorganisasjon. Amsterdams beslutninger er i sitt innhold positivt kapitalistiske. Det som foreligger idag er spørsmålet om hvilke former vi skal finne for våre internasjonale forbindelser. Og her er det spørsmål om hvor langt man vil gå i samarbeidet med de øvrige organisasjoner som arbeider for internasjonal samling på klassekampens grunn. Jeg mener at man skal ta et positivt skritt til samarbeide på klassekampens grunn.

Valdemar Nielsen: Det er en kjensgjerning at de fleste arbeidere i Vest-Europa står tilsluttet Amsterdam og det er likeså en kjensgjerning at der innen Amsterdam er en fløi som vil arbeide for internasjonal faglig samling. Jeg hadde derfor tenkt at det vilde være hensiktsmessig å få denne fløi styrket ved at vi går inn i Amsterdam. Ved behandlingen av dagsordenen til kongressen er det imidlertid tydelig kommet frem at de norske arbeidere ikke vil til Amsterdam. De vil at der skal arbeides for en internasjonal faglig enhet og det er enn videre kommet frem at de norske arbeidere vil rekke broderhånden til de russiske arbeidere. Man vil ikke her i Norge være med på isolering av Russland og de russiske arbeidere. Det er disse spørsmål som er kommet frem og det mener jeg at vi bør ta hensyn til. Av alle de forslag som foreligger er etter min mening Mørks forslag det som i særlig grad gir uttrykk for den opfatning som er kommet til syne ute blandt medlemmene. Det må derfor nødvendigvis legges til grunn for behandlingen i redaksjonskomitéen. Man må lytte til den røst som kommer fra arbeiderne og sterkest mulig gi uttrykk for det i de beslutninger som fattes.

Dirigenten: Alfred Madsen har fremsatt følgende forslag:

- I. Kongressen fastslår at Landsorganisasjonen som hittil står utenfor de stridende internasjonale. Landsorganisasjonen skal fortsatt støtte de bestrebelse som er oppe i tiden, for å skape en felles faglig internasjonale.
- II. Sekretariatet pålegges å undersøke hvorvidt et organisatorisk samarbeide med den russiske og andre landsorganisasjoner, som står utenfor I. F. C., vil få konsekvenser som kan bety brudd eller svekkelse av de forbindelser, som forbundene har med faginternasjonale, eller det samarbeide som Landsorganisasjonen har med de skandinaviske land.
- III. Når sådan undersøkelse er foretatt, bemyndiges det kommende sekretariat å opta forhandlinger med den russiske landsorganisasjon og andre landsorganisasjoner, for ved et organisatorisk samarbeide å skape grunnlag for opprettelse av gjensidighets-

- avtaler. Resultatet herav forelegges representantskapet til behandling og avgjørelse.
- IV. Forbundene opfordres til fortsatt av all kraft å virke for de russiske forbunds optagelse i de respektive forbundsinternasjonaler, og til å utbygge sine forbindelser ved avslutning av gjensidighetsavtaler.
- V. Hvis det i kongressperioden lykkes å nå frem til en felles faglig internasjonal, skal spørsmålet om Landsorganisasjonens innmeldelse i Internasjonalen forelegges medlemmene til avgjørelse ved uravstemning.

Dirigenten anså det riktig at man nu oversendte alle forslag til redaksjonskomitéen. Dette forslag blev enstemmig vedtatt efter korte bemerkninger av *Richard Hansen* og *O. L. Strøm*.

Efter forslag av *dirigenten* blev det videre vedtatt at redaksjonskomitéen skulde forsterkes med tre medlemmer, så den kom til å telle 9 medlemmer.

O. L. Strøm: Systad har fremsatt et eget forslag og bør bli med i redaksjonskomitéen.

Flere røster protesterte mot dette.

Systad: Jeg anser dette slik, at jeg er direkte sabotert.

Redaksjonskomitéen blev derefter forsterket med *Tranmæl*, *Halvard Olsen* og *Torp*.

Antallet av fastlønnede tillitsmenn.

Fra valgkomitéen forelå sådan innstilling:

«Kongressen beslutter at der bare velges to fastlønnede tillitsmenn — formann og næstformann.

Forutsetningen herfor er at næstformannen overtar ansvaret for regnskapene.

Skulde det vise sig at der i kongressperioden blir behov for en sekretær bemyndiges representantskapet til å foreta sådant valg.

Lovens § 7, punkt 9, siste avsnitt, forandres derhen: Formann og næstformann (kasserer) velges o. s. v.

Evensen, *Skorve* og *Jacobsen* kan ikke tiltre dette forslag, men holder på den nuværende ordning.»

Lars Evensen: Vi må se på dette spørsmål ut fra hvem det er som skal ansette de personer som skal ha ansvaret for virksomheten til neste kongress. Her må kongressen fastslå at det er kongressen selv som skal velge personene. Jeg kan ikke finne grunn til å gå bort fra tidligere praksis. Der foreligger en mengde oppgaver nu. Jeg skal bare nevne fiskernes og landarbeidernes organisasjonsforhold, samorganisasjonenes arbeide skal utvikles og vi skal føre kampen mot tukthusloven. Efter siste kongress var der 4 fastlønnede tillitsmenn. Hvis man idag innskrenker dette til det halve, så er det ganske naturlig at man dermed setter en stopper for at disse to mann kan komme ut og delta i løsningen av disse viktige oppgaver som forestår. De to vil nødvendigvis

bli kontorrotter. Sekretariatet har før kongressen uttalt sig for at der bør være 3 fastlønnede tillitsmenn. Flere av valgkomitéens medlemmer har også uttalt at der bør være 3 tillitsmenn, men allikevel har de stemt for Gundersens forslag om at der bare skal være 2. Det er fastslått, at det ikke er hensynet til fagorganisasjonen eller økonomiske hensyn som ligger bak. Nei, det er det, at de som tidligere har hatt ledelsen i Landsorganisasjonen fortsatt skal ha ledelsen, som ligger bak.

A. E. Gundersen: Nu er Landsorganisasjonen nede i 90 000 medlemmer og vi har fått lokale samorganisasjoner som nu har fått sin faste form og sine tillitsmenn. Agitasjonen for fagbevegelsen skal ikke drives av disse tre menn, men av forbundene, samorganisasjonene og de enkelte foreninger. Med formannen og næstformannen skal vi velge 13 medlemmer av sekretariatet. Vi har dessuten ansatt Alfred Madsen og Trygve Lie og det er klart at disse skal fortsette. Hvis det blir behov for en sekretær, så skal representantskapet efter det foreliggende forslag kunne ansette en sådan. Idag er det ikke behov for å velge flere enn to fastlønnede tillitsmenn. Jeg har alltid hatt den opfatning, som jeg er talsmann for idag, nemlig at der bare skal være to fastlønnede som velges. I Sverige har man et sekretariat som er bare halvparten så stort som det vi har her. Til samorganisasjonenes møter kan man sende et hvilket som helst medlem av sekretariatet — det er greit. Eng var ikke valgt på siste kongress. Det er ganske meningsløst å diskutere dette lenger.

Ingv. Nielsen: Når vi har et sekretariat, så burde dette ha gjort oppmerksom på det før at vi ikke har bruk for så mange på kontoret. Der må dog være en linje i dette. Formannen og næstformannen må også ut til arbeiderne utover landet. Nei, det er nok ikke det som sies som ligger til grunn for forslaget. Der ligger nok noget annet bak. Er det ikke bruk for mer enn to mann, så skal ikke sekretariatet like etterpå bestemme at der skal være tre. Sekretariatets medlemmer bør stå frem å si hvad som ligger til grunn her. Det er en bestemt retning som fremmes her. Er dette følgen av den politiske samling? Så må den hurtigst oppløses. Det er et splittelsesarbeide som her lanseres. Ta bort dette om ansettelse i kongressperioden, så blir saken klar. Det er usmakelig. Arbeiderne utover landet trenger å hilse på de som står i den øverste ledelse. Derfor er det nødvendig at vi velger tre mann her på kongressen.

Tranmæl: Dette er et praktisk spørsmål om hvordan arbeidsordningen skal være. De to mener at man foreløbig kan greie sig med 2 mann og da bør man ikke velge flere. Men det kan hende at det siden behøves flere og da skal man kunne ansette en sekretær. Skal man ta fatt på agitasjonen blandt skogsarbeiderne og fiskerne, så trenges det en skogsarbeider eller en fiskerikyndig mann. Det er få her i Oslo som er skikket til det. Vi skal ikke innskrenke agitasjonen. Det er forutsetningen at vi skal bevilge penger til dette formål, så man til denne agitasjon kan bruke en av disse grupperes egne folk. Det vil være det riktige. Det det her gjelder er om man vil ha tre tillitsmenn som før eller om man skal nøie sig med to som i den senere tid.

Arthur Arnesen: Det er forbausende at valgkomitéen nu har fått

det så travelt. Man kan ikke fastslå at der skal være to mann, når man vil ha adgang til å ha tre. Mens tiden går lærer vi folkene å kjenne, og jeg for min del har lært meget siden jeg hørte dette om de to mann på Landsorganisasjonens kontor.

Albert Sund: Det er litt freidig å beskyldé valgkomitéen for split-selsesarbeide. Agitasjonen blandt fiskerne kan ikke utføres av en mann fra Oslo. Vi kan bruke de penger som innspareres her til dette formål. La heller samorganisasjonene få penger å arbeide med utover landet fremfor å sette for mange på kontorkrakkene i Oslo.

Hans Eriksen: Det er et krav fra medlemmene at det skal spares hvad spares kan. Jeg har også hørt krav om at man skal gå til innskrenkninger i forbundene og i stedet bruke pengene slik som Sund nevnte. Under disse omstendigheter er det forsvarlig at man begynner her på kongressen.

Fladeby: Jeg var inne på dette i sekretariatet, men man blev enig om å la kongressen avgjøre dette spørsmål. Til Ingv. Nilsen vil jeg si: Er ikke Nielsen selv en av Landsorganisasjonens fast ansatte folk? Skal ikke han drive agitasjon? Jo. Vi har vært opmerksom nettop på dette forhold i sekretariatet.

Leif Foss: Det er morsomt nu å få bekreftet det Fladeby sa igår om at det er nogen som leker med kongressen. Nu skal man på nytt gå til en lovforandring efter at man er ferdig med det punkt på dagsordenen. Det er måten hvorpå tillitsmennene skal komme inn på kontoret jeg er uenig i. Jeg vil ikke at vi skal ha flest mulig funksjonærer, men jeg vil at kongressen skal velge de folk vi trenger. Det er ikke kommet nogen meddelelse om dette til valgkomitéen fra Halvard Olsen og Teigen. Det er Gundersen som har fremmet saken og jeg mener at Gundersen kan fremme sin opfatning uten å gjøre dette krumspring her. Jeg har intet imot at Gundersen og Tranmæl går på samme beite i dette spørsmål.

Furubotn: Jeg tror ikke at dette er noget uvesentlig spørsmål. Det man må ta stilling til er om det saklig sett er behov for tre mann. Efter min opfatning er det et riktig prinsipp, at man ikke skal ha nogen unødig arbeidskraft, men ansette det antall som er nødvendig for organisasjonen. Jeg tror imidlertid at med de veldige opgaver som Landsorganisasjonen har idag, så er der saklig grunnlag til stede for tre fastlønnede tillitsmenn i sekretariatet. Der er nye opgaver som må løses, hvis den hoveddebatt som er ført her på kongressen skal være presedens for sekretariatets arbeide. Vi har også kampen mot streikebryterne og organiseringen av beskyttelseskorps. Jeg mener at der er saklige momenter for tre mann i sekretariatet — ikke tre som skal sitte på kontorkrakkene, men tre som skal levendegjøre kongressens beslutninger og de opgaver som foreligger for fagorganisasjonen. Hvad er det som gjør at Tranmæl ikke kan hevde sin saklige opfatning? Jeg tror ikke vi skal legge skjul på den korridorpolitikk som drives, for her har vi den første prøve på den. Her holder Gundersen Tranmæl fast i nakken, derfor kan Tranmæl ikke hevde sin opfatning. Vi vil derfor hjelpe Tranmæl til å hevde sin opfatning av dette spørsmål. Det er mulig at Tranmæl ikke har sympati for denne assistanse. Man

står også i ferd med å gjennomføre et falsk prinsipp i Landsorganisasjonen. Jeg tror at der blir tre mann, men ikke før man har fått litt mere oversikt over stillingen. Så ansetter man en mann. Vi skal imidlertid ikke av bihensyn knesette et prinsipp som går ut på at Landsorganisasjonens høieste myndighet ikke skal ta den saklige stilling, men overlate det til sekretariatet å ansette.

Teigen: Hvis det hadde kommet krav om mere hjelp, så vilde det ha blitt den samme kritikk. I de siste år har der ikke vært flere enn to fastlønnede tillitsmenn ved kontoret og da jeg fikk henvendelsen om denne sak, så måtte jeg si at det kunde greie sig. Hadde vi ikke hatt stiftet et forbund av skog- og landarbeidere, så vilde det ha vært mere betenkelig, men nu er forbundet stiftet og det har to lønnede tillitsmenn, som vesentlig lønnes av Landsorganisasjonen. Det er en tilvekst til arbeidshjelpen. Likedan er det med distriktsorganisasjonene utover landet. Det har aldri vært meningen med kongressens beslutninger at man skulde sette sekretariatet stolen for døren. Vi tror man ikke behøver å ansette flere.

Torbjørn Henriksen: Da dette blev reist av Gundersen i et av de første valgkomitémøter, så var jeg enig med Evensen, men efter hvert kom der sterkere og sterkere opplysninger, og valgkomitéens formann fikk bekreftet opplysningenes riktighet. Hvorfor ikke her være ærlig? Når kommunistene kjemper for tre mann, så er det for at de skal få den tredje. Hvis de ikke hadde ment det, så vilde de også ha vært for to mann. Når det er så at der for tiden ikke er behov for mer enn 2, så kan man treffe bestemmelse om at man, når der trenges flere, skal ansette en mann til. Det er representantskapet og ikke sekretariatet som da skal ansette mannen.

Olav Johannesen: Sist ansatte sekretariatet en fjerde mann like efter at kongressen var holdt. Nu forutsetter vi at der skal legges nytt land under ploegen, vi skal føre kampen mot tukthusloven og vårt agitasjons- og opplysningsarbeide skal være vårt beste våben. Og så skal der ikke være mer enn tre mann ved Landsorganisasjonens kontor? Jeg tror at enhver forstår at her ligger det noget annet bak. Skal sekretariatet kunne gjennomføre det som denne kongresse har vedtatt, så vil det kreve en om ikke to mann til. Det er kongressen og ikke sekretariatet som skal besette disse stillinger.

Johan Torp: Jeg henstiller at der blir adgang til å stemme over hvert punkt i innstillingen for sig.

Ved voteringen blev der først votert over lovendringen, og valgkomitéens innstilling blev med overveiende flertall vedtatt. Derefter blev valgkomitéens innstilling om at representantskapet skulde bemyndiges til å ansette sekretær også vedtatt med overveiende flertall.

De nye lovers ikraftreden.

Dirigenten foreslo at de nye lover trer i kraft fra 1 januar 1928. Forslaget blev enstemmig vedtatt.

Organisasjonsforholdene ved de kooperative virksomheter.

Dirigenten redegjorde for de forslag som er inntatt i dagsordenens side 74—78.

Teigen: Som dere kjenner til har det i mange år vært en fellesoverenskomst mellom Landsorganisasjonen og Norges kooperative Landsforening om ordning av tvister som skulde opstå. I henhold til denne overenskomst har det vært nedsatt en felleskomité som skulde megle. I de fleste tilfeller er det kommet til en ordning, men det har også forekommet at det meglingskomitéen har foreslått er blitt forkastet og vil kunne bli det i fremtidige tvister. Det har derfor vært store vanskeligheter med å få tvistene ordnet. Sekretariatet har ment at man nu bør gå et skritt videre for å dempe på misforståelser og avverge at der opstår streiker på grunn av tvister om lønns- og arbeidsvilkår. Det er i alt vesentlig arbeidere som sitter i ledelsen og er medlemmer av de kooperative handelslag og da skulde det ikke være avveien at de kunde ordne affærene med sine kamerater uten at det kom til kamp. Derfor har sekretariatet foreslått nedsettelse av en voldgiftsnevnd. Dette er et ord som skurrer sterkt i ørene på de organiserte arbeidere, men vi har ment allikevel å burde forsøke dette, idet det har vist sig at i Danmark og Finland hvor de har gått til en sådan voldgiftsnevnd, har begge parter vært godt fornøyd. Det har vært bare godt å si om dette. I Sverige har man også meglingsnevnd, men ikke voldgiftsnevnd. Man sier at det virker på samme måte der. Der har aldri blitt nogen historier uten at de er blitt meglet til enighet. Vi mener at det ikke vil være nogen urimelighet hverken til den ene eller den annen side. Det vil være det beste for alle parter og for den kooperative produksjon at vi kunde få en voldgiftsordning som sikrer arbeidsfred ved arbeidernes egne bedrifter. Det skulde det ikke være noget å si på når voldgiftsretten sammensettes som her foreslått. Det foreslås nemlig at begge parter skal velge to representanter hver til voldgiftsretten og hvis disse ikke kan bli enig om opmanen, så skal denne opnevnes av sekretariatet.

Dirigenten refererte nu de av Næringsmiddelindustriens Kartell fremsatte endringsforslag (gjengitt side 151) og følgende forslag fra Aksel Schultz:

«Tillegg til § 3 i overenskomst mellom kooperasjonen og Landsorganisasjonen:

Likeså skal entreprenører forplikte sig til kun å anvende organisert arbeidskraft når de utfører arbeide for kooperasjonen.»

Andr. Juell: Dette spørsmål er etter min opfatning et av de viktigste spørsmål som foreligger for denne kongress. Viktig fordi det har betydning for vårt arbeide idag, men særlig viktig, fordi det har betydning for den fremtidige utvikling av vårt lands økonomiske liv.

Kooperasjonen møter de fagorganiserte arbeidere på to områder. Først og fremst møter vi dem i deres egenskap av forbrukere som medlemmer i våre kooperative lag. Og vi regner dem som våre gode medlemmer. De tilfører våre foreninger større kraft både som kjøpere og som medlemmer. Ingen skulde heller bedre kunne forstå å utnytte den

kraft som organiseringen av kjøpeevnen medfører enn nettop de fagorganiserte arbeidere.

Det annet område hvor vi møter fagorganisasjonen er som representant for de arbeidere som er beskjeftiget i kooperative virksomheter. Og det er dette spørsmål som foreligger for denne kongress til behandling. En heldig løsning herav er av den største betydning for den kooperative bevegelse.

Før jeg går over til dette spesielle spørsmål vil jeg dog med noen ord omtale hvad kooperasjonen idag er, fordi dette har betydning for å belyse omfanget av den foreliggende sak.

Jeg ber Dem å erindre at den kooperative sak er reist av småkårsfolket, av kvinner og menn hvis tro på saken var stor, men hvis økonomiske evne var ringe.

Kooperasjonen er derfor vokset frem fra det små, og det den er idag er utelukkende resultatet av bevegelsens egen praktiske virksomhet. Den kapitalstyrke bevegelsen nu har er vesentlig oplagt av de overskudd virksomhetene gjennom årene har gitt.

For å få frem et klart bilde av kooperasjonen må jeg bruke en del tall. For mange er tall kjedelige, men hvis man ser på tallene som uttrykk for det levende liv, vil tallenes tale virke mektig og overbevisende. Og det er sådan jeg tør be Dem å betrakte disse tall.

Det er først med stiftelsen av Norges kooperative Landsforening i 1906 at der kommer plan og fart i det kooperative arbeide, og det er kun fra den tid der foreligger brukelige tall. De første tall skal vi ikke hefte oss ved. De var små som rimelig kan være. Men de øket med årene, og for 1913—1926 foreligger følgende resultat av de i Norges kooperative Landsforening innmeldte foreningers virksomhet:

År	Ant. foren	Medlems-tall	Omsetning	Netto	Innskudd	Fond	Egen kapital
1914.	149	32 000	10 019 600	696 900	605 400	550 700	1 056 100
1919..	295	70 984	71 215 200	3 121 300	3 538 000	4 433 600	7 971 600
1923..	416	96 401	108 981 300	5 051 200	9 391 400	8 148 700	17 540 100
1926..	434	102 853	110 146 000	4 514 500	10 612 900	10 391 600	21 004 500

I årene 1914—1926 er det regnskapsmessige overskudd *44 859 300 kroner*. Da innskudd og fond i samme tid er øket med 20 millioner kroner, er ca. 25 000 000 kroner utbetalt til medlemmene.

Dette er resultatet av våre foreningers samlede virksomhet. For N. K. L.'s egen virksomhet viser tallene følgende:

År	Omsetning	Netto	Innskudd og fond
1914 . . .	3 097 017	54 200	157 100
1919 . . .	12 063 342	361 200	967 600
1923 . . .	23 954 600	500 500	1 429 600
1926 . . .	27 125 600	300 800	2 088 700

N. K. L. har en del datterselskaper, og når disse regnes med for 1926 blir overskuddet kr. 619 888.35, og av dette fikk foreningene som utbytte og renter kr. 267 040.50. Den samlede kapital — innskudd og fond — i N. K. L.s virksomheter er kr. 4 306 108.99. Jeg nevner dette tall til belysning av den sikkerhet våre innskytere har. Foruten sin egen kapital har N. K. L. som innskudd i sin innskuddsavdeling fra sine medlemmer kr. 5 614 000.00.

Av produktive foretagender har N. K. L. margarinfabrikk i Bergen, tobakkfabrikk i Oslo, såpefabrikk i Stavanger, kaffebrenneri i Oslo og Bodø. Våre foreninger har 70 bakerier, 21 pølsemakerier, 1 fiskematkjøkken, 1 tørfisktørkeri, 1 mølle, 1 margarinfabrikk, 1 garveri, 2 skomakerverksteder, 3 skredderverksteder, 2 systuer og 1 strikkeforretning. Videre har N. K. L. et forsikringsselskap «Samvirke» med en forsikringssum på ca. 120 millioner kroner.

Det må på grunnlag av disse tall kunne sies at den kooperative virksomhet idag er av stor betydning for det hele folk. Vi kan tallmessig konstatere våre medlemmers økonomiske fordel, men dette er alene en del av den vunne fordel. Den store fordel for alle, også for ikke medlemmer, som fremkommer ved kooperasjonens prisregulerende innflytelse kan vi ikke måle i kroner. Men at den er stor vet vi. Det må erindres at der idag ikke kan fastsettes en eneste pris uten at grossister, fabrikanter og kjøbmenn må ta hensyn til våre virksomheter. Og kan de komme under våre priser så gjør de det. De kooperative foretagender står i denne henseende i et kampforhold til forretningsstanden, og vår evne til å fortsette denne kamp for forbrukerinteressene er i vesentlig grad betinget av at våre utgifter ikke er større enn de andres. Skulde vi på dette område bli ugunstig stillet, vil det få meget skadelige følger.

Den store virksomhet kooperasjonen nu har krever medvirken fra stadig flere og flere arbeidere, og av våre virksomheters art vil det forstås at allerede nu er mange fagforeninger og fagforbund interessert som representanter for de i våre virksomheter ansatte. Personalet utgjør nu ca. 2 600, hvorav ca. 970 er kvinner. I lønninger er det i 1926 utbetalt ca. 9 millioner kroner. Et ganske respektabelt beløp som viser hvilket stort spørsmål det her gjelder. Alene en 5 pct. forhøielse vil dreie sig om ca. 1/2 million i økede omkostninger og derav følgende mindre overskudd og svekket evne som prisregulerende faktor.

Jeg går nu over til det spørsmål som her foreligger til behandling, nemlig: *«Efter hvilke regler og prinsipper skal lønns- og arbeidsvilkårene i de kooperative virksomheter bestemmes.»*

Dette spørsmål er ikke nytt. Det har ofte vært fremme til behandling og i 1916 førte forhandlingene til opprettelse av «Fellesoverenskomsten». Det bærende prinsipp i denne var at det ikke burde forekomme konflikter ved de kooperative virksomheter. Til å megle for det tilfelle at det opstod tvister som ikke løstes ved forhandling mellom partene, blev det opprettet en felleskomité bestående av 2 medlemmer fra N. K. L. og 2 fra A. F. L. Komitéen hadde ikke nogen avgjørende bestemmelse. Den kunde kun megle mellom partene og i tilfelle fremsette forslag. Som rettesnor for komitéen fastsatte overenskomsten at lønns- og ar-

bedsvilkår i de kooperative virksomheter skulde være minst likeså gode som tariffmessig fastsatt for lignende fag på stedet. Videre fastsatte overenskomsten at de ansatte arbeidere skulde være så vel faglig som kooperativt organiserte.

Efter denne overenskomst er det nu arbeidet i ca. 11 år, og det kan vel sies at det har gått ganske bra selv om det av og til har knirket noget. Nu er overenskomsten opsagt og der skal søkes istandbragt en ny. Sekretariatet fremlegger et forslag herom. Dette forslag er ikke forelagt N. K. L. og jeg kan derfor ikke uttale mig om det. Jeg forutsetter at det senere blir optatt forhandling med N. K. L. om overenskomstens enkelte bestemmelser. Det vi nu kan gjøre er å drøfte de prinsipper som bør legges til grunn for en overenskomst. Er vi først enige om prinsippene bør det være lett å utforme overenskomstens detaljer. Ved behandlingen nu må man heller ikke komme inn på tvister som kan ha forekommet eller tvister som ennå ikke er løst. Det kan ikke føre til noget å ta op den slags her på denne kongress. Vi vil savne materiell og nødvendige opplysninger til bedømmelse av saken. De mulige tvister får løses av de organer vi har dertil. Skal vi få noget utbytte av behandlingen nu må vi holde oss til sakens prinsipale side.

Efter min mening er det kun et prinsipp i denne sak som det nu er mulig å følge, nemlig: *«at lønns- og arbeidsvilkår i de kooperative virksomheter skal fastsettes overensstemmende med de tariffes som vedkommende fag måtte ha på stedet med de private arbeidsgivere».*

Betaler den kooperative virksomhet samme lønn som andre lignende private bedrifter betaler og er de øvrige forhold — arbeidstid, ferie m. v. — de samme, så skal ikke fagorganisasjonen kunne stille krav om noget mere. Eller med andre ord: For de kooperative virksomheter skal gjelde de tarifforhold som faget ellers har. Noget annet prinsipp er det idag ikke mulig å følge. Det ligger ikke heri nogen vurdering om de tariffmessige lønninger er rimelige eller rettferdige. Derom vil vi intet ha uttalt. Vår opfatning er alene bygget på den realitet, at går man utenfor denne regel, så belaster man den kooperative virksomhet med større utgifter enn de private. Og resultatet herav er svekket evne til å beskytte forbrukernes interesser, likesom det vil hindre kooperasjonens utvikling. I det øieblikk man går over til at det vel bør kunne betales mere, har man intet grunnlag å stå på, fordi det alltid vil bli et skjønn hvor meget det skal betales mere. Skal det avgjøres efter fagorganisasjonens styrke eller hvad skal i tilfelle danne normen. Det synes klart at det eneste mulige grunnlag er å hevde samme lønn og arbeidsvilkår i kooperative og private virksomheter. Men om nu den kooperative virksomhet er den største og avgjørende for fagets lønninger på stedet? Om dette skulde bli tilfelle så må man efter min mening legges til grunn fagets tariffes i omliggende distrikter. Det kan også spørres om grunnlaget når vi er kommet så langt at den kooperative virksomhet er av avgjørende betydning for hele faget. Derom synes det mig liten grunn til nu å ta standpunkt. Innen dette foreligger skulde jeg anta at de faglige organisasjoner har måttet ta standpunkt til et annet viktig spørsmål, nemlig forholdet mellem eksportindustriens og hjemmeindustriens lønninger. Der er mange problemer å løse, men vi

får ta dem efterhvert som de melder sig. Det problem vi nu skal løse er: hvilken stilling skal fagorganisasjonen idag innta overfor den kooperative arbeidsgiver. Og det synes å være ganske enkelt. I alle fag foreligger det tariffer som kan danne grunnlag, så nogen anledning til tvist skulde ikke være til stede. Konflikter ved en kooperativ virksomhet bør ikke finne sted. Ved avgjørelsen av denne sak bør det erindres at kooperasjonen er ganske vergeløs overfor fagorganisasjonen. Kooperasjonen hverken kan eller vil tilmelde sig nogen arbeidsgiverorganisasjon eller bruke den av staten etablerte voldgift. De kooperative virksomheter kan kun stole på den samlede fagorganisasjons velvilje, forståelse og støtte. Vi bør også kunne gjøre det med trygghet. De kooperative foretagender er småkårsfolkets egne økonomiske virksomheter, og vi kan ikke tro at arbeiderne vil ødelegge disse foretagender som jo er deres klassefellers eie.

Når jeg idag anmoder denne kongress om utvetydig å uttale sig for at det her av mig hevdede prinsipp skal danne grunnlaget for fagorganisasjonens stilling overfor de kooperative virksomheter, så er det som representant for 103 000 forbrukere. Av disse er over 61 pct. arbeidere ved industri, håndverk, skog og jordbruk, fiske og transport. Ca. 29 pct. er arbeidende bønder og 10 pct. er mindre håndverksmestere, lærere m. v.

Vi mener derfor at vi med rette kan sies å representere det arbeidende folk, og at vi derfor kan kreve støtte og velvilje fra de fagorganiserte arbeideres side.

Gjennem de kooperative foretagender forsøker det arbeidende folk å bedre sine økonomiske forhold. Der bygges op et nytt omsetnings- og produksjonsorgan som skal vareta folkets interesser. Et organ til bekjempelse av spekulasjon og jobbing med levnetsmidler, til bekjempelse av truster, karteller og monopoler. Det er disse fellesforetagender som mener iallfall å kunne kreve at ikke fagorganisasjonen skal legge hindringer i veien for deres virksomheter. Den kooperative forbrukerbevegelse står idag sterkere enn nogensinne tidligere. Folket har fått tro på sin evne til å stille med sine egne saker og tro på ved eget arbeid å føre den økonomiske makt tilbake til folket. Mange nye foretagender venter på sin løsning. Men muligheten for å fremme disse er avhengig av denne kongress' standpunkt i den sak jeg her har lagt frem. Løses denne sak ut fra hensynet til det felles beste, lar man egeninteresser vike for fellesinteresser, så vil det utvilsomt tjene arbeidernes sak.

Jeg er gjest her idag og kan ikke fremme noget forslag, men jeg henstiller til kongressen å fatte sådan beslutning at de kooperative foretagender kan styrkes så de med sikkerhet kan fortsette sin virksomhet og legge stadig flere og flere økonomiske foretagender inn under fellesskapets kontroll.

Johan Nygaard: Man skal ikke få det inntrykk at dette spørsmål er av stor interesse for en hel del fagorganiserte arbeidere i dette land efter det antall representanter som nu er til stede i salen. Især er dette beklagelig efter de uttalelser Juell er kommet med om at der ikke kan stilles sterkere krav overfor kooperasjonen enn hvad der gjennomføres ved de private bedrifter. Den gjeldende overenskomst mellem

N. K. L. og A. F. L. er gjenstand for misfornøielse blandt de fagorganiserte arbeidere, særlig bakerne og konditorerne. For et par år siden blev det derfor av sekretariatet nedsatt en komité, bestående av Fladeby, Eng, Randolf Arnesen og mig, til å se på dette spørsmål. Vi arbeidet med spørsmålet en tid og vårt arbeide blev fremlagt for Landsorganisasjonen gjennom Eng. Like før kongressen i år kom Teigen til mig og fikk et eksemplar av vårt forslag og nu foreligger dette nye forslag. Dette er en merkelig fremgangsmåte, idet det ikke er konferert med N. K. L. og de interesserte forbund om dette. Hvis det på forhånd hadde vært konferert om saken, så vilde det nemlig ha foreligget for kongressen et ganske annet forslag enn det som nu foreligger. Hvis det skal inngåes en overenskomst om disse ting, så må N. K. L. ha større myndighet over samvirkelagene enn den nu har. N. K. L. har ingen myndighet over foreningene i spørsmålet om hvorvidt arbeiderne ved de kooperative bedrifter skal være faglig eller kooperativt organisert. Dette er av fundamental betydning, for ikke halvdelen av de ca. 70 bakerier som er tilsluttet N. K. L.s foreninger, beskjeftiger nu organiserte folk. I Flekkefjord f. eks. svarte foreningen at det ikke stod i dens lover at det skulde være organiserte folk og den vilde ikke bøye sig for N. K. L.s pålegg. Når dette er tilfelle, så er der ikke grunnlag for å oprette nogen overenskomst av denne art. Har ikke den ene av partene myndighet til å overholde en overenskomst, så er det bare spillfekteri å oprette den. Arbeiderne innen næringsmiddelindustrien har klart og tydelig sagt fra, at de ikke vil settes i nogen særstilling med hensyn til voldgift. Det blev sagt fra på et møte av kooperative arbeidere i Oslo. Hvis dette skulde skje, så de, så kunde de ikke forstå at de hadde noget å gjøre i fagorganisasjonen, idet de derved gikk under denne voldgift. Da fikk de heller danne sitt eget forbund og innrette sig derefter. De interesserte forbund har funnet å kunne gå så langt som de finner det forsvarlig. Er det fordi voldgiftsrett har så dårlig klang at man har gitt denne voldgift navnet nevnd? Vi er enig i at man kan gå med på at alle tvister som angår overenskomstene eller som opstår i perioden skal kunne underlegges en voldgift på samme måte som man for andre overenskomsters vedkommende går til Arbeidsretten, men vi er ikke villig til utvungent å gå med på at en voldgiftsrett skal avgjøre spørsmålet om opprettelse eller fornyelse av overenskomster. Bare når begge parter er enig derom kan man i slike tilfelle benytte frivillig voldgift. Ved en tvist ved Samhold i Stavanger antydet Halvard Olsen forslag om frivillig voldgift, men arbeiderne blev forbitret over det. Hvordan vil det da bli oppfattet av disse arbeidere, når vi fastslår at det skal være tvungen voldgift? Det går ikke selv om kongressen vedtar det.

Valentinsen: Det som interesserer kongressen her er å få etablert den beste og sundeste forståelse mellom kooperasjonen og organisasjonen. Jeg må som formann for Bergens-avdelingen si, at det har vært vanskelig å få forståelsen av kooperasjonen og korporganisasjonen forenet. Jeg har alltid ment at arbeiderne i arbeiderforetagender skulde ha slike vilkår at de for de brede lag skulde stå som en pace. Disse foretagender skulde betale sine arbeidere en forholdsvis lønn som de kunde eksistere på. Jeg forstår ikke Juells tankegang. Skal ikke arbeider-

foretagendene kunne betale en høiere lønn enn den voldgiftsdommene gir uttrykk for? Jeg har studert over spørsmålet siden dagsordenen kom ut og er kommet til det resultat at det har vært til gagn for den samlede organisasjon at arbeiderforetagendene har betalt høiere lønninger enn andre og jeg vil håpe at dette syn fremdeles vinner tilslutning.

Fladeby: Jeg vil ikke undlate å si at den kooperative bevegelse står i direkte konkurranseforhold til de private foretagender. Dette har jeg sagt til våre folk mange ganger og jeg har lagt til: Derfor tåler de ikke så meget større lønninger og bedre arbeidsvilkår enn de private. Å stille for store krav er ensbetydende med å drive de overende, og det er ikke formålet for arbeiderne. Når jeg i sekretariatet har stillet mig på den side som foreslår for kongressen at disse spørsmål skal avgjøres av en voldgiftsnevnd, så er det ut fra disse betraktninger. Det finnes dessverre endel arbeidere ved de kooperative bedrifter som finner å burde stille for store krav utover hvad der skjer ved de private bedrifter. Det blir vel fagorganisasjonen som i virkeligheten kommer til å avgjøre de tvister som kommer inn under denne voldgift, idet de fagorganiserte stadig vil være i flertall i nevnden. Med hensyn til selve overenskomsten så bør man merke sig hvad som var årsaken til at gjensidighetsoverenskomsten av 1916 blev opsagt og den uvilje som var til stede mot den. Årsaken var at Landsorganisasjonen stod som en ansvarlig part og hvert tilsluttet forbund var forpliktet til å bøie sig for Landsorganisasjonens bestemmelse, men slik er forholdet ikke innen N. K. L. Det blev derfor ikke en gjensidighetsoverenskomst, men en ensidig overenskomst. Derved kom man inn på om N. K. L. skulde være en ansvarlig part. Dette spørsmål har ikke vært utredet og der er heller ikke snakket med N. K. L. om det. Derfor mener jeg at Nygaards kritikk over behandlingsmåten er berettiget. Når det er uvilje mot voldgift, så er det fordi man tror, at man vil bli bundet sterkere enn hittil, og at vilkårene vil bli skåret ned til det nivå som Juell var talsmann for her. Dette har jeg også fått betenkeligheter ved og derfor går jeg over til det forslag som kartellet innen næringsmiddelindustrien har fremsatt. Til det at arbeiderne skal være organisert, mener jeg at det nu får være slutt med at funksjonærene skal stå utenfor Landsorganisasjonen. Jeg vil derfor fremsette følgende forslag:

«De i kooperative bedrifter og forretninger beskjeftigede arbeidere og funksjonærer skal være kooperativt som faglig organisert i tilslutning til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

For funksjonærenes vedkommende som nu står tilsluttet Kontor- og Handelsfunksjonærenes Forbund, iverksettes beslutningen først når uravstemningen innen dette forbund er tilendbragt.»

Når jeg tar dette siste med, så er det fordi der foregår en uravstemning innen Kontor- og Handelsfunksjonærenes Forbund og jeg vil ikke gripe inn i dette forhold. Jeg anbefaler dere å vedta dette forslag.

Dirigentsplassen blev nu midlertidig inntatt av *J. Teigen*.

Alberti: Har kooperasjonen betydning for arbeidernes frigjøringskamp? Eller har den det ikke? Sekretariatet nedsatte en komité til å

arbeide med dette spørsmål og jeg var medlem av denne komité. Vi stilte oss dette spørsmål, og kongressen kan ikke komme bort fra at kooperasjonen er et viktig ledd i arbeiderbevegelsen. Er man enig i dette syn, så skulde derav følge at man ser på kooperasjonen som arbeidsherre på annen måte enn en privat arbeidsherre, og kooperasjonen har på sin side plikt til å bedømme arbeiderne på en annen måte enn de private arbeidsgivere gjør. Derav følger at kooperasjonen ikke skal utbytte sine arbeidere og arbeiderne skal ikke stille krav til kooperasjonen som den ikke kan imøtekomme. Arbeiderne skal ikke søke å ødelegge de kooperative forretninger ved å sette dem stolen for døren ved arbeidsstans. Arbeiderne skal også være villig til å bringe det offer som ligger i at der ikke skapes åpent konfliktsforhold med kooperasjonen. Arbeiderne har ingen interesse av dette, men borgerskapet har interesse av det. For å komme vekk fra at man skal tilfredsstille borgerskapets trang til denne glede er det at man har fremlagt dette forslag til en løsning av disse tvisteforhold. Flere ganger har det i sekretariatet forekommet tilfelle at fagforbundene ikke har villet bøie sig og ingen vet hvad fremtiden vil bringe. Fagkongressen har derfor moralsk plikt til å si fra at i et av de tre ledd som arbeiderbevegelsen omfatter skal man ikke optre slik at man ødelegger et annet ledd. Jeg vil anbefale den foreliggende innstilling og jeg håper at N. K. L. har interesse av å arbeide for slike forhold at vi kan komme nærmere arbeidernes overtagelse av makten. Forslaget fra næringsmiddelarbeiderne kan jeg ikke anbefale, idet det stryker det siste og avgjørende ledd i § 5. Ved denne forandring blir det bare en meglingsnevnd. Det som er det essensielle i forslaget er ikke å binde arbeiderne, men å drive samvirke mellom den faglige og kooperative arbeiderbevegelse.

Randolf Arnesen: Der stilles store krav til kooperasjonen fra mange kanter. Medlemmene forlanger billigere varer og bedre varer og til slutt, når året er omme, vil de ha utbytte på sitt kjøp. Arbeiderne forlanger bedre arbeidsvilkår, høiere lønninger og lengere ferie m. v. De forlanger at kooperasjonen skal være en mønster-arbeidsgiver. Det er en psykologi som går igjen hos folk, at hvis de ikke får alle sine ønsker opfylt hos kooperasjonen, så har de ikke bruk for den. Jeg synes at det er riktig at vi drøfter dette teoretisk for derved skal vi komme frem til en løsning i dette spørsmål. Det Juell mener er det juridiske grunnlag. Hvis kooperasjonen kan betale mer så gjør den det gjerne, men det hele må bygges på kooperasjonens evne. Jeg er enig med Alberti i at kooperasjonen skal være en mønster-arbeidsgiver. At halvparten av arbeiderne ikke er organisert skyldes at det er mange distrikter i vårt land, hvor fagorganisasjonen ikke har nådd frem, men et kooperativt frø er falt ned og ligger der. Jeg vil si til Nygaard at han ikke skulde søke å gjøre kooperasjonen til en arbeidsgiverforening. Det finnes som sagt kroker i vårt land, hvor fagorganisasjonen ikke har nådd frem. Vi gjør hvad vi kan i slike tilfelle, men det hender at vi stenhugger. Jeg synes at tanken i det foreliggende forslag er god. Arbeiderne kan ikke i sin kamp inngå på voldgift. Det er på det rene. Vi kan ikke lage fred med kapitalistsamfundet før det er overvunnet. Her er det imidlertid en interessestrid arbeider mot arbeider og der må

det kunne gå an å gjennomføre dette med en voldgift, så vi ikke får streik ved bedrifter, hvor organiserte arbeidere er arbeidsgivere. Vi har hatt enkelte tilløp, men det har ikke vært mange. Jeg mener at det skulde kunne godkjennes av kongressen at man skapte fred innen disse bedrifter som ledes av arbeidere. Kooperasjonen innebærer en sosialisering av næringslivet og her må vi bidra alle sammen.

Richard Hansen: Når jeg som formann for Næringsmiddelindustriens Kartell innkalte kartellet til å drøfte dette spørsmål, så var det vesentlig av hensyn til de forhold som omfattes av første del av denne sak. Med hensyn til det som vi nu behandler, så var det særlig Nygaard som hadde gjort sørgelige erfaringer for bakernes vedkommende på de forskjellige steder av landet. Vi fant ikke å burde være med på å gi en finger til voldgiftsprinsippet som arbeiderne er imot. Jeg er enig med Alberti i at man ikke bør benytte sin makt til å sette trommeskruer på de kooperative forretninger, men det er ikke alltid arbeiderne som styrer de kooperative forretninger — det er også bønder. Ved Værdal Mølle har det således ikke vært mulig å få de samme lønninger som hos Piene i Buviken, som slett ikke har noget godt ord på sig som arbeidsgiver. I Værdalen ligger de under fremdeles til tross for at Landsorganisasjonen og Landsforeningen meglet. Bønderne mener at arbeiderne har det så altfor godt sammenlignet med bondeguttene. Har vi noget igjen for dette? Når Landsforeningen ikke har herredømme over dette forhold, så er det ikke godt å gå inn på en voldgift som skal avgjøre slike spørsmål med bindende virkning. Jeg mener at nevnden vil få stor betydning og at den muligens vil kunne utvikle sig til en fast domstol, men det må vi ikke begynne med. Jeg synes det er riktig at man henskyter Fladebys forslag til organisasjonsutvalget fordi dette er et organisasjonsspørsmål. Det har ikke vært forhandlet med Norges kooperative Landsforening på forhånd. Derfor kan man ikke avgjøre saken nu. Jeg skulde være tilbøielig til å foreslå at man sender saken til en komité som forhandler med kooperasjonen for å bringe på det rene om N. K. L. kan gå med på dette. Jeg vil anbefale at hvis man skal vedta forslaget nu, så må man gå med på den forandring som vi har foreslått her. I § 4 har vi satt op i hvilke tilfelle avgjørelsene skal være bindende.

Efter forslag av *dirigenten* blev det nu satt strek og tre minutters taletid.

Teigen: Hvis Næringsmiddelarbeidernes Kartells forslag skal vedtas, så er det ensbetydende med at man ikke vil ha forandring i de bestående forhold. Jeg hadde tenkt at når arbeidere skulde behandle arbeiderforetagender, så vilde de være så forståelsesfulle som mulig. Det er riktig at det finnes samvirkelag som ikke betaler hvad de burde. Tror dere ikke at også industriarbeiderne kunde gå på en voldgift når Landsorganisasjonens formann skulde opnevne opmannen? Det kan ikke være betenkeligheter til stede når sekretariatet skal opnevne den tredje mann i voldgiftsnevnden. Hvis dette forslag går igjennem, så må det optas forhandlinger med N. K. L. om saken, og hvis N. K. L. ikke er enig så blir det ingen overenskomst.

Johan Torp: Jeg betrakter kooperasjonen som et betydningsfullt ledd i vår frigjøringskamp. Derfor må vi utbygge dette ledd, og en måte å utbygge det på er at arbeiderne ved de kooperative foretagender får bedre arbeidsvilkår. Men det er en begrensning hvor langt man kan gå. Jeg har erfaring for at de kooperative arbeidere går for langt. Derfor må vi vedta sekretariatets forslag. Kooperasjonen har langt større betydning ved den støtte den kan gi oss under våre konflikter. Arbeiderne har ennå ikke fått den rette forståelse av kooperasjonens betydning og å rette på dette mener jeg bør være en av det kommende sekretariats oppgaver. Det er et punkt i forslaget som umuliggjør sig selv og det er punktet om at man skal betale minst det som de fleste andre bedrifter i branchen betaler. Jeg vil derfor fremsette følgende forslag:

«Tillegg til § 3:

I de tilfelle hvor ovenfor nevnte grunnlag for ordning av lønnstvi-ster er utilstrekkelige eller i det hele tatt ikke eksisterer, der skal gjennemsnittsinntekten for samtlige tilsluttede kooperatører danne grunnlaget.»

Larsen Børve: Det er betegnende at dette forslag er kommet fra dirigenten (Alberti). De som ikke har arbeidet i kooperasjonen vil stemme for et hvilket som helst forslag til ordning av disse spørsmål, mens forholdet er det at vi som arbeider i kooperative foretagender følte dette som at sekretariatet vilde kaste oss bort. Vi skulde ikke være organisasjonsberettiget som de andre. Forholdet er ikke slik som det er fremstillet av Juell eller dirigenten. Kooperasjonen skulde være et ledd i klassekampen, men den produserer nu for profittens skyld, og de gjør det nå så langt, at hvis de ikke kan skaffe mer profitt enn de private, så anser de sig ikke eksistensberettiget. Jeg kan fremlegge flere bevis for at min påstand her er riktig. Her tar man kun hensyn til kooperasjonen og lar arbeiderne komme i annen rekke. Jeg stemmer derfor for det fremlagte endringsforslag.

Lars Erensen: I all agitasjon for kooperasjonen har det vært hevd- det at kooperasjonen skulde være et støttepunkt for arbeiderne og at der skulde være et samarbeide mellom fagbevegelsen og kooperasjonen, men i Juells foredrag kom det motsatte til syne. Vi vet at det har vært organisert bakere og andre arbeidere i de kooperative bedrifter, men de er blitt truet ut igjen av de kooperative bestyrere. Det er ut fra dette at vi ikke kan gå med på det som her foreslåes. Vi er bange for at bare fagorganisasjonen blir lojal mot overenskomsten, mens Landsforenin- gen ikke har en slik innflytelse på de kooperative foreninger at de kan bli lojale. Derfor må vi ikke gå med på tvungen voldgift ved de koope- rative bedrifter. Først når N. K. L. kan erklære at alle er lojale kan vi gå til å oprette en sådan overenskomst. Vi vil ikke at den skal ha bindende virkning i lønsspørsmålene. Jeg er enig i Fladebys forslag.

Nygaard: Kongressen kan ikke vedta dette forslag efter at N. K. L. ikke har tatt stilling til forslaget. Hvad skal sådan humbug være til som å vedta et forslag som den annen part ikke er enig i? Før vi får vite hvad N. K. L. vil gå med på kan vi ikke vedta noget. Ved et sam-

virkelag på Jæren organiserte vi engang 14 bakere, men bestyreren og styret truet dem ut av organisasjonen igjen. Vi truet da med sympati-streik, men efter henstilling fra Juell og Skaraas undlot vi å sette denne trusel iverk, idet de skulde gjøre sin innflytelse gjeldende overfor laget. Vi kan ikke oprette nogen overenskomst med N. K. L. før den får innflytelse over sine avdelinger.

Erling Bøckmann: Vi kan ikke gå med på det som Juell fremholdt i sitt foredrag. Jeg mener at arbeiderne ved de kooperative bedrifter skal være litt bedre betalt enn de som arbeider hos private, for uten det kan vi ikke bruke kooperasjonen som argument mot de private som betaler for dårlig. Men de kooperative bedrifter skal ikke være forsøksanstalter. Bakerne stiller det krav til oss at vi ikke skal ha læregutter i de kooperative bakerier og så skal vi dessuten ha høiere lønninger. Dette medfører at arbeidsgiverne på den annen side kan konkurrere oss ut og borgerne utnytter dette som et argument for at arbeiderne ikke kan drive en bedrift. Jeg mener at den slags ikke skal overdrives slik som det hendte i Fredrikstad, hvor vi kooperatører måtte betale bakerne 130 kroner, mens de private bakerier bare behøvet å betale 100 kroner uken.

Ingv. Nielsen: Jeg vil bare sette fingeren på det Randolph Arnesen sa om at det må være bakernes sak å organisere bakerne. Vi må komme så langt, at forutsetningen for å få arbeide ved en kooperativ bedrift må være at man er fagorganisert. Fagorganisasjonen har nok å gjøre om man ikke også skal ha bryggeri med de som skulde være oplagt organiserte.

Lindø: Man har fått forståelsen av at det ikke er stemning for et kontraktstutkast som dette. Dette er imidlertid et så stort spørsmål at det vil trenge sig frem før eller senere. Her har vært nevnt et forhold ved Samhold i Stavanger. Tingen er den at da forslaget fremkom var stemningen blandt de fagorganiserte temmelig delte. Mange mente at tilbudet var akseptabelt. Hvis det skulde blitt en åpen kamp på stedet, så vilde det ha resultert i at kooperatørene som fagorganiserte arbeidere hadde måttet rolig se på at konflikten holdtes gående, eller også måtte de gå til angrep på de fagorganiserte arbeidere i kooperasjonen. Vi må før eller senere komme til en ordning, men foreløpig kan vi sløife dette med bindende virkning. Jeg er enig i Fladebys forslag.

Ludvig Hansen: Forholdet i Flekkefjord har nettop sin årsak i at arbeiderne ikke har satt sine menn inn i samvirkelagets styre. Vi må i slike foretagender sette inn folk som forstår hvad arbeiderne må ha for å leve. Hvad sier de som skal betale arbeiderne? Man skulde næsten tro at det ikke var organiserte arbeidere her efter det fremmøte som er når vi behandler et så viktig spørsmål for fagorganisasjonen. Det jeg vil ha frem er at der må være et visst forhold mellem hvad det skal betales og hvad de har som skal betale lønningene. Det går ikke an å betale 90—100 kroner uken, når de som skal betale lønningen kun får 45—50 kroner uken.

Anders Arntzen: Jeg anser det ikke praktisk at det nedsettes en voldgiftsrett slik som organisasjonsforholdene nu ligger an med at endel

er tilsluttet Landsorganisasjonen og andre ikke. De som mener at kooperasjonen kan understøtte oss i lang tid under streiker, har en gal opfatning. Skal det kunne skje må vi først underbygge organisasjonen så den kan få noen midler til disposisjon.

Andr. Juell: Det jeg gjerne vilde ha frem idag var at man skulde diskutere sakens prinsipielle side. Det er det imidlertid svært få som kom inn på. Det var bare en som drøftet lønningene til de som skulde betale. Nygaard betrakter de kooperative bakerier som han betrakter de private bakermestere og da gjelder det å trykke dem så langt som mulig. Jeg har aldri kunnet se det slik. Jeg har betraktet kooperasjonen som arbeidernes eiendom. Jeg ser i sekretariatets forslag en opfatning som går i samme retning som min. Det må være et forhold i dette. Jeg står på det standpunkt at det eneste mulige grunnlag er å bruke det grunnlag som fagorganisasjonen kjemper sig til. Hvordan skal kooperasjonen kunne regulere vareprisene ned når de som er ansatt hos oss, tvinger våre utgifter op? Det er den vei vi ikke ønsker å gå. Kooperasjonen skal ikke være til gagn bare for de få som er ansatt i den. Hvilke interesser skal veie mest? Det store arbeidende folks fellesinteresser eller dette mindretalls? Jeg gir Fladeby min kompliment for vi er av omtrent samme opfatning i denne sak. Når det gjelder spørsmålet om å være mønsterarbeidsgiver, så vil jeg erindre om at vi har gått foran både når det gjaldt 8-timersdagen og ferien, like som vi har ligget høiere med lønningene. Kjør derfor ikke for langt.

Dirigenten: Voteringen foregår på den måte, at sekretariatet skal få bemyndigelse til å inngå en overenskomst med Norges kooperative Landsforening på det grunnlag som står i dagsordenens side 77.

Dirigentens forslag blev vedtatt mot 3—4 stemmer.

Teigen opplyste at sekretariatet kunde gå over til Fladebys forslag, som derefter blev enstemmig vedtatt.

Aksel Schultz' forslag til endring i § 3 blev vedtatt mot 1 stemme. Forslaget til endring i § 4 fra Næringsmiddelarbeidernes Kartell blev vedtatt.

Under behandlingen av siste avsnitt i § 5 opplyste *Richard Hansen* at det måtte betraktes som avgjort ved vedtagelsen av næringsmiddelarbeidernes forslag. Det blev dog votert over dette forslag og det blev vedtatt.

Eftermiddagsmøtet mandag 12 desember.

Dirigent: *A. Alberti.*

Sekretæren, *Kr. Moljord*, refererte protokollen som godkjentes.

Telegrammer.

Dirigenten refererte følgende telegrammer:

Fra Trondhjem: Trondhjems Arbeidsløses Forening har blokert nødsarbeidet i Trondhjem og krever av fagorganisasjonen at denne gir blokaden sin fulle tilslutning.

Utvalget: Evensen.

Dirigenten foreslo telegrammet oversendt sekretariatet, hvilket blev enstemmig vedtatt.

Fra Stavanger: Rogalands Arbeideridrettskrets ting sender kongressen sin hilsen med ønsket om godt samarbeide i de kommende år til fremgang for felles sak.

Ungdommens og læregutters stilling.

Dirigenten refererte de i dagsordenen side 79—87 inntatte forslag. Videre forelå det i saken følgende:

A.

Fra Arbeidernes Ungdomsfylking er det kommet følgende forslag i spørsmålet om læregutters og unge arbeideres stilling:

I.

Det henstilles til alle tilsluttede forbund tilhørende Landsorganisasjonen i flukt med det arbeide som allerede er foretatt, ved alle tariffrevisjoner å være opmerksom på bestemmelser som kan beskytte lærlinger og unge mennesker både når det gjelder arbeidstid, ferie og lønninger, herunder må man være opmerksom på følgende krav:

Læretidens begrensning til et for hvert fag bestemt minimum som fastsettes under fagorganisasjonens kontroll. Dog må alle læregutter avlegge svenneprøve etter læretidens utløp.

Lærlinger må ikke anvendes til annet arbeide enn det fagutdannelsen krever.

Det bør optas arbeide for å få de individuelle lærlingekontrakter erstattet med kollektive lærlingekontrakter gjennom fagorganisasjonen.

II.

De tilsluttede fagorganisasjoner opfordres til å få all arbeiderungdom organisert. Ungdommen må få nødvendige lettelser i kontingenten.

III.

Det henstilles til Sekretariatet i samarbeide med Det norske Arbeiderparti å arbeide for at den tid som medgår for lærlingenes skoleutdannelse blir å medregne i den ordinære arbeidstid og at forbud mot medlemskap i fagorganisasjonen ikke må medtas i lærekontrakten.

B.

Fra *Bergen og Fylkernes faglige Distriksorganisasjon* er oversendt følgende forslag:

På Landsorganisasjonens kongress 1925 blev det på vegne av de da bestående tre arbeiderungsforbund fremsatt forslag om at fagorganisasjonen skulde ta op til drøftelse spørsmålet om de unge arbeideres og læregutters forhold og aktivt tre inn for deres krav. Dette forslag blev enstemmig besluttet oversendt sekretariatet.

I kongressens enstemmige beslutning lå en erkjennelse av at de serlige spørsmål vedrørende arbeiderungdommens stilling i produksjonsprosessen er spørsmål som angår den samlede arbeiderklasse, og som bare kan løses når fagorganisasjonen tar dem op til drøftelse og stiller sig i spissen for den arbeidende ungdoms spesielle krav.

Det materiale som sekretariatets ungdomskomite har innsamlet gjennom 17 fagforbund, viser klart følgende kjensgjerninger:

1. Fagorganisasjonen har hittil bekymret sig litet om de unge arbeideres og læregutters forhold og besidder bare et meget ringe kjennskap til hvilke forhold de unge arbeidere og læregutter arbeider og lever under.
2. Fagorganisasjonen har i mange tilfeller bidratt til å utlevere de unge arbeidere og læregutter til sine utbytteres forgodtbefinnende ved ikke å gripe kraftig inn ved fastsettelsen av de unges vilkår.
3. Fagorganisasjonen omfatter derfor bare et litet fåtall unge arbeidere og læregutter.
4. De unge arbeidere og læregutter er hardest rammet av arbeidskjøpernes offensiv mot arbeiderklassens levestandard.
5. De unge arbeidere og læregutter har også meget hyppig lengere arbeidstid enn de voksne arbeidere, samtidig som deres ferie er mer enn problematisk.
6. Fagorganisasjonen fører meget ofte ingen organisasjonsmessig kontroll med at de i sig selv meget utilfredsstillende gjeldende lovbestemmelser om de unge arbeideres, læregutters og barns beskyttelse i industrien overholdes av arbeidsgiverne.

Den norske industri står foran en begynnende rasjonalisering. Erfaringene fra den øvrige kapitalistiske verden og tendensen her hjemme viser at ungdomsarbeidet i den rasjonaliserte industri tiltar.

De moderne maskiner kan i langt større utstrekning betjenes av unge og uøvede arbeidere, hvis arbeidskraft under de nuværende forhold kan kjøpes for en lavere pris enn de voksne fagorganiserte arbeideres. Ungdommens rolle i produksjonsprosessen vinder dermed

øket betydning. I tilsvarende grad økes fagorganisasjonens plikt til å gripe inn i de unges forhold.

Spørsmålet om læreguttenes stilling og kår angår hele klassen og fagorganisasjonen. Derfor kan det ikke overlates den enkelte læregutt og arbeidsgiver til avgjørelse. Læregutten vil alltid stå svakest i det, og avgjørelsen vil alltid falde i den sterkeste parts, arbeidsgiverens favør. Fagorganisasjonen kan derfor ikke tåle at der opprettes enkeltmannskontrakter mellom læregutt og arbeidsgiver. Alle spørsmål angående læreguttenes stilling og kår må ordnes ved kollektive overenskomster gjennom fagforeningene.

For at fagorganisasjonen skal kunne føre en effektiv kamp for bedring av de unges kår, er det nødvendig at de unge arbeidere og læregutter kommer med i fagorganisasjonen i langt større utstrekning enn hittil. Fagorganisasjonen må derfor opta en kraftig og planmessig agitasjon for arbeiderungdommens inntreden i organisasjonen fra det øieblikk den trer inn i produksjonsprosessen. Fra dette øieblikk må ungdommen også sikres fagorganisasjonens hele og fulle beskyttelse. Som et middel til å vinne arbeiderungdommen for fagorganisasjonen, og som et middel til å sikre fagorganisasjonens innsats for arbeiderungdommens interesser, må ved siden av kontingentlettelser med fulle organisasjonsmessige rettigheter også komme i betraktning systemet om arbeiderungdommens representasjon i alle faglige instanser.

Også de unge arbeidsløse må sikres fagorganisasjonens hele og fulle støtte. I dette spørsmål kan fagorganisasjonen ikke ta hensyn til om de unge arbeidsløse er faglig organisert eller ikke, men må overalt trekke den samlede arbeidsløse ungdom inn i de arbeidsløses foreninger på like fot med de eldre arbeidsløse klassefeller.

Ut fra det ovenfor anførte innbys kongressen til å fatte følgende beslutninger:

„Landsorganisasjonen og de tilsluttede organisasjoner tilpliktes å arbeide for følgende foreløbige minimumskrav for de unge arbeidere og læregutter:

1. De unge arbeideres og læregutters forhold og stilling i produksjonsprosessen vedkommer den samlede arbeiderklasse og fagorganisasjonen. Derfor må disse forhold bestemmes ved kollektive overenskomster gjennom fagorganisasjonen fra det øieblikk den unge arbeider og læregutt trer inn i produksjonsprosessen. Kontraktsystemet av idag avskaffes.
2. I de kollektive overenskomster fastsettes foreløbig følgende minimumskrav:
 - a. Ingen lønn under eksistensminimum. Stigende lønnskala. Like lønn for likt arbeide.
 - b. Den nødvendige fagskoletid går inn i arbeidstiden, slik at de unge arbeidere og læregutter også får en maksimumarbeidsdag på 8 timer.
 - c. 3 ukers helt betalt ferie for de unge arbeidere og læregutter.
 - d. Forbud mot og skarp kontroll med at læregutter anvendes til ikke fagmessig arbeide. Læretiden nedsettes med minst 1 år.

3. Det igangsettes en planmessig og kraftig agitasjon for å få de unge arbeidere og læregutter inn i fagorganisasjonen. De unge gis lettelse i kontingenten, og sikres fulle organisasjonsmessige rettigheter og full beskyttelse. Systemet med arbeiderungdommens representasjon i de faglige instanser gjennomføres ved at det
 - a. velges ungdomsrepresentanter i fagforeningsstyrene.
 - b. nedsettes ungdomsutvalg med representanter fra arbeiderungdommen ved de stedlige styrer, samorganisasjonenes styrer, forbundsstyrene og Landsorganisasjonens sekretariat.
 - c. velges ungdomsrepresentanter i forhandlingskomitéene.
4. Fagorganisasjonen optar et bredt anlagt arbeide for å organisere de unge arbeidsløse sammen med de voksne og trer aktivt inn for de unge arbeidsløses krav om underhold som svarer til eksistensminimum, opprettelse av arbeidsskoler o. s. v.
5. Fagorganisasjonen kontrollerer gjennom sine organer at bestemmelsene om barnearbeidet overholdes, og optar en skjerpert kamp for å avskaffe den skjendige utbytning av arbeiderklassens barn.
6. Landsorganisasjonen og de tilsluttede organisasjoner går straks i gang med å gjennomføre disse beslutninger.

Enn videre oplyste dirigenten, at det fra Norges kommunistiske Ungdomsforbunds side var fremlagt en trykt materialsamling om dette spørsmål.

L. Rungstad: På siste kongress blev det av de tre ungdomsforbund fremsatt et forslag som blev oversendt sekretariatet. Det har vært reist endel kritikk over sekretariatets behandlingsmåte i denne sak og jeg vil derfor som formann for den komité som har arbeidet med saken, komme med et par bemerkninger. Komitéen har sett det som sin oppgave å fastsette retningslinjer om på hvilken måte man best skulde arbeide for de unges interesser og knytte de unge til fagorganisasjonen. Det har stått som en rettesnor at de unge ikke var så befestet i prinsippene og de beslutninger som fagorganisasjonen har fattet. Komitéen har derfor sett det ut fra den synsvinkel at det som man her skulde fastsette, var ting som man kunde gjennomføre i det praktiske liv, så de unge kunde få se realiteter innen en overskuelig fremtid og derved skulde man gjøre de unge opmerksom på hvilke resultater man gjennom fagorganisasjonen kan skaffe dem. Det er på denne bakgrunn innstillingen må sees. Sekretariatet har også vært kritisert for at det har tatt for lang tid å fremme saken og videre at det kom så sent med innstillingen. Til det må jeg si at det tok tid å få opplysningene fra forbundene og sekretariatet har vært optatt med så mange ting. Når man bebreider oss at det ikke har vært gjort noget for de unge i de senere år, så må man være opmerksom på at det har vært fellesforhandlinger både i 1926 og 1927 og da måtte Landsorganisasjonen sette alt inn på å redde hvad reddes kunde. Det var da vanskelig å fremme krav som angikk de unge. Og til slutt fikk vi så voldgift som det ikke var adgang til å fremme disse saker for. Jeg tror det er riktig at i et spørsmål som dette, som griper inn i så mange forhold, er kongressen det riktige forum for behandlingen. Det forslag som blev oversendt til sekretaria-

tet var grunnlaget for det sirkulære som komitéen sendte til forbundene. På grunnlag av de opplysninger som fremkom, fant komitéen, at særlig når det gjaldt håndverksfagene, så var dette ikke noget nytt spørsmål. En rekke forbund hadde bestemmelser angående de unge. Man kan vel si at til tross for at spørsmålet er kommet i forgrunnen i de senere år, så har de forskjellige fagforbund vært opmerksom på at de hadde plikter overfor de unge. Man fant at det var nok å fastslå at dette arbeide skal fortsette og helst i litt raskere tempo. Det næste spørsmål er hvad det gjennom lovgivningen kan gjøres for å verne de unge mennesker. Her er det to forskjellige alternativer. Og så har vi de unges stilling til organisasjonen og de forskjellige faglige kamper. Nu er de bundet gjennom kontrakter. Jeg tror imidlertid at dette spørsmål er blåst op til mer enn hvad det er. I håndverksfagene er det som regel slik at det heller ikke er bruk før de unge når svennene går. Gjennom lovgivningen må man imidlertid kunne få endret det forhold, så enhver lærling kan få samme frihet som de utlærte til å stå tilsluttet sin fagorganisasjon. Hovedsaken er at de unge blir organisert. Det er falt en politirettsdom for at bedriftene ikke har adgang til å avskjedige lærlinger under konflikter. Man skal derfor se praktisk på disse spørsmål. Skal lærlingene ha nogen beskyttelse så er det i kontraktene. Jeg tror det er risikabelt å kreve kontraktene ophevet. Det er nettop i henhold til kontrakten at læregutten kan forlange å få sitt svennestykke. Det vil være mesterne som tjener på at disse forhold løses op. Komitéen har ikke noget imot å gå over til å søke optatt arbeide for at en sådan idé lar sig realisere, men jeg personlig anser dette som et spørsmål som man ikke kan realisere i den første fremtid. Dette er begrundelsen for innstillingen. Som det vil sees er det utdelt to innstillinger til. Jeg kan ikke finne nogen vesensforskjell på komitéens og Ungdomsfylkingens forslag. Komitéen kan gå over til det forslag. Så har vi et forslag til, nemlig det fra det kommunistiske ungdomsforbund. Til det vil jeg si at det inneholder en rekke gode opplysninger, som jeg setter pris på, men konklusjonen byr ikke på noget utover det komitéen har pekt på. Når det gjelder arbeiderbeskyttelsen så har alle fagorganiserte arbeidere ikke bare rett, men også plikt til å påse at lovens bestemmelser blir overholdt. Det er en forbrytelse av de fagorganiserte ikke å påse dette. Vår organisasjon tok i sin tid en oversikt over sundhetsforholdene på de forskjellige trykkerier. Den statistikk som blev resultatet av dette, oversendte vi til de stedlige fabrikktilsyn og vi har to ganger fått takkeskrivelser fra fru Kjeldsberg for den støtte som derved er ydet fabrikktilsynet. Dette forslag fra Ungdomsfylkingen må også den annen part kunne tiltre. Jeg vil henstille til kongressen at man samler sig om en enstemmig innstilling som kan bli til nytte for de unge og til gagn for den samlede fagorganisasjon.

Trygve Lie: Det er klart at de som kan gjøre noget for arbeiderungdommens krav er først og fremst forbundene. Derfor har jeg forstått at det her gjaldt var å trekke op felleslinjer for arbeidet. Når innstillingen ikke er kommet før, så er det fordi vi ikke har hatt tid. Innstillingen kunde først forelegges på denne kongress, men sekretariatet sendte det forslag som blev fremsatt på forrige kongress til alle

fagforbund med henstilling om å realisere de krav arbeiderungdommen har stillet. Man kan være sikker på at ethvert forbund har gjort hvad de har kunnet for ungdommens kår. Det kan hende at vi kan komme dit at vi går til konflikt på ungdommens krav. Ungdommen må imidlertid være på det rene med at det består et visst motsetningsforhold mellem de eldre og ungdommen i spørsmål som det kan være vanskelig å løse. Det forslag som er fremsatt av Arbeidernes Ungdomsfylking er bedre enn komitéens forslag fordi det tar med mer enn komitéen var opmerksom på. Jeg vil gi det kommunistiske ungdomsforbund min kompliment for det arbeide som er utført med den fremlagte materialsamling. Man bør dog være opmerksom på at arbeidsløsheten henger sammen med de eldres kår. Forslaget fra Bergen kan jeg ikke anbefale, fordi det tar med ting som ikke er riktig. Vi må ikke inn på at ungdommen skal ha et medlem i fagforeningenes styrer fordi de er unge — den innflytelse skal de skaffe sig ved at gjennem sitt arbeide gjør sig skicket til å bli valgt. Det er ikke så hyggelig å behandle disse spørsmål om de unge for det er nemlig så at de unge har liten forståelse av de ting det her gjelder. Hvis ungdommen søkte å løse spørsmålene i forståelse med sine eldre kamerater i fagforeningene så vilde saken ha stillet sig betydelig lettere.

Arnfinn Vik: Det er gledelig at dette spørsmål er satt op på dagsordenen. Det som for oss er om å gjøre er å få vedtatt en beslutning i denne sak. Også ungdommen vet litt til tross for at de er unge. Sekretariatet kunde ha tatt med også en fra ungdommens organisasjon til behandlingen av denne sak. Man skulde jo kunne tro at ungdommen hadde litt rede på disse greiene også. Når vi har utarbeidet vårt eget forslag på siden av komitéens forslag og forslaget fra Bergens faglige Samorganisasjon, så var det fordi vi fant at det første var for tynt og forslaget fra Bergen for rotet uten bestemte holdepunkter. Vi mener at det skal være et kort og konsist forslag som sier det samme. Forskjellen mellem vårt forslag og Bergensforslaget er dette at ungdommen skal ha representanter i fagforeningsstyrene. Vi krever på dette punkt likestilling og ikke særstilling. I min fagforening har vi unge to representanter i styret. Man skal ikke forsere dette frem før ungdommen selv kan følge med. Det er ungdommens eget arbeide som skal være bestemmende for dens innflytelse i fagorganisasjonen. Jeg tror at hvis dere som er her fra Bergen ser nærmere på denne sak, så vil dere gå fra dette forslag. Dette er det bare som skiller forslagene foruten endel kritikk som det ikke er nødvendig å vedta. Jeg tror ikke at arbeidsledighetsspørsmålet er så enkelt for ungdommen. Jeg tror det blir nødvendig for fagorganisasjonen å komme i forbindelse med den ungdom som går ledig idag og som derfor ikke har anledning til å organisere sig. Det er klart at denne ungdom kommer på siden av organisasjonen. Hvis vi får en utvikling av industrien i rasjonalistisk retning og dere som sitter her idag blir sparket til fordel for den arbeidsledige og uorganiserte ungdom, da tror jeg at dere vil forstå nødvendigheten av å få i stand en forbindelse med den arbeidsløse ungdom. Det er en linje hvorefter det er mulig å organisere denne ungdom, derfor vil jeg fremsette følgende forslag, som jeg anbefaler kongressen å vedta:

«Under henvisning til den henvendelse som er oversendt fra Arbeidernes Ungdomsfylking om opprettelse av spesielle foreninger for arbeidsløse norganisert ungdom bemyndiger kongressen det nye sekretariat til å behandle spørsmålet og eventuelt realisere tanken som ligger til grunn for henvendelsen. idet kongressen anser det nødvendig å knytte forbindelse med den arbeidsløse norganiserte ungdom.»

Dette kan kongressen realisere. Hvis vi kan påregne støtte fra organisasjonens side, så er det mulig at vi kan få knyttet den arbeidsløse ungdoms forening til oss. Når foreningen i Oslo ikke er i virksomhet nu, så kommer det av at hele styret i foreningen er blitt organisert. Fagorganisasjonen må ikke i likhet med det borgerlige samfund sette ungdommen utenfor.

Leif Foss: Den vesentligste forskjell mellom Ungdomsfylkingens forslag og forslaget fra Bergens og Fylkenes faglige Distriktsorganisasjon er det faglige spørsmål, at vi også skal se utad og ikke bare innad. Derfor er det riktig av ungdommen at den i sin utredning også har tatt arbeidsløshetsspørsmålet med. Dette med rasjonaliseringen kan være nytt for Norges vedkommende, men vi kan ikke la det gå oss forbi. Vi må se på industriens stilling og hvilke midler vi skal benytte oss av når det gjelder å bedre våre kår. Mens arbeidsløsheten øker så ser vi at det er et større antall ungdom på arbeidsstedene enn det er i opgangstider. Det har også vist sig at arbeidsgiverne krever større reduksjoner for ungdommen enn for de eldre arbeidere. De forhold vi nu er kommet op i, viser at det i stadig større utstrekning brukes billig arbeidskraft (ungdom og kvinner). Dette viser sig tydelig i jern- og metallindustrien, hvor det i 1914 var 19 procent sådan arbeidskraft, mens det i 1926 var 25 procent. Spørsmålet må sees i forbindelse med fagorganisasjonens almindelige arbeidsmetode. Det skulde efter de uttalelser som er falt være grunnlag til stede for å samarbeide disse forslag. Man skal ikke drive denne agitasjon av rent partimessige grunner. Hvad sier forslaget fra Bergen og fylkene? Jo, at de unge arbeideres og læreguttene forhold vedkommer den samlede arbeiderklasse og fagorganisasjonen. Deri ligger den prinsipielle betydning av forslaget, og da vil jeg si: Den utredning som foreligger fra Ungdomsforbundet har fått anerkjennelse. Det viser at ungdommen har satt sig inn i saken og forstår at ungdommen kan utnyttes mot de eldre arbeidere. Hvis det er ærlig vilje til stede så må det gå an på det prinsipielle grunnlag som er lagt i Bergens og Fylkenes faglige Distriktsorganisasjons forslag å lage et forslag som enstemmig kan vedtas.

Olaf Hindahl: Det er greit at fagorganisasjonen har interesse av å knytte ungdommen til sig, men da må man holde sig på jorden. Det har også Ungdomsfylkingen gjort da den utarbeidet sitt forslag. Det kommunistiske ungdomsforbund har derimot utsendt en masse ord og en kritikk i sin almindelighet om at fagorganisasjonen har ringe kjennskap til ungdommen. Men dette kan ikke sies om enkelte fag iallfall. Man vil avskaffe kontraktforholdet av idag. Det er vel et maktspørsmål også det. Kapitalen vil utbytte de unge og fortrenge de eldre. Det er vi klar over. Derfor må fagorganisasjonen være opmerksom på dette.

Ungdommen får stilles på like fot med de eldre arbeidere. Det bør de kreve selv. Spesielle ungdomsrepresentanter i styrene vil bare føre til rene gruppeinteresser og ikke til klasseinteresser. Det er riktig å forlange at de unge skal få sin svenneprøve, men en annen ting er at man også bør forlange håndverksloven innført på landsbygden. Dette kan skje ved en hærredsstyrebeslutning. Representantene bør være opmerk- som på det og sette noget inn på dette. Med hensyn til kontraktene, så skal foreldrene også være med når disse oppsettes, og de bør da passe på at der ikke kommer inn slike passuser som at gutten ikke skal være fagorganisert. Det er både i de eldre og de unge arbeideres interesse at disse spørsmål blir tatt op. Det er min oppfatning, at medlemmene av ungdomsbevegelsen hittil har hatt for stor interesse for de politiske teorier. Man har derfor savnet ungdommen på fagforeningsmøtene. Hvis man kan få et omslag her, så vil meget være vunnet og ungdommen kan da få et ord med i laget. Her har begge ungdomsorganisasjonene en oppgave. Jeg vil anbefale Ungdomsfylkingens forslag.

Arthur Arnesen: Jeg kan være enig i at de unge arbeidere skal settes i samme stilling som de voksne arbeidere i fagforeningene, men forholdet er det, at de unge ikke tjener så meget som de eldre og da må de ha kontingentlettelse. Dette gjelder enkelte forbund, men ikke alle. Dette er et spørsmål som sekretariatet skulde pålegge forbundene å gjennomføre, så det kan bli ensartethet. Man skulde ikke ta et spesielt Det norske Arbeiderparti-standpunkt i dette spørsmål. Det er bra ting i begge forslag og ved å samarbeide dem skulde man få noget bra ut av dem.

Johan Torp: Jeg vil ha sagt at jeg ikke er enig i forslaget fra Bergen og Fylkenes faglige Distriktsorganisasjon, idet jeg er uenig i en stor del av premissene. Det er uriktig å beskyldte fagorganisasjonen for å ha utlevert de unge arbeidere til sine utbyttere. Jeg er også uenig i at det skal fastsettes et eksistensminimum for læregutter, idet dette vil kunne utnyttes overfor de fagorganiserte arbeidere siden. Jeg kan derimot være med på forslaget fra Arbeidernes Ungdomsfylking. Jeg vil dog gjøre noen bemerkninger til den komité som sekretariatet nedsatte i 1926. Den har innhentet opplysninger fra de forskjellige forbund, men jeg er ikke enig i komitéens uttalelse side 87 angående læregutters adgang til å være medlem av fagorganisasjonen. Komitéen har ikke konstatert hvad ungdommen og de fagorganiserte krever. Vi har alltid vært klar over at det er mange som ikke forbyr sine læregutter å stå i forbundet, men kontraktene forbyr lærlingene å delta i konflikter og det er dette komitéen ikke har beskjeftiget sig med. Selv om man kommer til å innføre kollektive kontrakter, som er en stor oppgave, så bør man før den tid fremme denne sak gjennom lovgivningen. Jeg vil derfor fremsette følgende tilleggsforslag:

«Tillegg til Arbeidernes Ungdomsfylkinges forslag punkt 1:

Det arbeides for at lærlingekontraktene tillater lærlingene å delta i konflikter.»

Komitéen ser en sikkerhet i de avsagte arbeidsrettsdommer, men det er uriktig, for det arbeide som læreguttene er forpliktet til, er det

samme som vi har gått fra. Det må arbeides for å få kontraktene slik at vi kan få guttene med oss ut i konfliktene. Det skulde synes riktig at man gikk til å begrense antallet av læregutter i forhold til antall svenner, men det må man være forsiktig med for det går ikke an ikke å lære de unge noget.

Ingv. Nielsen: Jeg vil spørre om ikke ungdomsforbundenes representanter her på kongressen kunde tre sammen og komme med en felles konklusjon?

Dirigenten: Vi må nu gjøre oss ferdig med debatten.

Arnfinn Vik: Den vesentligste forskjell er dette om representasjon i fagforeningsstyrene, og det kan vi ikke gå med på.

Ingv. Nielsen: Vi mener at det ingen skade er skjedd ved at dette forslag er kommet frem. Det inneholder mange viktige punkter. Vi må være opmerksom på den fare som er kommet ved all den ungdom som nu vokser op uten å få opplæring i organisasjonen. På tross av at dette forslag går ut over det som kan tillates, så vil jeg allikevel fastholde forslaget. Berentsen har også et forslag om tvungen svenneprøve. Det er ikke kommet frem.

Rungstad: Det står i punkt 2 i Ungdomsfylkingens forslag.

Ingv. Nielsen: Til slutt er det dette med Det norske Arbeiderparti. Men det er det vel ikke nyttig å si noget på, for når det står Det norske Arbeiderparti på noget her, så er det jo vedtatt.

De danske gjesters avskjed med kongressen.

Hans Jacobsen: Jeg må nu få lov til på Nygaards og egne vegne å takke for samværet, idet jeg er tvunget til å reise idag. Jeg vil få takke for den velvilje som er vist mig fra sekretariatet og de mange av kongressdeltagerne som jeg har talt med, og jeg vil rette en spesiell takk til kongressen fordi den så tålmodig hørte på mine utgydelser igår formiddag. Det er et bevis for at det norske folk er et demokratisk folk og vil vedbli å være det — til tross for at bare 5 procent sympatiserte med mine synsmåter. Jeg vil uttale håpet om at de beslutninger kongressen fatter vil være til gagn for arbeiderklassen.

Dirigenten (Alberti): Jeg føler mig i full overensstemmelse med kongressen og de fagorganiserte arbeidere i dette land, når jeg takker for at de danske arbeidere har sendt sine representanter herop til vår kongress. Jeg tør forsikre at de norske arbeidere i fremtiden som hittil vil rekke de danske arbeidere hånden, når det gjelder å fremme de danske arbeideres livsinteresser. Jeg ber med disse ord Jacobsen om å ta med sig en hilsen til de danske arbeidere.

Da Hans Jacobsen gikk gjennom salen for å gå ned på stasjonen, reiste kongressdeltagerne sig og istemte Internasjonalesen. Derpå fortsattes den avbrutte debatt.

Tagseth: De unge arbeideres stilling anrører også oss eldre. Smarte arbeidsgivere søker nemlig å utnytte unge arbeidere til fortrenghet for eldre. Man kan ikke forlange at de unge skal kunne betale 1 krone uken til fagforeningen, slik som de nu må i Jern- og Metallarbeiderforbundet. Hvis en gutt blir 19 år og forlanger minstebetalingen, så får

han gå. Vi har sett et sirkulære som bedriften har sendt til sine formenn og hvori det heter at formennene skal få 50 kroner for hver læregutt og utlærer. Dette er en fare. Jeg mener at man ikke skal pålegge en læregutt å utføre fagarbeide. Skal vi få skikk på dette så må vi komme i forbindelse med disse unge. Det er nødvendig at fagorganisasjonen tar fatt i disse spørsmål og ikke bare nøier sig med en resolusjon. Men da bør man slutte sig om det krav som er fremlagt av Bergens og Fylkenes faglige Distriktsorganisasjon. Jeg kan også støtte forslaget fra Det norske Arbeiderpartis ungdomsorganisasjon. Det er for mig det samme hvor forslaget kommer fra, men her skal det jo bare være Det norske Arbeiderparti som får sine forslag frem.

Kristoffer Jakopsen: Det er merkelig at man i dette tilfelle skal prosedere på ord, når man er enig i prinsippene. Trygve Lie har jo gitt det kommunistiske ungdomsforbunds brosjyre sin kompliment og da synes jeg at vi ikke skulde prosedere om ord. Med hensyn til de unge arbeideres stilling, så har organisasjonen en oppgave i å sette aldersgrensen ned. Det har ikke vært nevnt at vi innenfor de forskjellige forbund er vidne til stor arbeidsledighet og at man i den anledning har satt arbeiderungdommen utenfor, idet man har sagt at de som har stor forsørgelsesbyrde skal bli igjen på arbeidsplassen, når det gæses til innskrenkninger. Man bør også ta hensyn til den som har gjort sin organisasjonsmessige skyldighet. Organisasjonen har all interesse av å dra de unge inn i organisasjonen — ikke som Ungdomsfylkingens representanter, men som unge arbeidere som har interesse for fagorganisasjonen.

Erling Antonsen: Det er kommet henstilling om at disse forslag skulde sendes en redaksjonskomité. Jeg må da uttale at det forslag som foreligger fra Arbeidernes Ungdomsfylking dekker alt og er overensstemmende med de krav ungdommen har stillet, iallfall siden 1925. Vi mener at ungdommen gjennom svenneprøven skal ha en garanti for at de har fått en tilstrekkelig lærdom før de kastes ut på gaten. Vi som arbeider for at læreguttene skal ha 8 timers dag, hvorfor har vi ikke gått til aksjon for å få forandret tiden ved den tekniske aftenskole? Det er av den grunn vi har tatt med dette om samarbeide mellom Det norske Arbeiderparti og sekretariatet. Det forslag Johan Torp har fremsatt er overflødig, idet også det dekkes av Fylkingens forslag.

Rungstad: Det står i den utsendte brosjyre at det er mange forbund som har altfor høi kontingent. Kontingenten for lærlingene er i vårt fag 50 øre pr. uke og for utlærte kr. 4.50. Jeg mener at man ikke skal sette det ene forbund op mot det annet. Med hensyn til parti-spørsmålet så er det nu vedtatt et par ganger på denne kongress at det er Det norske Arbeiderparti det skal samarbeides med. Jeg stemmer for Ungdomsfylkingens forslag, men hvis det skal omarbeides så vil jeg reservere mig. Jeg må bestemt advare mot at kongressen vedtar forslaget fra Bergen.

Hjellen: Det som man blir slått med bestandig er at de unge har intet å si i fagorganisasjonen. Det er det vesentligste argument de har, og det er tildels berettiget. Det gjelder derfor å få greie bestemmelse å arbeide etter. Arnfinn Vik sier at Bergens-forslaget er så rotet og

så er det så altfor meget prat i det, men når han skal forsvare sitt eget forbunds forslag, så finner han at det er for lite prat i det og så stiller han et forslag til. Her skal man ikke gå frem på den måte at der kastes smuss på det forslag som er fremsatt av Det kommunistiske Ungdomsforbund. Det er et forslag som etter min mening peker videre frem enn det annet forslag.

Arnfinn Vik: Jeg fastholder at Bergensforslaget er rotet. Det forslag jeg har fremsatt er et helt selvstendig forslag. Der kan være en prinsipiell forskjell, og det er den prinsipielle motstand som kommunistene har mot korte forslag. Torps forslag er helt unødvendig. Det som er den vesentligste forskjell er dette om ungdomsrepresentanter, men det setter kommunistene ikke så meget inn på, og da kan jeg ikke forstå at det er nødvendig å opprettholde Bergens-forslaget. Det er best å ha korte og konsise forslag.

Trygve Lie: Jeg vil anbefale Arnfinn Viks forslag. Dette er en passende opgave for samorganisasjonene. Jeg forstår ikke Torps forslag. Det er riktig at Arbeidsgiverforeningen anvender enkelte skjemaer med forbud mot å stå i fagorganisasjonen. Det kan vi ordne ad lovgivningen. Men Torps tilleggssforslag vil kunne skade og kan for mange fag bety at bedriftene avskjediger lærlingene. Dette er et både-og-spørsmål. Derfor er det best ikke å vedta Torps forslag. Jeg synes at Det kommunistiske Ungdomsforbunds materialsamling er så god at jeg misunder at det er dem som har gjort den. Jeg vil henlede de fagorganiserte arbeideres oppmerksomhet på det som står der om overtredelser av fabrikktilsynsloven. Når jeg ikke er enig i kommunistenes forslag, så er det fordi Ungdomsfylkingens forslag sier det bedre og meget tydeligere det som skal sies i disse spørsmål. På ethvert punkt uttrykker Ungdomsfylkingen sig bedre og dertil kommer at jeg er uenig i et punkt, nemlig det at der skal være spesielle ungdomsrepresentanter i fagforeningsstyrene.

Dirigenten: Der vil bli foretatt alternativ votering mellom de to hovedforslag med adgang til å votere over Torps forslag, og så vil det til slutt bli votert over Viks forslag.

Leif Foss: Det er uriktig av kongressen å nedvotere Bergensforslaget, men det vil skje ved alternativ votering. Det bør oversendes sekretariatet.

Dirigenten: Det er forsent å foreslå forslaget oversendt sekretariatet.

Ved alternativ votering mellom Arbeidernes Ungdomsfylkings forslag og forslaget fra Bergens og Fylkenes faglige Distriktsorganisasjon blev Ungdomsfylkingens forslag vedtatt. Derefter blev Johan Torps forslag forkastet og til slutt blev Arnfinn Viks forslag vedtatt.

Arbeidsledighetsspørsmålet.

Dirigenten refererte følgende forslag:

Fra *Trendelag faglige Samorganisasjon* er kommet følgende skrivelser til sekretariatet ^{22/11} og ^{23/11} 1927:

„Mandag den 21 november 1927 avholdt Samorganisasjonen, efter anmodning fra De arbeidsløses Forening, fellesmøte av fagforeningsstyrene og De arbeidsløses Forening. Der behandledes følgende saker:

1. De arbeidsløses krav til Trondhjems kommune: „Nødsarbeide eller ordinært arbeide“. Et forslag med pålegg til arbeiderrepresentantene om å fremsette forslag med påkrav om arbeide til tariffmessig lønn, blev enst. vedtatt.

2. Derefter behandledes arbeidsløshetssituasjonen for det hele land. Formannen fremla Det norske Arbeiderpartis krav til Regjeringen:

I anledning av den nuværende arbeidsledighet og den vanskelige situasjon for store deler av den arbeidende klasse, har Centralstyret for Det Norske Arbeiderparti besluttet å rette følgende krav til Regjeringen:

Regjeringen må straks stille til disposisjon de nødvendige midler til avhjelp av arbeidsledigheten.

Kommunene må i større utstrekning enn hittil åpnes adgang til rentefrie lån til igangsettelse av arbeide.

Der må etableres samfundsmessig kontroll med bedriftsinnskrenkninger eller bedriftsstans av større omfang.

Regjeringen må forberede og fremme en økonomisk politikk med sikte på å beskjeftige de arbeidsledige og den økende befolkning med produktivt arbeide.

Der må straks tas skritt til å gjenreise norsk industri og i første rekke skibsbygningsindustrien.

Nydyrknings- og bureisningsarbeide må fremmes med større kraft efter den linje at arbeidsledige har rett til gjeldfri jord og rentefrie bygge- og dyrkningslån.

Arbeiderbønder, fiskere og lønnsarbeidere må sikres mot å bli berøvet sine hus, sin jord eller sine arbeidsmidler.

Der må i tide treffes forberedelser til å sikre fiskerne nødvendig bistand til å oprettholde og utvide sin næring og til bedring av de økonomiske kaar. Regjeringen må være opmerksom på den nødstilstand som hersker blandt store deler av befolkningen, som i flere år har vært herjet av den største arbeidsledighet, og vi går ut fra at såvel Regjeringen som det nye storting vil vie disse spørsmål all nødvendig opmerksomhet.

I forbindelse hermed fremla formannen følgende henvendelse til Landsorganisasjonen og de to politiske arbeiderpartier:

„Samtlige fagforeningsstyret samlet til fellesmøte sammen med De arbeidsløses Forening, understøtter på det sterkeste den henvendelse som av Det norske Arbeiderparti er sendt Regjeringen angående den forferdelige arbeidsløshet som herjer hele vårt land og bringer arbeiderklassen til betlerstaven.

Vi krever at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og de politiske arbeiderpartier, ved hjelp av sin organisatoriske makt, fortarende følger de krav som er stillet og bringer dem til et for arbeiderne heldig resultat.

Formannens forslag blev vedtatt mot 1 stemme.

O. Kregnes fremsatte sådant forslag:

Vi krever at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon nu optar arbeidsledighetsspørsmålet til alvorlig drøftelse, da arbeidsledigheten er en stor fare for hele arbeiderklassen og i første rekke for fagorganisasjonen. Vi må derfor kreve av vår hovedorganisasjon at det blir iverksatt et kraftig opplysnings- og agitasjonsarbeide blandt de arbeidsløse over det hele land efter følgende retningslinjer:

1. I alle byer og herreder skal der dannes arbeidsløses foreninger, hvor alle arbeidsledige skal tilhøre, enten de er organisert eller ikke. Disse foreninger må søkes knyttet til samorganisasjonene, således at det kan bli et organisatorisk samarbeide mellem de arbeidsløse og fagorganisasjonen.

2. Det må planlegges en systematisk kamp mot alt nødsarbeide og underbetalt arbeide, som nu praktiseres av stat og kommuner og mange arbeidsgivere.

3. Kampen mot arbeidsløsheten må organiseres således at både fagorganisasjonen og de arbeidsløses organisasjoner i sin helhet optar en felles kamp for å skaffe arbeide til alle som er arbeidsledige. I denne kamp må hele den organisatoriske makt koncentrerers. Landsorganisasjonen må planlegge denne kamp og føre den til et heldig resultat for arbeiderklassen.

4. Da arbeidsledighetsspørsmålet og spørsmålet om igangsettelse av arbeide nu drøftes i alle landets kommuner, og man samtidig er opmerksom på at det er arbeiderrepresentantene i de forskjellige kommuner som inntar et standpunkt til disse spørsmål som ikke er i overensstemmelse med fagorganisasjonen og dens kamp, må vi kreve at Landsorganisasjonen stiller krav til alle arbeiderrepresentanter i storting og kommuner om å opta arbeidsledighetsspørsmålet efter de regler som fastsettes av fagorganisasjonen.

5. Landsorganisasjonen må straks pålegge alle samorganisasjoner å igangsette dette organisasjonsarbeide og ikke bare at de arbeidsløse blir innregistrert, men at det blir skapt virkelige organisasjoner som vil og kan stå sammen med fagorganisasjonen i kampen mot arbeidsløsheten.

Som tillegg hertil fremla Kregnes følgende forslag:

Forslaget oversendes Sekretariatet med henstilling om å forelegge dette for kongressen. Videre pålegges det representantene for Trøndelag faglige Samorganisasjon på kongressen å sørge for at dette spørsmål kommer op under punkt 5 på dagsordenen, såfremt Sekretariatet ikke optar forslaget som eget punkt på dagsordenen.

Videre vedtar møtet at det pålegges Trøndelag faglige Samorganisasjon at den straks igangsetter et intenst opplysningsarbeide blandt de arbeidsløse, for å danne en virkelig organisasjon.

Disse foreninger må knyttes til samorganisasjonene i langt høiere grad enn hittil, skal det bli en organisasjon som kan ha betydning for kampen mot arbeidsløsheten.

Formannen foreslo at Kregnes' to forslag oversendes kommende fagkongress, som anmodes om å vedta retningslinjer for de arbeidsløses organisatoriske stilling innen den øvrige fagorganisasjon og at

Samorganisasjonens representanter gjør krav på at saken kommer op i forbindelse med dagsordenens punkt 5. Han preciserte enn videre at de av Kregnes fremsatte forslag ikke kunde vedtas i den form de forelå og at det i forslagene var blandet sammen selve arbeidsløsheten og avhjelp av denne og oppbygningen av de arbeidsløses organisasjon, som er et stort økonomisk spørsmål.

Ved voteringen blev begge de av Kregnes fremsatte forslag vedtatt. Det bemerkes at flertallet av møtets deltagere var fra de arbeidsløses forening.

Vi undlater ikke å henstille om at samtlige de på møtet gjorte vedtak, blir forelagt fagkongressen.

Med solidarisk hilsen

Trøndelagen faglige Samorganisasjon

Karl Tømmeraas.

M. Strømmen.“

„I forbindelse med møtet den 21 november 1927 blev følgende to henvendelser, et til Regjeringen og et til Landsorganisasjonen fremsatt av rørlegger Ingemar Iversen, vedtatt:

Til Regjeringen.

Fellesmøte av samorganisasjonens styre, fagforeningsstyrene og de arbeidsløse i Trondhjem, nedlegger herved den skarpeste protest mot at Regjeringen har nektet den russiske landsorganisasjons representant, vår kamerat J. Jaglom, innreisetilattelse til Norge for å delta i Arbeidernes faglige Landsorganisasjons kongress 4 desember i år.

Vi oppfatter denne nektelse som et politisk overgrep mot arbeiderne og forlanger at Regjeringen tar sin nektelse tilbake og gir vår kamerat J. Jaglom innreisetilattelse til kongressen.

Til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Da vi er vitende om at Regjeringen har nektet innreisetilattelse for den russiske landsorganisasjons representant, kamerat J. Jaglom, og således nektet ham å delta i Arbeidernes faglige Landsorganisasjons kongress som representant for den russiske landsorganisasjon, krever vi at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon ikke tillater en borgerlig Regjering å bestemme hvilke representanter som skal delta i denne kongress.

Fellesmøte av fagforeningsstyrene, Samorganisasjonens styre og arbeidsløse forlanger at Sekretariatet reiser sig i skarp protest mot denne Regjeringens fremgangsmåte, som er et politisk overgrep mot arbeiderklassen. Det må settes alt inn på å tvinge igjennem at den norske regjering tar sin nektelse av innreisetilattelse for J. Jaglom, tilbake.

Forslaget til Regjeringen er ekspedert direkte herfra.

Med solidarisk hilsen,

Trøndelag faglige Samorganisasjon

Karl Tømmeraas.

M. Strømmen.“

Edw. Mørk: Arbeidsledighetsspørsmålet har vært det spørsmål som har vært diskutert mest i pressen, i kommunestyrene og i fagfor-eningene i de senere år. Fra arbeiderorganisasjonenes side har det gang på gang vært truffet beslutninger for å få rettet på arbeidsledig-heten og nogen hjelp har de arbeidsledige fått gjennom direkte bidrag eller ved at noen ekstraordinære arbeider er satt i gang. Noget er gjort ved krav om valutaen for å bremse på arbeidsledigheten. Arbeids- ledigheten har i år vært noget mindre enn ifjor på samme tid. I novem-ber ifjor var der innregistrert 27 262 arbeidssøkende. Legger man til de 60 procent for kommuner hvor der ikke er arbeidskontor, så blev tallet ifjor 42 400 ledige. I november i år er det innregistrert 25 200 plus 60 procent, og vi kommer op i 39 800. Det er et par tusen færre arbeidsledige, men arbeidsledighetssituasjonen er omtrent den samme i år som ifjor. De foranstaltninger som er truffet fra fagorganisasjonens side går ut på at samfundet skal skaffe beskjefligelse for de ledige. Vi har pekt på en rekke arbeider som Staten og kommunene skulde kunne iverksette. For Statens vedkommende har vi spesielt pekt på jernbaner og veier. Fra kommunenes side er der gjort en hel del, men det er for det vesentligste igangsatt som nødsarbeide. Vi har sagt at vi godkjenner ikke nødsarbeidsformen, fordi det er underbetalt arbeide, hvorigjennem der øves press på lønningene for de ordinære arbeider. Men det er i grunnen bare blitt med disse prinsipperklæringer. I praksis har det ikke vært gjort så meget for å få has på nødsarbeidet. Jeg vil først og fremst nevne Arbeidsmannsforbundet som gjennom sin anleggsarbeidergruppe har motarbeidet nødsarbeidet ved jernbaneanleg- gene og veianleggene. Da vi ifjor fikk anmodning om å sende nøds- arbeidere til landsbygden fra Oslo, så besluttet Arbeidsmannsforbun- det og Oslo faglige Samorganisasjon å blokere nødsarbeidet, og det blev heller ikke noget av dette arbeide. Vi vilde heller ikke godkjenne nødsarbeidet ved Sørlandsbanen. Det er heller ikke kommet i gang. Men fordi om nødsarbeidet er stoppet noget, så florerer det fremdeles i kommunene. Vi har fått krav om at der organisasjonsmessig må optre- des mot nødsarbeidet. Det har imidlertid vært vanskelig å ta ren organi- sasjonsmessig stilling til denne sak, idet Kommuneforbundet i sin tariff har en protokollbestemmelse som hindrer forbundet i å blokere nøds- arbeidet. Der er for tiden ca. 8 000 personer i nødsarbeide, og da disse ikke har ordnede lønnsvilkår, men er overlatt til kommunenes og Sta- tens vilkårligheter, så må vi fra organisasjonens side søke å få ordnet disse forhold. Vi kan nok si noget her, men spørsmålet ordnes ikke i en håndvending. Kongressen kan ikke for tiden vedta beslutning om å blokere nødsarbeidet, idet man er delvis bundet ved overenskomster o. s. v. Spørsmålet må optas til drøftelse av forbundene og sekreta- riatet, så man kan få ordnet spørsmålet overensstemmende med arbei- dernes interesser. Vi må ta op dette prinsippkrav og stå på det. Det er som sagt ikke gjort i en håndvending, men linjen må vi nu slå inn på. Spørsmålet må tas op kommune for kommune. Det er uholdbart lenger å se gjennom fingrene med dette nødsarbeide. Nødsarbeiderne har blokert nødsarbeidet i Trondhjem og veivesenets arbeidere har blokert enkelte nødsarbeider her i Oslo. Kravet står allerede på dags-

ordenen i forbundenes praktiske arbeide og en løsning må sekretariatet og forbundene nu finne utgang for.

Det er fra Statens og kommunenes side bevilget en del penger enten til understøttelse eller til igangsettelse av arbeide. Det arbeide som er kommet i gang har ikke monnet noget i større utstrekning. Derfor har Arbeiderpartiet stillet en rekke krav til Regjeringen, krav som i virkeligheten er et arbeidsprogram til Regjeringen og for Arbeiderpartiets stortingsgruppe. Hvis vi nu fra kongressens side stiller krav ved siden av det partiet har stillet, så vil det skape forvirring ved at det blir for mange krav i samme sak. Vi må derfor bygge på de krav som Det norske Arbeiderparti har innsendt, og sterkt understreke disse. Jeg mener at kongressen skulde kunne gi sin tilslutning til disse krav og henstille til arbeiderrepresentantene i Stortinget av all kraft å arbeide for disse krav.

Det annet spørsmål som melder sig er spørsmålet om fagorganisasjonens stilling til de mange arbeidsledige. Fagorganisasjonen har jo på grunn av de vanskelige økonomiske forhold avvirket mange av sine arbeidsledighetskasser, idet de la for store økonomiske byrder på de som står i arbeide. Vi har andre interesser å ivareta overfor de ledige og det er å sørge for at de ledige ikke synker tilbake i mismot og forlater organisasjonen. De må fremdeles føle at fagorganisasjonen varetar deres interesser. Vi må drive opplysningsarbeide for å holde motet hos de ledige vedlike, så de forstår at de fremdeles hører med til kameratkretsen i fagorganisasjonen. Fra Trondhjem er det derfor foreslått at der skal dannes foreninger av arbeidsledige som skulde kunne innmeldes i fagorganisasjonen. Vi skal ta oss av de arbeidslediges interesser og ha de fagorganiserte arbeidsledige i særskilte sammenslutninger. Tar vi de uorganiserte ledige med her, så har vi ikke lenger noen kontroll med hvilke elementer vi får med. I de siste 10 år har det stort sett vært adgang til for alle å komme med inn i fagorganisasjonen. De som er ledige idag har jo alle vært på en arbeidsplass engang. Hvis de i den tid de hadde arbeide var uvillig til å gå inn i fagorganisasjonen, så skulde de ikke nu beskyttes av fagorganisasjonen og få adgang til å komme inn i de arbeidslediges organisasjon. Vi kan derved få inn folk som har vært streikebrytere eller lignende. Skal vi ha kontroll med en sammenslutning av arbeidsledige så må den kun bestå av ledige som er organiserte. Det må pålegges samorganisasjonene å utarbeide en plan for disse sammenslutninger eller der utarbeides en plan av sekretariatet som der bygges på. Gjennom disse foreninger fremmes de arbeidsløses krav og man søker å hjelpe dem økonomisk og driver opplysningsarbeide om forholdet til de fagorganiserte arbeidere. Vi har mange erfaringer fra Oslo i disse spørsmål. Det var en tid da vi åpnet adgang for alle uansett om de var medlem av fagorganisasjonen eller ikke, men de dårlige erfaringer vi har fra den tid har ført til at Samorganisasjonen i Oslo helt ut har stillet sig på det standpunkt at vi ikke kan støtte en sammenslutning hvor også uorganiserte kan være med. Vi har hatt så megen strid i disse arbeidsløshetsforeninger at det er blitt lite positivt ut av dem. Jeg tror derfor at hvis vi skal lage slike sammenslutninger, så skal sekretariatet ut-

arbeide en plan for dem og der skal kun være adgang for fagorganiserte medlemmer. Dette er stort sett de prinsipper jeg har å fremlegge i arbeidsledighets spørsmålet.

Jeg har ikke gått nøiere inn på våre krav til samfundet. Vi har jo diskutert disse krav så ofte, og jeg er som sagt enig i de krav som Det norske Arbeiderparti har innsendt til Regjeringen. Vi må pålegge sekretariatet og forbundene å virke for ordnede tarifforhold for alt arbeide som igangsettes for de ledige. Og endelig mener jeg at der skal kunne dannes særskilte foreninger av arbeidsledige fagorganiserte arbeidere. Jeg fremsettes følgende forslag:

«Det norske Arbeiderparti har rettet følgende krav til Regjeringen:

Regjeringen må straks stille til disposisjon de nødvendige midler til avhjelp av arbeidsledigheten.

Kommunene må i større utstrekning enn hittil åpnes adgang til rentefrie lån til igangsettelse av arbeide.

Der må etableres samfundsmessig kontroll med bedriftsinnskrenkninger eller bedriftsstans av større omfang.

Regjeringen må forberede og fremme en økonomisk politikk med sikte på å beskjefte de arbeidsledige og den økende befolkning med produktivt arbeide.

Der må straks tas skritt til å gjenreise norsk industri og i første rekke skibsbyggningsindustrien.

Nydyrknings- og bareisningsarbeide må fremmes med større kraft efter den linje at arbeidsledige har rett til gjeldfri jord og rentefrie bygge- og dyrkningslån.

Arbeiderbønder, fiskere og lønnsarbeidere må sikres mot å bli berøvet sine hus, sin jord eller sine arbeidsmidler.

Der må i tide treffes forberedelser til å sikre fiskerne nødvendig bistand til å oprettholde og utvide sin næring og til bedring av de økonomiske kår. Regjeringen må være opmerksom på den nødstilstand som hersker blandt store deler av befolkningen, som i flere år har vært herjet av den største arbeidsledighet, og vi går ut fra at så vel Regjeringen som det nye storting vil vie disse spørsmål all nødvendig oppmerksomhet. —

Idet kongressen helt ut gir disse krav sin tilslutning anmodes arbeiderpartienes representanter i Stortinget å arbeide for gjennomførelse av kravene.

Fagorganisasjonen har erklært sig i prinsippet mot alt nødsarbeide og kongressen pålegger sekretariatet å virke for at nødsarbeidet avskaffes, således at alt arbeide der igangsettes av stat og kommune til hjelp for arbeidsledige, tariffestet.

Samorganisasjonene pålegges å drive opplysningsarbeide blandt de arbeidsledige.

Såfremt der dannes spesielle foreninger av de arbeidsledige må der til disse foreninger kun gis adgang for fagorganiserte medlemmer.

Lars Evensen: Arbeidsløsheten virker ikke bare som en fare for arbeiderhjemmene, men også for fagorganisasjonen, fordi den må sees i sammenheng med kapitalistklassens offensiv mot arbeiderklassen. Det

er nødvendig at fagkongressen trekker op bestemte retningslinjer for hvordan fagorganisasjonen skal støtte under de arbeidsløses kamp. Rasjonaliseringen betyr systematisk økning av arbeidsløsheten. Arbeidsløsheten er også en direkte fare for fagorganisasjonens arbeide, idet arbeidsgiverne benytter den til å trykke lønningene på den måten at de sier arbeiderne op og tar dem inn igjen på minstelønn. Kapitalistene benytter den enn videre til danning av streikebryterorganisasjoner. Dette er kjensgjerninger som vi må gjøre alt for å treffe forholdsregler mot. Vi ser hvordan helt nødvendige arbeider igangsettes som nødsarbeide for å få lavere lønninger. Nødsarbeiderne bør derfor organiseres i tilslutning til de organisasjoner som vedkommende arbeide henhører under. Vi må stille krav om at reparasjoner av skiber skal utføres ved norske verksteder. Når det gjelder skattespørsmålet, så må arbeiderne gjennom stat og kommune arbeide for å hindre tvangssalg og utpantning for de som går ledig. Vi kjenner til at der er kommuner som ikke er så nøie på det, men tar den siste rest av inventar for å skaffe dekning for skatten. Det må gå ut det bestemte krav fra fagkongressen, som Landsorganisasjonens vilje, at arbeiderrepresentantene i storting og kommunestyre fremmer de krav som her stilles. Vi har erfaring for at arbeiderrepresentanter i arbeiderstyrte kommuner er kommet i strid med de arbeidsledige. Representantene må kun ta hensyn til de arbeidsløse og ikke til renter og avdrag til kapitalistklassen. Vi vet jo at de som først er blitt ledig i denne tid er de som først blir kastet på gaten i den bedrift hvor de kommer inn hvis der på nytt blir innskrenkning. Det er et prinsipp som er blitt fastslått av fagorganisasjonen. Derved blir det kontinuerlig arbeidsløshet for disse folk. Selve organisasjonsspørsmålet er et av de viktigste spørsmål for de arbeidsløse. Mørk sier, at man må skille bukkene fra fårene. Jeg mener at dette er et helt feilaktig prinsipp. Jeg mener, at hvis de arbeidsledige kan trykke lønningene, så blir de et lettere objekt i denne henseende, hvis de blir forlatt av fagorganisasjonen. Det er derfor en tvingende nødvendighet å ta også de uorganiserte med i de arbeidsløses foreninger. Det var en tid at de arbeidsløses forening i Oslo virkelig maktet å gjøre noget, og det var dengang alle arbeidsløse var med. Når det er en kjensgjerning at det ikke er 100 procent organiserte her i landet, så går det ikke an å trekke en skillelinje innen arbeiderklassen her. Dette gjelder selvfølgelig så vidt vedkommende ikke har begått handlinger som er i strid med fagorganisasjonens lover. Jeg mener at man må støtte de arbeidsløses foreninger, uansett om medlemmene i disse er organiserte eller ikke. Fagforbundenes kasser har ikke interesse av andre enn de som betaler, og de har derfor lett for å skille ut de ledige. Fagkongressen må gi adgang for de uorganiserte å bli medlemmer her, fordi disse spiller en stor rolle i denne tid. Vi kjenner til at Arbeidsgiverforeningen har begynt å danne streikebryterorganisasjoner og vi bør høste lærdom av de erfaringer man har gjort i andre land. Vi skal derfor søke å få de arbeidsløse med i den samlede arbeiderklassens kamp.

Jeg fremsetter følgende forslag:

«I tilslutning til de forslag som er vedtatt av fellesmøtet av fag-

foreningsstyrene i Trondhjem og De arbeidsløses Forening i arbeidsløshetsspørsmålet den 21 november 1927 oppstiller kongressen følgende krav i arbeidsløshetsspørsmålet:

Nødsarbeidet erstattes med arbeide på tariffmessige vilkår. Som et middel hertil organiseres nødsarbeiderne i tilslutning til de forbund hvorunder arbeidet hører. Nordlandsbanen og Sørlandsbanen og andre projekterte jernbaner forseres. Forbud ved lov mot bygging, klassifisering og reparasjon av skiber i utlandet, såfremt dette arbeide kan utføres i Norge. Til verkstedene i skibsbygningsindustrien, gruber og lignende bedrifter som ligger nede ydes tilskudd eller lån fra stat og kommune under de faglige arbeiderorganisasjoners kontroll.

Kommunene må i større utstrekning enn hittil skaffes rentefrie lån til igangsettelse av arbeide. Udyrket jord som egner sig til opdyrkning må stilles til de arbeidsløshetsdisposisjon, likesom det må ydes nydyrkningsbidrag og bidrag til vånings- og uthusbygninger. Ut-pantning og tvangssalg hos arbeidsløse for skyldige skatter må ikke finne sted. Skattetrekket må begrenses. Tvungen arbeidsløshetsforsikring gjennomføres, betalt av Staten, kommunene og arbeidsgiverne, administrert av de faglige organisasjoner. En øieblikkelig ekstraordinær bevilgning av statskassen av nødvendige midler til understøttelse av de arbeidsløse og til igangsettelse av ordinært arbeide.

For å fremme disse krav henstiller kongressen:

1. at arbeiderrepresentantene i Stortinget understøtter de arbeidsløses krav;

2. at arbeiderrepresentantene i alle landets kommuner står sammen i kampen for en forsvarlig arbeidsløshetsunderstøttelse, og for bevilgning av fri husleie, lys og brensel så lenge arbeidsløsheten varer, likeledes for nødvendig full bespisning og beklædning av de arbeidsløses barn ved skolen;

3. at arbeiderrepresentantene i alle arbeiderstyrte kommuner nekter å etterkomme bankkapitalens krav og bruker pengene til igangsettelse av arbeide for de arbeidsløse og til forsvarlig understøttelse av alle som ikke skaffes arbeide for levelig lønn;

4. at den parlamentariske kamp for kravene i arbeidsløshetsspørsmålet må understøttes ved en skjerpet utenomparlamentarisk kamp fra arbeiderklassens side.

Albert Karlsen: Det er en kjensgjerning at utover landsbygden er der stor arbeidsløshet og i mange kommuner er der ikke opprettet arbeidsløshetskomitéer. Men på den annen side så er der mange kommuner som har hatt offentlige opgaver over hvor stor arbeidsløsheten har vært. Jeg vil komme inn på følgerne av det Oslo kommune har gjort ved å bevilge til arbeide ved Statens ordinære anlegg. I den økonomiske situasjon som Staten er i idag vil dette gjøre at Oslo kommune får en del ledige ut på anleggene, mens Statens anleggsarbeidere må gå ledig. Jeg synes det er riktig at dette arbeide blir blokert og at den blokade som er iverksatt blir oprettholdt. Statens anleggsbudgett er redusert fra nogen og firti millioner kroner til 12 millioner. Det er grunnen til at anleggsarbeiderne må dra landeveien og tigg

sitt brød. De som søker inn på andre arbeidsgrener kommer til å hjelpe til i konkurransen om arbeidet. I håp om at kongressen er opmerksom på disse ting vil jeg stille følgende forslag:

«Kongressen vil i anledning av de ved Statens anlegg foretatte innskrenkninger i anleggsdriften uttale sin sterkeste misnøje med de av Stortinget gitte for knappe bevilgninger, som medfører arbeidsledighet og nød blandt anleggsarbeiderne og økede utgifter for kommunene.

Kongressen er av den opfatning, at Staten i første rekke ikke bør bidra til å skape arbeidsløshet og at Statens oppgave bør være, i en arbeidsløshetsperiode som vi nu har, å utnytte de muligheter som er til stede for fortsatt anleggsdrift og for lindring av arbeidsløsheten.

Kongressen anmoder på det innstendigste Regjeringen om å foreta ekstraordinære foranstaltninger for tilveiebringelse av midler så innskrenkning ikke blir foretatt før det nye storting er kommet sammen og kan få anledning til å behandle saken.»

Jeg skal meddele, at vi allerede tidligere har henvendt oss til Regjeringen ved en deputasjon med anmodning om at der måtte bli gjort hvad gjøres kunde for å hindre arbeidsledighet. Vi har fått konstatert at hverken Regjeringen eller Arbeidsdepartementet er interessert i å undgå denne arbeidsledighet, men tvert imot øker den. Derfor vil jeg anmode om at dette forslag vedtas av kongressen og oversendes Regjeringen direkte fra kongressen.

Dirigenten: Adolf Olsen har fremsatt følgende forslag:

«Kongressen anmoder sekretariatet om at det i forbindelse med forbundsstyrene reiser krav om 6 timers arbeidsdag og da i første rekke ved kontinuerlige bedrifter.

Ved alle forhandlinger om inngåelse av nye arbeidsavtaler hvorvedkommende forbundsstyre og sekretariat finner det formålstjenlig, fremmes krav i overensstemmelse hermed.»

Dirigenten: Der er nu inntegnet 20 talere og jeg foreslår strek, hvis vi skal kunne bli ferdig iaften.

Efter bemerkninger av *Eugen Johannessen, Leif Foss* og *dirigenten* blev strek satt.

Gunnar Sethil: I 6—7 år har arbeiderne nu levet under arbeidsløshet, og da burde det efter min mening være interesse for dette spørsmål. Jeg mener at det blir vanskelig å få trukket op bestemte retningslinjer. Jeg må derfor slutte mig til Mørks forslag om at man understreker Arbeiderpartiets krav til Regjeringen. Personlig for mig og fordi jeg er formann i Kommuneforbundet kan dette om å avvikle nødsarbeidet være greit nok, for det har vært til skade for kommunearbeiderne. Vi er nu kommet så langt at kommunene begynner å sette ut rent ordinært kommunalt arbeide som nødsarbeide, og da blir man nødt til å gripe inn organisasjonsmessig. Men når Mørk nevner den tariffbestemmelse som vi har, så er det ikke det som er avgjørende. Vi har hatt tre arbeidsrettssaker om disse spørsmål og vi tapte ikke på grunn av bestemmelsen, men fordi Arbeidsretten hevdet, at når en kommune igangsetter arbeide til avhjelp av arbeidsledigheten, så må den kunne gjøre det helt uavhengig av tariffer. Hvis man skal blokere nøds-

arbeidet, så må man også ta partiene med, for det går ikke an å bevilge til nødsarbeide når fagorganisasjonen bekjemper det. Som formann i Kommuneforbundet kan jeg være med på Mørks forslag, men det er ikke en sak som utelukkende angår Kommuneforbundet. Det er dette som er grunnen til at vi ikke har kunnet gjøre noget ved saken. Men nu begynner som sagt dette å presse sig så innpå livet av oss at vi ikke kan la det bli uberørt. Følgene av det er blit stor innskrenkning ved kommunene og kommunene har begynt å ta rent ordinært arbeide som nødsarbeide. Vi blir nødt til ta affære, men det blir ikke lett, idet man praktiserer det på forskjellige måter. I Skien f. eks. er det forsorgsvesenet som utdeler beløp som der skal arbeides så og så mange timer for ved ingeniørvesenet. Punkt 2 i Mørks forslag har jeg nogen betenkelighet ved, fordi det er tvilsomt om det fører frem. Punkt 3 er den riktige linje i organiseringen av de arbeidsledige. Det er ikke tariffbestemmelsen i Oslo som gjør at dette nødsarbeide kan foregå. Selv uten denne bestemmelse kunde kommunen sette i gang nødsarbeide.

Tagseth: Det er så merkelig at man så gjerne vil gå utenom og vedta bestemte retningslinjer. Jeg kan ikke forstå at det er verdig denne kongress å gå fra hinannen uten å vedta retningslinjer i et så viktig spørsmål. I Trondhjem var vi særlig opmerksom på at der må optas agitasjon, særlig blandt de uorganiserte. Når arbeidsgiverne søker å dra de uorganiserte sammen i organisasjoner, mot de organiserte, så kommer Mørk med forslag om at de uorganiserte ikke skal tas med i fagorganisasjonen. Jeg vil advare denne kongress mot å skyve de uorganiserte fra oss. Vi må ha dem på vår side i kampen. Vi må benytte vår fag- og partipresse til å opplyse arbeiderne om arbeiderbevegelsens stilling. Denne agitasjon mot arbeidsgiverne må utvides og gis større vekt. Der har i arbeiderpressen ikke vært skrevet nok om disse ting. Det er kommet svenske bestillinger på jernbanevogner til Norge. Dette viser at det ikke kan være lønnen som stiller sig hindrende i veien for arbeidslivet. Hvorfor skal Mørk advare mot vårt forslag når det i det ikke står at de uorganiserte skal inn i organisasjonen, men kun samarbeide med den? Jeg kan ikke forstå at fagkongressen kan gå hen og vedta vedtak som hindrer samorganisasjonene i å trekke de uorganiserte sammen med de organiserte. Jeg er enig i at vi støtter Det norske Arbeiderpartis henvendelse til Regjeringen, men fagorganisasjonen skal være den som i første rekke fører an i kampen for arbeidslidighetsspørsmålet.

Mørk: Medlemmer av redaksjonskomitéen som er enig i Mørks forslag har anmodet om at vi holder en konferanse kl. 8, fordi redaksjonskomitéen ikke kan komme lenger i sitt arbeide.

Ole Frøistud: Jeg vil påtale at Staten i konsesjonene inntar betingelser om at der i første rekke skal beskjeftiges folk fra vedkommende kommune. Dette gjelder også de større bevilgninger fra kommunenes side. Dette fører til at de gamle jernbanearbeidere blir gående ledig. Dette er uheldig og for de store bevilgninger som gis i fellesskap med andre kommuner, så er dette skadelig. Det er et spørsmål om det i det lange løp er klokt for kommunene å holde på denne linje.

Anleggsarbeiderne bør få stå fritt i konkurransen herefter som før. Det er øvede folk, og det blir ikke billigere for kommune og stat stadig å øve op nye folk. Jeg vil be arbeidernes representanter i kommune-styrer og storting om å være opmerksom på disse forhold. For øvrig er jeg enig i bekjempelsen av nødsarbeidet.

Kr. Rothaug: Jeg tror ikke at der kan trekkes op retningslinjer som bevirker at arbeidsløsheten kan avskaffes. I arbeiderstyrte kom-muner har vi sett vanskelighetene. Vi kan ikke ta pengene fra de fat-tige arbeidere og myndighetene stiller vanskeligheter i veien for lån til løsning av en arbeidsoppgave. Jeg har prøvet det. Så snart ban-kene hørte at det var en arbeiderstyret kommune som skulde sette arbeide i gang, så sa de nei. Og Staten sa nei. Det er ikke et så lett og enkelt spørsmål dette, og jeg tror ikke at man vil kunne løse denne oppgave tilfredsstillende fra arbeiderorganisasjonens synspunkt. Jeg tror at første del av Mørks forslag kan vedtas, men annen del om nødsarbeidet kan vi ikke gå på, fordi jeg tror at arbeiderne heller vil ha nødsarbeide enn slett ingen ting. Man må tenke nøie på disse spørs-mål, så det virkelig blir noget til fremgang og ikke bare på stedet marsj. Vi kan ikke gi op. Det bør henstilles til arbeiderpartienes representanter på Stortinget å sette alle krefter inn på å løse dette spørsmål på beste måte.

Johs. M. P. Ødegaard: Arbeidsløsheten rammer alle arbeidergrup-per og fagforbund på forskjellig måte, men nødsarbeidet rammer ikke på samme måte. De som har følt dette mest er Kommuneforbundet og Arbeidsmannsforbundet. For Arbeidsmannsforbundets vedkommende er forholdet det, at det arbeide som settes i gang som nødsarbeide er våre medlemmers daglige gjøremål, idet det som regel er anleggsarbeide som tas til nødsarbeide, og det har utviklet sig derhen at ordinært arbeide er gått tilbake og erstattet med nødsarbeide og dette er for-trinsvis forbeholdt kommunens egne arbeidere. Dette har også gjeldt arbeide som helt er blitt finansiert av Staten. Når det gjelder Statens arbeide, så skulde dette være tilgjengelig for anleggsarbeiderne, som ofte er farende folk. Det må være et centralt krav fra vår side, at Staten som arbeidsgiver ikke må være direkte medvirkende til økning av arbeidsløsheten ved å innskrenke samfunnsnyttig arbeide som an-leggsarbeide. Albert Karlsens forslag kan vedtas som supplement til Mørks forslag. Det er et aktuelt forslag i anledning av den voldsomme innskrenkning som foregår og er bebudet. Man må kreve at anleggs-arbeiderne ikke innskrenkes før det nye storting trer sammen. Det er enkelte punkter i Lars Evensens forslag som jeg kan erklære mig enig i. Det gjelder tilskudd til bedriftslivet for å holde arbeiderne i beskjeftigelse. Det er riktig at denne mening er kommet frem her på kongres-sen. Ikke minst de som har med det parlamentariske arbeide å gjøre bør ha sin oppmerksomhet henvendt på dette. Så er det dette om tvun-gen arbeidsledighetsforsikring. Det har ikke vært god politikk tidligere å tale om dette, men når Lars Evensen, som representerer hvad man kaller en revolusjonær opfatning, og jeg, som kalles reformist, har denne opfatning, så skulde man vel kunne møtes i centrum om dette spørsmåls løsning?

Valentinsen: Enhver som har hørt på debatten må være klar over at det som fremholdes, munner ut i det som står i Evensens forslag. Hvis de arbeidsledige ikke hadde vært kollegiale, så hadde det ikke vært levelige vilkår for mange av oss som har et stykke arbeide. Jeg vil anbefale Evensens forslag.

Tømmeraas: Arbeidsledighetssituasjonen er så nøie knyttet til den økonomiske tilstand som vi befinner oss oppe i, at man kun kan mildne noget av arbeidsløsheten. Den største fare vi idag er oppe i er at samtlige kommuner — næsten — i landet er tappet for midler. Så henvender man sig til Regjeringen og Stortinget har bevilget tre millioner kroner, men knyttet til den betingelse, at lønnen skal være 6 kroner pr. dag. Nødsarbeiderne har blokkert dette arbeide. 800 hadde meldt sig, men idag møtte det op et utvalg fra de Arbeidsløses Forening og sa at de ikke skulde ta arbeidet, og hele styrken gikk hjem. Dette er situasjonen i Trondhjem. Nu vet vi ikke hvor lenge dette kan holdes. Jeg har idag henvendt mig til Arbeidsdepartementets chef, til Regjeringens chef og til arbeidsledighetsinspektøren, men de svarer at de intet kan gjøre. Hvad kan man gjøre i denne sak? Det er mange velskrevne forslag, men det eneste som kan gjøre noget er en sterk organisasjon og arbeiderklassens makt. Jeg tror at forslagene må oversendes et utvalg til bearbeidelse. Det er dette lønnstrykk til 36 kroner uken som er faren idag. De arbeidsløse vil ha en landssammenslutning, som skulde understøttes av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og de stedlige samorganisasjoner. Dette er et så stort økonomisk spørsmål at jeg ikke øiner rekkevidden av det. Jeg stiller mig litt tvilsom til Mørks forslag om at kun fagorganiserte ledige skal kunne være med i de arbeidsløses foreninger. Vi har hatt adgang for uorganiserte arbeidsløse og har sett at streikebrytere kan komme med. Jeg er stemt for Mørks forslag, men punktet om bare organiserte tror jeg ikke man kan følge helt bokstavelig.

Nyggaardsvik: Her er fremsatt en hel del forslag. Mørks forslag kan være bra nok, men det er noget tynt bare å gi sin tilslutning til Det norske Arbeiderpartis forslag. Det er lettest å komme fra saken på denne måte, men det er for litet. Det er uenighet om hvorvidt man skal ta de uorganiserte med i de arbeidsløses foreninger. Jeg har hatt betenkeligheter, men er etter grundige overveielser kommet til det resultat at vi også må ta de uorganiserte med i disse foreninger. Ved å få de uorganiserte med i disse foreninger kan vi få dem samlet, så vi kan bedre drive det opplysningsarbeide som er nødvendig. Derved kan vi vinne dem for organisasjonen. Det er også en fare ved å stenge dem ute slik som Lars Evensen var inne på. Det kunde hende at det da dannes «Arbeidets frihets»foreninger også andre steder enn i Austmarka. Trondhjemsforslaget sier for lite. Derfor vil jeg gi min tilslutning til Lars Evensens forslag. Jeg er tilbøielig til å være enig med Tømmeraas i at vi bør få et utvalg til å se på disse forslag. Ved å samarbeide disse forslag skulde vi kunne få en enstemmig beslutning.

Leif Foss: Det er igjen merkelig, at når kongressen besluttet at arbeidsledighetsspørsmålet skulde utredes, at vi da skulde få en slik utredning som den Mørk gav, mens Lars Evensen ikke fikk tid nok til

å uttale sig. Det viser sig at **Evensens** forslag har fått tilslutning både fra venstre og høyre fløi. Jeg må advare mot det punkt i forslaget fra Det norske Arbeiderparti, hvori det heter: «Regjeringen må være oppmerksom på den nødstilstand» o. s. v. Den form dette avsnitt har fått er et direkte tillitsforslag til Lykkes regjering. Hvis fagkongressen gir sin tilslutning til Det norske Arbeiderpartis krav, så må dette punkt ikke tas med. Etter de opplysninger som er kommet frem om Kommuneforbundets protokolltilførsler, så er det nødvendig å vedta beslutninger som danner retningslinjer her. Vi skal ikke se på spørsmålet om de uorganiserte arbeidsledige ut fra de interesser som de fagorganiserte arbeidere har. Skal vi stille oss slik at de uorganiserte blir våre motstandere? Det er innlysende, at hvis vi optrer på en slik måte, at de uorganiserte arbeidsløse overlates til våre motstandere — kapitalistene — skader vi arbeiderklassens interesser og svekker vår kamp. Vi må få de uorganiserte arbeidsløse under vår innflytelse. I Oslo er det kanskje ikke akutt fare for organisering av organisasjoner som «Arbeidets frihet», men det går ikke an at vi fører dette skille frem. Det er nødvendig at kongressen fatter beslutning så vi ikke skiller disse arbeidere ut fra vår innflytelse. Vi har fått en slik organisasjon også i Kristiansund. Hvis disse arbeidere hadde være under de fagorganiserte arbeideres innflytelse, så tror jeg ikke at vi hadde hatt organisasjoner som denne i Møre. 80 procent står utenfor organisasjonen. Skulde vi da ikke søke å påvirke de uorganiserte gjennom de arbeidsløses foreninger? Det blev uttrykkelig sagt at det ikke var fare for at streikebrytere skulde komme med. Det er nødvendig at Evensens forslag vedtas. Ikke bare fordi det er det beste, men også fordi det er så stor forståelse for det som er formulert i Evensens forslag.

Formiddagsmøtet tirsdag 13 desember.

Dirigent: *Gustav Sundbye.*

Efter at det var foretatt navneoprop refererte sekretæren, *O. Hindahl* protokollen, som blev enstemmig godkjent.

Arbeidsledighetsspørsmålet.

Furubotn: Vi er alle enig om at arbeidsledigheten og nødsarbeidet er to vanskelige spørsmål. Jeg tror at når det gjelder utformningen av de krav som angår disse ting, så byr det ikke på vanskeligheter, men vanskelighetene melder sig når det gjelder å stille makt bak kravene for å opnå positive fordeler for de arbeidsløse. Det er i organiseringen av de ledige problemet ligger. Det er spørsmål om fagorganisasjonen bare skal ta hensyn til de fagorganiserte, eller om den ut fra klasse-messige hensyn også skal ta de uorganiserte med. Jeg mener at deri ligger en stor realitet. Det prinsipielt riktige er at vi trekker inn som støttepunkter i kampen alle de titusener arbeidsledige som vi har rundt om i landet. Det avgjørende for oss her er hvad som er mest formålstjenlig. Spørsmålet er hvad som må gjøres for å bli sterkest mulig.

Man må ikke stille sig på et laugsstandpunkt uten å kunne se klassens interesser. Jeg vil gå så langt som å si, at det er et reaksjonært standpunkt som Norsk Arbeidsgiverforening har fordel av. Jeg har praktisk erfaring for dette fra Bergen. Vi sluttet de fagorganiserte og de uorganiserte arbeidsløse der borte sammen, så vi kunde dirigere dem hvor vi vilde, enten det var til deputasjoner og demonstrasjoner til formannskap og bystyre eller til andre formål. Vi kunde derved drive opplysningsarbeide blandt de uorganiserte. Jeg vil ikke komme inn på de forskjellige forslag, men må si at Mørks forslag om å gjenta Det norske Arbeiderpartis krav er det ingen konklusjon på, så det er bare et slag i luften. Hvis man ikke forener de organiserte og uorganiserte arbeidsløse, så vil spørsmålet stå likedan efter som før denne kongress.

Eugen Johannessen: Alle våre organisasjoner er heldigvis blitt klar over at nødsarbeidet er blitt en forbannelse for hele arbeiderklassen. Hele administrasjonen er også enig med oss i at dette er en gal form. Arbeidet blir for dyrt for stat og kommune og det virker ødeleggende for arbeiderklassen. Vi ser at nødsarbeidet stadig mer sniker sig inn på de ordinære arbeidsbudgetter. Staten og kommunene avskjelder sine folk om høsten for siden ut på vinteren å ta dem inn igjen som nødsarbeidere. Det er i grunnen skomakere og andre som har overtatt ledelsen av anleggsarbeidet. Vi må sette oss i forbindelse med ingeniørstanden og opsynsmannsstanden, som er enig med oss, for å reise en kamp for å få nødsarbeidet fjernet. Kongressen må være oppmerksom på de forhold som anleggsarbeiderne lever under. Det er få mennesker i dette land som har utført et arbeide som disse. Når politikere begynner å trampe disse folk ned, så må vi støtte anleggsarbeidernes krav. Jeg vil derfor støtte Albert Karlsens forslag. Jeg har ikke lenger tro på nogen forslag og resolusjoner angående arbeidsløsheten. Vi må reise oss til kamp mot nødsarbeidet og til kamp for å få Stortinget til å forstå at nu må det settes ordinært arbeide i gang.

Hans Johansen: Jeg tror at siste punkt i Mørks forslag kommer til å virke meget uheldig. Arbeidsledigheten har vært permanent i de siste år, så ungdommen har ikke kunnet komme inn på arbeidsplassene og heller ikke inn i organisasjonen. Ifølge Mørks forslag skulde disse nu også utestenges fra de arbeidsløses forening. Det er mange som ikke er med oss av den grunn at de ikke forstår bedre. De har ikke vært gjenstand for påvirkning. Det er efter min mening det rette øieblikk å påvirke en mann, når han er arbeidsløs og ikke kan få arbeide. Det er klart at det har en veldig betydning at han hos arbeiderklassen finner solidaritetsfølelse i nødens stund. Skal folk som kommer fra landsbygden også stenges ute? Vi ser at nødsarbeidet har farlige konsekvenser. Ingen kommune kan nu igangsette arbeide uten at det skal være nødsarbeide. Dette trykker lønnsnivået ned for de øvrige arbeidere. Det er klart at vi må samle oss mot dette og jeg tror at vi skulde kunne reise en opinion så sterk at myndighetene må begynne å gi efter.

Johs. Hulthin: Det forekommer mig efter debatten, at spørsmålet om å danne arbeidsledighetsforeninger med uorganiserte skal bli en av grunnpillene i fagorganisasjonens opbygning nu. Jeg forstår ikke opgaven for disse arbeidsledighetsforeninger. Jeg forstår ikke annet enn

at de vil hindre interessen for organisasjonsarbeidet innenfor de forskjellige fagforeninger. Hvilke midler har en slik arbeidsledighetsforening til å gjøre noget for arbeiderne? Hvis de ledige er interesserte så kan de vel møte op på sine fagforeningers møter og gjøre sitt syn gjeldende der? I Den typografiske Forening har vi også arbeidsledige, men de er alle medlemmer av vår forening og de møtér op på foreningens møter og taler sin sak. Vi har derfor hverken streikebrytere eller folk som trykker lønnen ned. Jeg forstår ikke at det skal være reaksjonær politikk, at vi ikke har folk som trykker lønnen ned. Jeg synes det er meningsløst at Landsorganisasjonen skal administrere med foreninger som består av uorganiserte arbeidere. Det er imot fagforeningenes prinsipp. Jeg synes det er unødvendig å danne disse arbeidsledighetsforeninger. Overlat til fagforeningene å organisere folkene på arbeidsplassen, så skal det ikke bli for mange som skal dolke oss i ryggen. Det som forekommer på de arbeidsløses foreninger er mest politiske diskusjoner og ikke det de skulde snakke om. Disse foreninger kan benyttes til alt mulig. Vi bør komme bort fra denne overorganisering i fagbevegelsen.

Dirigenten: Forslagene må nu kunne oversendes redaksjonskomitéen. Dirigenten foreslår det.

A. E. Gundersen: Skal de ikke oversendes sekretariatet?

Albert Karlsen: Mitt forslag er en resolusjon, som det bør stemmes over idag.

Ingr. Haugen: Kan disse forslag ikke sendes et spesielt redaksjonsutvalg.

Dirigentens forslag blev vedtatt.

Pensjonsordningen.

Dirigenten refererte forslagene i den fra spesialkomitéen fremlagte innstilling og opplyste at det videre var fremkommet følgende forslag:

«Saken tilbakesendes sekretariatet med anmodning om at spørsmålet forelegges neste kongress med utarbeidede nærmere detaljerte forslag.

G. Sethil. Trygve Lie.

Ved voteringen blev Sethil og Lies forslag enstemmig vedtatt.

Andragende om ettergivelse av gjeld. (Ekstrakontingent.)

Dirigenten refererte de i dagsordenen side 94—95 inntatte forslag.

Ingr. O. Haugen: Vi beklager ikke at sekretariatet har innstillet vårt andragende til avslag, men vi må beklage sekretariatets hensynsløshet ved å ta andragendet inn i dagsordenen. Vår formann har også protestert mot denne hensynsløshet. Etter storkampen i 1921 oppløstes hele vår organisasjon, som den gang var i god gjenge. Vi er den gruppe i landet som har fått de største lønnsreduksjoner, idet grunnlønnen siden 1921 er gått ned med 48—49 procent. Vi kan ikke se våre medlemmer på årevis og da er det klart at de forsvinner for organisasjonen. De andre arbeidere kan gå på sine fagforeningsmøter og holde forbin-

delsen vedlike til enhver tid, men hos oss er forholdet det at vi har folk som har vært medlem av organisasjonen i 10 år uten å ha fått anledning til å gå på et eneste møte. I de siste tre år er det innen skibsfarten en tendens til å selge alle småbåter og bygge større båter, som sendes i oversjøisk fart. Ingen av disse kommer i norsk havn. Som eksempel kan jeg nevne at et rederi som Brusgaard og Kiøsterud har 10—15 store båter som ikke har vært i Norge ennu. Vi må derfor drive et omfattende agitasjons- og opplysningsarbeide og for å fremme dette har vi måttet gå til å oprette leseværelser for sjøfolk. Disse koster penger. Det er disse forhold som gjør at Landsorganisasjonens kongress må ettergi oss vår gjeld. Da Aarøe var på vårt siste landsmøte gav han oss en røffel, men da han hadde hørt på debatten og satt sig inn i våre vanskeligheter lovet han oss at man måtte se å finne en løsning av dette spørsmål.

H. Michelsen: Jeg vil henstille til forsamlingen at den viser sjøfolkene den imøtekommenhet at den ettergir gjelden. Det er ikke morsomt å søke om dette, men vi har en veldig arbeidsløshet i alle havner. Sjømannsarbeidet er nemlig blitt nødsarbeide for alle andre fag og derved fortrenkes våre medlemmer. Rederne forhyrer nu folk som kan stille garantier på 4—500 kroner. Sjøfolkene kan ikke skaffe disse pengene og da får folk fra land hyrene. Vi kan dessverre ikke få denne gjeld betalt. Derfor er det jeg henstiller til kongressen å imøtekomme vårt andragende.

J. Didriksen: Jeg vil med det samme ha sagt at det ikke er uvilje fra sjøfolkenes side som gjør at de ikke kan betale. Det er rett og slett fattigdom. Vi har idag folk som står på 40—60—80 kroner måneden i inntekt. Så kan man tenke sig hvordan forholdet er ombord i en skute som har vært ute i 8—10 måneder. Når skuten kommer hjem har folkene den ordinære kontingent for denne tid å betale og så kommer ekstrakontingenten på toppen av dette. Det er skuter på Oslo havn, hvor 2—3 mann står hos oss, mens de øvrige står i Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Kjemisk Forbund o. s. v. Når vi vil ha dem til å flytte over til Norsk Matros- og Fyrbøterunion, så svarer de at det bare er en jobb de har tatt.

Teigen: Alle forbund er idag i den situasjon at de kan trenge kongressens spesielle oppmerksomhet, men kan vi klare det? De beslutninger som er fattet, kan ikke annulleres. Hvis vi skal slå inn på den linje å ettergi, så svikter det hele. Vi kan nevne en rekke forbund som har hatt en voldsom påkjønning i de senere år. Sjømennene har i flere år vært i den situasjon, at de ikke har innbetalt noget, og da er det blitt meget de skylder. Jeg er fullt enig i at det er vanskelig å beholde medlemmene i Unionen, men vi forlanger ikke kontingent for flere medlemmer enn de som har betalt til Unionen. Vi kan ikke bygge Landsorganisasjonen på dette. Det subsidiære forslag kan vi kanskje vedta fordi jeg tror ikke at vi får disse pengene, men det er også den eneste grunn.

Erling Bøckmann: Vi fant at det var nødvendig å ettergi sjøfolkene disse pengene, men å frita dem for ekstrakontingent kunde vi ikke gå med på. Det er av stor betydning også for andre arbeidere, særlig for transportarbeiderne, at sjøfolkene blir organiserte.

Haugen: Etter de uttalelser som er falt, er vi blitt enig om å trekke det prinsipale forslag tilbake. Får vi det subsidinære forslag vedtatt, så skal vi gjøre hvad vi kan for å opfylle våre forpliktelser. Vi har store utgifter. Sjøloven har så mange bestemmelser at vi for øieblikket har ikke mindre enn 30 saker ved de forskjellige retter. Vi satte oss i stor gjeld i 1921, da vi hadde så stort medlemstall som skulde understøttes under konflikten. Vi har nu betalt alt undtagen denne gjeld og litt gjeld som vi har på huset.

Volan: Jeg har hatt nogen befatning med sjøfolkenes organisasjon og kan bekrefte at det er riktig som sjøfolkene her opplyser. Deres arbeide ligger slik an at de er nødt til å ha en administrasjon så stor og kostbar at ingen annen organisasjon har anelse om det. Det er den eneste mulige måte å oprettholde organisasjonen på. Å nekte eftergivelse av denne ekstrakontingent er ensbetydende med å sette Norsk Matros- og Fyrbøterunion utenfor Landsorganisasjonen. Jeg synes ikke det er riktig å fatte en beslutning som betyr at man setter et forbund utenfor Landsorganisasjonen. Solidariteten innen fagorganisasjonen burde tilsi oss at når et forbund ikke makter å betale sin gjeld, så bør vi imøtekomme dets andragende.

Det av *Ingv. O. Haugen* fremsatte forslag lød således:

«Idet vi henviser til vårt andragende i dagsordenen, punkt 14, til later vi oss å fremsette sådant forslag:

Prinsipalt. Matros- og Fyrbøterunionen eftergis den skyldige ekstrakontingent og fritas for samme inntil videre i kongressperioden.

Subsidiært. Matros- og Fyrbøterunionen eftergis den til dato oppbårne gjeld på ekstrakontingent.»

Ved voteringen blev det subsidiære forslag vedtatt med stort flertall.

Diverse forslag.

Dirigenten henviste til de i dagsordenen side 88—94 inntatte forslag, som blev behandlet efter hinannen.

Forslaget fra *Ranheim Arbeidsmannsförening*.

Sekretariatets innstilling blev enstemmig vedtatt.

Forslaget fra *Papirarbeidernes Fagforening*, Kaken, Fredrikshald.

Sekretariatets innstilling blev enstemmig vedtatt.

Forslaget fra *Elektrisitettsverkets Arbeiderforning*.

Olaf Frikson: Det er ikke riktig å ta dette spørsmål så lett. Det er meget vanskelig å få en beslutning effektuert her. Derfor mente vi å få dette i mere faste former ved at sekretariatet skulde pålegge de tilsluttede forbund å opta fortegnelse over de tilfelle da mann og hustru har fastlønnede stillinger. Forholdet er idag at det endog er forbundsstyremedlemmer som krafser til sig alt det arbeide de kan komme over, mens kameratene er ledige. Hvis kongressen vedtar dette forslag, så

vil der gjøres en begynnelse for å få en mere solidaritetens ånd inn i rekkene. Derfor er vi ikke helt fornøiet med sekretariatets form her. Jeg vil anbefale at vi vedtar den tilføielse som Elektrisitetsverkets Arbeiderforening har optatt her. Derved vil man få et system i bekjempelsen av det onde som forrige kongress fastslo var et onde.

Øistein Marthinsen: Adgangen til arbeidsplassen må være fri for alle, selv om kvinnen kommer inn i ekteskapet. Kvinnene vil gjerne beholde sitt arbeide. Hennes interesse kan vel også gå i en annen retning enn å være hjemme. Her går det ikke an å skape nogen grense mellom de to kjønn. Det vil være et inngrep i den individuelle frihet. Bokbinderne reagerte straks og hevdet at dette forslag måtte stemmes ned av fagkongressen. I vårt fag har kvinnene vært utmerkede organisasjonsfolk.

Teigen: Det er ikke noget annet kongressen innbys til enn å gjenta beslutningen fra forrige kongress. Det går ikke an å ta dette spørsmål slik som Marthinsen gjør. Dette forhold overdrives særlig i stat og kommuner. Det er ikke sådan å forstå at man skal nekte nogen å arbeide, hvis produksjonen trenger det, men i første rekke må arbeidet fordeles så det blir litt til alle. Det er dette sekretariatet mener.

Eugen Johannessen: Jeg vil anbefale vedtagelsen av det forslag som er innsendt av Elektrisitetsverkets Arbeiderforening. Sekretariatet ha intet gjort for å etterkomme det som blev fastslått sist. Det er fremdeles arbeiderfamilier som tjener 10—12,000 kroner om året. Når Elektrisitetsverkets Arbeiderforening har foreslått at det skal optas fortegning over de tilfelle, hvor både mann og kone har arbeide, så mener vi at dette vil bidra betraktelig til avhjelp av arbeidsløsheten. Det bør bannlyses i våre organisasjoner at fagforeningsfolk skal tilrane sig 10—15,000 kroner året. Jeg er fullt klar over at dette medfører vanskeligheter, men av hensyn til den store arbeidsløshet, så må man overveie dette spørsmål.

Oskar Karlsen: Det er ikke nødvendig å blåse denne sak op til en stor sak. Vi retter ikke på arbeidsløsheten ved dette. Det er mange som har liten lønn og mange barn. Hvis da kona kan få en ekstrafor-tjeneste er det urimelig å nekte henne det. Det er urimelig å forlange at kvinnen skal forlate sitt arbeide med det samme hun gifter sig og de får gjeld å trekkes med. Sekretariatets forslag dekker vår opfatning. Dette annet er bare lappverk.

Rothaug: Det er riktig at denne sak har to sider. Vi har interesserte arbeidere som også er småbrukere. I min fagforening er ca. 40 procent av medlemmene i denne stilling, og da er det ganske meningsløst å fatte en så hårdhendt beslutning. Jeg tror det vil vekke forbitrelse i foreningene, hvis man vedtar et så strengt forslag som det som foreligger fra Elektrisitetsverkets Arbeiderforening. Vi kan ikke erkjenne at den lønn vi har, er tilstrekkelig og vi har måttet anerkjenne at hustruene har måttet ta arbeide. Forslaget minner mig noget om misundelse. Det kan nok sies å være rettfærdig, men det vil virke organisasjonsopløsende.

L. O. Strøm. Dette er en av de mest ømtålelige lapper vi kan sette på det reformistiske samfund. Dette er også et etisk spørsmål, idet op-

fatningen av ekteskapet også har undergått forandring. Forslaget viser imidlertid at ekteskapets etiske idé fremdeles sitter fast i gamle Norge. Vi kan komme derhen, at hvis kvinnene ikke får lov til å arbeide, så nekter de å gifte sig. Et sådant forslag kan altså komme til å straffe sig på en fryktelig måte. (Munterhet.)

Sekretariatet forslag blev vedtatt.

Forslaget fra *Sandnes Arbeiderforening* angående fast sekretær for Nord-Norge.

Erling Kiil: Alle som er kjent i Nord-Norge vet at det er gjort svært lite fra Landsorganisasjonens side for å drive agitasjon der oppe. De geografiske forhold gjør at det blir en dyr historie å drive agitasjon i Nord-Norge. Arbeidsmannsforbundet hadde i sin tid en sekretær der oppe, men det blev en så dyr historie at man måtte opheve stillingen. Vi er kommet til det resultat at det vil kunne utføres bedre arbeide, hvis Landsorganisasjonen vilde utrede et litt større bidrag til de stedlige samorganisasjoner og de enkelte fagforeninger. Da vilde vi selv kunne utføre den nødvendige agitasjon. På den måte vil vi med forholdsvis små midler kunne rekke langt. Vi har fått bidrag før også, men de har vært for små. I Narvik har vi fått 500 kroner pr. år, men hvis vi hadde fått f. eks. 1 500 à 2 000 kroner, så vilde vi ha kunnet gjøre mer. Jeg kan stemme for sekretariatets innstilling under den forutsetning at det ydes større bidrag til de lokale organisasjoner.

Anders Arntsen: Dette spørsmål har ikke vært behandlet i organisasjonen der oppe, så jeg er ikke sikker på hvordan stemningen er. Hvis distriktsorganisasjonen blir opprettet, så kan vel denne post komme inn der. Jeg kan ikke fremme forslag om opprettelse av sekretærstillingen nu. Fr. Strøm har ikke utført noget arbeide slik som det står i innstillingen. Skal det ofres penger på denne måte, så må det planlegges på forhånd, så man vet hvad pengene anvendes til.

Teigen: Det forbauser mig at dette krav er så lite overveiet. Dette spørsmål har næsten blitt den evige jøde. Sekretariatet har ofret betydelig på Nord-Norge. Man har fått sekretærer både i Vest- og Øst-Finnmarken og hvis Troms og Nordland organiserer sine distriktsorganisasjoner, så vil også de få sekretærer, men en sekretær utover dette har man ikke villet gå med på.

Sekretariatets innstilling blev enstemmig vedtatt.

Forslagene om *forsikringskassene*.

Torbjørn Henriksen: Spørsmålet om forsikringskassene har gjen- tagne gange vært diskutert på kongressene og det går som en rød tråd gjennom debattene, at man skal søke å nå frem til likeartede bestemmelser. Allikevel ser vi at de forskjellige forbund har forskjellige regler og betingelser. Når vi nu har fått bestemmelsen om overførselen av medlemskap fra det ene til det annet forbund, så skaper dette vanskelighet, idet det er enkelte forbund som regner berettigelsen til bidrag efter antall år, mens andre regner efter antall ordinære merker. Da vi i Kommuneforbundet behandlet dette spørsmål, så mente vi at det med

litt godvilje måtte gå an å nå frem til en felles ordning for alle Landsorganisasjonens medlemmer. Derfor foreslo vi at det skulde velges en komité på 7 medlemmer til å utarbeide et forslag til en felles ordning. Sekretariatet har imidlertid en annen opfatning. Jeg er redd for å legge for meget arbeide på sekretariatet. Jeg har dårlig erfaring i så måte. Derfor er jeg mest tilbøielig til å fastholde det forbundet foreslår, men jeg vil ikke opta forslaget før jeg får høre om jeg får støtte under debatten.

E. E. Rudlang: Det er nu mange år siden at man blev klar over at man måtte få mere ensartede regler for forsikringskassene. I 1923 var man også inne på en felles form for alle forsikringskasser, og hvis man skal gå til å bygge på samorganisasjonene, så må man gå til en løsning av dette spørsmål. Vi har i Sporveisforeningen fått medlemmer fra andre grener av arbeidslivet og det har vist sig at disse har vidt forskjellige rettigheter. Dette har skaffet oss vanskeligheter. Tidligere var det opfatningen at forsikringskassene var en klamp om foten på fagorganisasjonen, men nu har jeg inntrykk av at dette er endret. Vi må finne en ordning så de som tvinges over fra et forbund til et annet, kan få beholde sine rettigheter. Jeg optar Kommuneforbundets forslag.

Johs. M. P. Ødegaard: Dette spørsmål har stått på dagsordenen i mange år og det skulde vel være et bevis på at affæren ikke er så lett å ordne. For mig står det slik, at man ikke kan komme til enighet uten at forsikringsvirksomheten underlegges Landsorganisasjonen. Det er dog gjennom årene arbeidet for å få etablert ensartethet, og alle forbund har nu ensartethet når det gjelder maksimumsbeløpet for ydelsen. Det er kanskje ikke så ueffent, for det er vel disse eldste medlemmer som i første rekke skulde ha krav på å ha ensartede rettigheter. Når sekretariatet ikke har kunnet gå med på komitéen, så er det av hensyn til opfatningen i forbundene. Jeg mener man får stemme for sekretariatets forslag og så får det nye sekretariat vie saken den oppmerksomhet som man mener den har krav på, og søke å finne en ordning, så den ikke kommer op på alle fremtidige kongresser.

Dirigenten: Torbjørn Henriksen har fremsatt følgende forslag.

«Sekretariatet nedsetter et utvalg på 7 medlemmer, som får i oppdrag å utarbeide og fremlegge forslag om en ensartet livsforsikringskasse for Landsorganisasjonens medlemmer. Komitéens innstilling forelegges førstkommende ordinære kongress.»

Rudlang har tatt sitt forslag tilbake.

Torbjørn Henriksen: Som dere hører så foreslår jeg bare at sekretariatet skal nedsette en komité. Spørsmålet har ikke fått den grundige behandling som det bør ha. Når jeg har stillet dette forslag, så er det for at kongressen skal slippe å ta prinsipielt standpunkt til spørsmålet, men saken skal bli utredet.

Sekretariatet gikk over til Torbjørn Henriksens forslag som blev enstemmig vedtatt.

Garanti for Narnte Bruk.

Det var fra Narnte Fagforening innsendt til sekretariatet et andragende om garanti for et beløp av 100 000 kroner i anledning av arbeidernes overtagelse av Narnte Bruk.

Hans Eriksen: Denne sak er av sekretariatet utsatt til behandling efter kongressen, men jeg mener at saken er av den betydning, at den bør komme frem. Det er riktig at Landsorganisasjonen har store garantiforpliktelser og for sekretariatet er det derfor vanskelig å innvilge et sådant andragende, men for kongressen stiller det sig anderledes. Dette sagbruk har stått i flere år og arbeiderne har gått ledig. Bruket har fått en garanti av Fredrikstad kommune på 250 000 kroner og av Borge kommune på 200 000 kroner. Beslutningene om disse garantier er ikke gitt enstemmige. Borgerpartienes representanter har stemt mot garantiene og har innbragt saken for departementet. Det har vært sterke krefter i gjære for å få departementet til å avslå disse garantier. Det har også lykkedes brukseierne å få departementet til å nekte approbasjon, men dette er ikke offisielt ennu, og departementet har svart at det skal se på saken påny, hvis det kan skaffes ytterligere kapital. Derfor er det arbeiderne kommer med dette andragende om en garanti på 100 000 kroner, så kapitalen blir 550 000 kroner foruten de 20 000 kroner som arbeiderne selv har skaffet. Denne sak har den største betydning for fagorganisasjonen og spesielt da for Høvlariarbeiderforbundet, som har fått varsel fra andre bruk om at de vil stanse. Jeg tror ikke at risikoen ved denne garanti blir så stor, idet kommunene har stillet strenge betingelser. Det skal brukes jevnt av alle garantier og fagorganisasjonen skal selvfølgelig få en representant i brukets styre, så den kan gripe inn. Jeg vil så varmt jeg kan be kongressen om å hjelpe oss til å få i gang bruket og derved få bevis for at de opplysninger som de andre bruk gir, er feilaktige. Hvis vi nekter dette, så må vi regne med at departementet vil svare, at det ikke kan approbere beslutningen om kommunenes garanti.

Dirigenten (O. Torp): Dirigenten finner at dette er et spørsmål som bør undergis inngående behandling. Det vil derfor være riktig å oversende saken til det nye sekretariat til utredning og behandling.

Hans Eriksen: Saken er så grundig utredet av kommunene, at den neppe kan bli bedre utredet.

Oscar Torp: Jeg ser på saken ut fra Landsorganisasjonens synspunkt og ikke på de sider Hans Eriksen nevnte. Å slå inn på dette vil bety at også brukene i Namdalen vil ta saken op. Man må derfor ta hensyn til de konsekvenser som melder sig. Det hele bør sees under samme synsvinkel. Jeg tror at dette er en sak som Landsorganisasjonen bør vie den største oppmerksomhet, men derfor vil det være til skade for saken at den stemmes ned her.

Volan: Jeg vil støtte Torps forslag. Det er umulig for kongressen efter den oversikt den har fått, å gå til denne garanti. Jeg har hatt anledning til å arbeide med lignende saker og det har herunder vist sig at når det kom til stykket, så har man ikke hatt tilstrekkelig oversikt. Jeg tror ikke at en kongress kan innlate sig på å gi sådanne garantier. Det er mange spørsmål som må bringes på det rene før det kan skje.

Øistein Marthinsen: Jeg er enig med Torp og Volan. Dette er en sak av økonomisk natur, så det må sees nærmere på den. Så lenge man ikke har et kredittinstitutt for dette formål, så må forbundene stille sig som garantister og man må få det offentlige til å vike prioritet. Det gjelder her at man er så forsiktige som mulig og gjør hvad man kan for å sikre organisasjonen, så den i tilfelle lider minst mulig tap.

E. E. Rudlang: Hvis man kunde gjøre denne sak til en følelssesak, så tror jeg nok at hele kongressen vilde stemme for garantien, men det er ikke en så enkelt sak. Når man har hørt Trygve Lies redegjørelse, så fristes man ikke lenger på den vei uten å ha tilstrekkelige garantier. De foretagender arbeiderne har satt sig i spissen for, har gått dårlig mange steder, og da er det best å gå på det forslag som er antydnet av dirigenten. Vi har ikke annen oversikt enn den Eriksen gav og han er jo part i saken. Hvilke konsekvenser vil dette føre med sig? Vi har fått et Skogsarbeiderforbund. En garanti som denne kan føre til at det vil ha garanti for å kjøpe skog i den hensikt å drive ut tømmer til sagbrukene.

Hans Eriksen: Forholdet er jo det at det sekretariat som nu sitter, har gjennomgått saken. Landsorganisasjonens formann sammen med ordførerne for begge kommuner har gjennomgått saken og har ikke hatt noget annet å bemerke enn det som er nevnt av Rudlang. Konsekvensene får vi når vi oversender saken til sekretariatet, og vil man begrave saken, så oversender man den til sekretariatet. Jeg forstår Torp derhen at han er enig i saken, men da kan man la kongressen fatte beslutningen. Saken er så nøie gjennomgått at det ikke skulde være nogen fare for kongressen å gi denne garanti. Vi har et lite sagbruk ved Sarpsborg som er overtatt av arbeiderne med garanti av Tune kommune. Det går utmerket og er bevis for at det går an å drive sagbruk nu. Jeg foreslår at kongressen gir garantien.

Böckmann: Det er kanskje ikke noget rart i at kongressen ikke vil gå med på denne garanti efter de opplysninger som Trygve Lie gav, men de garantiene er ikke gitt til produktive bedrifter, og i denne sak er det dessuten kommuner som har garantert for henved $\frac{1}{2}$ million kroner. I Fredrikstad bystyre er det også 7 borgerlige representanter som har stemt for garantien. Det er plankebaronerne som er mot saken. Landsorganisasjonen bør støtte disse arbeidere som nu har gått ledig i 7 år med undtagelse av ett år, nemlig 1923. Dette er et bruk som har gitt veldige overskudd og jeg er sikker på at arbeiderne vil drive bruket slik at det kommer til å gi stort nettooverskudd. Saken må avgjøres av Landsorganisasjonen før departementet skal ta endelig standpunkt til den.

Aksel Johansen: Samorganisasjonen har også behandlet saken. Den nedsatte en komité av sagbruksfolk, som ikke er interessert i dette bruk og den kom til det resultat at den anbefaler at Landsorganisasjonen yder denne garanti. Samorganisasjonen anbefaler det også. Vi har sett på konsekvensene og likeledes kontrollert de opplysninger som er gitt fra Narntes side. Ut fra det er det samorganisasjonen anbefaler andragendet.

Richard Hansen: Hvis man skulde avgjøre en sådan sak efter fø-

lelsene så kunde vi stemme for dette. Men vi må være opmerksom på det som har vært nevnt. Da vil vi på neste kongress få en 20—30 slike andragender. Det forekommer mig merkelig, hvis dette bruk er så lønnsomt som det er fremholdt, at ikke da privatkapitalistene har overtatt bruket. Fredrikstad og Borge kommuner må jo understøtte disse folk, så det er forståelig at disse kommuner har gått på garantiene. Landsorganisasjonen kan imidlertid ikke se slik på saken. Det er ganske sikkert at pengene må ut. De må settes i en bank som kassakreditt. Skog-eierne vil nok ikke gi nogen lengere kreditt fordi om de selger tømmer til et bruk som drives av arbeidere. En halv million er ikke meget til å drive en så stor forretning med. Man setter ikke i gang dette bruket uten at man må ut med mange penger. Det er en hel del bruk som ligger nede her i landet og som arbeiderne gjerne kunde ønske å få i gang, men som privatkapitalen ikke finner lønnsomme til å sette i gang.

Dirigentens forslag om å oversende saken til sekretariatet blev vedtatt med overveldende flertall.

Lønningene.

Dirigenten henviste til dagsordenens side 94 og meddelte at det fra valgkomitéen forelå følgende innstilling:

«Valgkomitéen foreslår følgende lønninger:

Formannen kr. 9 000.00, næstformannen kr. 8 000.00.

Komitéen forutsetter at sekretariatet foretar en redusering av lønningene for de fast ansatte i forhold til den redusering som er foreslått for formannen og næstformannen.

Evensen, Skorve og Karlsen tok forbehold og vilde stå fritt ved forslagets behandling på kongressen.»

Innstillingen blev vedtatt mot 12 stemmer.

Bemanningskalaen.

Innen man gikk over til denne sak henstillet *Blom* at man søkte å bli ferdig med kongressens forhandlinger i løpet av dagen.

Dirigenten refererte følgende henvendelse til Stortinget:

«Norge stod for år tilbake som en av de nasjoner som hadde den største forlisprocent i verden.

Årsakene var mange. For det første var bemanningen liten og skibsmateriellet dårlig. Det var en næsten daglig foreteelse at norske skib forsvant uten at årsakene blev opklaret. Efterhvert som sjømannsorganisasjonene vokste sig frem til makt og innflytelse blev sikkerheten til sjøs på forskjellig måte bedret.

Under tariffrevisjonen i 1917 tvang organisasjonen statsmaktene til å nedsette en kongelig kommisjon som fikk i oppdrag å fremkomme med forslag til bemanningskala.

Det har vist sig at organisasjonens innflytelse på disse spørsmål har vært av særlig gagnlig art, som best bevises av det faktum at

Norge for tiden står som en av de beste nasjoner med hensyn til forlisene.

Bemanningsskalaen blev fastsatt ved kongelig resolusjon i 1918 og har til tross for sine mangler vist sig i praksis å være av den aller største betryggelse for sikkerheten til sjøs.

Norges rederstand som i sin profittthungrende interesse har funnet bemanningsskalaen som et inngrep i sine rettigheter, har gang på gang gjort forestillinger og fremsatt krav om dens fjernelse for at de uhindret skal kunne spekulere i sjømannsstandens utbytning. De kapitalistiske regjeringer har tro mot sine tradisjoner gått redernes erende og i sterk grad redusert dens verdi.

Den siste og mest avgjørende svekkelse av bemanningen og sikkerheten til sjøs blev foretatt i statsråd den 25 november, hvor det blev fastsatt betydelige reduksjoner.

Det er en kjensgjerning at disse er av den mest vidtgående art og i sin realitet en alvorlig fare for sikkerheten.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjons kongress må på det bestemteste protestere mot Regjeringens ansvarsløse angrep på sjømannsstandens velferd og krever av Stortinget at det vedtar lov om betryggende bemanning på norske skiber.»

Karl Oshaug: Når vi har funnet å måtte henvende os til kongressen for å få den til å delta i protesten mot Regjeringens fullstendige ødeleggelse av bemanningsskalaen, så er det fordi vi går ut fra at kongressen vil forstå at med dette blir det hundreder av nye arbeidsledige i vårt land. Bemanningsskalaen er sat ganske ut av betraktning. Jeg vil be kongressen om enstemmig å tiltre denne protest, så sjøfolkene kan forstå at de har den samlede arbeiderstand med sig i denne sak.

Forslaget blev enstemmig vedtatt.

Skog- og landarbeidernes kamp.

Fra redaksjonskomitéen forelå følgende forslag:

«Idet kongressen med glede konstaterer den organisasjonstrang som er tilstede blandt landarbeiderbefolkningene, uttaler kongressen sin fulde tilfredshet med at hovedorganisasjonen så resolutt har understøttet skogs- og landarbeidernes organisasjonsbestrebelse.

Kongressen erkjenner at organiseringen av disse befolkningslag så vidt er begynt og uttaler at dette arbeide er av den største betydning for den samlede arbeiderklasse.

Kongressen pålegger sekretariatet fortsatt å vie denne sak særlig oppmerksomhet. Med de midler som måtte ansees formålstjenlige må hovedorganisasjonen være det nystiftede Skog- og Landarbeiderforbund behjelpelig med å løse de pågående konflikter i skogene på en for skogsarbeiderne og for hele arbeiderklassen så tilfredsstillende måte som mulig.»

Forslaget blev enstemmig vedtatt.

De internasjonale faglige forbindelser.

Dirigenten opplyste at redaksjonskomitéens innstilling om de internasjonale faglige forbindelser nu forelå og bemerket hertil: Igår var det inntegnet 52 talere. Dirigenten er av den oppfatning at det fra redaksjonskomitéen blir gitt ordet til en fra hver retning og at man så ser bort fra denne liste.

Chr. Systad: Jeg vil foreslå at vi tar middag nu, hvis det ikke er andre saker som kan behandles.

Torbjørn Henriksen: Jeg synes at man kan gå på dette spørsmål med en gang. Med innledningsforedrag fra begge parter er kongressen klar til å ta standpunkt. Av hensyn til at valgkomitéen skal ha møte vil det være bra å ha dette avgjort.

Ved voteringen blev det vedtatt å behandle saken i ettermiddagsmøtet.

Henstilling angående sykeforsikringen.

Fra Samorganisasjonenes Arbeidsutvalg forelå der ved Eugen Petersen, Adolf Olsen, A. H. Arntsen, K. Tømmeraas og O. Hauan følgende henvendelse til kongressen:

«Sykeforsikringsloven av 1909 som er forutsatt skal være til hjelp og støtte for det arbeidende folk under sykdom og som fortsatt burde være utviklet videre i social retning, er i de senere år begrenset og beskåret av de borgerlige regjeringer, så den virker regorøs og urettferdig overfor de forsikrede. Disse forringelser som stadig foretas, må opphøre og loven igjen rettes til å bli til gagn for de forsikrede.

Kongressen velger tre medlemmer, som sammen med to representanter fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe, som i fellesskap gjennomgår sykeforsikringslovene og fremmer de forslag om forandring i lovene som er påkrevet.

Disse endringer og forslag fremmes for kommende storting.

Det henstilles til fagorganisasjonen, arbeiderpressen og arbeiderpartienes representanter i kommunestyrene å opta et bevisst arbeide for å kreve forandringer i lovene til fordel for de forsikrede.»

G. E. Andersen: Jeg henstiller at man hver på sitt sted optar arbeidet for å få medlemmene til ikke å betale lægene mer enn de satser departementet har fastsatt. På denne måten må vi søke å få lægene til å bøye sig.

Forslaget blev enstemmig vedtatt.

Amnesti for de politiske fanger i Russland.

Dirigenten refererte følgende henvendelse:

Til den russiske sovjetrepublikks regjering.

Deltagerne i Norges faglige Landsorganisasjons kongress 1927 tillater sig å rette følgende henstilling:

Bekjent med at de russiske myndigheter holder mange socialister, anarkister og syndikalister i fengslig forvaring vil vi rette en inderlig appell om at disse blir frigitt. Etter 10 års herredømme og befestelse av sovjetsystemet går vi ut fra at dette nu er så sterkt at der er anledning til å anvende mer humane metoder overfor mennesker som vel kan kalles motstandere til det kommunistiske partis regjeringssystem, men dog er socialistisk tenkende og villende folk, som har gjort arbeiderklassens sak til sin.

Undertegnede ønsker å få spørsmålet forelagt kongessen: W. Andersen, Oscar L. Ottersen, N. Hegglund, Josef Jensen, Johs. Abrahamsen, Malfr. Bergseth, Halvdan Strand, Ragnv. Nygaard, Signe Nilsen, Olaf Eriksen, Hans Eriksen, Hj. Johansen, Rich. Hansen, A. E. Gundersen, H. A. Birkeland, Oskar Andersen, A. Bratvold, A. H. Arntsen, Hans H. Torgersen, Olaf Abrahamsen, John T. Lausnes og Emil Zakariassen.

Dirigenten foreslo saken sendt redaksjonskomitéen.

Alfred Madsen: Kongressen har nu sendt så mange spørsmål til redaksjonskomitéen, at der bør velges en særskilt komité til å behandle dette spørsmål.

A. E. Gundersen: Dette er noget som kommer fra vårt hjertelag og saken er så grei og oversiktlig at det ikke behøves å finpusses det som her er foreslått.

Furubotn: Dette forslag vil medføre at hele problemet må klarlegges. Vi har til stede her på kongressen som gjester representanter for den russiske landsorganisasjon, og de vil i tilfelle denne sak tas opp måtte få anledning til å redegjøre for den russiske landsorganisasjons syn på denne sak, likesom vi kommunister selvfølgelig også vil fremlegge vårt syn. Dette er et spørsmål av stor rekkevidde, så jeg tror at dirigentens forslag er riktig.

Alfred Madsen: Jeg må foreslå at en egen komité får denne sak til behandling ellers blir vi ikke ferdig med kongressen i rimelig tid.

Berby: Jeg kan ikke forstå at man kan få gjort noget i denne komité. Der blir flere innstillinger i saken og spørsmålet er etter min mening om vi er kompetent til og berettiget til å vedta en uttalelse i dette spørsmål.

Leif O. Foss: Jeg er enig i Berbys uttalelser og mener at kongressen må ha saken fullt utredet før den kan behandle den.

Dirigentens forslag om å sende saken til redaksjonskomitéen blev vedtatt med overveldende majoritet.

Eftermiddagsmøtet tirsdag 13 desember.

Dirigent: *Elias Volan*.

Sekretæren *Kr. Moljord*, refererte protokollen som godkjentes uten bemerkninger.

Hernes: Jeg forsøkte å forlange ordet til pensjonsordningen for å oppta mindretallets forslag, men jeg tror ikke at dirigenten var oppmerksam på det.

De internasjonale faglige forbindelser.

Fra redaksjonskomitéen forelå følgende innstillinger:

Redaksjonskomitéen har behandlet de forskjellige forslag som er blitt oversendt, men er ikke kommet til enighet.

Komitéens medlemmer, Furubotn, Mørk, Torp, Tømmerås, Tranmæl og Volan fremlegger følgende forslag til beslutning:

Idet kongressen konstaterer at Landsorganisasjonens medlemmer har tatt avstand fra sekretariatflertallets Amsterdampolitikk i de internasjonale spørsmål, en opfatning som deles av kongressen, uttales:

1. Beslutningen på fagkongressen 1925 fastholdes: At en sammenveisning av verdens fagorganiserte arbeidere i en faglig internasjonal er en bydende nødvendighet. En slik samling er imidlertid bare mulig ved at landsorganisasjoner tilsluttet Amsterdam-Internasjonalen eller Røde faglige Internasjonale og de frittstående landsorganisasjoner sammenslutes i en felles verdensorganisasjon. Den norske Landsorganisasjon, som fremdeles stiller sig utenfor de stridende internasjonale, vil derfor av alle krefter understøtte de internasjonale samlingsbestrebelse.

Ilvis det i kongressperioden lykkes å nå frem til en felles faglig internasjonal, skal spørsmålet om Landsorganisasjonens innmeldelse i Internasjonalen forelegges medlemmene til avgjørelse ved uravstemning.

2. Kongressen bemyndiger sekretariatet til å tre i organisatorisk forbindelse ikke alene med landsorganisasjonene i Danmark, Sverige og Finland, men også med Russland og andre land for å få opprettet gjensidighetsavtaler. Avtalene avsluttes med hvert enkelt lands organisasjoner efter hvert som det opnåes enighet om dem. Kongressen opfordrer også forbundene til å treffe lignende gjensidighetsavtaler.

Enn videre vil kongressen opfordre fagforbundene til å virke for at de russiske fagforbund optas i de internasjonale fagsammenlutninger.

3. Kongressen bemyndiger sekretariatet til å nedsette et internasjonalt utvalg som formidler samarbeidet med andre land. Alle avgjørelser tilligger sekretariatet under ansvar for representantskapet og kommende fagkongress.

Komitéén vil under henvisning til innstillingens punkt 2 anbefale at kongressen vedtar Torbjørn Dahls forslag, sålydende:

Kongressen pålegger sekretariatet snarest å innby den Russiske og Finske Landsorganisasjon til en konferanse om ordningen av gjensidighetsavtaler og formen for enhetsarbeide for den Internasjonale faglige enhet.

Komitéens medlemmer: Jønsson, Halvard Olsen og Madsen, fremlegger følgende forslag til beslutning:

- I. Kongressen fastslår at beslutningen på kongressen i 1925 om at Landsorganisasjonen står uten internasjonale forbindelser, opprettholdes. Landsorganisasjonen skal fortsatt støtte de bestrebelsene som er oppe i tiden for å skape en felles faglig internasjonal.
- II. Sekretariatet bemyndiges til å opta forhandlinger med den russiske landsorganisasjon og andre landsorganisasjoner, for ved organisatorisk samarbeide å skape grunnlag for opprettelse av solidariske gjensidighetsavtaler. Resultatet herav forelegges representantskapet til behandling og beslutning. Sekretariatets arbeide må legges slik an, at det samarbeide som Landsorganisasjonen har med de skandinaviske land og de forbindelser som forbundene har med faginternasjonale ikke svekkes, men kan ytterligere befestes og styrkes.
- III. Forbundene oppfordres til fortsatt av all kraft å virke for de russiske forbunds optagelse i de respektive forbundsinternasjonaler og til å utbygge sine internasjonale forbindelser ved avslutning av gjensidighetsavtaler.
- IV. Hvis det i kongressperioden lykkes å nå frem til en felles faglig internasjonal, skal spørsmålet om Landsorganisasjonens innmeldelse i Internasjonale forelegges medlemmene til avgjørelse ved uravstemning.

Alfred Madsen: Jeg hadde ventet at en representant for komitéens flertall skulde tatt ordet først, men når dirigenten har gitt mig ordet, så er det vel så bestemt. De bemerkninger jeg kommer med blir av rent redasjonell og formell art. Selv om realiteten har vært diskutert inngående, så er man ikke kommet til klarhet over de forskjellige grunnsyn som her tørner sammen. Det er nemlig mange forskjellige hovedopfatninger som tørner sammen i denne sak. Det er en hovedopfatning at man bør gå inn i Amsterdam og det er en annen hovedopfatning at man bør gå inn i R. F. I. Disse to opfatninger er i mindretall. Med hensyn til den opfatning at man skal søke å opnå en felles faglig internasjonal, så er alle enig i det, hvis Amsterdam og R. F. I. kan oppløses og gå med i en felles internasjonal.

Når det gjelder taktikken å fremme en felles faglig internasjonal på, så deles opfatningen på nytt. Det er en retning som vil fremme denne samling ved en orientering som går ut på fortrinnsvis samarbeide med Amsterdam og Vest-Europa. Så er det en annen opfatning som vil fremme denne sak ved en orientering mot Russland og R. F. I. Vårt

forsøk på å bli medlemmer av den engelsk-russiske komité var et forsøk på dette. Det kan også sies at det er en tredje opfatning. Vi skal erkjenne at vi tilhører et litet land, som i første rekke skal søke å utbygge vår egen organisasjon og søke å bevare det samarbeide vi har og vise en viss forsiktighet og beskjedenhet. Jeg tror at drøftelsene forut for kongressen har styrket dette syn på saken.

Det er ikke svær uenighet mellom de to forslag som foreligger. Det vi uttaler i punkt I og IV om at man skal stå utenfor de stridende internasjonaler og hvis det lykkes å få en felles internasjonale, så skal vår Landsorganisasjons stilling til denne avgjøres av medlemmene, er det samme. For punkt IV vedkommende er det ord for ord det samme i begge forslag. Det som vi uttaler i punkt II og III inneholdes i flertallets annet punkt. Det som der er dissens om er for det første innledningen i flertallets forslag og dernæst annet avsnitt i vårt punkt II som angår sekretariatets arbeide for saken. Men særlig er der naturligvis uenighet om premissene og om grunnsynet. Og denne uenighet kan der ikke dekkes over ved en formell enighet. Det er uenighet også innen det nye flertall og forskjellige premisser for flertallets forslag. Akkurat som man kan si det samme for mindretallet. Sålenge der skal lages kollektive beslutninger, så er det ofte dette hender. Det er i fagbevegelsen som når det gjelder lover. Vi har en stor skare av fremragende og fremadstrebbende jurister. Når Tranmæl, Torp, Tømmeraas og Mørk har utarbeidet et nytt forslag, så har de derfor ikke forandret opfatning. Ofte er et fellesforslag kompromiss, men ofte er dette en objektiv nødvendighet. Det kan være gagnlig for arbeidsroen innenfor organisasjonen. Jeg er ikke ubetinget og absolutt motstander av fellesforslag, men jeg tror ikke at dette flertallsforslag er et gagnlig kompromiss. Innledningen er en tydelig dom over sekretariatets Amsterdam-politikk og det vil kunne fortolkes som et mistillitsforslag overfor det tidligere sekretariat. Her søker flertallet å imøtekomme Eugen Pettersens forslag, men det er uklare. Sekretariatet har søkt å realisere siste kongress og siste representantskapsmøtes beslutning. Det har fremlagt sitt forslag efter beste skjønn og det var det også forpliktet til. Det er ikke lykkes å fremme det som tidligere er besluttet. Da er det ikke riktig å uttale det som står i flertallets forslag. Skal sekretariatet dømmes så skulde dette ha vært klarere utformet. Dette spørsmål har heller ikke vært fremme i diskusjonen og ikke drøftet da medlemmene behandlet saken. Jeg tror ikke at vedtagelsen av flertallets forslag vil styrke organisasjonen. Det vil heller svekke oss i mange arbeideres omdømme og svekke oss i samarbeidet. Flertallets forslag innebærer en viss risiko for å svekke våre internasjonale forbindelser. Det blir en dom ikke bare over Amsterdam, men også over de svenske og danske organisasjoner som er tilsluttet denne internasjonale. Det er forskjell på hvad en mann står og sier og hvad som skal vedtas på en kongress. Den norske fagorganisasjon trenger i første rekke samarbeide med de skandinaviske land og de vest-européiske land. Vi må huske på at det er i disse land kapitalismen hersker. Det er derfra krigsfare truer og det er der rasjonalismen raser. Derfor blir et samarbeide med alle disse land i første rekke nødvendig,

når vi ser realpolitisk, klassemessig og realøkonomisk på denne sak. Når vi ser på forbindelsene mellom kampene i de forskjellige land og på de internasjonale kamper, så må vi innrømme at det blir viktigere for hver dag som går at arbeiderne i de kapitalistiske land står sammen. Det er mere viktig at arbeiderne i de land som har barrikadene foran sig holder sammen. Dette bør komme tydelig frem i kongressens beslutning. Hvis flertallets forslag vedtas, så vil jeg opta som tilleggsforslag det som mindretallet har utformet i punkt II. Jeg mener at det er en nødvendig tilføielse. Ellers er det ikke så meget som skiller. Hvis dette kan vedtas så får det som jeg anser for viktig uttrykk.

Martin Tranmæl: Det er ikke opfordring til å gå inn på sakens realitet og jeg antar at representantene er klar over sin hovedstilling og de premisser denne skal bygges på. Vi vedtok i 1925 å påskynde den samling som foregår ute i verden. Vi har allerede tatt standpunkt og det viste sig under behandlingen av denne dagsorden, at medlemmene fremdeles står på dette standpunkt. Den nye situasjon er for det første at kongressbeslutningen av 1925 ikke lojalt er etterkommet. Det er ikke nok å søke en enkelt forbindelse med den engelsk-russiske komité. Det viser at sekretariatet har arbeidet bevisst på en enkelt linje og det gjaldt da for det å skape en plattform for dette sitt syn. Vi fikk klar beskjed da denne kongress blev sammenkalt. Det gjaldt å få en klar beslutning for innmeldelse i Amsterdam. De har fått medlemmene mot sig i denne sak og har gitt op. På hvilken måte skal vi så arbeide for å fremme medlemmenes opfatning? Situasjonen ute i verden er en smule forandret. Det er riktig som Madsen sa, at vi er et lite folk, men det forringer ikke våre forpliktelser. Flertallet mener at vi får gå inn på den linje som har fått sitt uttrykk i Mørks forslag. Vi får støtte det arbeide som er optatt for internasjonal samling. Vi får styrke de internasjonale forbundsvise forbindelser og de skandinaviske forbindelser og knytte forbindelse med den finske og russiske landsorganisasjon. Her er vi på den riktige vei. Vi benytter anledningen til praktisk å utvide forbindelsene med andre land og forbereder derved veien til det mål vi har satt oss. Hvilken vei skal vi gå? Skal vi gå inn i Amsterdam og dermed anerkjenne dens prinsipper og politikk, eller skal vi stå utenfor og arbeide for internasjonal samling? Vi står delt i vårt syn på de fremtidige retningslinjer. Når vi er klar over at det her er delte meninger, så må vi la vårt grunnsyn være det bestemte. Når arbeiderne er mot Amsterdam, så må veien gå gjennom en forbindelse mellom de som står i Amsterdam og de frittstående land. Dette har også funnet sitt uttrykk i flertallets forslag, idet man foreslår nedsatt et spesialutvalg for å få organisert de forbindelser og utføre det arbeide som må til og det på de premisser som flertallet av den norske arbeiderklasse er helt og fullt enig i. Vi skal så snart som mulig få i stand en konferanse med den finske og den russiske landsorganisasjon om de praktiske skritt. Vi har også tatt stilling til sekretariatets handling foran denne kongress. Medlemmene har uttalt sin opfatning og kongressen uttaler denne opfatning i en innledning som henger sammen med forslaget. Det tillegg som Madsen foreslår kan ikke knyttes til det flertallet foreslår. Det må gis klare og tydelige

direktiver om det som er foregått og for det fremtidige arbeide på grunn av at sekretariatet ikke har følt sig bundet av forrige kongress beslutning. Dette må vi si fra om i forslags form. Derfor vil jeg anbefale at kongressen slutter sig om flertallets forslag til uttalelse.

Dirigenten: I redaksjonskomitéen var det enstemmighet om å begrense debatten til en innleder fra hver side og siden to mann fra hver kant. Disse siste skulde få 10 minutter hver.

Chr. Systad: Er dette ensbetydende med at den gamle talerliste er satt ut av funksjon? Dengang saken gikk til redaksjonskomitéen blev det sagt fra at talerlisten skulde opprettholdes. (Replikker fra salen: Nei.)

Richard Hansen: Det forbauser mig at man vil sette munnkurv på kongressen. Sekretariatet skal ikke få lov til å forsvare sig og kongressen skal ikke få høre hvad sekretariatet har å si i denne sak.

Torbjørn Henriksen: Vi har diskutert saken i 6 timer og så vil man at vi nu skal gå på en talerliste på 52 talere.

Kiil: Det er ingen som nu ikke er fullt klar over disse spørsmål, så det kan være nok å la to eller fire mann få ordet. Vi har gått ut fra at den gamle talerliste er ute av verden.

Alfred Madsen: Så vidt jeg vet har kongressen ikke besluttet å sette talerlisten ut av betraktning. Spørsmålet blev drøftet i redaksjonskomitéen. Min mening er at iallfall forslagsstillerne må få ordet.

Dirigenten: Dirigenten er av den opfatning at der skal foretas en votering om hvorvidt den gamle talerliste skal følges.

Formannen: Jeg er enig i at man skal vedta at den gamle talerliste settes ut av kraft, men jeg er ikke enig i at man skal innskrenke debatten til bare en mann fra hver retning. Man får gå til en ny talerliste, men jeg tror ikke at det blir nødvendig å føre nogen lang debatt.

..A. H. Arntsen: Talerlisten blev lagt i protokollen og det blev lovet at den skulde bli fulgt.

Alberti: Jeg lovet at alle som hadde noget å si skulde få ordet.

O. Torp: Som dirigent hadde jeg tenkt å fremsette forslag om å begrense debatten med et par mann fra hver side. Jeg tenkte da også på Systads forslag. Det er klart at han representerer et syn som må få gjøre sig gjeldende.

Ved voteringen blev det først besluttet å sette den gamle talerliste på 52 talere ut av kraft. Derefter blev forslaget om bare to talere fra hver side forkastet.

Efter bemerkninger av *Systad, Ludvig Johansen* og *Richard Hansen* blev et forslag av dirigenten om 5 minutters taletid vedtatt.

Jønsson: Jeg synes det er riktig at Systad nu får ordet før nogen annen taler, så de får høre hvad han har å si.

Chr. Systad: Det er intet spørsmål i den norske arbeiderbevegelse som har tatt en så bred plass som de internasjonale spørsmål og det er intet spørsmål som det er så farlig å røre ved som de internasjonale spørsmål. Vi har sett at de organiserte er blitt mere interessert i arbeidet i de senere år og vi har hatt den tro at den **samling** som kom.

i stand var av varig verdi, men nu efter at vi fikk dagsordenen til kongressen med dissensen i de internasjonale spørsmål, så vakte den til live de ubehageligheter som man har hatt. Man så partipolitisk på saken. Jeg vil si at da vi meldte oss ut av Amsterdam, så var jeg enig i at vi skulde gå inn i R. F. I., men da blev vi stanset. Det er denne kastingen hit og dit som ikke kan tåles. Russerne kjenner nu disse norske erklæringer, derfor har de mottatt erklæringene med forbehold. De vil nu vite om de norske arbeidere mener noget mer enn før med disse erklæringene. Når arbeiderne har sagt fra at de ikke vil inn i R. F. I., så nytter det efter min mening ikke å lefle mere med dette spørsmål. Vi tror at vi skal kunne dirigere hele den internasjonale politikk, men faktum er at de 100 000 medlemmer som vi representerer har forskjelligartet opfatning og ute i verden er opfatningene ennu mer uensartet enn her. Og under disse omstendigheter tror man at det skal lykkes for oss å samle alle disse opfatninger i en internasjonale. Det er en overvurdering av oss selv. Vi må styrke vår egen organisasjon og så legge vår politikk slik at at vi kan slutte oss til de store organisasjoner ute i verden. Vi betyr i disse spørsmål i virkeligheten ikke mer enn en skredder i helvede. Vi må se til å døie alt det internasjonale snakk som det menes eller ikke menes noget med, så vi ikke setter oss op i nye vanskeligheter. Den beslutning vi fatter idag trekker nye konsekvenser efter sig. Jeg vil si: Vær varsom. Alfred Madsen sa et advarende ord, da han sa at vi ingen beslutning skulde fatte. Det var riktig, og ingen har slike erfaringer her som Alfred Madsen. Det er dette mitt forslag går ut på. Vi må likvidere denne strid. Flertallets forslag begynner med mistillit til ledelsen, men er det sund mening i at disse folk som er ledere i sine organisasjoner skal sværtes på denne måte. Innledningen må vi få vekk, likeså denne utenrikskomitéen. Hvad skal vi med nye apparater? Jeg kan ikke ta mitt forslag tilbake. Jeg går ut fra at mitt forslag som er et utsettelsesforslag blir votert over først. Jeg vil se en votering i det spørsmål om man skal utsette hele den foreliggende sak.

Dirigenten oplyste, at det var tegnet 43 talere og foreslo nu strek. Strek blev vedtatt.

Richard Hansen: Jeg vil bare si at det var synd at ikke redaksjonskomitéen kunde samarbeide sig til en enstemmig innstilling, men det viser at det er gått politikk i denne sak. Det er om å gjøre å få sagt noget mot sekretariatet som skal danne grunnlaget ved valgene. Tranmæl har sagt at sekretariatet har motsatt sig forrige kongress beslutning. Det er en påstand som Tranmæl ikke kan bevise. Sekretariatet har gjort hvad det kunde for å bli med i den engelsk-russiske komité. Det har endog for å gjennomføre denne beslutning ydmyget sig til å reise til Berlin, hvor det fikk sitte på et venteværelse, mens komitéen hadde sine møter. Nu er denne komité opløst. Hvad skulde sekretariatet da gjøre annet enn å henvende sig til Sverige og Danmark. Hører det noget steds hjemme å klandre at vi reiste til Stockholm for å få i stand forbindelser. Men her stillet de krav om at vi skulde gå inn i den samme internasjonale som de står tilsluttet. Det kunde vi ikke gå med på, men vi lovet at vi skulde forelegge spørsmålet for våre

organisasjonsinstanser og det blev gjort. Med 89 mot 18 stemmer blev forslaget vedtatt. Vi fant det bedre å innkalle en kongress enn et representantskapsmøte om saken. Alle avdelinger hadde derved fått saken til behandling. En annen sak er det at medlemmene ikke er enig i sekretariatets opfatning. Det er ingen grunn til å klandre sekretariatet for hvad det har gjort. Jeg vil si, at hvis dere vedtar flertallets forslag, så skal vi komme på neste kongress og se om dere har kunnet realisere forslaget. Det kan dere ikke. Det er nemlig bluff. Hvis dere realiserer forslaget så er det ensbetydende med at forbindelsen med de internasjonale fagforbund er sløifet.

Fladeby: Jeg er blitt ytterligere bestyrket i at mitt forslag er det som kongressen skulde vedta. Der trenges mere opplysning om denne sak. Jeg vil gratulere med det inngåtte ekteskap mellem Furubotn og Tranmæl, men jeg antar at det ikke vil bli av lang varighet. Det er også merkelig at Furubotn nu har funnet Tranmæl. I siste nummer av «Proletaren» sier han nemlig at «den farligste fiende er Martin Tranmæl og de såkalte «venstre»-førere innen den norske arbeiderbevegelse». Jeg har forstått det så at spørsmålet om medlemmenes selvbestemmelsesrett ikke er kommet frem på denne kongress, og jeg forstår av Tranmæl nu at dette uttrykk ikke er ment. Til tross for at jeg mener at forslaget om uravstemning er det riktige, så må jeg på grunn av at jeg forstår at kongressen ikke vil inn på det trekke mitt forslag tilbake. Jeg gjør det fordi Systads forslag er et utsettelsesforslag. Det sier ikke noget om når saken kommer op igjen, men den vil efter min mening komme når vi er nødtvungen til å ta et standpunkt.

Eugen Pettersen: Jeg vil med en gang si, at det forslag som Systad har fremsatt vil medvirke til at man på hver eneste kongress vil få dette samme spørsmål op igjen. De norske arbeidere har engang for alltid sagt fra at de ikke vil gå inn i Amsterdam. Jeg tror at et ekteskap mellem Furubotn og Tranmæl er av større verdi for arbeiderklassen enn et ekteskap mellem Gundersen og Tranmæl. Kongressen i 1925 har slått fast at vi skal arbeide for internasjonal faglig samling. Richard Hansen sier at Tranmæl ikke kan bevise at sekretariatet ikke har arbeidet for internasjonal faglig samling. Arbeidet sekretariatet i Stockholm for internasjonal faglig samling? Det er oplagt at de på denne konferanse og på kongressen i Paris la linjen for den dagsorden som foreligger idag. Flertallets innstilling dekker det krav som de fleste representanter er valgt på. Flertallet av medlemmene har hatt valget mellem Volan og Aas' forslag og Mørks forslag. Madsen har kritisert at det ikke er mulig for mindretallet å gå på innledningen. Jeg har fremsatt det såkalte mistillitsforslag, og jeg kan opplyse at jeg skriver mine forslag ut fra hvad der rører sig i mitt eget hjerte. Kongressdeltagerne som er valgt på Mørks forslag er sikkert klar over at de intet galt utretter mot sine medlemmer når de stemmer for forslaget fra flertallet i redaksjonskomitéen. Til mindretallet vil jeg si, at det er klart at det ikke vil stemme for innledningen, ti dermed vil det gå på en mistillitserklæring og jeg for min del mener, at skal beslutningen bli satt ut i livet, så må der velges en ledelse som vil dette som her vedtas.

Jønsson: Jeg tror også at vi kan nøie oss med å vedta en beslutning som det er nogenlunde utsikt til å gjennomføre i kongressperioden. Det er ikke riktig å stable op vedtak som ikke lar sig gjennomføre. Sekretariatet har dokumentert at det har gjort meget for å gjennomføre forrige kongress beslutning, og det skal det altså nu felles på. Det er en beslutning som sekretariatet har måttet se gjennom fingrene med og det er beslutningen om industriforbund. Hvis sekretariatet ikke hadde sett gjennom fingrene med den, så vilde vi ikke ha stått såpass som vi gjør idag. Der har vi ikke set nogen mistillit. Det er bare i den kjemiske industri at dette er gjennomført. Det er ikke kritisert at det ikke er gjennomført for de andre industrier og på dette område blir ikke sekretariatet klandret. Jeg tror at sekretariatet vil få nok av arbeide med omorganiseringen innen Landsorganisasjonen og andre spørsmål som bare ikke har kunnet gjennomføre. Vi har beslutninger helt fra 1920 som ennå ikke har latt sig realisere. Det er derfor arbeidoppgaver nok for de som kommer inn i sekretariatet. Jeg er bange for at flertallets forslag i denne sak kommer til å bli en beslutning op på dyngen av slike beslutninger som vi har fra tidligere av. Det er helt ut riktig som Madsen sa, at det som de forbundsvisse internasjonale peker frem på er det viktigste. De er det viktigste å søke samarbeide med. Jeg vil be om at kongressen tenker over dette før den fatter sin beslutning.

L. Rungstad: Når jeg sitter og hører på debatten på denne kongress, så får jeg den bestemte følelse, at spørsmålet om de internasjonale forbindelser er noget som bare skal være et fremtidsperspektiv, mens jeg har ment at de skulde utbygges for å være støttepunkter i dagens kamp. Vi har undersøkt om det har vært en internasjonale som det var nogen verdi å være med i. Tranmæl gjentok idag beskyldningen om at sekretariatet ikke har etterlevet forrige kongress' beslutning. Dette etterfulgtes av et mistillitsforslag, men det er tatt tilbake, fordi han opdaget at det rammet også de som ikke skulde rammes. Det forslag som foreligger fra flertallet kan innebære at man i forbundene må reise til sine broderorganisasjoner og anmode om at det gode forhold skal få fortsette og for å få det må man da si, at dette forslag måtte vedtas for at sekretariatet skulde ha en smekk.

Oskar Karlsen: Det fagkongressen skal beslutte er den opfatning som gjør sig gjeldende blandt arbeiderne. Jeg kan ikke forstå at sekretariatet skal søke å dekke den opfatning det har for derved å stagnere arbeidernes opfatning. Bruddet med Amsterdam skyldes at Amsterdam ikke tok skrittet helt ut og søkte å hindre verdenskrigen. Amsterdam trodde kanskje ikke på organisasjonenes styrke. Jeg vil spørre: Er Amsterdam bedre idag enn den gang? Hvad gjorde Amsterdam i Sacco og Vanzetti-saken? Den amerikanske ambassadør tilbakeviste den komité som man sendte med en protest. Fimmen sa da at man skulde svare med en boikott, men til det svarte Jouhax: Vi klarer ikke det. Dette viser at arbeiderne ikke kan tro på en organisasjon som ikke har tro på sig selv og på arbeiderne ute i verden. Derfor må utviklingen gå i retning av den russiske landsorganisasjon. Den har vist at den kan utrette noget. Det vil være av stor betydning å få

en overenskomst med denne organisasjon som har 10 millioner medlemmer.

Albert Karlsen: Jeg får inntrykk av at det er gått for meget partipolitisk lidenskap i dette spørsmål. Jeg må ta stilling til dette spørsmål ut fra rent faglige hensyn og ut fra hvad som nytter fagorganisasjonen og arbeiderne. Arbeidsmannsforbundet stod utenfor de internasjonale forhold og jeg måtte i hovedstyret være med på å gi forretningsutvalget direktiver om å søke å oprette forbindelse med det internasjonale grubearbeiderforbund. Jeg mener at man har plikt til å se på dette som et faglig og ikke som et politisk spørsmål. Man må se på de svar som er gitt fra de svenske og danske representanter og disse svar kan ikke misforståes. Det er vel ingen som vil være med på å fatte beslutninger som ødelegger de forbindelser vi har med de svenske og danske organisasjoner. Vi har vært nødt til å gå tiggergang til så vel de svenske som danske organisasjoner om hjelp og kan komme til å bli det. Jeg er klar over at enkelte vil si at dette er reformisme, men jeg vil se praktisk på spørsmålet og vil ikke være med på å ødelegge disse forbindelser.

Halvdan Strand: Jeg tror at det er nødvendig å se på dette ut fra medlemmenes synspunkt. I vår fagforening var det Aas og Volans tilhengere som var den store minoritet og brobyggerne må da ta hensyn til disse. Sekretariatet kan ikke misforstå den situasjon som er oppstått. De har ikke medlemmenes tillit. Jeg synes at sekretariatets medlemmer skulde ha optrådt som menn og sagt at vi må søke tilknytning til de vest-européiske organisasjoner. Som arbeider har jeg grunn til å si at jeg er tilfreds hvis flertallets forslag seirer i dette spørsmål.

Johan Berg: Det er beklagelig at man ikke har kunnet komme til enighet i dette spørsmål. Til Systad, som sa at han var uenig i den kritikk som sekretariatet vilde få i dette forslag, vil jeg få si, at det ikke er mange dagene siden han selv sa at sekretariatet burde gå ned fra sine høie pidestaler og lytte til medlemmenes opfatninger. Når sekretariatet ikke kunde få forbindelse med den engelsk russiske komité, så skulde det absolutt gå til Amsterdam — akkurat som om det ikke skulde finnes andre veier å gå. Flertallets forslag dekker det syn som kommunearbeiderne i Oslo har og jeg er enig i det.

Berby: Jeg vil gratulere redaksjonskomitéen med det samarbeide som den har fått i stand så langt det rekker. Når vi ser nærmere på mindretallets forslag, så må vi si det ikke er rart at de som er rene Amsterdam-tilhengere ikke har kunnet strekke sig lenger. Den virkelige forskjell kommer frem i punkt II. Det som står her betyr at vi skal ha samme historien op igjen. Det er ikke vanskelig å bestille et forhåndssvar fra Sverige og Danmark. Sekretariatet kunde ved dettes hjelp si: Vi kunde ikke gjøre mere for derved vilde vi ha svekket det arbeide som var i gang. Madsen er jo tydelig inustillet på å komme i forbindelse med Amsterdam og de vest-européiske arbeidere, så det er ikke rart at han vil ha dette punkt med. Jeg mener at det skulde være en styrkelse for hele verdens arbeiderklasse at man samarbeider med dem som har barrikadene bak sig. Erklærer man sig enig med Amsterdam, så betyr det en svekkelse av de russiske arbeideres kamp i sin

helhet og det virker derhen at man trekker fra dem den sympati og støtte som de trenger i sin kamp.

Einar Gerhardsen: Halvard Olsen sluttet sitt innlegg med en varm appell om samling. Hvad betyr det? Hvis det nu blir en enstemmig beslutning. Hvad vil medlemmene da si efter det som er gått forut? Det har vært krig på kniven mellom medlemmene, og så skulde vi gå hen og vedta en enstemmig beslutning? Det er ikke om å gjøre å få i stand en formell enighet. Vi vet fra Det norske Arbeiderpartis landsstyremøter i 1923 hvad enstemmige beslutninger betyr. Man dekker ikke over en faktisk uenighet med en formell enig beslutning. Det er godt at redaksjonskomitéen har gitt oss grunnlag for en reell avgjørelse. Dette er ikke bare et praktisk spørsmål. Saken har interesse for utviklingen av vår egen fagorganisasjon. Det er et spørsmål om vi skal velge Amsterdamlinjen eller en annen linje. Sekretariatet fant saken så viktig at det sammenkalte kongress et år for tidlig, og da skal vi avgjøre spørsmålet. De som vil ha Amsterdampolitikk inn i norsk fagbevegelse stemmer for mindretallets forslag. Det er Halvard Olsen og de andre i sekretariatet som har reist dette stridsspørsmål og nu komme vi ikke forbi det uten ved å vedta en reell beslutning.

Alberti: Jeg hører til sekretariatets flertall, så kongressen er ikke i tvil om hvilket standpunkt jeg har hatt. Jeg hadde ~~servotum~~ i sekretariatet i 1923. Jeg mener at vi tjener arbeiderklassen best ved å stå tilsluttet den internasjonale som har størst tilslutning fra alle de øvrige lands organiserte arbeidere, hvis man mener at vi skal søke å skape en enig arbeiderklasse hele verden over. Jeg mener den linje som Tranmæl arbeidet etter da han optok arbeidet i den norske arbeiderbevegelse. Vi skal bruke den indre linje også internasjonalt. Det er ingen sannhet at sekretariatet har brutt kongressens beslutning. Sekretariatet har fulgt kongressens beslutning og gjort hvad det kunde, men det er ikke vår skyld, at vi ikke kom inn i den engelsk-russiske komité. Vi har forsøkt med Stockholmskonferansen. Vi reiste dit alle, til og med Mørk var med på Stockholmskonferansen. Hadde han der noget annet standpunkt enn vi andre? Nei, vi stod solidarisk alle. Men forholdet var det at Mørk reiste dit alene uten å ha Tranmæl med sig. Dette spørsmål skulde være et faglig spørsmål, men det er blitt gjort til et politisk spørsmål. Det er Martin Tranmæl som redaktør av «Arbeiderbladet» som har vært med å skape denne stemning for at vi ikke skulde få anledning til å drøfte dette på et saklig grunnlag.

Kiil: Jeg har hele tiden vært av den opfatning at dette spørsmål var så utdebattert at man ikke skulde behøve å debattere flere dager for å komme frem til en beslutning. Jeg tar ordet på grunn av Systads forslag om at man skal beslutte ingen ting å gjøre. Dette er ikke noget nytt spørsmål på arbeidsplassene og arbeiderne forstår mere av dette spørsmål enn man her mener at de gjør. Agitasjonen mot Amsterdam har vært drevet i 10—12 år, og så kommer man nu og sier at det er en ny situasjon og vi skal gå til Amsterdam. Medlemmene kan ikke gjøre saltomortale fordi om lederne kommanderer, og da nytter det ikke som Systad foreslår ikke å gjøre noget. Vi må ta reelt standpunkt og få et grunnlag for det videre arbeide for internasjonal samling. Det er bedre

å ta kamp enn ikke å gjøre noget. Er ikke behandlingen i avdelingene uravstemning god nok? Når det nu snakkes om uravstemning, så er det bare for å få ny utsettelse. Tranmæl står idag på samme linje som han alltid har gjort i de internasjonale spørsmål, og jeg tar hatten av for Tranmæl for det.

Arthur Arnesen: Før sekretariatets flertall hadde skrevet sitt forslag til internasjonale forbindelser var medlemmene imot det og da det kom sa medlemmene nei. Nu skal vi si at vi ikke skal til Amsterdam. Nu er forslaget ikke som jeg vil ha det, men ved det tilleggsforslag som Dahl har fremsatt kan jeg stemme for det, idet jeg i dette forslag legger at vi orienterer den norske landsorganisasjon en liten smule lenger øst.

Hernes: Forslaget tilfredsstillter ikke mig, og selv om dette forslag kommer i stand, så har vi fremdeles de tre retninger som har vært og det er jeg sikker på at medlemmene ikke er fornøyd med. Man har striden gående utover distriktene. Vi burde her ha holdt rent og klart på våre standpunkter, men man må vel nu bøie sig her og da vil jeg stemme for flertallets forslag. Når man ikke vil gå med på en norsk-finsk-russisk komité, så er det fordi man frykter for da å miste forbindelsen med de svenske og danske organisasjoner. Arbeiderne i Sverige og Danmark har ikke imot oss, men de reformistiske ledere har muligens det. Alle retninger påstår nu at de er på klassekampens grunn.

Leif O. Foss: Det er ingen ting å si på at Amsterdammere fører Amsterdam-politikk, men den Amsterdam-politikk man nu søker å føre oss inn på efter at sekretariatet har tatt sitt forslag tilbake, er dog litt for meget. Den innstilling som foreligger fra komitéens mindretall er uttrykk for det Madsenske diplomati som er så farlig for arbeiderne og deres virksomhet. Det høres pent ut i punkt I, men i punkt II har man kjeltringstreken fra representantskapet i ny utgave, men det går ikke å lure kongressen. Det er gjennomskuet. Jønsson sier at sekretariatet har forsøkt å gjennomføre beslutningen av 1925. Nei, det var for å motarbeide beslutningen at sekretariatet reiste til Berlin, Stockholm og Paris. Det er denne hensikt med det utførte arbeide som må fordømmes. Bakdørspolitikken må vi avvise og likeså dette utsettelsesforslaget fra Systad. Når det ikke er mulig å få en organisasjonsmessig plattform for det internasjonale samarbeide så får vi ta det som står her.

Torbjørn Henriksen foreslo nu taletiden innskrenket til 2 minutter. Hulthin protesterte mot denne innskrenkning, men forslaget blev vedtatt.

Torbjørn Henriksen: Her har sekretariatet presset frem dette spørsmål for denne kongress, men når de fikk se medlemmenes opfatning så trekker de sitt forslag tilbake og får Madsen til å lage et utmerket tilbaketog. Og nu får sekretariatets medlemmer ordet til snakk. De snakker ikke et ord om tilslutning til Amsterdam. Kongressens representanter er imidlertid så vel orientert at det nytter ikke å trekke nogen til sig ved dette snakk.

Hulthin: Man behøvde ikke å være mange timene på denne kongress før man fikk vite hvor landet lå. Det er om å gjøre for Det norske Arbeiderparti å ta ledelsen i Landsorganisasjonen. Mørks forslag er ikke Mørks forslag. Høvdene er nok Mørks, men røssten er Tranmæls. Hvem er det som har skapt striden innen arbeiderbevegelsen i de senere år? Samlingen viste at Tranmæl ikke ofrer noget på sin ærgjerrighets alter. Jeg stemmer med mindretallet, fordi det kan ikke gå ann å ofre fagbevegelsens interesser på Det norske Arbeiderpartis alter.

Adolf Olsen: Beslutningen i 1925 var så enstemmig at det skulde være umulig å tenke sig at man to år efter skulde kunne innby til å slå inn på en ny linje. Det er sagt at vi er et lite land. Men selv om vi er små, så betyr vi noget. Ved å stå utenfor å arbeide for internasjonal faglig samling så betyr vi mere enn ved å stå innenfor. Nu protesterer vi ved vår optreden mot den faglige splittelse.

Johan Torp: Der er ikke stor forskjell på de to forslag, men man er nødt til å ta hensyn til formene i forslagene. Jeg kan ikke stemme for Madsens forslag, fordi vi på arbeidsplassene mener at det ikke nytter med en bemyndigelse til sekretariatet. Man må pålegge ledelsen hvad den skal gjøre. Erfaringene tilsier oss at vi må stemme for flertallets forslag.

Didriksen: Det som har mest å si er det forslag Torbjørn Dahl har stillet og som tar sikte på snarlig å komme i forbindelse med den russiske fagorganisasjon, som teller 10 millioner medlemmer og kan yde støtte også til de norske arbeidere. Det er den største realitet for mig. Det er klart at dette må bli et politisk spørsmål. Det var det også den gang Halvard Olsen og de andre innstillet de norske arbeidere på den opfatning arbeiderne har idag.

Ingv. Olsen: Når jeg ser på hvordan dette spørsmål er behandlet, så er jeg klar over hvordan det vil gå. Men når jeg også ser på hvordan dette er laget til et rent politisk spørsmål, så må jeg si pass. Jeg har sett på de internasjonale forbindelser rent faglig, også da jeg stemte for Mørks endrede forslag, men efter å ha fått se at det er blitt til en politisk avgjørelse, og efter det som foreligger nu, så er jeg nødt til å gjøre en vending og som så mange andre stemme for redaksjonskomitéens mindretall.

Hjellen: Der er vel klarhet over hvem som har reist denne strid? Det ser ut som retningen er blitt ilde skjøttet. Efter det jeg er valgt på er dette ikke tilfredsstillende, men jeg vil stemme for flertallets forslag. Madsen søker i sitt forslag å skjule en ny engelsk-russisk komité som det skal strande på og som sekretariatets flertall skulde kunne benytte til å fremme sin vei.

Nygaardsvik: Efter min mening bør flertallets forslag opfattes som en dom over sekretariatet. Madsen er en god diplomat — det viste han på representantskapsmøtet og det viser han nu.

Hans Eriksen: Det er en del av flertallets forslag som nødvendig gjør at jeg tar ordet. Det kunde være nødvendig at kongressen hadde sagt minst mulig om de internasjonale forbindelser, idet de svenske og danske gjester har sagt fra. Slik som det har vært hittil har det

kunnet gå an å oprettholde forbindelsene. Derfor var det jeg fremsette mitt forslag, som også skulde være overensstemmende med medlemmenes mening. Når jeg fastholder dette forslag så er det også av den grunn, at på det finske trearbeiderforbunds kongress forelå det samme spørsmål til avgjørelse og da blev det sagt fra både fra danskene og svenskene, at enten måtte man orientere sig til Russland eller også stille sig slik at man kunde fortsette samarbeidet med dem. Begge deler går ikke an, erklærte de. Det er tydelig og klar tale. Og så kommer man her med Dahls tale. Jeg synes synd på Høvleriarbeiderforbundet, når vi får iverksatt flertallets forslag og skal til å effektivere det. Det er de svenske og danske forbund som har hjulpet oss i disse vanskelige år. Kunde vi ikke la fornuften råde og stå utenfor inntil forholdene er avklart og vi har funnet oss tilrette et eller annet sted.

Lars Evensen: Til de foreliggende forslag vil jeg ha uttalt, at jeg hadde håpet og trodd at denne kongress skulde være kommet så langt at den kunde godta det forslag som foreligger fra den russiske landsorganisasjon og som er optatt av Volan og Aas. Når det ikke kunde skje så vil jeg anbefale forslaget fra redaksjonskomitéens flertall. Jeg vil også ha sagt om forslaget fra Jønsson, Madsen og Halvard Olsen at de synes å legge grunnlaget for en ny agitasjon for Amsterdam.

Kristofer Jakobsen: Det var sagt at man skulde se praktisk på dette spørsmål. Hva er da forholdet? Jo, medlemmene har tatt stilling til de internasjonale forbindelser og medlemmene har lagt en annen mening i samlingen enn det det her søkes å gi det utseende av. Det jeg har fått ut av denne heksedans om de internasjonale forbindelser er at det er Volan og Aas' forslag som er det riktige.

Volan: Jeg anmoder alle som er enig i mitt og Aas' forslag om å møte til en konferanse i Lille sal straks.

Sigurd Forbord: Jeg kan ikke se stor forskjell på forslagene. Forskjellen ligger i innledningen og da må jeg stemme for mindretallets forslag, idet jeg ikke kan være med på å gi sekretariatet mistillit for det det har gjort. Der har vært saklige grunner for det. Jeg minner om stemningen i representantskapet. Jeg er mot innmeldelse i Amsterdam, men jeg mener at alle skal vederfares rettferdighet.

Anders Arntsen: Jeg føler mig forpliktet til å stemme for flertallets forslag, fordi medlemmene har stemt for Mørks forslag, men jeg innrømmer at det er et feighetens standpunkt, fordi det fører ikke bort fra det vi er oppe i. Det er vel ingen av oss som tror at ikke de svenske og danske gjester her representerer de svenske og danske arbeidere? Neste gang skal vi ta og kaste projektmakerne i en sekk og ryste dem godt sammen, så det kan bli slutt på disse forhold.

Alfred Melgaard: Jeg tror ikke Foss har rett til å uttale at de internasjonale forbindelser er en kurrant sak. I de siste år er de fleste penger som vi har ført kamper for hentet fra våre internasjonale forbindelser. Hvis vi ikke hadde fått disse pengene så vilde våre kamper ha kjørt i grøften. Våre forbindelser forlanger at vi ikke skal stille oss imot dem, og de har forlangt å få se de overenskomster vi inngår. Jeg har ikke lagt nogen politikk inn i dette, men jeg har gått med på det, fordi vi vet det vil styrke våre kamerater på arbeidsplassene.

Bratvold: Det er en ting som ikke er nevnt. Der finnes et land som ligger nær inntil Russland: Finnland, hvor fagorganisasjonen blev underkuet. Hva har russerne gjort der? Ingenting. Men vi, svenske og danskene har sendt penger dit for å gjenreise den finske fagorganisasjon. Jeg sier ikke dette for å være ubehagelig mot våre russiske kamerater. Men forholdet er det at vi ikke kan stole på at vi i et knipetak får hjelp fra Russland, fordi de tar politiske hensyn. For vårt forbunds vedkommende så søkte vi i 1924 russerne om hjelp. De telegraferte at de skulde sende 2000 kroner, men endog det beløp stoppet på veien. Vi trengte den gang 200 000 kroner i uken.

Rothaug: Vi kan gjøre den innrømmelse, at vi som er valgt til denne kongress, er valgt med så lite stemmetall, at det vel ikke har vært så lite ved noen tidligere kongress. Medlemmene er lutelei den fraksjonsstrid som har forekommet i fagforeningene. Sekretariatet skal slaktes, det er stillingen. Jeg vil påstå at minst 70—80 procent av medlemmene vil si at sekretariatet har gjort sin plikt. Jeg vil si: Støtt mindretallet og la oss nu komme til oss selv igjen.

L. O. Strøm: Det er politikerne som har hersket over denne kongress. Det vi skal si når vi kommer hjem, er: Vi har orientert oss til Sorgaten 45. Og videre: Herefter skal vi ikke ha noget å gjøre med de tilsmussede Amsterdam-penger fra Sverige og Danmark.

Torbjørn Dahl: Dere som mener at vi burde gå til Amsterdam burde ha forsvart dette standpunkt. Da hadde vi hatt et reelt forhold. Men Alfred Madsen vil ved sitt forslag bare gjøre det ennå mer uklart. De norske arbeidere har sagt fra og vil at vi skal søke det Bratvold angrep så sterkt, nemlig å komme i forbindelse med de finske og russiske fagorganisasjoner. Russerne har støttet den finske fagorganisasjon, men det har ikke kunnet skje offentlig på grunn av forholdene i Finnland under det hvite herredømme. Russland har ydet oss en million kroner. Det er heller ikke nevnt av Bratvold.

Edv. Blom: Jeg hadde helst sett at man oprettholdt forslaget om innmeldelse i Amsterdam, men når det ikke er skjedd må jeg stemme for mindretallets forslag. Jeg mener at hvis Torp blir formann for Landsorganisasjonen, så vil vi om et års tid få en ekstraordinær kongress til behandling av spørsmålet om tilslutning til Amsterdam. Det er veien det må gå og går.

Oscar Torp: Avgjørelsen på denne kongress har også politisk interesse. Det er det som er forholdet. Vi har kjempet om en sak av stor interesse innenfor fagbevegelsen i vårt land, men som også har interesse for det politiske arbeiderparti. Vi er ikke enig i den politikk Amsterdam fører og hvis fagorganisasjonen her i landet slo inn på den linje, så vilde det ha innflytelse på den politiske bevegelse. Vi vil inn på samlingen internasjonalt på samme måte som den har foregått her i landet. Vi er ikke gått samlingen for nær. Jeg beklager at kampen om disse spørsmål skulde komme til å stå på denne kongress og ikke på partiets landsmøte, men ansvaret for det ligger på det sekretariat som skal på valg på denne kongress.

Rudlang: I 1918 fikk vi det såkalte radikale gjennombrudd her i landet og i 1920 knesatte vi Arbeiderpartiets retningslinjer. I 1922

forelå sekretariatets **fordømmelse** over Amsterdams politikk og i 1923 godkjentes utmeldelsen av Amsterdam. I 1924 hadde vi avstemningen om innmeldelse i R. F. I. I 1925 optok kongressen spørsmålet om internasjonal faglig samling, i 1926 hadde vi skandinavisk-baltisk konferanse og nu i 1927 har vi kongress om Amsterdam-spørsmålet. Nu er det snart 10 år siden det radikale gjennombrudd fant sted og det ser ut til at man til den tid skal nå tilbake til Amsterdam igjen.

Bernh. Berentsen: Det som er kjernen i den norske arbeiderklassens interesse idag er ønsket om arbeiderklassens hele og fulle samling i en internasjonale. Hvis vi hadde sett nøkternt på dette spørsmål så vilde vi ha vært dette mål nærmere. Det er umulig å ta et reelt standpunkt. Derfor mener jeg at enhver ansvarsbevisst fagforeningsmann ikke må vedta noget som svekker de forbindelser vi har idag. Vi kan derfor efter min mening ikke vedta flertallets forslag. Torbjørn Dahls forslag hadde jeg lyst å være med på, men jeg kan ikke for jeg har ikke hel oversikt over det.

Formannen: Jeg beklager meget, at det ikke lyktes for den forsterkede redaksjonskomité å bli enig om et fellesforslag. Jeg beklager det for arbeidet i den kommende tid og fordi jeg mente at denne kongress skulde manifestere den **klassemøte** som det siste valg gav uttrykk for. Jeg skulde ha vært villig til å akseptere alle forslag som fremlegges, hvis de ikke betydde at man svekket de forbindelser som man har, og som fagorganisasjonen er absolutt avhengig av i de kamper vi må føre. Dette vil ikke flertallet, og de viser at de ikke vil samling nasjonalt og internasjonalt.

Tranmæl: Vi har ikke tro på at flertallet i sekretariatet er overbevist. De tror fremdeles på det de mener, men de vil bøie sig. For kongressen er det om å gjøre å vite at sekretariatet lojalt vil gjennomføre kongressens beslutning. Det er Amsterdams politikk som er over oss, og det er den vi ikke vil vite noget av.

Dermed var debatten ferdig og man gikk til votering.

Chr. Systads forslag blev forkastet, likeledes Hans Eriksens forslag. Derefter blev redaksjonskomitéens flertalls innstilling vedtatt med 152 mot 84 stemmer som avgas for mindretallets innstilling. En var fraværende.

Voteringen over de to innstillinger fra redaksjonskomitéen foregikk ved navnoprop.

De 152 som stemte for flertallets innstilling var: Andor Andersen og Anders Arntsen, Sulitjelma, Ragnar Fossum, Hærran, Arthur Lie, Stord, W. Anstensen, Foldalsgruben, Hans Røste, Oslo, Johan Stensland, Kirkenes, Johs. Tokstad, Løkkens Verk, L. Larsen Børve, Stavanger, Thomas Tellefsen, Melhus, E. A. Hulback, Oslo, Arvid Mahle, Trondhjem, Arnfinn Vik, Oslo, Einar Aasen, Oslo, Knut Alsgaard, Mossjøen, Henry Andersen, Oslo, Edv. Arnesen, Skien, K. Berekvam, Stavanger, Malfred Bergseth, Oslo, Aksel Hernes, Trondhjem, Josef Jensen, Oslo, Emil Kristiansen, Hamar, Em. Nielsen, Strømmen, Erling Skorve, Bergen, Halvdan Strand og Philip Söderblom, Oslo, Oscar L. Ottersen, Oslo, O. M. Haugen, Oslo, K. Rosenløv, Kristiansand S., Sigurd Jensen,

Bergen, Gustav Weie, Trondhjem, Sverre Karlsen, Trondhjem, Aksel Sandstrøm, Hømmelvik, G. E. Andersen, Horten, Arthur Arnesen, Oslo, Johan Engh, Leif O. Foss, Asbjørn Gulbrandsen, Oslo, A. H. Gustavsen, Fredrikstad, Amandus Holthe, Thorolf Kristiansen, Oslo, Kr. Kristoffersen, Moss, A. O. Nygaardsvik, Bergen, Mathias Tagseth, Trondhjem, Johan Torp, Oslo, Einar Aas, Drammen, Oskar Andersen, Rjukan, M. M. Bolstad, Vaksdal, Jac. Eriksen, Harald Haare, Hans Johansen, Drammen, Erling Kiil, Narvik, J. Skaarvold, Stavne pr. Trondhjem, Arthur Berby, Langesund, Paul Engstad, Sauda, Gustav Green, Lier, A. Gulbrandsen, Slemmestad, Rudolf Hanæs, Porsgrunn, Johs. Hjellen, Tyssedal, Einar Knutsen, Oslo, Aksel B. Syvertsen, Oslo, Ole Teksten, Notodden, Karsten Torkildsen, Rjukan, Lars Evensen, Johan Berg, Oslo, Olaf Eriksen, Torbjørn Henriksen, Eugen Johannesen, Oslo, Olav Johannessen, Bergen, Arthur Karlsen, Bryn, Oskar Karlsen, Oslo, Andreas Olsen, Bergen, Øistein Trøen, Oslo, Ole Rinan, Tr.hj., Rudlang, Oscar Torp, Oslo, Gustav Sundbye, Tr.hj., Ingv. O. Haugen, Oslo, H. Michelsen, Bergen, Karl Oshaug, Stv.gr., Aron Ask, Eugen Berg, Oslo, Gustav Gulbrandsen, Hamar, Rolf Hofmo, Oslo, Henry Jacobsen, Moss, Leif Larsen, Hamar, Petter Marthinsen, Lilleaker, Lyder S. Olsen, Bergen, Ole Andresen, Moss, J. Bremseth, Ranheim, M. Finsveen, Lillehammer, J. Karlsen Klevfoss, Sarpsborg, Johan Knive, Gjeithus, Hedvin Larsen, Skien, Jens Larsen, Krogstadelven, Viggo Narvesen, Drammen, P. Nicolaisen, Nygard, John Olsen, Fredrikshald, Ole Renholdt, Eidsvoll, Sigurd Simensen, Stenberg, Karl Sørensen, Gjeithus, Jens Tønderud, Lillestrøm, Axel Werner, Sarpsborg, G. E. Wiklund, Hønefoss, Anton Andresen, Lillestrøm, Erik Maaren, Trondhjem, Karl Øren, Skien, Signe Nilsen, Waldemar Nielsen, Oslo, Harald Andresen, Moss, Bergljot Baastad, Oslo, Arnt Anda, Stavanger, Olaf Bruaas, Trondhjem, Eivind Engh, Johs. Johannesen, Oslo, Hjalmar Johnsen, Bergen, Sigurd Kolstad, Bodø, Einar Larsen, Hammerfest, Johannes Abrahamsen, Witalis Andersen, Erling Antonsen, Torbjørn Dahl, J. Didriksen, Peder Furubotn, Einar Gerhardsen, Aksel Jacobsen, Louis Johansen, Eugen Pettersen, Martin Tranmæl, Oslo, J. P. Karlsrud, Vaksdal, Ingvald Nielsen, Bergen, V. Valentinsen, Laksevåg, Ole Aune, Steinkjer, Karl Tømmeraas, Trondhjem, Alfred Lindø, Adolf Olsen, Stavanger, Karl Dahl, Moss, O. Lauritzen, Kykelsrud, Karl Aug. Olsen, Lillestrøm, Oscar Nordeng, Gjøvik, Karl Steen, Hønefoss, Anton Brækken, Skien, Albert Sund, Rjukan, Emil Hansen, Larvik, Johan Skau, Horten, Syver Kristiansen, Eydehavn, Kristoffer Jakopsen, Sauda, Karl Sørensen, Kristiansund N., Kr. Moljord, Sulitjelma, Aksel Knudsen, Kirkenes, Elias Volan og Edw. Mørk, Oslo.

De 84 som stemte for mindretallets innstilling var: Ole Frøistad, Nore, Albert Karlsen, Gjerstad, Johan Nygaard, Oslo, Bernh. Berentsen, Bergen, Arne Forseth, Trondhjem, O. Hindahl, Johs. Hulthin, Oslo, Enok Rasmussen, Stavanger, Ludv. Johansen, N. Heggland, Hans Eriksen, Oslo, Ludvig Larsen, Gresvik, John T. Lausnes, Namsos, Hans Torgersen, Drammen, Emil Zackariassen, Larvik, O. Abrahamsen, Holmøstrand, Oskar Bakken, Haugesund, Haakon Bostrøm, Langesund,

Sigurd Evang, Gjøvik, Hans Hegg, Drammen, Edvard Hermansen, Tromsø, Ingvald Johansen, Stavanger, Kolbjørn Johansen, Hamar, Olaf Kamphus, Strømmen, Otto M. Thoresen, Lillestrøm, Bernh. Ødegaard, Tinnegrend, Erling Bøckmann, Fredrikstad, F. Mathisen, Agnæs pr. Fredriksvern, Kristian Rothaug, Kopperå, Josef Simonsen, Sarpsborg, Elias Underseth, Stangfjorden, Oskar Bohne, Stavanger, Otto Bottolfs, Drammen, Anton Jansen, Fredrikstad, Robert Kopp, Oslo, Hans Braathen, Aksel Schultz, Oslo, Henr. Henriksen, Kristiansand S., Chr. Systad, H. L. Børsum, Oslo, Bjarne Andersen, Sarpsborg, Edv. Blom, Skotfoss, Andreas H. Ek, Vestfossen, Olaf S. Gevelt, Embretsfoss, Erling Hansen, Tofte, Karl H. Karlsen, Greaaaker, Hans Pettersen, Hunsfoss, O. Helland, Trondhjem, O. L. Strøm, Johs. P. Nilsen, A. E. Gundersen, H. A. Birkeland, Oslo, Ragnvald Nygaard, Lisleby, Ingv. Olsen, Hjørdis Pettersen Ødegaard, Sigurd Forbord, Oslo, Thorvald Hermansen, Fredrikstad, Kristian Olsen, Drammen, Hj. Johansen, Oslo, Abr. Stafnes, Stongfjorden, Ludv. Buland, Trondhjem, Petrus Andreassen, Fredrikshald, Ludvig Hansen, Sarpsborg, Aksel Johansen, Glemmen, Kristian Bakken, Hamar, Karl Karlsen, Moelv, Arne H. Arntsen, Drammen, Erland Borgersen, Mjøndalen, W. Gulbrandsen, Drammen, Daniel Jakobsen, Sevrin Kristensen, Kristiansand S., Hj. Vesterdal, Namsos, Ole Hauan, Tromsø, Halvard Olsen, Jens Teigen, Johs. M. P. Ødegaard, L. Rungstad, Alfred Melgaard, A. Alberti, Gunnar Sethil, Halfdan Jønsson, Rich. Hansen, A. Bratvold og H. Fladeby.

Fraværende var Trygve Hansen, Sarpsborg.

Torbjørn Dahls tilleggsforslag blev vedtatt.

Alfred Malsen erklærte, at han tok sitt forslag tilbake, idet det var fremsatt under den forutsetning at det skulde kunne bli enstemmig vedtatt.

Dirigenten foreslo at man nu skulde gå over til valgene og dirigentene var blitt enig om at disse skulde foregå for lukkede dører. Dirigentens forslag blev enstemmig vedtatt efter en bemerkning av *Bratvold*, men beslutningen blev møtt med protester fra galleriet, hvor man nektet å forlate lokalet.

Efter forslag av dirigenten blev det derfor besluttet å ta en pause til kl. 7.

Aftenmøtet tirsdag 13 desember.

Dirigent: *Elias Volan*.

Dirigenten: Det var vedtatt at galleriet skulde stenges under valgene. Det var imidlertid en hel del representanter som undlot å stemme. Hvis alle hadde stemt er jeg i tvil om at galleriet vilde ha blitt stengt, og jeg anser det ikke nødvendig å stenge. Jeg tror at vi stemmer på nytt over dette spørsmål og jeg kan ikke innse at man er nødt til å stenge galleriet under valgdiskusjonen. Vi skal selvfølgelig ikke ha nogen diskusjon fra galleriet og hvis der er mistenkelige til stede der-

oppe så må der øves justis. Man stenger ikke av hensyn til de fagorganiserte, men fordi man ikke føler sig trygg for at der er bare organiserte.

Alfred Madsen: Jeg vil støtte forslaget om at valgene foregår for åpne dører. Det har alltid vært tilfelle tidligere og jeg tror det er best at vi opprettholder det nu og i fremtiden.

A. E. Gundersen: Det er første gang dette har foregått, så jeg er enig i dirigentens forslag.

Bratvold: Det var dirigenten som kom med forslaget om lukkede dører og når der nu kommer et annet forslag fra dirigenten, så kan jeg også stemme for det.

Dirigentens forslag blev vedtatt mot 1 stemme.

Formannsvalget.

Fra valgkomitéen forelå sådan innstilling:

Valgkomitéens flertall (Gundersen, Karlsen, Haare, Sund, Jakobsen, Rasmussen, Bakken og Arntsen) foreslår Halvard Olsen som formann.

Mindretallet (Tranmæl, Henriksen og Bruaas) foreslår Oscar Torp som formann.

2 medlemmer (Evensen og Skorve) undlot å stemme.

Martin Tranmæl (valgkomitéens formann): Når vi står overfor valgene etter de avgjørelser som nu er truffet er spørsmålet: Hvilke prinsipper skal legges til grunn for valgene? Jeg antar at man da vil sørge for å få et sekretariatsflertall, som er i overensstemmelse med de fattede beslutninger. Vi har fattet en viktig beslutning som har vakt oppmerksomhet rundt om i landet. Når kongressen har fattet en slik avgjørelse, så må også valgene være gitt. Det må være konsekvens i det man gjør. Man må sørge for et flertall i sekretariatet av de som er prinsipielle motstandere av Amsterdam. I 1925 stod vi overfor valg av formann og under den debatt som foregikk om valget dengang, så fremholdt jeg, at når jeg var med på Halvard Olsen, så var det fordi kongressens beslutning utpekte ham. I dette tilfelle har kongressen sagt fra at den vil inn på en linje som må innebære et skifte i sekretariatet, slik at der i dette blir et flertall som er mot den kurs man var inne på foran kongressen. Hvis man følger dette prinsipp, så må det gjøres gjeldende ved formannsvalget. I sekretariatet må formannen spille en viktig rolle. De andre medlemmer kan ikke være med i forberedelsen av sakene, det ligger i Landsorganisasjonens kontor. Det må derfor foretas skifte av formann og en del av sekretariatets medlemmer for å bringe valget i overensstemmelse med de fattede beslutninger. Den nuværende formann er den som har gått i bresjen i denne sak og han endrer ikke sitt grunnsyn. Hvis han gjorde det var han ikke den mann han er. Ut fra det saklige nederlag som sekretariatet har lidt må der foretas valg på ny formann. Dette er ikke et personlig angrep på den nuværende formann. Det er hans saklige stilling, hans standpunkt som skal legges til grunn. Et mindretall i valgkomitéen

har optatt forslag på Torp, en av dirigentene. En ung mann, men gammel i fagbevegelsen. I de senere år har han vært formann for Det norske Arbeiderparti. Han har erhvervet sig det kjennskap til organisasjonsforholdene og den posisjon og tillit som trenges. Det er et offer for Det norske Arbeiderparti å avgi sin formann, men formannsstillingen i Landsorganisasjonen er den mest krevende stilling i norsk arbeiderbevegelse og da må hensynet til Landsorganisasjonen gå foran. Saken har vært forelagt partiets centralstyre, som har vedtatt at det finner ikke å kunne motsette sig at Oscar Torp stilles som formannskandidat. Centralstyret har ikke villet uttale sig om selve valget. Jeg tror det er unødvendig å anbefale ham, han anbefaler sig selv gjennom det arbeide han har utført i arbeiderbevegelsen. Det har vært innvendt at vi ikke har råd til å miste Oscar Torp som formann for Det norske Arbeiderparti, men her må vi ta hensyn til Landsorganisasjonen og samle oss om en mann som kan være i overensstemmelse med de beslutninger som er fattet og kan oprette det tillitsforhold som er nødvendig i Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Albert Sund: Folk kjenner Halvard Olsen så bra at nogen anbefaling av ham ikke er verd å innlate sig på. Når flertallet i valgkomitéen har tatt den stilling at det innstiller Halvard Olsen til gjenvalg, så er det utelukkende ut fra hvad som tjener organisasjonen best og ikke av personlige hensyn. Når vi ser på det som har gått forut så ser vi at organisasjonen ved daglig krig har vunnet frem litt efter hvert. Vi har hatt opgangs- og nedgangstider. Det var midt under nedgangstiden at den gamle formann falt fra, og en ny mann kunde ikke sette sig inn i alt med en gang. Jeg er ikke enig i mange ting som sekretariatet har gjort, men det betinger ikke at man derfor skal være med på å henge en mann. Jeg tror at Halvard Olsen gjør så godt arbeide på denne plass, at vi ikke har råd til å kaste ham. Jeg har ikke tro på at Oscar Torp feier bedre. Jeg mener, at skal formannen gå, så skal også samtlige medlemmer av sekretariatet gå. Alle har vært enig og de skal i tilfelle henges samtlige. Derfor kan jeg ikke gå med på å kaste Halvard Olsen og la de andre bli igjen. Jeg tror ikke at dette vil virke heldig på organisasjonsarbeidet. Hvordan skal det bli, når vi lager strid her? Skal vi sette forbundene op imot Landsorganisasjonen? De fleste forbund har krevet de gamle sekretariatsmedlemmer gjenvalgt. Dette gjelder selv en så innbarket Amsterdammer som Hans Eriksen. Jeg vil anbefale Halvard Olsens gjenvalg, særlig efter de ord han har sagt her. Han vil bøie sig for beslutningen. Jeg har kjent Halvard Olsen som jerndreier i Trondhjem, som sekretær og siden som formann i Jern- og Metallarbeiderforbundet og som formann i Landsorganisasjonen, og jeg vet at han er en dyktig mann. Når vi er ferdig med kampen om sakene, så skal vi være kamerater. Den taktikk som er brukt her i Oslo er meget usmakelig. Hvis vi ute i laddistrikten skulde drive slik, så rev vi snart ned organisasjonen.

Lars Evensen: Det er gammel tradisjon i norsk arbeiderbevegelse og i fagbevegelsen at man ikke skal ta konsekvensen av de standpunkter man inntar og de beslutninger som er fattet. Det er en kjensgjerning at denne kongress har fastslått at sekretariatet står i uover-

ensstemmelse med de fagorganiserte medlemmer utover landet. Det er en kjensgjerning at i de internasjonale spørsmål har sekretariatet ikke vært i overensstemmelse med medlemmenes opfatning. Det er derfor inkonsekvent ikke å ta konsekvensen av dette. Det er min opfatning at man må komme vekk fra de gamle tradisjonelle opfatninger at det ikke går an å skifte ut de gamle erfarne fagforeningsmenn. Jeg mener at kongressen må ta konsekvensen av alle de viktige voteringer som er fattet. Vi kommunister tar konsekvensen av de beslutninger som er fattet. Vi er klar over at denne kongress ikke vil sette inn nogen kommunist som Landsorganisasjonens formann, men vi håper at den vil sette inn en mann som er i overensstemmelse med de opfatninger som har gjort sig gjeldende i fagforening etter fagforening over det ganske land — en mann som er i overensstemmelse med medlemmenes opfatning. Jeg vil på de kommunistiske representanters vegne avgi en erklæring, sålydende:

«I forbindelse med formannsvalget vil de kommunistiske representanter uttale:

På forrige kongress var det bare kommunistene som stemte mot Halvard Olsens valg. Vi var allerede den gang klar over at Halvard Olsen vilde føre en reformistisk politikk. De to siste års erfaring har helt ut bekreftet riktigheten av denne opfatning, og foran denne kongress har flertallet av de organiserte arbeidere stillet sig på samme standpunkt og samlet sig om parolen, at dette sekretariat av Amsterdammere måtte fjernes. Kongressens sammensetning gjenspeiler i denne henseende medlemmenes vilje.

På dette grunnlag vil de kommunistiske representanter på kongressen også nu gi uttrykk for sin faste vilje til å fjerne sekretariatets Amsterdamm-flertall. Derfor vil vi gi avkall på å stille egen formannskandidat og opfordrer alle representanter som er mot Amsterdam til å stemme på Oscar Torp.

Men samtidig må vi erklære, at hvis det skulde vise sig at det nye sekretariatsflertall og den nye formann skulde avvike fra en konsekvent anti-Amsterdam-kurs i de internasjonale spørsmål, i kampen mot borgerskapet og i forsvaret for arbeiderklassens interesser, så vil vår stemmegivning for Torp ikke avholde oss fra å opta den skarpeste kamp mot en slik politikk.

Vi er overbevist om at skulde en slik situasjon inntre vil vår kamp også da få like stor tilslutning blandt de fagorganiserte arbeidere, som den kamp mot Amsterdammere sekretariatet med Halvard Olsen i spissen som den kommunistiske minoritet optok på fagkongressen i 1925.»

Jeg vil i henhold til denne erklæring få lov til å opfordre alle partifeller og de som er mot at Landsorganisasjonen skal legge kursen til Amsterdam, at de stemmer for det som betyr en venstreorientering i norsk fagbevegelse, for Oscar Torp.

Alberti: Man skulde fristes til å tro at det ikke var mulig for de som sitter i styrer eller tillitsstillinger å begå feil. Sekretariatet har lidt nederlag i spørsmålet om de internasjonale forbindelser og det vil være oppmerksom på dette. Halvard Olsen har i spørsmålet om sam-

organisasjonene vært i overensstemmelse med kongressens beslutning. Det eneste spørsmål Halvard Olsen ikke er enig i kongressens beslutning er spørsmålet om de internasjonale forbindelser, og så skal man ta en mann som ikke har hatt anledning til å legge sin mening frem. Det er ikke de internasjonale spørsmål som har vært de mest avgjørende spørsmål for de fagorganiserte arbeidere i denne tid. I de faglige spørsmål har det ikke vært grunn til å kritisere Halvard Olsen. Jeg tror at man overvurderer spørsmålet om de internasjonale forbindelser når man prøver å felle Halvard Olsen på dette spørsmål. Halvard Olsen har i sin deltagelse vist at han er en meget dyktig fagforeningsmann som skulde ha den hele og fulle tillit. At Halvard Olsen kan ha bedømt feil i de internasjonale forbindelser er en feil som ikke skal tillegges så overvettets stor betydning. Jeg anerkjenner Torps dyktighet på det politiske område og han kan ikke nu erstattes som formann i Det norske Arbeiderparti. Skal vi regne partimessig, så vil det være et tap å ta ham bort fra den stilling han nu har, men han raker ikke op mot Halvard Olsen som fagforeningsmann. Jeg tror denne kongresse vil treffe det lykkelige valg ved å gjenvelge Halvard Olsen som formann og jeg tror at han vil vise lojalitet mot kongressens beslutninger og legge hele sin sjel inn i arbeidet for å løse de retningslinjer og beslutninger som er fattet. Konsekvensen av at man feller Halvard Olsen må være at man feller alle de som har stått sammen med Halvard Olsen.

Enok Rasmussen: Når vi står foran valget, så må vi se fremover og velge den mann som man tror har den største tillit og kan føre organisasjonen best frem i den tid vi går i møte. Det var mot Halvard Olsens ønske at han mottok valget i 1925, men han bøiet sig for det sterke ønske som det dengang var om å få ham til formann. Jeg mener at der skal være saklige grunner til å kaste en formann, og disse grunner er ikke til stede idag. Jeg anser ikke de internasjonale forbindelser som de viktigste spørsmål idag. I tariffbevegelsene har sekretariatet fått tilslutning. Når det er så at Halvard Olsen har begått feil, så må jeg si at det er vel noget vi alle gjør. Ole O. Lian begikk også store feil, men vi kastet ham ikke. Dengang gikk der også agitasjon foran kongressene, men medlemmene mente, at han var den rette mann på den rette plass og gjenvalgte ham. Det samme skal vi også gjøre idag. Jeg er sikker på at Halvard Olsen vil ta hensyn til de beslutninger kongressen har fattet.

Richard Hansen: Kamerater. Jeg vet ikke om dere vil tillegge mine ord nogen betydning, men jeg har sittet i sekretariatet i 19 år og i denne tid har der vært 4 formenn. Jeg har sett de feil og de fortrin de har hatt. Jeg tør si, at av de formenn jeg har sittet sammen med i sekretariatet — uten å si noget ufordelaktig om nogen av de andre — så vil jeg si at jeg ikke har vært sammen med nogen formann som med den interesse og iver har kastet sig op i arbeidet som Halvard Olsen. Han hadde en tung arv å løfte efter Lian. Han har bevist at han har bidratt til at vi har fått nye organisasjoner i Landsorganisasjonen. Det er dette vi må legge merke til. At han var så uheldig å få et oppdrag som førte derhen, at det ikke var nogen annen vei å gå enn at man måtte fremlegge for representantskapet og denne kongress spørsmålet om hvorvidt vi skulde gå inn i Amsterdam, er ikke Halvard

Olsens skyld, men omstendighetene som førte til dette. Jeg er sikker på at han vil arbeide like ivrig for de linjer som denne kongress har stukket op, men det kan også nu komme en slede i veien. At Halvard Olsen vil søke å realisere det kongressen har besluttet behøver vi ikke å tvile på. Det er ingen grunn til å kaste Halvard Olsen. Han har ikke lidd nederlag på grunn av det som er gjort. Beretningen er godkjent uten noget mistillitsforslag. Det som er vedtatt er Mørks forslag med hode og hale og som representantene var bundet til å stemme for uten å være enig i hode og hale. Vi skal ikke gå til det eventyr å kaste en erfaren og prøvet mann, fordi om han i et enkelt spørsmål ikke er i overensstemmelse med flertallet. Det er intet som peker på at Halvard Olsen har forsømt sin gjerning i fagorganisasjonen. Det er da merkelig at en mann skal kastes fordi han er blitt tvunget til å ha en mening. De som har fått mistillitsvotum er Landsorganisasjonens kongress som har vedtatt de retningslinjer som Halvard Olsen har fulgt. Jeg har intet å si om Torp som formann i partiet og jeg vet ikke hvem de har tenkt å sette istedenfor ham der, men å sette Torp som leder i Landsorganisasjonen i en vanskelig tid som den vi står oppe i nu kan jeg ikke tilråde, for i det arbeide er Torp et ubeskrevet blad. Han får arbeide lenge før han får det kjennskap og den erfaring som må til der. Av hensyn til Landsorganisasjonen anbefaler jeg at man samler sig om Halvard Olsen og man kan være forvisset om at han på neste kongress vil redegjøre for hvad han har gjort for å realisere kongressens beslutning.

Efter forslag av *dirigenten* blev taletiden nu innskrenket til 5 minutter.

Teigen: Et sekretariat har lett for å komme i uoverensstemmelse med en hel del av medlemmene. Det hendte før at Lian fikk sin opfatning nedstemt av kongressen og det hendte før at kritikken haglet ned over sekretariatet. Det har ikke vært lett for Halvard Olsen å komme etter en så smidig og intelligent kar og især i en tid som nu. I slike tider har det lett for å bli misnøje. Med hensyn til de internasjonale forbindelser så er der ikke så stor klarhet. Halvard Olsen har erklært, at han vil være lojal og han er en ung arbeidskraftig fyr.

Blom: Det er vel ikke mer enn tre procent av fagorganisasjonens medlemmer som bryr sig om de internasjonale forbindelser. Det er ikke noget å bry sig med det som vi vedtok isted. Jeg forstår ikke hvorfor vi skal hjem med Halvard Olsens hode på et fat. Torp har kjennskap til Det norske Arbeiderparti, men ikke til Landsorganisasjonen. Han skal nu settes op for å slaktes på neste kongress. Sund sa det som vi utover landet føler. Kongressen bør være så renslig at den gjenvelger Halvard Olsen.

Karl Tømmeraas: Hvis valget av formann i Landsorganisasjonen skulde være et følelsesspørsmål, så vilde også jeg stemme på Halvard Olsen, men det er det som her går igjennem som må være det bestemende. Det er et systemskifte som skal foregå. Jeg er også fra provinsen, men jeg har forstått at Oslo-arbeiderne står på vakt mot de fremstøt mot Amsterdam som har vært forsøkt, til tross for at de står i det foraktede Norske Arbeiderparti. Når Det norske Arbeiderpartis centralstyre er villig til å gi avkall på sin formann, så ligger deri en

forpliktelse for medlemmene til å følge denne anvisning. Dette er ikke noget personspørsmål, men et systemskifte. Landsorganisasjonens kongress må ikke kaste partiets formann, når han er villig til å stille sig.

Harald Haare: Jeg er også et gammelt medlem av Det norske Arbeiderparti, men jeg tror Tømmeraas tar feil, når han sier at Det norske Arbeiderparti har stillet Oscar Torp. Tranmæl vil innføre parlamentarismen i Landsorganisasjonen. Har vi råd til å innføre et sådant prinsipp i våre organisasjoner. Hvis styret ikke vil bøie sig for beslutningene, da er forholdet noget annet. Jeg har ansett det som en given forutsetning at Halvard Olsen bøier sig for beslutningen. I motsatt fall må han si fra. I mitt distrikt har man sluttet sig om Mørks forslag, men spørsmålet om hvem som skal være formann i Landsorganisasjonen har man ikke drøftet i den forbindelse. Derfor er det ikke gitt at de som har stemt for Mørks forslag mener, at det skal være en ny formann i Landsorganisasjonen. Det er mitt inntrykk at Halvard Olsen som Landsorganisasjonens formann har følt at han rangerte over partiet. Det har vært en feil, men når man nu har sveiset den faglige og politiske bevegelse sammen, så tror jeg at han endrer opfatning her og forstår mere den politiske bevegelse.

Torbjørn Henriksen: Det var først efter et 20 minutters innlegg at Sund kunde sveive over til å stemme på Halvard Olsen. Jeg er glad for at alle de andre har lagt diskusjonen over på et annet plan enn Sund. Du Sund har ikke rede på det du sa om Oslo-arbeiderne. Når man har satt så meget inn på et spørsmål som Halvard Olsen har gjort, så er det klart, at vi ikke kan gjenvelge ham. Det er en rekke fagforeninger som har besluttet at vi må ha et systemskifte og da skal man ikke ta i vei på denne måte. Halvard Olsen var ikke fersk, da han blev Landsorganisasjonens formann. Jeg har ikke vært på noget organisasjonsmøte som har vært så nedstemmende som denne kongress. Det er ikke noget mistillitsvotum til representantskapet det som er vedtatt her. Samarbeidet med Det norske Arbeiderparti er et betydelig ledd i det nye sekretariats arbeide. Hvem tror dere løser denne oppgave best: Halvard Olsen eller Torp?

Karl H. Karlsen: Jeg gratulerer Lars Evensen med det frieri som har foregått idag. Jeg tror dog ikke at denne forbindelse vil avføde gode resultater. Når Tranmæl sier at det ikke tas politiske hensyn, så er jeg uenig med ham. Jeg vil ikke unde Torp den tortur at han skal gå under i virvaret i fagbevegelsen her i Oslo. Den mann som ikke kan feile, kan heller ikke gjøre noget godt. Jeg har fått merke her at man ikke skal ha et mannfolk, men en som man kan bruke. Beretningen for 1927 blev godkjent under bemerkninger. Medlemmene er for den faglige taktikk som sekretariatet har fulgt og medlemmene har ikke stemt for Mørks forslag for å kaste Halvard Olsen. Hvis Halvard Olsen kastes, så får vi striden gående. Halvard Olsen har egenskaper som få til å være formann for fagbevegelsen. Vi skal ikke ha en nikkedukke som leder for fagbevegelsen. Halvard Olsen har medlemmenes tillit tross den usunde luft i Oslo.

Hans Eriksen: Det som for mig veier høiest er på hvilken måte den som står i spissen kan lede oss forbi alle de skjær som vi kommer overfor og hvordan han har greiet de skjær vi har passert. Jeg kjenner Halvard Olsen og har sett hans arbeide. Den måte han har utført dette arbeide på er all ære verd og det bør være det fornemste når det gjelder fagbevegelsen. Jeg tror at det viktigste nu er at vi får benytte den prøvede formann som vi har. Til Lars Evensen vil jeg si, at hans uttalelser karakterer sig selv, når han om lederne taler om folk som sitter på kontorkrakken.

Efter nogen replikker om forretningsordenen blev taletiden nu innskrenket til 5 minutter for de som ikke har hatt ordet før og 2 minutter for de andre.

Emil Zakariassen: Jeg er enig i at vi skal ha som formann en mann som er i overensstemmelse med kongressens beslutninger, men da kan vi ikke legge bare spørsmålet om de internasjonale forbindelser til grunn. Det må da bli taktikkspørsmålet. Det må bli en mann som har vist hvad han kan utføre. Jeg kan ikke være med på å legge fagorganisasjonen inn under Det norske Arbeiderparti med Tranmæl i spissen. Det er jeg redd for. Vi har aldri hatt en kongress som har vært så splidaktig med sig selv, som denne. Derfor må vi sette i spissen en mann som kan få fagbevegelsen til en enhet. Jeg vil slutte med å si: Legg ledelsen i Halvard Olsens hender.

Alfred Madsen: Det blev sagt av Torbjørn Henriksen at det andenes megen taktikk på denne kongress. Det kan vi være enig i nogen hver. Jeg vil spørre om ikke Lars Evensens erklæring er taktikk? En taktikk som ånder av mistillit til Det norske Arbeiderparti? Jeg kan ikke anbefale Torps valg på disse premisser og det kan heller ikke Tranmæl. I Landsorganisasjonens sekretariat behandler vi ca. 2 000 saker om året, så det er ikke vanskelig å finne en feil. I de viktigste saker vi har behandlet, har sekretariatet fått tilslutning: beretningen er godkjent, likeså taktikken for fremtiden, og det skal man regne Halvard Olsen til gode. Man blåser op det internasjonale spørsmål, mens jeg tror at medlemmene ønsker at det nu skal bli mere arbeidsro og mere kameratskap. Lian var ofte i mindretall, men han blev praktisk talt enstemmig gjenvalgt. Hvis dette prinsipp skal knesettes, så vil tillitsmennene komme til å gå annen hver dag. Vi vet at det har vært uoverensstemmelser i Det norske Arbeiderparti. Jeg har sittet som medlem av landsstyret i 9 år og jeg har ikke sett at det har vært bedre samarbeide enn nettop nu. Vi trenger Torp i partiet og Halvard Olsens arbeidskraft i fagbevegelsen.

Anders Arntsen: Når man står overfor et valg, så søker man alltid å finne de beste folk. I dette tilfelle har vi som tilhører flertallet, funnet at Halvard Olsen er den beste. Jeg har intet imot Torp, men han er ikke prøvet. Tranmæl snakket om alvor. Jeg mener at det ikke er meget alvor i det som skjer nu. Hvis Mørks forslag var blitt forelagt medlemmene med denne konsekvens, så vilde det aldri i livet blitt vedtatt. Det er vakkert at centralstyret har gitt oss tillatelse til å stille Torp, men vi vet at Torp vil bli ødelagt på neste kongress. Jeg stoler ikke på den allianse som er kommet i stand her på kongressen. Jeg

mener at vi gjør klokest i å ta Halvard Olsen, som har vist sig å være en brukbar mann. Vi har greidd oss godt med Halvard Olsen som formann og vi er tilfreds med ham.

Oskar Bakken: Jeg vil understreke det Sund sa. Jeg kunde ikke tro det vi hørte ryktevis fra Oslo, men da jeg kom hit og hørte Volan appellere til venstretretningen innen Det norske Arbeiderparti, så forstod jeg situasjonen. På grunn av dette samarbeide med kommunistene, så er jeg begynt å tro at samlingen ikke er godt underbygget. La oss bruke fornuften og gjenvelge Halvard Olsen med stort flertall.

Eugen Pettersen: Hvis vi skal bruke fornuft så må vi ta konsekvensen av det vi har besluttet. Jeg trodde at også de utenbys fulgte med. Vi i Oslo har bedre anledning til å følge med i det som skjer, og vi vet at i Oslo er det overveldende flertall for at Halvard Olsen bør skiftes også for den politikk han har ført under tariffrevisjonene ved å forsøke terror overfor arbeiderne i Oslo. Er det en sirkusforestilling vi har drevet på med i disse 10 dagene, eller har vi hatt en opriktig mening med det? Den mening at vi vil gjennomføre de beslutninger vi har fattet. Det kan sies at det er sårt for Det norske Arbeiderparti å miste Oscar Torp, men vi er klar over at i det øieblikk Oscar Torp er formann for Landsorganisasjonen, så vil Det norske Arbeiderparti sette sig i bresjen for å gjennomføre de beslutninger som kongressen har fattet. Er det nogen som tror at det efter konferansene i Stockholm og Paris er mulighet for å gjennomføre kongressens beslutning? Jeg tror at kongressen er klar over hvad som står på spill. Sund søkte å sette Oslo-representantene op mot landrepresentantene. Hvis arbeiderne utover landet hadde anledning til å følge sekretariatet på så nært hold som Oslo-arbeiderne, så vilde de også komme til et bedre resultat.

Johan Torp: Jeg vil be representantene undskyldte at jeg kommer inn på de bemerkninger Sund kom med, for jeg er også fra Oslo. Når forbundene utpeker representanter til sekretariatet, så søker forbundsstyrene å gjøre sin innflytelse gjeldende, mens vi vil søke å optre overensstemmende med medlemmenes mening når det gjelder valgene. Sekretariatet har sammenkalt dommedagsmøter over arbeiderne i Oslo, når vi medlemmer har søkt å holde igjen. Det er ikke bare de internasjonale forbindelser som gjør at jeg stemmer mot Halvard Olsen. Jeg ser på hele Halvard Olsens linje politisk som faglig og hvilken taktikk han har brukt under konfliktsituasjoner i forskjellige forbund. Alle forstår vel nykommunistenes taktikk. Ved å stemme på Oscar Torp tar de bort en av de beste krefter fra Det norske Arbeiderparti, men dette må vi se bort fra. Vi må ta faglige hensyn og fagorganisasjonen må gå foran partiet.

A. E. Gundersen: Før var det så at forbundene selv forhandlet med arbeidsgiverne. Det var kun i de store konflikter at Landsorganisasjonen var med. Nu er dette forandret og det er blitt fellesforhandlinger. Under disse fohandlinger er det til stede representanter fra hele landet. Jeg vil derfor spørre dere som har deltatt i disse forhandlinger: Har dere ikke følt trygghet, når Halvard Olsen har vært med? Jo, det er jeg sikker på dere har gjort. En mere lojal mann har vi ikke blandt fagorganisasjonens ledende menn enn Halvard Olsen. Under forhand-

linger må vi ofte gi avkall på våre standpunkter for å komme til et resultat og jeg har ofte sett at Halvard Olsen har tatt hensyn til det som er sagt fra de forhandlere som har deltatt. På forrige kongress falt det naturlig at Halvard Olsen blev formann for Landsorganisasjonen. Han var selvskreven. Vi tenkte den gang på innenrikspolitikken og det har ikke vært stor kritikk over de ting. Vi har før hatt kongresser hvor det har forekommet viktige saker. Vi husker kongressen i 1923, hvor storstreikprotokollen fra 1921 forelå. Lian erkjente feilen og vi gjenvalgte ham. Det var en stor feil, men fordi han var en ærlig kamerat gjenvalgte vi ham. Jeg vil spørre Halvard Olsen om han ikke vil arbeide lojalt for kongressens beslutninger?

Olaf Eriksen: Jeg forstod Haare derhen, at han mente at medlemmene ikke ønsket forandring. Jeg kan i den anledning opplyse, at vi 8 som sitter her fra Oslo har bundet mandat i dette spørsmål. Vi vil søke å få et flertall om den beslutning som er fattet. Jeg blev forbauset over å høre at Sund vilde forsøke å sette organisasjonens medlemmer op mot hinannen. Jeg vil håpe og tro at ikke alle skal gå fordi om Halvard Olsen går. Kommuneforbundet foretok i 1922 et skifte av samme hensyn som her og jeg tror ikke at Kommuneforbundet har tapt på det.

Halvard Olsen: Jeg hadde ikke tenkt at jeg skulde delta i diskusjonen om valget av formann for Landsorganisasjonen, men når det rettes spørsmål til mig om lojalitet overfor kongressens beslutningen, så vil jeg få svare. Jeg har alltid siden jeg begynte i organisasjonen hevdet min mening i fagforeningen, i forbundet, på kongressene og i sekretariatet og hvilken som helst organisasjonsinstans. Jeg har også vært i mindretall. Jeg har alltid søkt å realisere de beslutninger som er fattet, fordi jeg erkjenner at den eneste måte å bygge en organisasjon på er at mindretallet bøier sig og lojalt søker å gjennomføre de beslutninger flertallet fatter. Hvis dette er tilstrekkelig innskrenker jeg mig til dette.

Oskar Andersen: Jeg vil si som Tømmeraaas, at hvis dette var en følelsessak, så vilde jeg ikke være med på formannsskifte. Jeg tror ikke at bare tre procent av medlemmene er interessert i disse spørsmål. Medlemmene har sagt sin mening og den er ikke i overensstemmelse med sekretariatet. Jeg er enig i at det må foretas en tilsvarende endring i sekretariatet, når sekretariatets opfatning er underkjent, og jeg tror at denne opfatning er kommet frem rundt om i landet mer eller mindre tydelig. Det er ikke almindelig kotyme at man binder representantene i slike spørsmål, men jeg mener, at representantene må stemme overensstemmende hermed uten at det ligger noget mer enn saklige hensyn i det. Dette er en sak med prinsipielt skille og det må man ta hensyn til. Jeg anbefaler mindretallets forslag fra valgkomitéen, men advarer mot at man skaper en stemning for dette eller hint. Jeg kan ikke løpe fra et standpunkt fordi om Evensen eller en annen løper fra dette standpunkt.

Dirigenten: På foranledning kan jeg opplyse at Oscar Torp og Johan Torp ikke er i slekt med hinannen.

Witalis Andersen: Jeg kan ikke innse at formannsskifte betyr systemskifte. Det var enstemmighet på kongressen om kamptaktikken og

alle de beslutninger som fører fremover. Dette kan derfor ikke bety noget systemskifte. Se på beslutningene og dere vil opdage at det ikke er nogen som har fått frem sine prinsipielle standpunkter. Nu kommer vi til formannsvalget. Det er ikke riktig at det blir et systemskifte ved et utenriksspørsmål. Vi får redusere tingene til det de er. Hvor mange av oss har ikke seiret eller tapt i prinsippsspørsmål? Det er ikke riktig å innføre *hevnen* i fagorganisasjonen, og det er hverken stort eller riktig å utnytte seirene. Det bør ikke bli kotyme å utrydde personene fordi om det er flertall i et spørsmål. Efter den programtale Furubotn holdt om partipolitikken skal partiets forslag støttes. Jeg synes dette er meningsløst. Den partipolitiske strid vil føres inn i fagorganisasjonen, hvis dette vedtas. Denne betingede støtte fra et visst hold vil bli utnyttet, derfor vil jeg så sterkt jeg kan anbefale Halvard Olsens valg.

Arthur Berby: Det forferder mig at Sund kunde snakke sig varm slik som han gjorde. Det viser hvordan en ellers fornuftig mann kan ta feil. Foranledningen til denne kongress og at den holdes på dette tidspunkt er jo at Halvard Olsen har satt alle seil til for å få Landsorganisasjonen inn i Amsterdam på tross av kongressens og medlemmenes vilje. Er ikke dette et prinsippsspørsmål og er ikke dette spørsmål man skal ta konsekvensen av? Richard Hansen forsvarer dette nu, men det var på en sådan sak at Richard Hansen selv gikk av som formann for Norsk Arbeidsmannsforbund. Richard Hansen gjorde sig den gang fordelaktig bemerket blandt sine kamerater og han respekteres den dag idag for det. Det er tvilsomt om Halvard Olsen vil bli betraktet sådan. Jeg kunde ha ønsket å foreslå en annen mann, en som ikke tilhører et politisk parti så sterkt at han er formann for det, men å opta et annet forslag nu, betyr at jeg dreper min egen stilling og voteringen vil gå mig imot. Det er ikke med absolutt glede jeg stemmer på Oscar Torp.

Rungstad: Det er jo en almindelig kjent sak at Halvard Olsen ikke er elsket av kommunistpartiet. Det skriver sig fra den gang Halvard Olsen satte interessen for fagorganisasjonen høiere enn det parti han tilhørte. Det er nettop derfor kommunistene skal hugge ham ned idag. Det har vært en uskrevet lov i fagorganisasjonen, at man skulde ta tillitsmenn som var sprunget direkte ut av fagorganisasjonen. For det daglige arbeide vil det være uheldig å ta en mann som ikke har erfaring. Det må være kontinuitet innen fagorganisasjonen og spesielt innen Landsorganisasjonen. Det synes mig å veie meget mer enn voteringen idag. Er ikke de standpunkter man tar hver dag de viktigste for fagorganisasjonens fremmarsj? Jeg mener at det vil være hasardiøst at stillingen til de internasjonale forbindelser skulde være prøvestenen for hvem som skal være formann for Landsorganisasjonen. Halvard Olsen har vært en av de drivende krefter i partisamlingen og for bevilgningen av de 100 000 kroner til valgkampen. Er det utslag av at han ikke har kjærlighet til partiet?

Leif O. Foss: Alle som taler for Halvard Olsen, legger begravelsestemning over debatten. Det er ikke en slik stemning som skal være avgjørende. Nei, vi skal gå til valg for at vi vil sette alle evner inn på å gjennomføre de beslutninger vi har fattet. Når vi skifter ut tillits-

menn så skal vi ikke gjøre dette ut fra personlige forhold, men ut fra de synsmåter vi har og de beslutninger vi har tatt. Det er uriktig at Halvard Olsen i sitt arbeide har vært i overensstemmelse med medlemmene. Den referatmessige beretning kan man ikke forkaste, men vi har vedtatt et mistillitsforslag i forbindelse med de internasjonale spørsmål. Hvis det hadde vært tvil om Halvard Olsen før, så må denne være ryddet av veien etter at Richard Hansen talte om at det kunde komme en kjelke i veien. Jeg vil si at på det grunnlag skal man ikke bygge. Jeg er overbevisst om at de svenske og danske arbeidere ikke vil komme med nogen kjelke i veien og bryte med oss. Karl Karlsen og Sund skal være forsiktig med gratulasjonene, når de har en så forvirret opfatning av kongressen. Det er ikke mulig å få valgt en annen anti-amsterdammer enn Torp.

Karsten Torkildsen: Luften har vært lummer på denne kongress og det måtte man regne med når man fikk sekretariatets innstilling og siden alt det andre. Jeg deler ikke Sunds opfatning. Arbeiderne kan ikke være med på denne kulisseforandringen stadig. Først fikk vi Halvard Olsens anbefaling av R. F. I. på Kjemisk Industriarbeiderforbunds landsmøte i 1923, så hans anbefaling av status quo i 1925 og nu hans kamp for innmeldelse i Amsterdam. Da Torp blev formann for Det norske Arbeiderparti var han ikke særlig kjent, men nu vet man at han har nedlagt et utmerket arbeide. Man kan ikke si at han blir ødelagt. Enhver vokser med stillingen og den erfaring han høster. Det er merkelig at forbundsformennene slår ring om Halvard Olsen.

Dirigenten: Det er innløpet følgende forslag:

«Undertegnede representanter foreslår, at debatten avbrytes og at formannsvalget utsettes til imorgen formiddag kl. 9, eller tre minutters taletid.

Erling Hansen, A. Ek, Trygve Hansen, A. H. Arntsen, V. Narvesen.»

Forslaget blev forkastet.

Rothaug: Det er sagt at Halvard Olsen har lidt nederlag, men jeg tror det er delte meninger om den sak. Når det er blitt forvirring, så skyldes det Mørks forslag. De som står bak dette forslag, får dele ansvaret for forvirringen. Vi leste i borgeravisene at Halvard Olsen skulde skiftes ut med Torp. Vi trodde selvfølgelig at det var kandestøperier, men at det ikke var det har vi nok fått bekreftet her. Tømmeraag hadde sin mening før han reiste fra Trondhjem gjennom opplysninger fra partiet. Jeg vil takke Halvard Olsen for at vi fikk den politiske samling, men skal dette være partiets takk til ham for det han den gang gjorde, så tror jeg nok at man vil betakke sig for å være med på den slags en annen gang. Det er beklagelig for kommunistenes egen skyld at de har optrådt på denne måte. Idag har vi fått bevis for at de ikke er så rakkryggede som arbeiderne har tenkt om dem. Jeg har mange ganger trådt i bresjen for Oscar Torp og Tranmæl når kommunistene har skjelt dem ut. Se stort på dette, kamerater, og velg igjen de som har stått i spissen i disse vanskelige tider.

Kr. Kristoffersen: Jeg er enig i at det har vært en vanskelig situasjon og jeg tror at det vilde vært heldig om det ikke hadde vært så me-

get politikk her. Halvard Olsen har i den tid han har sittet som formann, sagt greit ifra hvad han mener og det på en slik måte at medlemmene skulde forstå det. Han har ikke vært en viskelærball. Det er derfor man skal kaste ham. I fagforeningene kaster vi ikke en mann fordi om han får nederlag i en enkelt sak. Buen sa engang i Stortinget, at han ikke vilde være med på å skifte regjering som man skifter skjorte. Jeg tror ikke at Torp vil være nogen bedre formann enn Halvard Olsen, som jeg tror vil føre en bedre fagforeningspolitikk enn nogen annen — Torp i særdeleshet. Jeg vil henstille til distriktenes representanter at de stemmer på Halvard Olsen nettop på grunn av den taktikk som har vært brukt her.

Albert Karlsen: Kan vi ikke nu slutte med denne debatten?

Furubotn: Jeg har intet imot å frafalle ordet, men da må jeg ikke angripes av de andre representanter.

Thorolf Kristiansen: Rothaug sier at det er for bagateller at vi ikke vil gjenvelge Halvard Olsen. Nei, den beslutning vi har fattet med 152 mot 84 stemmer er ikke bagateller. Halvard Olsen sa nu de samme ord her som han sa på Jern- og Metalls landsmøte, da Knudsen stod på fallrepet. Jeg hadde ikke ventet det den gang og heller ikke nu. Jeg betrakter sekretariatets handling med å ta forslaget om Amsterdam tilbake som undfallenhetspolitikk. Det passer sig ikke å si at Halvard Olsen ikke er elsket av kommunistene. Nei, han er heller ikke elsket innen Det norske Arbeiderparti idag. Når Det norske Arbeiderparti nu vil ha Torp som formann for Landsorganisasjonen, så er jeg sikker på at det vil finne en skikket mann til ny formann for partiet.

O. Abrahamsen: Når man skal kaste en mann som formann, så mener jeg at man skal se på mannens taktikk i de faglige kamper. Den gang Halvard Olsen blev valgt til formann for Landsorganisasjonen blev det sagt at man stod overfor de vanskeligste år som fagorganisasjonen nogen gang har gjennomlevet, med stor arbeidsløshet og krav fra arbeidsgiverne om reduksjoner i alle prinsippsspørsmål. I nedgangstider kan det nok pekes på forskjellige ting, men jeg tror at når man ser på de kamper som er utkjempet og de beslutninger som er fattet av denne kongress angående den periode som er gått, så kan man ikke si at ikke Halvard Olsen er overensstemmende med kongressen. Fra et fagforeningssynspunkt sett finnes det ikke grunner for å kaste Halvard Olsen. Med all respekt for Torp som politiker, så tror jeg at det er uheldig for Det norske Arbeiderparti å ta ham fra partiet og flytte ham over i Landsorganisasjonen. Halvard Olsen er den mann som kan føre de virkelige fagforeningsinteresser frem.

Einar Gerhardsen: Jeg er enig med Torkildsen fra Rjukan i det han sa om at den ene lønnede fagforeningsmann efter den annen står op og sier at det ikke går an å kaste en mann fordi han har fått en beslutning imot sig. Man skulde holde sig for god til å benytte i debatten det å sette de utenbys arbeidere op mot Oslo-arbeiderne. Det er prinsipielle motsetninger som er avgjørende her. Og ikke noget annet. Fagorganisasjonens prinsipielle opfatning er kommet frem i en voting og dette spørsmål rummer så meget, det er det eneste spørsmål

som har gitt uttrykk for forskjellen mellom klasesamarbeidslinjen og klassekamplinjen. Og da skal man velge den mann som representerer det syn kongressen har. Halvard Olsen har erklært at han vil være lojal, men jeg synes at man med nogen rett kan tvile når man ser på hans gjerninger og utvikling. Det har vært sagt at uten Halvard Olsens medvirkning vilde man neppe ha fått klasesamlingen. Jeg synes at man skulde snakke så lavt om Halvard Olsens medvirken her. Det blir ikke behagelig for Torp å bli formann i Landsorganisasjonen, men nettopp overfor fagbevegelsens egne medlemmer må vi vise at det var alvor i den virksomhet vi driver og forlanges dette av de fagorganiserte medlemmer så vil jeg ikke motsette meg det.

Sund: Hvis jeg har uttrykt meg så klosset som Torbjørn Henriksen gav uttrykk for da han sa, at jeg søkte å spille arbeiderne på landet ut mot arbeiderne i byen, så må jeg beklage det, men jeg tror ikke jeg har gjort det. Jeg heftet meg ved Furubotns uttrykk om kulissepolitikk. Det går ikke an for fagorganisasjonens enhet å skifte ut hele sekretariatet. Vi må gjenvelge folkene for å få organisasjonen til å holde sammen.

Eugen Johannessen: Det har vært almindelig regel i min fagforening at vi velger et styre som er i overensstemmelse med medlemmenes opfatning i store og viktige saker, og det mener jeg vi skal gjøre her også. Jeg kan ikke begripe at det kan være mulig for Halvard Olsen å arbeide for å gjennomføre kongressens beslutning. Jeg anser ikke Halvard Olsen skikket som formann for Landsorganisasjonen fordi han er så stiv og vanskelig å samarbeide med. Han er derfor en av de farligste vi kan ha der. Jeg vet at Torp er en av de beste til å trekke til seg andres opfatninger og arbeide sammen med andre. Jeg er nødt til å anbefale Torp som formann for Landsorganisasjonen.

Jønsson: Det er sagt at det er bemerkelsesverdig at fagorganisasjonens lønnede tillitsmenn står op og anbefaler Halvard Olsen, men jeg synes ikke det er mindre bemerkelsesverdig at partiets lønnede tillitsmenn står op og anbefaler Torp. Både Gerhardsen og Tranmæl er lønnede tillitsmenn. Halvard Olsen var den selvskrevne mann til å ta ledelsen etter Ole O. Lian. De norske arbeidere søkte ingen annen mann. Derfor ble han valgt til tross for at han den gang stod utenfor partiene. Det var en erkjennelse av at det var ingen annen som kunde ta arven op etter Lian. Har nu forholdene endret seg så meget? Var Halvard Olsen en fremmed? Nei, han hadde vært tillitsmann i Jern- og Metallarbeiderforbundet i 7 år. Han ble valgt mot sitt eget ønske. Jeg var selv med og presset ham. Vil det da være riktig av denne kongress å si at valget vi gjorde i 1925 viser seg å være så helt bort i natten? Kongressen har vedtatt beretningen, taktikken og stillingen til de politiske partier, som mer enn noget annet skulde være skillet. Det var fagorganisasjonens støtte og ikke minst Halvard Olsens innsats som bidrog til at Det norske Arbeiderparti fremstod i sin gamle styrke og førte frem til den glimrende valgseier. Skulde så dette være takken og erkjennelsen? Med den erklæring som kamerat Evensen avgav igår forekommer det meg at jeg blir omfavnet av en mann som har dolken rettet mot ryggen min.

Sigurd Forbord: Jeg er av de som mener at toppen på det forslag som blev vedtatt, var uriktig og det standpunkt forfølger jeg videre. Vi er litt medansvarlig nogen hver her. Vi sa ikke fra overfor den stemning som rådet ivåres. Det var bare kommunistene som sa ifra og da er det uriktig å sette op spørsmålet slik som det gjøres her idag. Vi var medansvarlig fordi vi ikke sa fra sterkt og kraftig den gang. Så kom forslaget om Amsterdam. Jeg er også derfor uenig i at vi skal skifte formann på disse premisser. Derfor vil jeg så inderlig jeg kan anbefale Halvard Olsens gjenvalg. Gerhardsen sa at vi skulde snakke så lavt om Halvard Olsens innsats i samlingen. Hvis det var så, så er det ikke sant det som blev sagt under selve samlingskongressen. Vi som stod utenfor fikk den opfatning at Halvard Olsen ydet en meget viktig medvirken.

Torbjørn Dahl: Forbord berørte et viktig punkt. Av det nuværende sekretariat er det fulgt en bevisst linje og her i Oslo har arbeiderne behandlet disse spørsmål og de er ikke enig i den taktikk sekretariatet har fulgt. Det som er utgangspunktet for sekretariatets politikk, er sekretariatets stilling til de internasjonale forbindelser. Det hadde vært riktig av Halvard Olsen å si fra på kongressen om dette spørsmål. Vi hadde ventet at sekretariatet skulde ha fulgt sin linje. Jeg har tro på at Torp vil makte arbeidet i fagbevegelsen like godt som Halvard Olsen, fordi Torp er i første rekke den mann som forstår å være uttrykk for den revolusjonære arbeiders syn, og han kan samarbeide med arbeiderne. Halvard Olsen har ikke innfridd disse forhåpninger. Han har satt sig op mot arbeidernes mening og sin egen mening over den. Derfor er det riktig å føreta et systemskifte.

Lars Evensen: Det er bebreidet oss kommunister at vi vil stemme på Oscar Torp. Jeg må spørre: Er det grunn til å bebreide oss for at vi har tatt standpunkt mot den mann som formann i Landsorganisasjonen, som er åpen Amsterdampolitiker? Torp har gitt uttrykk for at han er mot den Amsterdampolitikk som det tidligere sekretariat har fulgt. Vi mener at hvis vi hadde stemt for Halvard Olsen, så hadde vi sviktet de fagorganiserte arbeideres interesser. Det har også vært søkt å gi uttrykk for at dette standpunkt bare var spekulasjon og taktikk. Vi mener at det riktige nu er at alle som er mot Amsterdam stemmer på Torp som formann.

Tranmæl: Det er sagt under debatten at enhver kan gjøre feil. Ja, enhver som gjør noget begår feil, men her er det prinsipper vi står overfor og ikke feil. Hvis vi skulde gå inn på de illegitime forbindelser, så har vi meget å snakke om. Vi vilde da komme inn på de forbindelser som blev inngått efter forrige kongress. Erklæringen har svekket Torps kandidatur, men den har intet med valget å gjøre. Enhver får treffe sitt valg ut fra sin proletariske samvittighet.

Det blev nu gått til skriftlig valg på formann og efter bemerkninger av *Tranmæl, Evensen, Alfreid Madsen* og *Furubotn* blev møtet avsluttet kl. 22.05.

Formiddagsmøtet onsdag 14 desember.

Dirigent: *Oscar Torp.*

Efter at det var foretatt navneoprop refererte sekretæren, *Ingv. Nielsen*, protokollen, som blev enstemmig godkjent.

Resultatet av formannsvalget.

Dirigenten refererte en meddelelse fra valgkomitéen om at formannsvalget hadde fått det utfall at Halvard Olsen var gjenvalgt med 121 stemmer. Dernæst hadde Oscar Torp 115 stemmer.

Næstformannsvalget.

Fra valgkomitéen forelå sådan innstilling:

11 medlemmer av valgkomitéen foreslår Jens Teigen som næstformann. 2 medlemmer (Evensen og Skorve) foreslår Elias Volan som næstformann.

Martin Tranmæl (valgkomitéens formann): Jeg tror det er nokså stor samstemmighet om valget av Teigen. Jeg vil gjerne ha fastslått at der skal være anvisningsmyndighet. Det skal ikke utbetales penger uten anvisning av den dertil beskikkede mann. Det skal pålegges den fungerende kassererske at det herefter ikke skal utbetales penger uten anvisning.

Arthur Arnesen: Igår vedtok kongressen en viktig prinsipiell beslutning. Jeg mener derfor at vi nu bør si: La oss velge iallfall en mann på kontoret som er enig i kongressens beslutning. Derfor vil jeg anbefale dere så samstemmig som mulig å stemme på Elias Volan.

Furubotn: Efter den beslutning kongressen har vedtatt om at det kun skal være to lønnede tillitsmenn på Landsorganisasjonens kontor, så må vi tillegge næstformannsstillingen adskillig betydning. Derfor er det også fremkommet to forslag. Det er også nødvendig at vi ser på dette i sammenheng med formannsvalget. Halvard Olsen er valgt på det sittende sekretariats stemmer. Kongressen har sagt sin vilje i et viktig politisk spørsmål og så skal man gjenvelge disse to. Det er ikke bare et prinsipielt spørsmål, men også faglige og saklige hensyn som her spiller inn. Jeg tror ikke det er nogen som ikke vil gi mig medhold i at Volan gjennom sine mange års praksis har vist sig å være i besiddelse av kvalifikasjoner. Skal det ikke være et minimum av konsekvens i de beslutninger vi har fattet? Hvis vi ikke skal bli komedianter på denne kongress, så er det nødvendig at vi får en næstformann som er i overensstemmelse med de beslutninger som er fattet. Et av de mest fremtredende medlemmer av Det norske Arbeiderparti uttalte til mig, at hvis han hadde hatt stemmerett på kongressen, så vilde han ha stent på Volan som næstformann, fordi han har de beste faglige kvalifikasjoner.

Dirigenten: Kristian N. Myren møter idag istedenfor Erling Antonsen.

Oskar Andersen: Det blev intet av at kongressen skulde ta konsekvensen av sin beslutning. Når man skal foreta dette valg, så må man ta i betraktning at dette gjelder kassererhvervet. Teigen er som skapt til kasserer og det hensyn er her det viktigste.

A. E. Gundersen: Vi kan ikke ta representanten for en minoritet til næstformann. Teigen er en utmerket kasserer, utmerket forhandler og en utmerket taler.

Lars Evensen: Jeg har stemt på Volan fordi han har vært med på å legge den linje som kongressen har fastslått. På grunn av den beslutning som er fattet i de internasjonale spørsmål må man sette inn den mann som har ført denne politikk igjennem. Volan har også vært den som hele tiden har arbeidet for samorganisasjonene og tatt hensyn til dem i sekretariatet. Med hensyn til omorganiseringen, så har Volan vært med på å organisere de fleste industriforbund som er kommet i stand etter kongressens beslutning. Fra Bygningsarbeiderforbundets representanter her på kongressen foreligger det en enstemmig innstilling på Volan som medlem av sekretariatet.

Fladeby: Når spørsmålet dreier sig om hvervet som næstformann og kasserer, så setter jeg kassererhvervet først og fremst. Da Aarøe døde og det reistes spørsmål om hvem som skulde være kasserer kastet man blikket på Teigen med en gang, blandt annet fordi Teigen har være kasserer i sitt eget forbund i mange år. Man skal ikke kaste vrak på en kasserer som man vet vet å gjøre forskjell på mitt og ditt. Man bør heller ikke glemme 1921 så lett.

Alfred Madsen: Kassererhvervet er jo her det viktigste og de som har be skjefitiget sig med disse spørsmål, vil vite at Teigen her vil være den rette mann til å forvalte de store beløp av organisasjonens midler som går gjennom Landsorganisasjonen. Jeg vet ikke hvad Furubotn siktet til med sin bemerkning, men det vet jeg at ingen av Det norske Arbeiderpartis kjente personer undlater å stemme på Teigen.

Valentinsen: Det høres ut til at følelsene skal være de bestemmende. Jeg antar at sekretariatet anvender en dame til å passe kassen og føre bøkerne. To kontraster har før kunnet arbeide godt sammen, Derfor vil jeg anbefale at man velger Volan til næstformann.

Rolf Hofmo: Den virkelige kasserer ved Landsorganisasjonens kontor er jo frk. Aamot, så av den grunn er det ikke nødvendig å velge Teigen. Det er nødvendig å velge folk som er i overensstemmelse med det grunnsyn som i realiteten har seiret på denne kongress, og Volan står nærmere disse beslutninger enn Teigen. Fladeby minnet om 1921. Jeg vil i den anledning minne om Teigens uttalelser i affæren Lund-Olsen på kongressen i 1925. Teigen har vært ansatt sekretær og det forhold kan jo fortsette.

Tranmæl: Jeg frafaller, da Teigen anbefaler sig selv.

Valget fikk det utfall at Jens Teigen blev valgt med 162 stemmer. Dernæst hadde Elias Volan 74 stemmer.

Arbeidsledighetsspørsmålet.

Alfred Madsen (redaksjonskomitéens formann): Der er oversendt til redaksjonskomitéen en rekke forslag i arbeidsledighetsspørsmålet, som komitéen har behandlet. Komitéen er blitt enig om følgende:

Redaksjonskomitéens medlemmer Madsen, Mørk, Jønsson og Tømmeraas foreslår at kongressen vedtar forslaget fra Mørk.

Likeså foreslås at forslaget fra Albert Karlsen vedtas som tillegg.

Kongressen har tidligere behandlet og vedtatt et forslag om 6 timers arbeidsdag, så komitéen antar at forslaget fra Adolf Olsen om samme spørsmål kan bortfalle.

Forslaget fra Evensen foreslås oversendt sekretariatet.

Tømmeraas forslag kommer som tillegg til Mørks forslag, siste passus.

Furubotn har et eget standpunkt som han vil redegjøre for.

Furubotn: I det korte innlegg som jeg hadde i arbeidsledighetsspørsmålet, uttalte jeg, at det som var problemet var hvordan man skulde finne former for organer til å sette makt bak kravene. Redaksjonskomitéen går ikke inn på dette problem. Det er også enkelte ting i Det norske Arbeiderpartis krav som er prinsipielt sett galt formulert. Det heter således i dette forslag «Samfundsmessig kontroll». Hva er det man mener med det? Er ikke samfundet kapitalistisk? Skal det være kontroll så må kontrollen skje fra arbeiderklassens side. Mange vil kanskje opfatte det jeg sier her som sofisteri — ordkløveri — men det innebærer en dyp realitet. Kan kongressen virkelig si: «Vi går ut fra at Regjeringen — det vil si den kommende bonderegjering — vil vie arbeidsledighetsspørsmålet den nødvendige oppmerksomhet?» Vi vet jo at det ikke vil skje uten at vi har de klassemessige maktmidler til å tvinge dette frem. Prinsipielt mener jeg at kongressen skulde ha vedtatt forslaget fra Trøndelag faglige Samorganisasjon. Jeg anser imidlertid at det vil bli nedvotert og jeg ønsker ikke at kongressen skal nedvotere det eneste positive forslag som foreligger på denne kongress. Jeg vil derfor foreslå:

1. Første del av Lars Evensens forslag oversendes sekretariatet.

2. Punktene 1, 2, 3 og 4 i Lars Evensens forslag vedtas av kongressen.

Hovedpointet er at kravene må understøttes med skjerpet utenomparlamentarisk kamp fra arbeiderklassens side. Man må innstille fagorganisasjonen på å samle sig makt. Det er intet i disse punkter som nogen av kongressens deltagere kan være uenig i.

Edw. Mørk: Redaksjonskomitéen er som Madsen har presisert, kommet til det standpunkt at den slutter sig til det forslag som er fremsatt av mig og likeledes til Albert Karlsens forslag. I det forslag som er stillet av mig er det spesielt pekt på at fagorganisasjonen skal understøtte de krav som er stillet av Det norske Arbeiderparti. Det som står i disse krav dekker stort sett hvad vi krever i arbeidsledighetsspørsmålet. Furubotns innvendinger kan jeg ikke innse har nogen verdi. Foreslo da Evensen noget annet enn samfundsmessig kontroll?

Lars Evensen går endog så langt som til å si at det nuværende samfund ved lov skal føre kontroll med forskjellige spørsmål. Jeg kan ikke forstå annet enn at Furubotns innvendinger er flisespikeri. Denne kongress kan ikke ta standpunkt til de spørsmål som Lars Evensens forslag omfatter, idet vi ved å gå på hans forslag tar sprinsipielt standpunkt til spørsmål som forsikring, skattetrekk o. s. v. Det er mange gode ting i Lars Evensens forslag, men de må bearbeides før de kan optas til avgjørelse.

Oscar Nordeng: Fra Raufoss er det sendt følgende skrivelse til Landsorganisasjonen:

«Når kongressen skal behandle arbeidsløsheten tillater vi oss å henlede oppmerksomheten på forholdene ved de militære verksteder. På et stort møte som avholdtes på Raufoss den 27 november 1927, hvor også Landsorganisasjonen var representert ved Madsen, blev spørsmålet om den civile drift og arbeidsløsheten behandlet under henvisning til de beslutninger som blev fattet, hvor det blandt annet heter: Vi vil videre peke på, at det mellem Statens forskjellige etater må skapes et samarbeide slik, at Staten i alle tilfelle, hvor det lar sig gjøre, tilfredsstiller sitt eget behov ved egne bedrifter. Skal det lykkes er det nødvendig at det også etableres et fast samarbeide mellem alle organiserte arbeidere ved Statens bedrifter slik at et samlet påtrykk kan øves overfor statsmyndighetene. Det sier sig selv at en utvikling av den civile drift ved Raufoss er avhengig av om det er full drift ved de øvrige statsbedrifter som eventuelt kan bli avtager av de produkter som kan fremstilles her.

Idet vi håper at kongressen vil ofre saken den oppmerksomhet den fortjener og at Landsorganisasjonen setter sig i spissen for å få det foran nevnte samarbeide etablert snarest mulig, tegner vi for Raufoss fellesutvalg» o. s. v. Skrivelsen er undertegnet av formannen Paulus Strand og sekretæren Sigurd Gulbransen.

Dette ligger litt på siden av det vi behandler nu, så jeg skal innskrenke mig til å foreslå skrivelser oversendt sekretariatet til videre forføining. Fabrikken har i det siste halvannet år vesentlig beskjeftiget sine arbeidere med en ammunisjonordre for Tyrkiet, men nu er dette arbeide snart ferdig og man står da overfor at 200 mann blir ledig.

Alfred Madsen: Jeg er enig i at den henvendelse Nordeng refererte oversendes sekretariatet og jeg er enig i at sekretariatet må være oppmerksom på dette og andre praktiske spørsmål angående sider av arbeidsledighetsspørsmålet. Det er klart for enhver som leser disse forslag, at Lars Evensens forslag er galt utformet på en rekke punkter. Dette blev også drøftet i komitéen og Furubotn kunde også være med på at forslaget oversendtes sekretariatet og ikke fikk sin avgjørelse på kongressen. De ting som nevnes i forslaget, må drøftes som spesielle saker uavhengig av arbeidsledighetsspørsmålet. Jeg er villig til å gå meget langt i de spørsmål som er nevnt og det gleder mig at det er fremlagt et forslag om disse spørsmål.

Furubotn: At Mørk ikke alltid er våken er noget vi vet, men Madsen skulde man kunne stille større krav til. Jeg har uttalt i redaksjons-

komitéen, at jeg ikke vil at disse viktige prinsipper skal forelegges kongressen, men oversendes sekretariatet. Det mitt forslag går ut på er bare at 4 oversiktlige og greie punkter skal tas ut og behandles av kongressen. Jeg er enig i at den skrivelse Nordeng refererte, blir oversendt sekretariatet og vil anmode om at denne sak vies den største oppmerksomhet.

Volan: Det er et spørsmål som har vært diskutert både på kongressen og ute blandt arbeiderne og det er spørsmålet om hvorvidt de uorganiserte arbeidere skal få adgang til de arbeidsløses foreninger. Det er mange som har hevdet som prinsipp at uorganiserte ikke skal ha adgang til disse foreninger. Jeg tror at de organiserte ser noget feil på dette spørsmål. Vi har vedtatt at der skal drives opplysningsarbeide blandt de uorganiserte. Jeg er enig i at streikebrytere skal holdes utenfor, men jeg tror at andre hederlige uorganiserte arbeidere kan man best påvirke ved at man får dem inn i de arbeidsløses foreninger. Derfra får man dem inn i fagforeningen så snart de kommer i arbeide igjen. Jeg hadde tenkt å fremsette et forslag herom, men det er dessverre satt strek. Jeg vil da be dirigenten om å ordne voteringen slik at det stemmes særskilt over dette punkt i Mørks forslag, og jeg henstiller at hans forslag på dette punkt nedstemmes. De lokale organisasjoner må få stå fritt i dette spørsmål.

Efter bemerkninger av *dirigenten*, *Albert Karlsen* og *Furubotn* blev det votert. Redaksjonskomitéens innstilling blev først vedtatt med overveldende flertall. Derefter blev det votert særskilt over siste punkt i Mørks forslag, som blev vedtatt med stort flertall.

Tømmeraas tillegg til Mørks forslag siste punkt lød således:

«Det bør i samarbeide med samorganisasjonene avholdes fellesmøter med uorganiserte arbeidsløse og drives opplysningsarbeide, således at den samlede arbeiderklassens interesser kan tilgodesees.»

Ved disse beslutninger bortfalt votering over *Furubotns* forslag. *Albert Karlsens* forslag blev enstemmig vedtatt og den sak *Nordeng* hadde tatt op, blev enstemmig oversendt sekretariatet.

De politiske fanger i Russland.

Alfred Madsen: Det er oversendt redaksjonskomitéen en resolusjon som er undertegnet av 15 representanter angående de socialister og syndikalister som sitter i russiske fengsler. Fra en av undertegnerne er der kommet en henvendelse om at man ikke ønsker beslutning i denne sak. Komitéen er enstemmig om å foreslå saken oversendt sekretariatet.

Furubotn: Jeg er prinsipielt for at kongressen skal avvise dette forslag, men for å undgå en oprivende debatt er jeg gått med på at saken oversendes sekretariatet.

Witalis Andersen: Alle er vel klar over hvad forslaget innebærer? Det er en anmodning til sovjetregjeringen om at Russland må optre som et socialistisk samfund, når det gjelder anderledes tenkende. Av en tale av *Tomski* den 17 november i år fremgår det at det er en kjensgjerning at det bare eksisterer et parti i Russland — de andre er i feng-

sel. Det er også en kjensgjerning at det ikke tolleres nogen opposisjon mot samfundet eller staten. Dette fremgår av den offentlige anklager, Krylenkos uttalelser til oss, da vi var hos ham. Det er dette forhold som er lite stemmende med det som er socialisme og socialistisk rettferdighet. Det er tvert imot nøie knyttet til det statssystem Mussolini fører. Det er nødvendig å protestere mot de justisforfølgninger som foregår i sovjetstaten. Det er ikke stemmende med socialistisk rettsopfatning at aviser undertrykkes. Det er dette vi anmoder dem om å rette på. Det kan være som redaksjonskomitéen sier, at dette bør det sees nærmere på. Jeg vil be de som er enig i vår grunntanke å tegne sine navn under skrivelsen.

A. E. Gundersen: Jeg vil ha greie på om det i oversendelsen ligger en begravelse av saken eller om sekretariatet ved passende anledning vil gi uttrykk for denne opfatning. Jeg sier dette for min egen samvitighets skyld.

Dirigenten (Oscar Torp): Jeg er enig i Gundersens opfatning.

Volan: Jeg tror ikke at denne kongress med det kjennskap den har til forholdene i Russland er kompetent til å uttale sig om hvorvidt den russiske regjering og den russiske arbeiderklasse behandler de politiske fanger etter fortjeneste eller ikke. Når jeg stemmer for at saken oversendes sekretariatet, så er det ikke med den begrunnelse som Gundersen gir det. Jeg stemmer for oversendelsesforslaget fordi jeg vet at hverken sekretariatet eller denne kongress er kompetent til å behandle dette spørsmål. Den russiske arbeiderklasse som har gjennomkjempet revolusjonen, har utvilsomt langt bedre kjennskap til dette spørsmål enn Gundersen og Witalis Andersen tilsammen.

J. Berg: Det ser ut til at man snart oversender alt til sekretariatet. Man vil drive komedie med representantene. I dette spørsmål overlater jeg til de folk som bor i Russland å avgjøre disse spørsmål. På de premisser at intet skal gjøres fra vår side stemmer jeg for oversendelse.

Oscar L. Ottersen: Når jeg har undertegnet denne henstilling fra kongressen, så har det vært under den forutsetning at den ikke skulde ha karakteren av demonstrasjon, men man må ikke ta det slik at den vesteuropéiske arbeiderklasse skulde være ubekjent med russiske metoder. Helt uten evner til å bedømme forholdene i Russland er vi heller ikke. Jeg vet at der føres et altfor strengt politisk regimente der borte og jeg mener, at de politiske motstandere, som er socialister, også i Russland skulde kunne få en viss bevegelsesfrihet. Jeg kan gå med på oversendelse til sekretariatet under forutsetning av at man der under samarbeide med kommunistene i sekretariatet kan finne en form for en slik henvendelse.

N. Heggland: Det hevdes her at vi ikke har hverken kompetanse eller rett til å hevde vår mening. Når ens **socialistiske** følelse og opfatning blir krenket, så har vi både rett og plikt til å protestere uansett i hvilket land handlingen skjer. Her vises det undfallenhet når det gjelder ens egne. Skal man ikke si noget om det. Skal vi komme dit, at at man ikke skal være med på å øve rettferdighet også innen arbeiderklassen? Hvordan reiste ikke verden sig overfor henrettelsen av Sacco

og Vanzetti? Vi skal gjøre det samme når det gjelder socialister. Med det kjennskap jeg har til norsk fagbevegelse og norsk arbeiderbevegelse tør jeg si, at hvis vi vilde tale rent ut, så protesterte den som en mann i denne sak. De har tatt avstand fra diktaturet. Jeg vil ikke være med på å vise undfallenhet. Jeg kan være med på oversendelse til sekretariatet, men jeg vil opfordre enhver til å tegne sine navn under henvendelsen.

Dirigenten: Til redaksjonskomitéen er innlevert følgende:

I anledning av den til kongressen fremlagte henstilling om å oversende en uttalelse til sovjetregjeringen gående ut på at de politiske fanger, anarkister og syndikalister og andre revolusjonære, skal frigis mener undertegnede, at en slik uttalelse av kongressen ikke er heldig, da det kan medføre at Landsorganisasjonens arbeide for internasjonal faglig samling kan svekkes eller forsinkes. Undertegnede vil derfor foreslå at det ikke fattes nogen beslutning av kongressen i denne sak.

Halvdan Strand, Norsk Byggningsarbeiderforbund.

Ved voteringen blev redaksjonskomitéens forslag vedtatt mot 2 stemmer.

Valg av sekretariat.

Fra valgkomitéen forelå følgende innstilling på medlemmer av sekretariatet: Aas, Alberti, Bratvold, Børsum, Forbord, Henriksen, Jønsson, Melgaard, Tranmæl, Volan og Ødegaard.

Istedenfor Aas foreslo Gundersen, Karlsen og Rasmussen: Olav Hindahl.

Istedenfor Børsum foreslo Gundersen og Karlsen: Rich. Hansen. Skorve og Evensen foreslo: Lars Evensen.

Istedenfor Henriksen foreslo Gundersen: Sethil

Istedenfor Melgaard foreslo Tranmæl, Evensen, Bruaas og Skorve: Eugen Pettersen.

Istedenfor Tranmæl foreslo Evensen, Skorve, Tranmæl og Henriksen: Edw. Mørk.

Martin Tranmæl: Når det gjelder valget til sekretariatet er det mange hensyn å ta. Det gjelder forbundene og personenes dyktighet. De er i komitéen enstemmighet om Alberti, Bratvold, Forbord, Volan og Ødegaard, mens det er dissenser for de øvrige. Aas er første varammann til sekretariatet nu og av hensyn til den opfatning han representerer er det nokså stor samstemmighet om at han bør velges. Fra næringsmiddelarbeiderne kom det henstilling til valgkomitéen om å velge Børsum. Deri ligger ikke nogen underkjennelse av den gamle representant, men grunnsynet kan også gjøre sig gjeldende her. For Kommuneforbundets representant er forholdet det samme. Komitéen har foreslått Torbjørn Henriksen som også har stemt for de beslutninger kongressen har fattet. Fra jernindustrien innstiller komitéen på Melgaard, men 4 mann holder på Eugen Pettersen. Vi 4 holder på et skifte her og mener at det er bedre at man her får en mann fra arbeidsplassen i sekretariatet. Halvard Olsen er i nøie kontakt med Jern- og

Metallarbeiderforbundet, så er det noget forbund som kan undvære å ha sin formann i sekretariatet, så er det dette forbund. Heller ikke her er grunnen til forandringen av personlig art, men ligger i synsmåtene. Jeg ønsker ikke å bli medlem av sekretariatet slik som man har lagt valget til rette nu. Jeg vil be representantene om å stemme på Mørk, som samorganisasjonene gjerne ser gjenvalgt. Det er kjente navn de som bringes i forslag, så det er ikke grunn til å omtale dem nærmere. Det er Gundersen som har de fleste dissenser og han forfølger i disse en bestemt opfatning.

N. K. L.s representanter tar avskjed med kongressen.

Andr. Juell: Når jeg nu er nødt til å forlate dere vil jeg si takk for den ælskverdighet og gjestfrihet som jeg har nydt i disse dager. Jeg vil be dere minnes de ord: Hvad du evner kast av i de nærmeste krav. Det skal arbeides på mange områder og det er dette det er nødvendig å passe på. Jeg håper at de beslutninger som er fattet, vil svare til forventningene og jeg ønsker kongressen hell og lykke med disse dagers forhandlinger.

Dirigenten: Jeg er sikker på at jeg har kongressen med mig når jeg retter en takk til N. K. L. fordi denne organisasjon sendte representanter til vår kongress. Jeg vil uttale håpet om at de bånd som er knyttet mellom N. K. L. og Landsorganisasjonen, må bli styrket og utbygget og at forhandlingene her må ha bidratt til dette.

Valg av sekretariat.

A. E. Gundersen: Jeg har ikke dissertert mere enn Tranmæl. Når jeg foreslår Hindahl, så er det fordi Rungstad personlig har skrevet til mig at han ikke ønsker gjenvalg, og Fladeby, som også går ut, har henvist til forbundets lover om at formannen skal representere forbundet utad. Aas er en grei kar, men flertallet av arbeiderne i de grafiske fag vil ha Hindahl, som representerer det største forbund innen disse fag. Børsum har stemt på samme linje som Richard Hansen og de er gode kamerater, men Richard Hansen er en gammel og prøvet organisasjonsmann, så det er ingen grunn til å skifte her. Sethil er gjenvalgt enstemmig som formann for sitt forbund, og når forbundet skal representeres, så bør det efter min mening skje ved dets formann. Tranmæl talte om henvendelsene fra forbundene, men når det gjelder Jern- og Metallarbeiderforbundet skal dette ikke gjelde. Dette er ikke et møte i samorganisasjonen i Oslo, men en landskongress sekretariat, og der er det forbundets formann som må representere. De fleste er enig om å velge Tranmæl. For å få godt samarbeide bør vi sette Tranmæl inn i sekretariatet og la ham få større ansvar. Å sitte på bukken å smøre på er noget enhver kan, men å stå foran og dra er noget annet. Nu skal vi være enig om å sette Tranmæl inn i sekretariatet med stort flertall og det tror jeg også kongressen vil gjøre.

Lars Evensen: Jeg hadde trodd at sekretariatets sammensetning skulde ha blitt delvis en annen. Jeg trodde at man vilde hindre gjen-tagelser av den politikk som hittil er ført. Når dette ikke er skjedd

er det vel for ikke å forstyrre den gode husfred. Gundersen stemmer mot Aas fordi han er kommunist, og dessuten mener han at de store forbund skal representeres. Aas er en klok mann med godt kjennskap til fagbevegelsen. Jeg kan meddele, at Skorve og jeg ikke tar op forslaget på Lars Evensen, men anbefaler Børsum valgt. Jeg er enig med Gundersen i at Richard Hansen og Børsum representerer det samme syn, men vi må nu ta en ny kraft inn i sekretariatet. Det er ikke riktig at man skal dø før der kan velges nye inn i sekretariatet. Jeg mener at hvis man skal få en mann i sekretariatet som står i direkte kontakt med arbeidsplassene og stadig har føling med det som rører sig på arbeidsplassene, så bør man velge Eugen Pettersen. Jern- og Metallarbeiderforbundet har hovedtyngden av sine medlemmer i Oslo. Jeg anbefaler valget av Aas, Børsum og Eugen Pettersen.

Harald Haare: Man må ta hensyn til forbund, industrier og de politiske interesser og da er det ikke så lett å finne et sekretariat som som tilfredsstillende alle. Jeg mener at vi ikke har annet valg enn å velge Tranmæl som samorganisasjonenes representant. Samorganisasjonenes representanter har innstillet ham og det er bra å ha en representant for Det norske Arbeiderpartis centralledelse i sekretariatet. Jeg vil anbefale flertallets innstilling.

Enok Rasmussen: I valgkomitéen optok jeg ikke forslag om at der skulde være en representant for de grafiske fag i sekretariatet. Imidlertid vedtok valgkomitéen enstemmig at der skulde være en representant for de grafiske fag og da jeg skulde velge mellom Aas og Hindahl så måtte jeg selvfølgelig stemme på Hindahl. De grafiske fag hører vel til de grupper hvor der er minst antall kommunister blandt medlemmene og da kunde ikke jeg være med på at de skulde representeres av en kommunist. Hindahl er en ung mann som vil tilføre sekretariatet nytt, friskt blod. Det er også naturlig at en av Centralforeningens medlemmer blir med, idet dette forbund har dobbelt så mange medlemmer som de øvrige forbund innen de grafiske fag. Når det gjelder samorganisasjonenes representant i sekretariatet, så tok jeg landshensyn. Det er ikke bare Oslo faglige Samorganisasjon som skal være representert. Ved at vi velger Tranmæl, så vil striden komme til å foregå innen sekretariatets vegger. Jeg vil derfor anbefale Hindahls og Tranmæls valg.

Det blev nu satt strek og 5 minutters taletid.

Bernh. Berentsen: Det som interesserer mig er at man får representanter som gir uttrykk for medlemmene opfatninger. Aas kan være en bra mann, men jeg vil si at han ikke representerer de brede lag innenfor de grafiske fag. Disse fag er de som står sterkest organisert i denne periode og det er viktig at man har en mann som gir et godt uttrykk for disse fags arbeidere. Hvis Aas hadde gitt uttrykk for medlemmenes opfatning, så vilde han ha vært representant på denne kongress, men det er han ikke. Sekretariatet kan være bekjent av å ha Hindahl som medlem. Han har hele den grafiske industris tillit.

Leif Foss: Er ikke kongressen uttrykk for medlemmenes opfatning? Vi har gitt det gamle sekretariat misillitsvotum — og så innbys vi av Rasmussen til å gjenvelge det gamle sekretariat. Det skal være 9 mot

3 som fører ren Amsterdam-politikk i sekretariatet. Hvis representantene skal følge sin overbevisning, så kan de ikke stemme for denne liste. Halvard Olsen blev valgt på det gamle sekretariats stemmer. Jeg vil slutte mig til Lars Evensens og Skorves dissenser. Vi kan ikke velge representanter for hvert forbund. Det er representanter for Landsorganisasjonen vi skal velge og Aas har i sitt syn kongressen med sig.

Teigen: Jeg trodde at vi nu skulde være ferdig med Amsterdam, men det ser ut til at det skal gå igjen, som en myte. Jeg vil anbefale Hindahl istedenfor Aas og at Tranmæl velges med stort flertall. Jeg vil be om for sekretariatets, Landsorganisasjonens og partiets skyld at dere velger Tranmæl. Hvis vi hadde hatt Tranmæl istedenfor Mørk i sekretariatet i inneværende periode så vilde vi ha vært spart for meget.

Kr. Bakken: Når vi kommer til Jern- og Metalls representant, så skal det være en annen taktikk enn for de andre forbund. Melgaard er utpekt med 24 stemmer av jernarbeiderne på kongressen og Melgaard er den som idag står i den beste kontakt med medlemmene innen jernindustrien.

Sundt: Jeg er av den opfatning at det er bra å få byttet ut nogen. Og jeg er videre av den mening at vi ikke skal være redd for kommunistene. Man bør sette inn både Volan og Aas. Jeg tror at det var en feil av kongressen i 1925 at den satte Tranmæl utenfor sekretariatet. Vi har sett følgene av det her på kongressen. Når vi skal snakke om samorganisasjonenes representasjon, så er det vel ingen som kan representere dem bedre enn Martin Tranmæl. Det var ham som reiste samorganisasjonstanken. Tranmæl har tillit blandt arbeiderne, derfor skal vi velge ham.

Arnfinn Vik: Det går igjen overalt at det ikke finnes annet enn typografer i de grafiske fag. Aas står som representant for medlemmene og han er i overensstemmelse med organisasjonens linje i industriforbundsspørsmålet. Rent faglig sett tror jeg ingen har noget å utsette på Aas. Han er langt dyktigere enn Volan. Politisk har Aas ikke flertallet blandt medlemmene, men på grunn av sin faglige dyktighet er han gjenvalgt som forbundets formann.

Oskar Bohne: Jeg vil ta avstand fra valgkomitéens innstilling om å bytte Sethil med Torbjørn Henriksen. Jeg vil minne om det Einar Gerhardsen sa i et innlegg her på kongressen, at det neppe er nogen mann som har en så sterk stilling innen sitt forbund som Gunnar Sethil. Denne mann foreslås nu kastet av valgkomitéens flertall. Jeg vil bestemt protestere mot det undergravningsarbeide som ligger bak denne innstilling. Kommunearbeidernes representanter har hatt to møter om denne sak. På det første møte var der flertall for Gunnar Sethils gjenvalg, men på det annet møte var det operert slik at der blev flertall mot Sethil. Jeg vil protestere mot dette og opfordre kongressen til å sette Gunnar Sethil inn i sekretariatet.

Eugen Pettersen: Jeg vil be kongressen ta hensyn til de bemerkninger Tranmæl kom med om sig selv. Det er uriktig å kaste Mørk efter at hans linje er vedtatt av kongressen. Samorganisasjonens styre i Oslo innstiller enstemmig på Mørk og han er også innstillet av samorganisasjonenes representanter på kongressen.

Oskar Karlsen: Det er alltid ubehagelig å diskutere personer, idet sympatier og prinsipper da ofte kommer i strid med hinannen. Slik er det med oss i Kommuneforbundet. Vi har fått bundet mandat om å få et sekretariat som er i overensstemmelse med kongressens beslutning. Sethil har alles sympati og respekt, men i den store sak her representerte han flertallet i sekretariatet og da må han ombyttes med Torbjørn Henriksen. Vi anser Sethil som en dyktig mann, men jeg vil anbefale representantene å stemme på Henriksen for han er i kontakt med medlemmene. Jeg vil også stemme for Lars Evensen istedenfor Børsum.

J. Berg: Jeg har gjort en sterk innsats for å få Sethil ombyttet med Torbjørn Henriksen. Det har jeg gjort fordi vi her skal gå medlemmenes erinder og skal vi velge et sekretariat overensstemmende med medlemmenes opfatning, så må vi foreta dette bytte. Spørsmålet er om det er sekretariatet som skal velge representantene for forbundene eller om det er medlemmene. Jeg vil anbefale listen som den er opsatt.

Formannen: Jeg vil også anbefale valgkomitéens flertalls forslag til medlemmer av sekretariatet, særlig vil jeg anbefale at man velger Tranmæl. Jeg tror det er det eneste riktige. Det er nødvendig av hensyn til det samarbeide som må være mellom den faglige og politiske ledelse og det arbeide vi står foran når det gjelder å fremme de beslutninger kongressen har fattet i de internasjonale forbindelser. Jeg vil så innstendig som jeg kan anmode kongressen om å velge Tranmæl. Jeg vil også anbefale Melgaard. Det er liten mening i, når praktisk talt alle som møter på kongressen fra Jern- og Metallarbeiderforbundet og de jernarbeidere som møter fra samorganisasjonene har krevet at Melgaard skal inn, da å ikke velge Melgaard, men velge en mann som er helt utenfor forbundsstyret og forbundets daglige arbeide. Skal man ha Jern- og Metallarbeiderforbundet representert, så må man følge det representantene anviser.

Furubotn: Gundersens ånd begynner å bli faretruende. Jeg tror at kongressen skal være varsom med å gjøre sekretariatet til en tvilingsbror til Det norske Arbeiderpartis centralstyre. Hvis vi vilde være ondskapsfulle så kunde vi stemme på Tranmæl, men vi vil ikke på Halvard Olsens premisser stemme på Tranmæl. Vi vil støtte venstreretningen innen Det norske Arbeiderparti og stemmer på Mørk.

Gerhardsen: Jeg er ikke synderlig fornøyd med innstillingen, jeg synes det er uriktig å velge Tranmæl, men som det nu ligger an må jeg anbefale at han blir valgt med stort flertall. Jeg vil at vi skal skifte ut nogen av de gamle, derfor støtter jeg forslagene om Eugen Pettersen og Torbjørn Henriksen. Det er få forbundsformenn som har slik sympati som Sethil, men det er medlemmenes mening at Torbjørn Henriksen skal være Kommuneforbundets representant i sekretariatet.

Rolf Hofmo: Gundersen burde ha optatt et prinsipielt forslag om å gjenvelge det gamle sekretariat, da vilde vi ha sluppet meget av denne debatt. Hvis der skal være innstillingsrett for forbundenes representanter så må man velge Børsum.

Oskar Bakken: Jeg vil på vegne av Jern- og Metallarbeiderforbundets representanter advare mot forslaget på Eugen Pettersen. På vårt møte fikk Eugen Pettersen 3 stemmer, mens Melgaard blev innstillet

med 24 stemmer. Hertil kommer at Eugen Pettersen ikke har noget med forbundets ledelse å gjøre.

Aksel Schultz: Jeg vil anbefale Gundersens dissenser, idet disse tar faglige hensyn ved valget av medlemmer av sekretariatet. De grafiske fag bør ha en representant, men da bør det største og førende fag ha representanten, især når Hindahl er en dyktig representant. Er det bare fordi Richard Hansen er gammel at han skal skiftes ut? Skal ikke dyktigheten spille nogen rolle?

Ludvig Johansen: Jeg vil anbefale Melgaard, fordi han som forbundstillitsmann har betingelse for å stå i kontakt med det hele land. Det er landet som har den største fordel av at forbundenes tillitsmenn er i sekretariatet.

Oskar Andersen: Jeg vil også få slutte mig til kravet om at Tranmæl skal inn i sekretariatet som talsmann for de beslutninger som er fattet på denne kongress.

Anders Arntsen: Jeg vil anbefale innstillingen som den foreligger. Aas er dyktig og da spiller det for mig ingen rolle om han er kommunist. Mørk har den skavank at han går sine egne veier og sender ut forslag som ikke har gått gjennom hovedorganisasjonen, som må ha anledning til å se på sakene. Så megen tiltro må vi ha til organisasjonsledelsen som vi selv har valgt.

A. E. Gundersen: Det er snakket så meget om tillit, men Aas hadde ikke så meget tillit innen sitt forbund at han blev valgt til denne kongress. Jeg vil heller ikke ha mer enn en renkommunist inn i sekretariatet.

Richard Hansen: For å sikre næringsmiddelindustrien en representant burde jeg ha frabedt mig valg, men jeg er ikke av den opfatning at innstillingen er overensstemmende med medlemmenes vilje i vårt forbund. På vårt landsmøte i sommer blev jeg enstemmig gjenvalgt som forbundets formann. Men det er vel så at man må ofre en og da er det rimelig at man ofrer en gammel bokk som mig.

O. Abrahamsen: Eugen Pettersen har også megen tillit innen vårt forbund, men han har ikke det kjennskap til alle sakene som angår jern- og metallarbeiderne som Melgaard. Derfor må jeg anbefale Melgaard og likeså vil jeg anbefale at man velger Tranmæl.

Sethil: Der er bragt i forslag to kandidater fra Kommuneforbundet og vi kan risikere ikke å få nogen. Jeg vil da frasi mig valg.

Tranmæl: For Jern- og Metallarbeiderforbundets vedkommende behøvet vi ikke å ta det hensyn som vi måtte ta ved de andre valg, idet Halvard Olsen nylig har vært Jern- og Metallarbeiderforbundets formann.

Dirigenten: Jeg er anmodet om å referere følgende henvendelse fra Kommuneforbundets representanter til valgkomitéen:

«Av Norsk Kommuneforbunds representanter er en stor del valgt på bundet mandat til å stemme for en forandring i det nuværende sekretariatets sammensetning, således at det nye sekretariat blir i overensstemmelse med kongressens beslutninger i de viktigste prinsipielle spørsmål.

Under henvisning til dette foreslår vi som Kommuneforbundets medlem i sekretariatet hr. Torbjørn Henriksen som fikk 7 stemmer. Hr. Sethil fikk 4 stemmer.

For gruppen: Olaf Eriksen.»

Gundersen: Når denne henvendelse er referert, så bør man også referere henvendelsen fra Jern- og Metalls representanter.

Dirigenten: Vi kan godt referere alle henvendelser, men vi skal ved en votering avgjøre om der skal refereres flere.

Man gikk derefter til valget, som fikk det utfall at følgende blev valgt til medlemmer av sekretariatet: 1. Sigurd Forbord med 221 stemmer, 2. Elias Volan 194, 3. Martin Tranmæl 193, 4. A. Bratvold 183, 5. A. Alberti 179, 6. Johs. M. P. Ødegaard 175, 7. Torbjørn Henriksen 164, 8. Halfdan Jønsson 164, 9. H. L. Børsum 145, 10. Hans Aas 127 og 11. Alfred Melgaard med 120 stemmer.

Eugen Pettersen 116, Olaf Hindahl 105, Edw. Mørk 76, Richard Hansen 73, Gunnar Sethil 71 og Lars Evensen 65 stemmer.

Kampen mot de imperialistiske krigsforberedelser.

Dirigenten refererte følgende forslag fra Edw. Mørk, H. Fladeby og L. Rungstad:

«I anledning av den krigsfare som truer Sovjet-Russland fra de imperialistiske stater er der den 10 november i år holdt en kongress i Moskva av Sovjet-Unionens venner.

Denne kongress har vedtatt en beslutning som skarpt tar avstand fra og fordømmer de imperialistiske staters optreden og den imperialistiske politikk. Kongressen gav videre sin tilslutning til de bestrebelse som Sovjet-Unionen har foretatt for avrustning og fred mellom folkene.

Idet Arbeidernes faglige Landsorganisasjons kongress helt ut støtter Sovjet-Unionens venners kongress aksjon for å forhindre krig og få militærvesenet avskaffet, opfordrer de alle virkelige tilhengere av fred mellom folkene til å føre kamp mot krigsforberedelsene og imperialistenes angrep på Sovjet-Unionen.»

Edw. Mørk: Til 10 års festligheten i Russland blev der sendt en delegasjon herfra. Dessuten var der til stede en del representanter for fagforeninger og samorganisasjoner. Under disses opphold derborte blev der dannet en kongress under betegnelsen Sovjet-Unionens venner. Man drøftet på denne kongress krigssituasjonen og man var enig om at man måtte motvirke disse anslag og søke å begrense eller avvikle militærvesenet. Der blev utarbeidet en lang resolusjon, hvori det påpekes at verdens arbeidere har interesse av å bekjempe dette. Vi som møtte fra Danmark og Norge erklærte at vi ikke hadde mandat til å stemme for dette, men vi lovet at vi skulde forelegge dette for våre mandanter. Det er bare tre uker siden vi kom tilbake, så vi kunde ikke få saken op på dagsordenen. Vi har ikke villet ta den store beslutning op her,

men har ment at vi kunde vedta en uttalelse, hvori vi erklærer oss enig i kampen mot krigsfare.

Mørk leste derefter op den foran refererte uttalelse, som mottokes med varmt bifall.

Dirigenten anså forslaget vedtatt.

Organisasjonsforholdene ved L. K. A. B.

Dirigenten refererte en skrivelse fra Erling Kiil angående organisasjonsforholdene ved L. K. A. B., Narvik, og foreslo skrivelsen oversendt sekretariatet. Dirigentens forslag blev enstemmig vedtatt.

Pensjon til fru Aarøe.

Fra sekretariatet forelå sådant forslag:

«Kongressen bemyndiger sekretariatet å fastsette en passende pensjon til fru Aarøe.»

Forslaget blev enstemmig vedtatt.

Borgerpressens meddelelser.

Johan Torp: Igår blev det vedtatt at man skulde rydde galleriet før valget. Denne beslutning blev ikke etterkommet, men idag ser vi i «Tidens Tegn», at de har fått resultatet. Det var valgkomitéen som må ta ansvaret for dette. Valgkomitéen tok med sig stemmesedlene og man skulde ikke få vite noget før idag. Når man har vært opmerksom på forholdet, så går det ikke an å tollere at valgkomitéen optrer således. Dette får valgkomitéen redegjøre for hvordan er kommet ut.

Dirigenten: Jeg er enig i å beklage at avisene har fått tak i hvad ikke andre enn valgkomitéens medlemmer skulde ha rede på.

Furubotn: Jeg tror ikke det går an å holde hemmelig for det norske borgerskap hvem som blir formann i Landsorganisasjonen.

Fladeby: Vi har dem innen vår egen midte som representanter som refererer til borgerpressen. Derfor vil jeg henstille til representantene at de søker å få tak i de som har referert. De som gjør dette bør ha sin straff.

Dirigenten: Det går ikke an å gjøre kongressens medlemmer ansvarlig for dette, men rent generelt er jeg enig med Fladeby. Der eksisterer en overenskomst med Norsk Telegrambyrå om at det skal få kommunikéer fra kongressen som er gjennomgått av dirigentene.

Volan: Det er fortalt mig at en av «Tidens Tegn»s journalister var på galleriet og deltok i protesten mot at valgene skulde foregå for lukkede dører.

Johan Torp: Det er kun valgkomitéen dette gjelder og den er ikke til stede her nu.

Dirigenten: Dirigenten skal forelegge dette for valgkomitéens medlemmer.

Bevilgning til Arbeidernes Idrettsforbund.

Fra Arbeidernes Idrettsforbund forelå der to andragender: et om økonomisk støtte til forbundets almindelig virksomhet og et om støtte til den forestående Verdensspartakiade, som skal holdes i Oslo i februar 1928.

Dirigenten refererte følgende forslag:

«Fagkongressen uttaler sin glede over den sterke fremgang i Arbeidernes Idrettsforbund. I full forståelse av den store betydning det har for den samlede arbeiderbevegelse å ha et mektig og landsomfattende arbeideridrettsforbund vil fagkongressen anmode alle fagorganiserte om å yde arbeideridrettsbevegelsen sin uforbeholdne støtte.

Kongressen opfordrer de fagorganiserte medlemmer som er tilsluttet borgerlige idrettsorganisasjoner å melde sig ut av disse og tilslutte sig Arbeidernes Idrettsforbund. Til gjengjeld må arbeideridrettsbevegelsen virke for å få organisasjonsmulige medlemmer av idrettsforeningene organisert i tilslutning til fagorganisasjonen. Kongressen vil også innskjerpe nødvendigheten av at arbeideridrettsbevegelsen i sin virksomhet knyttes sterkere til arbeiderbevegelsen og at den setter sig til opgave å gjøre alle sine medlemmer til gode klassekjempere og pliktopfyllede organisasjonsmedlemmer.

Under henvisning hertil bevilger kongressen kr. 10 000.00 til Arbeidernes Idrettsforbund.

Sekretariatet får enn videre bemyndigelse til å bevilge Arbeidernes Idrettsforbund inntil kr. 5 000.00 årlig.

Oscar Torp, Einar Gerhardsen, Adolf Olsen.»

«Undertegnede representanter tillater sig å foreslå at det bevilges Arbeidernes Idrettsforbund et årlig tilskudd på kr. 5 000.00. Tilskuddet regnes fra 1 januar 1928.

Videre foreslås at der bevilges kr. 5 000.00 som bidrag til Spartakiaden som skal avholdes her i Norge og som kommer til å omfatte ca. 200 utenlandske arbeideridrettsmenn.

Oslo, 12 desember 1927.

Rolf Hofmo, Aron Ask, Arthur Arnesen, Johan Engh, Amandus Holte, Asbjørn Gulbrandsen, Mathias Tagseth, H. Andersen, Arvid Mahle, Karsten Berekvam, Aksel Hernes, Emil Kristiansen, E. O. Knutsen, Arnfinn Vik, Torbjørn Dahl, Trygve Hansen, E. Hansen, Eugen Pettersen, Paul Engstad.»

«Jeg foreslår at fungerende formann i A. I. F., Thorvald Olsen, får gi en kort redegjørelse i forbindelse med behandlingen av bevilgningen til Arbeidernes Idrettsforbund.

Rolf Hofmo.»

Hofmos forslag blev enstemmig vedtatt og Thorvald Olsen fikk 10 minuters taletid.

Thorvald Olsen: Jeg takker forsamlingen for den ære den har gitt arbeideridretten ved å gi mig adgang til å gi en redegjørelse for arbeideridrettens sak. I 1916 fikk vi «Samfundshjelpen» og vi vet at det var særlig i den borgerlige idrettsbevegelse at den fikk innpass. Dette har lagt særlige vanskeligheter i veien for arbeidernes kamp. I 1921 dannet vi Arbeidernes Idrettsopposisjon og i 1924 kom det til brudd mellom denne og idrettsorganisasjonene og vi gikk til dannelselse av vårt eget forbund. Der blev straks kamp mellom de to forbund, men der blev også ropt om samarbeide. Der blev så ført forhandlinger og vi stillet herunder to krav, nemlig for det første at vi ikke vilde arbeide med streikebrytere og for det annet at idrettssaken ikke skulde ligge under Forsvarsdepartementet. På dette strandet forhandlingene. Siden har Arbeidernes Idrettsforbund gått veldig frem, og som følge derav har vi igjen en løytnant Stenersen som forfølger oss som en surrende hveps for å få i stand samarbeide og sammenslutning med den borgerlige idrettsorganisasjon. Vi har ennå klassefeller som påtar sig tillitshverv i den borgerlige idrettsbevegelse.

Vi var kommet så langt at vi hadde fått bevilgning av Staten ifjor, hvis våre representanter hadde fylt sine plasser, men det var nogen som holdt sig borte. Resultatet blev derfor at vi mistet 50 000 kroner. Jeg håper at dette ikke vil gjenta sig ved næste avstemning. Det er spurt om hvad vi skal arbeide med. Vi har hittil fått bidrag fra fagforeninger, forbund og 5 000 kroner fra Landsorganisasjonen samt et lån på 350 kroner. Nu må fagorganisasjonen si om den vil at vi skal ha en arbeideridrettsbevegelse eller om vi skal stoppe den og de 20 000 medlemmer som vi har, gå over til den borgerlige idrett. I år har vi tenkt å forsøke et gjennombrudd og vi har i den anledning fått Spartakiaden hit. Vi skal greie denne oppgave hvis arbeiderorganisasjonenes ledelse vil støtte oss. I Russland har man samlet inn 12 000 kroner til Spartakiaden. Vi skal ikke ha et almindelig lekeforbund. Vi skal lære våre unge medlemmer organisasjonsmessig opdragelse og få av dem en kjernetropp som kan gå i spissen for arbeidernes kamp. Dere skal få glede av arbeideridrettsbevegelsen og av Arbeidernes Idrettsforbund.

Teigen: Jeg vil også ønske Arbeidernes Idrettsforbund alt godt, og jeg vil håpe at alle organisasjoner som er her med sine krav skal få det godt. Der er kommet krav til kongressen fra Esperantistene, fra Verdandiordenen og fra Arbeidernes Sangerforbund. Alle vil de ha av organisasjonen. Vi skal vise forståelse, men de forslag som er kommet her går for langt. Det er mer enn forbundet har bedt om. Sekretariatet foreslår 2 000 kroner pr. år. Landsorganisasjonen har ikke råd til så store uttelling. Skal Landsorganisasjonen finansiere alle særorganisasjoner, så må vi gå som tidligere under kongressen til opretelse av et særlig fond til dette formål. Jeg anbefaler at man følger sekretariatets innstilling.

Dirigenten: Her foreligger også et andragende fra Arbeidernes Skytterlag om et bidrag på 2 000 kroner. Dirigenten foreslår dette andragende oversendt sekretariatet.

Einar Gerhardsen: Dette siste lag står i forbundet og jeg mener at

det er uriktig at der sendes andragender fra de enkelte lag. Det Torp, Adolf Olsen og jeg har foreslått er en uttalelse, som kan bety mest, idet det inneholder en opfordring til alle fagorganiserte arbeidere om å slutte op om Arbeidernes Idrettsforbund. Det er forståelig at der kunde være delte meninger om stiftelsen av et eget arbeideridrettsforbund, men når det er et faktum at vi har et sådant forbund, så er det galt av arbeiderne at de direkte eller indirekte støtter de borgerlige idrettsforbund. Fagkongressen bør legge alvor i beslutningen, så vi ikke opplever som på samlingskongressen, at folk som stemte for dens beslutning etterpå gikk hen og tok tillitshverv i den borgerlige idrettsbevegelse. Beslutningen må gi uttrykk for hvad fagbevegelsen mener. Her er et krav om at Arbeidernes Idrettsforbund ikke må bli en slett kopi av det borgerlige idrettsforbund. Det må arbeide for å gjøre medlemmene til klassebevisste arbeidere og det må gjøre alt hvad det kan for å få medlemmene organisert i tilslutning til fagorganisasjonen. Videre må det arbeide for å få arbeiderbevegelsen og Arbeideridrettsforbundet nær og fast sammen. Får vi et slikt forbund så er det riktig å støtte det. Jeg antar at det vil være godt anvendte penger. Spartakiaden er et stort arrangement, som hvis det blir vellykket kan bli av gjennombrytende betydning. Av den grunn vil det være riktig å bevilge de 10 000 kroner til den og så årlig 5 000 kroner til forbundets virksomhet for øvrig.

Rolf Hofmo: Det vi ikke må glemme er at Arbeidernes Idrettsforbund er opstått i kampen mot streikebryterne. De arbeidere som stod i de borgerlige idrettsorganisasjoner vilde ikke ha konkurranser med slike individer. Arbeidernes Idrettsforbund er siden vokset til å bli et støttepunkt i arbeiderklassens kamp. Jeg går over til det forslag som er fremsatt av Torp, Gerhardsen og Adolf Olsen. Beløpet er ikke mer enn 5 øre pr. medlem pr. år.

Fladeby: Vi har noget som heter kongens livgarde. Jeg ser på arbeideridretten at den skal være de organiserte arbeideres livgarde. De skal opplæres til å være den norske arbeiderklassens livgarde i dens kamp. Det er riktig som Teigen sier at det foreslåtte går lenger enn ansøkningen, men nu er det kommet til at man må hjelpe til med Spartakiaden. Jeg vil at vi skal støtte så langt som det er oss mulig. Derfor vil jeg stemme for 10 000 kroner med engang og 5 000 årlig. Vi må huske på at borgersamfundet støtter den borgerlige idrettsbevegelse.

A. Bratvold: Jeg er prinsipielt for at enhver organisasjon skal finansiere sig selv, men jeg stemte for de 100 000 kroner av hensyn til tukthusloven o. s. v. Skal vi bevilge til arbeideridretten, så skal vi også ha nogen innflytelse på denne organisasjons virke, som jeg ikke er helt enig i. Den trekker nemlig de unge fra fagforeningssmøtene. Skal vi gå lenger enn det sekretariatet foreslår, så må vi ha nogen innflytelse på organisasjonen. Jeg vil stemme for oversendelse til sekretariatet av Skytterlagets andragende, men det skal ligge noget i dette og ikke en begravelse.

Trygve Lie: Det er vel mange som i likhet med mig har vært i tvil om riktigheten av å stifte et eget arbeidernes idrettsforbund, men efter det arbeide som er utført innrømmer jeg at jeg har tatt feil i min be-

dømmelse her. Der har vært vist passivitet fra arbeiderbevegelsens side. Når de nu kan fremlegge de resultater de gjør, så betyr dette noget ganske annet enn de andre organisasjoner som har søkt om bidrag. Det er nu det psykologisk riktige øieblikk til å støtte arbeideridrettsmennes kamp, som også er fagorganisasjonens kamp.

Arthur Arnesen: La det være enstemmighet i dette spørsmål og la Arbeidernes Idrettsforbund få de 10 000 til Spartakiaden og 5 000 kroner årlig. De folk som er friske og raske kan si om oss: Hvad er dette for huserotter? Jeg går over til Torps forslag og håper at alle representanter tenker nøie over hvad de gjør i denne sak.

Oscar Torp: Dette andragende må kongressen bevilge så enstemmig som mulig. Det er nemlig dette plus Arbeidernes Idrettsforbund trenger for at arbeideridrettsbevegelsen skal bli hvad den bør være og som fagbevegelsen har interesse av at den blir.

Eugen Pettersen: Det er ganske oplagt at kongressen må sørge for at arbeideridretten ikke ryker overende. Når forbundet har 20 000 medlemmer, så må vi sørge for at det ikke ryker overendre av økonomiske grunner. Får vi den foreslåtte uttalelse vedtatt så vil det vise sig at arbeidernes idrettsbevegelse skal gå ennu sterkere frem.

Torbjørn Dahl: Ingen er uenig med Bratvold i at enhver organisasjon skal greie sig selv, men vi må huske på at arbeiderungdommen er ledig nu for tiden. Det er riktig at Landsorganisasjonen gir sin prinsipielle tilslutning til Arbeidernes Idrettsforbund. Det som skader arbeideridrettsbevegelsen er at der finnes fagorganiserte som står utenfor arbeidernes idrettsorganisasjoner. 10 000 kroner er i virkeligheten lite når det gjelder en så stor sak som å få reist en arbeideridrettsbevegelse.

Thorvald Olsen: Vi har bare en eneste fastlønnet stilling i forbundet og det er til en sekretær som fører korrespondansen med provinsen, hvor vi har gjort store fremstø i den senere tid. Jeg skal love at hvis vi får noget fra staten, så skal vi frafalle de 5 000 som vi har søkt om i årlig bidrag.

Ved voteringen blev Torp, Gerhardsen og Adolf Olsens forslags første del vedtatt mot 4 stemmer. Derefter blev siste avsnitt i samme forslag vedtatt ved alternativ votering med sekretariatets innstilling.

Arbeidernes Skytterlags andragende besluttet oversendt sekretariatet.

Thorvald Olsen: Jeg må få takke kongressen for denne bevilgning som er ydet i kampen mot borgerskapet.

Sacco og Vanzetti.

Dirigenten refererte en opfordring fra Sacco- og Vanzetikomiteén om å bestille bilder av Sacco og Vanzetti som komiteén akter å utføre. Prisen er kr. 2.50 og kr. 1.50.

Bevilgning til Norsk Sangerforbund.

Teigen: På forrige kongress blev sangerne bevilget 1 000 kroner. Sekretariatet har nu foreslått 1 500 kroner. Sekretariatet mener at det er godt tatt i og henstiller at det ikke fremsettes andre forslag. Det er kanskje ikke tider til å forhøje bidragene nu, men kongressen er jo mere slephendt enn sekretariatet og vi har villet være imøtekommende her.

Karsten Torkildsen: Når det er gitt Arbeidernes Idrettsforbund anledning til å innlede for sitt andragende, så bør man ikke sette tidsbegrensning for denne debatt.

Dirigenten: Foreløbig setter vi ikke nogen tidsbegrensning.

Olaf Hindahl: Jeg vil appellere til de som stemte for bevilgning til idrett, at de også stemmer for bevilgning til sang. Man appellerer alltid til sangerne, både ved kongresser og landsmøter og andre anledninger og man må være opmerksom på at det også er et borgerlig sangerforbund som arbeidernes sangerforbund står i konkurranse med. Sangen har sin oppgave innen arbeiderbevegelsen den og, og jeg optar derfor forslag om 2 000 kroner.

Dirigenten: Det foreligger nu forslag fra Eugen Pettersen om 3 000 kroner, fra Hindahl om 2 000 kroner og fra Johan Torp foreligger følgende forslag:

«Norsk Sangerforbund, som kun består av fagorganiserte arbeidere, bevilges et årlig bidrag fra Landsorganisasjonen på kr. 1 000.00 — et tusen kroner.»

Karsten Torkildsen: Den bevilgning som sist blev ydet sangerne, blev anvendt til å holde et dirigentkursus. Vi har ennå ikke nok av egne dirigenter og de borgerlige dirigenter har ikke den interesse for arbeidersangene som en der er arbeider selv vil ha. Man må være fagorganisert for å kunne stå i Norsk Sangerforbund. Det er mange arbeidere som står i det borgerlige sangerforbund og der er det mange som spytter i bøssen for dem. Jeg vil anbefale at man bevilger mest mulig. Det er nu tilsluttet forbundet 40 avdelinger med 15—1 600 medlemmer. Til neste år vil det bli holdt et sangerstevne i Oslo, hvortil det allerede har meldt sig 1 300 sangere eller 30 kor. Ingen kan stå op og si at vi ikke har stått til tjeneste, når man har anmodet oss om det. Jeg anbefaler Eugen Pettersens forslag.

Johan Skau: Jeg vil peke på at når man agiterer for arbeiderbevegelsen utover landet, så griper man gjerne til sangforeningene for å få samlet folk. Dette gjelder kun arbeiderkor, derfor anbefaler jeg forslaget om 3 000.

Eugen Pettersen: Jeg har foreslått 3 000 kroner til sangerne fordi jeg er klar over den vanskelige økonomiske stilling sangerne står i. Når forbundet skal ha sitt store stevne, så vet vi at flere er arbeidsledige og derfor ikke kan delta. Hvis de stod i det borgerlige forbund så vilde de fått være med fordi man der skyter til noget av utgiftene.

Teigen: Det er klart at enhver bevilgning har sine talsmenn her på kongressen. Det er ikke bare sangere og idrettsfolk som er arbeids-

løse i vårt land. De som skal betale dette er også arbeidsløse. Det er tryggest at dere holder dere til sekretariatets innstilling.

Johan Torp: Arbeidersangerne har også den borgerlige konkurranse å kjempe med og de arbeider også i fagbevegelsens interesse. Samtlige medlemmer av forbundet er fagorganiserte. Jeg håper at dere vil yde 3 000 kroner og så siden 1 000 kroner årlig, når dere har kunnet yde 5 000 årlig til idretten.

Kristoffer Jakopsen: Når jeg anbefaler Eugen Pettersens forslag, så er det fordi jeg er sanger og har forståelse av sangens betydning innen arbeiderbevegelsen. Vi trekker folket til med sangen, men for å kunne være med skal de også organisere sig.

O. Abrahamsen: Forholdet til sangforeningene er det samme som til idrettsforeningene. Kongressen må være opmerksom på dette. Vi skal vareta alle grener av arbeiderbevegelsen og den kulturelle side må vies den største oppmerksomhet.

Oscar Torp: Jeg vil anbefale Eugen Pettersens forslag, idet arbeidersangerne assisterer ved arbeidernes forskjellige arrangements uten godtgjørelse.

Ved voteringen blev Eugen Pettersens forslag vedtatt med stort flertall. Torps forslag blev forkastet.

Klokken var nu 1 og efter forslag av *dirigenten* blev det enstemmig vedtatt å fortsette forhandlingene til kongressen var ferdig.

Varamenn til sekretariatet.

Valgkomitéen innstillet: 1. V. Nielsen, 2. Thorbjørn Dahl, 3. Ingv. Olsen, 4. J. Nygaard, 5. Ingv. Haugen, 6. Ludv. Johansen, 7. Aksel Schultz, 8. N. Heggland og 9. Chr. Systad.

Bakken, Gundersen, Rasmussen og Karlsen foreslo A. E. Gundersen istedenfor V. Nielsen, og Gundersen, Rasmussen, Karlsen og Jakobsen foreslo Hans Eriksen istedenfor Dahl.

Martin Tranmæl: Jeg vil anbefale V. Nielsen som en uredd, dyktig organisasjonsmann og formann for sitt forbund. Han representerer eksportindustrien. Det står i lovene at første varamann skal velges særskilt.

Karl H. Karlsen: Jeg henstiller til forsamlingen at den slutter sig til dissensen om Gundersen. Vi mener at bekledningsindustrien bør være representert blandt de første varamenn. Stenindustrien er en forholdsvis liten industri som må rykke ned til fordel for bekledningsindustrien.

Volan: Jeg vil anbefale flertallets forslag. Vi kan ikke se på dette valg ut fra et industrisynspunkt. I alle spørsmål skal det være et flertall som er mot Amsterdam.

Sund: Jeg vil anbefale Valdemar Nielsen fordi eksportindustrien er for svakt representert og Nielsen er en dyktig mann.

Som første varamann valgtes Valdemar Nielsen med 134 stemmer. Dernæst fikk A. E. Gundersen 55 stemmer, Hans Eriksen 2 og Thorbjørn Dahl 2 stemmer.

Mens optellingen av stemmene foregikk behandlet man neste sak:

Organisasjonsutvalgets sammensetning.

Valgkomitéen innstillet som medlemmer av organisasjonsutvalget: Jens Teigen, Gunnar Braathen, A. Alberti, Olaf Johansen og Lars Evensen.

Furubotn: Jeg forlangte ordet i denne sak i egenskap av møbel-snekker og i anledning av de bestrebelsler som foregår for å organisere nye grupper. Jeg tror det er absolutt nødvendig at vi utvider dette utvalg med 2 representanter og at Møbelindustriarbeiderforbundet får den ene og Bygningsarbeiderforbundet den annen av disse to. Det er ganske meningsløst at de to forbund som står midt oppe i dette arbeide, skal settes utenfor dette utvalg. Jeg foreslår Systad og Volan som representanter for disse to forbund.

Formannen: Jeg tror ikke det er noget i veien for å vedta Furu-botns forslag. Det er tvert imot riktig at vi utvider utvalget med to mann til 7 for at vi kan få et fyldig utvalg og sakkundige med. Jeg mener også at man kan velge de to foreslåtte representanter.

Ved votering blev det vedtatt å utvide utvalget til 7 medlemmer.

Alberti: Efter at kongressen har besluttet at det skal være 7 medlemmer av utvalget vil jeg anbefale Furubotns forslag fordi det er riktig efter skillet mellem industriene.

Systad: Jeg frafaller ordet, hvis også de andre frafaller.

Det besluttedes satt strek og 2 minutters taletid.

Josef Jensen: Det er vel ikke noget forbund som er så interessert i å få et medlem av organisasjonskomitéen som Norsk Bygningsarbeiderforbund. Vi har forhandlinger gående både med Møbelindustriarbeiderforbundet og Murerforbundet. Jeg vil foreslå at Bygningsarbeiderforbundets formann, B. Haakestad, blir medlem av utvalget.

Albert Karlsen: Det forbund som er mest engagert i striden om organisasjonsforholdene er Arbeidsmannsforbundet. Jeg forstår derfor ikke hvorfor man ikke har foreslått en representant for dette forbund. Jeg foreslår Johs. M. P. Ødegaard.

Systad: Furubotn redegjorde jo ganske utførlig for forholdene i treindustrien. Jeg vil derfor bare si at før vi får opstukket linjen for arbeidet vil det ikke bli muligheter for å få gjort noget med det store nyorganisasjonsarbeide som forestår. Jeg vil derfor be om at jeg får komme med i dette utvalg.

Fladeby: Jeg er enig i at Systad skal komme med, men jeg er uenig i at Volan som er medlem av sekretariatet, skal med. Det er nok med de to som er foreslått, så jeg anbefaler Haakestad istedenfor Volan.

Olav Bruaas: Jeg vil anbefale de medlemmer av organisasjonsutvalget som jeg var enig i i valgkomitéen og spesielt vil jeg anbefale at vi får med Olaf Johansen av hensyn til forholdene i transportindustrien.

Johs. M. P. Ødegaard: Når jeg ser på de organisasjoner og personer som er foreslått med i dette utvalg, så kan jeg godt skjønne hvilke hensyn som har vært bestemmende for valgkomitéen. I næringsmiddelindustrien er det ingen grenseskiller. Der står det kun på at man ikke har tatt konsekvensen av industriforbundsformen. Jeg vil støtte forslaget på Richard Hansen, for det er neppe nogen som har det kjennskap til slike grensespørsmål som ham. Jeg henstiller til Albert Karlsen å ta forslaget på mig tilbake. Begrunnelsen for Haakestad synes jeg ikke var plausibel.

Volan: Det er ikke bare spørsmålet om hvilket forbund arbeiderne ved trevarefabrikkene skal tilhøre som organisasjonsutvalget skal avgjøre. Jeg har vanskelig for å stå op og anbefale mig selv, men jeg har vært formann for organisasjonskomitéene for tre av de forbund som er opretet etter omlegningen, så jeg har kjennskap til de saker som komitéen skal behandle.

Albert Karlsen: Etter anmodning av Ødegaard skal jeg ta mitt forslag tilbake.

Ved voteringen blev først Teigen, Braathen, Alberti og Olaf Johansen enstemmig valgt. Dernæst blev Lars Evensen valgt ved votering mellem ham og Richard Hansen. Videre blev Chr. Systad valgt mot nogen få stemmer og Volan valgt med stort flertall.

Varamenn til sekretariatet.

Man gikk nu til valg av annen varamann til sekretariatet.

Tranmæl: Torbjørn Dahl er varamann til sekretariatet nu, en aktiv fagforeningsmann og tilhører den retning som seiret på kongressen.

A. E. Gundersen: Forholdet her er at Høvleriarbeiderforbundets representanter har anbefalt Hans Eriksen og her bør det jo være en fagforeningsmann som kjenner industrien.

Emil Zakariassen: Det er praktiske hensyn som har bevirket at vi foreslår Hans Eriksen, idet vi går ut fra at den som skal representere et forbund som vårt i sekretariatet, bør være med i den daglige ledelse av forbundets anliggender og ha hatt med de krav som forelegges sekretariatet. Jeg ser op til Torbjørn Dahl, men den som skal representere forbundet må ha kjennskap til forbundets daglige arbeide.

Bratvold: Hvis det skal bli et virkelig godt samarbeide så må ikke kongressen bryte inn i forholdet i forbundene. Dahl og Eriksen er fra samme forbund, men forbundet som sådant vil ha Hans Eriksen, og det vil føle det som et overgrep, hvis det ikke får den det vil ha.

Sund: Hadde jeg fått styrt mig selv, så vilde jeg ha tatt med andre enn Bratvold og Gundersen. Dahl er næstformann i sitt forbund og må da ha oversikt over forbundets saker.

Tranmæl: Ja, skal forbundene utpeke sekretariatets medlemmer, så kan kongressen gjøre sig umyndig med det samme. Dahl kan også møte som samorganisasjonens mann.

Det blev nu besluttet at valget skulde foregå ved håndsoprekning. Torbjørn Dahl blev valgt med stort flertall.

Da man kom til valget av tredje varamann bemerket *Leif O. Foss*, at han foreslo Signe Nilsen, da bekledningsindustrien vesentlig beskjeftiger kvinner.

Einar Gerhardsen støttet dette forslag og *Ingv. Olsen* frabad sig derefter valget til fordel for Signe Nilsen, som blev valgt.

Ved fjerde varamann optok *Leif Foss* forslag om Lars Evensen. Efter bemerkninger av *J. Nygaard* og *Tranmæl*, som fastholdt innstillingen, blev Nygaard valgt med stort flertall.

For øvrig blev innstillingen enstemmig vedtatt.

Valg av revisorer.

Som revisorer innstillet valgkomitéen: Arnt Aamodt, Anders Øie og Nic. Næss med 1. Sporpind, 2. Stokke og 3. Jørgen Knudsen som varamenn.

Johs. M. P. Ødegaard: Jeg vil gjøre opmerksom på at på forrige kongress gikk Anders Øie ut fordi han hadde stilling i en privat bedrift og jeg kan ikke skjønne at det er inntrådt endring i disse forhold.

A. E. Gundersen: Jeg anbefaler Anders Øie som en fullt ut kyndig kritisk revisor og en meget anvendt mann av forbundene. Han står i vårt forbund og er revisor i forbundet. Han er i arbeide hos en privatmann han som andre arbeidere.

Volan: Jeg har hørt anvendt det argument at Jens Johansen skulde ut til fordel for yngre folk, men Øie er eldre enn Jens Johansen. Jeg vet at Jens Johansen har utført sitt arbeide på en utmerket måte. Jeg anbefaler i likhet med Ødegaard at man gjenvelger de tre revisorer.

Albert Karlson: Jeg slutter mig til Volans forslag, idet jeg ikke kan skjønne hvilke hensyn det er som taler for å kaste Ahlstrand.

Sund: Jeg skjønner ikke hvorfor dere er så redd for å skifte. Det er ikke heldig å ha de samme revisorer år efter år. Det er heller ikke nødvendig at det bestandig er de samme gamle som ser på tallene.

Ved voteringen blev de innstilte valgt.

Sykeforsikringskomité.

Som medlemmer av sykeforsikringskomitéen innstillet valgkomitéen: Jørgen Borgen, Witalis Andersen og Albert Johansen.

Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Bevilgning til Verdandi-ordenen.

Formannen: Verdandi har søkt om en bevilgning. Sekretariatet innstiller på at det bevilges 500 kroner.

E. E. Rudlang: Det er vel nytteløst å opta et dissenterende forslag og regne med å få talsmenn for dette i denne sak. De andre ansøkere har fått bevilgningene *forhøiet*, men innen kongressen er det vel liten interesse for denne sak. Jeg vil imidlertid få lov til å gjøre opmerksom på at det er endel arbeidere og arbeidergrupper som er pålagt delvis

avhold. Det er alle de som har med personbefordring og sikkerhetstjenesten å gjøre. Jeg kan ikke forstå at disse folk skal stå i en særstilling. Jeg synes at alle skulde stå i samme forhold på den måte at også de øvrige arbeidere påla sig avhold engang iblandt. Det der kan spares på må da være på rusdrikkens område i første rekke. Jeg foreslår bevilget 1 000 kroner. Det må være beskjedent.

Ingv. Nielsen: Jeg vil støtte forslaget om 1 000 kroner. Selv om man kanskje ikke selv er interessert i det spørsmål det her gjelder, så skal man være opmerksom på det. Det er etter min mening nødvendig at arbeiderne beskjeftiger sig med dette spørsmål.

Karl Tømmeraas: Det vilde være bra om man kunde bevilge til alle disse formål, men når man ser på disse bevilgninger, så får man inntrykk av at Landsorganisasjonen er blitt en veldædighetsinstitusjon. Det går derimot smått med å få bevilgninger til opplysningsarbeidet og det som skulde være virkelige arbeiderspørsmål.

Sekretariatets innstilling om bevilgning av 500 kroner blev vedtatt.

Bevilgning til Arbeidernes Esperantoforbund.

Formannen: Det foreligger også en henstilling fra Arbeidernes Esperantoforbund om en bevilgning. Sekretariatet innstiller at det bevilges 500 kroner.

Hans Hegg: Esperanto har vunnet stor fremgang særlig i de mellemeuropéiske land. Flere skoler har optatt sproget som fag. I England har man anerkjent esperanto som offentlig handelssprog, likestillet med tysk og fransk. Eftersom tiden er gått og arbeiderne begynte å søke til organisasjonen er de borgerlige blitt redd for at arbeiderne skulde bruke esperanto i klassekampen. Det er også blitt så. Arbeiderne har derfor fått sine egne organisasjoner på dette område og vi har fått et Arbeidernes Esperantoforbund her i landet. På fagkongressen i Paris blev det besluttet å undersøke hvad som kan gjøres for å gjøre esperanto til det førende sprog i I. C. F.

Dirigenten: Hans Hegg har fremsatt følgende forslag:

«I erkjennelse av den store betydning gjennomførelsen av esperanto vil ha for arbeiderbevegelsen, beslutter kongressen at Landsorganisasjonen yder Arbeidernes Esperantoforbund 500 kroner årlig i kongressperioden som støtte for agitasjonen for esperantos utbredelse blandt arbeiderne.»

Sekretariatets innstilling blev vedtatt og Hans Heggs forslag forkastet med stort flertall.

Kongressens avslutning.

Dirigenten: Vi er hermed ferdig med de på dagsordenen opsatte saker og skal gå til avslutning av kongressen.

Sekretæren, *O. Hindahl*, refererte protokollen, som blev godkjent uten bemerkninger, og formannen, *Halvard Olsen*, overtok dirigentplassen.

Per Bergmann: Når dere nu står foran avslutningen av en lang og arbeidsfull kongresse skal jeg ikke forlenge tiden med nogen lang tale, men kun anvende nogen få minutter. Jeg antar at kongressen ikke forlanger av mig at jeg nu i avskjedens stund, da kun gode ord bør brukes, skal gi uttrykk for nogen udelt tilfredsstillelse over hvad som har forekommet her. Meget av det som er anført i debattene og som er kommet til uttrykk i de av kongressen fattede beslutninger er vanskelig å forstå ut fra svensk fagforeningsopfatning. Vi forstår ikke grunnen til at kongressens majoritet så hensynsløst kaster alle hensyn til sine skandinaviske broderorganisasjoner, og det fruktbringende og reelle samarbeide som hittil har kunnet oprettholdes, for noget så uberegnelig og uvirkelig som beslutningen angående de internasjonale faglige forbindelser innebærer. Vi oppfatter dog neppe denne beslutning som nogen større realitet. Den store minoritet som kom til uttrykk ved voteringen, berettiger til den antagelse, at beslutningen bare er en bølges skum og ikke bølgen derunder.

De skandinaviske arbeidere har meget felles. Jeg vil påstå at de har mere felles enn nogen andre lands arbeidere. Kan hende er det riktigere å si at de har noget utover det som binder arbeiderne i alle land sammen. Både rase og sprog og temmelig ensartede seder og skikke og i mange tilfelle felles motstandere henviser også arbeiderne til intimt samarbeide og felles støtte. Jeg vil ha sagt at vi for den svenske fagbevegelses vedkommende sikkert kommer til å ta vårt standpunkt mere av hensyn til hvad som binder oss sammen enn til hvad som for øieblikket skiller. Det hadde dog vært ønskelig at kongressen ikke hadde trukket så store veksler på dette forhold. Jeg ser dog også det som skiller mere som en overgang og nærer ikke et øieblikks tvil om at den dagen vil komme da arbeiderne i de skandinaviske land igjen helt skal finne hverandre. Det er i dette håp jeg takker for disse dagers samvær. Fra svensk side er vi fullt klar over at vi behøver hverandre og vi er fullt beredt til å ta konsekvensen av det. Jeg vil si en personlig og dypt følt takk til alle de som jeg er kommet i personlig forbindelse med. Når jeg nu vender tilbake til den annen side av Kjølen, så er det med håpet om at når neste gang vi møtes så skal vi stå bedre sammen enn nu, ikke bare nasjonalt, men også interskandinavisk, og ved denne enhet skal vi komme frem til en enhet av videre omfang.

Evrejnof: Kamerater. Jeg takker på den russiske delegasjons vegne for at vi har fått overvære denne kongress. Med stor interesse har vi fulgt det arbeide som har foregått på kongressen, som gjenspeiler de norske egenheter. Vi takker for den oppmerksomhet som kongressen har vist Sovjet-Unionen og den russiske fagorganisasjon gjennom resolusjonen om krigsfaren og beslutningen om de internasjonale faglige forbindelser. Man har tilbudt eder et interskandinavisk samarbeide på den betingelse at dere går til Amsterdam. De russiske kamerater stiller ikke som krav at dere skal gå til nogen Internasjonale. Kongressen har vist en viss forsiktighet ved antagelsen av sin reservasjon, men vi tror at dere under arbeidet vil bli overbevist om at vår vei er den riktige vei. Vi har sett at beskyldningene mot oss ikke har vunnet gjenklang på kongressen. Den resolusjon som er vedtatt, overbeviser

oss om at forbindelsen mellom den norske og den russiske fagorganisasjon kommer til å styrkes og at Norge blir vår bundsforbandt i kampen mot imperialismen og krigsfaren og for den internasjonale faglige enhet.

Peder Vestad: På Norsk Skog- og Landsarbeiderforbunds vegne skal jeg få lov å takke for at vi har fått delta på kongressen. Vårt forbund er jo så ungt at det ikke har fått representasjonsrett ennå. Jeg må få takke det avgående sekretariat for den interesse det har vist vårt arbeide og jeg har det håp at også det nye sekretariat vil vie dette spørsmål oppmerksomhet. Det å reise landarbeiderbefolkningen til kamp for sine interesser er en av de største saker som er reist i norsk arbeiderbevegelse. Det vil nemlig bety det makttilskudd som er nødvendig for at arbeiderklassen her i landet skal føres over fra deffensiven til offensiven. Vi har hatt 500 medlemmer ute i konflikt. Julussa, Siljan og Austmarka er konflikter som har bidratt til å vekke skogsarbeiderne. Jeg vil henstille til representantene at de når de igjen kommer ut i distriktene, at de da er oss behjelpelig i dette arbeide. Og så må jeg atter få takke for samværet på kongressen.

Arvid Hansen: Det har vært sterke brytninger på denne kongress, men de beslutninger som er fattet, ånder av solidaritetsfølelse nasjonalt og internasjonalt. Særlig må jeg hilse de beslutninger som er fattet om de internasjonale faglige forbindelser. Det er nu 40 år siden Chr. H. Knudsen pekte på at kun internasjonalt kan arbeiderne seire. Denne kongress har heist klassekampens fane så høit at den vil sees utover hele verden. Denne kongress har heist klassekampens fane nasjonalt, men også det som er like nødvendig: internasjonalt. Jeg vil uttale: Følg de russiske brødres eksempel og begynn opbygningen av et sosialistisk Norge.

Mathias Fredsti: Den kongress som nu er ferdig med sitt arbeide, har i mange henseender vært en av de viktigste kongresser Landsorganisasjonen har holdt. Ved hjelp av tukthuslover og kneblingslover søker man å kneble fagorganisasjonen og arbeiderne her i landet. Det var under det press som situasjonen hadde lagt på hver enkelt representants bevissthet naturlig at kongressen måtte bli av lang varighet og debattene tildels skarpe. Jeg tror jeg sier det som er riktig, når jeg sier at kongressen har vært sin oppgave voksen når den har søkt å løse de oppgaver som forelå for den. De beslutninger som er fattet vil nu være rettesnor for det positive arbeide ute i foreningene. Jeg tror det er riktig at man ser den faglige og politiske bevegelse som en enhet, og mange av de spørsmål dere har behandlet, er knyttet nær sammen med de den politiske bevegelse arbeider med. De beslutninger som er fattet her, vil ha betydning for den politiske bevegelse. Jeg tror å kunne si at selv om stridens bølger har gått høit på denne kongress, så er det ærlig vilje til å føre beslutningen ut i positivt arbeide. Jeg vil takke for at jeg har fått være til stede og vil uttale forvisningen om at samarbeidet mellom den faglige og politiske bevegelse må bli til nytte og gagn for arbeiderbevegelsen her i landet.

Formannen: Jeg skal få takke våre utenlandske og innenlandske gjester for deres besøk på vår kongress. Og jeg ber dere også ta med en hilsen fra kongressen til de organisasjoner og de klassefeller dere representerer, en hilsen fra de fagorganiserte arbeidere her i Norge. Vi vil samarbeide med dere alle, både de som kjemper på den faglige som politiske front. Vi har den samme felles fiende, den samme motstander å bekjempe før vi når frem til arbeiderklassens makterobring over hele verden. Jeg sier dere atter engang takk og ber dere overbringe en solidarisk hilsen til deres kamerater.

Dette har ikke bare vært en langvarig, men også den vanskeligste kongress vår organisasjon har hatt. Vi er trett av arbeidet. Jeg skal derfor ikke trette med nogen lang tale. Jeg ønsker imidlertid på Teigens og egne vegne å takke for den tillit som er vist oss ved å gjenvelge oss. Jeg vil også takke de som var medlemmer av det tidligere sekretariat, men ikke kommer tilbake, for samarbeidet og jeg vil ønske dem som er valgt inn i det nye sekretariat, velkommen i sekretariatet. Det er så at det har vært sterkt delte meninger på denne kongress og vi har brukt sterke ord mot hverandre, men selv om dette har vært tilfelle under kongressen, så går jeg ut fra at hos alle som har kjempet for sine meninger, så lå der bak, den største kjærlighet til Landsorganisasjonen og arbeiderklassen. Det var derfor man brukte de sterke ord og kjørte frem med slik styrke. Nu er debatten slutt. Nu gjelder det å føre beslutningene ut i virkeligheten. Nu gjelder det at vi hjelper hverandre. Vi har plikt på oss til å føre beslutningene ut i livet. Det plikter vi alle og det må alle som har vært her, være det nye sekretariat behjelpelig med. Vi står overfor en periode som blir mer enn vanskelig, en periode som kaller på oss alle og krever at vi kaster oss inn i kampen med all den kraft som vi er i besiddelse av. Det gjelder nu at alle tar op de oppgaver som foreligger, først og fremst å få nye medlemmer. Vi har mange frafalne som det gjelder å få tilbake igjen. Vi har som oppgave å føre dem tilbake til organisasjonen og få dem til den bevissthet som er nødvendig for å få dem med i den kamp mot motstanderne som vi utfører. Her må dere alle ut og profetere den solidaritetens ånd som er nødvendig for at vi skal seire i kampen. La oss gi hverandre et håndslag på at vi alle som er her, vil legge hele vår vilje og energi inn i arbeidet som forestår. Ærlig samarbeide. Ærlig solidaritet. Leve Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge.

Formannens tale fikk kraftig tilslutning, som utløstes i et kraftig tre ganger tre hurra for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Derefter reiste kongressens deltagere sig og sang Internasjonales, hvorefter formannen kl. 2 erklærte Landsorganisasjonens 12. ordinære kongress for avsluttet.

